Farmakon

DIRK WITTENBORN

İngilizce'den Çeviren: Gökçe Gündüç

AYRINTI

DIRK WITTENBORN

1952 doğumlu yazar, onun üzerinde dünya diline çevrilmiş romanı yanında senaryolar da kaleme almıştır. Yapımcılığını üstlendiği Born Again adlı belgesel filmiyle Emmy Ödülü'ne aday gösterilmiş, Irak'tan dönen bir Amerikan askerini anlatan The Lucky Ones filminin ortak yapımcılığını ve senaristliğini üstlenmiştir. Yazarın *Fierce People* adlı kitabı da Ayrıntı Yayınları tarafından yayımlanacaktır. Dirk Wittenborn halen New York'ta yaşıyor.

Ayrıntı: 537
Edebiyat Dizisi: 158

Farmakon
Dirk Wittenborn

Kitabın Özgün Adı
Pharmakon

İngilizce'den Çeviren
Gökçe Gündüç

Yayıma Hazırlayan
Melih Pekdemir

Düzelti
Sevgi Serper

© Dirk Wittenborn, 2008

Bu kitabın Türkçe yayım hakları
Ayrıntı Yayınları'na aittir.

Kapak Düzeni
Gökçe Alper

Baskı ve Cilt
Mart Matbaacılık Sanatları (0 212) 321 23 00 (Pbx)
Mart Plaza Merkez Mah. Ceylan Sok. No: 24 80360 Nurtepe/Kâğıthane-İstanbul

Birinci Basım *Eylül 2009*
Baskı Adedi *2000*

ISBN 978-975-539-547-0
SERTİFİKA No.: 10704

AYRINTI YAYINLARI
Hobyar Mah. Cemal Nadir Sok. No: 3 Eminönü - İstanbul
Tel.: (0212) 512 15 00 - 01 - 05 Fax: (0212) 512 15 11
www.ayrintiyayinlari.com.tr & info@ayrintiyayinlari.com.tr

Dirk Wittenborn

Farmakon

EDEBİYAT DİZİSİ

GÜLÜNESİ AŞKLAR/*Milan Kundera* ◢ KALECİNİN PENALTI ANINDAKİ ENDİŞESİ/*Peter Handke* ◢ YÜZBAŞI VE KADINLAR TABURU/*Mario Vargas Llosa* ◢ BİZ/*Yevgeni Zamyatin* ◢ KESİK BİR BAŞ/*Iris Murdoch* ◢ YENİ TANRILAR/*Alberto Vasquez-Figueroa* ◢ İNFAZA ÇAĞRI/*Vladimir Nabokov* ◢ EVET AMA, BİR LOKOMOTİF BUNU YAPABİLİR Mİ BAKALIM?/*Woody Allen* ◢ ÇALI HOROZU/*Michel Tournier* ◢ BANYO/*Jean-Philippe Toussaint* ◢ BALKON/*Jean Genet* ◢ GÜNEŞ İMPARATORLUĞU/*J.G. Ballard* ◢ BEYAZ ZENCİLER/*Ingvar Ambjörnsen* ◢ SİYAH MADONNA/*Doris Lessing* ◢ KAPANDA ÜÇ KAPLAN/*G. Cabrera Infante* ◢ ZAMANIN KIYISINDAKİ KADIN/*Marge Piercy* ◢ ANARŞİNİN KISA YAZI/*Hans Magnus Enzensberger* ◢ FOTOĞRAF MAKİNESİ/*Jean-Philippe Toussaint* ◢ GÜLÜN GÜNLÜĞÜ/*Ursula K. Le-Guin* ◢ HOTEL DU LAC/*Anita Brookner* ◢ AZİZLER ve ÂLİMLER/*Terry Eagleton* ◢ VEDA YEMEĞİ/*Michel Tournier* ◢ ORLANDO/*Virginia Woolf* ◢ UTANÇ BİTTİ/*Anja Meulenbelt* ◢ YAKIN GELECEĞİN MİTOSLARI/*J. G. Ballard* ◢ KARANLIĞIN SOL ELİ/*Ursula K. LeGuin* ◢ AĞ/*Iris Murdoch* ◢ WATT/*Samuel Beckett* ◢ EKOTOPYA/*Ernest Callenbach* ◢ GECEYİ ANLAT BANA/*Djuna Barnes* ◢ İNSAN POSTUNA BÜRÜNMÜŞ KÖPEK/*Ingvar Ambjörnsen* ◢ CUMA/*Michel Tournier* ◢ AFRODİT'İN BAŞKALDIRISI/*Lawrence Durrell* ◢ GÜNDELİK MUTLULUĞA ALIŞMA/*Anja Meulenbelt* ◢ MURPHY/*Samuel Beckett* ◢ MASAL MASAL İÇİNDE/*Khimaira/John Barth* ◢ ZEN VE MOTOSİKLET BAKIM SANATI/*Robert M. Pirsig* ◢ PARFÜMÜN DANSI/*Tom Robbins* ◢ SINIRSIZ RÜYALAR DİYARI/*J. G. Ballard* ◢ FRANSIZ TEĞMENİN KADINI/*John Fowles* ◢ BEYAZ OTEL/*D.M. Thomas* ◢ MYRA/*Gore Vidal* ◢ DALGALAR/*Virginia Woolf* ◢ ATLANTİK ÖTESİ/*Witold Gombrowicz* ◢ HAYRANLIK/*Anja Meulenbelt* ◢ FERDYDURKE/*Witold Gombrowicz* ◢ MELEKLER ZAMANI/*Iris Murdoch* ◢ PAULINA 1880/*Pierre Jean Jouve* ◢ EŞEKARISI FABRİKASI/*Iain Banks* ◢ ROCK LANETİ/*Iain Banks* ◢ KAYIP ZAMAN/*Anja Meulenbelt* ◢ SENİ İÇİME GÖMDÜM/*Andrew Jolly* ◢ BAŞTAN ÇIKARICININ GÜNLÜĞÜ/*Søren Kierkegaard* ◢ KONFIDENZ/*Ariel Dorfman* ◢ ALTIN DAMLA/*Michel Tournier* ◢ BİR GARİP VAKA: MATMAZEL P./*Brian O'Doherty* ◢ NIETZSCHE AĞLADIĞINDA/*Irvin D. Yalom* ◢ KIZILAĞAÇLAR KRALI/*Michel Tournier* ◢ AİLEDE BİR ÖLÜM/*James Agee* ◢ KUTSAL BÖLGE/*Carlos Fuentes* ◢ KALPSİZ AMANDA/*Jurek Becker* ◢ 62-MAKET SETİ/*Julio Cortázar* ◢ ÇARPIŞMA/*J.G. Ballard* ◢ ÜÇLEME-Molloy-Malone Ölüyor-Adlandırılamayan/*Samuel Beckett* ◢ DUR BİR MOLA VER/*Tom Robbins* ◢ HIRSIZIN GÜNLÜĞÜ/*Jean Genet* ◢ KÜÇÜK DEĞİŞİMLER/*Marge Piercy* ◢ LİLA/*Robert M. Pirsig* ◢ ERGİNLİK YAŞI/*Michel Leiris* ◢ AŞKSIZ İLİŞKİLER/*Samuel Beckett* ◢ ESİRGEYEN GÖKYÜZÜ/*Paul Bowles* ◢ YALANCI JAKOB/*Jurek Becker* ◢ DİVAN/*Irvin D. Yalom* ◢ PORNOGRAFİ/*Witold Gombrowicz* ◢ MERCİER İLE CAMİER/*Samuel Beckett* ◢ BİR ERKEĞE NASIL TECAVÜZ EDİLİR?/*Märta Tikkanen* ◢ BENDENİZ VE MARCO POLO/*Paul Griffiths* ◢ DOĞMAMIŞ KRİSTOF/*Carlos Fuentes* ◢ RÜYA SAKİNLERİ/*Iris Murdoch* ◢ HİÇ İÇİN METİNLER ve Uzun Öyküler/*Samuel Beckett* ◢ DUYGU YOLCULUĞU/*Laurence Sterne* ◢ BETTY BLUE/*Philippe Djian* ◢ AĞAÇKAKAN/*Tom Robbins* ◢ ANARŞİST/*Tristan Hawkins* ◢ BAKAKAL/*Witold Gombrowicz* ◢ PORTNOY'UN FERYADI/*Philip Roth* ◢ $10^{1/2}$ BÖLÜMDE DÜNYA TARİHİ/*Julian Barnes* ◢ SUNİ TENEFFÜS/*Ricardo Piglia* ◢ MANŞ ÖTESİ/*Julian Barnes* ◢ ADA/*Aldous Huxley* ◢ GÜLÜN MUCİZESİ/*Jean Genet* ◢. MÖSYÖ/*Jean-Philippe Toussaint* ◢ ÇİÇEKLERİN MERYEM ANASI/*Jean Genet* ◢ BAŞUCU OĞLANI/*Alison Fell* ◢ YARATIK/*John Fowles* ◢ SENİ SEVMİYORUM/*Julian Barnes* ◢ ZENCİLER/*Jean Genet* ◢ TÜNEL/*Ernesto Sábato* ◢ KARA PRENS/*Iris Murdoch* ◢ KARNINDAN KONUŞANIN ÖYKÜSÜ/*Pauline Melville* ◢ TANRI'NIN AĞZINDAN EVRENİN HİKÂYESİ/*Franco Ferrucci* ◢ HAYATIN VE AŞKIN YASALARI/*Connie Palmen* ◢ KAHRAMANLAR VE MEZARLAR/*Ernesto Sabato* ◢ KAYNAK VE ÇALI/*Michel Tournier* ◢ CENNETE BİR KOŞU/*J.G. Ballard* ◢ DİŞİ ADAM/*Joanna Russ* ◢ FLAUBERT'İN PAPAĞANI/*Julian Barnes* ◢ ALDATMA/*Philip Roth* ◢ KOKAİN GECELERİ/*J.G. Ballard* ◢ ACABA NASIL?/*Samuel Beckett* ◢ MANTISSA/*John Fowles* ◢ KOLEKSİYONCU/*John Fowles* ◢ BENJAMIN: DAR GEÇİTTEKİ AYDIN/*Jay Parini* ◢ METEORLAR/*Michel Tournier* ◢ ARKADAŞLIK/*Connie Palmen* ◢ AŞK VESAİRE/*Julian Barnes* ◢ SİRİUS'TAN GELEN KURBAĞA/*Tom Robbins* ◢ BAYAN GULLIVER CÜCELER ÜLKESİNDE/*Alison Fell* ◢ GELECEKTEN ANILAR/*William Morris* ◢ BENİMLE TANIŞMADAN ÖNCE/*Julian Barnes* ◢ İNGİLTERE İNGİLTERE'YE KARŞI/*Julian Barnes* ◢ İYİ İŞ/*David Lodge* ◢ YİTİK RUHLAR IRMAĞI/*Connie Palmen* ◢ TERAPİ/*David Lodge* ◢ ÖLÜRKEN/*Jim Crace* ◢ GÜZELLİK HIRSIZLARI/*Pascal Bruckner* ◢ SÜPER KENT/*J.G. Ballard* ◢ SISKA BACAKLAR/*Tom Robbins* ◢ BETON ADA/*J.G. Ballard* ◢ İLK AŞK, SON TÖRENLER/*Ian McEwan* ◢ GILLES İLE JEANNE/*Michel Tournier* ◢ BİR KOMÜNİSTLE EVLENDİM/*Philip Roth* ◢ KIZILDERİLİNİN ŞARKISI/*James Welc* ◢ SİNEMA MÜDAVİMİ/*Walker Percy* ◢ KARANLIKLARIN EFENDİSİ/*Ernesto Sabato* ◢ METROLAND/*Julian Barnes* ◢ BİZİ NEDEN TERK ETTİN SAYIN BAŞKAN?/*François Vigouroux* ◢ DÜŞÜNCE BALONLARI/*David Lodge* ◢ MİLENYUM İNSANLARI/*J.G. Ballard* ◢ MÜNECCİM KRALLAR/*M. Tournier* ◢ BEYAZDAKİ KARA/*Maggie Gee* ◢ KAYBOLUŞ/*G. Perec* ◢ HINÇ AYLARI/*P. Bruckner* ◢ LİMON MASASI/*J. Barnes* ◢ BÜYÜCÜ/*J. Fowles* ◢ GÜNDOĞUMUNA YOLCULUK/*J. Barnes* ◢ OKLUKİRPİ/*J. Barnes* ◢ FISKADORO/*D. Johnson* ◢ HAYALETLERİN GÖÇÜ/*P. Melville* ◢ ÖLEN HAYVAN/*P. Roth* ◢ SICAK ÜLKELERDEN DÖNEN VAHŞİ SAKATLAR/*Tom Robbins* ◢ PASTORAL AMERİKA/*P. Roth* ◢ ABANOZ KULE/*J. Fowles* ◢ ARTHUR VE GEORGE/*J. Barnes* ◢ VAHŞET SERGİSİ/*J. G. Ballard* ◢ VİLLA MEÇHUL/*Tom Robbins* ◢ ASKER GRAMAFONU NASIL TAMİR EDER?/*Saša Stanišić*

Giriş

Doğdum çünkü bir adam babamı öldürmeye gelmişti. Eğer belinde bir silah ve kafasında kötü düşüncelerle ortaya çıkmasaydı, dünyaya gelebilsem bile, anlatmaya değer bir hikâyem olmayacaktı. Yaşamıma düşülen bu trajik dipnot, bende üç ebeveynim varmış algısı yarattı: bir baba, bir anne ve bir katil.

Babam katatoninin* yol açtığı geçici ve alışılmadık tutulmalardan mustaripti; ailem karakteristik ketumluğuyla bunlardan babamın "çorap krizleri" olarak bahsederdi. Kahvaltıya inmek ya da banyoya girmek için, annemlerin yatak odasının önünden geçmeniz gerekirdi.

* Bazı tip şizofrenilerde hastada özel bir hareket bozukluğu görülür: Hasta tamamen hareketsizdir, bırakıldığı yerde durur, oturur veya yatar; bir nevi otomatik itaat halindedir. Bu durum süreğen değildir fakat tekrarlayabilir. (ç.n.)

Yolunuzun üstündeki bu odaya göz attığınızda babamı çoktan giyinmiş, ayakkabısının teki ayağında, bacak bacak üstüne atmış, çorabının bir teki elinde ayakkabısının diğer tekini giymek üzere yatağın kenarına ilişmiş otururken görmeniz muhtemeldi. Buraya kadar her şey gayet normal, değil mi? Fakat sorun şu ki bazen on veya yirmi dakika boyunca, elinde çıplak ayağına geçireceği çorabı, giymek üzere olduğu ayakkabısına öylece bakardı.

Bir keresinde ablam Lucy'yle annemin biftek pişirirken kurduğu mutfak saatini almış, babamın yatağın kenarında kaç dakika oturduğuna bakmıştık. Çorabını giymesi için tam 57 dakika geçmesi gerekmişti. Babam, zaman ve mekânla bağlarını koparıp kendi düşünceleri içinde kaybolduğunda, aslında tamamen normal görünürdü. Bir tek, kısık gözlerindeki bakıştan ters giden bir şeyler olduğunu anlayabilirdiniz. Dalgın veya donuk değil de kafası karışmış insanlara özgü bir bakıştı bu; sanki varlığından emin olamadığı bir şeyi görmeye çalışır gibiydi.

Babam bazen haftada böyle üç kriz geçirir, sonra örneğin altı ay süreyle ortalık sakinlerdi. Kimi zaman da sabahları işe gitmek için hazırlanırken, bu melankolik içebakış ona şöyle bir uğrardı. Bazen de akşamları, temiz bir kazak giymek, ellerini yıkamak veya anneme cüzdanını getirmek için bir süreliğine üst kata çıktığında gafil avlardı onu. Annemin anlattığına göre, kriz arada bir de olsa gece yarısından sonra bile peşini bırakmaz, ağız kuruluğu veya kötü bir rüya babamı uyandırdığında ve muhtemelen alt kata inip kendisine bir bardak çay veya alkollü bir içecek alma düşüncesiyle terliklerine uzandığında, ona pusu kurardı. Olan babama olur, asla mutfağa ulaşamazdı. Teknik olarak bu, çorap krizi sayılmazdı; çünkü annem uyanır ve kocasını elinde çorapla değil, terliği ayağında sallarken bulurdu. Ama neticede soru değişmiyordu: Babamın zihninde neler dönüyordu?

Bir keresinde de ben sekiz yaşındayken, babam hayata neresinden devam edeceğini ona hatırlatacak tek bir çorapla yatak odasında yitip gitmişken, içeri sessizce süzülüp kayıp babamın yanından parmak uçlarıma basarak geçmiş ve soyunma odasına usulca girmiştim. Benim için bu oda evimizin en büyülü yeriydi; oda, çatı katına

çıkan merdivenlerin altında bulunduğundan tavanı eğimliydi. Dar ve uzun bir üçgene benzeyen küçük odanın ucunda, gökyüzüne bakan daire şeklinde bir pencere vardı. Burası her daim sedir ağacı, ayakkabı cilası ve babamın hayatı boyunca biriktirip sakladığı eşyaların üzerinde biriken toz kokardı ki babama göre bu eşyaların hiçbiri küçük bir oğlanı ilgilendirmezdi.

İçeriye izinsiz girdiğimin bilincindeydim. Zira oda sadece babamın özel davetiyle girebileceğimiz ve yine onun nezaretinde gezebileceğimiz, yalnızca ona ait özel bir alandı. İçeride kemik saplı, açılıp kapanabilir cep bıçakları, monte edilmeyi bekleyen oltalar ve bir zamanlar içinde bir düzine Chateau Y'quem* şişesinin yattığı, şimdiyse onun Kızılderililerden kalma ok ucu ve taştan oyulmuş savaş baltaları koleksiyonunun durduğu tahta bir sandık vardı. Bu koleksiyonu yaşayamadığı çocukluğunun geçtiği, çok çalışarak az para kazandığı, Serpent Mound'daki Kızılderili mezarlarında edinmişti; Orta Batı gençliği işte. Ama odaya izniyle girdiğimiz zamanlarda dahi babam pek misafirperver sayılmazdı. Daha çok küçükken bile, ne zaman dolabının derinliklerine dalıp kayışla bağlı, kaldırılamayacak kadar ağır olan eski kilitli sandığı açmaya kalksam ziyaret saati son bulurdu. Babam, sandıkta radyoaktif bir madde saklıymış gibi beni hemen uzaklaştırırdı ve onunla sohbet etmek için evimize gelen doktorlarla konuşurken de kullandığı o bilmiş üslubuyla, "Orada sana göre bir şey yok" derdi.

Bir keresinde ona, "Peki, neden içine bakamıyorum?" diye sorduğumu hatırlıyorum.

Bana anahtarını kaybettiğini söylediyse de inanmamıştım. Babamın sandıkta hazine sakladığını ve çalınmasından korktuğu için bunu hepimizden gizlediğini düşünürdüm.

Sekiz yaşındayken babamın özel alanına tecavüz ettiğim günse, iki nedenle suçluluk duyuyordum: Birincisi yapmamam söylenen bir şeyi yaptığım içindi. Ama daha kötüsü, yirmi otuz yıl sonrasına kadar babamın tek zayıflığı olarak kalan çorap krizinden haksız bir avantaj sağlamamdı. Yaradılıştan gelen dürüstlüğüm ya da yatağının

* Fransa'nın Semillion ve Sauvignon Blanc üzümlerinin karışımıyla üretilen ünlü bir şarap. (ç.n.)

kenarında donup kalmış bu adamdan duyduğum korku yüzünden, doğruca gözümde büyüttüğüm kilitli sandığa gidemedim. Onun yerine, Kızılderililerden kalma parçaları, şarap sandığından çıkarmanın fena fikir olmadığına karar verdim. Kendi kendine yüksek sesle konuşmaya meraklı, gürültücü tabiatlı bir çocuk olarak babamdan duyduğum Kızılderili öykülerini dillendirmeye başladım. Hikâyeye göre, babamın doğumundan çok önce, Illinois topraklarında Kaskaskia, Cahokia ve Peoria kabileleri yaşarmış; ama Beaver Savaşlarında kardeşleri Iroquois'lar tarafından katledilmişler. Olmuyordu işte. Anlatıyordum fakat aynı etkiyi yaratmıyordu. Hikâyeleri yine ondan dinlemek istiyordum. Çorap krizinin hangi evresinde olduğu umurumda bile değildi; krizi atlatmalı ve beni duymalıydı. Hiçbir şey onun bu kadar yakın ama bir o kadar da uzak olduğunu bilmenin yalnızlığından beter olamazdı.

Onu etkisine alan büyüyü bir türlü bozamamanın verdiği çaresizlikle, zihnimde bir anda kilitli sandığı açma yasağını ihlal etmekten daha tehlikeli ve affedilmez olan bir fikir belirdi. Bir şarap kutusunu ters çevirip üzerine çıkarak uygulamaya geçtim. Önce boyu benim kadar olan şifonyerin en üst çekmecesini gıcırdatarak açtım ve akabinde babamın temiz mendillerinin üzerine koyduğu 0,38 kalibrelik Smith & Wesson marka tabancayı çıkardım. Üstelik silah doluydu.

Babam o kadar derinlere dalmıştı ki silahın bulunduğu yasaklı çekmecenin açılırken çıkardığı ses bile onu uyandırmadı. Ateş etmeye hazırlanırken tabancadan çıkardığım ses de onu kendine getirmedi. *Ya babam hiç uyanmazsa? Ya bu defaki çorap krizi gelip geçmezse? Ya sonsuza kadar öyle taşlaşmış kalırsa?*

Onu şimdiden özlemiştim; babama ihtiyacım vardı. Onu geri istiyordum ve uyanmadıkça öfkem büyüyordu. Tabancanın horozunu böylece geriye doğru çektim. Ellerim titriyor, parmağım tetiğe doğru yaklaşıyordu. Silahı ateşlediğimde babamın uyanacağını düşünüyordum. Bana sonra ağır bir ceza verse bile, en azından geri gelmiş olacaktı.

Tetiği tam çekmek üzereyken aklıma bir düşünce takıldı: Ya ateş etmenin faydası olmazsa? Ya babam yine uyanmazsa?

O zaman hiç umudum kalmayacaktı. Böylece tabancanın horo-

zunu yavaşça indirdim ve babamın henüz kullanmadığı temiz mendillerin üzerine koyup çekmeceyi yine gıcırtıyla kapattım.

Yatak odasına geri döndüğümde, kilisede dua eder gibi dizlerimin üzerine çöktüm. Baklava desenli çorabı babamın elinden alıp açık tenli, ince, uzun ayağına nazikçe giydirmeye koyuldum.

"Babacığım?" Alnında hilal şeklinde bir yarası vardı. Beyazlamış saçlarını o kadar kısa kestirmişti ki kafatasının biçimini ve beynini besleyen damarları rahatlıkla seçebiliyordum. Bu haliyle, kurmama yardım ettiği iskelet modeline benziyordu.

"Evet?" Sesi hâlâ çok uzaklardan geliyordu.

"Ne düşünüyorsun?"

"Olup bitenler hakkında..." Çorap artık ayağındaydı. Benim yardımım olmaksızın ayakkabısını bağlıyordu. "...ne hissettiğimi düşünüyorum."

Şüphe yok ki eğer babam kendisi bir psikolog hatta ünlü sayılabilecek bir psikolog, Dr. William T. Friedrich olmasaydı, annem babamı iyi bir ruh doktoruna götürürdü. Psikolojiye Giriş dersinden kalmıştım; ama bana dendi ki eğer birkaç psikoloji dersi daha alacak kadar konuyla ilgilenseydim, muhtemelen profesörümün derste babamdan da bahsettiğini duyacaktım. O, nöropsikoloji farmakoloğu dediklerindendi. Eğer ecza dolabınızda antidepresan bulunduruyorsanız, babam sizin hayatınıza da bir şekilde müdahale ediyor demektir.

Birinci Kitap

Aralık 1951

O sabah, Dr. Friedrich'in çorap krizlerinin başlamasına daha yıllar vardı. Alnında da henüz yara izi yoktu ve zamanla kelleşen başındaki saçlar, beyaz değil açık kestane rengiydi; hatta kâkülleri bile vardı. Herkes ona Will diye seslenirdi ve Will, o zamanlar otuz iki yaşındaydı. Yale'in Psikoloji Bölümü'nde henüz kadro alamamış hırslı bir doçentti; öyle ki fazla çalışmaktan gözleri çukura kaçmıştı. Eşi, dört çocuğu ve banka kredisiyle aldığı bir evi vardı. Bir sonraki maaş gününe kadar harcamalardan geriye kalan 87 dolarla idare etmeye çalışırdı.

Noel tatilinden bir hafta önceydi. İnsanın beynini donduran soğuk hava, her şeyi kuş tüyüne benzeyen kar taneleriyle örtmüştü. Termometre bütün hafta olduğu gibi önceki gün de eksi değerleri

gösteriyordu; saatler boyu yağan karın yerdeki kalınlığı otuz santimetreyi bulmak üzereydi. New Haven'da soğuk, insanın kanını donduruyordu.

Otomobili –ki aslında bir otomobil değil, 1938 model, Nuh nebiden kalma DeSoto marka, karısının "Beyaz Balina" adını taktığı bir ambulanstı– yine çalışmıyordu. Kasabaya giden tramvay da bir saat gecikmişti. En sonunda kampusun yakınındaki durağa vardığında yine kar yağıyordu.

Rüzgâr sürekli esmese de estiğinde gözlerini yaşartıyordu. Keskin soğuk içine işliyor, bacakları donuyordu; paçalı donunu giymesini söylediğinde karısını dinlemeliydi. Buzlanmayı önlemek için kaldırımlara dökülen tuz, karı çamura çevirmişti. Çalıştığı binaya doğru tutturduğu tempolu yürüyüşün son etabına iki bina kala, ayakkabılarının üzerine giydiği plastik kar çizmelerinden biri su almaya başladı. Önceki hafta Nora ona yeni bir çift almasını söylemişti.

Erimiş kar, sol çizmesine dolmakla kalmadı, ayakkabısının içine de girdi ve şimdi soğuğun etkisiyle hissizleşen ayak parmakları arasında yürüdükçe vıcık vıcık ediyordu. Bu sırada Will, Nora'yı dinlememenin nelere mal olduğunu düşünüyordu. Eski plastik çizmeleriyle bir kış daha geçirerek bir dolar tasarruf etmek için, tek iyi ayakkabısını mahvetmişti. Şimdi yeni bir çizme almakla kalmayacak, bir beş dolar da ayakkabı için harcayacaktı.

Hem bir an evvel soğuktan kurtulmak hem zamandan kazanmak için koşmaya başladı. Kalp atışları hızlandıkça ruh hali iyileşti. Will hâlâ soğuktan ağlamak üzereydi ama en azından, karın eğlence getirdiği zamanları hatırlayarak gülümseyebildi.

Binaya adım attığında Friedrich, yola çıktığı zamanki kadar karamsar değildi. İçeri girdiğinde tavandan akan damlaları gördü; su akıtan yerlerin altına kovalar ve çöp sepetleri konulmuştu. Yerleri paspaslayan hademe, bu sırada işinden başını kaldırıp Friedrich'e, "Borular patladığından dersleri iptal ettiler" dedi.

Will sevinçle, koridorda birikmiş suyu etrafa sıçratarak ilerlerken, ailesi için mini bir tatil planlamaya da başlamıştı. Vakit kaybetmeden Nora'yı arayıp çocuklara kar kıyafetlerini giydirmesini söyleyecekti. Sonra Flexible Flyer marka kızakları garajdan birlikte çıka-

rır, çocukları kaymaya götürürlerdi. Eve döndüklerinde de Nora'nın hazırladığı sıcak çikolatayı yudumlayarak, çocuklara *A Christmas Carol*'ı ya da *Peter Pan*'ı veya belki bir başka kitabı okurdu.

Öğrencilerin yokluğunun hemen fark edildiği koridorlarda yürüyen Will, günü hangi masalla bitireceğine karar vermeye çalışırken, diğer psikoloji uzmanları ofislerinde çalışıyordu. Klinik psikologlar, anormal davranışlar psikolojisi uzmanları, yenidavranışçılar, hümanistler, psikanalitik uzmanları, kısacası herkes önündeki makaleye, projeye ya da deneye gömülmüştü veya kızakla kayma hayali kuran Friedrich'ten farklı olarak, yeni bir araştırma için fon aramakla meşguldü.

Yale, 1951'de psikologlar için tam bir cennetti. Bütün parlak ve başarılı uzmanlar, New Haven'a gelmek için yarışıyor, lobi yapıyordu. Friedrich savaştan sonra doçentlikle ödüllendirildiğinde, kendisini ayrıcalıklı hatta kutsanmış hissetmişti. Bölüm Başkanı Dr. Hugo Cunningham, yeni gelenler için fakültede verdiği çay partisinde, "Bu bölüm kendisini yeni fikirlere açık, nezih ve yıpratıcı rekabete yer vermeyen bir sığınak olarak kabul eder. Burada, kadromuzun tüm üyelerine, üniversitemize katkıda bulunma ve bizlerle birlikte çalışma fırsatına ek olarak, unvanına bakılmaksızın söz hakkı tanırız. Biz insanlığın kusursuz bir saat gibi işlemesini sağlamak ve daha iyisini inşa etmek için, halihazırda elimizde olanı parçalayıp işlemeyen parçaları bu yolla ayıklamaya hazırız. Biz, gelişimin neferliğini yapıyoruz" diyerek, Friedrich'in hislerini desteklemişti.

Friedrich daha sonra Dr. Cunningham'ın İkinci Dünya Savaşı'ndaki görevinin, propaganda yapmak olduğunu öğrendi. Aslında adamın sözlerinde gerçek payı da vardı; zira Psikoloji Bölümü bazıları için gerçekten de sığınaktı. Friedrich'e bile başlangıçta böyle görünmüştü. Ama şimdi buranın altın bir kafes olduğunu biliyordu.

Friedrich ilk geldiğinde, binadaki diğer herkes gibi burada kendisini geliştireceğine inanmıştı; dehası çalışma arkadaşlarını gölgede bırakacaktı. Ama bu göründüğü kadar kolay değildi. Herkesin zekâsının keskin olduğu ve dehasını ustalıkla kullandığı böylesi küçük bir yerde, hep savunmada kalmalı, üstelik tetikte olduğunuzu da çaktırmamalıydınız. Yale'deki Psikoloji Bölümü'nü ortalamanın üzerinde-

ki diğer üniversitelerden farklı ve çok daha rekabetçi kılan, burada çalışan herkesin sürekli göz hapsinde olduğunu bilmesiydi. Hem de gözlemleyenler sıradan insanlar değil, son derece başarılı psikiyatrlardı ve kariyerlerinde insanların normal olup olmadığına karar vererek ilerlemişlerdi.

Biri sorsa, Bölüm'deki herkesin "parlak" olduğu söylenirdi; fakat aslında bir kişi bile çalışma arkadaşlarının dehasını takdir etmezdi. Belki biri ya da ikisi, rakiplerinin bile alkışlayacağı fevkaladelikte bir ilerleme kaydederdi ki bu on yılda bir karşılaşılan bir durumdu. Zaten profesör olmak için de böylesi bir başarıya imza atmak şarttı. Aksi takdirde sizin alanınızda çalışan profesörlerin emekli olmasını, ölmesini ya da sinir krizi geçirmesini bekleyecektiniz.

Bu sırada Friedrich koridorun sonundaki merdivenlere ulaşmış, kızakları da garaja geri koyup tatil planını ertelemişti. Hayvan Davranışçılarının, fareleri tuttukları zemin kattaki sınıfta bağırıp çağırdıklarını duyabiliyordu. Geçenlerde arkadaşı Jens, farelere paylaşmayı öğrettiğini iddia etmişti. Molly isimli şempanzenin alt katta attığı çığlık, yankılanarak kendisine ulaştığında Will'in aklından, farelere paylaşmayı öğretmenin fena fikir olmadığı geçiyordu.

Merdivenlerden çıkarken, burun kıllarını hiçbir zaman almayan ve kasıtlı olarak iki ayağına farklı renk çorap giyen ünlü terapistin selamını aldı. Bu yaşlı adam, Garbo'nun agorafobisini tedavi ettiği dönemde, kadınla yakınlaştıkları dedikodusunun çıkmasına göz yummuştu. Eğer farklılığınızın kabul görmesini sağlarsanız Yale'de çok prim yapardınız.

Üçüncü kata gelmişti bile. Burada bölüm başkanının ve onun gözdelerinin odaları bulunurdu. Başkan şu sıralar "İletişim ve İkna" isimli bir program yürütmekteydi. Araştırmada onunla birlikte çalışanların hepsi, Başkan'ın İkinci Dünya Savaşı'nda da silah arkadaşıydı. Araştırmanın konusu savaş dönemlerinde kamuoyunu etkilemede ortak bilinçdışının önemi ve bu bilindışından faydalanma yollarıydı. Ayrıca, savaştan sonra bir grup kurarak oda müziği yapmaya da başlamışlardı.

Dördüncü kat, diğer psikologlarla birlikte istatistik üzerine uzmanlaşanlara aitti ve Friedrich'in ofisi de bu kattaydı. Will ve diğer

genç psikometri uzmanları, yalnızca Psikoloji Bölümü'ndeki değil, Tıp Fakültesi'ndeki psikiyatrların gözünde de hakem gibiydiler. İnsanların durumunu sayılara indirgeyebildikleri için vazgeçilmezlerdi. Bu sayede hem kuralları koyuyor hem psikiyatrlar arasındaki maçın skorunu tutuyorlardı. Ama Will, bir fikir muhasebecisinden fazlası olmak istiyordu.

Friedrich'in çalışma arkadaşlarının bir bölümü IQ, diğerleriyse hafıza veya bunaklık ölçümlerinde uzmanlaşmıştı. Yale'in, Friedrich'i işe alma nedeniyse, Illiniois'daki Hava Kuvvetleri Birliği'ndeyken bulduğu, değerlendirme ölçeğiydi. Bu ölçek sayesinde bir akıl hastası dengesine kavuşuyor mu yoksa onu daha da mı yitiriyor, tedaviden sonra daha mı mutlu, daha mı üzgün veya iyileşiyor mu anlamak mümkündü. Bölümdekiler başlangıçta onun fevri, kaba ve çiftlikte büyüdüğünden öfkesini gizleyemeyen biri olduğunu düşündülerse de çok geçmeden Friedrich'in değerlendirme ölçeğinin, Psikoloji Bölümü'ndekileri doğru yolda olduklarına ikna için ihtiyaç duydukları araç olduğunu fark ettiler.

Ölçek basıldığında Friedrich, çocukluğundan sonra ilk kez kendisiyle gurur duymuştu. 12 yaşındayken de yol kenarında yumurta satarak annesinin Büyük Buhran'ın etkisiyle komşularına satılması için direttiği midilliyi geri alacak parayı kazanmıştı. Ölçeğin basımı da kutlamaya değerdi; bu yüzden Nora'yla birlikte Çin usulü sebzeli et yemeye gitmişlerdi. Ama mutluluğu çok uzun sürmedi çünkü beş yıllık kullanımından sonra Friedrich'in Değerlendirme Ölçeği sadece tek bir şeyi kanıtlamıştı: Psikologların ve psikiyatrların tedavi ettiği hastaların yüzde 95'inin durumu daha iyiye gitmiyordu. Hatta çoğu hastanın profesyonel yardım aldıktan sonra kötüleştiğini söylemek mümkündü. Elbette ki Will Friedrich, psikoloji binası içinde bundan bahsedemezdi.

Önceki yaz, bir nörolog onu Columbia'ya davet etmişti; nörologun lobotominin* vahşi ve kötü bir tedavi yöntemi olduğunu kanıtlamasına yardım edecekti. Friedrich zaten lobotomiye alınan hastalara, artık "duyarlı lobotomi" denilen, ameliyat öncesinde ve sonra-

* Tam adıyla prefrontal lobotomi olarak bilinen cerrahi girişim; beynin alın lobunun akmaddesindeki sinir lifleri kesilerek uygulanır. (ç.n.)

sında birkaç test uygulamıştı. Hatta tedavinin yol açtığı zararı daha net görmek için, ameliyat sırasında bile onlara sorular sormuştu. Kafalarının ön lobu lokal anestezi altında neşterle kesilen bu insanlardan, basit matematik problemlerine cevap vermelerini istemişti.

"Bir artı bir kaç eder? İki artı üç? Yüzden geriye say." Ailesinin beyin ameliyatına mahkûm ederek cezaların en büyüğünü verdiği kıvırcık siyah saçlı genç kızın yüzü gözünün önünden hiç gitmiyordu. Anne ve babası, kızlarının Wellesley'de frengi kaptığını öğrenince, onu ruh ve sinir hastalıkları merkezine yollamışlardı. Merkeze yerleşmesinden kısa süre sonra da kız intihara teşebbüs etmişti.

"88, 87, 86, 8..." Kızın hâlâ geri sayabildiği bu son saniyeler, kendinde olduğu son anlardı. Zaten birkaç saniye sonra iç geçirmiş ve kelimeleri ağzında geveleyerek, "Sonra ne geliyordu?" diye sormuştu.

Friedrich'in bulguları, onu Yale'deki lobotomi yanlısı akademisyenler arasında pek popüler yapmadı. Will, kendisinin ve diğer istatistikçilerin ulaştığı veriler yüzünden lobotomi cerrahlarının işini kaybetmesinin an meselesi olduğunu biliyordu. Birileri henüz çocuk yaştaki bir kızın beynine girip onun ruhunu çalarken, Will'in bu kıza sadece basit matematik problemleri sormuş olması, kendisini daha az suçlu hissetmesini sağlamıyordu. Ameliyatı gerçekleştiren Friedrich değildi; ne emir yağdırıyor ne çocuğun kafasını kesiyordu. Hatta o orada olmasa da bu ameliyat gerçekleşecekti. Fakat yine de ameliyatı izlediği ve durdurmaya yeltenmediği için kendisini affedemiyordu.

Ofisinin anahtarını bulmak için ceplerini kolaçan ederken, arkasındaki kapının yavaşça açıldığını duydu. Başını hafifçe çevirip arkasındakine yan gözle baktığında, eskiden Fulbright bursu almış olan Wally'nin, ablak suratındaki gülümsemeyi fark etti. Bir zamanlar John Hopkins'te lacrosse* oynayan Wally, artık aralarına katılmıştı ve şimdi pembe kemik çerçeveli gözlüğünün ardından ona bakıyordu. Friedrich hızla ofisinin kapısını kapattı; jaluziyi indirip kapıyı kilitledi.

Wally, bir yılını meşhur Dr. Ewen Cameron'la çalışarak geçirmişti; İskoçyalı psikiyatr, Toronto'daki Allen Memorial Hastanesi'nde,

* Hokey benzeri top oyunu. (ç.n.)

"geribiçimlendirme" adını verdiği tedavi üzerinde çalışıyordu. Wally, Cameron'ın hastaları suni komaya sokmasına yardım ediyordu; böylece hastalar günde üç veya dört kez, normal kabul edilen 110 voltla değil de 150 voltla elektroşok tedavisi görmek üzere uyanıyorlardı.

Bir ya da iki hafta sonra, Dr. Cameron'ın hastaları tuvaletlerini tutamamaya ve konuşamamaya başlıyordu; hatta tek yapabildiklerinin cenin pozisyonunda yatmak ve parmak emmek olduğu söylenebilirdi. Sonra Wally onları, Cameron'ın adlandırdığı şekliyle, "ruhsal gezinti" için hazırlıyordu; gezinti, aynı mesajı tekrar tekrar dinlemek demekti. Wally, Cameron'ın İskoç aksanıyla durmaksızın tekrarladığı, kulağa vızıltı gibi gelen mesajı iyi taklit ediyordu: "Hiçbir zaman kendi sorunlarınızla mücadele etmediniz. Problemlerinizden daha fazla kaçamayacağınızı biliyorsunuz. Sizin iyileşmenizi istiyoruz; ama bize yardımcı olmalısınız." Ruhsal gezintiler için gazeteler bir başka isim bulmuştu: beyin yıkama.

Friedrich, tüm bunları Wally onu öğle yemeğine Taft Hotel'e davet ettiğinde, geçen eylül öğrenmişti. Elbette, Wally bu tedaviye beyin yıkama demiyordu; bir martini içtikten sonra bundan, "kişinin karakter özelliklerinden ileri gelen direncini kırmak" olarak bahsetmişti.

"Bunu neden yapıyorsunuz?" Aslında Friedrich de herkes kadar bu sorunun cevabına aşinaydı: CIA, Yale'in mezunlar derneği gibiydi; üniversitede geliştirilen yöntemler en çok CIA'in işine yarıyordu.

"Böylece onları yeniden programlayarak topluma daha faydalı hale getiriyor ve gerçeği söylemelerini sağlıyoruz." Friedrich, Wally'yle tabağındaki az pişmiş biftek arasında fark göremiyordu.

"Bu sorguya çekme."

"Doğrusu bunu Kore'ye gönderilen askerlere de uyguluyorlar." Wally, ordunun istihbarat teşkilatında komutanlık yapmıştı.

Friedrich, "Davetin için teşekkürler; ama sana uygun biri olduğumu sanmıyorum" demek için yemeğin sonuna kadar bekledi.

"Peki ama neden?"

"Şu an kendi araştırmam üzerinde çalışıyorum."

"Nasıl gidiyor?"

"Harika."

Gerçekte, Friedrich'in üzerinde çalıştığı bir araştırma yoktu ve onu yalan söylemeye itenin ne olduğunu düşünmeye koyuldu.

Will, paltosunu üzerinden, plastik çizmelerini ayağından çıkarıp fırlattı; koltuğuna yığıldı. Şimdiye kadar beş altı araştırma projesine çoktan başlamış olabilirdi. Üvey çocukları, bunaklığı ve sağlık hizmetlerinin karanlık noktalarını uzun süre kafasında evirip çevirmişti; bu karanlık noktalardan biri zihninin parlak ışığıyla aydınlanabilirdi. Ama Friedrich, zihninde dünyayı daha sağlıklı hale getirecek büyük bir düşüncenin gizlendiği şeklindeki beyhude inanıştan da egosu yüzünden kurtulamıyordu.

Not almak için masasındaki sarı not defterine uzandığında, yere bir kalem düşürdü. Kalem, Bölüm Başkanı'nın erkenden verdiği Noel hediyesiydi. "Ya Yayınla ya Yok Ol" cümlesi kalemin üzerine işlenmişti. Friedrich onu ikiye parçaladı, yırtık plastik çizmelerini giydi ve paltosuna uzandı.

Will çıkışa doğru koşarken, Wally hâlâ penceresinden onu izliyordu. Binadan çıkmak üzere ön kapıya yöneldiğindeyse hademe Will'e seslendi: "Dr. Friedrich, bu kadar acele nereye gidiyorsunuz?"

"Çocuklarım için Noel alışverişi yapmaya."

"Bu binada duyguları olan birini gördüğüme sevindim."

* * *

Friedrich, kendisini akıl hastanesinden kaçıyormuş gibi hissediyordu. Kurtuluş Ordusu Bandosu'nun bir marşını mırıldanarak anayoldan geçti ve karşısına çıkan ilk mağazanın döner kapısından içeri girdi. Çocuk bölümünü bulmakta zorlanmadı; tavandan aşağı yaylanarak sarkan maket rengeyikleri, tüm etkileyicilikleriyle mağazayı Deli Kral Ludwig'e* layık gösterişli bir saraya çevirmişti. Ama oyuncaklar Friedrich'in moralini bozmuştu.

Parasının yettiği oyuncaklar ya plastikten yapılmıştı ya da kötü şartlarda çalışan işçilerin, eldivenli ellerinde dikilmiş gibiydi. Mağa-

* Bavyera Kralı II. Ludwig (1845–1886), tahtta olduğu dönemde, ünlü fantastik sarayı, Neuschwanstein'i yaptırmıştır. (ç.n.)

zadaki pahalı oyuncaklara verecek parası yoktu; ama onları adeta bir kız çocuğuymuşçasına Noel ağacının altında görmeyi çok isterdi. Örneğin üzerinde, "Evde gerçek bir bilimsel deney gerçekleştirmeniz için ihtiyacınız olan her şey" yazılı bir kimya seti; kendi lehim aletiyle birlikte kristal bir radyo kiti olabilirdi bu. Ama kutuyu açtığında içinde mutfak lavabosunun altında bile bulunabilecek çeşitli kimyasallar olduğunu gördü, nikel bir elektrik teli, birkaç cihaz ve ufak çapta yangın çıkaracağı kesin, bir lehim aleti.

Tezgâhtar kadın, Friedrich'i omzundan dürttü. "Kutuyu açtınız."

"Üzgünüm, içinde ne olduğunu görmek istemiştim."

"Kutunun üzerinde içinde ne olduğu zaten yazıyor."

"Evet ama kendim bir bakmak istedim."

"İşte baktınız ve bunun bedeli 8,54 dolar."

***

Will Friedrich şimdi, fakülte kulübünün barında kendini bir birayla tedavi ediyor, annesinin "hoşa giden düşünceler" olarak tanımladığı şeyler düşünmeye çalışıyordu; eve gitmek için tramvaya binmeden önce neşelenmeliydi. Bulaşıcı bir hastalığı var gibi hissediyordu; kendi enerjisini emip yok ediyordu. Ama bencil değildi; ailesine de bu ruh halini bulaştırmak istemezdi.

Çocuklarına istediği hediyeyi alamıyorsa da onlara hiç unutmayacakları bir şey verebilir, hayatlarının sonuna kadar unutmayacakları bir şey yaratabilirdi; kendisi de böyle anılara sahip olmak isterdi. Marangoz atölyesine gidebilir, oradan edineceği tahtalara birkaç çivi çakar, kenarlarını pirinçle kaplar, onları yapıştırır ve bir oyuncak bebek evi inşa edebilirdi. Bu daha çok kızlarının hoşuna giderdi; ama oğullarından birinin üç, diğerinin de neredeyse iki yaşında olduğu düşünülürse, cinsiyet temelli düşünmeyecekleri ve duruma aldırmayacakları sonucuna varılabilirdi. Evet, güzel bir bebek evi. Üç katlı. Çocukların minik ellerinin içeri girmesine imkân verecek büyüklükte pencereler, alçalıp yükselebilir zemin... Ki bu sayede çocukları dünyanın üç boyutluluğunu kavrayıp uzamsal düşünme kapasitelerini geliştirebilirlerdi.

Zihninde bebek evini neredeyse yarı yarıya inşa etmişken, bir anda hepsini alaşağı ediverdi. Kızlarını Noel sabahı oyuncak evin başında kavga ederken hayal etti; Jack de Friedrich'in dışarıya dikmek üzere olduğu plastik ağaççığı, ağzına atıp kendini boğacaktı. Jack her şeyi ağzına atıyordu; önceki hafta da az kalsın kedinin oyuncak bilyesiyle kendini öldürecekti.

Hâlâ içinde bulunduğu çıkmazı düşünürken, Friedrich'in zihni oyuncak bebek evinden uzaklaştı ve kendisini melankoliden kurtarıp düşüncelerini gelecek hayallerine taşıdı. Yale'den ayrılabilirdi. Psikoloji doktorasını alıp paranın olduğu yere gidebilirdi: reklamcılık.

Kısa bir süre, bar taburesi üzerinde geçirdiği bu baş döndürücü anda, kendisini Madison Caddesi'ndeki bir reklam ajansında çalışırken düşledi. Park Bulvarı'nda bir teras katında yaşarken, insan beyninin zayıflıkları üzerine bildiklerini, doğrudan bilinçdışına seslenen reklam kampanyaları ve tüketicilerde bir tuvalet kâğıdına daha fazla para verme eğilimi yaratanın ne olduğunu ortaya çıkaran anketler hazırlamak için kullanabilirdi.

Neden şimdiki hayatımı bırakıp altının peşinden gitmiyorum? Neden? 33 yaşındayım. Bir karım ve çocuklarım var; yeni bir kariyere başlamak için çok yaşlıyım. Eğer daha genç olsaydım, bu kez de en alttan başlamam gerekecekti. Manhattan'da yaşamanın masraflarını karşılayamazdım. Ayrıca Friedrich için reklamcı olmayı arzulamak, yeteneklerini Wally'ye ya da CIA'in parasını Yale'deki zeki insanlara akıtan kuruluşlardan birine satmaktan çok farklı bir şey değildi ki.

Dr. Friedrich neden psikolog olduğunu hatırlamaya çalıştı. Eğer iki birası ya da onu dinleyen birileri olsaydı, Will Friedrich bu soruyu kolaylıkla yanıtlardı ve cevabı pek de yanlış olmazdı: "Çünkü ekonomik kriz vardı ve Tıp Fakültesi'ne gidip gerçek bir doktor olacak param yoktu."

Şimdi bu cevabı vermek yerine, annesini, ağabeyi Homer'ı ve kendisinin üniversiteye başlamak üzere evden ayrıldığında, annesinin Homer'ı gönderdiği akıl hastanesini düşündü. Onun Homer'a ne yaptığını Şükran Günü için eve dönüp annesini Homer'ın yatak oda-

sında, bir seans düzenlerken görene dek bilmiyordu. Bu, annesinin Madam Blavatsky ve teosofi* müridi olduğu sonbahardı. Trenton'daki New Jersey Devlet Hastanesi'ne ulaşmak için Friedrich'in beş gün boyunca doğu yönüne otostop çekmesi gerekmişti. Hastaneye ulaştığında Homer'ı kafesli odasında mızıkasını çalarken buldu; Homer'ın yanındaki odada da Friedrich'in şimdi şizofreni teşhisi koyduğu çıplak bir kadın, tırnakları dışkısıyla sıvanmış oturuyordu.

Homer, başını çevirene kadar, hiç de hurdası çıkmışa benzemiyordu. Ama aslında çenesinin sol tarafı çöküktü. Sanki biri çenesini, ağzının içine doğru malayla düzeltmiş gibiydi. Trenton'ın müdürü olan Dr. Cotton, Homer'ın dişlerinin yarım düzinesini çok saygı duyulan ve bolca reklamı yapılan teorisi gereği çekmişti; buna göre, dişlere yerleşen bakteriler, çökmeye ve ince bağırsaklar da erken bunamaya neden oluyordu.

Homer ve bağırsağı ertesi gün, doktorun bıçağı altına yatacaktı. Ağabeyini ameliyat öncesinde hastaneden çıkarmak, Will'in üniversitenin sonraki yılları için ayırdığı paranın tamamına mal olmuştu. Friedrich şimdi bile nedenini bilmiyordu: Homer, kendi ismini neden heceleyemez ya da üç dört saat boyunca sallanarak, aynı cümleyi tekrar etmekten başka bir şey düşünemezdi. "Yağmur yağmazsa, şemsiyeye ihtiyacın olmaz." Friedrich'in kafasında şimdi bu cümle dönüyordu. Homer'ı tedavi etmek ve annesini affetmek için mi psikolog olmuştu? Emin değildi; ama bildiği tek şey bunlarda da başarısız olduğuydu.

Friedrich'e şimdi öyle geliyordu ki psikanalize inancını yitirme nedeni kabukları kaldırılan tüm o eski yaralar, çözümlenen rüyalar, tahlil edilen fanteziler, tercih edilen sözcükler ve kendini de analiz ettiği tüm o yıllardan sonra, zerre kadar olsun daha mutlu sayılmamasıydı. Kendi yaralarının kabuk tutmasına izin vermediği için tükenmiş, bitkin ve tatminsiz bir ruh hali içindeydi; artık hastalarını kan kaybederken izlemeyi değil, onları iyileştirebilmeyi istiyordu. Kafasında bunlardan artık yeterince vardı.

* Teosofi, tüm din ve inançların "İlahi"yi bulmak, ona ulaşmak için olduğunu öngören ve böylece her din ve inancın hakikatin bir bölümüne sahip olduğunu ileri süren düşünceler bütünüdür. Teosofi, tutarlı bir düşünce sistemi olarak, Helena Petrovna Blavatsky'nin çalışmalarından geliştirilmiştir. (ç.n.)

Arka masasından bir kahkaha yükseldi. Yale profesörlerinden oluşmuş bir çete, sigara dumanı altında birbirlerine dalkavukluk yapıyordu. Friedrich onları kulüpte daha önce de görmüştü. Barın hep aynı masasını işgal ederlerdi. Acaba o, oyuncak bebek evini inşa ederken mi yoksa Homer'ı düşünürken mi gelmişlerdi? Her neyse, şimdi ikinci kokteyllerini içiyorlar ve her zamanki gibi ondan çok daha fazla eğleniyorlardı.

Masadaki beş akademisyen, Friedrich'in karısının POP (Parası Olan Profesörler) adını taktığı gruba dahildi; para onlara ya miras kalmıştı ya da evlendikleri kişiler zengindi. New Haven Çim Kulübü'nde yüzer ve tenis oynarlar, çocuklarını özel okula, Hamden Hall'a yollarlardı; yaz tatillerini Friedrich'in hiç duymadığı yerlerde geçirirlerdi. Friedrich, bir kez "Doğuya gel" teklifini kabul edene kadar, bu tatillere en azından davet edilmek istiyordu. Bu profesörler ünlü siyahları tanıdıkları, en yakın arkadaşları Museviler olduğu, McCarthy karşıtı imza kampanyalarına destek verdikleri ve soyut sanatı sevdikleri için kendileriyle gurur duyarlardı. Bunların hepsi ortalama, gündelik, sıradan züppelik karşısında kendilerini üstün hissetmelerini sağlardı; Friedrich'ten ve dünyadaki diğer herkesten bahsetmeye bile gerek yoktu.

Çete içinde, Friedrich'in ismini hatırlayabildiği tek kişi Dr. Winton'dı. Eğer ki Yale Tıp Fakültesi'nde psikiyatri dersi veren ilk ve tek kadın akademisyen olmasaydı, o da göze batmayacaktı. Başındaki uzun, kırmızı bandı da sayarsanız, boyu 1,83 santimetreden uzundu. 40 yaşında olmasına rağmen on yaş daha genç gösteriyordu. Solgun cildi, kaymaklı süt gibi yarı saydam ve beyazdı; açık havada şapkasız dolaşmazdı. Meslektaşı profesörler kokteyl içerken, o sadece bir bardak sıcak su istemişti; çayını zaten yanında getirmişti. Tüvit kumaştan dikilmiş takımının içinde, zeki olduğu çok açık bir kadın. Özel olmak konusunda kariyer yapmış erkeklerle dolu bir masada oturduğu halde özel olduğunun fark edilmemesi ihtimalini bertaraf etmek için, bu kadın Amerika keşfedilmeden önce bu topraklarda yapılmış altın bir kurbağayı, deri bir kolyeyle boynunda taşıyordu.

"Dünyadaki en iyi martini." Balıksırtı desenli bir takım giymiş adam fikrini söylemişti.

"21." Princeton mezunu olduğunu belli eden turuncu, siyah kravatının ucuyla gözlüklerini silmekte olan adam da övünerek böyle dedi.

"21, turistler içindir. Bath & Tennis, Newport."

"Harry'nin Barı." Will Friedrich'in bildiği Harry'nin Barı, Evanston'da, Illinois eyaletindeydi. "San Marco, Venedik."

Elinde bir *Lancet** tutan Bunny Winton, okuduğu makaleden başını kaldırmadan, son sözü söyledi. "Bire onluk bir formül bu, cine karşı vermut." Diğerlerine paranın kokusu sinmişken, Winton berbat kokuyordu.

"Nereden bilebilirsin ki Bunny? Sen içmezsin bile."

"Babam içerdi. Ayrıca karşındakinin zaafını kavramak için senin de zaafın olması gerekmez." Oyundan sıkılmıştı. Uyumlu davranmasının nedeni, karşısındaki yaşlı çocuklara, onları kendi oyunlarında da mağlup edebileceğini hatırlatmaktı.

Yağmurda bile üstünü açık tuttuğu kırmızı spor arabası içinde, kampusta korna çalarak dolaşırken gördüğü tarih profesörü, bilgiç bir tavırla konuşmaya yeni bir yön verdi: "Dünyadaki en mutlu insan kimdir?"

"Söz meclisten dışarı, değil mi?" Masadaki herkes bir kahkaha attı. Friedrich, "At kıçı" lafını ağzında geveledi ve hesabı istedi.

"İtfaiyeciler. Onlar herkesin sevdiği kahramanlardır ve dört haftanın üçünü karılarından uzakta geçirmek zorundalar."

"Bu sayılmaz, Fred." Bunny itiraz etti.

"Sen neden bahsediyorsun?" Fred, tarih profesörüydü.

"Kadınlar itfaiyeci olamaz. En mutlu insan, demiştiniz." Dr. Winton boş fincanını kaldırıp biraz daha sıcak su istediğinin işaretini verdi.

"Kadınlar insan mıdır?" Grup bunun bir meydan okuma olduğunu düşündü.

Bunny güldü. Ama bu şakaya değil, yapmak üzere olduğu şakaya. "Biz de sizin gibiyizdir çocuklar; yalnızca daha zekiyiz. İnanın bana, eğer sizsiz olmanın bir yolu olsaydı, bunu çok uzun zaman önce bulurduk."

* Dünyanın saygın tıp dergilerinden biri. (ç.n.)

Sakalları olan profesör, içkisini işaretparmağıyla düşünceli bir şekilde karıştırdı. "Buldum. En mutlu insanlar... her iki cinsiyetten askerler, hemşireler veya doktorlar." İçkisini Bunny'yi onaylamak için kaldırdı. "Hâlâ üniformaları içinde kazandıkları bir savaşın ardından eve dönerken, sevgililerinin onları orada, evde beklediğini düşünürler ve aldatılıp aldatılmadıklarını bilmezler."

"Romanlarınızdaki karakterlerden değil, gerçek insanlardan bahsediyoruz sanıyordum." Bunny nazik bir yolla, karşısındakine kendisini aptal gibi hissettiriyordu.

"Pekâlâ, Doktor Hanım, doğru cevap nedir?"

"Bagadong'lar."

"Bunu şimdi uydurdunuz."

"Hayır, ciddiyim. Yeni Gine'de yaşayan bir kabile. Savaş sırasında yerleşimlerinin yakınında bir hastane kurmuştuk." Tıp Fakültesi'ni bitirip askere yazıldığında ismi henüz Bunny Rutledge'di. ABD ordusu, savaşın başlarında bir kadın doktoru muharebe alanına göndermeyi reddedince, Bunny bir trenle Kanada'ya geçmiş ve İngiliz Ordusu'nda kendine bir görev ayarlamıştı.

"Yamyamlardan mı bahsediyorsunuz?"

"Evet, yamyamlar; ama sadece bundan ibaret değiller." Bunny çayından bir yudum alırken gülümsedi.

"Bize söylemeye çalıştığınız düşmanlarını yemenin onları mutlu ettiği mi?"

"Bence mutlulukları daha çok, mayalanmış kwina yapraklarından geliyor. Şamanlar buna 'Gai kau dong' der. Anlamı, "Eve giden yol". Başlarına kötü bir şey geldiğinde bu yapraklardan alırlar. Çıktıkları insan avında bir terslik yaşamaları, bir timsahın çocuklardan birini yemesi gibi stresli olayların ardından. Ve tabii ki taş neşterle gerçekleştirdikleri ritüelleşmiş klitoral sünnetin ardından kız çocuklarının ağzına da verirler." Bunny Winton, masadaki tüm erkekleri şaşırttığı için son derece keyifliydi, Friedrich'in peçete üzerine not almakta olduğunu fark etmedi.

* * *

Şubat 1952

Hiç konuşmadıkları veya karşı karşıya gelmedikleri halde son iki ay içersinde Friedrich, Dr. Bunny Winton hakkında her şeyi öğrenmişti. Kütüphaneye yaptığı ziyaret sayesinde, doktorun Radcliffe'teki, Yale Tıp Fakültesi'ne gittiğini, Yale'in kubbeli ve sütunlu Beşeri İlişkiler Enstitüsü'nde çalıştığını biliyordu. Dr. Winton'la karşılaşma ümidiyle Enstitü'ye uğradı. Karşılaşma gerçekleşmedi ama bir şeyi fark etti: Eskiden sadece erkeklerden oluşan bölüm, Winton'ın fakültedeki ilk ve tek kadın olması şerefiyle, bir ofisi hak ettiğine karar vermişti. Kürsüsü altıya sekizlik bir odacığa sıkışmıştı; Winton buraya yerleşmeden önce hademeler odada paspas, kova ve süpürgelerini muhafaza ediyordu.

Ona arkasından, "Dr. Tavşancık"* diyorlardı. Ayrıca ikinci kattaki erkekler tuvaletinde bir pisuvara Bunny için yazılmış, doktorun ev telefonunu da içeren çirkin bir tekerleme karalanmıştı.

Beşeri İlişkiler Enstitüsü'nde yüksek lisans öğrencisi olan June, bir seans sırasında tesadüfen Dr. Winton'ı gündeme getirmişti. June, her perşembe Friedrich'e terapiye geliyordu; terapiyi ve yüksek lisansı bırakıp çocuk doğurmasını isteyen bir kocası vardı. June, Dr. Winton'ı rol modeli olarak tanımlıyordu ve Winton'ın katlanmak zorunda kaldıklarına göğüs gerecek cesaretinin olmaması June'u endişelendiriyordu.

Friedrich sadece, "Winton'ın nelere katlanmak zorunda kaldığını düşünüyorsun?" diye sorabilmişti ve June, Winton'ın hastanın düşünme sürecini ortaya çıkarmada uyuşturucu ilaçların işlevi üzerine bir makaleye, tek başına nasıl yön verdiğini ayrıntılarıyla anlatmıştı. Basılmak üzere makaleyi teslim ettiğinde Winton'ın ismi, tek başına kapak sayfasını süslüyordu ama basıldığında ondan daha genç ve daha az zeki bir erkek psikiyatrın ismi, kapakta Winton'ın isminin üzerinde yer alıyordu. Hem de son dakikada peyda olan ortağının soyadının "Y" harfiyle başlamasına rağmen. Friedrich şimdi, hastaların-

* Doktorun ismi olan Bunny, İngilizce'de tavşancık anlamına gelmektedir. (ç.n.)

dan birini bilgi edinmek için kullandığından değil, Winton'ın başına gelenler için kendisini kötü hissediyordu.

Bunny hakkında herkesin gerçek kabul ettiği, işe alınmasını amcasının Yale Rutledge Binası için yaptığı bağışın sağladığı dedikodusunu, Will Friedrich nerede duymuştu, hatırlamıyordu; üniversitenin ileri gelenleri amcanın yeni bir çek yazmasını ümit ediyordu. Ama öğrendiği hiçbir şey Friedrich'in Winton hakkındaki esas düşüncesini değiştirmemişti. Onun hâlâ şımarık ve züppe olduğunu düşünmekle beraber, onunla bağ kurmasını ve ondan faydalanmasını sağlayacak bir niteliğe sahip olduğunu hissediyordu: O da tatminsizdi.

Bilmediği şey, kadının güvenilir olup olmadığıydı. Fakat yakında bunu öğrenecekti. Çünkü o anda Will, Dr. Winton'ın özel hastalarını görmek için tuttuğu muayenehaneye asansörle çıkmaktaydı; muayenehane Chapel Caddesi'nde, uzmanlara tahsis edilmiş gösterişli bir binanın çatı katındaydı. Aslında Will, doktorun Beşeri İlişkiler Enstitüsü'ndeki süpürge dolabından bozma ofisinde veya Psikoloji Binası'nda da görüşme ayarlayabilirdi. Ama kendisini Bölüm'deki diğer erkek akademisyenlerden ayırmak istiyordu; aklındaki fikrin onlarla ilişkilendirilmesi riskini göze alamazdı.

Friedrich kapıyı çaldı. İçeriden biri düğmeye bastı ve elektrikli kapı uğuldayarak açıldı. Bunny'nin bir resepsiyonisti/sekreteri vardı; fakat şu an öğle yemeği için dışarıdaydı. Bekleme odası Salvador Dali'nin çizimleri ve Corbusier marka deri bir kanepeyle dekore edilmişti. El sıkıştılar. "Dr. Winton."

"Will Friedrich."

Winton, Friedrich'in elindeki küçük çantaya şöyle bir göz attı ve boyuyla kilosunu tahmin etmeye çalışırcasına onu yukarıdan aşağıya süzdü. Will en iyi takımını giymişti; yine de kadının bakışlarıyla kendisini sefil hissetti. Oysa Dr. Winton'ın niyeti bu değildi. Sadece Friedrich kadın iç çamaşırları giyen bir sigortacıya benzemiyordu; daha çok, Bunny'nin hep beklediği ama hiç tanışmadığı bir hastası gibiydi.

Terapi seanslarını yürüttüğü yeşil odayı işaret etti; içeri giren Friedrich'in, Danimarka'dan getirttiği döşemesi midilli postundan, arkası yaslanır koltuğa oturarak, kendisine de normalde hastaların kul-

landığı kanepeyi bıraktığını aklında bir yere not aldı.

"Pekâlâ, Bay Friedrich..." Gülümsedi. "Sizi buraya getiren nedir?" Kadının kucağında küçük bir not defteri ve altın bir tükenmez kalem vardı.

"Merak." Friedrich sıradan görünmeye çalışıyordu ama sesinde kulak tırmalayan bir şey vardı: gerginlik. Dr. Winton, onun ellerine bakıyordu; ellerinde yara izleri vardı. Friedrich, doktorun bu izleri yoğun çalışma işareti mi yoksa şiddet eğilimi mi olarak yorumladığını düşünmeye koyuldu. Aklından geçenleri yüzüne de yansıttığını biliyordu; bu yüzden düşünceyi kafasından uzaklaştırdı.

"Merak ettiğiniz nedir?" Boynundaki altın kurbağaya dokundu.

"Depresyon."

"Bununla ilgili neyi merak ediyorsunuz?"

"Ondan kurtulma yollarını."

"Eşiniz son zamanlarda sizde bazı değişiklikler olduğunu söyledi."

"Karımla benim hakkımda mı konuştunuz?"

"Bildiğinizi sanıyordum."

Dr. Winton'ın onu hasta sandığını fark etse de Friedrich aptala yatmaya karar verdi. 'Tanrım, size ne söyleyebilir ki?"

"Kafasının karışık olduğunu ve sizin için endişelendiğini."

"Neden?"

"Kadın çamaşırları giyerken yakalanan ilk erkek hastam değilsiniz."

Gözünü kırpmaksızın ona bakıyordu ve sesi son derece profesyoneldi. Profesyonelliği için onu takdir eden Friedrich, başını arkaya attı ve gülmeye başladı. "Affedersiniz Dr. Winton, sanırım beni bir hastanızla karıştırdınız. Ben, Yale'in Psikoloji Bölümü'nde psikoloğum. Sekreterinizden randevu istemiştim." İnsanları kendilerini savunmak durumunda bıraktığında, Friedrich sakinleşirdi.

Dr. Winton sekreterinin randevu defterini kontrol ederken, Friedrich masumca gülümsedi. Doktorun ikna olmadığını söyleyebilirdi. Ona göre Will hâlâ cinsel karmaşa yaşayan bir hastasıydı ve bunun yanı sıra deliliğin bir evresinden de geçmekteydi.

"Benim hatam. İsminizden tanımalıydım." Gerçekten onu duy-

muş muydu yoksa zengin insanların "kibar olmak" dedikleri yapmacıklık içinde miydi? "O halde sizi buraya getiren nedir?"

"Birkaç ay önce fakülte kulübünde kulak misafiri olduğum bir konuşmanızı düşünüyordum." Friedrich çantasını kucağında tutuyordu.

"Üzgünüm ama tanıştırıldığımızı hatırlamıyorum; ayrıca hiçbir zaman..."

Friedrich sözünü kesti. "Tanışmıyoruz. Dünyadaki en mutlu insanların kimler olabileceği üzerine bir konuşmanıza şahit oldum, 'Eve Dönüş' denen bir şeyden bahsediyordunuz."

"Gai kau dong." Winton kelimeleri yavaşça telaffuz ederken, Friedrich masanın üzerinde iki fotoğraf fark etti. Yat üzerindeki göz kamaştırıcı pozu verenin kocası olduğunu tahmin etti. Diğerinin savaş sırasında çekildiğini rahatlıkla söyleyebilirdi; fotoğrafta saçları erkek gibi kısacık kesilmiş, daha genç bir Bunny vardı. Haki renkli bir şortla ve çamura bulanmış botlarıyla bir kanoda oturuyordu; sırtındaysa Enfield marka kısa namlulu bir tüfek vardı.

"Peki, 'Eve Dönüş'le neden ilgileniyorsunuz?"

"Davranışı etkileyenin batıl inanç veya telkin gücü değil de şamanların kaynattığı bu bitki olduğunu nereden biliyorsunuz?"

Friedrich, doktorun cevap vermeden önce elbisesinin buruşukluklarını düzeltişini izledi. "1944'ün sonbaharında bir hastam vardı; Kraliyet Mühendisleri Bölüğü'nde yüzbaşıydı. Sıtma, dizanteri gibi orman parazitlerinin yol açtığı olağan hastalıklardan mustaripti; ama daha kötüsü, Japonlar onu altı ay süreyle esir almıştı." Pencereden dışarı baktı. Sesi şimdi daha yumuşaktı. "Karargâhtaki Japon bir çavuş, eşcinsel eğilimleri olan bir sadistti; benim yüzbaşıma ağza alınmayacak şeyler yapmıştı..."

Friedrich, doktorun kullandığı iyelik sıfatını aklında bir yerlere not etti. Dr. Winton, ancak söyledikten sonra ne dediğini fark edebilmişti. " 'Benim' dedim çünkü hepimiz evimizin çok uzağındaydık ve hastanedeki askerler o kadar acı çekiyordu ki, hepimizin hastalara tutumu korumacı ve sahipleniciydi." Friedrich, kanoda doktorun yanında oturan bir deri bir kemik kalmış adam acaba onun yüzbaşısı mı diye merak etti.

"Öyle sanıyorum ki onun için en kötüsü hayatta kalmak adına di-

ğerlerine yapmak zorunda bırakıldıklarıydı." Friedrich'e döndü. "Bunlar yaşadığı için sevinmesini engelliyordu. Ciddi bir bunalım içindeydi; iki kez intihara kalkıştı. Otuz hastam vardı, gözüm hep üzerinde olamıyordu. İntihar girişimlerinden birinin başarılı olması an meselesiydi; ben de ona 'Gai kau dong' verdim."

"İlacı hazırlayan kimdi, siz mi yoksa bir şaman mı?"

"Bendim."

"Yüzbaşı bunun bir büyücü hekim buluşu olduğunu biliyor muydu? İçerken yerlilerin buna atfettiği mistik bağlantıların ve sihirli güçlerin bilincinde miydi?"

"Hayır. Sadece birbirimize çok bağlıydık. Yokluğun ortasındayken askerlerin doktorlara olan inancı, peygamberlere duyulan inanca benzer."

"Özellikle çekici doktorlara." Friedrich bunu flörtleşmek için söylememişti; yalnızca konuyu iyi bir doktorun yapacağı gibi ele alıyordu.

"O da var tabii. Her neyse, ilk dozu uygulamamdan birkaç saat sonra halüsinasyon görmeye başladı; ama bunlar onu rahatlatıyordu. Benimse bitkinin gücü hakkında hiçbir fikrim yoktu; bu yüzden şamanın talimatlarını izledim. Ona günde iki kez veriyordum. Henüz bir hafta geçmemişti ki esir alındığında başına gelenler hakkında açıkça konuşmaya başladı. Bana Danimarkalı bir askerin kesik başıyla nasıl futbol oynadıklarını, nöbetçilerin cinsel fantezilerindeki rolünü ve diğer iğrenç şeyleri anlattı. İlginç olan şu ki bir iki hafta sonra, yaşadığı bu aşağılanmaları ayrıntılarıyla konuşmak bile onu altüst etmiyordu. Bir psikiyatr olarak size söyleyebileceğim şu ki tüm bunları hayatta kalmak için yapmış olduğu gerçeğiyle uzlaşmıştı. Olanlar hakkında bir başkasının başına gelmiş gibi rahatlıkla konuşuyordu. Artık özgürdü, başka biriydi. Utanmasınaysa hiç gerek yoktu."

Bu hikâyenin sunduğu imkânlar Friedrich'i öyle heyecanlandırmıştı ki Dr. Winton'ın gözlerindeki yaşları fark edemedi. "Acaba tedavi için verdiğimiz psikoaktif maddelerden arındırırsak, kwina yapraklarının buradaki hastalar üzerinde de böyle bir etkisi olur mu? Bunu test etmeyi hiç düşündünüz mü? Demek istediğim, hayatın darmadağın ettiği insanları duygusal olarak yeniden birleştiren bir

ilaç... Depresyon için gerçekten işe yarayan bir hap..?"

"Evet, bunu düşündüm." Dr. Winton aslında yüzbaşısını düşünüyordu, Friedrich'in önerisini değil.

"Patavatsız olmak istemem ama, araştırmaya başlamak için ne bekliyorsunuz?"

"Beşeri İlişkiler Enstitüsü, bir kadın psikiyatra alışmakta zaten yeterince sorun yaşıyor. Bu düşünceyi ortaya atarsam bir de kadın büyücü hekimi kabul etmek durumunda kalırlar."

"Birlikte çalışabiliriz. Bu alanda deneyimlisiniz, uyuşturucu ilaç kullanımı üzerine yazdığınız makaleyi okudum. Sodyum amital. Ben de bitirme tezimi psikolojik test yöntemleri üzerine yazdım. Savaş sırasında orduda çalıştım..."

Dr. Winton, elini kaldırdı. "Her şeyden önce, 'Gai kau dong', kwina'dan yapılır ve kwina sadece Yeni Gine'de yetişir; biz New Haven'dayız."

"Galiba bir adım önünüzdeyim." Friedrich, çantasını *Fuller Brush Man*'deki* gibi açtı. Çantanın içi kwina'nın kolay şekil alan, soluk yeşil, tırtıllı yapraklarıyla doluydu. Dr. Winton yapraklardan birini düştüğü yerden aldı. Küf kokuyordu.

"Bunu nereden aldınız? Botanik Bölümü'nde yoktu..."

"Illinois Üniversitesi'nden bir bitki bilimciye yardım etmiştim; şizofren bir kızı vardı. Bu adam, Yeni Gine'de saha araştırması yapan birini tanıyordu."

"Fakat buraya nasıl getirdiniz?"

"Alt mevkilerden arkadaş edinmenin yararları. Bir uçuş okulunda, pilotlara bazı testler uygulamıştım."

"Ne tür testler?"

"Kişilik, yetenek, stres altında görevini gerçekleştirme becerisi..." Friedrich, kadından hoşlanmamıştı ama bir anda fark etti ki ona güveniyordu. "İntihar saldırıları için kimin en uygun olacağına karar vermeye çalışıyorlardı. Fakat testlerin bunun için yapıldığını bilmiyordum ancak savaştan sonra öğrenebildim."

"Bunu bilmek sizin için bir şey değiştirir miydi, Dr. Friedrich?"

* Fuller Brush Man, 1948 yapımı bir aksiyon filmi. Sylvan Simon'ın yönettiği filmin başrolünde Red Jones oynadı. (ç.n.)

"Galiba birkaç tanesinin daha bu testlerde başarısız olmasını sağlardım."

Kalbinin birkaç defa atmasına yetecek kadar süre, düşündü Friedrich; sonra devam etti. "Her neyse, projenin başındaki ödlek albayın bana borcu vardı. Merkez üssü Filipinler'de. Her yere oradan uçuyor. Ona, "Eve Dönüş"le ilgili bir telgraf gönderdim. O da araştırıp gönderdi ve şimdi garajımda bu bitkiden çuval çuval var. Her biri 75 kilogram olan çuvallarla. Hepsinden iyisi de bunlardan birine sahip olmam..." Winton'a bir fotoğraf uzattı; Bagadong kabilesinden bir şaman, beline kadar gelen tahta bir heykelin yanında duruyordu.

"New Haven'a bir şaman mı getirdiniz?" Dr. Winton yine karşısında kadın iç çamaşırları giyen bir hastası varmış gibi bakıyordu.

"Hayır, sadece şamanların otu mayaladıkları tahta kaplardan bir tane getirdik. Bence süreci aynen tekrar etmeliyiz; bu yolla fıçının dibine çöken mayalanmış bakteri kültürünü elde edebiliriz. Elbette bölgedeki suyun da süreçte etkili olma ihtimali var ama pek sanmıyorum. Neyse, en azından bir yerden başlamış oluruz." Friedrich'te, ödüllü domuzunu 4-H yarışmasına* sokacak, 12 yaşındaki çiftlik işçisine benzer bir heves vardı.

"Neden ben?" Beşeri İlişkiler Enstitüsü'nden biri Friedrich'i yollamış olabilirdi; Winton şüphelenmişti.

"Eminim, daha deneyimli ve etkili başka psikiyatrlar tanıyorsunuzdur."

"Evet. Ama önce size geldim çünkü bir şeyler kanıtlamaya sizden daha fazla ihtiyacı olan birini düşünemedim."

"Bunun kadın olmamla bir ilgisi var mı?"

"Bunun da etkisi var ama esasen araştırmanın getireceği itibarı paylaşmamız için size bir şans vermek istedim."

"İyimser ve fırsatçı olduğunuz kadar adilsiniz de."

"Ben eski kafalı biriyimdir. Teklifime ne diyorsunuz?"

"Ne teklif ettiğinizi anladığımdan pek emin değilim."

"Ortaklık. İşe yarayıp yaramayacağını görmek ister misiniz?" Fri-

* Amerika Birleşik Devletleri Tarım Bakanlığı'na bağlı bir gençlik organizasyonu. Amacı, ilerlemeye giden yolda, gençliğin potansiyelini gerçekleştirmesi olan örgüte ismini veren dört H, "head, heart, hands ve health"i (kafa, kalp, eller ve sağlık) temsil eder. Örgüt, çeşitli dallarda yarışmalar da düzenler. (ç.n.)

edrich elini uzattı. Winton onu sıkmayınca aklına bir soru geldi: "Arkadaşınıza ne oldu? İlacı verdiğiniz İngiliz yüzbaşıya?"

"Öldü." Bunu, kendisini terk ettiği için yüzbaşıyı suçlar gibi söylemişti.

" 'Eve Dönüş' yüzünden mi?"

"Bir bombardıman sırasında."

"Üzüldüm." Friedrich, başka her şey olabilirdi ama üzgün değildi.

***

Bunny Winton, Will Friedrich'e "Birkaç gün düşünüp size öyle dönmeme izin verin" demişti. Ama cevabının "hayır" olacağını, Friedrich ofisinden çıkarken de biliyordu. Tıp Fakültesi'ndeyken ciddiye alınmak için çok mücadele etmişti; isminin geleneksel tıpla anılması riskini bile almıştı. Özellikle, yüzbaşının hayatını kurtarmaya çabalarken elde ettiği bulgular, ona ilham vermişti; yüzbaşı onun cinsel ilişkiye girdiği ilk erkekti.

Bunny, "Eve Dönüş"ü düşünmek istemiyordu ve geçmişteki hayal kırıklıklarını hatırlattığı için Friedrich'e kızgındı. Yine de kendi psikiyatrından başkasıyla bu konuyu konuşmanın belli belirsiz bir iyileştirici etki yarattığını fark etti. O günkü son hastasını da gördükten sonra Friedrich'e kısa bir not yazmak üzere daktilosunun başına oturdu.

Sayın Dr. Friedrich,

Dikkatli bir değerlendirmenin ardından, projenizde yer almamaya karar verdim. Gai kau dong *'la ilgili deneyimlerim gizlidir ve hep öyle kalacakları konusunda size güveniyorum. İyi şanslar dilerim.*

Saygılarımla
Dr. T. L. Winton

Mektubu imzaladı ve özenle zarfa yerleştirdi. Dili, şimdi zarfın kenarındaki yapıştırıcıyı ıslatıyordu; derken, bir anda durdu ve yapmakta olduğu şeyi düşündü. Ardından da mektubu yırttı. Zarfıysa

daktilonun üzerine bıraktı. Bir sonraki düşüncesi, Dr. Friedrich'e kararı telefonda açıklamanın daha iyi olacağıydı. "Gai kau dong"la bir bağı bulunduğuna dair yazılı kanıt istemiyordu. Konuşmalarını gizlice dinleyerek, ofisinde ucuz takım elbisesi ve kwina yapraklarıyla dolu çantasıyla beliriveren bir psikolog, güvenilir olabilirdi ama kesin olan şuydu ki Dr. Friedrich amcasının "serseri mayın" dediği tiplerdendi. Konu hakkında daha fazla düşündükçe Bunny Winton'ın, hayatına böyle izinsiz giren Friedrich'e öfkesi artıyordu.

Konuyu ertelemek istemeyen Winton, telefon rehberine baktı ve hemen Friedrich'in ofisini aradı. Cevap yoktu.

Tüm bunlar olurken, günlerden cumaydı. Şimdi cumartesi. Gözleri kapalı, Schubert'in "Do Majör Yaylı Sazlar Kuarteti"nin son notalarını dinlerken, Friedrich, Winton'ın aklından çıkmıştı. Fakültedeki resitali, Brandford Üniversitesi Oda Müziği Grubu veriyordu. Winton yalnızdı. Kocası Thayer, evde kalmıştı; deniz taşıtları üzerine uzmanlaşmış bir mimarla yeni bir yarış filikası üzerine konuşacaklardı. Kocası denize açılmayı, o dinlemeyi severdi. Bu eseri özel yapan son iki notasıydı; parça burada bir ton atlar ve ana nota forte çalınırdı. Yaylıların kulak zarında bıraktığı etkiyle, Schubert'in bu notaları yazdığı sıralarda ölmek üzere olduğunu bilip bilmediğini düşündü. Sessizlik anı; ardından alkışlar. Winton'a göre psikiyatrların müziği başka türlü duyuyor olma ihtimali vardı.

Çayını yanında getirmeyi unutmuştu; bu yüzden, fakülteden bir nöroloğun karısı ve çocuklarının ardından aynı siparişi vererek, yarım bardak İspanyol şarabı içmişti. Eldivenlerini giyerek gitmeye hazırlanıyordu ki ikinci viyolanın Psikoloji Bölümü'nün Başkanı olduğunu fark etti.

Neredeyse bulamaç haline gelmiş soğan çorbası ve kremanın ardından Bunny Winton, asıl soracağı sorudan şüphelenmesin diye, önce Dr. Cunningham'la çalışmaları hakkında kısaca sohbet etti. Sonra da konuya girdi: "Beşeri İlişkiler Enstitüsü'nden biri bana sizin Dr. Friedrich'i sordu. Nasıl biridir?"

"Pek çok özelliğin alışılmadık bir karışımı. Bölümde standart sapma analizlerini aklından yapabilen tek kişidir."

"Yani Friedrich bir sayı adamı."

"Daha çok içgüdüleriyle hareket eden biridir. Sezgileri güçlüdür. Sizi şaşırtır."

"Nasıl yani?"

"Daha doğrusu şöyle: Vardığı sonuçlara nasıl ulaştığını bilemezsiniz; özellikle de haklı olduğunda."

"Bana bir örnek verebilir misiniz?"

"Latin Kökenli Diller Bölümü'nden bir kadın okutman telefonla taciz ediliyordu. Telefonların öğrenci yurtlarından birindeki ankesörlü telefondan edildiğini bulduk. Dekan olayın nasıl ele alınması gerektiğini sormak üzere Psikoloji Bölümü'ne geldi. Telefonları edenin kim olduğunu bulmak mümkün olmadığından, yapılacak bir şey de yoktu. Birkaç ay sonra birkaç öğrenciyle yediği yemeğin ardından, Friedrich ofisime geldi ve bana bir isim verdi."

"Peki, öğrencinin itiraf etmesini nasıl sağlamış?"

"İtiraf etmemiş ki. Bu sadece Friedrich'in vardığı bir kanıydı ve elinde bunu destekleyebileceği hiçbir şey olmadığından, biz de harekete geçmedik. Birkaç ay sonra çocuk suçüstü yakalandı ve bunu yapan gerçekten de Friedrich'in gözümü üstünde tutmamı istediği çocuktu. Friedrich'e bunu nasıl anladığını sordum; keratanın tek söylediği..." Cunningham söyleyeceklerinin etkisini artırmak ve bir bardak daha İspanyol şarabı istemek için durdu. "Bana 'Çocuk, bir yabancıyla yakın temas kurmak için anonim sapıklığa sığınacak biri gibiydi' dedi."

"Bu ne demek oluyor?"

"Hiçbir fikrim yok."

Bunny Winton, gece yatağına girip ışığı söndürdüğünde, cevabı hâlâ "hayır" idi. Winton'ın ve kocasının yatak odaları ayrıydı; aynı banyoyu paylaşmak da mahremiyet sınırlarını aşıyordu. Çocuk yapmayı denemişlerdi, özellikle de evliliklerinin ilk yılında. Aslında teorik olarak bu hâlâ mümkündü; hamile kalabilirdi.

Fakat Bunny, karanlıkta uzanmış, saçları yastığın üzerinde siyah bir yelpaze gibi açık yatarken bunların hiçbirini düşünmüyordu. Düşündüğü, uyuyamadığı bir yatakta uzanma noktasına nasıl geldiğiydi. Savaşın hemen ardından evlendiklerinde, kocası ona güvenli ve duyarlı bir eş gibi görünmüştü. Thayer çok zengindi, Winton'ın pa-

rasının peşinde olamazdı. Winton'sa o zamanlar 35 yaşındaydı ve bu aslında evlenmek için geç bir yaştı. Temiz, ciddi ve düzenli bir dünya içinde, güvende olmak istiyordu. Özellikle de Yeni Gine ormanlarından ve yüzbaşıyla anılarından olabildiğince uzaklaşmalıydı.

Bunny'nin gözleri artık açıktı. Uyuma ümidiyle, ilgisini kendisine miras kalmış olan ve şimdi üzerinde yatmakta olduğu yatağın tarihine yöneltti. Goddard isimli bir marangoz ustası tarafından 18. yüzyılda yapılmıştı; maun ağacından imal edilen yatağın malzemesini, esirler ormanın dışına sırtlarında taşımıştı. Tepesine dört insan yüzü işlenmiş, yüzlerin üst tarafına ananas şeklinde gotik süslemeler yapılmıştı ve başucundaysa deniz kabuğu biçiminde bir oyma vardı.

Büyük büyükannesi, anneannesi ve annesi bu yatakta ölmüştü. Kendisinin de burada öleceğini tahmin ediyordu. Fakat sırası gelmeden önce, Tıp Fakültesi'nin kadrosundaki ilk kadın olmanın ötesinde bir şeyler başarmalıydı. Bunny Winton, evlenmeden önceki adıyla Bunny Rutledge, o anda ormanı özlediğini fark etti; hatta savaşı bile özlemişti. Elbette ölümü değil ama bir şeyler için mücadele etme hissini. Kendisini yeniden canlı hissetmesini sağlayacak bir risk almanın özlemini çekiyordu.

Başucu lambasını açma zahmetine girmeksizin, Bunny Winton yatağından kalktı, masasına oturdu ve ay ışığının vurduğu odasında, dolmakalemini eline aldı; ketenden gri bir yaprağın üzerine şunları yazdı:

Sayın Dr. Friedrich,

Etraflıca düşündükten sonra, "Eve Dönüş" üzerine araştırma yapmakla çok ilgilendiğime karar verdim. Programımızı buna göre en iyi nasıl ayarlayabileceğimizi...

***

13 Nisan 1952

Will Friedrich o gün, işten çıkıp eve gitmek üzere arabasına bin-

diğinde, kendisini çok iyi hissediyordu. Kaportasını açmasına gerek kalmaksızın Beyaz Balina çalışmıştı ki bu nadiren olurdu. Hor çiçekleri açmıştı ve futbol takımının gelecek vaat eden hücum oyuncusuyla şok terapisi üzerine konuşabilmişti. Çocuk, Greenwich Kasabası'ndaki Lily Pad adlı barın erkekler tuvaletinde, dizleri üstündeyken gözaltına alınmıştı. Will, gözaltında oldukça korkutulmuş futbolcunun itirafını sessizce dinlemiş ve ardından, "Eşcinselliği bir hastalık olarak görmüyorum ve şokun bir şeyi tedavi edeceğini düşünmüyorum" demişti.

İyi niyetli olan Will Friedrich'ti. Çocuğa hasta olmadığının güvencesini vererek işini riske attığını bilmesine rağmen, Will bunu bilimden uzaklaşmak olarak görmüyordu: Kendisini aydınlanmaya giden yola karar verecek, insanları yargılayacak biri olarak görmezdi; sadece işini yapıyordu. O öğleden sonra, hayatını mutsuzluğu araştırmaya adamış birinin olabileceği kadar mutluluğa yakındı. Eve varmasına iki kilometreden az kalmışken, dikiz aynasına baktı ve terlediğini gördü. Bir anda boğazı karıncalandı ve gözleri kaşındı. İki kere hapşırdıktan sonra pencereyi kapatıp kendi kendine mırıldandı: "Tanrım, üşütmüşüm."

Hastalanılamayacak kadar güzel bir gündü. Gökyüzünün mavisi, karısıyla evlendiği sırada ve savaş henüz sürerken çalıştığı Hava Birliği Hastanesi'nden yürüttüğü çarşafların aynısıydı. Ufuktaki bulutlarsa henüz kabartılmış yastıkların davetkâr beyazındandı.

Trafik durup da meydandaki mağazanın büyük vitrin camına baktığında, günün kendisine vaat ettiği tüm güzellikler arabanın penceresinden uçup gitti hem de pencereyi az evvel kapatmış olduğu halde. Bu mağazada alışveriş yapmaya bütçesi yetmezdi. Normalde, vitrinde gördüğü pahalı elbiselerin giydirildiği cansız mankenler, *"Önemli olan düşüncelerdir, objeler değil"* veya *"İnsanların afyonu olan şey alışveriştir; din değil"* gibi yüksek düşünceleri harekete geçirirdi. Ama o gün bulutlar ve güneş ışınlarının cama düşüş açısı yüzünden, vitrin devasa bir aynaya dönüşmüştü. Dr. Friedrich kendisini araba mezarlığından çıkma bir hurdanın direksiyonunda anlamsızca gülümserken gördü; bu arabayı kullandığı için utanç duymalıydı. Gülünecek ne vardı ki? Sekiz yıl süren üniversite

eğitiminin ardından elde ettiği şey, eksi bakiyeye geçmiş bir banka hesabıydı. O sabah karısının da hatırlattığı gibi, sahip olduklarından fazlasını harcamışlardı yine...

Trafik ilerlemeye başlamıştı ama vitrin camındaki yansımasını kafasından atamıyordu. İstasyon arayıcısının bozuk olduğunu unutarak radyoyu açtı. Radyonun aldığı tek kanal New York'un dışından, AM frekanslı bir istasyondu. Çoğunlukla kasvetli parçalar çalardı. Ama bugün Will, şarkıları kafasının içinde çalmakta olan bir çan kadar net duyuyordu. "*Civardaki hiçbir doktor bir mahkûmun ateşini düşüremez.*"* Leadbelly'nin yakarışları da Dr. Friedrich'in daha iyi hissetmesini sağlayamadı. Fakat işlediği cinayetin ardından hapse atılan siyahi bir tarım işçisiyle kendisini özdeşleştirme sebebini merak etti. Psikiyatrların ve zamanın yetersizliği yüzünden ancak bir avuç insana yardımı olabilmiş psikanalizden umudunu çoktan kesmiş olsa bile, Friedrich bu yöntemi kendisine uygulamayı hiç denememişti.

Friedrich, garaja giden dik yokuşu çıkabilmesi için Beyaz Balina'ya gaz verdi; altı yaşındaki kızı Lucy'nin elden düşme patenlerini ezmek üzereydi ki son anda direksiyonu kırdı. Frene bastığı sırada, Becky'ye sekizinci yaş gününde hediye ettiği Schwinn marka yeni bisikletin üzerinden geçiyordu. O sabah, Becky'ye bisikleti garaja kaldırmasını söylemişti.

"Niye konuşma zahmetine giriyorum ki? Nasılsa kimse beni dinlemiyor." Friedrich homurdanıyordu. Elbette sekiz yaşındaki çocuklarda, Friedrich'in kızı da buna dahil, sorumsuzluğun yol açacaklarını kavrama yetisinin gelişmesini beklemek gerçekçi olmaz. Eğer yeni bir bisiklet alacak parası olsaydı bile yerli yerine bırakmadığı bisikletinin yerine yeni bir bisiklet almayı reddederek bunu bir derse dönüştürürdü. Oysa onun gücü yeni bir bisiklete yetmezdi; içinde bulunduğu bu tatsız durum onu utandırıyor, sonuçta kızgınlığı daha da alevleniyordu. Friedrich kızgınlığı için karısını ve kızını suçlarsa kendisini daha aptal hissedeceğinin bilincindeydi; yine de biliyordu ki muhtemelen ikisini de suçlayacaktı. Duyduğu utançtan yerin dibine geçiyordu.

* Huddie "Leadbelly" Ledbetter, "Midnight Special" adlı parçayı seslendiriyor. (ç.n.)

Will Friedrich, avcunun içiyle alnına vurup, "Bana ne oluyor böyle" diye sormak üzereyken, yukarı baktı ve aç bir papağan sürüsünün bahçesindeki dut ağacında kendilerine ziyafet çekmekte olduğunu gördü.

Dr. Friedrich Karakas'ta, Manila'da veya Miami'de psikologluk yapıyor olsaydı, kırmızı, mavi, yeşil, turkuvaz ve altın rengiyle bezenmiş, meyve ağacında "ben buradayım" dercesine bağıran on bir gürültücü papağanın varlığı ancak sıradan olabilirdi. Fakat Dr. Friedrich'in dalları papağanla dolu dut ağacı, Connecticut Eyaleti'nde yer alan New Haven'ın birkaç kilometre dışındaki bir sitede, Cape Cod'daki kulübeleri andıran iki katlı evlerinin ön bahçesindeydi. Bu gerçekten olağandışı bir durumdu. Olayı doğal sayamayacak kadar dünyanın kuzeyindeydi.

O sabah havalandırması yetersiz, derme çatma kimya laboratuvarında, Yeni Gine'den getirttiği bitkiyi, psikoaktif içeriğini bulmak için gerekli olan meşakkatli süreçlerin ilkinden geçirmişti. Buradan yola çıkan Friedrich, mantıksal bir çıkarımda bulundu: "Halüsinasyon görüyorum." Bunu altın bulmuş bir madencinin heyecanıyla, yüksek sesle söyleyivermişti.

Beyaz Balina'nın kontağını ve kapısını kapatmaksızın, kendisini arabanın dışına attı. Başının arkasındaki kapüşonu ve rüzgârda savrulan kravatıyla, içinde araba altında kalmış bisikletin olduğu dünyayı geçmişte bıraktı. Kış geldiğinden beri ölü gibi duran yapraksız elma ağacıyla gül arasına örülmüş örümcek ağı, Friedrich'in yüzünün temasıyla bu sırada bozuldu.

Bir uzmanın sakinliğiyle, Tıp Fakültesi'nin bodrum katındaki laboratuvara bir an için döndü ve sabahki mayalandırma işlemini hangi koşullarda gerçekleştirdiğini yeniden gözden geçirdi. Orada tek başınaydı ve plastik eldivenler giyiyordu. Parmaklarını dudaklarına götürecek kadar tedbirsiz davranmadığına emindi. Aktif kimyasal, kanına hava yoluyla karışmış olmalıydı. Parmağını burnuna götürüp sonra diline dokundurdu. Evet, burnundaki akıntıda kimyasalın tadı vardı. Bu tat acımsıydı ama fena da sayılmazdı.

Cebinden küçük siyah not defterini ve kalemini çıkarttı; saatin kaç olduğunu kontrol ederek, deftere ilk gözlemleriyle beraber saa-

ti de not etti. İlk halüsinasyonu saat 17:00 sularında görmüştü. Peki, vitrin camındaki yansıma da halüsinasyon olabilir miydi? Futbol takımının hücum oyuncusu, Greenwich Kasabası'nda, eşcinsel olduğu için gerçekten tutuklanmış mıydı? Emin olmak için onu arayıp nasıl olduğunu soracaktı.

Friedrich, yüzünde gülümsemeyle, çığlık benzeri sesler çıkaran rengârenk tüylü sanal papağanlarına doğru yürüdü. Aslında yüzündeki basit bir gülümseme değildi; daha çok, ağzı kulaklarına varmış gibiydi. Çünkü 17 yaşından beri yapmış olduğu tüm fedakârlıklar böyle bir güne ulaşmak içindi. Ağabeyi Homer'ı, onu rehber köpek gibi kullanan görme engelli büyük amcasına bırakmak zorunda kaldığında Friedrich henüz 17 yaşındaydı; cebinde yalnızca bir dolar on yedi sentle, bir yük vagonunun içinde batıya doğru yola koyulmuştu. Yol arkadaşları serseriler, aylaklar ve işsizlikten çıldırmış adamlardı; bu yüzden California'ya varıp günde on iki saat meyve toplayarak haftada iki dolar kazandığı bir iş bulunca kendisini şanslı saymıştı. Bir konserve fabrikasında çalışmaya başladığındaysa, kendi kendine mırıldanıp, "İşte başardın" demişti; bunların hepsi üniversiteye dönmesine yetecek parayı kazanabilmek içindi.

Ağzı kulaklarına varmıştı; çünkü onu dişçi harcamalarından bile kısmak zorunda bırakan bir maaşla, Yale'de psikologluk yapmaya böyle bir günün hayaliyle başlamıştı. Evet, bu an, Ivy League'de* ilk yılını okuyan züppe üniversite öğrencilerinin istatistik dersine girmesine bile bir anlam katmıştı; oysa bu durum ona hep küçük düşürücü gelirdi. O, William T. Friedrich, bir şey keşfetmişti. Güney Illinois'lu çiftçi çocuğu, Willy Friedrich, başka adamların kitaplarının aşınmış sayfalarının ötesine geçmiş, insan eli değmemiş bilinmeyene doğru yol almıştı.

Hoffman** şans eseri LSD'yi*** keşfettiğinde yıl 1943'tü, tam tarihiyle 16 Nisan 1943. Ama Will'in halüsinasyonları Hoffman'ın de-

* Sarmaşık Birliği; ABD'nin kuzeydoğusundaki sekiz özel üniversitenin oluşturduğu birlik. Dartmouth Koleji, Brown, Columbia ve Cornell üniversiteleri ile Harvard, Princeton, Pennsylvania ve Yale üniversitelerinden oluşur. Bir spor ligi olarak kurulmuş ancak zamanla daha geniş bir anlama kavuşmuştur. Günümüzde Ivy League, akademik mükemmellik, zor öğrenci alma ve elitizmle bağdaştırılır. (ç.n.)

** Albert Hoffman, 1906 – 2008. (ç.n.)

*** Güçlü bir uyuşturucu madde. (ç.n.)

neyimlediği biçim yitiminden farklıydı. Dut ağacındaki papağanlar gerçeği kadar mükemmeldi. Dallarda biri mavi diğeri kırmızı, her ikisi de sarıgözlü olmak üzere iki Yeni Dünya papağanı görüyordu. Yeşil yanaklı bir Amazon papağanı; altın renkli, yeşil kanatlı ve turkuvaz kuyruklu muhabbetkuşları; açık saçık konuşarak İspanyolca ya da İngilizce sorular soran Avustralya papağanları; üç adet, fazla büyümeyen cinsten papağan ve haki renkte geveze bir Afrika gri papağanı da ağaçtaydı. Deftere not aldığı sırada, Friedrich'in yer ve zaman algısı yerindeydi, zihni de hiç bulanık sayılmazdı; el yazısıysa her zamankinden bile daha muntazamdı.

Zihni hiç bu kadar açık olmamıştı. Hoffman'ın makalesini okuyalı bir yıldan fazla olmuştu. Ama şu an, Hoffman'ın yazdıklarını kelimesi kelimesine hatırlıyordu, hem de hayali papağanlarının altında durmuş, onları bağrışırken, kavga ederken ya da flörtleşip tüylerini kabartırken izlediği şu anda. Tanrım, hatta ikisi çiftleşiyordu. Hoffman makalesinde, "Garip bir baş dönmesiyle tedirginlik, beni sarmıştı. Nesneler ve laboratuvardaki arkadaşlarım sanki farklı görünüyordu. Önümdeki işe konsantre olamıyordum" diyordu.

Friedrich'se "Baş dönmesi veya korku yok" diye not aldı. Tek ayağı üzerinde durdu, bir gözünü kapadı ve işaretparmağıyla yavaşça burnuna dokundu. Ardından notlarına, "Motor beceri kaybı yok" cümlesini ekledi.

Laboratuvarda olanları o an yaşadıklarıyla eşleştirmeyi sürdürürken, "Peki neden papağanlar?" diye sorarak sesli düşünmekteydi. On bir yaşındayken, Urbana Eyalet Fuarı'nda bir papağan tarafından ısırıldığı için olabilir miydi? Belki de papağanlar söylediklerinin tek kelimesini anlamaksızın konuştuğundandı. Ya da annesi, ondan uzaktayken açtığı ödemeli telefonlarda, isterik haykırışlarla henüz meydana gelmemiş tren veya araba kazaları ya da yangınlara karşı onu uyardığı içindi. Çünkü kınalı saçlı kadının cırtlak sesi, "İşte geldiler, işte geldiler" diye tekrar etmekte olan Yeni Dünya papağanınınkiyle aynıydı.

Afrika gri papağanının en iyi takım elbiselerinden birini pisletti-ği sırada, Friedrich'in olağandışı bir şeyle karşı karşıya olduğuna şüphe yoktu. Kuşun omzuna pislemesiyle ona hâkim olan hayal kırıklı-

ğının bu aşağılayıcı halüsinasyonun bir sonucu olduğuna ve halüsinasyonun kendinden şüphe etme alışkanlığından kaynaklandığına dair umutları, Nora ön kapıdan çıktığında kayboldu. Karısının kucağında yirmi üç aylık oğulları Jack vardı; küçük Willy de elinde kuşlar üzerine bir kitap tutarak annesinin bacağına bir salyangoz gibi tırmanmaya çabalıyordu.

"Bütün öğleden sonra onları izledik." Will önce karısına, sonra kuşlara baktı. Lanet olası papağanları gören tek kişi olmayışı gerçeği, kuş pislediğinde hissettiği aşağılanmayı üzerinde adeta dondurarak sabitledi. O an hissettiği tek iyi şey, kuşları gördüğünde hemen içeri koşup Bunny Winton'ı arayarak kendisini daha da aptal bir konuma düşürmediği için duyduğu rahatlamaydı. Dediklerine karşılık alamayan karısı, bu kez de "Ne düşünüyorsun?" diye sordu.

Soru, gündelik ama tedbirli bir neşeyle ortaya atılmıştı. Nora'nın etrafında düşüncelerinden örülmüş bir duvar var gibiydi. Sevdiği insanlar onunla aynı fikirde olmadığında kendisini aldatılmış ve biraz da hasta hissederdi; bu elbette kendi düşünceleri olmadığından ya da onların sağlamasını başkalarıyla yaptığından değil, düşüncelerini çok yoğun yaşadığındandı.

Papağanlara bakıp kendisini ne kadar berbat hissettiğini saklayacak bir cevap düşünürken, Dr. Friedrich karısına arkasını döndü; bu yüzden de Nora'nın yüzünün yerçekimine yenilmiş gibi düşüverdiğini göremedi. Dr. Friedrich, karısının ihtiyatlılığının başarısızlık korkusundan kaynaklandığını düşünerek, ona yanlış teşhis koyardı; halbuki kendisi de tıpkı Nora gibi duygularının sevdikleri tarafından paylaşılmasını isterdi.

Organik kimya dersinde, bunsen bekiyle* deney yaparken tanışmışlardı. O günün üzerinden epey zaman geçip evliliklerinin dokuzuncu yılına geldiklerinde bile, aralarında hâlâ elektrik vardı; ama şimdi onları eskisi kadar ısıtmaya yetmiyordu. Mesela Nora'nın hayata gülüp geçme huyu bir zamanlar Friedrich'e son derece baştan çıkarıcı gelirdi; oysa artık bu huy yüzünden kendisini değersiz hissediyordu. *Neredeyse Yepyeni*'den ikinci el elbiseler almak, Nora

* Kullanılan beklerin en basiti ve en çok kullanılanı olan bunsen beki, hava ile havagazının hesaplı bir şekilde karışarak yanmasını sağlayacak şekilde yapılmıştır. (ç.n.)

için bir eğlenceydi; hele üzerindeki çiçekli elbisenin dükkâna, Dekan'ın eşi tarafından bağışlandığının fakülte çayında ortaya çıkması, daha da eğlenceliydi. Yine her fakülte çayında, evde şampuan yerine, deney tüplerinde hazırladığı, kendi buluşu olan bulaşık deterjanı ve limon suyu karışımını kullandığını anlatırdı; bu yolla haftada yirmi beş sent kâr ettiği için yüksek sesle böbürlenme ısrarı da Friedrich'i dehşete düşürürdü. O, Nora'yı zekâsıyla etrafındakileri pusuya düşürdüğünde seviyordu; mesela düzensiz bir fiili yanlış kullanan Fransızca profesörünü düzelttiğinde veya okul ruhuna çok önem veren Dekanlarını memnun etmek için izlemeye gittikleri Harvard-Yale hokey maçlarının devre arasında, bir fizikçiyi iyotun atom ağırlığını söyleyerek bulmacada mağlup ettiğinde. Friedrich, Nora'nın zekâsıyla gurur duyardı; elbette karısı onu ağına düşürmediği zamanlarda...

Nora hâlâ kocasının papağanlar hakkındaki düşüncelerini açıklamasını bekliyordu. "Çok güzeller, öyle değil mi?" Tek gösterişi ve aşırılığı olan Helena Rubenstein marka Desire* adlı rujuyla gülümsedi; böylece yanaklarındaki gamzeler ortaya çıktı, şimdi eli Friedrich'in omzundaydı. Friedrich tam o anda, Nora'nın ne düşündüğünü aslında biliyordu: *Eve geldiğinde seni bekleyen bir papağan sürüsü görmekten de mutlu olmuyorsan, Tanrı aşkına söyle, seni ne mutlu eder ki?*

Kapı çarptı. Evden çıkan kızları, şimdi Friedrich'in etrafında onun ve yukarıdaki papağanların dikkatini çekmeye çalışarak dans ediyordu. Annesi gibi kapkara saçları olan en büyük kızları Becky, gölgesini uzatmak için parmak uçlarında duruyordu. "Kırmızı Yeni Dünya papağanı benim. Aslında Güney Amerika'da yetişir. Bunu biliyor muydun babacığım?" Becky'nin kelime bilgisi sekiz yaşındaki bir çocuk için etkileyici sayılabilecek kadar iyiydi.

Lucy, "Ama bu hiç adil değil" diyerek kardeşine itiraz etti. Nora'nın teyzesi Minnie gibi sarışın olan Lucy, teolojik sorularla kafa karıştırmaktan hoşlanırdı; bunlar genellikle, "Neden insanlar cennete gidebilirken köpekler gidemez? Ve sinekler? Ya da sebzeler" gibi sorulardı. Lucy itirazını sürdürdü: "O papağanı bana inat olsun diye

* Arzu. (ç.n.)

istiyorsun; onu önce ben görmüştüm."

"Çişim geldi." Bunu diyen Willy'ydi.

Friedrich, oğlunun ağabeyi Homer'a bu kadar benzememesini isterdi. Bunu dilemesinin nedeni Homer'ın çirkin olması veya Friedrich'in kardeşini sevmemesi değildi (Homer yakışıklıydı ve gerçek şu ki Friedrich onu çok severdi); Willy, Homer'a benzemesin isterdi çünkü şimdi otuz altı yaşında olan Homer, Stanford-Binet zekâ testinde Lucy'yi bile zorlukla geçiyordu. "Willy, 'Tuvaletim geldi' demeliydin."

"O, henüz üç yaşında bile değil, Will."

"Çocuğa doğru kelimeyi baştan öğretirsek kafası ileride daha az karışır." Willy pantolonunu çoktan ıslatmış olduğundan, tartışma çözüm bulamadan sonlandı. Will oğlunu kucağına aldı ve ona sarıldı; Homer'a yaptıklarını telafi etmek ister gibi oğlunun yanağına bir de öpücük kondurdu.

Becky avazı çıktığı kadar bağırmaya başladığında, Nora kuru pantolon getirmek için, içeri girmek üzereydi. "Bisikletim!" Friedrich bisikleti ezdiğini çoktan unutmuştu.

"Seni bisikletini garaj yolunda bırakmaman için uyarmıştım." Aslında bunu söylemek istemiyordu ama...

"Tamir edebiliriz." Nora, Jack'i kucağından indirip çimlerin üzerine bıraktı; ardından eğri büğrü olmuş Schwinn'i, arabanın altından çıkardı.

"Benim hatam. Sana yarın yeni bir tane alırız."

"Bana da yeni bir bisiklet alacak mıyız?" Lucy, pek çok ortanca çocuğun yaşadığına benzer bir duygu içindeydi; kendisini iskambil destesinde kimsenin yokluğunu fark etmediği kayıp kâğıt gibi hissediyordu.

Nora, onu "Buna paramız yetmez" diyerek yanıtladı.

"Yapabilirim ve yapacağım." Bu, Friedrich'in her duasında tekrarladığı bir cümleydi. Omzundaki kuş pisliğini silerek, Willy'yi karısına verdi ve bir espriyle saygınlığını geri kazanmayı denedi. "Bence gri olan depresyonda."

Nora, "Nereden anladın" diye sordu; bir yandan da bisikletin bükülmüş tekerleğini düzeltmeye çalışıyordu.

"Çünkü gri olanın gözlerinde, her sabah tıraş olmak için aynaya baktığımda, kendimde gördüğüm bakış var."

Nora, kocasının depresyonu, dışa vurulamamış öfke olarak yorumladığını biliyordu; ama yine de espriye güldü. Çünkü Becky ve Jack zaten ağlamaktaydı ve eğer gülmeseydi kendisi de bu ikiliye katılacaktı; bunu da hiç istemiyordu. O anla geçmiş arasında bir benzerlik kurmak isteseydi Nora'nın aklına heceleme yarışmasında "bıkkınlık" kelimesini yanlış hecelediği gün gelirdi; kelimeyi bitirir bitirmez hata yaptığını fark etmişti. Evliliklerinin, o günkü hayal kırıklığıyla benzeşmesini kaldıramazdı; kocasına, "Sürdürdüğün yaşam sana böyle mi hissettiriyor?" diye sordu.

Derken küçük ama hakiki bir mucize meydana geldi. Friedrich, Nora'yı "Seninle olduğum zamanlarda değil" diyerek cevapladı. Bu, kadının duymak istediği yanıttı; elbette ki bunun ihtiyaç duyduğu cümle olması, gerçeği yansıtmadığı anlamına da gelmezdi.

Önemli biri olmak, Dr. Friedrich'in dokuz yaşından beri hayaliydi. O zamanlar, Homer yaz günleri yatağını ıslattığında anneleri ona bir süre bodrumda uyuma cezası verirdi; ama kışın bu kadar zalim davranmazdı. Friedrich, bodruma gizlice girer; serin ve karanlık yerde, havuç ve patates kokuları içinde, ağabeyi uyuyana dek, ona büyüdükleri zaman birlikte başaracakları harika şeylerden bahsederdi. Aziz Louis Dünya Fuarı'ndan 1903'te alınmış, artık oldukça yıpranmış haldeki atlası açar, kıtalar üzerinde "keşfedilmemiş" olarak işaretlenen yerlerde parmağını gezdirirdi. Sonra ağabeyi Homer'a bir sır verir gibi açıklardı: "Dünyanın en yüksek dağını keşfettiğimizde, Başkan Calvin Coolidge bizzat kendisi bize madalyamızı takacak; ayrıca *Buck Rogers*'taki* gibi bir roket inşa etmemiz için ihtiyacımız olan parayı da verecek. Ama bizim roketimiz çizgi romandakinden daha iyi olacak; çünkü bizimki gerçek. Ayrıca biz..."

Artık yıl 1952, gezegendeki en az keşfedilebilmiş yerse insan beyniydi. Üzerinde birçok kişinin çalışmakta olduğu duyguların kimyası, pozitif bilimin yöntemleriyle en fazla Süpermen'in geldiği

* Philip Francis Nowlan'ın 1920'lerde yarattığı çizgi roman karakteri. ABD'de yayımlanan çizgi roman, karakterle aynı adı taşımaktadır. Roman, televizyon dizisine de uyarlanmış, 1979–1981 arasında yayınlanmıştır. (ç.n.)

Kripton gezegeni kadar açıklanabiliyordu.

Yeni bisiklet alacak parası olmayan 33 yaşındaki bu adam, bir papağan sürüsünü doğru iz üstünde olduğuna dair işaret saydığına göre yolunu kaybetmiş birinden de beter haldeydi; Friedrich yere çakılıyordu. Kendisini buzlu bir narsisizm dağının zirvesinden aşağı yuvarlanıyor gibi hissediyordu; o anda karısının onu kavrayan eli, Friedrich'e dünyanın çatısından dibe vurmasın diye sarkıtılan bir ip gibi göründü.

"Bunu neden yapıyorsunuz?" Becky, ebeveynlerini birbirlerini dudaklarından öperken daha önce görmemişti; genelde böyle yapmazlar, ön bahçedeyse hiçbir zaman öpüşmezlerdi.

Nora, kızına "Çünkü mutluyuz" cevabını verdikten sonra kıkırdadı; bu sırada Friedrich yüzünü, karısının yumuşak boynuna gömüyordu.

"Annem, uyuyan güzel ve babam onu öperek uyandırıyor." Bu Lucy'nin en sevdiği masaldı; ama yine de yanılmıştı. Çünkü ön bahçede uyandırılan, Lucy'nin sandığı gibi, annesi değildi.

"Bu çok saçma." Becky, ebeveynlerinin beline sarılmakta olan kardeşi Lucy'yi, kıskanarak izledi; Lucy ikisine birden sarılmaya çalışırken, anne ve babasını birbirine daha da yaklaştırıyordu.

Kendini dışlanmış hisseden Willy, babasının paçalarını çekiştirmeye başladı. "Kucak!"

"Öpücük." Jack de dahil olmak istiyordu. Bu kucaklaşma anındaki toplam kol sayısı, bir ahtapotun kol sayısından fazlaydı.

Friedrich, penisinin üzerinde küçük bir el hissettiğinde, Nora'ya "Hadi çocuk bakıcısını arayıp yatağa gidelim" demek üzereydi. Bu, Lucy'nin eli miydi? Belki de Jack'in? *Aman Tanrım, lütfen Willy'nin olmasın.* Karısınınki olmasını ümit ederek, "Sen miydin?" diye sordu.

"Ne ben miydim?" En son seks yapmalarının üzerinden bir aydan fazla zaman geçmişti. Ereksiyon, pantolonunun ağ kısmında bir bayrak direği kadar belirgindi. Nora kahkaha attı.

Becky, Friedrich'in pantolonuna bakıyordu; ama sadece babasıyla göz göze gelmemeye çalışıyor da olabilirdi. Will, kızını yirmi yıl sonra cinsel işlev bozukluğu sorunuyla bir psikiyatra gitmişken gözünün önüne getirdi; babasının ereksiyonuna böyle yakından şahit

olduğu için kızının ileride nemfomanik olacağına inanması, elbette marazi bir düşünceydi.

Will bir eli cebinde, soğukkanlılıkla ereksiyonunu kemer tokasının arkasına gizlemeye çalışıyordu ki birinin yabancı aksanıyla, "Dr. Friedrich, papağanlarla dolu bir ağaç benim karımda da aynı etkiyi yapar mı sizce; bir uzman olarak görüşünüz nedir?" diye sorduğunu duydu.

Bu Jens'ti, sokağın diğer yanında yaşayan bir hayvan davranışçısı. Tel tel sarı saçları olan adam, Hollanda tencereleri kadar sağlam ve sıcaktı; şortu ve çoraplarının üzerine giydiği sandaletleriyle oranın yerlisi olmadığını belli ediyordu. Jens, dut ağacında anlamsız şeyler söyleyerek gürültü yapmayı sürdüren papağanları fark eden sokaktaki ilk insandı. Karısı Anka, ikiz kızlarıyla beraber karşıdan karşıya geçiyordu; üçü de sarı saçları ve kızarmış yüzleriyle, Brueghel'in* tablolarından fırlamış gibiydi; sanki varoşlardaki üç figürdüler. Birkaç blok ötede de Fred Mettler ve karısı, üç çocukları tarafından papağanların olduğu yöne doğru çekiştiriliyordu; bu çocukların en ufağı, arabaların önüne atlama merakı yüzünden bir iple anne ve babasına bağlanmıştı. Bir gözü takma olan Mettler, Los Alamos'ta fizikçiydi; karısıysa Becky'nin de üyesi olduğu Brownie İzci Birliği'nin gözetmenliğini yapıyordu.

Bu andan sonra, papağanların varlığı Hamden'da gök gürültüsü gibi yankılandı; kulaktan kulağa, telefonla ve patenli çocukların yardımıyla kasabaya hızla yayıldı. Arka ceplerinden sarkan sapanları ve asker tıraşı yapılmış saçlarıyla oğlan çocukları, elbiseleri, açılmayı bekleyen hediyeler gibi arkadan fiyonk yapılmış önlükleriyle kız çocukları, kuşlara bir göz atmak için kestirme yollara sapıyor, bahçe duvarlarının üstünden atlıyor ve yeni dikilmiş fidanları çiğneyip geçiyorlardı. Balkonlarında veya perdelerinin ardında oturup bir çocuğun bahçelerine izinsiz girmesini veya kabahatli başka bir davranışta bulunmasını, ailelerine rapor etmek üzere sabırsızlıkla bekleyen huysuz yaşlı kadınlar ve doğuştan aksi mizaçlı diğer kasaba sakinleri, avazları çıktığı kadar "Johnny, Susie, Bill, Fred, Sam, Wendy,

* Pieter Brueghel (1525–1569), Rönesans döneminde Hollanda'da yaşamış bir ressam. (ç.n.)

Gus... Hemen şimdi annenizi arıyor ve..." diye bağırıyorlardı.

Halbuki anneler de akşam yemeği saatini, papağanları görebilmek için ertelemişti. Bir bardak viski sodayla karşılanmaya alışık babalarsa, eve geldiklerinde bu kez şifreli bir not buluyorlardı: Papağanlar, Hamelin Caddesi'ndeki dut ağacında.

Ve en sonunda bu tüylü eğlence hakkında yapılan dedikodular, kasabadaki mütevazı evleri solladı ve büyük eski malikânelerin olduğu yamaca doğru tırmandı. Bu evlerin hizmetçileri, manzarası, büyük ağaçlar ve asırlık şimşirlerle süslü geniş çimenli bahçeleri vardı. POP'lar işte bu sokaklarda, bankaların genel müdürleri ve dedelerinin kurduğu holdingleri yöneten işadamlarının yanı başında yaşıyorlardı. Bu, Friedrich'in haftada bir veya iki kere arabasıyla içinden geçtiği bir dünyaydı. Fark edilmemeyi dileyerek Beyaz Balina'nın koltuğuna gömülürdü; bir yandan da ismi ders kitaplarını süslediğinde parçası olacağı bu dünyayı tanımaya çalışırdı.

Friedrich'in bakımsız çim bahçesi, yalnızca Yale'le ilişiği olan akademisyenlerle değil, daha önce hiç konuşmadığı hatta varlığını bile bilmediği komşularıyla dolduğunda, kuşları ilk görüşünün üstünden sadece bir saat geçmişti. Bu komşuların arasında araba satıcıları, sigorta komisyoncuları ve ekmek fırınında çalışanların yanı sıra psikiyatrlar ve meteorologlar da vardı; bu insanlar, beş dilde şiir okuyup okuyamadıklarına veya tarihte geçen olayların detaylarını bilip bilmediklerine göre (örneğin 1419'da Prag'da Katoliklerin ve Hussite taraftarlarının pencereden atılışı) şimdi diğerlerinden daha zengin ya da fakirdiler. Papağanlar gevezelik edip, "Merhaba! Kapa çeneni! Kapıyı kapat!" diye bağırırlarken, kanatları portakal renginde olan Avustralya papağanı "Dónde está Marjeta?"* cümlesini adeta hüzünle tekrar edip duruyordu. Diğer yandaysa kasabalılar ve cüppeliler, akıllarını papağanların oraya nasıl geldiğiyle bozmuştu; kimi nükteli, kimi zekice, bir kısmı da aptalca açıklamalar yapıyordu.

"On kâğıdına iddiaya girerim ki bu kuşlar bir evcil hayvan dükkânından kaçtı ve dükkânın sahibi şu an oldukça mutsuz." Bir keresinde Nash'ı deneme sürüşüne çıkarsın diye Friedrich'i dükkânına davet eden araba satıcısı fikrini böyle açıklamıştı.

* Papağan burada İspanyolca, "O nerede, Marjeta?" diye soruyor. (ç.n.)

"Creedmore's Pet Shop'ı ve Üniversite Hayvanat Bahçesi'ni aradım. Kuşlar oralardan kaçmamış." Bunu da Komiser Neutch söylemişti; adam koca göbeğiyle kabuğunu ters giymiş bir kaplumbağaya benziyordu.

Doktora tezini Don Kişot üzerine yazmış olan asistan, "Avustralya papağanı, Madrid'de kullanılan aksanla İspanyolca konuşuyor" diyerek konuşmalara katıldı.

"Bu sabah limanda Bolivya'dan gelen bir yük gemisini boşaltıyorlardı. Belki de kuşlar geminin yük ambarında kilitli kalmışlardı; gemi boşaltılırken de kaçtılar." Bunu söyleyen de polis memuruydu.

Jens, "Bolivya'nın denize kıyısı yok ki" itirazıyla lafa karıştı.

"Peki öyleyse, Einstein, senin açıklamanı duyalım?"

"Komünistler." Jens, Friedrich'e göz kırptı.

"Komünistler, casusluk yapması için papağanları mı kullanıyor? Demek istediğin bu mu?" Konu, polis memurunun çok ilgisini çekmişti.

Jens parmağını dudağına yaklaştırıp "sus" işareti yaptı, "Planlarını çözdüğümüzü bilmemeleri gerek" dedi. Jens ve karısının Komünist Parti'ye üye olduğunu bilen herkes bu sözlere güldü.

"Belki de hidrojen bombasıyla yapılan testler, papağanlara göç yollarını saptırtmıştır." Bu fikri ortaya atan da bir cins şapkalı mantarı bularak ona ismini veren botanistti.

Fikrini açıklama sırası fizikçinin karısındaydı: "Fred, yirmi yıl içinde elektrikli süpürgelerin bile atom enerjisiyle çalışacağını söyler."

"Elektrikli süpürge nedir?" Nora bunu boş ve anlamsız bir yüzle sormuştu; ev işlerinden pek anlamamasıyla gurur duyardı.

"Ya bu kuşların bir hastalığı varsa?" Bir anne, kucağındaki çocuğu ağaçtan uzaklaştırdı.

"Papağan gribi gibi mi?"

"Ya radyoaktiflerse?"

"Belki de ayaklarında nitus vardır?"

"Bu, batık tırnak gibi bir şey mi?"

Friedrich, hamile bir kadına oturma odalarından sandalye getirmek için izin istedi; kadın az sonra bayılacak gibi göründüğünden, Friedrich'in bu hamlesi son derece yerindeydi. Friedrich bahçeye

çıkmadan önce birkaç çocuğa da ilk kattaki banyonun yerini tarif etti ve bu sırada koşer* sertifikalı kasabın et servisini yapan şoförün de kısık ama Orta Avrupa'ya has sert bir aksanla, "Marjeta, kız kardeşimin adıydı" dediğini duydu; adam bir süredir bu adı tekrar etmekte olan Avustralya papağanını dinliyordu.

Friedrich, şoförün kardeşinin başına ne geldiğini merak ettiyse de ona bunu sormadı. Bunun yerine Jack'i kucaklayarak neşelenmeyi denedi ve karısının önerisini dikkate alarak, piknik banklarını getirmek üzere arka bahçeye yöneldi.

Will, bankları evin önüne yerleştirirken tanıdık bir ses, "Doktor, sizce de olağanüstü değil mi?" diye sordu; başını kaldırmaksızın Bunny Winton'ın sesini tanıdı. Kadının havalı aksanı, artık Friedrich'e itici gelmiyordu; hatta eğlenceli bulmaya bile başlamıştı. Sanki birlikte bir araştırma projesi yapmıyorlardı da araştırma projesini konu alan bir oyunu sahneliyorlardı.

"Efendim?" Will, Winton'ın papağanları görmeye gelmesini hiç beklemiyordu ve kadının ne hakkında konuştuğunu anlamamıştı.

"Papağanlar, diyorum. Bu projemizin iyi gideceğine işaret." Winton batıl inançları olan biriydi; örneğin anahtarlığı tavşan ayağındandı ve bilekliğini kristal kalp içindeki bir dört yapraklı yonca süslüyordu.

"Umarım öyle olur."

"Kusura bakma, bugün laboratuvara gelemedim. Carol, okulda kolunu kırmış ve Thayer onu almaya gidemediği için ilgili ebeveyn rolü bana kaldı." Carol, Winton'ın on iki yaşındaki üvey kızıydı ve "annelik", kadının hiç haz etmediği bir oyun gibiydi.

"Bir ara Dr. Petersen uğradı. Bence sizi laboratuvarda bulamamak biraz canını sıktı. Çalışmamızla yakından ilgileniyor." Friedrich'in esas demek istediği, *"Sizinle yakından ilgileniyor"* idi ama diyemedi.

Bunny Winton akademide işlerin nasıl yürüdüğünü ve bir araştırmanın nasıl başarıya ulaştırılacağını şüphesiz çok iyi biliyordu. Dr. Petersen yetmiş iki yaşındaydı. Winton onu Enstitü'deki en kıdemli psikiyatrlardan biri olduğu için seçmişti; ayrıca araştırma projesine

* Musevilik dinine göre, yenilmesi ve kullanılmasında dinen bir sakınca bulunmayan helal ürünler. (ç.n.)

sponsor olabilecek alternatiflerin en azgınıydı. Petersen'a ne yapmak istediklerini anlatırken, bu azgın adamın karşısında bacak bacak üstüne atmış oturuyordu. Kendisini izleyen bu azgın tekeden gözlerini ayırmadan, anlaşmaya varmak için bir kedi gibi mırıldanıyor ve sanki bir yandan da patilerini yalıyordu.

Petersen'ın ofisinden çıktıklarında, Friedrich ortağından hoşlanmamak için artık bir nedeninin daha olduğunu düşünüyordu; Winton tam o anda, "Bu tiksindirici cilveleşmeye şahit olduğunuz için çok üzgünüm; fakat Petersen'a hemen 'evet' dedirtmenin başka yolu yoktu" diye fısıldamıştı. Friedrich emellerine ulaşmak için cazibesini kullanan kadınlardan hoşlanmazdı; ancak bu cazibenin kendi emellerinin gerçekleşmesinde kullanılması hakkında ne düşündüğünden pek emin değildi.

Karısı ve Friedrich bahçede laflarken, Thayer Winton, Cadillac'ının bagajından iki kasa bira çıkarıyordu. Adam, Bunny'den yaşlıydı; uzun boyluydu ve teni tüm bahar tatilini yatının güvertesinde geçirmiş gibi bronzdu; sanki Thayer, Bermuda yarışına katılmıştı. Friedrich, birinin tuvalette bıraktığı Yale mezunları bülteninde de Thayer'la ilgili bir yazıya rastlamıştı. Bir keresinde de Dr. Winton Friedrich'e, Thayer'ın onunla ilk karısı doğum sırasında öldüğü için evlendiğini söylemişti; Winton'a göre adamın kızına annelik edecek birine ihtiyacı vardı. Bu konu, ilk mayalandırma işlemi için kwina yapraklarını doğrarlarken açılmıştı. Winton, sohbeti "Ama hepsi bu değil; benimle evlenmeden önce öteden beri bir şeye ihtiyacı olduğunu fark etmişti" diyerek sürdürmüştü.

Friedrich bunun ne olduğunu sorduğunda, Winton ona, "Bir arkadaş" yanıtını vermişti.

Bir bebekle yapayalnız kalmış dul bir adam: Eğer Thayer, Hartford'daki bir sigorta şirketinin tek mirasçısı olmasaydı, Friedrich onun için üzülebilirdi.

"Thayer, eşinizden hoşlandı." Bunny erkeklerin kafasını karıştıracak şeyler söylemeyi severdi. Friedrich, karısının ve Thayer'ın olduğu tarafa baktı. Nora cüzdanını çıkarmış, bu milyonere biraların parasını alsın diye ısrar ediyordu.

"Ona ben de bayılıyorum." Thayer parayı almıyordu. Nora, pa-

rayı adamın cebine zorla koyarak son sözü söylemiş oldu.

O sırada, Jens elinde büyük bir sürahi ve kâğıt bardaklarla evinden dönüyordu. Will'e imtiyaz sağlaması ümidiyle Dekan şerefine verdikleri yemekler sayılmazsa, Friedrich'ler misafirlere pek alışkın değildi. Sosyallikleri jambon ve soğanla beraber kızartılmış patates servis ettikleri, her yıl düzenlenen sekiz kişilik bu yemeklerle sınırlı olan Bay ve Bayan Friedrich şimdi, Hamden'da hep hatırlanacak bir kokteyle ev sahipliği yapıyordu.

Tüm bunlar olurken, hiç kimse on yedi yaşındaki, uzun boylu, zayıf ve kamburu çıkmış bir çocuğun Friedrich'lerin evine doğru yavaşça pedal çevirmekte olduğunu fark edemedi. Tepeden aşağıya bisiklet süren bu çocuğun boynundaki dörde beşlik Speed Graphic marka fotoğraf makinesi, saat sarkacı gibi ileri geri sallanmaktaydı.

***

Fotoğraf makinesi ödünç alınmıştı; ama kalın lastikleri, paslı zinciri, alçak selesiyle sürmekte olduğu kız bisikleti ona aitti. Delikanlı, bisikletin pedallarından birine bastırdığında, yükselen diğer pedal dizinin direksiyona çarpmasına neden oluyordu; bu yüzden her pedal çevirişte bisiklet sağa sola savrulmasın diye direksiyonu düzeltmesi gerekiyordu. Buna rağmen kampus ve Friedrich'in evi arasındaki beş buçuk kilometrelik yolu, bir saatten az bir sürede kat etmişti. Dizkapaklarının derisi direksiyona çarpmaktan soyulmuş, avuç içleri su toplamıştı. Burnunun ucunda toplanan ter, pedallara abandıkça damlıyordu; sımsıkı kapattığı dudaklarıyla bisikletin tepesinde acı çekmekteydi.

Bisikletini Hamden'a kadar sürme sebebi, insan ilgisi kavramı üzerine yazdığı beş yüz kelimelik makale için, Dr. Friedrich ve papağanlarını fotoğraflamaktı. Bu ona okul gazetesinden verilen ilk görevdi. Üniversitedeki ilk yılıydı; bu yüzden Yale'deki en saygın kâğıt parçalarından olan, *The Daily News*'un kadrosu sayılırken, onun adı bile geçmiyordu. Sivilceli ve ayva tüylü yüzüyle çaylak olduğunu hemen ele veriyordu. Ayrıca arada fotoğraf makinesinin vizörü olmaksızın kimseyle göz göze gelmeye cesaret edemezdi. Tüm

özellikleri arasından, Yale'de kabul görmesini en çok geciktiren şüphesiz ki ismiydi: Casper Gedsic. Kökleri Rusya'ya ya da Litvanya'ya uzanmayan herkes, onunla dalga geçmeyi amaçlamıyorken bile adını *"Getsick"** olarak telaffuz ediyordu. Casper biliyordu ki ismi hiçbir zaman okul gazetesinin künyesinde yer almayacaktı. Bunu bilmesini sağlayan, 23. yüzyılda New Haven semalarında bir kuyruklu yıldızın ilk kez hangi tarihte görüleceğini ve bu yıldızın adının ne olacağını bilmesine de zemin hazırlayan, moral bozucu zekâsıydı. Üst sınıflara sürahiler dolusu kahve hazırlasa da, bakkala defalarca koşup onlara paketlerce sigara alsa da üst sınıfların çektiği maç sayısı veya kaçan basket fotoğraflarını basmak için saatler harcasa da kendisinden daha aptal birinin kaleminden çıkmış makalelerdeki sayısız anlatım bozukluğunu düzeltse de bir şey değişmeyecekti. Ne yaparsa yapsın, dünyadaki hiçbir künye üzerinde ismi yer almayacak, asla ödüllendirilmeyecekti.

Ona göre bu durum, Kuzey Kutbu'ndaki buzullar erirken onun çoktan ölmüş olacağı gerçeğinden daha adaletsiz değildi. Buzullar o olsa da olmasa da eriyecekti; bunun onunla bir ilgisi yoktu. Eğer Choate veya Hotchkiss Lisesi'ne gitmiş veya Darien'de büyümüş olsaydı ya da en azından Gedsic' s marka bir öksürük pastili bulunsaydı, sosyal hayattaki beceriksizliği, vejetaryen olması hatta kız bisikletine binmesi bile eksantrik sayılacaktı. Ama Casper, Nazilere ve Ruslara rağmen hayatta kalmayı başarmış dul bir kadının tek çocuğuydu; annesi en sonunda Fırsatlar Ülkesi Amerika'ya gelmeyi başardığında bulabildiği tek iş, New Jersey'nin güneyindeki ormanlarda kızılcık toplamaktı.

Doğru cevabın sorulduğu testlerin, iki durumun benzerliklerini veya farklarını ortaya çıkarmak üzere yazılan kompozisyonların, sayı problemlerinin, kısacası et ve kemikten olmayan, nefes almayan her şeyin çözümü Casper için kolaydı; zor olan insanlarla anlaşmaktı. O kadar zordu ki okul gazetesinde çalışmaya başlaması bile kazara olmuştu; okulun ilk günü *Daily News*'un kapısını çaldığında aradığı aslında Astronomi Kulübü'ydü. Karanlık oda kurmayı bilip bil-

* Yazar, burada İngilizce "Get sick" kalıbına gönderme yapıyor. Kalıp, "hastalanmak" anlamını taşıyor. (ç.n.)

mediği sorulduğunda, soruyu "evet" diye cevaplamak, onlara kaybolduğunu anlatmaktan daha kolay gelmişti.

Ama duvarları panolarla kaplı yazı işlerinde bulunmak zamanla hoşuna gitmeye başlamıştı. Oda hep sigara dumanından bir sisle kaplı olurdu çünkü burada çalışan herkes dudaklarının kenarından sarkan sigarasıyla emirler yağdırıp hazırcevap olmaya çalışarak Edward R. Murrow'culuk veya Hemmingway'cilik oynardı. Casper onları hayretle izler ve odadakilerin gevşekliğinden tiksinirdi. Bu durumu başkaları görse, mutlaka dalga geçerdi.

Casper, aslında papağanlarla ilgili makaleyi yazma görevinin verileceği son kişiydi; bunu da gayet iyi biliyordu. Fakat o gün, Bahar Dansı'ndan önceki son cumaydı ve Konular Editörü Whitney Bouchard'a Hamden'daki papağanların haberi ulaştığında saat dördü çoktan geçmişti. Bouchard, altı ay önce Princeton'la oynanan maçta dizini incitmişti. Zengin, atletik ve Bruce Wayne, nam-ı diğer *Batman** kadar yakışıklıydı. Bu yüzden onun gibi olmak isteyen lisans öğrencileri tarafından kıskanılırdı. Casper'a göre Whitney, hiç kimsenin onu sokmayacağından emin, nadide bir eşekarısıydı. Ve o akşamüstü, Whitney de dahil gazetedeki herkes (elbette Casper hariç) Vassar'dan, Wellesley'den ya da Bryn Mawr'dan gelen kızlarla Bahar Dansı için randevulaştığından, şans bu kez Casper'a gülmüştü. Geri kalan herkes tren istasyonuna gidip devetüyü kumaşından palto ve parlak deri ayakkabılar giyen kızları, bir buket çiçek ve cüzdanlarına gizlenmiş prezervatifle karşılayacaktı.

Fakat Casper bunu, ayağına gelen bir fırsat olarak görmemişti. Gazetede kendisine söylenen her şeyi çok da mantıksız sayılmayacak bir tahmin yürüterek yapıyordu: Gazetede belaya bulaşmadan, durmaksızın çalışırsa, mezuniyet töreninde annesiyle tanıştıracak birkaç kişi tanıyor olacaktı; böylece kadın oğlunun ilk ismiyle hitap ettiği bu yabancılarla arkadaş olduğunu sanacaktı.

O akşamüstü, Casper kampusun kuzeyine doğru pedal çevirirken, bahçedeki fıskiyelerden birine vuran güneş gökkuşağı oluşturmuş, bu görüntü Casper'ın aklına 1666 yılını getirmişti. 1666, New-

* 1943'te Lambert Hillyer'in yönettiği Batman'de başrolü Lewis Wilson oynamıştı. (ç.n.)

ton'ın güneş ışığını dalga boylarına ayırdığı yıldı. Newton'ı düşününce Casper'ın aklına yer çekimi, yer çekimini düşününce de aklına o gece oluşacak meteor yağmuru gelmişti. Yağmur, günbatımından bir buçuk saat önce görülebilecekti. Bu fikir onu Ted Williams'ın başarılı vuruşlarının, tüm vuruşlarına oranını hesaplamaya itmişti. Düşünceler durgun zihninde, su üzerindeki yassı bir taş gibi sekiyordu. Bu Casper Gedsic'in beyninin kapasitesini ve zekâsının gelişigüzelliğini gösteriyordu. Ama düşünceler o an, oval yörüngesini tamamlayamadı. Çünkü tiz ve güçlü bir ıslık, Casper'ın dikkatini dağıttı.

Casper omzunun üzerinden şöyle bir baktığında, bir elinin iki parmağını enstrüman gibi kullanarak ıslık çalan kızı gördü. Daha önce böyle ıslık çalan bir kızla hiç karşılaşmamıştı. Kız sarışındı ve üzerinde eflatun rengi süveter bir takım vardı; şimdi Casper'a el sallıyordu. Böyle bir kızla hiç tanışmamıştı ve hiçbir zaman tanışmayacaktı; kızlarla arasının iyi olmadığı gerçeğini çoktan kabul etmiş herkesin yapacağı gibi pedal çevirmeyi sürdürdü. Farkında ama ilgisizdi.

"Hey sen, bisikletli!"

Casper frenleri sıktı. "B-B-Ben mi?"

Kız ona doğru yürüyordu. "Başka kim olabilir?"

"E-E-Evet... Tabii ki." Kızın gözlerine, renginin yeşil değil de semenderlerin kuyruğundaki beneklerin mavisinden olduğunu görecek kadar uzun bakan Casper, bakışlarını hemen kızın boynundaki kolyeye indirdi.

"Boynundaki fotoğraf makinesini görünce bana yardım edebileceğini düşündüm." Kız, Casper'la yeniden göz teması kurabilmek için başını ona doğru eğdi. O an Casper, kızın göğüslerine baktığını sanmasından korktu –ki aslında bakıyordu–, derken kızın çantasındaki yapıştırmalara odaklandı: Placid Gölü, Palm Plajı, Val d'Isère. Çanta, yuvarlak seyahat yapıştırmaları yüzünden puantiyeli gibi görünüyordu.

Kız, onunla göz teması kuramadığı için başının tepesine bakarak konuşurken, Casper, Val d'Isère'nin Suriyeli paralı askerlerin General Ḥannibal'ı yüz üstü bıraktıkları yer olduğu düşüncesini kafasından uzaklaştırmaya çalışıyordu. "Size nasıl yardım edebilirim?"

Kız, bir yandan onunla konuşup bir yandan da kendisine yardım

edecek daha normal birini bulma ümidiyle sokağı kolaçan ediyordu. "Fotoğraf makineni görünce, okul gazetesinin kadrosunda olduğunu düşündüm."

"Bu benim okuldaki ilk yılım." Bu cevap Casper'a konuyla çok ilgili görünmüştü.

"Bu çevreden değil misin?"

"İkinci sınıfı bitirmemiş kimse, okul gazetesinde kadrolu olamaz."

"Ama gazetede çalışıyorsun, öyle değil mi?"

"Evet."

"Whit Bouchard'ı tanıyor musun?"

"Evet."

"Peki, nerede olduğunu biliyor musun?" Kızın sesinden sabırsızlanmaya başladığı anlaşılıyordu.

"Hayır."

"Soruları sadece 'evet-hayır' diyerek mi cevaplarsın?" Kız kahkaha atınca, Casper başını ona doğru kaldırdı.

"Hayır... Yani onu bulmaya çalışabilirim."

"Çok hoş olurdu ama bunu yapmana gerek yok." Kız bir sigara yaktı. "Kız kardeşi, Nina oda arkadaşımdır. Ondan Whit'e bir önceki trenle geleceğimi söylemesini istedim. Ama Nina'yı bilirsin, söylenenler bir kulağından girer ötekinden çıkar."

"Nina'yı t-t-tanımıyorum."

"Tanışsanız birbirinizden hoşlanırdınız. Delicesine zeki bir kızdır ama iş aptallığa geldi mi ondan daha aptalı da yoktur. Bu arada, ben Alice Wilkerson."

Casper, onu doğru anladığından emin değildi. "Ben Casper."

El sıkıştılar. Casper, kızın elinde eldiven olduğu için şükretti; çünkü gergin değilken bile elleri çok terlerdi. Aşırı terleme sorunu vardı; anormal ve kronik terleme. Kendini yormadığı zamanlarda bile terlerdi; annesine göre çok fazla düşünmekten oluyordu.

"Hey, kız arkadaşımı çalma girişimine son ver de gidip şu papağanları haber yap." Whit ona *Getsick* diye seslenmediği için müsterihti. Alice'se çoktan ona sırtını dönmüş, açık kollarıyla Whit'e doğru koşuyordu. Kız, Whit'i öpmeden önce, tekrar ona dönüp, "Dansta görüşürüz Casper" dedi.

Casper bisikletini yeniden sürmeye başladığında, kızla dansta görüşmeyeceklerini çok iyi biliyordu. Daha önce bir kızla hiç çıkmamıştı ve kızlarla randevulaşmak, özlemini çektiği bir şey de değildi. Ama kızın *dansta görüşürüz* demesinde garip bir şey vardı; bu şey görüşmelerini, sanki imkânsız olmaktan çıkarıyordu. Akşam güneşi tekerleklerin altındaki yolu gölgelerle bezerken, Casper kaderin ve doğanın onu yeni bir hisle tanıştırdığını hissetti: umut.

...Ya bugün baş döndürücü fotoğraflar çekerse? Ya yazacağı beş yüz kelimelik makale, metafor ve içerik açısından çok zengin olursa; Whit'i etkileyebilirse? Whit son kelimeyi okumasının ardından bir sigara yakıp bir makaleyi gerçekten beğendiğinde hep yaptığı gibi yazı işlerindekilere, "Bu köpek iyi avlanacak" derse, ortaya çıkardığı şeyleri bu kadar çok severse? İmkânsız gibi görünen tüm bu olayları pi sayısını hesaplar gibi denkleme oturttuktan sonra, Casper, Whitney'in kız kardeşi Nina'yı arayıp, "Casper adında bir arkadaşım var. Soyadı biraz komiktir ama ondan hoşlanacağından eminim" dediğini hayal edecek kadar cesaret toplamıştı.

Alice'le karşılaşmasından sonraki ilk birkaç kilometrede, Casper bu boş hayallerin değişik varyasyonlarını da yapmıştı. Whit'in kız kardeşi bir hayalde esmerken, diğerinde kızıl saçlı oluyordu. Gözleri bir mavi, bir kahverengi, bir yeşildi; kızı yanan beyaz fosforun parlaklığına kavuşana kadar zihninde çevirip durmuştu. Öyle ki kız şimdi Rita Hayworth kadar seksi, Katherine Hepburn kadar zeki ve Percy Bysshe Shelley'nin karısı gibi rakipsiz bir enteldi: Mary Shelley, Casper'ın en sevdiği romanın, *Frankenstein*'in* yazarıydı.

Fakat düş kurmak, Casper'ın kurallarını bilmediği birkaç bilim dalından biri gibiydi. Bolca "eğer" diyerek kurulan bu oyunu oynamayı, Casper hiç bilmiyordu. Umut onun için o kadar yeni bir hisli ki onda zehir etkisi yaratmaktaydı. İşte tam bu anda, New Haven Caddelerinde bisiklet süren Casper'ın başının üzerinden kara bir bulut geçti; oysa güneş henüz tepedeydi ve sokaklar leylak kokuyordu. Sonuçta bir psikiyatrın papağanlarıyla fotoğrafı ve bu olayı anlattığı beş yüz kelimelik makalesi ne kadar iyi olabilirdi ki? Bunların Whitney'i hiç etkilememesi çok olasıydı; özellikle de Whitney'in onu kız

* Shelley, Mary; *Frankenstein*, İthaki Yayınları, İst., 2002. (y.h.n.)

kardeşiyle tanıştırma ihtimali hiç var mıydı ki. Hele kızın vücudunu Rita Hayworth'tan, beynini Marie Curie'den aldığı düşünülürse.

Alice'le karşılaşmasının üzerinden birkaç kilometre daha geçtiğinde, bisikletin selesi kalçalarını acıtmaya başlamıştı. Bu Casper'ın, hayatını bir eşek şakası olarak görmesini kolaylaştırarak düşüncelerinin yörüngesini değiştirmesine yardımcı oldu. *Serseri herifin bu görevi vermekteki amacı benimle alay etmekti.* Bir anda zihninin durgun sularının öfke ve hınçla kabardığını hissetti. Ortaokul mezuniyetinden beri böyle hissetmemişti; o gün sahnede Hiawatha'yı* anlatıyordu. Fakat bir anda söyleyeceklerini unutmuş ve bu tedirginlikle hâlâ sahnedeyken altını ıslatmıştı.

Allah cezanı versin Whitney. Ben Yale'e soyadım sayesinde girmedim, anladın mı? Bu cehenneme girebilmek için Edison Ulusal Bilim Ödülü'nü kazandım, sonra tüm sorulara doğru cevap verdiğim bir testten geçirildim. Yüzde yüz doğru cevap, kusursuz bir derece...

Casper bisikletini, tamamen yabancısı olduğu bir yokuştan aşağı sürmekteydi ki birisi kornaya bastı ve "Dostum, nereye gittiğine dikkat etmelisin" dedi. Casper ne kornayı ne uyarıyı duydu. O an bu yolculuğun ona şaka gibi gelmesinin nedenini bulduğunu düşünüyordu: Çünkü bu zaten bir eşek şakasıydı. Papağan yoktu, psikiyatr da öyle. Tüm bunları Casper'ın ne kadar saf olduğunu görmek için uydurmuşlardı. Onları daha önce diğer "larva"larla da dalga geçerken görmüştü; larva, onların çaylaklara taktığı addı. En acısı da Whitney'in Alice adlı sarışın sürtükle şu an Taft Hotel'de kahkahalarla gülüyor olmasıydı; bunu gözünde canlandırabiliyordu.

Paranoyaklığı öfkesini o kadar alevlendirmişti ki mantığı bu ateşte eriyip gitti. Öyle ki Friedrich'lerin evine gelip papağanları gözüyle gördüğünde bile öfkesi dinmedi. Geldiğini kimse fark etmemişti ama içinden bir ses evdekiler adına konuşmaya çoktan başlamıştı: *Neye bakıyorsun öyle?*

Bisikletini yere bıraktı; desteğini indirerek park etmeye tenezzül etmemişti. Bisikletin yere düştüğü o anda, Casper, *bu şakaya artık*

* 1100'lerde, 1400'lerde veya 1500'lü yıllarda yaşadığı sanılan Onondaga ve Mohawk adlı Kızılderili kabilelerinin lideri. (ç.n.)

son verin, diye bağırmak için ağzını açtı. Fotoğraf makinesini boynuna asmasını sağlayan kordon, bisikletin direksiyonuna takılmasaydı muhtemelen bağıracaktı da. Bisikletle birlikte yere yuvarlandı, önce çenesini kaldırıma çarptı, derken gözlüğü çimenlerin üzerine fırladı. Acının etkisi, ağzına gelen tuzlu kanın tadı ve ellerine damlayan kanın görüntüsü, onu duyduğu öfkeden azat etti. Onu o kadar çabuk yatıştırıverdi ki Casper başkasının gördüğü bir kâbustan uyanmış gibi hissetti. Niye bu kadar kızmıştı? Whitney'in onu kız kardeşiyle tanıştıracağını nasıl düşünebilmişti?

"İyi misin?" Becky Friedrich, ona gözlüklerini uzattı.

"E-E-Emin değilim."

Bir damla kan çenesinden düştü; Becky'nin beyaz Mary Jane ayakkabılarına damladı. "Yarana tentürdiyot sürsek iyi olur."

"Bu yaranın beni öldüreceğini sanmam."

"Ama çeneni kaldırıma çarptın; oraya köpekler işer. Mikrop kapabilirsin. Ya da şey olabilirsin... adını şimdi unuttum ama babam ona yakalandığında ağzını açamadığını söyler. Yiyip içemiyorsun ve bir süre sonra ölüyorsun."

"Tetanos. Ama ben tetanos aşısı olmuştum." Casper çocuklarla konuşmanın bu kadar kolay olduğunu bilmiyordu, şaşırdı. Büyüdüğünden beri bir çocukla hiç konuşmamıştı. Bunu daha sık yapmaya karar verdi.

Şimdi Nora Friedrich de yanlarındaydı. "Hadi içeri girip yaranı yıkayalım." Becky, Casper'ın elini tuttu ve ona eşlik etti.

Nora da fotoğraf makinesini taşıyordu. "Okul gazetesinden olmalısın."

"Nereden bildiniz?"

"Arkadaşın Whitney arayıp senin gelmek üzere olduğunu söyledi. Oldukça şaşırtıcı, değil mi?" Nora papağanları işaret ediyordu; Casper'ın aklıysa yine başka yerdeydi.

Mercurochrome'la* temizlenen yarası, şimdi ilaç yüzünden turuncuydu. Casper bandajlı çenesiyle, Friedrich'in dut ağacı altında fotoğraflarını çekiyordu; Friedrich kaldırdığı eliyle hava boşluğun-

* Antiseptik bir ilaç. (ç.n.)

dan papağan çıkaran bir hokkabaza benziyordu. Çiftleşen papağanların, durmadan Marjeta'ya seslenenin ve en sonunda tüm papağanların cinsini Friedrich'ten dinledikten sonra, Casper çakırkeyif olmuş okutmanlar ve yardımcı doçentlerle tanıştırıldı. Akademisyenlerin hepsi, Hamden'da ansızın ortaya çıkan papağanlarla ilgili teoriler üretmekteydi. Teoriler oldukça çeşitliydi. Papağanların varlığını UFO'lara bağlayan da vardı, nükleer deneylerin yol açtığı iklim değişikliğini sorumlu tutan da.

Friedrich, Casper'a beş yüz kelimelik bir makalede ihtiyaç duyacağından fazla bilgi vermişti. Ama bu çocukta Friedrich'i daha da fazlasını anlatmaya iten bir şey vardı. Belki de Casper gelmeden önce iki birayı yuvarladığındandı ya da çocuğun boynunda asılı fotoğraf makinesi, annesinin Homer'ın köpeği Lilly'nin boynuna ölü bir tavuk bağladığı günü hatırlattığındandı; kadın bunu zavallı köpeğe, tavuk kovalamamayı öğretmek amacıyla yapmıştı. Lilly iki hafta boyunca çürümüş tavuk leşini boynundan çıkarmak için uğraştıktan sonra, gerçekten de bir daha tavukları korkutmadı. Ama bu olay onu insanlardan uzaklaştırdı ve Homer'ın dışında, onu okşayan herkesi ısırmaya başladı.

Kim bilir belki de Friedrich'in çocuğa gösterdiği yakınlığın sebebi, üzerinde kocaman bir Y harfi olan süveteriydi. Onu örmek için haftalarını harcayan her kimse, yün yumağı için yanlış rengi seçmişti. Yale'in süveterleri, Tiffany'nin hediye paketlerinin mavisindenken Casper'ınki lacivertti. Bu Friedrich'in annesinin bilerek ve isteyerek yapacağı hatalardandı. Böyle bir hata üniversitedeki herkese Casper'ın burslu olduğunu ilan etmekle kalmayıp ona bir de inek damgası yapıştırırdı; bu hata ona okuldaki diğer bursluların yanaşmasına bile engel olacak cinstendi. Diğerleri bu damganın kendilerine de bulaşmasından korktukları için, Casper'a yanaşmıyor olmalıydılar.

Saat çoktan yedi buçuk olmuş, tüm komşular evlerine dönmüştü. Güneş batmış, papağanlar durgunlaşmıştı. Friedrich'se Casper'ın talihsiz soyadını daha önce nerede duyduğunu düşünüyordu. Diğer yandan, Casper makinesinde kalan son filmlerle, mevsimin ilk ateş böceklerini yakalamaya çalışan Nora ve çocukların fotoğraflarını çe-

kiyordu; elbette makinenin gözü bir an için kör eden flaşını patlatarak. Friedrich, akıl hastanesinin gözetim odasında, tek yönlü aynanın arkasından hastalarını incelediği gibi, şimdi bu garip çocuğu izliyordu. Önemsediği insanlara hep böyle bakardı. Friedrich az ötesindeki çocuğa odaklandı: Casper'ın sağ gözü üzerindeki Orbicularis Oculi kasları seğiriyordu. Biri soru sorduğunda işaretparmağıyla saçının sol tarafına eşmerkezli, küçük daireler çiziyordu ve Friedrich, şimdi Lucy'nin Casper'a nereli olduğunu sormasıyla fark etmişti ki çocuk kekeliyordu da.

"S-S-Seabury, New Jersey." Casper veda etmek için Friedrich'in yanına yürürken kullanılmış flaş ampullerinden birini çiğnedi. "Tanrım, affedersiniz."

"Önemli değil."

"Hayır, hayır önemli." Friedrich, Casper'ın çömelerek ampulden dağılan cam kıymıklarını yerden toplayışını izledi. "Ç-Ç-Çocuklardan biri üzerine basıp bir yerini kesebilir."

"Endişelenmene gerek yok, Casper." Friedrich bu garip çocuğu çekti, yeniden ayağa kaldırdı.

Casper birinin ona dokunmasına alışık değildi; öyle ki bu temas ona sarılma gibi gelmişti. "Ailenizle vakit geçirmeme izin verdiğiniz için teşekkürler. Gerçekten, Profesör Friedrich, bu bir ayrıcalıktı."

"Bizim için zevkti, oğlum." Friedrich, Gedsic'in ilk adını çoktan unutmuştu.

"Çocuklar buraya gelip Casper'la vedalaşın." Nora, Jack'i kucağına aldı.

"Eğer isterseniz, fotoğraflardan sizin için de basabilirim." Hâlâ Casper'ı nereden tanıdığını düşündüğünden, Friedrich soruya cevap veremedi. Bu yüzden Casper gerginleşerek ekledi: "Merak etmeyin, fazla bir şey tutmaz."

Friedrich, çocuğun elini bıraktı. Oğlanın, karısının ve çocuklarının fotoğraflarına ödeyecek parası olmadığını düşünmesi, Gedsic'in onun için üzülmesi, Friedrich'in neşesini kaçırdı. Gün içinde yaşamış olduğu evvelki aşağılanmaların tortusu hâlâ içindeydi. De-Soto markalı Beyaz Balina'sının onarım bedelini ödeyemiyordu, yenisini alamayacağı bir bisikleti ezmişti ve keşfedemediği bir ilaç var-

dı. Friedrich'in yanakları kızardı, kalp atışları hızlandı. Şimdi kendini analiz ediyordu. Endişe ve depresyonun iç organlarında yarattığı etki onu şaşırttı; bu etki yemliğin altındaki düğmeye basıp da köpek maması yerine elektrik şoku aldıklarında Jens'in laboratuvarındaki farelerin yaşadığının aynısıydı. Friedrich aniden, "Fotoğraflarımın parasını ödeyebilirim" diye çıkışıverdi.

Casper, doktorun sesinden sinirlendiğini anlamıştı. "B-B-Ben o-o-onu kastetmedim." Yine kekelemeye başlamıştı. Parmakları, delik açmaya çalışan bir matkap gibi başının yan tarafındaki saçlarında dönüp duruyordu.

Nora konuşulanları duyamayacak kadar uzakta olsa da şimdiye kadar fevkalade giden günün sonunda, neşenin aniden uçup gittiğini sezdi. Friedrich'in ceketi epeydir üzerinde değildi, gömleğini de pantolonunun dışına bırakmıştı. Nora boştaki elini kocasının sırtında gezdirdi. Kadının ellerindeki sıcaklık ve parmak uçlarının teması, Friedrich'e o gün başlarına gelen tüm güzel şeyleri ve ertesi günün daha da güzel olabileceğini hatırlattı. Kalp atışları normale döndü. Gerginliği geçmiş, neşesi yerine gelmişti. Eğer Nora'nın dokunuşu, sırttaki bir elin nazik basıncı eczanelerde satılabilseydi, dünyanın tüm Casper'ları için hayat başka türlü olabilirdi.

"Casper, teşekkür etmek istemiştim; teklifin çok anlamlı. Eğer yanıtım sana biraz kaba geldiyse, kusuruma bakma. Karnım acıkınca hırçın biri oluveririm."

Nora elini kocasının sırtından çekti ama sıcaklığı hâlâ oradaydı. "Yemeğe kalmak ister misin?"

"S-S-Size yük olmak istemem."

"Yük olmazsın ama korkarım yemekte sadece jambon ve yumurta olacak."

"Ben jambon yemem, vejetaryenim."

Nora, çocuğu "Öyleyse patates ve çalı fasulyesi pişiririm" diyerek yanıtladı.

Çocuklar uyumuştu, Bay ve Bayan Friedrich de yataktaydı. O gece iki defa sevişmişlerdi ki bunu Kore Savaşı öncesinden beri yapmamışlardı. Friedrich bir anda doğrulduğunda, Nora neredeyse uyumuştu. "O, atom bombalı çocuk."

"Ne?"

"Fizik Bölümü'ndeki birkaç kişiyi onun hakkında konuşurlarken duymuştum. Şaka yaptıklarını sanmıştım ama..."

"Sen neden bahsediyorsun?"

"Birinci sınıflar arasındaki bir acemi çaylağın, liselerarası bir bilim yarışmasına atom bombası tasarımıyla katıldığını söylüyorlardı."

"Onun Casper olduğu ne malum?"

"Çocuğun New Jersey'li olduğunu söylemişlerdi; ayrıca boş zamanlarında ne yaptığını sen de duydun..."

"Acaba tutuklanmamayı nasıl başarmış?" Friedrich'ler daha sonra FBI'ın Casper'ı ve annesini sorguya çektiğini öğreneceklerdi. Edison Ulusal Bilim Yarışması jürisi, yarışmacılardan birinin termonükleer donanım modeliyle başvurduğu konusunda FBI'ı bilgilendirmişti; üstelik inceleyebildikleri kadarıyla bu model uygulanabilirdi; muhtemelen işe yarayacaktı. Ulusal Güvenlik, jürinin Casper'ın yarışmayı kazandığını resmi olarak açıklamasına izin vermemişti; ama onun Yale'e girmesini sağlamıştı.

"Sanki çocuğun neşe reseptörleri tıkalıydı."

"O reseptörler beynin neresinde ki?"

"Bilmem, onları şimdi uydurdum."

"Dahiler her zaman yalnızdır." Nora ışığı söndürdü.

"O bir dahi mi bilemem." Friedrich kıskanmıştı. "Yine de niye böyle söyledin?"

"Çünkü onlardan biriyle yaşıyorum." Will, bunun doğru olmadığını biliyordu ama duymak hoşuna gitmişti.

***

Bagadong'ların mayalama işleminde kullandıkları fıçının Friedrich'in elindeki siyah beyaz fotoğrafı, fıçının Sterling Hall'un bodrum katında bulunan eski kimya laboratuvarındaki bunsen bekleri ve test tüpleri arasındaki varlığına pek bir işlevsellik katamıyordu. Belian'daki demirağaçlarının gövdesinden yapılmış, yaklaşık bir metre uzunluğundaki ve doksan bir kilogram ağırlığındaki bu fıçı, içine 15 litre alabiliyordu. Taş baltalarla kesilerek, kızgın kömürle oyulmuş

fıçının bir yanına çömelmiş bir kadın, diğer yanmaysa erkek motifi işlenmişti. Erkek figürün copa benzeyen kalın ve uzun bir penisi vardı. Penis ucu, top mermisinden elde edilmiş pirinç bir kılıfla kaplanmıştı. Dişi figürünse göğüs uçları bir misyonerden çalınmış demir çivilerle belirginleştirilmişti; vajinasıysa ilkel bir canlının çene kemiğindendi (Uzunca bir tartışmanın ardından Dr. Winton, kemiğin bir orangutana ait olduğuna karar vermişti). Friedrich'in asıl ilgilendiğiyse fıçı üzerindeki iki bedenin aynı başı paylaşmasının altındaki etno psikolojik etmenlerdi; fıçının ağzında dişi ve erkek bedenlerinin birleştiği tek bir insan başı vardı.

Lavabonun yanındaki barut rengi tezgâhın üzerine, duvara asılı periyodik cetvelin önüne yerleştirdikleri fıçının gölgesi üzerlerine düşüyordu; hatta aslında gölgesi üzerlerine vurmadığı zamanlarda bile onlar aksini hissediyordu. Üzerinde gezinmiş eller, ter ve aşırı kullanım yüzeyini törpülemiş ve fıçının üzerinde, ter lekesine benzeyen küf izleri bırakmıştı. İki figürün paylaşmakta olduğu yüzün gözleri açıktı. Beyazı fıçıya kakılmış kemikle yapılan gözün, kocaman açılmış göz bebekleriyse kırmızı mercandandı. Dudakları deniz kabuğundan olan bu kadın/adam ne gülümsüyordu, ne de kızgındı; ifadesi son derece sakindi.

Friedrich'in umduğu gibi, kurumuş "Gai kau dong"un fıçının dibindeki köpüklü tortusu, kwina yapraklarını mayalandırmak için gerekli bakteriyi temin etmişti; tıpkı işlenmemiş bir bira gibi. Öyle ki yedinci günün sonunda, ellerinde 3,78 litre "Eve Dönüş" vardı: Bagadong'lu şamanların ıstırabın, korkunun ya da depresyonun üstesinden gelebilmeleri için matemli dullara, öksüz çocuklara, reddedilmiş âşıklara veya savaşta bir elini ya da cesaretini kaybetmiş savaşçılara kullanmalarını salık verdiği "Eve Dönüş"... Bitkiyi ilaca dönüştürme sürecini kolaylaştırmak ve daha bilimsel hale getirmek için, doz ayarını tekrar tekrar test etmeleri, kwina yapraklarının hangi formda ve ne ölçüde psikoaktif kimyasal içerdiğini tespit etmeleri gerekiyordu. Friedrich ve Winton, bunun için çözeltiyi oluşan alkolden ayrıştırıp kalan kısmı vakumla kurutuyorlardı.

Onuncu güne geldiklerinde, ellerinde bir tuzluk dolusu, açık yeşil kristal haline indirgedikleri "Eve Dönüş" tutuyorlardı. "Gai kau dong"a

üç kelimenin ilk harfini alarak GKD adını vermişlerdi. Doktor Friedrich ve Winton hâlâ arkadaş değillerdi ama en azından izin istemeden birbirlerinin paketinden sigara alacak kadar rahatlamışlardı.

Şimdi on birinci gündeydiler. Kristalleri steril suda, yüze birlik bir oranda seyreltmişlerdi. Renksiz ve kokusuz; "Eve Dönüş" artık bin mililitrelik cam tıkaçlı deney tüplerinde duruyordu. Friedrich ve Winton taburenin üzerinde, çalışmalarının saf hale getirdikleri meyvesine hayran hayran bakıyorlardı. Will gömleğinin kollarını sıvamış, kravatını gevşetmişti; siyah bezden bir önlük giyiyordu. Winton'ın üzerindeyse yeni yıkanmış bir laboratuvar gömleği ve timsah derisi desenli spor ayakkabıları vardı. "Sizce buna ne ad vermeliyiz?"

"İşe yarayıp yaramayacağını görene kadar ad koymayalım." Will aslında karamsar biri değildi; fakat insanın en kötüsünü beklediği sürece hayal kırıklığına uğramayacağını öğrenmişti. Tezgâhın üzerindeki sigara paketine aynı anda uzandılar. Pakette bir tek sigara kalmıştı; sigara Lucky markaydı. "Siz alabilirsiniz" diyerek, Will son sigarayı Winton'a ikram etti.

"Paylaşabiliriz, Dr. Friedrich, ne de olsa biz ortağız." Birbirlerine ilk isimleriyle hitap etmezlerdi. Winton, bunsen bekinde sigarasını yaktı; bir nefes çekip Friedrich'e uzattı. Aslında karısına söz vermişti; bir daha sigara içmeyecekti. Nora kıyafetlerindeki sigara kokusunu aldığında, Friedrich suçu Winton'a atıyordu. Bunny'nin pembe rujunun tadı sigaradan geçip ağzını doldurana kadar, yalan söylediği için hiç suçlu hissetmemişti de.

"Bunların hepsi..." Winton sigarayı geri alıp cümlesini sürdürdü: "...bittiğinde, Jack & Jill'i saksı olarak kullanacağım." Kap üzerindeki figürlere bu adı takmıştı: Jack & Jill.

"Eğer hatalıysam lütfen düzeltin; size fıçıyı alabileceğinizi söyledim veya ima ettim mi?"

"Hayır." Bunny sigarayı söndürdü. "Küstahlaştığım için üzgünüm."

"Karıma söz verdim, fıçıyı ona vereceğim." Aslında öyle bir söz vermemişti ama Winton'ın cüretkârlığı onu her gün biraz daha fazla rahatsız ediyordu.

"Nora antik sanatla ilgilenir mi?"

"Beni neden seviyor sanıyorsunuz?"

"Bu soruya hiç kafa yormamıştım." Dilinin ucuna yapışmış bir tütün parçasını ağzından alıp defterine bir şeyler not etti.

Friedrich, Nora'yı niye sohbete kattığını hiç bilmiyordu, konuyu değiştirdi. "İlk deneyler için, otuz altı fareye ihtiyacımız olacak."

"Bence zehir olup olmadığını anlamak için bir ya da iki tane yeterli olur. GKD'nin psikolojik etkilerini ancak bir insan üzerinde denediğimizde görebiliriz." Winton, bunsen bekinin üzerine çaydanlık koydu.

"Yararlı etkisi olacağına dair bir kanıt görmeden bir insanın onu denemesine izin verirsem içim rahat etmez."

"Yüzbaşı Higgins üzerindeki etkisini uydurduğumu mu ima ediyorsunuz?"

"Yalnızca objektif olduğunuzdan pek emin değilim."

"Ne açıdan?" Friedrich'e kendisine havlamakta olan bir köpekmiş gibi bakıyordu.

"Çünkü bence hastanıza âşıktınız ve muhtemelen onunla yatıyordunuz. Elbette sizi anlıyorum ve yargılamıyorum. Ama..."

"Mesajı aldım." Çaydanlık ıslık çalıyordu. "Peki, GKD'nin fare psikolojisine etkisini nasıl ölçmeyi düşünüyorsunuz? Tabii bir de bu farelerin bunalımda olmaları gerekecek. Planınız ne, onlara kötü çocukluk anıları ve içine sıkışıp kalacakları bir kariyer mi vereceksiniz?"

"Belirli koşullar altındayken fareler ümitsizliğe benzer bir tepki geliştiriyor." Friedrich, bunu hamburger sipariş eder gibi söylemişti.

"Ümitsizliğe ne açıdan benziyor?"

Friedrich bilincinde açığa çıkmak üzere olan bir düşünceyi yakalamayı çalışır gibi irkildi. "Depresyonu ölümü kabullenmek olarak düşünebiliriz; avcısına boynunu gösteren bir hayvan gibi. Ortalığı darmadağın etmiş bir yamyamı ele alalım; iyi bir yamyam olmak istiyorsan koşullara direnmemelisin. İçinde bulundukları toplumda görevlerini layıkıyla yapmalarını sağlayan, bizim görevlerimizi yerine getirmemizi sağlayanla aynı: Kronik ve kaçınılmaz sıkıntı görünümündeki odaklı saldırganlık. Tıpkı bunun gibi, içgüdülerinin 'asla

kurtulamazsın' diyeceği bir duruma sokarsak, fareyi de depresyona sokarız."

"Bunu nasıl yapacağız?"

"Boğarak... Çıkışı olmayan bir havuz; dibe ayak basılamayacak kadar derin. Fareleri hissedip tadacakları bir çaresizlikle karşı karşıya bırakacağız. Mücadele etmekten vazgeçerek yüzmeyi ne zaman bırakacaklarını bekleyip göreceğiz. Bu, modern dünyada depresyonu ortaya çıkaran koşullarla benzer bir durumdur."

"Zekice. Basit ve son derece açık." Winton, Friedrich'e onun için üzülüyormuş gibi bakıyordu.

"İşte o benim." Friedrich başını kaşıdı, bir yandan da bodrum katının penceresinden dalgın dalgın dışarıyı izliyordu; pencereden sadece onun asla bulunmadığı yerlere aceleyle gitmekte olan ayaklar görülebiliyordu.

"Sorun nedir?" Winton bu soruyu sesine alışılmadık bir yumuşaklık vererek sormuştu; bu sırada çayından bir yudum aldı.

"Tüm fareler üzerinde aynı anda bu deneyi uygulayabilmek için ne büyüklükte bir su tankına ihtiyaç duyarız, diye düşünüyordum."

"Bende öyle bir tank var zaten; düşünmeyin."

* * *

Testlere başlayana kadar Will, Dr. Winton'ın nasıl biri olduğunu tam manasıyla çözmüş değildi. GKD'nin fareler üzerindeki etkisini, kadının amcasının Connecticut Nehri manzaralı arazisindeki kapalı havuzda tespit edeceklerdi; havuz, kırmızı tuğladan duvarların üzerine kondurulmuş Gürcü usulü bir kubbenin altındaydı. Havuzun uzunluğu olimpik havuzlarınki kadardı. Kubbeli çatıysa, Tiffany'nin* tasarımı olan vitray bir camdı; bu devasa çatı penceresi, bulutlu akşamüstlerini güneşli günlere dönüştürecek şekilde tasarlanmıştı. Havuz kenarındaysa başsız Roma heykelleri, saksıda büyüyen palmiyeler ve sıcaklığı belli bir derecede tutan buharlı ısıtma sistemi bulunuyordu; palmiyeler o kadar uzamışlardı ki tavana değiyorlardı.

* Louis Comfort Tiffany (1848-1933) ABD'li sanatçı ve tasarımcı. Dekoratif sanatlarda eserler vermiş olan Tiffany, özellikle vitray çalışmalanyla tanınır. (ç.n.)

Friedrich ve Winton vardiyalı çalışıyor, sekiz saatte bir yer değiştiriyorlardı. Bir uşak günde iki defa, bir sepet sandviç ve termosla taze kahve getiriyordu. Bahçıvan havuzdaki suyun seviyesini düşürmüş, merdiveniyse çıkarmıştı; böylece boğulmak üzere olan fareler havuzdan kurtulmanın bir yolunu bulamayacaktı. Friedrich ve Winton, fareleri havuza atmadan önce dişi ve erkek olanları belirlemişti; ayrıca fareleri çeşitli ölçütlere göre sınıflandırmış ve kolay ayırt edilebilsinler diye Paskalya Yortusu'nda yumurtalar için kullanılan boyayla işaretlemişlerdi. Kafasında kırmızı boya olan farelere fıstık ezmesiyle karıştırılmış, yirmi gram kwina yaprağı verilmişti. Friedrich'in, yaprakların psikoaktif etkisinin sadece mayalandığında ortaya çıktığına dair şüpheleri vardı. Gerçi öyle olmasaydı muhtemelen şamanlar bu işlemle vakit kaybetmez, hastalara yaprağı çiğ halde çiğnetir veya çay yapar gibi sıcak suya karıştırırlardı.

Mavi benekli iki fareyeyse mayalanmış "Gai kau dong"dan damıtılan alkolden yüz gram verilmişti. (Friedrich'e göre psikoaktif kimyasalların alkolde bulunması da pek olası değildi. Yine de işini riske atamazdı; bu bitki onun ayağına kadar gelmiş en büyük fırsattı.)

Başında yeşil boya olan fare grubuysa toplam yirmi sekiz gram "Gai kau dong" mayasıyla beslenmişti; Dr. Winton'ın yüzbaşısı üzerinde iyileştirici etki yaratan da aynı mayaydı.

Morlu farelerse Friedrich ve Winton'ın en güvendiği gruptu. Bu gruba elli altı gram kristalize GKD çözeltisi vermişlerdi ki Friedrich'e göre bu, bir insanın yaklaşık dört litre "Eve Dönüş" içmesiyle eşdeğerdi. Winton için önemli olan kristalin etkilerini açıkça görmekti; bu sırada farelerin başına neler geleceğiyle pek ilgilenmiyordu. Öyle ki Dr. Winton'ın seksen beş gram çözelti verdiği iki farede kasılmalar başlamış ve onları pembeyle mi siyahla mı işaretleyeceklerini tartışırlarken, fareler nefes almayı bırakmıştı.

Sadece kahvaltı verdikleri, kontrol grubundaki farelerin başını da sarıya boyamışlardı.

Friedrich farelerle daha önce de çalışmıştı; fareler ısırırdı. Kesici ön dişlerini titrete titrete kemiğinize dayanana kadar etinizi kemirirlerdi. Psikoloji laboratuvarındaki florasan lambaların altında, bir fa-

renin boğulmasını veya ölümcül bir şoka girmesini izlemek, bu sırada da kendini tüm bu yaşananlardan soyutlamak kolaydı. Eğer bu sırada sizi ısırırlarsa, acılarını biraz olsun paylaşmanın verdiği çocukça zevkle bu durum kabul edilebilir hatta doğal karşılanırdı. Fakat fareleri panik içinde mücadele ederken, mücadeleden vazgeçerken veya havuzun mozaik döşemeli tabanına doğru batarken izlemek Friedrich'e ironik hatta depresif geliyordu. Bu manzarayı izlerken, Friedrich kendini Antik Yunan'daki gibi sağ omzunu açıkta bırakan beyaz çarşaf giymiş, elinde üç dişli mızrak tutan yağmacı bir krala benzetiyordu. Farelerle kurduğu empati, adrenalin salgılamasına neden olmuştu. Ama krallarla arasında benzerlik kurduğundan beri, havuza hükmediyormuşçasına gülümsüyordu.

Deneylere başladıktan sonra Friedrich, nasıl biriyle ortak olduğunu daha iyi anlamıştı: Kadın paraya ve güce kan yoluyla bağlıydı. Bu öyle bir güç, öyle bir paraydı ki hiç kullanmayacakları kapalı havuzlar inşa edebiliyorlardı. Baharları Meksika Körfezi'nde tarpon balığı avlayarak geçirmeyi tercih ettiklerinden havuzda yüzmeye fırsat bulamıyorlardı. Bu durum Will Friedrich'i ürkütmekle kalmıyor, aynı zamanda beyin hücrelerinin en dibinde bir yerlerde kendi kazdığı bir kuyuya düşmekte olduğunu hissettiriyordu; öyle ki birileri onu test ediyor gibiydi.

Farelerin bir kısmı havuz kenarına dayanmış, suyun üzerinde yükselip duvarın ardına sıçramaya çalışıyorlardı; bunu burunları sürtünmeden kanayana kadar sürdürdüler. Diğerleriyse rastgele açılarla havuzda bir ileri bir geri yüzmekteydi; onları bu fare cehenneminin dışına çıkarabilecek farklı bir rota bulma ümidiyle yüzmeye saatlerce devam ettiler.

Artık deneyin üçüncü günündeydiler. Friedrich öğle yemeğini bitirdiği sırada, farelerin ölmeye başladığını gözlemledi. Yaşamını ilk yitirenler, alkol verdikleri farelerdi ki bu Friedrich'i hiç şaşırtmadı. İki yüz yirmi yedi gramlık bir fareye, yüz mililitre alkol vermek, onlarca martini içirdikten sonra bir insanı Manş Denizi'ne atmak gibiydi. Beş saat on bir dakika sonra, çiğ kwina yaprağıyla besledikleri iki fare ters dönüp boğuldu. Dişi fare, on bir dakika daha fazla direnmişti. Saat ona gelmek üzereyken, kontrol grubundaki fareler,

cinnete teslim olduklarına dair ipuçları vermeye başladı.

Friedrich farelerin boğulmasını beklemekten yorgun düşmüştü. İçerideki ısıtıcıyı kapatma girişimi başarısız olunca, pantolonunu çıkarıp şort külotuyla oturmaya başlamıştı. Dr. Winton gece yarısından sabah sekize kadar sürecek vardiyası için erkenden havuz başına geldiğinde Friedrich'i bu halde buldu. İçerisi neredeyse otuz sekiz dereceydi; yani Friedrich'in görüntüsünden utanmayacağı kadar sıcaktı. "Üzgünüm, yarım saat sonra gelmenizi bekliyordum."

"Sizi çok iyi anlıyorum. Çok mantıklı; keşke ben de şort giyseydim." Winton, Friedrich'i pantolonunu giyip kazağına uzanırken izledi. Bunny, daktilodan geçirilmiş bir sayfa kadar temiz ve düzenliydi. Amcasının malikânesinde, misafir odalarından birinde kalıyordu; bu yüzden bakımlı olmak onun için çok kolaydı. Saçlarını her zamanki gibi topuz yapmıştı. Kontrol grubundaki erkek fare kaçınılmaz sona tam teslim olacakken, son anda havuzun diğer ucuna doğru yüzen dişi fareyi takip etmeye karar verdi.

Friedrich'in ağzı kül tablası gibi kokuyordu. Duş alıp karısının yanında birkaç saat uyuyacağı zamanı iple çekiyordu. Winton'ınsa bir elinde çörek, diğerinde bir fincan çay vardı. Gözünü, mor boyayla işaretledikleri farelere dikmişti. Eğer "Eve Dönüş" verdikleri bu ikisi, diğer farelerden sekiz saat fazla hayatta kalmayı başarırsa, doğru yolda olduklarını düşüneceklerdi; verdikleri karar buydu. "Bence sabah tekrar buraya gelmenize gerek kalmayacak. Sizi sabah arar, ne olup bittiğini anlatırım."

"Sanırım ben de burada kalacağım; gözümle görmek istiyorum."

"Bundan alacağım notlara güvenmediğinizi mi anlamalıyım?"

"Bundan çok meraklandığımı anlamalısınız." Uşak kapıyı çaldı. Bu defa her zamanki sepetle değil, servis arabasıyla gelmişti.

Winton durumu, "Bence esaslı bir yemeği hak ettiniz" diyerek açıkladı. Gümüş yemek takımının içinde kemik kısmına kâğıt sarılmış kuzu pirzolalar, kuşkonmaz ve fisto patatesvardı.

Friedrich yemek yedikten sonra uykusunun açılacağını umarak, başlamak için Winton'ı bekliyordu. "Merasim kısmını boş verin. Bensiz başlayabilirsiniz." Winton bu kez de dikkatle kontrol grubundaki fareleri izliyordu: "Hey, sen, Maço." Kontrol grubundaki erkek

fareye sesleniyordu. "Buna hile yapmak denir." Winton'ın uydurduğu takma isimler ve hayvanlarla konuşup durması, Friedrich'in sinirini bozuyordu. Bu sırada havuza bir göz atıp erkek fareyi dişinin sırtına tırmanırken gördü. "Zalim şey. Hayatta kalabilmek için dişi olanı boğuyor."

Friedrich tabağına patates aldı. "Çiftleşiyorlar" dedikten sonra ağzına patates doldurdu.

"Amcam da hep böyle bir ölüm istediğini söyler." Havuzun dibine battıkları sırada fareler hâlâ çiftleşmekteydiler.

Saat sabahın altısı olduğunda, şamanların tarif ettiği şekliyle mayalandırılmış "Eve Dönüş" verdikleri fareler yorgunluk belirtileri göstermeye başladı; bu farelere yedirdikleri karışım, Winton'ın yüzbaşısına verdiğinin aynısıydı. Havuzun ortasında birbirlerine kenetlenmiş bu fareler, direnmeyi ne zaman bırakacaklarını tartışıyor gibiydiler. Hemen hemen aynı anda da hepsi boğuldu. GKD'yi en saf haliyle alan, elli altışar gramlık kristalize çözelti içirilen iki fareyse, halen havuzda turlamaktaydı.

Winton, Friedrich'e bir fincan kahve uzattı; tadı öyle kötüydü ki sanki bir çorabın içinde demlenmişti. Birlikte farelerin ileri geri yüzüşünü izlediler; bir ileri bir geri; ileri, geri. Günün ilk ışıklarında, kemirgenlerin gözleri kırmızı kırmızı parlıyordu; korkusuzca ve soğukkanlılıkla, sanki bir çıkmaza saplanmamışlar gibi. Sonunda başaracaklarından emin, sabrediyorlardı. Dr. Winton elindeki sigarayı havuza fırlattı ve el çırparak, "Başardık" dedi.

Friedrich esnedi ama bir yandan da gülümsüyordu. "Öyle gözüküyor, Dr. Winton." Friedrich, Nora'ya haberi nasıl vereceğini hayal ediyordu; çiçek mi almalıydı, belki de bir kutu şekerleme. Ya da önce deneyin bir fiyaskoyla sonuçlandığını söyler, Nora'nın kendini kötü hissetmesini sağlardı, ardından da zaferinin coşkusuyla onu yatağa çekerdi. Yola on beş dakika sonra çıkarsa, eve vardığında büyük çocukları okula gitmiş olacaktı.

Winton başını akşam yemeğinden arta kalanların durduğu tepsiye çevirdi, tepsideki çileklere baktı. Sonra yavaşça, kendinden emin, birini ağzına attı ve havuzun ötesindeki bara doğru yürüdü; elinde

bir şişe Veuve Clicquot'la geri döndü.

"Bu nedir?"

"Kahvaltı." Açması için şampanyayı Friedrich'e uzattı ve ağzına üç çilek daha attı.

Friedrich yirmi yedi saattir ayaktaydı; yorgunluktan sarhoş gibiydi. Winton'ın hazırladığı o kötü kahvenin üzerine, bir bardak da şampanya içme düşüncesi midesini bulandırdı. Yine de şişeyi açtı. "Eve Dönüş"ün etkisindeki fareler hâlâ yüzüyordu. Friedrich'in çıkması gereken de eve dönüş yoluydu.

Kahve fincanından şampanya içerlerken, Friedrich bir yandan da ilacın etkisindeki farelerin yüzmeyi sürdürüşünü izliyordu. "Sizce bunu suni yollarla laboratuvarda da üretebilecek miyiz?"

"Benzer bir deneyi insanlar üzerinde de yapıp başarılı olursak, karışımı kolon kromatografisiyle ayrıştırmaları için Organik Kimya Bölümü'ne göndeririz." Winton, yüzünün havuzun yüzeyindeki yansımasına bakıyordu. "Ama kesin olan bir şey varsa o da karışımın antihistamin içerdiğidir."

"Bunu nereden çıkardınız?"

Winton saatine bakarak cevapladı: "Çileğe alerjim var. Çok severim ama ne zaman yesem birkaç dakika içinde cildim kızarır ve kaşınmaya başlar. Antihistamin böyle zamanlarda bana iyi gelir. Tabii bu sadece bir önsezi."

Durumu analiz etmek Friedrich'in biraz zamanını aldı. " 'Eve Dönüş' mü aldınız?"

"Eğer ona kendi üzerimde test edecek kadar güvenmeseydim, hastalarıma vermeye de cesaret edemezdim; öyle değil mi?" Gülümsemesi Mona Lisa'yı andırıyordu; ama miskin bir Mona Lisa'yı. Göz bebekleri de büyümüştü. Sesi ve tavrıysa Friedrich'in alışkın olduğundan çok daha yumuşak ve davetkârdı.

Friedrich kızmıştı. Winton, hiç bilimsel davranmıyordu; ayrıca bu profesyonel bir davranış da sayılmazdı. İlacın bir yan etkisi olabilirdi; sara krizi geçirebilir veya şu an çöpte bulunan iki fare gibi soluk alıp vermeyi kesebilirdi.

"Alalı ne kadar oldu?" Friedrich'in sesi öfkesine rağmen sakindi.

"Size kahve verdiğim sırada almıştım" dedi ve gülümsedi.

"Peki, bu meret şeyden ne kadar aldınız?"

"25 kilogramlık bir fareye vereceğiniz kadar." Winton, komik olmaya çalışmıyordu.

"Kendinizi nasıl hissediyorsunuz?" Friedrich not almaya başlamıştı.

"Kutlama yapar gibi."

Şimdi, Winton'ın nabzını alıyordu; kadının kalp atışları hızlıydı ama normal değerleri aşmamıştı. "Paranoya var mı?"

"Hayır." Gözlerini kapattı. "Yalnızca çok güçlü bir... kutlama yapma isteği."

"Bu, sizin için ne anlama geliyor?"

"Tıp Fakültesi'ni bitirdiğim gece, kutlama yapmak için üzerimdeki elbiseleri çıkarıp atmış, nehrin öbür yakasına çırılçıplak yüzmüştüm."

"Şu an yapmak istediğiniz de bu mu?" Friedrich bir hastasıyla konuşur gibiydi.

"Hayır. Şu an arzuladığım fiziksel bir rahatlama. Şehvet içindeyken hissettiğiniz ürperme gibi."

"Bu hissi nasıl yorumluyorsunuz?"

"Güzel bir his. Biri için güçlü cinsel dürtüleriniz olduğunda hissettikleriniz hoşunuza gitmez mi?"

Friedrich cinsel organının sertleştiğini hissetti. Kafasının içinde kıyafetlerini çıkarmış bir Winton vardı ve kadın üstündekileri gerçekten atmadan oradan uzaklaşmak istiyordu. "Açıkçası, bana cinsel ilişki teklif etmenizden rahatsız oldum."

"Zaten aklımdan geçen sizinle sevişmek değil, Dr. Friedrich; ne sizinle ne de bir başkasıyla."

Eğer Winton'ın yüzünde, o andaki gibi bir gülümseme olmasaydı, Friedrich ona inanacaktı. "Bunu yarın konuşuruz. Şimdi eve gitmeliyim."

"Sorun nedir?"

"Bu yaptığınızı onaylamıyorum. Siz ve ben deneyin parçası değiliz." Sesi suyun üzerinde yankılandı.

"Öyleyse neden not alıyorsunuz?"

Friedrich kalemini bıraktı ve çantasını toplamaya başladı.

"Siz bir psikologsunuz. Bana bir soru sordunuz; ben de size yanlış yorumladığınız, içten cevaplar verdim. Bu hastalarımlayken bazen bana da olur."

"Siz benim hastam değilsiniz." Friedrich yürümeye başlamıştı; ama koşuyor gibi hissediyordu.

"Dikkatli sürün."

Friedrich havuzun diğer ucunda durdu, suya uzandı, hayatta kalan iki fareyi enselerindeki kürkten yakalayıp dışarı çıktı. Onları kibarca çimlerin üzerine bıraktı ve bahçede kaybolup giderlerken arkalarından baktı; rüya görüyor gibiydi.

O sabah arabasını eve sürerken, kendisine yanlış bir şey yapmadığını söyleyip dursa da kafasındaki *az önce hayatıma ne yaptım böyle*, diyen sesi susturamıyordu. Deneyin başarısı mutlaktı; farelerin "Eve Dönüş" aldıkları için hayatta kaldıkları şüphe götürmez bir gerçekti. Peki, artık daha mı mutlu olacaklardı? Kesin olan şuydu ki Friedrich'in başarılı sonuçlarla birlikte geleceğini düşündüğü mutluluk bu değildi.

Ona danışmaksızın, ilacı kendi üzerinde denediği için Winton'a kızgındı. Friedrich'e ilk kobay olma fırsatını vermeyerek, doktorların keşfettikleri mucizevi ilaçları önce kendi üzerinde denemelerini kapsayan destansı geleneğin parçası olmaktan onu mahrum bırakmıştı; bu destansı geleneği oluşturan doktorlar elbette yüceliğin sınırlarını zorlayanlardı.

Örneğin 1844'te azot protoksitin, diğer adıyla güldürücü gazın, acıyı dindirici kapasitesi olduğunu ispat eden Hartford kenti diş doktorlarından Horace Wells, gazdan soluduktan sonra bir meslektaşına sağlıklı bir dişini çekmesini söyleyip, ardından "Diken batmasından daha fazla acıtmadı" diyerek bunu başarmış, böylece anestezinin babası olmuştu. Wells en sonunda kloroform bağımlısı olup hapiste yattığı sırada intihara teşebbüs etmişti. Bu hikâyede Friedrich'i en rahatsız edense, başta ona çıraklık yapan ortağının, Wells'in keşfi sayesinde zengin ve ünlü oluşuydu.

Friedrich, tıbba bir yenilik getirmiş ve öyküsü mutlu sonla biten bir bilim insanı daha düşündü ve aklına Dr. Werner Forssmann gel-

di. Forssmann kateterizasyonun insan kalbi için güvenli olduğunu, kolunu kesip açtıktan sonra, buradan kendi kalbinin sağ odacığına bir tüp yürüterek kanıtlamıştı. Johns Hopkins, bu tehlikeli numarayı yaptığı için onu kovmuştu; ama Forssmann o yıllarda Nobel Ödülü'nün başadayıydı. Friedrich, Madam Curie'nin kocasının da bir ilke imza attığını elbette biliyordu; ancak o anda bunu hatırlayamayacak kadar öfkeliydi.

Winton, cinsel teklifte bulunurken bilinçli olsa da olmasa da durumunu ilacın bir yan etkisi olarak meşrulaştırabilirdi. Ama Friedrich'in sığınabileceği böyle kolay bir bahane yoktu; havuzdan uzaklaşırken hissettiği ilkel dürtüler için günah keçisi yapabileceği bir kimyasal, kanında bulunmuyordu.

Olanları Nora'ya anlatmalı mıydı? Her şeyi itiraf edip karısını olmasa da hiç değilse kendisini ortada bir sorun bulunmadığına ikna edebilir miydi? Winton'la çalışmaya daha yeni başlamış sayılırlardı. Aylar boyunca onunla baş başa bir sürü saat geçireceklerdi; hatta araştırma başarılı olursa belki de yıllarca. Eğer daha oyunun başında Nora kıskanmaya başlarsa, hayat Friedrich için cehenneme dönerdi. Eğer Nora'ya gerçeği yani sertleşmiş cinsel organıyla havuzu terk ettiğini anlatırsa, bunun karısı için orada kalıp Winton'la... Evet, bundan farkı olmayacaktı.

Diğer sürücülerin onu sollamasına izin vererek arabasını yavaş kullanıyordu; bir yandan da düşünüyordu: *Eğer yanlış bir şey yapmadıysam, bu suçluluk duygusu da ne?* Aslında cevabı biliyordu; fakat şimdi başka bir sorunun cevabını düşünüyordu. Eğer zengin, güçlü ve Bunny gibi becerikli biriyle evlenseydi, başarıya ulaşması çabuklaşır mıydı? Ve eğer Nora, kocasının aklından böyle düşünceler geçtiğini bilseydi, onun da benzer düşüncelere yönelmesine ne engel olacaktı? Belki Nora da onu zihnen aldatmaktaydı. Belki onu tam şu an aldatıyordu. Friedrich bu düşünceyi kafasından uzaklaştırıp Nora'ya hiçbir şey söylemememeye karar verdi.

Hamden'a vardığında, Friedrich'in paranoyası, kendine dair şüpheleri, dürtüleri ve tutturduğu yolla ilgili soruları uçup gitmişti. Başarıyı hak ediyordu. Friedrich yeni keşfinin sıcaklığına ve öz takdire kendisini kaptırmıştı. İhtiyaçları da çıkmazları da eşsizdi; onları ko-

rumalıydı. Şu açıktı ki eğer Friedrich yaşamasaydı, dünya daha karanlık bir yer olacaktı.

Friedrich gaza abandı ve Hamelin Caddesi'ne rekor sayılabilecek kadar çabuk vardı. Kontağı kapatmayı denediğinde Beyaz Balina'nın motoru geri tepti ve durmayı reddetti. Fakat bu durum Friedrich'i ne utandırdı ne hayal kırıklığına uğrattı. Arabanın çimlerin üzerinde bıraktığı kahverengi lekeler de ön balkonun boyası sıyrılan duvarı da moralini bozamadı. Kızının bisikletini ve Will'in patenlerini yüzünde bir gülümsemeyle yerden kaldırdı.

Çocukların en büyük üçü okuldaydı; Jack uyuyordu. Nora'nınsa duşa girmek üzere olduğunu duydu; çekinmeden üzerindekileri çıkarıp attı ve karısıyla duşa girdi.

"Aklını mı kaçırdın?" Nora yüzüne düşen saçlarını geri iterek bir kahkaha attı; şimdi başını kaldırmış Friedrich'e bakıyordu.

"Tam tersi, en sonunda kaçırdığım aklımı yakaladım." Elleri, Nora'nın üzerindeydi; karısının göğüslerinin Dr. Winton'ınkilerden daha yuvarlak ve iri olması onu memnun etti.

"Haydi, Will, neler oluyor?"

"Mutluyum."

"Pekâlâ, şimdi anladım."

Nora'yı dudaklarından öptü, "Sana ihtiyacım var" dedi.

Karısını, yüzü duvara gelecek şekilde döndürdü. Daha önce hiç bu şekilde yapmamışlardı.

Seviştikten sonra, yatak odasına geçtiler, gözlerini kapayıp fısıldaşmaya başladılar. Eskiden olsa, Nora kocasının ona belli bir şekilde dokunmasını istediğinde veya onu hoşuna giden, gitmeyen veya kendisine has şeyler konusunda bilgilendirdiğinde, Friedrich başarısız olduğunu düşünür, donar kalır ve karısının tavsiyelerini eleştiri olarak alırdı. Ama önlerindeki bir saat farklıydı, kocası onu dinliyordu; paylaşmak istediklerini anlıyordu ki bu daha önce olmamıştı. Aslında bu evlilikleri boyunca tekrarlanmayacaktı da.

Tüm bunların ardından yatağa uzandıklarında, Will karısına, "Bu her şeyi değiştirecek" dedi.

Ama Friedrich'in, o sabah içtiği kahvenin tadının neden o kadar acı olduğuna dair hâlâ bir fikri yoktu. Aslında bu kötü tat, Dr.

Winton'ın ona sormadan kahveye "Eve Dönüş" eklemesinin sonucuydu.

***

Planlandığı gibi Dr. Friedrich ve Dr. Winton, notlarını temize çekmek üzere saat dörtte laboratuvarda buluştular. Birbirlerine duygulardan arınmış, bilimsel bir saygıyla davranıyorlardı. "Eve Dönüş"ün farelerin üzerindeki etkilerine dair gözlemlerini karşılaştırdıktan sonra, Friedrich başka bir konuyu açtı: İlacın Dr. Winton'a etkisi.

"Sizi utandırmak istemem, Dr. Winton; ama sanırım GKD'nin etkisi altındayken söylediklerinizi tartışmaya değer."

"Size tamamen katılıyorum." Çayından bir yudum alırken, ona bakıyordu. Kahvesine ilacı karıştırdığından beri Friedrich, daha cesur ve agresif olmuştu; Winton acaba bu gerçekten böyle miydi yoksa ona mı öyle geliyordu merak etti. Dr. Friedrich'e önceki geceyle ilgili tüm gerçeği söylemeye niyetlendi; fakat Will çok duygusal tepkiler vermişti ve bu yüzden gerçeği söyleyerek onu üzme riskini almak istemedi. O anda, Friedrich'e gizli çalışmasının deneği olduğunu söylemeden, ilacın yavaşça ortaya çıkan tesirlerini gözlemlemenin daha bilgilendirici olacağına karar verdi.

"Sizce GKD bir cinsel uyarıcı mı?"

"Eğer o anda içinde bulunduğum durumu ortaya çıkaranın veya artıranın ilaç olup olmadığını soruyorsanız, cevabım 'hayır'. Fakat o şekilde hissetmekten hoşlandığımı ortaya çıkardı; içinde bulunduğum ruh halinde bilinçliydim. Normal koşullarda bu tip hislerimi bir erkeğe açıklamamı engelleyecek utancın veya çekingenliğin üstesinden geldi. Kendimle son derece barışıktım ve kendimi olduğum gibi ortaya koymakla ilgili bir sorunum yoktu." Dr. Friedrich, anlatılanları siyah bir deftere not alıyordu. "Sizce de bu iyi bir şey değil mi, Dr. Friedrich?"

"Bunu iyi ya da kötü bir şey olarak görmüyorum. Bu sadece not etmeye değer bir gözlem."

"Not etmeye değer bir şey daha var." Winton, şimdi çay fincanı-

nı yıkıyordu. "Birkaç saat öncesine kadar size söylediklerim beni zerre kadar huzursuz etmiyordu. Ayrıca sizi rahatsız ediciliği böylesine aşikâr bir duruma düşürdüğüm için biraz olsun endişelenmiyordum."

* * *

O cumartesi sabahı, Casper kuzey yönüne giden arabalara otostop çekiyor, arabada olmadığı zamanlarda da mükemmel sayıları hesaplıyordu; bunlar kendisi dışındaki pozitif bölenlerinin toplamı kendisine eşit olan sayılardı. 1 + 2 +3 = 6; 1 + 2 + 4 + 7 + 14 = 28; 1 + 2 + 4 + 8 + 16 + 31 + 62 + 124 + 248 = 496; 1, 2, 4, 8, 16, 32, 64, 127, 254, 508, 1016, 2032, 5064 = 8128... Sağ başparmağıyla yeni bir araba için adeta yalvarırken, sol eli havada, aynı elin kemikli, tırnakları yenmiş işaretparmağıyla görünmez sayıların sonsuz akışının gökyüzünde sanki izini sürüyor veya bazılarını oradan siliyordu; evren onun yazı tahtası gibiydi.

Casper'a hesaplanmış tüm mükemmel sayıların çift olduğu öğretilmişti; ama Casper, bir yerlerde onu beklemekte olan tek bir mükemmel sayının varlığından emin, denemeye devam ediyordu. Sayılar kafasında, sallanmış gazoz şişesindeki karbonat gibi köpürüyordu; sessiz bir kıvılcımla kafasının içinde tutuşmuş gibiydiler. Suyun altında patlayan havai fişek gibi, sayı dizileri üzerinde aklından geçenleri dışarıya çaktırmadan tekrar tekrar çalışıyordu; bunu o kadar çabalamaksızın yapmaktaydı ki hali kendi kendine şarkı mırıldanan birine benzetilebilirdi.

Casper sayıları hesaplamaz, onları *hissederdi*. Öyle ki her rakamın bir karakteri vardı. "1" parlak bir ışıktı, "5" şimşek çakmasına benzer bir gürültü, "6" tamsayıların en mütevazısı, "9" en soylusuydu. Bunların hepsiyle henüz beşikteyken tanışmış, daha konuşmayı sökmeden sayılarla oynamaya başlamıştı.

Mayflower Taşıma Şirketi'nin kamyonu, Esso İstasyonu'ndan çıkıp önünde durduğunda Casper, $2^{88}(2^{90} - 1)$'in bölenleriyle hokkabazlık yapıyordu; kamyonun sürücüsü Birinci Yol üzerinden Providence'a kadar onu bırakacaktı. Oraya vardığı sırada, Casper hiçliğe giden yolun otuz yedi basamak ötesindeydi; sayısal dünyada yaptı-

ğı yolculuk, bir Presbiteryen Kilisesi papazı ve onun karısı tarafından bölündü. Casper'ı arabalarına alan bu çift, Fenwey Parkı'na top oyunu izlemeye gidiyordu. Kadın, ona parafinli kâğıda sarılmış bir peynirli sandviç ikram etmişti. Aç olmamasına ve bayat ekmeğe rağmen Casper sandviçi yiyordu.

Papaz ona, "Sence Tanrı, Red Sox'ı mı Yankees'i mi tutuyordur?" diye sorduğunda, Casper kendine kekeleyecek kadar zaman yaratabilmek için mükemmel sayıyı kovalamaya ara verdi ve "B-B-Bence, T-T-Tanrı o-o-oyunu oyunculardan daha çok seviyor" dedi. Casper, papazın anladığı şeyi kastetmemiş olsa da bir anlık sessizliğin ardından, din adamı bir sonraki vaazında bu cümleyi kullanacağını açıkladı ve yolunu dört kilometre uzatmasına neden olsa da Casper'ı Harvard Meydanı'na kadar götürdü.

Adımlarındaki canlılığı ve kiraz ağaçlarının yeni açmış çiçeklerini koklamak için nasıl durduğunu görseniz, Casper'ın az evvel çift olmayan bir mükemmel sayı bulduğunu düşünürdünüz. Aslında bir açıdan en az bunun kadar şaşırtıcı bir şey de yapmıştı: Bir kızı görmek için Boston'a kadar otostop çekmişti. Yalnızca o, duruma böyle bakmıyordu. Casper'a göre küçük dünyasını genişlettiği bu gezi bir deneydi; kendisiyle baş başa, kendi üstünde yaptığı bir deney.

Kızın kaldığı Radcliffe Yatakhanesi'ne doğru yürürken hâlâ bu maceraya çıktığına inanamıyordu ve daha ilginci, kesinlikle Casper'ın tarzı olmayan bu son derece iyimser yolculuğun yarısında geri dönmemişti. Hayatında ilk kez otostop çekmekle kalmamış, herhangi bir yere bir kızı görmek için gitmeye ilk defa cesaret etmişti. Ama onu cüretkâr yapan bunların hiçbiri değildi; Casper cüretkâr davranıyordu çünkü aslında kız geldiğini bilmiyordu; hatta kız Casper diye birinin var olduğundan bile habersizdi. Casper ise geçmişinin, deneyimlemeyi hedeflediği kimyasal reaksiyonu bozmasını istemiyordu.

Görmeye geldiği kız, ona papağanlarla ilgili haber yapma görevini veren Whitney'in kardeşi, Whitney'in sevgilisi Alice Wilkerson'ın oda arkadaşı, gözleri semenderlere benzeyen Alice'in "zeki ama iş aptallığa geldi mi de son derece aptal" diye tarif ettiği Nina Bouchard'dı. Fakat hepsinden önemlisi Alice Wilkerson'ın o gün

yüksek sesle söyleyiverdiği, "Tanışsanız birbirinizden hoşlanırdınız" cümlesiydi. Papağanların şüphelendiği gibi bir eşek şakası değil de gerçek olduğu anlaşılıp, Friedrich'ler sadece kibar olmakla kalmayıp ondan hoşlandıklarına, onu akşam yemeğine davet ettiklerine, zeki ve çekici bir kadın olan (ayrıca bunu hiç abartmıyordu) Bayan Friedrich ona ilk ismiyle hitap edebileceğini söylediğine ve hatta onları en kısa zamanda yeniden görmeye gelmesini isteyip vedalaşırken yalnızca elini sıkmak yerine onu yanağından öptüğüne göre... "Delicesine zeki" bir kızın, ondan hoşlanmasa bile, en azından onu sülük gibi görmeyecek kadar çılgın olma ihtimali vardı; Casper'ın kafası böyle işliyordu.

O gün bisikletiyle Friedrich'lerden ve papağanlardan uzaklaşırken, Casper hayatının yörüngesini yeniden hesaplamıştı; iki hafta boyunca hayatının bilinmeyen denkleminin, bilinmeyen değişkenlerini belirlemeye çabalamasının ardından şu sonuca varmıştı: Annesinden başka bir kadın tarafından öpüldüğünde kendisini nasıl hissedeceğini öğrenmek için, aşağılanma riskini almaya değerdi.

Hayatı üzerinde yaptığı bu deneyin olası zararlarını sınırlayabilmek için, Whitney'e kardeşini, kıza haber vermeksizin görmeye gittiğini söylememişti. *Yale Daily News*'un Konular Editörü'ne, ilgisini veya niyetini ortaya çıkaracak en ufak bir açık vermemiş, sadece bir keresinde Whitney, teksir makinesinin başında çalışırken gündelik bir sohbet gibi, "Sence Alice, k-k-kız kardeşinin 'd-d-delicesine zeki' olduğunu söylerken ne demek istedi?" diye sormakla yetinmişti.

"Ne?" Whitney, Webster Sözlüğü'nün başında dikiliyor, topuklarını yere bir değdirip bir kaldırırken, aşil tendonunu bir dahaki sonbahara futbol takımına dönme ümidiyle esnetiyordu. "Sorunu anladığımdan pek emin değilim."

"Alice'in kastettiği kardeşinin aynı anda hem d-d-deli hem zeki olduğu mu yoksa e-e-eşi benzeri olmayan zekâsının b-b-başkalarına tuhaf geldiği miydi?"

"O tuhaftır."

"Ne gibi?"

"Örneğin, daha iddialı olsun diye, İngilizce ödevlerini tersten yazar."

Kız hakkında bunları öğrendiği gün, Casper hiç heyecan belirtisi göstermemişti; fakat Nina'nın kaldığı yurdun görüş açısına girdiği o anda, Casper'ın adımları yavaşladı ve kalp atışları hızlandı. Binaya yaklaşıyor olmasının vücut kimyasını etkilediğine şüphe yoktu. İşaretparmağı yine başında daireler çizmeye başlamış, rahatlıkla attığı uzun adımlar, şimdi ayak sürümeye dönüşmüştü.

Seabury, New Jersey'de, iki ailelik barakalarda yaşadıkları sıralarda, annesi gibi kızılcık toplayarak geçinen üst kat komşularının kızıyla olanı saymazsa, cinsel anlamda son derece deneyimsizdi. Kızın adı Dolly Klinger'dı. Dolly doğada bulduğu yumru köklü bitkileri yer, ona ve karşı cinsten olan mahalleli diğer tüm çocuklara vajinasını gösterirdi. Şimdilerde, her hafta sonu sevgilileriyle buluşan Yale'deki sınıf arkadaşlarına kızlar ve kızlara onlardan hoşlanmak gibi saçma şeyleri nasıl yaptırabilecekleri hakkında konuşurken kulak veriyordu. Arkadaşlarının kendileriyle övünmelerini, yalanlarını ve abartmalarını dinliyordu. Yazgıları Amerika'yı yönetmek olan bu genç erkeklerin sadece söyledikleri bir atasözünde doğruluk payı vardı: "Söz konusu kadınlarsa, dürüstlük en iyi politika değildir."

Bütün kur yapma ritüeli, en iyi atışını yapmak, kibar ve saygılı olmak... Aslında Casper'a göre tüm bunlar bir kandırmacaydı ve dürüstlükle hiç ilgisi yoktu. Yale öğrencilerini, en uzun süre ve en yüksek sesle geğirmekle övünürken, fişi çekilmiş buzdolabında tutulan ölü bir hayvan gibi kokan osuruklarıyla gururlanırken görmüştü; işte bu insanlar, tanışma randevularında âşık bir kavalyeyi oynayarak kızları kandırıyorlardı. Burun karıştırmıyorlar, osurmuyor veya geğirmiyorlar ve sanat tarihi dersi almaktansa kanal tedavisi görmeyi yeğleyecek bu çocuklar, akşamüstlerini müzede geçirme tekliflerine balıklama atlıyorlardı. Her ne kadar müzelere ilk öpüşme veya kendilerine yapılacak mastürbasyona ortam yaratmak için gittiklerini söyleseler de Casper'ın içindeki bilim insanı, oda arkadaşlarının olduklarından farklı davranmalarının altında yalnız kalma korkusunun yattığını gözlemliyordu. Arkadaşları aslında müzeye gitmekten çok keyif alıyordu; Casper bunu kıskanmaksızın analiz etmişti.

Casper, yalnızlığını bir üstünlük olarak görürdü. Fakat son birkaç haftada başından geçenler sayesinde, bedenlerin birbirlerine uygula-

dığı itme ve çekme gücünün kendi dengesini nasıl etkileyeceğini merak eder olmuştu.

Nina'nın kaldığı yurdun avlusuna geldiğinde, *Seven Sisters* Üniversitelerinde* okuyan Oxford ayakkabılı, kaşmir süveterli ve yumuşacık saçlı kadınları geğirirken, osururken ya da burunlarını karıştırırken hayal edemese de mantığı bu kadınların da tıpkı erkekler gibi son derece yapmacık ve yalnız olduğunu söylüyordu.

Casper'ı hareketsiz bırakan düğümse şuydu: Arka ayakları üzerinde yürüyen insan denen tüm hayvanlar madem istisnasız yalnızlardı, bu hissi neden hayatın bir gerçeği olarak kabul etmiyorlardı? Bu aldatmacanın parçası olmak istemese de Casper büyük bir güç tarafından, yabancısı olduğu bu yerde hiç tanımadığı ve onun geleceğinden habersiz bir kızı aramaya itildiğini hissediyordu.

Nina'nın yurdunun ilk katı bekleme salonuydu. İçeride ikili veya üçlü gruplar halinde divanlar ve koltuklar vardı; bunlar şu an yanmayan ve hatta artık çalışmayan şöminenin ısıtabileceği şekilde dizilmişti. Onu şaşkın bir böceğe benzeten kırmızı çerçeveli gözlüğüyle bir kadın, danışma masasında oturuyordu. Casper masanın arkasındaki böcek kadına yaklaşan görüntüsünü aynada ayırt edince, sanki mekânla arasındaki tüm bağlar kopuverdi.

"Yardımcı olabilir miyim?" Casper, insan olmaktan hiç bu kadar utanmamıştı.

"A-A-Alice Wilkerson burada mı?" Casper, kadının burnundaki siyah noktaları saydığından emindi.

"Alice'i tanıyor musunuz?" Böcek kadın kuşkuyla gözlerini kısmış.

"E-E-Evet. Evet. Öyle denebilir." Casper yalan söylemeye tenezzül etmeyecekti.

"Pekâlâ ama şanssızsınız. Yale'deki erkek arkadaşını ziyaret ediyor."

"A-A-Aslında, ben oda arkadaşını görmeye gelmiştim."

"Anlıyorum." Masadaki kadın, Casper'ın fena biri olmadığını dü-

* ABD'nin kuzeydoğusunda, kadınlara eğitim veren yedi üniversite. Barnard, Bryn Mawr, Mount Holyoke, Radcliffe, Smith, Vassar ve Wellesley üniversitelerinden oluşur. Harvard Üniversitesi'ne bağlanan Radcliffe ve Vassar artık karma eğitim vermektedir. (ç.n.)

şünür gibi gülümsedi. "Nina az önce kütüphaneye gitmek üzere çıktı. Acele edersen, ona yetişebilirsin." Kadın danışma masasından kalktı. "İki renkli bir Buick kullanır, kırmızı ve siyah bir araba. Fark etmemen imkânsız."

"Öğrencilerin araba kullanmasına izin var mı?"

"Nina'nın babası bunun icabına baktı." Bir şeylerin icabına bakan bir baba, ayrıcalıklar... "Delicesine zeki" Nina, "delicesine şımarık" bir zengin kıza dönüşüyordu. Şimdi Casper, kendisine bu yolculuğun öğretici bir hayal kırıklığı olduğunu söylemekteydi; asla tekrarlamaması gereken bir hata.

Eve dönmek için otostop çekmeye hazır, yurdu terk etti. Tam o anda, Nina'yı kadının tarifine uyan bir Buick'in kapısını açarken gördü. İri gözleri, cömert, kavisli bir ağzı ve yabani ipekböceği kelebeklerine benzeyen kahverengi saçları vardı. Güzeldi, çok güzeldi.

Deneyi iptal etmeye hazırdı; bu kadar hoş birisiyle zaten asla işe yaramayacaktı. Derken kızın iki değneği olduğunu gördü; bacakları da çelik askılarla tümüyle kapatılmıştı. Nina'yı kapıyı açmaya çabalarken izlediğinde Casper afallamış haldeydi. Kız, dizindeki askıların kilidini açmak için eğildi ve zorlukla direksiyonun arkasına kaydı. Mademki Nina çocuk felci geçirip sakat kalmıştı, kızın Yale'deki birinci sınıf öğrencilerinin yüzde 99,99'uyla bir şansı olamazdı; bu da Casper Gedsic için bir umut doğduğu anlamına geliyordu.

Casper, imkânsızın gözleri önünde mümküne dönüşmesiyle kendinden o kadar geçmişti ki Buick hareket edene kadar kıza seslenmek aklına gelmedi.

Casper koşmaya başladı. Aynı anda hem hızını korumak hem kütüphaneye nasıl gideceğini sormak zordu. İki kere kayboldu; bir kere çamaşır taşıyan el arabasının altında kalıyordu. Bir saat geçtiğinde kütüphanenin hâlâ iki blok ötesindeydi. Soluk almak için bükülüp durduğunda, tek yönlü bir caddede Nina'nın park ettiği iki renkli Buick'inin arkasını gördü.

Deri ceketli, yüksek deri çizmeli bir adam, sürücü penceresine yaslanmış duruyordu. Yakasının hemen üzerinde kıvrılan, ördek poposuna benzeyen saçları ve sivilceli yanakları vardı. Deri ceketli, caddeyi gözüyle taradıktan sonra, arabanın kapısını açtı. O sırada

bir polis arabası geçince kapıyı tekrar kapadı, arabadan bir adım uzaklaştı ve sigara yaktı. Nina'nın böyle bir arkadaşı olması Casper'ı hayal kırıklığına uğrattı. Bu serserinin Nina'nın arabasını çalmak üzere olduğunu anlaması için kalbinin birkaç defa atmasına yetecek kadar süre geçti.

Şimdi Casper, Buick'in yolcu koltuğunun olduğu tarafındaydı. O sırada direksiyonun üzerinde Nina'nın freni ve gazı elle idare etmesini sağlayan düğmeleri gördü. Daha da önemlisi, anahtar hâlâ kontağın üzerinde sallanmaktaydı.

Ördek poposu saçların altındaki yüz ondan yana döndü, "Kaybol" dedi.

"B-B-Bana sadece ş-ş-şey için bir dakika ver..." Casper kapıyı açarken gülümsüyordu. Sırıtmanın bir zorbanın kafasını öfkesini geciktirmeye yetecek kadar karıştırdığını bilecek kadar pataklanmıştı. Casper, kafa karışıklığının ona ihtiyaç duyduğu zamanı vereceğini umuyordu.

"Sen ne halt ediyorsun öyle?"

"A-A-Anahtarlarımı unutmuşum." Casper şimdi onları elinde tutuyordu. Deri ceketli boğazına sarılmadan kapı kilidini de aşağıya itti.

"Bunun senin araban olduğunu neden söylemedin?"

Casper diğer kapının kilidini de itmişti. "K-K-Kusura bakma, onu çalmaya çalıştığını bilmiyordum."

Deri ceketli bir kahkaha attı. O an, Casper'ın hayatının değişmekte olduğuna şüphe yoktu.

Nina'yı kütüphanenin katalog tarama odasında HA ve HL arasında buldu. Yavaşça yanından geçti; yan akvaryumda olduğundan ona ulaşamayan balık gibi gözlerini açmış kıza bakıyordu. Her şey gerçek olamayacak kadar güzeldi. Nina o sırada Heidegger'in kitaplarının yer numarasını yazıyordu; en son *Being and Time*'ı [Varlık ve Zaman]* not etmişti. Burun delikleri açılmıştı ve katoloğun sayfalarını çevirirken saçından bir tutamı yanağında gezdiriyordu. Dünya o an güzel değildi de mükemmeldi sanki. Şansını çoktan fazlasıyla zorlamıştı; bir güne bu kadarı yeterdi.

Gelecekte olabileceklerin tadını çıkarmak istiyordu; bir terslik

* Heidegger, Martin; Varlık ve Zaman, Agora Kitaplığı, İst., 2008. (y.h.n.)

çıkmasını da göze alamazdı. Bu yüzden kütüphane görevlisinden bir zarf ödünç alıp üzerine Nina'nın ismini, içine de şunları yazmakla yetindi: "Şu an için, varlık ve zaman bundan daha fazlasına müsaade etmiyor. Bana arabanızın çalınmasını engelleme fırsatı verdiğiniz için teşekkür ederim. Sizce Heidegger gerçekten de bir Nazi miydi? Saygılarımla, Casper G."

İçine anahtarları da koyduğu zarfın yapıştırıcısını yaladı ve kütüphane görevlisine zarfı uzattı. "Bunu elinde katalog tutan, şuradaki bastonlu kıza verebilir misiniz?"

Nina notu okurken, Casper görevliye, "H-H-Heidegger üzerine espri yapmak oldukça zor" diyordu. Kütüphane görevlisi bu söze yüksek sesle gülünce, Casper'ın onu susturması gerekti. Artık hayatının geri kalanını planlamak üzere eve dönebilirdi.

***

PSİKOLOJİK BİR ARAŞTIRMA İÇİN GÖNÜLLÜLER ARANIYOR

Dr. Winton ve Dr. Friedrich, başından bir yenilgi, keder, hayal kırıklığı ve/veya depresyon geçmiş, hayat kalitesini yükseltmeyi arzu eden bireyler arıyor. Katılımcıların 15 Mayıs–15 Eylül tarihleri arasında her hafta, bir saat boyunca kampusta bulunmaları ve vücutlarının ilaca verdiği tepkiyi kısaca yazacakları bir günlük tutmaları gerekiyor. Seçilen gönüllülere her hafta için beş dolar ödenecek, ödemeler araştırmanın sonunda yapılacaktır.

İrtibat için: Dr. William T. Friedrich, Psikoloji Binası, Oda 307
Dr. B. Winton, Beşeri İlişkiler Enstitüsü, Oda 211

Casper, Radcliffe'ten dönerken, Winton yukarıdaki metni daktilo ediyordu. Günlerden pazartesiydi. O sırada Friedrich laboratuvarda ikinci grup GKD'yi mayalandırıyordu. İkisi de araştırmayı geliştirmek için sabırsızlanıyordu. Bir uzmana sorsanız bu iki doktorun mutsuzluğun kimyasına duydukları bilimsel ilgi dışında bir ortak

noktası daha bulunduğunu söylerdi: İkisinin de öfkesi burnundaydı. Dr. Winton ve Friedrich, kendilerini hayat tarafından eşit derecede kandırılmış hissediyorlardı. İşin garip tarafıysa her ikisinin de diğerinin haksız bir avantajı olduğunu düşünmesiydi. Örneğin Winton eğer erkek doğsaydı, dünyanın çoktan mideye indirdiği bir istiridye olacağına inanıyor ve bunu hiç gizlemiyordu.

Aynı şekilde, Winton'ı bunsen beki üzerinde çay yaparken izleyen Friedrich, bu hazırlıktan kendini soyutlamıştı. *Eğer senin lanet olası paranın onda birine ve bağlantılarına sahip olsaydım, ben...* Ama hayat adil olsaydı, ikisi de onları insanların yüzde doksan dokuzundan farklı kılan bir IQ'ya sahip olmayacaklardı.

Planları, deneylerine katılacak kırk kişi bulmaktı: Yirmi kadın, yirmi erkek. Yarısına tesirsiz ilaç, diğer yarısına da her gün bir küp şeker üzerine damlattıkları "Eve Dönüş"ten vereceklerdi: Bu bir damla, Friedrich'in deneyin sonunda bahçeye saldığı havuzdaki iki farenin hayatını kurtaran ölçünün yaklaşık dörtte birine eşitti. Tüm katılımcılar kendilerini farklı hatta daha iyi hissetmelerini sağlayacak bir ilaç aldıklarına inandırılacaktı. Aslında Friedrich ve Winton, deneyi daha büyük bir grup üzerinde yapmak ve daha uzun bir zamana yaymak istiyordu; fakat ellerindeki kwina yaprakları onlara ancak dört ay yetecekti.

Friedrich şimdi, Winton'ın daktilo ettiği metni okuyordu. "Deneklere ödeme yapmamız gerektiğine ne zaman karar verdiniz?"

"Eğer testler sona erdiğinde onlara ödeme yaparsak bizi ortada bırakma olasılıkları azalır. Yaz geliyor. Aradığımız katılımcılarsa mutsuz insanlar; mutsuz insanlar güvenilmez olur."

"Parayı nereden bulacağız?" Haftada beş dolar ödemenin, Friedrich'in payına düşen maliyeti 1600 dolar olacaktı ki yıllık kazancı yalnızca 6800 dolardı.

"Bağış bulana kadar beklemek istemiyorum; ayrıca araştırmaya finansör bulma şansımız, elimizde GKD'ye dair sağlam veriler olursa epey güçlenecek. Bu yüzden şimdilik düşündüğüm şey bağış bulmak değil."

"Gerçekten mi?" Friedrich bu kelimeyi Bunny gibi telaffuz etmişti; tarzı yüze çarpan yavaş bir tokada benziyordu.

Bunny tokadı yedi ve kibarca, "Bağışı ben yapacağım" diyerek cevapladı.

"Bu hoşuma gitmedi."

"Sizin payınızı da ben ödeyeceğim; bunu bir borç gibi düşünün. Sonra bana geri ödeyebilirsiniz. Önemli olan araştırmaya ivme kazandırmak ve katılımcıların bizi yarı yolda bırakmasına engel olmak."

"Bu beni kötü bir duruma düşürecek."

"Pekâlâ, o zaman deneyleri okul dışından denekler üzerinde yapalım. Zaten uzun süredir akıl hastası olanlar üzerinde test etmek daha kolay olur. Çok daha çarpıcı sonuçlar elde edeceğimizi size garanti ederim." Baştan beri bu yolu izlemek istiyordu.

"Benim görmek istediğim GKD'nin insanları akıl hastanesinden uzak tutup tutamayacağı; hâlâ bir şansları varken işlevlerini kaybetmemelerine yardım etmeliyiz." Friedrich beş yıl içinde, GKD'nin yapay bir sentezinin penisilin gibi yaygın bir ilaç olacağını hayal ediyordu. Elbette hayatta kalan iki farenin ona özlemini çektiği ün ve parayı getireceğinin garantisi yoktu. Ama bu ilacın ya da bu araştırmanın onları yönlendirebileceği diğer ilaçlar, beyinde girecekleri kimyasal reaksiyonlarla depresyon, şizofreni, kaygı bozukluğu, dürtü davranışları ve beyni hasta eden diğer hastalıkları bir reçeteyle tedavi edilebilir kılacaktı; hatta bu ilaçları evinizin köşesindeki eczaneden temin edebilecektiniz.

Aynı sabah, dudak üstünü tıraş ettiği sırada, kendini hayal kurmaya o kadar kaptırmıştı ki bir anda insan ırkının iyileşmesine katkıları üzerine çekilecek filmde, onu kimin oynayacağını düşündüğünü fark etti. Aslında bu çok abartılı bir hayal sayılmazdı. Frengi tedavisini geliştiren adamın hayatı film olmuş, *The Magic Bullet* adlı bu filmin başrolünü de Edward G. Robinson oynamıştı. Olasılıkları gözden geçirdiği sırada favorilerini düzeltiyordu. Jimmy Stewart? Gary Cooper? Zihni Gregory Peck'in rol için uygunluğunu gözden geçirirken, Friedrich suratını kesti.

"Elimizde etkileyici sonuçlar olmadıkça pek fazla ilerleme kaydedemeyiz. İkimiz de aynı şeyin peşindeyiz." Winton'ın son dediği aşağı yukarı doğruydu. "Param bunun olmasını çabuklaştırabilir. Şu

an bir başkasının da kwina yaprakları üzerine bir araştırma yapıp yapmadığını bilemeyiz."

"Size yapmadıklarını garanti ederim."

Friedrich nasıl bu kadar emin olabilirdi ki? Kendinden emin ve kararlı birine dönüşmüştü. Winton, bu değişimin Friedrich'e verdiği bir doz "Gai kau dong"la ilgisi var mı diye merak etti. Kahvelerine "Eve Dönüş" katmasının üzerinden üç gün geçmişti. Friedrich'in bundan hâlâ haberi yoktu; bu durum Winton'a kendini güçlü hissettiriyordu.

"Para umurumda değil. Ama teklifimi kabul etmenize gururunuz engelse, senet imzalayabiliriz. Araştırmadan ilk kazancı sağladığımızda, yatırdığım parayı geri alırım." İkisinin de daha önce paradan bahsettiği olmamıştı. "Faturaları saklar, faiziyle sizden geri alırım. İsterseniz senedi de siz hazırlayın. Şimdi mutlu musunuz?" Konuşmasını bitirir bitirmez, Winton cebinden bir kalem çıkardı; ardından her ikisi için birer nüsha hazırlamak için çekmecesinden bir de karbon kâğıdı aldı.

Will boğazını temizledi. "Dr. Friedrich ve Dr. Winton, kwina yapraklarının ve doğal 'Gai kau dong' mayasının tıbbi kullanımı üzerine yaptıkları araştırmada, eşit ortaklar olduklarını kabul ederler. Bu araştırma üzerine basılmış her yayın ikisinin ismini taşıyacak ve araştırmadan elde edilen gelir, Dr. Winton'a yapılacak 1600 dolarlık ödemeden sonra ikisi arasında yüzde 50-50 paylaşılacaktır."

"Bana güvenmiyorsunuz, öyle değil mi?"

"İnsan doğasına güveniyorum." Friedrich kendi kopyasını cüzdanına koydu. Bu sırada Winton da diğer kopyayı el çantasına yerleştiriyordu.

O akşamüstü, denekler için verdikleri ilan, Yale'in panolarında iş ilanları, yat kulübünün yelkencilik eğitimi ve Adirondacks kamp alanındaki göl kenarında verilen su kayağı eğitimi duyurularının yanı başında yerini almıştı. Yirmi kadın denek bulmak ümidiyle, Dr. Winton, New Haven Hastanesi hemşirelerinin soyunma odasına ve kadın öğrenciler için kurulan yüksekokulun istirahat salonuna da ilanı yapıştırmıştı.

Friedrich'se o gün geç saatlere kadar sınav kâğıdı okuyup not

verdi; böylece ertesi gün Winton'la laboratuvarda çalışmaya erken başlayabileceklerdi. Ama Winton geç kalmıştı; Friedrich şimdi mayalandırma fıçısı içindeki sıvıyı tek başına boşaltmanın mücadelesini veriyordu. Kap dolu olduğunda, 90 kilodan fazla çekiyordu. Bir eliyle demirağacından yapılmış penisi tutarken, diğeriyle çivi uçlu göğüsleri kavramıştı; Winton en sonunda kapıyı çaldığında, Friedrich fıçının ön yüzünü süsleyen bu karanlık figürleri, üçlü bir aşk yaşıyorlarmışçasına kucaklamaktaydı. "Geciktiniz. Bu lanet olası şeyi dökmeden bana yardım edin."

"Dökebilirsiniz. Laboratuvarı kullanma iznimiz iptal edildi. Deneyi sürdüremeyeceğiz. Bunu sabah posta kutumda buldum." Winton'ın artık nazik olmayan akıl hocası Dr. Petersen'ın elle yazdığı kısa ve öz notu, Friedrich'in yakınına bıraktı. Friedrich bu sırada fıçıyı tezgâhın üstüne geri koyuyordu.

Kâğıtta şunlar yazılıydı: "Dr. Winton, güvenimi suiistimal ettiniz. Bu okulun imkânlarından yararlanmak için iznimi istediğinizde, ana hatlarını çizdiğiniz araştırma projesi bu değildi. Sizi ve Friedrich'i disiplin cezası kararlaştırmak üzere saat 10:00'da ofisimde bekliyorum."

Friedrich kendisini üzerine sifon çekilmiş gibi hissetti; sanki endorfin bezleri onu aşağı çeken bir girdap yaratmıştı. *Disiplin cezası.* Bir anda "Eve Dönüş"ün vaat ettikleri üzerine kurduğu gelecek, başından aşağı darmadağın dökülüverdi. İlaç işe yaramıştı; henüz elinde bunu kanıtlayacak istatistikler yoktu ama yine de emindi. En önemlisi, işe yaradığını hissetmişti. Allahın cezası bu Freud'yan fosil, yalnızca fikirlerini değil, kendisine dair yenilenmiş algısını da yerle bir edecekti; buna izin veremezdi, vermeyecekti. Friedrich gözlerini kapadı ve Petersen'ın başını ellerinin arasına alıp adamın kafasını duvara çarptığını hayal etti. Kurguladığı görüntüden hayali bir kan boşalmaya başlayınca, Friedrich gözlerini kırpıştırdı ve kulağına kaçmış bir böceği kovalar gibi görüntüyü kafasından başını sallayarak atmaya çalıştı. Winton bir şeyler diyordu ama onu duyacak halde değildi.

Disiplin cezası. İmtiyaz yok; Yale'de profesör olmak yok; film yok.

Ceketini giyip kravatını sıkılaştırırken, Nora'ya haberi nasıl vereceğini düşündü. "Bu aşağılık herifin problemi ne ki? Aynen ona söylediğimiz şekilde ilerliyoruz."

Winton biraz olsun sakinleşmelerini bekleyip Petersen'ın ofisine giden karanlık merdivenlerde, Friedrich'e "Kwina'yı veya mayalama fıçısını buraya getirişinizde etik dışı veya illegal olarak yorumlanabilecek bir şey yoktu, öyle değil mi?" diye sordu.

Friedrich durdu. "Cevabım, hayır ama sizin bu soruyu araştırmaya katılmadan önce sormamanız etik dışı veya profesyonel sorumluluktan yoksun bir davranış olarak yorumlanabilir."

"Sizi temin ederim ki bundan böyle ahlaklı davranmaya daha fazla özen göstereceğim."

Dr. Petersen'ın ofisine varmak için, yetersiz aydınlatılmış uzun bir koridordan yürümeleri gerekiyordu, koridorun iki yanındaki metal raflarda, üç yüz yetmiş litrelik cam kavanozlarda muhafaza edilen formaldehit sıvı içinde insan beyinleri bulunuyordu. Her beyin örümcek ağına benzeyen karmaşık bir el yazısıyla dikkatlice etiketlenmişti: Carmen Silva, Romanyalı şair kraliçe; John McCormick, mucit (çelik saban); Erphraim Rosenbaum, kundakçı; Thomas Mangan, alkolik; Donata Del la Rosa, opera sanatçısı; Jim J. Jefferson, siyahi; Raginald Chapelle, homoseksüel; Ian Wainwright, katil (on iki kadını zehirledi); John J. Seward, dışişleri bakanı vb.

Beyinlerin bazıları kömür gibi karaydı, diğerleri bebek poposu gibi pembe ve sevimli. 19. yüzyılda yaşamış kafatası bilimcisi Dr. Herbert K. Glenway'e ait beyinse futbol topu olarak kullanılmışa benziyordu ki gerçekten de kullanılmıştı; Glenway koleksiyonunu hayatı boyunca dilenerek, ödünç alarak veya çalarak oluşturmuş, en sonunda da Yale'e bırakmıştı.

Henüz kapıyı çalmamışlarken, Dr. Petersen havlar gibi, "Girin" dedi. Tüm kariyerini Freud'la yediği bir öğle yemeği sayesinde yapan bu beyaz saçlı psikiyatr, ayağa kalkma, el sıkma ve onlara "Oturun" deme zahmetine girmedi. İçeri girdiklerinde adam sakalını iyi cins bir gümüş tarakla düzeltiyordu; gergin ve öfkeli görünüyordu. Yüzü pembe, buruşuk ve yaşlılık lekeleriyle bezeliydi; inek memesi içindeki bir kafatasına benziyordu. "Buna izin verebileceğimi nasıl

düşündünüz?" İlan panosuna astıkları metni buruşturdu ve üzerine okul arması oyulmuş çöp sepetine fırlattı.

"Psikoloji Bölümü'nün bununla bir sorunu..."

Dr. Petersen, Friedrich'in sözünü kesti. "Onlara da size de yazıklar olsun. Bu ilanı ikiniz mi hazırladınız?"

"Dr. Petersen, bir cevap vererek sorunuzu onurlandıracak değilim. Ama şunu bilmeniz gerekir ki eğer laboratuvarı kullanmamıza izin vermezseniz, kararınızı doğrudan Mütevelli Heyeti'ne götüreceğim." Bunny'nin amcası bu heyetteydi.

Friedrich sersemlemişti. Bu çalışmanın Winton için bu kadar önemli olduğunu bilmiyordu.

"Sanırım Mütevelli Heyeti de kuralların bir manası olduğuna dair demode inancımı paylaşacaktır." Winton, Friedrich'e baktı.

"Acaba hangi kuralı çiğnemiş bulunduğumuz yanılgısına kapıldınız?" Friedrich, Petersen'ı rencide etmemek için kelimelerini çok dikkatli seçmişti.

"Durumun ciddiyetini anlamayarak bir yanılgı içinde bulunan sizlersiniz." İnek memeleri adamın küstahlığıyla sallandı. "Üniversiteyi utandırdınız ve öğrenci menfaatine boş verdiniz. Bunağın biri olduğumu düşünebilirsiniz; ama değilim. Masum taklidi yapıp durumu daha da kötüleştirmede ısrar ettiğinize göre açıkça söylemem gerekecek: Üzerinde deney yapmaya yeltendiğiniz öğrenciler 21 yaşının altındalar; öyle değil mi?"

"Bazıları öyle."

"Mayalama işlemi alkol üretir ve 21 yaşındakilerin alkollü içecek tüketmesi yasalara aykırıdır. Elbette bir yetişkinin yaşı tutmayan bireylere alkol temin etmesi de." Friedrich gülümsedi. "Ben bu durumda komik bir yan göremiyorum, Dr. Friedrich."

"Alkolü buharlaştırıyoruz, efendim."

"Ne?" Petersen gözlerini odanın içinde, sıkça gördüğü bir kâbustan uyanmış gibi gezdirdi; sanki rüyasında yine çırılçıplak ders anlatıyordu.

Yaşlı adam onu böylesine öfkelendiren iddiasından nasıl vazgeçeceğini bilemedi. Friedrich, "Özür dilerim, Dr. Petersen, bunu size

daha önce açıkça anlatmalıydık" diyerek ona yardımcı oldu.

"Özrünüz kabul edildi." Bu olayı bir an önce unutmak istiyordu.

Ama Winton daha bitirmemişti. "Başkalarının da yaşayabileceği herhangi bir rahatsızlığa önlem olarak, sanırım bize yaptığımız araştırmanın bilginiz dahilinde ve önerilerinize bağlı kalarak yapıldığını yazdığınız bir not verebilirsiniz." Friedrich, Winton bir yazıyla onları güvence altına alırken, bekledi.

Şişelenmiş beyinlerin olduğu koridorda ilerlerken, Dr. Winton ve Dr. Friedrich masasına kurbağa bıraktıkları öğretmeni atlatan okullu çocuklar gibi kıkırdamaya başlamışlardı.

Gün bitene kadar birlikte çalıştılar. Friedrich eve dönmek için yola çıktığında, Winton psikiyatristiyle randevusuna beş dakika geç kalmıştı; doktora haftada iki kez giderdi. Kalan elli beş dakikasınıysa, her zamanki gibi, Dr. Will Friedrich hakkında hoşuna gitmeyen tüm o küçük şeyleri anlatmakla geçirdi. Onda hoşuna gidenleri söze dökmekse daha zordu. Terapistinin teorisiyse şuydu: Friedrich'te ona çekici gelen, adam hakkında pek fazla şey bilmemesiydi. Doktorun demek istediği samimiyetin, küçümsemeyi kolaylaştırdığı değildi; ama aslında gerçek buydu.

* * *

"Balıkların hisleri var mıdır?" Lucy'yi kancanın balıklar üzerindeki etkisi endişelendiriyordu. Eğer Dr. Friedrich Psikoloji Binası'nın dışına çıkmayı başarabilirse, Friedrich'ler o pazar balığa gideceklerdi.

"İnsanlar gibi değil." Nora, dört çocuğuyla birlikte Beyaz Balina'nın içinde otuz –hayır, otuz üç– dakikadır kocasının gelmesini bekliyordu; saatine her baktığında zamanın, anneliğin ve başka bir sürü şeyin onu daha fazla köşeye sıkıştırdığını hissediyordu.

Becky okumakta olduğu *Nancy Drew*'dan* başını kaldırdı. O da kendisini sıkışmış hissediyordu; ama annesinden farklı şekilde: Araba çok sıcaktı, küçük kız kardeşinin ter kokusu rahatsız ediciydi ve

* Keene, Carolyn; *Dedektif Nancy Drew'un Maceraları*, İnkılap Kitabevi, 5 cilt. (y.h.n.)

Willy, burnunu karıştırıp sümüğünü pantolonunun paçasına siliyordu ki annesinin iki defa oynamamasını söylediği oltayı monte etmekle uğraşırken pantolonundaki sümük de Becky'nin dizine bulaşıyordu. Becky, "Çünkü balıklar soğukkanlıdır" diyerek kardeşine açıklama yaptı. Kardeşlerine en zekinin kim olduğunu hatırlatmak, kendisini daha az köşeye sıkışmış hissetmesini sağlamıştı. Nora kendi üzerinde neyin böyle bir etkisi olacağını düşündü; ihtiyaç duyulmak istiyordu. Onun ağzındaki kanca da bu ihtiyaç duyulmama haliydi.

"Tanıdığımız insanlardan bazıları da öyle." Kocası ve Winton, denek ilanını ilk verdiklerinde, mutsuzluklarını deney konusu yapacak kırk kişi bulamamaktan endişeliydiler (oysa artık ellerinde elli yedi aday vardı). Winton'la Friedrich cuma günü geç saatlere kadar ve cumartesi boyunca adaylarla mülakat yapmışlardı. Will, Nora'ya pazar günü yalnızca dört öğrenciyle konuşacaklarını söylemişti. O sabah evi Bunny Winton'ın Cadillac'ıyla terk ettiği sırada da saat 11:30'da Psikoloji Binası'ndan çıkıp Balina'ya binmeye hazır olacağına söz vermişti; ama şimdi saat 12'yi geçmişti. "Eve Dönüş" hakkında her şeyi biliyordu; elbette önemini ve onlar için ne manaya geleceğini de (kocası için şimdiden anlamı büyüktü). Fareler üzerine yaptıkları deney, Nora'ya bir şey kanıtlayamadıysa da kocası, "Bu bizim hayatımızı değiştirecek" dediğinde, ona inanmıştı. Nora'ya göre Friedrich onu bekletmeyi doğal karşılıyordu; bunu hissetmek kocasının yarım saat gecikmesini daha da katlanılmaz kılıyordu.

Dr. Friedrich, karısının buharlı vapurların Hollanda-Amerika hattından ucu açık bir Fransa bileti satın almış olduğunu bilmiyordu; Nora bileti Becky'ye yedi aylık hamileyken almıştı. Tek kişilik, her türlü aktarma için elverişli, iki yüz dolara alınmış tek yönlü bir bilet. Nora, Friedrich'e bu iki yüz doları hiç evlenmemiş büyük teyzesi Minnie'nin ona düğün günlerinin sabahında verdiğini asla söylememişti. Minnie, Nora'ya o gün, "Bunu, günün birinde kararını değiştirirsen diye veriyorum" demişti. Nora Elizabeth Friedrich, kızlık soyadıyla Hughes, sır tutmayı bilirdi. Bilet şimdi, annesinin evlendikleri gece giymesi için verdiği ama onun giymekte çok aceleci davrandığı geceliğin altına saklı halde, iç çamaşırı çekmecesinde duruyordu.

Jack, başı annesinin kucağında, ön koltuğa uzanmış, uyuyordu. Jack uyumadan önce annesinin cebinden dolmakalemini çıkarmıştı ve Nora durumun farkına varmadan mavi mürekkep, Meksika tarzı beyaz eteğine akmıştı; Bayan Friedrich lekenin çıkmayacağını biliyordu. Kenarı kırmızı çiçek nakışlarıyla süslü eteği, daha üniversitede oldukları sırada Will hediye etmişti. Eteği giydiğinde kendini başka biri gibi hissederdi, egzotik biri ya da gazetede okuduğu tek kaşlı Meksikalı ressam gibi. Kadının ismini hemen hatırlayamadı. Ama Nora, Meksikalı bir ressam değil, bir anneydi ve anneler bazı şeyleri yalnızca çekmecede bırakmayı bilirdi. Willy, elindeki oltayla Nora'yı başının arkasından dürtüyordu; kadın oltayla oynamamasını söylemekten yorulmuştu. Yine de mürekkep sızdıran kalemi unutarak oğluna, "Willy şunu yapmayı kes artık" dedi.

Willy bu sırada üçüncü defa, "Soğuk kamlı kim?" diye soruyordu.

"Soğuk kamlı değil, soğukkanlı denir ve tanıdığımız hiç kimse böyle biri değil; bizim çevremizde sadece kibar insanlar var." Nora kendisini kibar biri gibi hissetmiyordu. Zaten onlara neden doğruyu söylemiyordu ki? Kibar insanlar istisnadır; kural katı olmaktır. Neden onlara zor yolu öğretemiyordu?

Becky, "Dr. Winton kibar biri değil" demek için dikiz aynasında annesinin gözlerini yakalayana kadar bekledi; böylece bir komployu açığa çıkarır gibi hissedecekti.

"Niye böyle dedin?" Nora sorusuna olduğundan da sıradan bir hava katmaya çalışmıştı.

"Bana büyümüş de küçülmüş, dedi."

"Dr. Winton'dan geldiğinde böyle bir cümle iltifat sayılır."

"*The Fisherman and his Wife*'taki* balığın hisleri vardı." Lucy hâlâ endişeliydi. "O balık konuşuyordu. Balıkçıya ondan üç şey dilemesini söylemişti çünkü avlanılmak istemiyordu; demek ki hisleri varmış."

Becky, Lucy'yi bakışlarıyla susturdu. "Bu bebekler için bir peri masalı, bebeğim."

"Lucy bir bebek, Lucy bir bebek." Willy, Lucy'yle alay ediyordu; çünkü bunu Becky'ye yapmaya korkardı.

* Grimm Kardeşler, *Balıkçı ile Karısı*, Nurdan Yayınları, İst., 1997. (y.h.n.)

"Ben senden büyüğüm, bebek."

"Eğer konuşan bir balık tutsaydım, onu çok ama çok fazla paraya hayvanat bahçesine satardım. Sonra bir bot alır ve daha fazla balık yakalardım." Willy doğum gününde oyuncak bir kasa istediğini çoktan ilan etmişti.

Lucy kardeşine kesin bir tonda, "Sana izin vermem" dedi.

"O benim konuşan balığım, ona istediğimi yapabilirim, bebek."

"Sensin bebek. Hâlâ yatağını ıslatıyorsun, bebek." Lucy muzaffer bir edayla gülümsedi. Kendisini âciz ile olağanüstüyü himayesine almış bir zalim gibi hissediyor ve bunun tadını çıkarıyordu.

"Lucy, böyle şeylerle alay etmiyoruz; kardeşin bir kaza geçirdi. Herkes kaza geçirebilir."

"Ben kaza geçirmiyorum; Becky de öyle. Anne ve baba da kaza geçirmez; sadece bebekler geçirir."

Willy oltayı kardeşine doğru salladı; Lucy oltayı itti. Oltanın ucu bu sırada, annelerinin yüzüne savruldu. Nora'ya yapmadığı bir şey için cezalandırılıyormuş gibi geldi; sanki hayat onu maymun ediyordu.

Willy ağlamaya başladı; çünkü Becky az evvel kitabıyla oğlanın dizine vurmuştu. Ardından kardeşini, "Koltuğun bu tarafına geçmemeni söylemiştim" diyerek azarladı.

"Hepiniz susun." Nora bağırıyordu.

"Sümüğünü üzerime sürüyor."

"Temizle o zaman. Öldürücü değil ya!"

Nora oltayı yakalamak için arkaya uzandı. Bu sırada Jack kucağından kayıp başını direksiyona vurdu ve ağlayarak uyandı. "Karnım aç" diye bağırıyordu.

"Kesin şunu!" Biri onları dinliyor olsaydı, Nora'nın saldırıya uğradığını düşünürdü. Derken kendini arabanın dışına attı ve küçük parmaklar için endişelenmeden kapıyı çarpıverdi.

"Anneciğim, ne yapıyorsun?" Soruyu soran Lucy' ydi ama Nora cevaplamadı; zira ne yaptığını kendisi de bilmiyordu.

Jack camdan sarkmış, hâlâ "Açım" diye bağırıyordu.

Becky arabadan çıkmaya yeltenip, "Ben de geliyorum" dedi.

"Kimse benimle gelmiyor. Herkes arabada kalacak." Araba patla-

mak üzereymiş gibi ondan koşarak uzaklaştı.

"Anneciğim, gitme!" Willy korkmaya başlamıştı; Nora da öyle. "Sorun ne?"

Nora kocasının ofisine giden merdivenleri ikişer ikişer çıkıyordu. İkinci kata vardığında, kendi kendine söyleniyordu: "Bunun icabına bakacağım." Koridoru kaplayan döşemelik muşambanın üzerinden rüzgâr gibi geçerken, Meksika tarzı eteği etrafında dalgalanıyordu. Dr. Friedrich'e problemlerinden bahsetmek için bekleyen dört yalnız lisans öğrencisinden en az depresif olan, Nora'ya bakıp ne kadar seksi olduğunu düşündü.

Nora kapıyı çalmadan, içeri girdi. Kocasını veya kahrolası Yale züppelerinden birini utandırma ihtimali umrunda bile değildi; fakat onu kırk üç yaşındaki sevimli bir kadınla konuşurken bulmayı beklemiyordu. Kadının cildi portakal reçelini andırıyordu; başında mavi bir hasır şapka, üzerinde çiçekli bir elbise ve ayağında yeni cilalanmış bir çift ayakkabı vardı; sanki kiliseye gidecekti. Bu siyahi kadını Branford Koleji'nin kadınlar tuvaletini temizlerken görmüştü. Kocasına söylemeyi planladıklarını ona değil, temizlik görevlisine duyduğu saygıdan yuttu. "Böldüğüm için üzgünüm." Nora kadının elini sıkıp kendini tanıttı: "Ben Nora Friedrich."

"Betty Stackhouse."

Nora, başını kocasına çevirip, "Söz vermiştin" dedi.

"Bayan Stackhouse, davetsiz misafirim için üzgünüm." Sesi çileden çıkaracak kadar donuk ve hissizdi; oysa içten içe sinirden köpürüyordu. *Buna nasıl cüret edersin?* Nora'nın odayı işgal etmesini ona ve işine saygısızlığının bir semptomu olarak görüyordu ki bu saygısızlık gittikçe artmaktaydı. İşler fazlasıyla yolunda gidiyordu; birinin onu sabote etmesini zaten bekliyordu. Bu kişi neden karısı olmasındı? Nora'nın bunu bile bile yapmayacağını biliyordu; ama kadın hastalarının kocalarını elde tutmak veya elde etmek için böyle şeylere başvurduğuna şahit olmuştu. Hayır, bu Nora'nın sevgisinden kaynaklanıyordu; çünkü birini sevdiğinizde, onun zayıf noktalarını görmezden gelirsiniz. Böyle davranarak da bunu hedeflemeseniz bile zayıf yönlerini aslında desteklersiniz; elbette bu zayıflıklar sizi de felce uğratıp sorumluluklarınızı artırana kadar. Bu düşünce birkaç sa-

niye içinde zihninde belirdi ve ardından suyun dibine batan bir taş gibi içinde kaybolup gitti. "Gördüğün gibi, burada beni görmeye ihtiyacı olan insanlar var."

"Çocuklarının seni görmeye ihtiyacı var; karının da öyle."

"Bunu duydum." Bayan Stackhouse, Friedrich'e pisuvara düşmüş bir tarak gibi bakıyordu.

"Gitmeden önce bana söylemek istediğin başka bir şey var mı?" Nora kocasına son bir şans daha vermek istemişti.

"Dikkatli sür."

"Sizinle tanışmak bir zevkti, Betty."

Bayan Stackhouse, Friedrich'e sert bir bakış attı. "Gitmesine izin mi vereceksiniz?"

"Sadece balığa gidiyor."

"Evet ama ne için?"

"Nerede kalmıştık, Bayan Stackhouse?"

"Bana neden bunalım hissettiğimi sormuştunuz."

"Ve?"

"Bu hayatta yaptığınız tek şey başka insanların pisliğini temizlemek olsa siz ne hissederdiniz?" Aslında, Friedrich de kendisini çoğunlukla böyle hissediyordu zaten.

Nora arabaya dönüp çocuklara babalarının çalışmak zorunda olduğunu söylediğinde, her biri hayal kırıklıklarını başka başka şekillerde gösterdi. Becky dudaklarını sarkıttı ve eve dönmek istedi. Lucy, babasına ne kaçırdığını göstermek için resim çizmeye başladı. Willy pantolonunu ıslatmak için bir benzin istasyonunda durmayı ve arabadaki herkesin tuvalete gitmesini bekledi, Jack izlediği programlardan öğrendiği tek melodinin aynı mısrasını biteviye söylemeye başladı: "Oh, What a Beatiful Morning"* Bunun üzerine Nora arabayı kenara çekip oğlu nehre düşerse diye yanında getirdiği ekstra pantolonu giydirdi. Sonra hepsi Jack'e katılıp şarkıyı söylemeye başladı: "İçimde iyi bir his var; bugün her şey yolunda gidecek."**

Hayvan davranışçısı komşularının karısı, Jens ve iki kızıyla Mill Nehri denilen kum renkli derede buluşacaklardı. Dere ormandaki

* Mısranın Türkçe'si, "Ne güzel bir sabah". (ç.n.)

** Ray Charles'in What a Beatiful Morning adlı şarkısını söylüyorlar. (ç.n.)

dişbudak, akçaağaç ve kızıl çubuk ağaçları arasından geçip üç kilometre boyunca Uyuyan Dev denilen tepeyi, dere kenarında oturanlara güzel bir manzara sunarak yarıyordu. Vadi, gündüz piknik mevkii, geceyse âşıkların buluştuğu bir patikaydı. Nora ve Will burada âşıklar gibi buluşmayı konuşmuşlar fakat planlarını hiçbir zaman gerçekleştirmemişlerdi. Çamurlu yolda tekerlek izlerini bırakarak dereye doğru arabayı sürerken, Balina'nın egzoz borusu kayalara sürtünüyor, arabadan çıkan sesler Nora'ya oraya hiç varamayacaklarını düşündürüyordu.

Jens (boyu 1,50 ancak vardı), Anka (boyu 1,80'den uzundu) ve soluk tenli, damarları belirgin kızları piknik alanına geleli bir saatten fazla olmuştu. Bu Hollandalı grup, çoktan etrafını nehirden çıkardıkları taşlarla çevirdikleri bir ateş yakmış, battaniyelerini de yere sermişti. İkiz kızları bir çift küçük kemanla ciddiyetle "Daha Dün Annemizin Kollarında"yı çalarken, karısı örgü örmekteydi. Jens'se oturmayı, yatmayı, yuvarlanmayı ve ölü taklidi yapmayı çoktandır bilen fino cinsi köpeklerine şimdi de plaj topunun peşinde koşmayı öğretiyordu.

Bu ailenin sırrı neydi? Hollandalı mı olmak? Komünist mi olmak? İkinci Dünya Savaşı'nda bombalanmak, bu uyumsuz çiftin geçmişin hayal kırıklıklarıyla uzlaşmasını kolaylaştırmış mıydı? Nora örgü öremez, çocukları müzik aleti çalamazdı; köpekleri yoktu ve kocasının tek hobisi hırslanmaktı. Nora ailesinin tek çocuğu olarak büyümüştü ve kafasında o zamanlar çizdiği ideal aile hayatının şimdi başka ailelerde gerçekleştiğine şahit oluyordu.

Nora çocukların kendilerini adeta yuvarlanarak Balina'dan dışarı atmalarını ve ormanlık alanın huzurunu altüst etmelerini izledi. Willy, kanişin altındaki plaj topuna vururken, Becky kemanlardan birini zorbalıkla ele geçirmiş, bir telini koparıyordu; Lucy nehre doğru koşuyordu ki bir ayağı Anka'nın yün yumağına girdi. Lucy koşmayı sürdürünce, örülmüş yün karmakarışık oluverdi. Jack'se çıplaktı. "Çok üzgünüm... Willy, şunu keser misin? Becky yapma! Lucy, özür dile hemen... Oh, Jack..." Nora konuşmasını sürdürürken çocuklarının en küçüğü, bezini kamp ateşine fırlatmıştı.

"Kocana ne oldu?" Jens, kanişi eğitmek için yanında getirdiği bisküvilerden birini kemiriyordu.

"Çalışıyor."

"Kocan tam bir Amerikalı."

"Tam üstüne bastın."

Kısa şortu, çorapları ve sandaletiyle Jens, karısı, saboları ve örgülü sarı saçlarıyla kızları, nehrin kenarında soğumaya bıraktıkları Hollanda birası... Bu ailenin yabancılığı, Nora'yı iç çamaşırı çekmecesindeki kullanılmamış gemi biletini ve o olmaksızın denize açılan tüm buharlı gemileri düşünmeye itti. O an, kendisini kocasının ve çocuklarının en önemlisi de sevginin tutsağı hissetti. Bu düşünceyle birlikte onu bir suçluluk duygusu sardı; bu duygu annelik güdüsünü bastırıyordu. Bu sırada Jack ona uzandı ve "Kucaaak" diye seslendi. Nora onu kucağına alırken ağlamaya başladı.

"Affedersiniz, neyim var hiç bilmiyorum." Bu geldiklerinden beri dilediği sekizinci özürdü.

"Sevilmek yorucudur. Şöyle bir yürüyüşe çık, kendini daha iyi hissedersin. Çocuklarla biz ilgileniriz."

Nora gözyaşlarını sildi. Dere boyunca sürüp giden patikaya yönelmişti ki Jens'in, "Hangi hain çocuk ilk balığı yakalamak ister?" diye sorduğunu duydu.

Arkasına dönüp baktığında çocuklarını bira göbekli Hollandalı adamın kucağına tırmanmaya çalışırken gördü. "Ben...ben...ben" Nora tekrar ağlamaya başladı; bu kez ilk seferkinin tam tersi sebeplerle. Hayatın üzerine abanma hali çıldırtıcıydı; ama hayatın onu serbest bırakması daha da beterdi. Bir erkek de aynı şeyleri hisseder mi merak etti; özellikle de kocası.

Sekiz yüz metre sonra kendisini daha iyi hissediyordu. Yosun kaplı kayaların üzerinden düşmeden karşı tarafa geçti. Bir alabalık suyun üzerine sıçradı ve bir yusufçuğu çiğnemeden yuttu; bu sırada bir kraliyet kelebeği, Meksika eteğinin ucundaki kırmızı gülü gerçeğiyle karıştırdı.

Kendisi için kurduğu hayata dönmek üzere yüzünü yeniden kamp alanına çevirdi; başını kaldırıp Uyuyan Dev'e baktı. Tepenin

ayakları doğuyu, başı kuzeyi gösteriyor, çenesiyse gökyüzüne uzanıyordu. Uyuyan Canavar Ruh'un bu kadar yakınına yürüdüğünü fark etmemişti: Kocası çocuklara Mattabeseck yerlilerinin inancına göre kumtaşı ve bir tuzak gibi uzanan taş vadinin Canavar Ruh'u koruduğunu anlatırdı. Nora, Will'in anlattığı bu hikâyelerin çocukların kâbuslarına girdiğine emindi; ama Will'in korkutucu şeyler üzerine huzur veren bir ışık salma yeteneği vardı.

"Kızılderililere göre, Dev uyanıp üzerindeki çamurdan battaniyeyi silker silkmez ilk iş dünyanın tüm kahvelerini içip tüm dondurmalarını yiyecek. Ve sonra..." Onu böyle hatırladığı zamanlarda Nora, kocasını özlüyordu. Başını arkaya atıp gözlerini parıldayan güneşten korumaya çalışarak kırmızı kuyruklu bir çift şahinin uçuşunu gözleriyle takip etti. Onları güneş ışığının arasında uçarken izlediği sırada, otuz metre üstündeki Dev'in burnuna doğru bisiklet süren küçük bir figür fark etti.

Aradaki mesafe, baktığı açı ve parlayan güneş yüzünden emin olmak zor idiyse de bu figürü bir çocuğa benzetti. Daha iyi bir görüş açısı sağlamak için bir adım geri giden Nora, sarp kayalıkların üzerinde çocuğa eşlik eden bir ebeveynin izini sürdü. Çocuk orada yalnız olamazdı! Bir çocuğun orada bisiklet sürmesine izin vermek çılgınca bir şeydi.

Yaklaşık kırk beş dakikadır uzakta olduğu düşünülürse artık onun da çocuklarının yanına dönmesi gerekiyordu; fakat önce tepedeki çocuğu azarlamaya hazır ve onu oradan uzaklaştıracak bir anne veya baba görmek istiyordu; göremedi. Oğlanın (artık onun bir oğlan çocuğu olduğundan emindi; çocuk çizgili bir tişört giymekteydi) omzunun üstünden etrafa bakışında bir şey vardı; bu şey Nora'ya Willy'nin yasak bir şeyler yaparkenki bakışını hatırlatmıştı. Sokağın ortasında oynarken ya da bir kibrit çakmak üzereyken Nora oğlunu gizlice gözetlerdi; Willy'yse o sırada Tanrı'dan başka kimsenin onu görmediğini sanırdı.

Elleriyle ağzının etrafını çevirerek çocuğu uyarmak üzere, "Geri çekil... Olduğun yerde kal... Kayıp mı oldun... Ailen nerede?" diye bağırdı. Ya çocuk onu duyup aşağıya baksaydı ve korkunun etkisiyle kayıp düşseydi? Nora kendini aptal gibi hissetti ve o an annelik

güdüleriyle korkunç bir şeyin meydana geleceğini hissetti; Nora şimdi koşuyordu.

Dev'in başına çıkan yol hatırladığından da dikti. Gevşek kayalar üzerinden aşağı kaydı. En sonunda tepeye çıktığındaysa çocuk ortalıkta gözükmüyordu. Nefes nefese kalmıştı; yüzü ter içindeydi ve elbisesi yırtılmıştı. Gökyüzü sersemletecek kadar maviydi. Durduğu yerden Long Island Sound'a kadar her yeri görebiliyordu; fakat Nora o sırada manzarayla pek ilgilenmiyordu. Kalın lastikli, paslı kız bisikletini görür görmez yardıma ihtiyacı olan çocuğun Casper olduğunu anladı.

Onu, Dev'in çenesini meydana getiren dik kayanın kenarında otururken buldu. Kayadan sarkan bacakları rüzgârda sallanıyordu. Oturduğu yer yarın dibinden kırk beş metre yüksekteydi. Çocuğun yanındaki imitasyon deri çantanın, Casper'ın alet çantası olduğunuysa Nora bilmiyordu. Tıpkı çantadaki tüm parçaların sterilize edildiğini bilmediği gibi. Oysa ki Casper'ın kübital damarını kesmek için sadece neştere ihtiyacı vardı. Kendisini yurt odasında da kesebilirdi ama kurtarılma riskini göze alamazdı.

Planı kan alınan yer de olan kol kıvrımında, "musluk"ta yarık açmaktı. Kütüphanede bir kızla konuşamayacak kadar ödlek olduğunu bildiğinden, aşağıya atlayamayacağını da biliyordu; ama kan kaybedebilirdi. Yeterince kan kaybedince, zaten tepeden aşağı kendiliğinden düşecekti. Tıpkı biyoloji dersinde domuz kanının yaptığı gibi, kendi kanını görmenin midesini bulandıracağını biliyordu; mide bulantısına eşlik edecek bir baş dönmesi de aşağı düşmesini kolaylaştıracaktı.

Casper oturduğu yeri, buradan denizi görebildiği için seçmişti. Yaşamına, hayatın başladığı yere bakarak son vermek istiyordu. Kim bilir, belki düşerken hayal kırıklığının formülünü tamamlayan irrasyonel sayıları da bulurdu.

Nora şimdi Casper'ın arkasındaydı. Çocuğun kucağında önceki günün gazetesini fark etmişti ama gazetede fotoğrafı basılmış kıza dikkat etmedi. Fakat başlığı okuyabiliyordu: "Kız Öğrenci Araba Kazasında Hayatını Kaybetti." Bu, Nina Bouchard'dı.

Nora, telefon direğine çarpmış iki renkli bir Buick fotoğrafı gör-

dü. Direksiyondaki kontrol paneli sıkışmıştı.

Rüzgâr gazetenin sayfalarını çevirdi. Nora, Casper'ın boynunda yürüyen karıncayı görüyordu; ama Casper onu aşağı sıyırma zahmetine girmedi. "Arkadaşın mıydı?"

"O-O-Olabilirdi."

"Onu tanımıyor musun?" Casper başını "hayır" anlamında iki yana salladı. "Öyleyse neden..."

"Ç-Ç-Çünkü benim hatam." Casper suçlu olma ihtimalini hesaplamıştı. Eğer o gün evde kalsaydı, eğer krater yüzlü serserinin arabayı çalmasına izin verseydi, eğer bir kahraman olmayı istemeseydi, eğer kızdan randevu isteyecek kadar cesareti olsaydı Buick ve telefon direği değil de öpüşen ikisi olabilirdi. Casper başını kaldırdı. Bayan Friedrich'in bir şey anlamadığını rahatlıkla söyleyebilirdi. "Bunu anlamak için, ben, olmanız gerek."

"Casper, lütfen benimle aşağı gel. Bunda bir sorumluluğun yok."

"H-H-Hepimizin var. A-A-Ama çoğumuz b-b-bunu düşünmekten hoşlanmıyoruz."

"Demek istediğim şu ki sen Tanrı değilsin."

"H-H-Hepimiz Tanrı'yız."

"Kocamla konuşmalısın."

"Hissettiklerimi d-d-değiştiremez."

"İnan bana, değiştirebilir." Elini uzattı. Kocasının tutamayacağı bir söz verdiğini biliyordu. Casper'ın dediği gibi, hepimiz sorumluyduk.

Nora onu Dev'in tepesinden indirirken, Casper tek kelime etmedi. Nora, ona bisikletini Balina'nın arkasına koymasını söylemişti. Jens ve karısı da çocukları alıp kendi arabalarıyla eve dönmenin en iyisi olacağını düşünüyordu. Nora bu durumu çocuklarına, "Casper pek iyi hissetmiyor; öyle görünmediğini biliyorum ama o hasta" diyerek açıkladı.

Casper bu sırada kendini altında oturdukları karaağacın dalındaki yaprakları sayarak yatıştırmaya çalışıyordu; dalla işi bittiğinde, ağacın kaç kolu olduğunu saydı; sonra ağacın toplam kaç yaprağı olabileceğini hesapladı, sonra ormandaki, ardından şehirdeki, eya-

letteki, ülkedeki, en sonunda da yarıküredeki olası yaprak sayısına ulaştı.

Nora gördüğü ilk telefon kulübesinin önünde durdu. Will'in ofisten çıkmış olma ihtimali, numarayı çevirene kadar aklına gelmemişti. Casper'ı okulun revirine mi götürmeliydi? Ya da hastaneye? Annesini mi aramalıydı? Kesin olan şuydu ki onu yalnız bırakamazdı; ama kendi çocuklarıyla da ilgilenmesi gerekiyordu. Öyle ki Jens'in arabasıyla giderken Jack çoktan ağlamaya başlamıştı.

Casper onun problemi değildi; elbette kocasının problemi de değildi. Will'in ofis telefonuna cevap veren olmayınca aklına Minnie Teyze'nin hep söylediği şey geldi: *Bir beden o kadar çok şeyin altından kalkabilir ki...*

Friedrich o sırada koridorda, merdivenlerden inmek üzereydi. Telefon edenin Nora olduğunu tahmin etti; zira pazar günü onu ofisten başka kimse aramazdı. Nüfuz alanına tecavüz ettiği için karısına hâlâ öfkeliydi. Ofisine geri koştu, doğru anahtarı buldu, telefon ahizesine uzandı. O an niyeti karısına ne kadar kızgın olduğunu göstermekti. *Hafta sonları çalışmaktan hoşlandığımı mı düşünüyor? Veya çocuklarımı hayal kırıklığına uğratmaktan? Yalnız kendini düşünmeyi ve mağduru oynamayı bıraksa, lanet olası değişimi sağlarken kurban edilen yalnızca kocası olacaktı.*

"Tanrı'ya şükür oradasın."

Nora'nın sesindeki paniği duyar duymaz, öfkesi endişeye dönüştü. "Sen iyi misin?"

"Evet... Hayır." Casper, kayalık, intihar kelimelerini kullanarak kocasına ana hatları çizdi. "Aşağı atlamadı ama atlamak üzereydi."

"Onu buraya getir."

Nora kocasının tam da bunu söylemesini bekliyordu. "Seni seviyorum... Ofise paldır küldür daldığım için üzgünüm."

"Önemli değil, ben de seni seviyorum." Telefonu kapatmaya hazırlandığı sırada, Will'in zihninde olası kötü senaryolar canlanmaya başladı; tıpkı Casper'ın dingin zihninde fokurdayan sayılar gibi. "Nora, bekle, telefonu kapama; tedirgin mi görünüyor?"

Nora telefon kulübesinin camından dışarı baktı. Casper, başında

gezdirdiği işaretparmağıyla, arabadaki havayı geriyordu. "Hayır, daha doğrusu emin değilim."

"Onu arabanın arkasına yatır, buraya öyle getir."

"Neden?"

"Sen arabayı kullanırken, intihar etmeyi tekrar deneyebilir."

"Ne demek istiyorsun?"

"Bilirsin işte, kendini arabadan atabilir, direksiyonun kontrolünü almaya çalışabilir, kendini incitmeye çalıştığı sırada sana da zarar verebilir. Bak, sadece paranoyaklık yapıyorum ama yine de önlem almalısın."

"Haklısın, seni çok iyi anladım."

Nora ihtiyatla Balina'ya yaklaştı. "Casper, arkada yatmanı istiyorum."

"N-N-Neden?"

"Kocam, eğer yatarsan kendini daha iyi hissedeceğini söyledi."

Casper söyleneni yaptı. Friedrich onu bir steyşın vagona çevirmeden önce Balina ambulans olduğundan, arkada çocuğun yayılması için yeterince geniş bir alan vardı. "D-D-Dr. Friedrich'in ve sizin bir ambulans kullanmanız ne kadar p-p-pratik."

Nora vardığında Will, Psikoloji Binası'nın ön merdivenlerinde oturmuş, onları bekliyordu. Ayağa kalkar kalkmaz kravatı rüzgârda uçuştu. Friedrich gerilip esnedi ve kâküllerini gözünün önünden çekti. İşler yolundayken kocası darmadağın olurdu; ama bir problem varsa inanılmayacak kadar rahat davranırdı; ürkütücü bir rahatlıktı bu. Dalgınlığında sevimli bir yan vardı.

"Başardın." Balina'nın arka kapısını açıp Casper'ın dışarı çıkmasına yardım etti. "Seni Casper'la bir akşam yemeği yedikten sonra ararım" derken, Friedrich'in elinde dışına yağ bulaşmış bir kesekâğıdı vardı.

Casper bisikletini dışarı çıkarırken, doktora vejetaryen olduğunu hatırlattı.

"Bu yüzden sana yumurtalı sandviç getirdim." Will, çocuğu sessizce çimlere yönlendirirken, elini de Casper'ın omzuna koymuştu. "Bu akşam hava güzel; dışarıda konuşmak güzel olur diye düşündüm."

Nora, kocasının dokunuşundaki hafifliği mucize gibi görürdü; bu

dokunuş acı çeken bir yabancının omzundaysa, kendisine ve karısına yönlendiği zamankinden de müşfik olurdu. Karısına, artık gidebileceğinin işaretini vermek için el salladı.

Sterling Kütüphanesi'nin avlusunda, bir banka oturdular; gotik bina ve milyonlarca kitap onları dış dünyadan ayırıyordu. Işıkları yanık olsa bile kütüphane terk edilmiş gibiydi. Friedrich, yumurtalı sandviçi nasıl yediğine bakarak Casper'ın kendisi için oluşturduğu potansiyel tehlikeyi ölçmeye çalışıyordu. Küçük, sistemli ısırıklar birbirini izliyordu; sanki mısır yiyormuş veya daktilo kullanıyormuş gibi sürekli tekrarlanan ısırıklardı bunlar.

Takıntılı ama karnı aç. Dr. Friedrich'in elinde bu tezi destekleyecek bir veri yoktu; fakat deneyimlerine dayanarak intihar etmek üzere olan hastaların yemekle ilgilenmediğini söyleyebilirdi. Casper yumurtalı çavdar ekmeğini bir çırpıda yiyip bitirdikten sonra, Friedrich onunla Hershey marka bir de çikolata paylaştı. Kan şekeri yükselmişti; artık doktor ve hasta olabilirlerdi.

" 'Dev'e bugün ilk kez mi tırmandın?"

Casper ayaklarına bakarak başıyla onayladı.

"Özel bir nedeni var mıydı?"

"E-E-Eşiniz size söylemedi mi?" Friedrich tam, *olayı bir de senden dinlemek isterim*, diyecekti ki Casper konuşmasını, "Kendimi ö-ö-öldürecektim" diye sürdürdü.

"İntihar etmeyi sık düşünür müsün?"

"Daha önce ihtiyaç yoktu." Friedrich konuştuğu kişileri öyle bir yönlendirirdi ki kendilerine soru sorulmasa da, onlar bir şeyleri cevaplama gereği duyardı. Casper demek istediğini açıkladı: "Gerekli hesaplamaları yaptım." Çocuğun gözleri şimdi, stratosferin alt sınırında gezen yalnız bir jetin havada bıraktığı izi takip ediyordu.

"Ne tarz bir hesap bu?"

"Algoritmalar. Claude Shannon'ın Bilişim Teorisi'ni biliyor musunuz?"

Friedrich başını salladı, "Az çok" dedi; halbuki Casper'ın bahsettiği teori hakkında zerrece fikri yoktu.

"MIT'te görev yapıyor." Çocuk kollarını bağladı ve ileri geri sallanmaya başladı; tıpkı bir zamanlar anlaşılmak istediğinde Homer'ın

yaptığı gibi. İkisini de beyinlerinin çalışma yöntemi kısıtlıyordu. Acaba Friedrich'in bu yabancı çocuğa kendisini yakın hissetmesinin altında, ağabeyine olan benzerliği mi yatıyordu? "Shannon, tesadüf ve şans değişkenlerini hesaplayabileceği bir denklem oluşturdu; böylece tahmin edilmez olanı tahmin edebilecekti."

Bir hastası, Napolyon'la, ABD başkanıyla ya da şeytanla yemeğe çıktığını iddia ettiğinde, Friedrich bu insanların gerçeklikle bağlarını kopardığından emin olurdu. Ama karşısında şimdi Casper'ınki gibi bir beyin gücü vardı ve bu nedenle oğlan saçmalıyor mu yoksa mantıklı mı konuşuyor bilemiyordu.

"Sibernetiğin babası kabul edilir." İnsanların çoğu gibi Friedrich de henüz "sibernetik" diye bir kelime duymamıştı.

"Peki, bunlarla kızın arasında nasıl bir bağlantı kuruyorsun, Casper?"

"Shannon'ın çalışmalarını incelemediniz. Öyle değil mi?"

"Sana söylediğim gibi, yabancı gelmiyor."

"Kelly adında bir adam, Shannon'ın denklemlerini, bahis oynamak için kullandı."

"Bahis neyin üzerineydi?"

"Şansın hesaba katılması gereken her şeyde." Casper kesekâğıdının üstüne şunu yazdı:

$$E \log K_t + \log K_0 + \sum_{i=1}^{t} H_i$$

"Hangi oyunu oynarsan oyna veya hangi bahse girersen gir, tüm olasılıkları alıp ulaşılabilir bilgiyle topluyorsun; kazanmak için en iyi strateji böyle hesaplanıyor. Bu formül Bilişim Teorisi'nden türetildi. Olasılıkların gürültülü bir ortamdaki ses dalgaları gibi dallandığı bir bilgi ağı düşünün; bu teoriyle elde etmeye çalıştığınız işte bu ağ. Beni takip edebildiniz mi?"

Friedrich kendini aptal gibi hissederek onayladı.

"H en uç nokta. Denklemdeki bilinen ulaşılabilir bilgi; tesadüfi, kanıtlanmamış bilgi. Ben. Gergin veya heyecanlı olduğumda kekelerim." Şimdi kekelemiyordu. "Dişlerimi fırçalamayı unuttum. Aşırı terleme hastalığım var. Birlikte olmayı hayal edebileceğim, benimle olmak isteyebilecek tek kız bir sakattı ve artık ölü. K_t yaptığın bahislerin sonucudur; pek çok karşılaşma ardından gelen kazanma ola-

sılığın. Kızı elde etmek, denklemdeki diğer insan faktörü."

"Peki, bu denklem sana ne söylüyor?"

"Şöyle anlatayım, Dr. Friedrich: Y-Y-Yankees'le ikinci ve üçüncü minder arasında b-b-beysbol oynama olasılığım bile, N-N-Nina gibi bir kızla yeniden tanışma olasılığımdan fazla."

"Bu sana kendini nasıl hissettiriyor?"

"Matematiksel olarak, kati olarak mahvolma ihtimalim kesin."

"Matematiği boş ver; ben seni kastediyorum."

"Hiç t-t-tanışmadığım, sadece zihnimde yaşattığım b-b-birini kaybetmek bu kadar üzüyorsa, daha önce dokunduğum birini kaybetmeye nasıl dayanabilirim? O zaman bu acının k-k-kuvveti ne kadar artar? Yeni bir başlangıç yapmanın en iyisi olacağını düşündüm."

"Ne olarak başlayacaktın?"

"Oksijen, karbon, hidrojen, nitrojen, kalsiyum, fosfor, potasyum, sülfür, sodyum, klor, magnezyum, iyot, demir, krom, kobalt, bakır, florin, manganez, molibden, selenyum, kalay, vanadyum ve çinko."

"Neden periyodik tabloda aşağı atladın da geri sıçramadın?"

"A-A-Aşağı atlamayacaktım."

"Ben sandım ki..."

Casper, çabucak alet çantasını açtı. Friedrich neştere baktı, irkildi. Casper'ın bir silah taşıyabileceğini hiç düşünmemişti; karısının onu şehre bırakmasına izin vermemeliydi.

"Şu an için acıyor mu, Casper?"

"H-Hayır."

"Peki, acının geçmesini ne sağladı?"

"Eşiniz b-b-beni tedavi e-e-edebileceğinizi söyledi." Will, Nora'nın bu kelimeleri kullanmayacağını biliyordu.

"Neyi tedavi edeceğim?"

"Ben olmanın hissettirdiklerini." O an Friedrich, çocuğa baktığında hatırladığı kişinin Homer olmadığını fark etti; Casper'da gördüğü kendisiydi. Kurduğu empati içten, merakıysa bencilceydi.

Güneş arkasında leylak rengi bir gökyüzü bırakıp batarken, yıldızlar yavaş yavaş geceye serpiliyordu; Friedrich'se hâlâ çocukla Casper olmanın ne demek olduğunu konuşuyordu. Dr. Friedrich, mutsuzluklarının gerekçesi olarak içinde bulundukları insani koşulla-

rı gösteren pek çok yalnız ve rahatsız ruhu dinlemişti. Bizzat kendisi de birçok yalnız geceyi, geçmiş vakaları ve her çeşit ruhsal rahatsızlığa dair bilimsel arşivi okuyarak geçirmişti; ama Casper, içinde bulunduğu duygusal yabancılaşmayı Dr. Fritz Zwicky adlı fizikçinin paradoksal gözlemleriyle açıklayan ilk hastasıydı. Zwicky, teorisini galaksi gruplarının birbirleri üzerinde uyguladığı çekim kuvveti üzerine kurmuştu.

"Uyguladıkları ç-ç-çekimi ölçtüğünüzde, olduklarından on kat daha büyük olmaları gerektiğini görüyorsunuz. Yani ortada k-k-kayıp bir kütle var. Göremiyorsunuz ama orada olduğunu biliyorsunuz çünkü ç-ç-çekim kuvvetlerini ölçtünüz. Işığınız başka birinin gözüne ulaşmadan önce bir şeylere takılıyor." Casper kaleminin ucunu yaladı ve kâğıt keseye birkaç denklem daha yazmaya koyuldu.

Saat dokuzu geçmişti; neredeyse üç saattir konuşuyorlardı. Friedrich, Casper'ı akıl hastanesinde muayene etmek için profesyonel bir zorunluluk hissetmemekten memnundu. Ama eğer Casper'a o an bir teşhis koyması gerekseydi, çocuğun durumunu marjinal şizofreni eğilimi de gösteren üst derecede obsesif kompulsif bozukluk olarak adlandırırdı. Hayatının bazı dönemlerinde kendisine de aynı teşhisi koyduğu olmuştu.

Eğer Yale, bir öğrencinin intihara teşebbüs ettiğini öğrenseydi, Friedrich görevden uzaklaştırılırdı. Ve eğer Yale Casper'ı, kızılcık toplayıcısı annesine (Casper kadından bir kez olsun bahsetmemişti) geri gönderseydi, kafayı kayıp kütlesini gizleyen ışığa daha çok takacaktı ve bu yüzden Uyuyan Dev'in kayalık yüzüne "taze bir başlangıç" yapmak için tekrar tırmanacaktı. Friedrich, Casper'ın aklından geçenleri ciddiye aldığını fark etti.

Dr. Friedrich, Casper'la göz göze gelmek için başını ona doğru eğdi. "Bugün olanlar aramızda kalacak. Ancak tek bir koşulla: Önümüzdeki hafta, aynı yerde, aynı saatte, tam burada, Sterling'in önündeki bu bankta buluşacağız ve bana şu andan sonra kendine zarar verecek bir şey yapmayacağına söz vereceksin." Friedrich elini uzattı.

"A-A-Anlaştık." Casper ve psikolog el sıkıştılar.

Friedrich'in onunla işi daha bitmemişti, Casper'ın elini bırakmadı. "Ve eğer sözünü tutamayacağını hissedersin, beni arayacaksın.

Saat kaç olursa olsun. Gecenin bir yarısı, sabahın körü, yemek saati... Hiç fark etmez. Önce beni arayacaksın." Friedrich çocuğun elini kuvvetlice sıkıyordu.

Casper başıyla onayladı. Friedrich elini bıraktı ve bir kâğıda ev ve ofis numaralarını yazdı. Casper teşekkür etti ve yeniden el sıkıştılar.

Casper, "İlacı ne zaman alacağım?" demek için seslendiğinde, Friedrich tramvay durağına giden yolu yarılamıştı.

"Karım sana söyledi mi?"

"D-D-Duyuruyu ilan panosunda gördüm."

***

1952 Mayıs'ının ilk üç haftasını, Friedrich ve Winton, yaşları 18 ile 59 arasında değişen bireylere vermek üzere, kahverengi küçük cam şişelere GKD katılmış yedi küp şeker doldurarak geçirdi. Bu bireylere her sabah kahvaltıdan sonra kesme şekerlerden bir tane alıp gerisini serin ve karanlık bir yerde saklamaları söylenmişti.

Friedrich ve Winton, deneyin başında olası deneklerle ayrı ayrı mülakat yaptılarsa da kahverengi ilaç şişeleri içindeki şekerleri verdikleri ilk hafta katılımcıların karşısına birlikte çıktılar. Tüm deneklere, katılımlarının gizli kalacağının garantisi verilmişti. Elbette, aynı mahremiyet mülakatlarda anlattıkları ve gelecek dört hafta boyunca haftada bir kere gerçekleşecek seanslar sırasında anlatacakları şeyler için de geçerliydi; özel hayatlarının gizli kalacağı katılımcılara temin edilmişti.

Friedrich ve Winton haftalık buluşmalara birlikte katılmalarının en iyisi olacağı konusunda hemfikirdiler. Fakat ikisi de yaz okulunda ders vereceklerdi, haftalık programlarına yirmi özel seansı da sıkıştırmak onları epey zorlayacaktı. Bu yüzden seansları aralarında paylaşmak zorunda kaldılar; buna göre Friedrich lisans öğrencileriyle görüşürken, Winton dokuz hemşireyi ve diğer insanların pisliğini temizlemekten yorgun düşmüş hademe Betty'yi takip edecekti.

Doktor Winton ve Friedrich, deneklerden ilaç araştırmasına katılımlarını ailelerinden ve/veya arkadaşlarından saklamalarını istemişti. Bu konuda tedbirliydiler çünkü dış dünyalarındaki değişkenle-

rin farklılaşması, "Eve Dönüş"ün etkisini görmelerini zorlaştırabilirdi. Katılımcılara randevuların ardı ardına verilmemesiyse Winton'ın fikriydi; GKD alan deneklerin birbirinden haberdar olmaması ya da birbirleriyle bağlantı kurmaması için elinden geleni yapmak istiyordu. Ne Winton ne Friedrich testlerden çarpıtılmış sonuçlar elde etmek istiyordu; çünkü katılımcılar nasıl etkilendiklerini birbirleriyle kıyaslarlarsa kesin sonuçlara ulaşmaları zorlaşırdı. Rapor edilen sonuçların sadece katılımcının hislerini yansıtması gerekiyordu.

Casper, ilacını almamış tek hastaydı. Winton ona laboratuvarın dışında beklemesini söylemişti.

Çocuğun dışarıda beklediği sırada, Winton alçak bir sesle Friedrich'e, "Bakın, Gedsic'in deneye katılmasına onay vermiştim ama fikrimi değiştirdim; onun bu çalışmaya dahil olmasını istemiyorum. İntihara teşebbüs etmiş birini deneylere katarak resmen belayı davet ediyoruz" dedi.

"Teşebbüs etmedi, aklından geçirdi." Friedrich bıraktığını unutup çoktan Winton'ın sigaralarından birini yakmıştı.

"Düşünmenin biraz ötesine geçmiş. Bana yanında alet çantası olduğunu söylemiştiniz."

"Ama onu kullanmadı." Garip bir biçimde, Friedrich, Casper'ın liselerarası bilim fuarı için atom bombası tasarlayan kişi olduğundan da Winton'a hiç bahsetmemişti.

"Tanrı korusun, ya ilacı almasına rağmen yeniden intihara kalkışırsa?" Winton kendisine bir sigara yaktı. Terapisti sigaralarını Friedrich'le paylaşmamasını önermişti.

"Ya ona GKD vermezsek ve kendini öldürürse?"

"Yalancı ilaçları kime verdiğimizi bilmiyoruz. Yüzde elli, GKD değil de saf glikoz alacak. Neden bundan emin bile değilken, araştırmayı tehlikeye atıyorsunuz..."

"Tuttuğumuz defteri kontrol ettim. Bu şişenin içinde GKD'li küp şekerler var." Friedrich şişeyi kaldırıp salladı; şişeye çarpan şekerlerin sesi duyuluyordu.

"Buna hile yapmak denir."

"Bu çocuk dünyayı değiştirebilir; ama biz onda bir şeyleri değiştirebilirsek..."

"Hayır."

"Yüzbaşınıza ilaç vermeden önce onun da intihara teşebbüs ettiğini söylememiş miydiniz?"

Birkaç dakika sonra Friedrich, Casper'ı içeri çağırdı. Winton, ona ilacı uzattı. Casper şekerin yarısı ağzında erimişken, "B-B-Bu neden elde edildi?" diye sormak üzere dudaklarını araladı. Katılımcılara şekerlere katılan ilacın organik bileşenli olduğu çoktan söylenmişti.

Friedrich çocuğa gülümsedi "Bir bitkiden, Casper."

"Ne t-t-tür bir bitki?"

"Korkarım sana bunu söyleyemeyiz, Casper."

"N-N-Neden?"

"Çalışmanın kuralları gereği..." Winton, Friedrich'e bir bakış attı.

"N-N-Niye ki?" Casper, Jack gibi davranıyordu.

"Çünkü kütüphaneye gidip bitkiyi araştırabilir ve bitki hakkında ilaca vereceğin tepkiyi koşullandıracak bir şeyler okuyabilirsin." Friedrich, Casper'a kütüphanede yaz boyunca çalışabileceği bir iş ayarlamıştı.

Friedrich'e "Bize problem yaratacak" demek için, Winton, Casper odadan çıkana kadar bekledi.

"Siz içinde ne olduğunu bilmek istemez miydiniz?"

"Ben, araştırmaya katılmamı da istemezdim zaten."

Casper bu sırada, kapıyı çalmadan içeri girdi. "T-T-Tutmamı istediğiniz deftere, yazacaklarımın uzunluğu ne olmalı?"

"Günde bir ya da iki satır yeterli olur." Winton kendini gülümsemeye zorladı.

"B-B-Bazen h-h-hisler, bir iki satırla anlatılamayacak kadar k-k-karmaşık olur."

"Bu bir test değil, Casper."

"Evet, bir test."

"Tamam, haklısın; ama bir ilaç testi. Demek istediğim önemli olan hissettiklerini yazman. İstediğin kadar uzun ya da kısa tutabilirsin; ideal bir uzunluk, bir doğru veya yanlış yok."

"Tabii ki var, Dr. Friedrich."

* * *

Casper kendisini farklı hissetmek istiyordu. Onu uçurumun kenarından uzaklaştıracak kimyasal eli, bütün gün ve bütün gece bekledi. Dev'in tepesinden aşağı inmişti; ama acı içinde yaşamayı reddediyordu. Beklemek ve bir değişimin geleceğine dair umudu, yarasına tuz basıp onu bitkin düşürmüştü.

Dr. Friedrich için tuttuğu hisler günlüğüne yazdığı ilk yazı şöyleydi: *13 Mayıs, 13:30. Hiçbir değişiklik yok. Ümitsizlik*[2] *= Anlamsızlık*[3]*. Hayatta kalmak, adeta cezalandırılmak gibi bir şey.* Cümlenin son harfini de kâğıt üzerine karaladıktan sonra, ışığı söndürdü ve rüyasız bir uyku özlemiyle, yatak örtüsünün altına girdi.

Bir köpek havladı. Sirenler henüz iş üstündeki bir suçluyu kovaladı ve Nina'yı yanına çırılçıplak uzanmış, ona dokunurken, aynı anda da bacağındaki metal desteği kıyafetlerinin üzerine yere fırlatırken düşünmek cinsel organını sertleştirdi. Bir yandan da ağlıyordu.

Casper, çıplak gözle görmesi mümkün olmasa da penceresinden galaksi kümelerinin olduğu yöne bakıp dikkatini dağıtmaya çalıştı. Yeniden kayıp kütleyi düşünmeye başladı ama bu kez durumu kişisel bir sorun haline getirmeden, onu köşeye sıkıştıran üzüntüden kurtulmak için meşgul olacak bir bilmece gibi görerek...

Princeton'dan bir fizikçi kayıp kütleye, "kara madde" derdi. Bu kelimeler kafasında tüm yıldızların ve bütün dünyaların görünmez ve kaçınılmaz karanlığa doğru artan kuvvetle emildiğine dair bir görüntü oluştururdu. Sonra bizzat kendi içinde varlık gösteren bir kara madde hayal etmeye koyuldu. İçindeki bu madde onu yutuyor ve benliği giderek küçük, daha küçük ve daha da küçük kalıyordu; ta varlığından geriye sadece hiçlik kalana dek.

Casper ışıkları yaktı; kalemini eline aldı ve deftere şu kelimeleri ekledi: *Karanlık düşünceler.* Ertesi gün de deftere yazdığı tek şey, *gelişme yok,* oldu. Bu iki kelime aynı zamanda kesme şekerlerin hayata tat katmadaki başarısızlığını da özetliyordu; yetmiş iki saat daha bu böyle gidecekti.

Beşinci gün geldiğinde, Casper gözünü açıp da bilinci yerine gelir gelmez üzerine depresyon çöküverince fazlasıyla ürkmüştü; ken-

dini yataktan attı ve sanki karanlık onu odasından kovuyormuş gibi koridorun sonundaki banyoya doğru koşmaya başladı. Daha önce hiç duymadığı bir şarkıyı söylediğini fark etmesi için duşun altında on dakika geçirmesi gerekti. "*Gözündeki yaşları sil, bu kadar üzgün olma... Yeni bir adım seni...*"* Radyoda çalan bu şarkı yavaşça kulağına çarpıyor, üst kattaki üç kişilik odanın penceresinden dışarıya yayılıyordu.

Duş yaparken şarkı söylediğine göre pek de acınacak halde değildi; hele de şarkının adının "Anytime, Anyplace, Anywhere"** olduğu düşünülürse. Nina'yı düşündü, kazanın fotoğrafı ve arabanın çalınmasına izin verse olabilecekler kafasında canlandı. Ya da gönlünü fetheden bu kızla konuşacak cesareti toplayabilseydi işler ne kadar farklılaşacaktı, bir kez daha düşündü. Hâlâ üzülüyordu. Bu düşünceyi kafasından uzaklaştırmasaydı, ağlayacağına da şüphe yoktu. Ama... Neden?

Gece bir şeyler değişmiş olmalıydı. Nina'nın başına gelenleri artık o kadar da kişiselleştirmiyordu. Bu olay Casper'ın başına gelmişti; ama ilaç hissettikleriyle arasına bir mesafe koymuştu. Sanki bir ulusal felaketi haberlerde izliyordu ama bu başrolünde yer aldığı bir öykü değildi.

Casper dikkatlice kurulandı; dişlerini yavaşça fırçaladı. Kafasından uzaklaşan her neyse, eski haline dönmesini ve gününü karartmasını istemiyordu. Odasına döndü ve günlüğüne, *iyi hissetmek için hiçbir sebebim yok; ama hissediyorum*, yazdı. Hissetmek artık güvenliydi; Nina'yı kendisini suçlamaksızın düşünüyordu. Bu yeni hal sanki yumurtadan çıkıvermiş, çiftleşmiş ve günün ilerleyen saatlerinde çoğalmıştı; tıpkı denizmaymunları gibi.

Kütüphanedeki işine önceki gün başlamıştı. Raflar arasında kitap yüklü el arabasını, kitapları Dewey sıralama sistemine göre ait oldukları yere yerleştirmek üzere iterken, Casper hislerini ve kafasındaki düşünceleri acı hissetmeksizin yeniden gözden geçirebiliyordu; bunlar önceki gün zihninin darbe almamak için düşünmekten kaçın-

* Hadda Brooks'un "Anytime, Anyplace, Anywhere" adlı parçasından. (ç.n.)

** Şarkının adı "Herhangi bir zaman, herhangi bir yerde, neresi olursa olsun" şeklinde Türkçe'leştirilebilir. (ç.n.)

dığı şeylerdi. Sanki Casper, kendisine fiziksel olarak tıpatıp benzeyen ama bambaşka birinin içine girmişti.

Öğle yemeğinde yumurtalı sandviçinden de farklı bir tat aldı; kıtır kıtır ve tuzluydu. Önceki günün çavdar ekmeği arası yumurtasından çok daha lezzetliydi. Kütüphane görevlisi ona kendi sandviçini yemediğini söylediğinde, Casper, domuz pastırması yemekte olduğunu fark etti. Ama ne öğürdü ne midesi bulandı. Hayır, bir hayvanın o iştahla yiyebilsin diye kesildiği düşüncesi, Casper'ı sadece neşelendirdi. "Acaba başka neler kaçırıyorum?"

O öğleden sonra, daha önce hiç duymadığı, ilgilenmediği kitapların ilk cümlesini okuyarak oyalandı: Melville'den *Typee**, Proust'tan *Cities of the Plain*, Llewellyn'den *How Green was My Valley***, Grahame'den *Wind in the Willows*. Bilinmez olanın genişliği, Casper'a hayatının boş bir odaya benzediğini hissettiriyordu. Çedar peyniri, tuzlu kraker ve bir elmadan oluşan mütevazı akşam yemeği sırasında Casper günlüğüne şunları yazarak kendini bile şaşırttı: *Şaşırtıcı şekilde iyi hissediyorum... Yoksa bu his mutluluk mu?* Casper bu kelimenin başkaları için ne ifade ettiğini öğrenmeye başlıyordu.

Ertesi sabah, henüz yataktan kalkmamışken küp şekerine uzandı. Duş almak üzere yola koyulduğunda şekerin tadı ağzına yayılmıştı. Tat, şeker çubuğunu saran ambalaj kâğıdına benziyordu. Radyonun sesi duşa bu kez gelmediğinden, sanki sahaya çıkmaya hazırlanıyormuş gibi Yale marşını söylemeye başladı.

O an Casper sadece karanlığın geri gelmesinden endişe ediyordu. Bu korku elma içindeki kurt gibiydi. Artık güvende miydi yoksa kendini mi kandırıyordu? Eski Casper'ın de yapmasının bekleneceği üzere, Casper bunu test etmeye karar verdi.

* * *

* Melville, Herman; *Typee: Polinezya Hayatına Bir Bakış*, Yapı Kredi Yayınları, İst., 2005. (y.h.n.)

** Llwellyn, Richard; *Vadim O Kadar Yeşildi Ki*, Engin Yayıncılık, İst., 1998. (y.h.n.)

Paslı bisikletine binip pedal çevirmeye başlamak için, havanın iyice kararmasını bekledi. Sıcak ve rüzgârsız bir geceydi. Telefon telleri sanki sıcaktan bunalmıştı. Çekirgeler öttükçe pervaneler kadife kanatlarıyla sokak lambalarının etrafında dönüyorlardı.

Grove Caddesi'ndeki mezarlığın, Mısır mimarisini andıran bahçe kapısı kilitliydi. Casper bisikletini High Caddesi'ndeki çalıların arasına sakladı ve duvarın üzerinden atladı. Duygusal durumunu test etmek için daha iyi bir yer olamazdı; içindeki acıya olan direncini, kaybını sembolize eden bir mezardan daha iyi ne ölçebilirdi? Onarılamaz olana direnebilirse, belki bir şansı olabilirdi.

Önceki günkü *New Haven Chronicle*, Bouchard ailesinin tuttuğu mezarlık görevlilerinin iki gün önce defin işlemini gerçekleştirdiğini yazmıştı. Mezarlık Casper'ın umduğundan daha büyüktü; gri ve pembe granitten uzun mezar taşlarına, doğum ve ölüm tarihleri yontulmuştu. Bazı taşlarda tarihleri sevgili karım, kocam, kızım, oğlum gibi kelimeler izliyordu. Jebediah, Lieselotte gibi eski moda isimlerin mezarlarının yanı sıra laleler gibi sık aralıklarla dikilmiş Townshend ailesine ait on üç mezar da göze çarpıyordu; ölümde, yaşarkenkinden daha samimi olan aileler işte.

Casper, üzerinde yalnızca "Oğlum" altında da "Doğum 21 Ocak 1823, Ölüm Aynı Tarih" yazan mermer kaideyi gördüğünde çoktan ağlamaya başlamıştı.

Nina Bouchard'ınkini bulana kadar görkemli mermer bahçesinde bir saatten fazla dolaşması gerekti. Mezar taşı, açık kitap şeklinde, mezar yazısıysa Byron'dandı*: "Bilmek acı çekmektir; en çok bilenin yası da en derindir. Bilgi ağacı, hayat ağacı değildir."

Casper yazıyı sesli okumaya başladı ama sonunu getiremedi. Kendisini en kötüsüne hazırladı; mutluluğu yakalamak için tek şansını kaçırdığının farkına yeniden varıp depresif ruh haline yeniden dönmeyi bekledi. Fakat beklediği suçluluk duygusu ve kendinden tiksinme dalgası yerine, Casper'ı umursamazlık sınırına dayanmış rahatlatıcı bir hüzün sardı: *Ölmesi elbette trajik ama buradaki herkes öldü. Yalnızca bir gün yaşamış çocuğa ne demeli? Herkes ölür; bu*

* George Gordon Byron, İngiliz şair-devrimci. (ç.n.)

hayatın gerçeği. Tersini sağlamak kimsenin elinde değil; benim elimde de değil.

Nina Bouchard'ın mezarı başında, Casper'ın üzgün ve endişeli olduğu konu bu kez, kız için ölmeye o kadar yaklaşmış olmasıydı; üstelik tek bir kelime bile konuşmadığı bir kız için ölecekti. Nina'nın Heidegger okuyan tek kız olmadığı, mezarlığın karanlığında oturduğu o anda artık çok barizdi. Dünyada Casper ve Nina'dan başka "delicesine zeki" insanlar da vardı; ayrıca Casper'ın o andaki tek sorumluluğu kendisi için endişelenmekti. Hayatı bir meslek gibi değerlendirdiği olmamıştı ama öyleydi işte; kitapları kütüphane raflarına yerleştirmeye benziyordu. Dr. Friedrich'in "sağlıklı düşünceler" olarak niteleddiklerine odaklanmaya başladı: hayatta kalmak, elinden geleni yapmak, karşına bir fırsat çıktığında onu değerlendirebilmek, değiştirebileceğin şeyler için endişelenmek, değiştiremeyeceklerini unutmak... Dr. Friedrich'in dediği gibi, "Geçmiş aslında yok".

Casper, Nina'nın bacaklarındaki metal destekle mi gömüldüğünü düşündüğünü fark edince, suçluluk duydu ama bir dahaki ziyaretinde bir buket çiçekle gelmeye karar vererek bu duygunun hemen üstesinden geldi. Hayata dönmeye hazır, dışarıya çıkmak için en kısa yolu kestirmeye çalışırken, arkasında bir kibrit çakması duydu.

Whitney Bouchard bir elinde sigara, diğerinde *Old Crow* marka bir viski tutuyordu. Üzerinde hâlâ iki gün önceki cenazede giydiği takım vardı.

"Nina en iyisiydi, öyle değil mi?" Whitney bunu belli belirsiz bocalayarak ama ağzında yuvarlamadan sormuştu.

Casper'ın henüz fark ettiği gerçek şuydu ki Nina ona gerçekten yabancıydı. Bu yüzden Whitney'in sorusuna verilecek doğru yanıt aslında, "Onu tanımıyorum ki" olurdu. Fakat henüz anladığı üzere önemli olan hâlâ yaşamakta olanlardı. Başıyla Whitney'i onayladı.

"Seni cenazeye davet etmediğim için üzgünüm."

"Davet etmeni beklemiyordum zaten." Casper artık kekelemiyordu.

"Seni davet etmeliydim." Nina'ya verdiği nottan haberdar olduğunu itiraf etmeden önce viskiden bir yudum aldı. Ardından konuş-

masını, "Onun için anlamı büyüktü, hem de çok" diyerek sürdürdü.

"Öyle miydi?"

"Kızlar böyle şeylere çok önem verir. Özellikle de Nina gibi kızlar."

"Bunu duyduğuma sevindim." Gerçekten sevinmişti.

"Onunla ilgilenen ilk erkektin. Metal destekler, çocuk felci... Çoğu erkek, yani benim gibi pislikler, bunun ötesini göremedi."

"O güzel bir kızdı." Nina'nın Buick'e binmeden önce bakışlarını etrafta gezdirişi, Casper'ın gözünde canlanmıştı; bu hayalle gülümsedi.

"Çok şanslısın ve gerçekte önemli olanı, iç yüzünü görecek kadar zekisin." Whitney, Old Crow'dan bir yudum daha alıp Casper'a da ikram etti. Casper başını "hayır" anlamında salladı. Zaten Whitney'le aralarındaki bu garip yakınlık onu sarhoş etmişti.

Casper, Whitney'in gözünden akan yaşları ancak şimdi fark edebilmişti.

"Tanrım, çok utanıyorum." Futbol kahramanı Whitney Bouchard, gazetenin Hemingway kopyası editörü, adeta Batman'ın lisans öğrencisi versiyonu... Onu böyle görmek, Casper'ın keyifle empati kurmasına neden oldu. Karanlığa rağmen, Casper onun da herkes gibi olduğunu görebiliyordu.

"Utanılacak bir şey yok."

Whitney başını Casper'ın omzuna yasladı. Nefesi kusmuk ve ekşimiş patates püresi gibi kokuyordu. "Ondan sakat olduğu için utanır, yanıma yaklaşmasını bile istemezdim. Her zaman onu ekmek için bahaneler uydururdum. Çok yalnızdı."

"Onun Heidegger'i vardı."

"Evet, bu da bir şeydir."

"Hem de epeyce şey..."

"Sen iyi birisin, Casper." Ona "Getsick" dememişti.

Mezarlıktan sessizce çıktılar; sonra duvarı atlamada birbirlerine yardım ettiler. Whitney, Packard'ın direksiyonuna oturur oturmaz Casper'a onu yurda bırakmak için ısrar etmeye başladı. Old Crow şişesi, "Belki de direksiyona sen geçmelisin" diyemeden kaldırıma düşüp kırıldı. Whitney, Casper daha önce hiç araba kullanmadığını

söyleyemeden de sızıp kaldı. Araba kullanmamıştı ama kullanan insanlar görmüştü.

Kontakta bir anahtar, debriyaj, gaz, fren... Hayattaki birçok diğer şey gibi bu da Casper'ın düşündüğü kadar karmaşık değildi. Ayağını debriyajdan aniden kaldırınca araba High Caddesi üzerinde silkindi; Casper dikiz aynasında yüzündeki gülümsemeyi yakaladı. İnanılmaz ama gerçek: İyi biriydi, Whitney'le arkadaş olmuşlardı, bir Packard'ın direksiyonundaydı; sanki paralel bir evrendi bu.

***

Friedrich'i ise o akşam başka bir çeşit macera beklemekteydi; ama bu da bir açıdan test sayılırdı. Dr. Winton psikiyatrını dinlemiş ve ortağına duyduğu çekimin sırrını çözmek için, o akşam verdiği partiye Friedrich'i ve karısını da davet etmişti. Yedi kişilik bir davetti; ama partide o an beş kişi bulunuyordu. Daha önce hiç çağırmadıkları bebek bakıcısı gecikmişti ve Nora hâlâ çıkmaya hazır değildi; hatta banyodaki işi bile bitmemişti.

Yeni ütülenmiş gömleği, yeni kravatı, temizlikçiden yeni aldığı mavi takımıyla Friedrich, merdivenlerin başında oyalanıyor, bir yandan da saatine bakıp karısına, "Nora, Tanrı aşkına, geç kalıyoruz" diye bağırıyordu.

Cevap yoktu.

Friedrich'e göre Nora, önceki pazar çocuklar ve oltayla baş başa, Beyaz Balina'nın içinde, okulun park yerinde bekletilmesinin, ardından da yapayalnız Uyuyan Dev'e gönderilmesinin intikamını alıyordu.

Winton'ların evi arabayla on beş dakikaydı. Gerçekte bu malikânenin ya da diğerlerinin eşiğinden bile geçmemiş olsa da (bir keresinde Winton'ın amcasının kapalı havuzuna gitmesi dışında) zihnen çoktan içerideydi. Dört yüz ya da beş yüz metre karelik bir evde yaşamanın nasıl bir şey olabileceğini hayal etmişti; karşısında oturulmaya hazır çalışır durumdaki yarım düzine şömine, başkasının budadığı çimler üzerinde çocuklarını oynarken izleyebileceği kurşun kaplı pencereler...

O sırada banyodan yeni çıkıp pijamalarını giymiş oğlu içinde sosis ve brokoli olan tabağın başına oturmuş, mutfakta sosisleri yiyor, brokoliyi ayıklıyordu. Friedrich'in, Bunny'nin evinin haşlanmış biftek ve siğilotu kokmadığını bilmek için, partiye kadar gitmesine bile gerek yoktu; Lucy'nin bir hafta önce bir kavanoz içine yerleştirdiği siğilotu, hâlâ pencerenin kenarında duruyordu. Winton'ın evindeyse muhtemelen kristal vazolara konmuş, yeni toplanmış çiçekler olacaktı; büyük olasılıkla Friedrich'lerin oturma odasında halının üzerinde durarak karmaşa yaratan ne varsa Winton'ın evinde, dolaplarda, büfelerde ve çekmecelerde muhafaza ediliyordu.

Esasında, Nora'nın ev işlerindeki yetersizliğine rağmen, Friedrich'lerin evi nispeten düzenli sayılabilirdi. Zaten kötü kokan, kavanoz içindeki yabani ot buketi değildi; koku Jack'in iki gün önce kanepenin altına sakladığı kullanılmış bebek bezinden geliyordu. Ama evet, oyun masasının üzerindeki daktiloya şık oturma odalarında pek rastlanmazdı. Fakat Friedrich'in kapıyı ev ahalisinin üzerine kapatıp gece boyunca çalışabilmesi için, daktilonun orada durması gerekiyordu. Oraya buraya saçılmış kâğıtlar, kirli kahve fincanları ve boşaltılmamış kül tablaları onun eseriydi. *Little Red Hen*'i* yerine kaldırmayan, patlamış mısır kâsesini yıkamayan ve az önce bir tebeşirin üzerine basarak onu unufak eden kendisi de olsa, Dr. Friedrich içinde boğulduğunun kendi pisliği değil, ailesininki olduğunu düşünüyordu.

Kahve fincanlarını, patlamış mısır kâsesini, reçel kavanozunu ve *Little Red Hen*'i özensizce toplayıp mutfak lavabosunun içine yığdı; çocuklarının en sevdiği hikâye kitabını suyun altından aceleyle çekerken söylenmeye başladı. Derken mutfak dolaplarını, çöp kutusunu bulmaya çalışarak tek tek açmaya koyuldu. Çöp kutusu içki dolabında değildi ama dolap bir kez açılınca Friedrich'in çözmesi gereken dağınıklık sorunu büyümüştü. Boş bir viski şişesi niye saklanır ki? Ya da içinde meyve sineklerinin yüzdüğü bir cin şişesi? Friedrich hiç cin içmezdi ki. Boşa harcanan bu para onu sinirlendirmişti.

Mutfak kapısını çalan kişi, bebek bakıcısıydı. "İçeri gel" diye ba-

* Anonim, *Kırmızı İbikli Küçük Tavuk*, Beyaz Balina Yayınları, İst., 2009. (y.h.n.)

ğırdı. Gelen, on beş yaşında, kaniş tüylerini andıran bir etek giymiş, gözlerinde korkmuş bir ifade olan bir kızdı. Bir elinde viski şişesi, diğerinde cin tuttuğu düşünülünce, kızın ailesine Friedrich'i nasıl anlatacağını tahmin etmek zor değildi.

1952 yılında, Hamden'da ya da Amerika'nın herhangi bir başka yerinde, bebek bakıcıları, Sovyet Rusya'daki KGB'lerin kenar mahalle versiyonu gibiydiler. Onlar gizli ajanlardı; alışılmışın biraz olsun dışında bir şey meydana geldiğinde bunu tüm mahalleye duyururlardı. Gençliklerini kullanırlar, sorun bulmaya çalışırlar ve şeker vaadiyle çocuklardan aileleri hakkında bilgi sızdırırlardı. En azından Friedrich böyle görüyordu.

Likör şişelerinden biri, çöpe atılır atılmaz kırıldı. Mutfak sıcaktı. Gömleği ter içinde kalmıştı. Kızdan sıcağın kusuruna bakmamasını rica ederek pencereyi açtı. "Burası neden bu kadar sıcak oluyor, hiç anlamıyorum."

Bebek bakıcısı fırını işaret etti; ocak yanıyordu. "Tanrım, aklımı kaçıracağım."

Lucy lafa karıştı, "Sıcak olduğunda babam pantolonunu çıkarır" dedi. Bakıcı kapıya doğru bir adım geri attı.

"Şaka yapıyor."

Becky, "Hayır, yapmıyor" diyerek kardeşine destek verdi. "Soyunmayı seviyorsun." Becky ve Lucy keyifle babalarını ispiyonluyordu. Böylece Friedrich'lerin evinde çıplaklıktan yeterince bahsedilmiş oldu. Becky'nin yanakları kızarmıştı, "Özellikle de geceleri" diyerek konuya devam etti. Bakıcı, gergin, pencereden dışarı bakıyordu. Güneş batmak üzereydi.

Friedrich lafı değiştirmek için mutfaktan çıkmaya karar verdi. "Gidip karım hazır mı bir bakayım."

"Televizyonunuz var mı?"

"Hayır, hay içine sıçaydım!" Will, temiz takım elbisesine ketçap bulaştırmıştı.

"Babam, 'sıçaydım' dedi."

"Ve bundan çok pişman." Friedrich bakıcıya bakıyordu. "Nasıl olduğunu bilirsin..."

Kız başını "hayır" anlamında salladı.

Friedrich merdivenlerin başına kadar gelip yukarıya doğru, "Eğer şimdi çıkmazsak, gitmemizin anlamı kalmayacak... Tatlım" diye bağırdı. Tatlım kelimesini cümleye eklemesinin tek nedeni bakıcının orada olmasıydı.

Cevap gelmedi. "Eğer gitmek istemiyorduysan bunu en başta söyleyebilirdin; biz de bir bahane uydururduk." Şimdi, üst kata koşmaktaydı.

Nora banyodan kocasına, "Huzursuzluk çıkarmayı bırak. Elbette partiye gitmeyi istiyorum" diye seslendi. Friedrich banyo kapısını açmaya çalıştı ama kilitliydi. Nora insanlar üzerinde baskı kurmak için psikolojik yöntemler kullandığında, Friedrich ondan nefret ederdi.

"Bence partiye gitmekle ilgili hislerin söylediğin kadar net değil, yoksa geç kalmamıza neden olmazdın."

"Oraya ilk gidenler olmak istemeyiz." Kapının kilidini de açmamıştı. "Ayrıca kapı koluyla oynamaktan ne kadar çabuk vazgeçersen, benim hazırlanmam da o kadar kolaylaşacak."

"Partinin yedide olduğunu ve yolda on beş dakika harcayacağımızı biliyorken, neden duş almak için saatin yedi olmasını bekliyorsun?"

"Çünkü *senin* gömleğini ütülemem ve *senin* çocuklarına banyo yaptırmam gerekiyordu."

"Neden çocukları yıkamayı lanet olası bebek bakıcısına bırakmadın ki?"

Banyo kapısını, "Wanda Flowers" demek için açtı. Wanda, Friedrich'in Illinois Sabıkalı Akıl Hastalarını Tedavi Enstitüsü'nde ilgilendiği bir piromandı. Bebek bakıcısı çocukken onu her yıkadığında, Ivory marka bir sabunla ona mastürbasyon yapıyormuş. Friedrich'ler, paranoyak rolünü adeta sırayla üstlenmekteydi.

"Daha elbiseni de giymemişsin." Nora, kocasına kapıyı suratına çarparak verdi.

Nora, en sonunda banyodan giyinmiş ve gitmeye hazır olarak çıktığında, dudaklarında katalogda "Kırmızı Kum" diye adlandırılan yeni bir ruj ve gözlerinde, göz kalemi olmadığından Becky'nin boya

takımından aldığı siyah karakalem vardı. Aynadaki görüntüsünden memnundu.

Friedrich bir silahın taret topu gibi döndü ve yüzü asıldı.

Nora bu sırada, "İyi olmuş mu?" diye sorup kocasının yanağına bir öpücük kondurdu.

"Neden elbise giymedin?" Profesör eşleri akşam yemeği partilerine giderken pantolon giymezdi; özellikle de yine davet edilmek istiyorlarsa.

"Farklı bir şey yapmak istedim. Kendim diktim; kumaş ve ipliğin bana maliyeti iki dolardan az oldu." Pantolon kadife kumaştan yapılmıştı ve paçaları etek gibi genişti.

"Dr. Winton'ların evine pantolonla gidemezsin."

"Will, bu pantolonlar moda."

"Kim demiş?"

"Vogue dergisi. Dr. Mueller'in ofisinde göz atmıştım da, tıpkı böyle bir pantolonun fotoğrafı vardı." Dr. Mueller, Nora'nın jinekoloğuydu.

"Hamile misin?"

"Hayır. Keşke şu an yüzündeki ifadeyi görebilseydin..." Nora, makyajıyla ağlayıp bozmak istemeyeceği kadar uğraşmıştı.

"Yüzümdeki bakış her neyse, bunun hamile olma ihtimalinle ilgisi yok; bunun nedeni üzerindeki pantolon." Will'in yüzündeki; öfkeyle harmanlanmış, ne kadar panik içinde olduğunu gösteren bir bakıştı.

Friedrich karısına alt kata inerken eşlik etti; o sırada Nora'nın az evvel aralarında geçen münakaşayı ona mutlaka ödeteceğini düşünüyordu. O gece? Ertesi gün? Ertesi yıl? Friedrich tüm çiftler arasında duygu alışverişi yapıldığını tahmin ediyordu. Doğuştan tutumlu karısı, hayal kırıklıklarını sabırla bir yerde biriktirirdi. Friedrich'in merak ettiğiyse, Nora'nın bunları ne için sakladığıydı.

Ön kapıya doğru yaklaşıp çocuklarını öpüp kucaklamaya başladıklarında, bebek bakıcısı her çocuk için yatmadan önce bir öykü okuyacağını sonra dua edeceklerini ilan etti.

"Biz dua etmeyiz." Becky bunu üstünlük taslayarak söylemişti. Ba-

kıcı istavroz çıkardı ve Friedrich'lerden birkaç adım geri atarak biraz daha uzaklaştı.

Nora kocasının kızı likör şişeleriyle donanmış halde karşıladığını, üstüne bir de "sıçaydım" dediğini bilmiyordu. Fakat o an kocasını, kızın babasının Üniteryen Kilisesi'nin rahibi olduğu konusunda bilgilendirmediğini fark etti; kızın az sonra evi terk edeceğini düşünmekte de haklıydı. Bakıcı onlara komünist olup olmadıklarını sordu.

Friedrich gergin bir şekilde kahkaha attı, "Hayır, tabii ki değiliz" dedi.

"Becky, sesli dua etmediğimizi söylemek istedi. Dua bizim evde şahsi bir şeydir."

"Neden?"

Nora kocasına yardım ister gibi baktı.

"Biz Druid'iz."* Kocasından beklediği yardım gelmemişti.

"İngiltere Kilisesi gibi bir şey mi bu?"

"Bir nevi."

Evin giriş kapısı arkalarından kapanır kapanmaz, Nora gülme krizine girdi. Öyle ki gülmekten gözleri yaşarmıştı; yaşlar makyajını bozmuş, gülmekse karnını ağrıtmıştı. Arabaya binip de gülme krizi biraz olsun yatıştığında, makyajını tazelemek için çantasından pudralığını çıkardı. Ciddiyetini geri kazanınca kocasına bakıp, "Druid'ler" kelimesini bir kez daha tekrar etti ve bununla beraber tekrar bir krize girdi. Gülmeye açtı. Winton'ların evinin önünde durdukları sırada, "Druid" şakası kocasının hamile olma ihtimaline verdiği saldırgan tepkinin gözlerinde yarattığı kırgın bakışı artık silmişti.

Gerçek şu ki Nora dışlanmış olmaktan hoşnuttu; daha doğrusu hoşuna giden Will'le beraber dışlanmaları ve kendilerini dışlayanları birlikte izlemeleriydi. Onların istedikleri şey komşularında değil-

* Druid, Alplerin kuzeyinde ve Britanya Adalarında varolan antik Kelt topluluklarındaki rahip sınıfı. Romalıların baskısıyla 2. yüzyıldan sonra yazılı tarihten silindi. 1718'de Londra'da bu adla bir tarikat kuruldu. 1833'te "Birleşik Kadim Druid'ler Tarikatı" adını aldı. Özellikle yoksulluğu işleyen yayınları yönetirler. 1908'de Alman Druid'leri Birliği kurulmuş, bunu Kanada ve ABD'deki Druid örgütleri izlemiştir. Druid'lerin, Müslümanların Kâbe'si gibi kutsal saydıkları bir Taş Tapınağı vardır, bu, İngiltere'deki "Stone Henge"dir. Druid'ler, büyü ve sihir ustalarıdır, taşlardan ve belirli bitkilerden şifa amacıyla yararlanırlar. Halen dünyadaki en güçlü "din dışı" okült örgütlerinden biridir. (ç.n.)

di. 50'lerde salgın olan komşularla boy ölçüşme hastalığına karşı bağışıklıkları vardı. Will ve Nora Friedrich, hayattan esas beklediklerinin satın alınamaz şeyler olması konusunda aynı düşünüyorlardı; fakat bir konuda ümitsizce farklıydılar. Her zaman bununla mutlu olamasa da Nora istediklerine zaten sahip olduğunu düşünürdü; Friedrich'se istediklerinin kazanılmayı beklediğine inanırdı. Halihazırda elinde olanlar Friedrich için yeterli değildi. Sanki o dokununca, dokunduğu şeyin değeri azalıyor gibiydi ve bu durum zaman zaman Nora'nın kalbini kırıyordu.

Winton, Hamden'ın en elit caddesindeki en büyük evde yaşıyordu. Tudor Dönemi mimarisini andıran ama ağırlığı olan bir evdi. Amcasının Connecticut Nehri kıyısındaki, fareler üzerinde deney yaptıkları havuzun bulunduğu ev gibi bir malikâne değildi. Fakat sadece garajı bile, Friedrich'in evinin tamamından büyüktü. 1812 Savaşı sırasında dikilmiş karaağaçların gölgesi, gündüz çimleri güneşten koruyor olmalıydı. İkinci kattaki terasa da muhtemelen ebeveyn yatak odasından çıkılıyordu. Tahta bahçe kapısı üzerindeki hilal şeklindeki oyuksa Hamden'ın havuzlu tek arka bahçesine kısa bir bakış atma imkânı sağlıyordu.

Belki çocukçaydı ama karaağaçların mantar kapmış, pencerelerinse manzaradan alınacak keyfe gem vuracak kadar küçük olması Friedrich'i neşelendirdi. Winton'a miras kalan bu evde kusurların olması, Friedrich'in daha mükemmelini inşa ettirmesine olanak verecekti.

Ön kapı henüz onlar çalmamışken açıldı. Dr. Winton'dı. Ağzından çıkan ilk kelimelerse, "Pantolon giyiyorsunuz" oldu. Friedrich, Nora'ya "Sana söylemiştim" bakışı atacaktı ki Bunny'nin de pantolon giymekte olduğunu fark etti.

Eğer bir fotoğrafçı Bunny ve Nora'yı izleyen Friedrich'in fotoğrafını çekseydi, bunun rahatlamış, kendinden emin bir adamın portresi olduğuna yemin edebilirdiniz. Aslında patlamaya hazır bir su kabarcığı gibiydi. Hep yanlış tahminlerde bulunuyordu. Nora'nın pantolonu konusunda yanılmak veya partiye gelen son konuklar olmadıklarını keşfetmiş olmak hoşuna gitmemişti. Öyle ki Winton'ın onu diğer konuklarla, "İşte, size hep bahsettiğim, parlak zekâlı Dr.

Friedrich" diye tanıştırmasından bile rahatsız oldu.

Winton onu neden yağlıyordu ki, neyin peşindeydi? Onun reklamının ardından Nora'yı tanıtmak için sadece "ve son derece şık, genç, güzel eşi" kelimelerini kullanması can sıkıntısını ikiye katladı. Nora'nın eve dönüş yolunda, "Sen parlak bir zekâya sahipsin, bense sevimli küçük bir eşim. Eğer seninkini daktilo etmek yerine kendi tezimi yazmış olsaydım, benim de kahrolası bir doktora derecem olacaktı" dediğini şimdiden duyar gibiydi. Friedrich, Winton'ın iltifatlarından rahatsız olmakla ve Nora'nın sesinin eve dönerken alacağı öfkeli tonla o kadar meşguldü ki karısının hayatından son derece memnun olduğunu görmeyi başaramadı.

Friedrich içkisini fondip yaparken, hiç ilgi görmemekten daha kötü olan şeyin tüm ilgiyi üzerinde toplamak olduğunu düşünüyordu. Hamile bir kadın, cin toniğini elinden bırakıp bir sigara yaktı ve Friedrich'e küçük çocuklara daha önce hiç psikanaliz yapıp yapmadığını sordu.

"Aslında artık yetişkin diye bir şey zaten yok..." Friedrich herkesin kahkaha atmasını sağladı ve psikanalize inanıyormuş gibi de yapmamış oldu. Frued'çu Dr. Petersen, pusuya yatmıştı ve artık yeni bir işitme cihazı kullanıyordu. "Düşünüyordum da bu akşam okul öncesi çağdaki çocukların cinselliği üzerine bir araştırma yapmamız ilginç olabilir" dedi. Kızlarının, bakıcıya sıcak geldiğinde pantolonunu çıkarma huyundan bahsederkenki neşesi Friedrich'e bir fikir verdi. "Ergenlik öncesinde kız çocuklarına cinselliği suç olarak gösteriyoruz. Yok sayarak, cinsellikten hiç bahsetmeyerek, tam ve tatmin edici seks hayatı için potansiyellerini yok ediyoruz."

Tahmin ettiği gibi, hamile kadın çok şaşırdı. Fakat bundan daha şaşırtıcı olan, Petersen'ın dedikleriyle ilgilenmesiydi. Eğer "Gai kau dong" işe yararsa, bu gibi konuları araştırmak için yeterince parası olacaktı. İlaçlar zihne açılan bir pencere gibiydi.

"Çok ilginç. Bunu tekrar edebilir misiniz?" Petersen, yeni işitme cihazının çalışmaya başlamasını istiyordu.

Friedrich dediklerini bu kez daha yavaş ve yüksek sesle tekrar etti. "Dedim ki bir araştırma yapmak istiyorum..." Kolunu Nora'nın omzuna koydu; böyle yaparak üzerindeki ilgiyi karısıyla paylaştığı-

nı düşünüp kendisiyle gurur duydu.

Nora, belli belirsiz renk geçişlerine sahip bir gökkuşağının üzerinde göğüsleri ve dişleri seçilen çıplak kadın resmine göz atıyordu. "Bu çok güzel bir DeKooning tablosu."

Winton, Friedrich'i dinlemeyi bıraktı. 1952'de, etrafta DeKooning'i duymuş pek fazla insan bulunmazdı; adını duymuşsa da birinin resimlerinden birini tanıması düşük bir ihtimaldi. "Modern sanatı sever misiniz?"

"Eğer iyiyse."

"Pantolon giyiyor ve DeKooning'den hoşlanıyorsunuz..." Nora'yı Friedrich'in kolunun altından çekti ve odanın diğer ucundaki kocasına seslendi. Bay Winton, üzerine kravat bağlayabileceği bir gömlek yerine, balıkçı yaka bir kazak giymiş, New York'lu bir sanat simsarıyla konuşuyordu; adam hafta sonunu geçirmek üzere oradaydı. Winton, Nora'yı gösterip, 'Thayer, sanırım biz ruh eşiyiz" dedi.

Friedrich, Winton'ın Nora'yla beraber, kızlarının doğuştan gelen cinsel dürtüleri üzerine yapacağı konuşmadan uzaklaşmasını izledi. Hamile olduğu halde sigara içen kadın da onları takip etti. Dr. Petersen elini Friedrich'in omzuna koydu. "Fikriniz bana, Freud'un bir akşam yemeğinde bahsettiklerini hatırlattı..." Friedrich kendinden rol çalınmadığı sürece, karısının konuşmaya dahil olmasından rahatsızlık duymazdı. Petersen'dan banyoya nasıl gidebileceğini sorarak adeta kaçtı ve dosdoğru bara yöneldi.

Likör servisi sınırsız, insanlar dost canlısıydı ve sonunda tepedeki büyük evlerden birine girebilmişti. En sonunda derisinin altındaki su kabarcığı öyle büyümüştü ki adeta dışarıya su sızdırır olmuştu. Odanın çeşitli yerlerini süsleyen antikalara odaklanmaya çalışarak bu histen uzaklaşmaya çalıştı. Eski eşyaları severdi. Fakat oturduğu Chippendale tasarımı koltuk, üzerinde oturma keyfini yaşatsın diye kaç kişinin ölmek zorunda kaldığını düşündürüyordu.

Terasta tek başına oturup televizyonda bir eğlence programı izler gibi partiyi izleyen siyah takım elbiseli esmer adamı görene kadar da hiçbir şey onu sakinleştiremedi. Gözleri büyük, solgun ve yaşlıydı. Friedrich'ten genç, belki en fazla yirmi sekizindeydi. İçeride olan bitene kendi kendine gülümsüyorduysa da (ki bu daha çok

bir sırıtma gibiydi) mavi gözlerindeki solgun ve puslu bakış, onu her an ağlamaya hazırmış gibi gösteriyordu.

Bunny Winton, ona el sallayarak kocasıyla ona ve Nora'ya, sanat simsarına ve Rockefeller Vakfı'na bağışta bulunan diğer adama katılmasını işaret etti. Friedrich kendinde olsaydı, bağışı yapan adamla tanışmaktan çok mutlu olurdu. Zira Friedrich'in arzu ettiği başarıya ulaşması için büyük cüzdanlara ihtiyacı vardı. Rockefeller adamı, GKD ya da ergenlik öncesi dönemde çocukların cinsellik algısı üzerine yapacağı araştırmalar için ona para verebilirdi. Will Friedrich yapması gerekeni biliyordu ama bunu yerine getirmeye yeltenmedi bile. Ayağa kalktı, oradaki herkese arkasını dönüp terastaki küçük adama katıldı; çünkü Friedrich'in en sadık yâri mutsuzluktu. Buna deva olacak bir ilaç üzerine çalışıyor olsa bile, Friedrich kalbinin en derinlerinde mutsuzluğun, insanların doğal hali olduğunu hissediyordu.

Yabancı, bir sigara uzatarak sohbete başladı. Adam, "Kibar olmak çok yorucu" dediğinde Friedrich'in duyduğu boğuk bir sesti. Doğu Avrupa aksanıyla konuşuyordu.

"Yine de kaba olduğunuzda harcadığınızdan daha az enerji sarf edersiniz."

"Bu doğru." Küçük adam, Friedrich'in cevabını eğlenceli bulmuştu. "Ne iş yapıyorsunuz?" İngilizcesi pek iyi olmadığından, adam bir de sözcük israf etmek istemiyor gibiydi.

"Psikoloğum." Bu adamda, hüznün yanı sıra Friedrich'e tanıdık gelen bir şey daha vardı.

"İyi bir iş midir?"

"Zor bir iştir."

Yabancı, yaya geçidindeki bir polis memuru gibi elini havaya kaldırdı. "Üzgünüm ama zor olan mezar kazmaktır. İnsanlara yardım etmek..." Adam omuz silkip devam etti, "...kolaydır. Zor olan öldürmek." Bunu yüzünde bir gülümsemeyle söyledi ve kendini "Lazlo" olarak tanıttı. "Madem işiniz zor, neden yapıyorsunuz peki?"

Soruyu Nora sorduğunda da cevapladığı gibi, "Çocuklarım için" dedi.

"Onlara sizin hiç sahip olamadıklarınızı vermek istiyorsunuz."

"Basitçe böyle, evet."

"Kolay: On altı yaşına geldiklerinde, evinizin anahtarını onlara verip gidin ve bir daha geri dönmeyin. İçki içip mutfak masasının üstünde sikişmelerine izin verin." Hamden'da insanlar yüksek sesle "sik" demezlerdi.

Friedrich masanın altında doktorculuk oynayan kızlarını, masanın üstünde cinsel ilişkide bulunurken düşündü ve bundan hiç hoşlanmadı. "Ailenizin size böyle yapmasını mı dilerdiniz?"

"Dilek değil. Bunu zaten yaptılar. Prag'da, 1941 yazından 1942 yazına kadar... Hayatımın en mutlu yılıydı. Ama dünyanın geri kalanı için pek öyle değildi sanırım."

"Aileniz size evin anahtarlarını bırakıp gitti mi?"

"İsteyerek gitmediler. Naziler..."

"Peki Almanlar sizin kalmanıza neden izin verdi?"

"Onlar için çalışıyordum. Kamplara gidecek ailelerin toparlanmasına yardım ediyordum. Bu işi ergenlik çağındaki bir çocuğa vermek çok zekiceydi. Her şey daha az korkutucu görünüyordu. İlk kız arkadaşımla böyle tanıştım." Lazlo, bir sivrisineğe uzandı ve ellerini çırparak arada kalan hayvanı öldürdü. Şimdi avcunda bir kan lekesi vardı. "Ben onun son yemeğiydim." Friedrich, Lazlo'nun bileğindeki sayılardan oluşan dövmeyi görünce, adamın ona neden tanıdık geldiğini anladı.

"Benim evime gelmiştiniz." Koşer sertifikalı kasabın şoförü Winton'larda ne arıyor, anlayamadı.

"Papağanlarınız eğer kardeşim Marjeta'yı görmüşlerse, beni haberdar edin."

"Kardeşiniz nerede?"

"Annem ve babamla beraber."

Friedrich, Lazlo'nun daha fazlasını söylemesini bekliyordu. Adam sohbeti sürdürmeyince, Friedrich kendini konuyu değiştirmek zorunda hissetti. "Bugünlerde neler yapıyorsunuz?"

Lazlo, yirmilerinin ortasındaki bir kızı işaret etti. Uzun boylu ve soluk benizli biriydi; gözlük takan bir Modigliani tablosu gibi. "Babasının New York'ta bir sanat galerisi var." Babasının yanında duruyordu; Friedrich, baba kızın hemen arkasında Winton'ın kocasını,

Nora'nın üzerine eğilmiş halde gördü. Nora'ya bir kitaptan bir şeyler gösteriyordu. Eğer kitabın sayfalarını çeviren Bunny olmasaydı, Thayer'ın Nora'nın bluzunun ön tarafına, göğüslerine baktığından şüphe edecekti.

Sanat simsarının kızı Lazlo'ya el salladı. Çocuksu bir samimiyetle ona geri gülümsedi; saçlarını savurup kalkmak üzere olan bir trenin penceresindeymiş gibi o da el salladı. Sonra Friedrich'i dirseğiyle dürtüp, "Çok çaba gerektiren bir kızdır" diye fısıldadı.

"Hepimiz öyle değil miyiz?"

***

Friedrich, arkasını tahtaya dönmüş, kürsüde sıkıcı olmamaya çalışarak ders anlatıyordu. "İstatistik koleksiyon matematiğidir; sayısal verilerin organizasyonu ve yorumlanmasıdır." Yaz okulunun ilk günüydü. İstatistiği severdi. Bir araya getirme, karşılaştırma, olguları sayılara indirgeme yeteneği, tartışmasız olarak onu psikanalizcilerden ayırıyordu. Şimdiye kadar, istatistikle uzmanların çalışmalarının pek de iyi gitmediğini kanıtlamayı başarmıştı. Ama çok yakında başarısını, akademik saldırılardan korumak için istatistiği kullanacaktı.

O zamana kadar istatistik, alet kutusundaki yeni çekiç gibiydi ve kimse bu çekici çok iyi kullandığı gerçeğine itiraz edemezdi. Standart sapma analizlerini aklından yapan biri için, İstatistiğe Giriş dersinde, konunun ABC'sini öğretmek... Ama Friedrich'in esas hoşuna gitmeyen, Dekan'ın yaz okulunda altı yüz papel kazanmak istiyorsa, istatistik dersi vermek zorunda olduğunu söylemesiydi.

"Bu derste, spesifik olarak, istatistiğin kullanıldığı yerlere, nüfusun karakteristik özelliklerine ve bu özelliklere ulaşmak için örneklemin nasıl seçilmesi gerektiğine odaklanacağız. Bu derste karşılıklı ilişkinin ve neden-sonuç ilişkisinin mantığını öğreneceksiniz." Dersin bitmesine daha elli beş dakika vardı. Ama daha şimdiden gözü saatindeydi ve esnememeye çalışıyordu. Sanki kelimeleri amfinin havasında asılı kalıyor gibiydi.

1952'de, lisans öğrencilerine yaz okulunda adeta öldürücü bir za-

limlik gösteriliyordu. Amfi tıka basa doluydu. Üniversite öğrencisi olamayacak kadar yaşlı görünen adamlar da oradaydı; bunlar lisans yıllarını kara ordusuna, donanmaya veya hava kuvvetlerine katıldıkları için askerde geçirmişlerdi. Şimdi savaş gazileri için çıkarılan kanundan yararlanıp Yale'e kaydolmuşlardı. En ön sırada mum gibi dizilmiş istekli genç öğrenciler, Yedek Subay Hazırlık Eğitim Teşkilatı'ndandılar ve dört yıllık bölümlerini üç yılda bitirmek için acele ediyorlardı; böylece Yale'den zamanından önce çıkıp ölmek üzere Kore'ye gidebileceklerdi.

En arka sırada futbol takımındakiler oturuyordu; bu öğrenciler dersi daha önce alıp sınıfta kalmışlardı. Friedrich'in onlara C - verecek kadar futbol fanatiği olmasını umuyorlardı; sonbaharda top oynayabilmek için en az bu notu almaları gerekiyordu. Herkes dersi geçmek istiyordu çünkü oradaki herkesin dersi geçtikten sonra yapacak önemli işleri vardı; ama hiçbirininki Friedrich'inki kadar önemli değildi.

Amfi sıcaktı, havalandırma arızalanmıştı. Herkesin gözü cam gibi olmuştu. Hücum oyuncularından kırmızı suratlı, adaleli ve sığır filetosu kadar sıkı olanı, çoktan horlamaya başlamıştı. Friedrich onu bir tebeşir fırlatarak uyandırabilirdi; ama o kadar enerji kendisinde de yoktu.

"Bu öğleden sonra, istatistikle ilgili anlattığım her şeyin size sıkıcı geldiğini biliyorum ama yaz okulunun sonuna geldiğimizde istatistiği heybetli ve hakiki bir sihirbazın büyü malzemesi olarak göreceksiniz." Friedrich sanki dersi öğrenciler için değil de kendisi için ilginç hale getirmeye çalışıyor gibiydi. Fakat işe yaramıyordu. "Aranızdan herhangi biri neden böyle dediğimi tahmin edebilir mi?"

Herkes yüzüne boş gözlerle bakıyordu; kimse söz istemedi. Amfide yalnızca bir karasineğin vızıltısı duyuluyordu; Friedrich'in sorusuna aldığı tek yanıt buydu ve bu sessizliğin içinde sinek vızıltısı insana olduğundan da sağır edici geliyordu. "Pekâlâ... Çünkü istatistik bize geleceği ölçme ve tahmin etme imkânı verir. Bu da istatistiğin gelecek olduğunu gösteriyor." Friedrich son dediğinin iyi bir fikir olduğundan şüpheliydi. Bu yüzden konuyu daha derinlemesine incelemeden, değiştirmeye karar verdi; bu sırada horlayan öğrenciye tebe-

şiri fırlattı. Iskaladı. Öğrenciler gülmeye başladı. Ona mı yoksa hücum oyuncusuna mı gülüyorlardı?

Bu belirsizlikten rahatsız olan Friedrich ilgiyi başka yöne çekti. "Örneğin diğer derslerden aldığınız notlara ve gözlerinize bakarak, kimlerin dersimden kalacağını tahmin edebilirim." Öğrenciler artık gülmüyorlardı. "Elbette bazılarınız benim hatalı olduğumu ispatlamak isteyeceksiniz." Aslında Friedrich öğrencilere bir şeyler fırlatan ve kibirli bir tavırla tehditler savuran profesörlerden nefret ederdi.

Friedrich boğazını temizledi ve Dekan'a sunduğu ders programından saptı. "Dersten geçme şansını artıracak ekstra puanlarla ilgilenenler, Vassar, Wellesley ve Radcliffe öğrencisi kızların göreceli hafifmeşrepliğinin istatistiksel analizi için veri toplamama yardım edebilirler."

Birkaç saniyelik sessizliğin ardından, "yaşasın" bağırışlarıyla amfi hayata döndü; sanki az önceki teklifle Friedrich suni teneffüs yapmıştı. Alkışlamayan öğrenciler, sıralarının üstüne vuruyordu. Friedrich kendini Bay Chips* gibi hissetmişti.

Yarım saat sonra, amfinin arkasındaki ikili kapı açıldı. Gelen bölüm sekreteriydi. 1,50 boylarındaki bu kadının, boyuna göre yaklaşık 32 kilo fazlalığı vardı. Yemeğe gittiği zamanlar dışında masasından kalkmaz ve Psikoloji Binası'nın da dışına çıkmazdı; masasından kalkması da birilerine kötü haber vermek için olurdu. Şimdi kadın sınıfta olduğuna göre Nora'ya bir şey mi olmuştu? Ya da çocuklara? Dekan ekstra puan vaadini de hemen duymuş olamazdı; tabii eğer az evvel lavaboyu kullanmak için izin isteyen çilli, savaş gazisi çocuk Dekan'a gitmediyse...

Kürsüye geldiğinde sekreter soluk soluğa kalmıştı. Friedrich sesini alçaltıp, "Sorun ne" diye sordu.

"Hastalarınıza size ulaştırmamız için Psikoloji Ofisi'ne mesaj bırakmamalarını rica edebilir misiniz? Biz öğretim görevlilerinin özel sekreteri değiliz."

"Hangi hastam aradı?"

"İsmini söylemedi ama acil bir durummuş ve kim olduğunu siz

* Goodbye Mr. Chips isimli 1939 yapımı filmin esas karakteri. Film yaşı ilerlemiş bir akademisyenin kariyerini konu edinmiştir. (ç.n.)

tahmin edermişsiniz. Bizden yardıma ihtiyacı olduğunu iletmemizi istedi. Onu nerede bulacağınızı bilirmişsiniz."

"Sesi nasıl geliyordu?"

"Telefonu öğle yemeğinde olduğum için ben cevaplamadım. Ama telefonu açan öğretim asistanı, oğlanın ağladığını söyledi."

"Ne zaman aradı?"

"Öğle yemeği saatinde. Ama ben asistanın aldığı notu az evvel fark ettim." Saat neredeyse akşamüstü beşti.

Friedrich kendini katil gibi hissederek kürsüden aşağı atladı. Çıkışa koşarken öğrencilerine, "Bu gece kitaplarınızın ilk iki bölümünü okuyun. Beyler, bir dahaki ders sınav yapacağım" diyordu.

Sterling'in avlusu, amfiden sekiz yüz metre kadar uzaktaydı. Friedrich bu uzaklığı hızla koşamazdı çünkü demiryolunda çalışan işçiler ellerindeki baltalarla onu Salt Lake mevkiine yönlenmek zorunda bıraktılar. Onların gazabından ancak parçalara ayırdıkları danaları yükledikleri yük vagonlarından birine saklanarak kaçabildi.

İki haftadır düzenli olarak buluştukları bank boştu. Zaten Casper yardım istemek için üç saat önce aramıştı. Uyuyan Dev'e geri mi gitmişti? Alet çantasındaki neşteri bu kez kullanmış mıydı? Friedrich bankın üzerinde iki büklüm, elleri dizinin üstünde, soluklanıp düşünmeye çalıştı. Kütüphanenin girişinde bir ankesörlü telefon vardı. Polis çağırabilir, onları Uyuyan Dev'e gönderebilirdi. Friedrich ayakkabısını bağlamak üzere bacak bacak üstüne attı. Bir serçe o sırada, gagasıyla topraktan kurt çıkarıyordu; Casper'ın notuysa taş yolun üzerine yazılmıştı.

Dr. Friedrich, yeterince bekledim. Odamda kestireceğim; beni orada bulabilirsiniz; Vanderbilt Binası, 303 numara. – CG.

Friedrich yarışı kaybetmesine rağmen koşmayı sürdüren atlet gibiydi. Öğrenci yurdunun merdivenlerini üçer üçer çıktı; düştü, bacakları üzerinde zorlukla tekrar doğruldu ve çaba harcamaya devam etti. Casper'ın odasının olduğu kat sanki terk edilmişti. Odasının kapısıysa aralıktı. Friedrich sessizce kapıyı ardına kadar açtı. Odanın ışığı kapalıydı, içeriye Friedrich'in gölgesi vuruyordu. Casper yatakta hareketsiz yatmaktaydı: Yüzü tavana dönük, gözleri kapalı, sol kolu yataktan aşağı sarkmış. Eli ışığı iyice kesiyordu; sanki parmak-

larından yere karanlık damlıyordu. Friedrich alet çantasını, küp şekerleri koydukları ilaç şişesinin yanında gördü. Araştırma bitmişti. Böyle düşünmenin bencilliği, Friedrich'e kendisini ayakkabısının altına pislik bulaşmış biri gibi hissettirdi ama engel olamıyordu. Üstelik Friedrich sadece başarısız olmakla kalmamıştı, bu üzgün çocuğun ölümünde de payı vardı.

Yardım çağırma dürtüsüyle mücadele etti. Önce her şeyi anlamaya karar verdi: Masanın üstü düzenliydi; Friedrich'in ailesi ve papağanlarla fotoğrafı duvara raptiyelenmişti; bunun altında aşırı ışıkta çekilmiş annesinin fotoğrafı (aşırı ışık kadının yüzünün güneş gibi görünmesine neden olmuştu) vardı. Casper, lavaboda yıkadığı külotları kurutması için asmıştı. Ayrıca Friedrich'in tutmasını istediği siyah kaplı günlük de oradaydı. Işığı açtı; her şeyi görmek istiyordu. Elinden o an başka şey gelmiyordu.

"Sorun ne Dr. Friedrich?"

Casper doğrulunca, Friedrich başını ona çevirdi. Bu sırada kendisini çocuğu zincirlerinden hızla çekip uyandırmış bir tanrı gibi hissediyordu. İçinde bulunduğu ruhsal durumun değişmesi biraz zaman aldı; rahatlamayı, insanın içine işleyen huzursuzluğun karamsar gelgitleri izledi. Bunların hiçbirini Casper'a belli etmek istemedi.

"Nasılsın, Casper?"

"İyiyim." Sesi hissizdi.

"Öyleyse beni neden aradın?"

"Yardıma ihtiyacım var."

"Mesajını not alan kişi ağladığını söyledi."

"Heyecanlanmıştım." Casper, Friedrich'i daha fazla endişelendirmek istemiyordu.

"Neden karanlıkta uzanıyorsun?"

"Enerjiyi boşa harcamaktan hoşlanmam. Ama isterseniz, yakabilirsiniz."

"Sorun değil. Kendine yine zarar vermeyi mi düşünüyorsun?"

"Hayır."

"Öyleyse neden notunda kestireceğini yazdın? Geçmişini düşününce, bu kelime biraz endişe verici."

"Bu şekilde düşünmemiştim." Casper kahkaha attı. "Bu, Nina'nın

ağabeyi, Whitney Bouchard'dan duyduğum bir ifade. Kestirmek... Argo bir söyleyiş."

"Whitney Bouchard?" Okul gazetesinin editörü, Princeton'ın kale çizgisini geçmesini ayağını kırmak pahasına engelleyen futbol yıldızı, yakışıklı, cesur, zengin, altın değerinde... Bir tanrı değilse de Yale'in lisans öğrencilerinin kahramanı; onlar için adeta Aşil gibi...

"Whitney, benim yeni arkadaşım."

Friedrich, Casper'ın tanış olma halini bir arkadaşlığa dönüştürdüğünü kafasına not etti. "Bu arkadaşlıkta seni rahatsız eden bir şey mi var?"

"Hayır, o harika biri. Problem şu ki bir iş teklifi aldım."

"Ben sana zaten kütüphanede bir iş ayarlamıştım."

"Ama teklif edilen daha iyi bir pozisyon."

"Ne tür bir iş bu?"

"Wainscot Yat Kulübü'nde barmenlik." Friedrich Wainscot Yat Kulübü'ne daha önce hiç gitmemişti ama Winton ve Thayer'ın oraya üye olduğunu duymuştu. Züppelere göre bile orası snop bir yerdi. Friedrich, Bouchard'ların ve kulübün sınırlarını Casper'ı kapsayacak kadar genişlettiğine inanmakta zorlandı. "Bu işi benim için Whitney ayarladı. Yazı onunla birlikte geçirmemi istiyor."

"Sana böyle mi dedi?" Casper başıyla onayladı.

Friedrich, Casper'ın ayıp olmasın diye edilmiş bir teklifi ciddiye alma olasılığını düşündü. Belki de bu zengin çocuk kibarlık ederken, Casper onun içten olduğunu sanmıştı. Yale'e ilk geldiğinde Friedrich de böyle şeyler yaşamıştı. "Whitney başka ne dedi?"

"Kendisinin boktan biri olduğunu düşünüyormuş, bense gerçekten önemli olanın ayrımına varabilen biriymişim." Casper gururla gülümsedi.

"Gerçekten 'bok' kelimesini mi kullandı?"

"Evet."

Friedrich bunun, GKD'nin bir yan etkisi olup olamayacağını merak etti. Gerçi geri çevrilemez bir terslik değildi; Winton'la Casper'ın ilacının dozunu azaltmayı konuşacaktı. "Whitney'le arkadaşlık, iş teklifi ve yazı birlikte geçirme teklifi... Bu noktaya nasıl geldiniz?"

Friedrich karanlıkta oturup Casper'ın mezarlık ziyaretini, Whitney'in felçli kardeşi nedeniyle duyduğu suçluluğu, Old Crow şişesini, Whitney'in sızmasını, onu arabayla eve bırakışını, Whitney'in annesiyle sabaha kadar Nina'dan konuşmalarını kapsayan ilginç özetini dinledi.

Casper derin bir nefes alıp ekledi, "Bayan Bouchard benim Tanrı'nın bir hediyesi olduğumu söyledi." Olanaksızlık, bir çeşit delilik haline dönüşüyordu.

Friedrich'in kafasındaki soru şuydu: Casper'ın gerçeklik algısındaki bu esneklik, Winton'ı aramasını ve çocuğu psikiyatri hastanesinde gözlem altında tutmayı gerektiriyor muydu? Friedrich bunu yapmayı istemiyordu. İstediği Casper için en iyisini yapmaktı, GKD'yi iyi göstermek ikinci plandaydı. Ama Casper bir dahaki intihar teşebbüsünden sağ kurtulsa bile, vücudunda bu ilacın olması gerçeği, ilacı öldürmeye yetecekti. "Eve Dönüş"ü ve Casper'ı korumanın tek yolu, güvenli yolu seçmekti.

Friedrich, Casper'ın telefonu olan bir yerde kalmasını sağlayacak cazip bir yem düşünüyordu. Belki de aşırı ihtiyatlı davranıyordu ama çocuğu bu halde yalnız bırakmanın güvenli olmayacağı düşüncesini kafasından atamıyordu. Winton'ı arayabilir, "Sana demiştim" cevabını dinleyebilirdi; bunlar bir hata yapmaktan iyiydi. Winton muhtemelen onu bir iple bağlayıp akıl hastanesine götürmeyi önerecekti. Bu düşünce ona kabul edilemez gelmiyordu ama... Friedrich tam hamburgeri icat ettiğine dair saçma iddianın sahibi olan Louie's restoranında akşam yemeği yemeyi teklif edecekti ki aşağıdan birinin Casper'a seslendiğini duydu. "Casper, çantanı hazırlamana yardım edeyim mi?"

Friedrich sesin kime ait olduğunu tahmin edebiliyordu. Bu Whitney'di ya da Friedrich de hayal görmeye başlamıştı. Casper yataktan fırladı, camı açtı, başını dışarı çıkarıp, "Beş dakikaya aşağıdayız, Whit" diye bağırdı.

Friedrich hastasını daha iyi görmek için ışığı açtı. Casper'ın Dickens romanlarından çıkma mezarlık fantezisinden veya Bouchard'ların ona kucak açmasından daha inanılmaz ve endişe verici olan şuydu ki Casper üzerine Wainscot Yat Kulübü'nün armasını taşıyan la-

civert ceketi.giymek üzere, üstündekileri çıkarıyordu.

Casper, Friedrich'in kıyafetlerine baktığını görünce, "Üzerime kustuğu gece, Whitney bunları bana hediye etti" dedi. Casper, aynı gece Whitney'in ona yeni diş fırçası, kokulu sabun, diş ipi, şampuan ve bir manikür seti bulunan banyoya girmeyi teklif ettiğineyse değinmedi. Bunların hepsi Casper'a yabancıydı; fakat orada olmak ona keyif vermişti. Evet, Casper farklı görünüyordu. "Whit, kıyafetlerin bende kalabileceğini söyledi. Eğer bir kulüpte barmenlik yapacaksan böyle şeyler giymelisin."

Casper bavulunu açtı ve deri kenarlı bir denizci şapkasını başına geçirdi. Gülümsemesinde garip bir yan vardı; şapkanın ona kattığı havalı görüntüyse hiç Casper'vari değildi. Kurnaz ve yırtıcı görünüyordu; öyle ki bu hali Friedrich'e Marlene Dietrich'i hatırlattı. Durumun saçmalığı, Friedrich'in dikkatini içinde durmadan yükselen öfkeden uzaklaştırdı; Casper için yaptığı bunca şeyden sonra, bu iyi giyimli nankör araştırmasını mahvedecekti.

Friedrich masanın üzerindeki boş ilaç şişesini aldı. "Casper, bu araştırmaya karşı sorumlulukların var; bize söz verdin."

"Zaten araştırmayı bırakmıyorum ki, Dr. Friedrich. İşe yaradığını anlamak için bana şöyle bir bakmanız bile yeter."

"Bununla ne demek istedin?"

"Pek emin değilim ama artık pek emin olmamak beni endişelendirmiyor. Bu iyi bir şey, öyle değil mi?"

"Evet."

"Öyleyse neden sevinçli görünmüyorsunuz?"

"İnsanların onlar için bulduğum işten, ertesi gün istifa etmelerinden pek hoşlanmam. Ayrıca lanet olası Wainscot Yat Kulübü'nde kalırken benimle haftada bir nasıl buluşacaksın?"

"Bana kızdınız."

"Hayır." Kızgındı ama bu Casper'ın pek umrunda değil gibiydi.

"Orada kalmayacağım ki. Whit kulübelerinin arkasındaki konuk evinde onunla kalmamı istedi. Otuz sekiz odalı bir eve neden kulübe derler ki?"

"Bu benim uzmanlık alanım değil."

"Doğru. Her neyse, çizelgeyi kontrol ettim. Pazartesileri, izin

günüm olacak; o gün trenle buraya gelebilirim. Randevu günümüzü buna göre değiştirmeyi rica edecektim. Sizi bu yüzden aradım. İşe yarın başlıyorum. Oraya bu akşam gideceğiz. Bu yüzden bana önümüzdeki haftanın ilaçlarını da bugün vermeniz gerekecek. Sizin sayenizde, bu ilacın sayesinde, istemeyi hayal bile edemeyeceğim bir şeye erişme şansını yakaladım. İşte şimdi orada ve ben onun yapabildiğim kadar büyük kısmını elde etmek istiyorum."

"Sence bu neyin büyük kısmını elde etmek için bir fırsat?"

"Kendim olmanın."

Whitney, arabasıyla Friedrich ve Casper'ı psikoloji binasına bıraktı ve Friedrich, Casper'la sonraki haftanın ilaçlarını almak için üst kata çıkarken arabada bekledi. Casper, deneye katıldığını Whitney'e asla söylemeyeceğinin ve küp şekerleri her sabah alacağının garantisini verdi.

Mayalandırma işlemini yaptıkları fıçı bu sırada köşede duruyordu. Casper onun ne olduğunu sorduğunda, Friedrich, "Hiçbir şey" diye cevapladı.

***

"Kim dondurma ister?" Friedrich, Balina'yı garaja giden yola soktuğu sırada, arabanın camından böyle bağırdı. O sırada Nora çimlere uzanmış, Thayer Winton'ın partide verdiği birinci basım bir T.S. Eliot okuyordu. Çocuklarsa salıncakta sallanıyordu; Nora salıncağı bahçenin dörtte ikisini işgal edecek şekilde inşa ettiğini ileri sürerek kocasını suçlamıştı.

Çilek, çikolata ve vanilya; savurganlık yapmış ve işten eve dönerken her birinden 250 gram almıştı. Çocukları, kendi elleriyle yaptığı salıncaktan fırlamış, karısıysa T.S. Eliot'ın *Waste Land*'ini [Çorak Ülke]* bir kenara fırlatmıştı. Şimdi çocuklarla beraber ona doğru koşuyordu. Hanımeli kokan bu yaz akşamı ve paketlenmiş dondurmayla, o an olabildiğince güzeldi; ama Friedrich, Becky'nin atlamasıyla boşalan salıncağın, o hızla üç metre yükselip zincirlerinin aniden kıvrılmasıyla Jack'in başının arkasına doğru hızlandığını görünceye kadar.

* Eliot, Thomas Stearns; Çorak Ülke, Yaba Yayınları, İst., 2000. (y.h.n.)

Uyarmak için bağırmaya fırsat bulamadığından, elinden gelen tek şey izlemek oldu. Jack bir anda sığılotu koparmak için durduğundan, salıncağın oturağı kimseye zarar veremeden sallanıp yavaşladı. Durduğu noktada kalakaldı; en küçük çocuğunun ev yapımı salıncağın altında kalıp beynini parçalaması ihtimali onu olduğu yere öyle bir çivilemişti ki Willy, dondurma torbasını kapıp arabanın kapısını kapansın diye ittiğinde, Friedrich elini kapının kenarından çekmek için kıpırdayamadı bile.

Friedrich'in bacakları çözüldü. Parmaklarının en az ikisinin kırıldığını hissetti ve avcu yarıldı. Garip bir biçimde, parmaklarını sıkıştıran kapıyı açmak canını daha da çok yaktı. Willy'yi suçlamadığı için kendisiyle gurur duydu. Nora, Balina'yı hastaneye doğru sürerken, çocuklar dondurmayı arabada yediler.

İki parmağı alçıya alındı; sağ eli fena ezilmişti. Rengi ham kırmızı erik morundandı ve yeniden yazabilmesi veya not alabilmesi için iki ay geçmesi gerekiyordu. Winton ofisleri değişmeleri konusunda ısrarlıydı, Aalto'nun dizayn ettiği masasında bir kayıt aleti ve gizlenmiş ses alıcısı vardı. Halının altındaki pedala basılmasıyla çalışmaya başlıyordu. Her hafta yirmi katılımcıyla görüşmesi ve bunu raporlaması gerekiyordu. Eğer onlarla ofisinde buluşursa bant kaydını, buluşmanın sonunda dinleyerek kâğıda geçirebilirdi.

Friedrich kabul etmedi. Bunun sebebi de ortağına daha fazla borçlanmak istememesiydi. Deneklere verdikleri parayı zaten Winton ödüyordu. Ayrıca o cumartesi, Winton, Nora'yı Pollock diye bir adamla tanıştırmak üzere New York'taki bir resim galerisine götürmüştü. Nora yola çıktıkları andan başlayarak bütün bir günü kocasına ayrıntılarıyla anlatmıştı; Friedrich'e göre bu hikâye, bir tarafında Rorschach testi diğer yanında kokteyl partisi olan bir yol ayrımı gibiydi. Nora tren biletini kendisi ödemişti ama yine de... Aslında Friedrich'i rahatsız eden karısının Winton'la ilerletmekte olduğu arkadaşlıktı; öyle ki Nora artık ona "Bunny" diye hitap ediyordu.

Ama gelecek pazartesi ve o yazdan sonraki tüm pazartesiler, artık bir barmen olan eski atom çocuk Casper'la, GKD'nin etkilerini ve Wainscot Yat Kulübü'nde işlerin nasıl gittiğini konuşmak üzere Sterling'in avlusundaki bank yerine, Winton'ın ofisinde buluştular.

Kayıt cihazı adeta insanı günaha davet ediyordu; Friedrich, Casper'la ve diğer deneklerle yaptığı görüşmeleri, görüşmelerden sonra yaptığı çıkarımları, kısacası her şeyi kaydetmeye karar verdi. Gizli bir kayıt aletinin çalışmakta olduğunuysa katılımcılara belirtme gereği duymadı. Casper o kadar iyi gidiyordu ki kayıttan haberdar olup içine kapansın istemezdi.

Yüksek lisans öğrencilerinden biri, bantları kâğıda geçiriyordu. Winton'ın ofisindeki ilk seans yirmi yedi sayfa tutmuştu; bir sayfanın dörtte üçü uzunluğundaysa notlar vardı. Friedrich aşağıdaki bölümleri kırmızı kalemle daire içine aldı:

F: Barmenlik nasıl gidiyor?

C: Başta gergindim. Demek istediğim, ben içki içmem; daha önce bara da gitmemiştim. Kokteyl tariflerini anlatan bir kitap okudum; ama aynı şey değil. Her neyse, gerildiğimi hissettiğimde, sizi düşündüm. Diğer insanları nasıl kendinize benzeteceğinizi biliyorsunuz; onların size güvenmesini ve açılmasını sağlıyorsunuz. Bu işinizin bir parçası.

F: Bunu nasıl yapıyorum?

C: Şu an yapmakta olduğunuz gibi; gülümsüyorsunuz, onlara doğru eğiliyorsunuz. Ama onlara fazla yaklaşmamaya da özen gösteriyorsunuz. Ah evet, en önemlisi de hareketsiz duruyorsunuz, böylece sizinle göz teması kurabiliyorlar. Karşınızdakine dünya onun etrafında dönüyormuş gibi hissettiriyorsunuz. Bunu babanızdan mı öğrendiniz?

F: Belki bilinçsizce... İnsanların duymaktan hoşlanacağı hikâyeler anlatmayı iyi bilirdi.

C: Barda insanlarla konuşmak çok eğlenceli; soyadınızın Gedsic olduğunu, annenizin kızılcık toplayarak geçindiğini, aslında ait olmadığınız dünyayı görmezden gelmelerini sağlamaya çalışmak... İnsanların yeterince zeki olmaması ve zihinsel limitleri kara delik gibidir. Eğer ilerlemek istiyorsanız, bu kara deliğin gücünü hesaba katmanız gerek.

F: İlerlemeden kastın ne?

C: Kabul görmek, sizden hoşlanmalarını sağlamak.

F: İnsanların bunu yapmasını nasıl sağlıyorsun?

C: Dragonları yarıştırır gibi.

F: Ne?

C: Dışarıda yarışan bir grup yelkenli gibiler. Whitney olimpiyat şampiyonu. Yelkenle yol almayı o öğretiyor.

F: Ortamı yelkenli yarışı gibi düşünerek insanların seni sevmesini nasıl sağlıyorsun?

C: Bazen onların rüzgârı yakalamaya çalışarak bir mil boyunca yanlış yöne yelken açtığını görürsünüz; bu onların yarışı kazanmasına engel olur.

F: Demek istediğini anladığımdan pek emin değilim...

C: Şöyle, eğer dürüstseniz... Hayır, doğru kelime, açık sözlülük. Eğer birine, "Burada kimseyi tanımıyorum ve sizinle arkadaş olmak istiyorum" derseniz, işe yaramazın biri olursunuz; herkes umutsuz bir sürüngen olduğunuzu düşünür. Ama cümleye, "Wainscot'ın bu kadar değişmesi ne ilginç değil mi" diye başlarsanız durum farklılaşır.

F: Daha önce Wainscot'ta bulundun mu Casper?

C: Hayır ama etrafta dolanan eski fotoğraflarla kıyaslayınca, mekânın değiştiği bariz. Ayrıca kulüpteki herkes sürekli oranın artık eskisi gibi olmadığını, eskiden daha çok üyenin bulunduğunu falan filan söyleyip duruyor. Benim tek yaptığım bu insanlarla ortak fikrimiz var izlenimi vermek.

F: İnsanların seni sevmesini sağlamak için başka neler yapıyorsun?

C: Hatalı olduklarında onları düzeltmiyorum. İnsanları yağlamak da her zaman işe yarar.

F: İnsanların seni gerçekten sevdiğinden nasıl emin oluyorsun; belki de seni seviyor gibi yapıyorlar?

C: Çünkü beni evlerine yemeğe davet ediyorlar; hatta Whitney'in o akşam Alice'le randevulaştığını ve bize katılamayacağını bildikleri zaman bile. Alice'in ailesi Whitney'lerin yan kulübesinde oturuyor.

Seans bittikten sonra Friedrich'in Casper Gedsic üzerine aldığı notlarsa şöyleydi:

CG, şimdi doğrudan göz temasını daha rahat kuruyor ve dış gö-

rünüşüne daha çok özen gösteriyor; daha güvenli bir duruşu var, cildi daha pürüzsüz, hijyene daha çok önem veriyor. Artık kekelemiyor; daha sakin ve daha az gergin görünüyor. Tokalaştığımızda, eli kuruydu. CG'ye daha önce aşırı terleme teşhisi konmuş mu görmek için sağlık kayıtlarını kontrol et. Deneğin cildi bronz ve fiziksel olarak daha zinde.

***

İki seans sonra, Friedrich bant kaydından çıkarılan notların aşağıdaki kısmını, bu kez mavi kalemle çizdi.

F: Nasıl gidiyor Casper?

C: Bir kızla tanıştım.

F: Güzel.

C: Hayır, güzel olan onun benden hoşlanıyor olması. Adı Eloise. O bir kuşçu.

F: Ne?

C: Kuşları gözlemliyor. Kuşbilimiyle ilgileniyor.

Üç sayfa sonraysa şu kısımları çizmişti:

F: Peki Eloise ve sen, balıkkartallarını izlemenin dışında neler yapıyorsunuz?

C: Berbat bir yüzme alanı var. Geceleri işten çıkınca, bizim çeteyle orada bir araya geliyorum.

F: Bu seni pek heyecanlandırmıyor sanırım.

C: Yüzme bilmiyorum

F: O halde yüzmeye nasıl gidebiliyorsun?

C: Su çeneme gelene kadar bata çıka yürüyorum; sonra da yüzer gibi yapıyorum.

F: Neden yüzme öğrenmiyorsun?

C: İnanın, denedim. Ama üstesinden gelemiyorum. Tuzlu suyun kaldırma kuvvetini, bacakları bisiklete biner gibi aşağı yukarı kaldırmanın, kolları kullanmanın mantığını anlıyorum. Su üzerinde kalacağımı biliyorum ama...

F: Ama ne?

C: Eğer dibe ayak basmazsam, su beni içine çekecek gibi geliyor. Bu hissi içimden atamıyorum.

F: Yüzme bilmediğin halde, gece denize girmek sence de tehlikeli değil mi?

C: Sanırım başa çıkabilirim, eğer kendimi yeterince derine gitmeye ikna edebilirsem, sonunda öğreneceğim.

***

Bir sonraki pazartesi, Friedrich'in eli o öğleden sonranın bant kaydından çıkarılan not dökümünün ilk sayfasına "ilginç" yazabilecek kadar iyileşmişti.

F: Seninki nasıl?

C: Eloise, benimki değil.

F: Ne oldu ki?

C: Plajda bir parti vardı. Biraz daha bira getirmek için Whitney'lere gittim ve döndüğümde Eloise ve Whitney sahilde değildi. Onları aramaya çıktım, iskeledeydiler. Eloise, elmalar dökülsün diye ağacı ağzıyla sallıyordu.

F: Ne?

C: Whitney'in penisi, Eloise'ın ağzındaydı.

F: Peki, ne yaptın?

C: İşlerini bitirene kadar onları izledim. Daha önce bana kimse oral yapmamıştı; en azından nasıl bir şey olduğunu izleyerek öğrenebilecektim.

F: Bunu izlerken ne hissettin peki?

C: Üzgündüm. Ama kendimi öldürmeyi falan düşünmedim.

F: Bu, iyi. Whitney'le yüzleştin mi?

C: Ertesi gün.

F: Sana ne söyledi?

C: Alkollü olduğunu ve ne yaptığını bilmediğini söyledi. Ayrıca çok üzgünmüş ve onun için hiçbir şey ifade etmiyormuş. Bir düşünsenize, bence sonuncusu, söyleyebileceği onca şey içinde en aşağılayıcısıydı.

F: Sen ona ne dedin?

C: Amerikan Sağlık Derneği'nin kriterlerine göre onun bir alkolik sayıldığını. Whitney artık sabahları da içiyor.

F: Bu onu endişelendirdi mi?

C: Onu endişelendiren, Alice'in Eloise'la aralarında geçeni öğrenme ihtimaliydi.

F: Alice kimdi?

C: Alkolizm üzerine o konuşmayı yaptığımız sırada, Alice Whitney'in sevgilisiydi.

F: Alice, Eloise'la aralarında geçeni öğrendi mi?

C: Evet.

F: Nasıl?

C: Bana duyduklarının doğru olup olmadığını sordu, ben de doğru olduğunu söyledim. Sonra bir yürüyüşe çıkıp, Whitney'in alkol problemini konuştuk. Okul açılana kadar bekleyip aklını başına alacak mı görmeye karar verdik. Whitney'le aynı odada kalacağız; bu yüzden bir gelişme olursa bunu kaçırmayacağım kesin.

F: Tüm bunlar seni pek de üzmüyor gibi.

C: Çünkü bu olumsuzluklar, olumlu şeylere vesile oldu.

F: Ne gibi?

C: Alice ve ben, Whitney'e sevgimiz dışında, birçok konuda da benzeştiğimizi fark ettik. Şimdi çıkıyoruz.

F: Whitney'lerin misafir evinde kalırken, Whitney'in eski sevgilisiyle mi çıkmaya başladın? Whitney bu konuda ne düşünüyor?

C: Tüm bunları hak ettiğini, hepsinin onun hatası olduğunu söylüyor; bir de Alice'in harika bir kız olduğunu. Tüm dedikleri doğru. Bu arada eskisinden de çok içiyor.

F: Arkadaşlığınıza ihanet ettiğini düşünüyor musun?

C: Eloise'ın ağzına Whitney'in penisini ben koymadım. (gülüyor) Şaka yaptım tabii de, ne söyleyebilirim Dr. Friedrich? Hem üzgünüm hem üzgün değilim. Whitney'in kaybı benim kazancım oldu. Alice'le seks harika, Eloise'la olandan çok daha iyi; çok daha tatmin edici... Ayrıca kuşbilimiyle ilgileniyor gibi yapmam gerekmiyor.

F: Seninki çok çıkarcı bir bakış açısına benziyor.

C: İnsanlar arkadaşlarının eşleri ve sevgililerini becerirler; ben istisna değilim.

F: Benim böyle bir deneyimim olmadı.

C: Çünkü siz hiç Wainscot Yat Kulübü'ne gitmediniz. Mesela kulübe takılan bir adam var; Concordia marka filikasıyla her hafta sonu gelir ve her hafta sonu değişik bir arkadaşının...

Lisans öğrencisi, Casper'ın konuşmasının bu bölümünün diktesine aşağıdaki notu eklemişti:

Dr. Friedrich, sanırım yanlışlıkla "sil" tuşuna basmışsınız zira kaydın bu kısmında iki dakika kırk bir saniyelik bir boşluk var.

Aslında konuşmanın bu kısmı kazara silinmemişti. Her hafta sonu farklı bir arkadaşının karısını Concordia marka filikasına atan bu adam, Thayer Winton'dı. Thayer'ın bu etkinliklerinden birinde Casper, ona bir şişe şampanya götürmüştü. Casper'ın tasvirine göre yatın içinde çift kişilik bir yatak vardı. Fakat Friedrich için en endişe verici detay, Casper'ın aktardığı şu cümleydi: "Bardaki çocuklardan biri Winton'ın her kadına aynı numarayı çektiğini söyledi. Her seferinde ilk adımı, T.S Eliot'ın *Çorak Ülke* kitabının ilk baskısını vermek oluyormuş."

***

Eylül 1952

Papağanlar, Friedrich'lerin dut ağacına yerleşeli, neredeyse altı ay olmuştu. Artık kalabalıkları bahçeye çekemiyorlar ya da okul gazetesindeki makalelere konu olamıyorlardı. Sadece arada bir, jetonu henüz düşmüş bir yabancının kaldırıma yanaşıp kapılarını çalarak "Ağacınızda ne var gördünüz mü?" diye sorduğu oluyordu. Bunun dışında, artık mahallede merak konusu değillerdi. Gerçekte taşımadıkları diğer özellikler gibi şöhretleri de herkesin onlara aşina olmasıyla etkisini yitirmişti.

Komşular, kuşların orayı burayı tırnakladığından, sebzeliklere zarar verdiğinden şikâyetçiydi; bir keresinde de papağanlar Fluffy

isimli bir ev kedisine saldırmıştı. Bir kasaba toplantısında bir kişi vurulmalarını tavsiye edecek kadar ileri gitmişti (geçen yıllardan birinde sığırcıklara bunu yapmışlardı da); aynı adamın buna alternatif bir diğer önerisiyse, yakalanıp bir başka mahalleye salınmalarıydı.

Lucy'nin toplantıdaki konuşmalardan haberi yoktu; ama papağanları artık kendisinden ve babasından başka kimsenin sevmediğini düşünmekte haklıydı.

Becky, ikinci sınıfa başlayalı henüz üç hafta olmuşken, eve gelip bir kez daha kuşlara bakmış ve onların okulda kabul görmesinin önündeki bir başka engel olduğunu düşünmüştü. Friedrich bir babadan çok, onlarla yaşayan bir psikolog gibiydi (en yakın yeni arkadaşının babası, Friedrich'ten deli doktoru diye bahsediyordu); bu durum Becky'yi sıra dışı kılıyordu. Gerçek bir araba yerine, hurdası çıkmış ambulansla mahallede dolaşan bir baba, küçük kız için utanç kaynağıydı. İkinci el kıyafetler giymekte ve kızlarının saçlarını bulaşık deterjanıyla yıkamakta ısrarcı bir anneyse utancına tuz biber ekiyordu. Arkadaşlarının eve her gelişinde üzerlerine pisleyen şu papağanlarsa, hayatına taşıyabileceğinden fazla gariplik katıyordu.

Artık "tuvalete gitmem gerek" demeyi başarmış olan Willy'yse, babasını ayakta işeyerek de etkileyebiliyordu; aynı şekilde babası etrafta değilken papağanlar Willy'nin umrunda bile değildi. Onlara bir şeyler fırlatmak, hatta fırlattıklarını isabet ettirmeyi başarmak, profesörün ilgisini çekmenin en garanti yoluydu. Dört yaşındaki bu zeki oğlan, bir psikoloğun çocukları cezalandırmaktan anladığı şeyin, onları sıcacık kucağına oturtup sakin ve tehditkâr olmayan bir sesle hayvanlara kaba davranmamak gerektiği konusunda konuşmak olduğunu çoktan öğrenmişti. Bu konuşmayıysa anlayışlı bir, "Willy, papağanlara mı yoksa babaya mı kızgınsın?" sorusu izliyordu. Willy bu sıcacık disiplin cezalarının en çok, babasının "Biliyorsun ki babacığın çalışmak zorunda olmasaydı, dünyada hiçbir şey evde kalıp tüm gün seninle oynamaktan daha keyif verici olamazdı" dediği kısmını seviyordu.

Papağanlar, geldiği gün onları mucize olarak niteleyen Nora'nın bile sabrını taşırmıştı. En çok da Afrika gri papağanı onu sinir ediyordu. Kuş kocasının onu "Nora" diye çağırırkenki sesini o kadar ku-

sursuz ve yumuşakça taklit ediyordu ki her seferinde Nora, papağana kanıp bahçeye koşuyordu. Kocasının emrine amade, sesin geldiği yöne doğru koşuvermesi zaten yeterince rahatsız ediciydi; hele bir de papağan...

Her ne kadar çocuk doktoru, Jack'in boynundaki ve kollarındaki lekelerin kuşların yol açtığı bir alerjik reaksiyon olduğundan emin değilse de bunun ihtimaller içinde olması bile Nora'nın onların uçup gitmesini ve her şeyin normale dönmesini istemesine yetiyordu. Doktorun muayenehanesine ikinci kez Jack'in kontrolü için gittiklerinde Lucy de annesinin yanındaydı. Doktor, "Neden kuşların icabına bakıp lekeler kaybolacak mı görmüyoruz?" diye sorduğunda, Nora bunu yapamayacağını söylemişti.

"Neden?" Lucy, doktor bunu sorduktan sonra annesinin yüzünün Jack'in lekeleriyle aynı renge döndüğünü gözlemlemişti.

"Çünkü papağanlar kocamı neşelendiriyor." Elbette Lucy, babasının gülüşünün, başını rahatlamış ve huzurlu bir edayla geriye atışının ve kibrinin etrafına yaydığı bir huzura dönüşmesinin annesini baştan çıkardığını bilmiyordu. Yine de yedi yaşındaki beyin sinirlerinin etkileşimi, fedakârlık ile aşk arasında ilişki kurabilmişti.

* * *

"Hey, Gri! Seni seviyorum." Lucy, mutfaktaki perdenin arkasından, Afrika grisine fısıldadı. Kuş, ön balkonun parmaklıklarına konmuştu; o sırada balkonun saçaklarından yağmur damlıyordu. Aslında Amerika papağanı onun favorisiydi; ama Becky bu kuşun ona ait olduğunu açıklayınca, Gri'nin siyah dilinin etkileyiciliğini fark etmişti. Diğer papağanlar dut ağacında takılmayı sürdürürken, Gri tek başına balkona gelmeye cesaret etmişti. Tüm sabah yağmur bardaktan boşalırcasına yağmıştı. Lucy, bu kuşu o kadar seviyordu ki Jack'in lekelerinden kendisinde de çıktığını annesine söylememişti; poposu, bu lekelerle maymun poposuna benzemişti.

"Bir kuşu sevemezsin." Becky, küçük kardeşiyle doktorculuk oynuyordu; Jack hasta, Willy'yse hemşireydi. Ameliyat masası, büyük beyaz yüzeyinde bıçak izleri bulunan ekmek tahtasıydı ki normalde

bunu Şükran Günü'nde ve yılbaşında hindi kesmek için kullanırlardı; tahta şimdi mutfak masasının altına, Jack'in tüm vücuduna yayılmış hastalığını ameliyatla tedavi etmek için yerleştirilmişti.

"Gri'yi ben de seviyorum." Jack zaten her şeyi severdi.

"Jack kıpırdamadan yatar mısın, ölüyorsun burada." Becky, Jack'i midesinin üstünden geriye itti; Jack şimdi tahtanın üzerinde boylu boyunca yatıyordu.

"Ölmek insanın canını yakar mı?"

"Öldükten sonra yakmaz. Hemşire, ateşini ölçün." Willy, Jack'in şortunu aşağı çekti.

"Gri'yle evleneceğim." Lucy, mutfak camından öpücük gönderiyordu.

"Papağanla evlenmek, onlardan birine âşık olmaktan da saçma." Becky, ellerini yıkayarak ameliyat için hazırlanıyordu.

"Gri, papağan değil; kötü kalpli bir cadının papağana çevirdiği Afrikalı bir prens."

"Afrikalı prensle de evlenemezsin."

"Niye ki?"

"Çünkü onlar siyahi olur. Evlenirseniz siyahi bebekleriniz olur ve insanlar onlara iyi davranmaz."

"Hasta olmaktan hoşlanmadım." Aslında Jack'in hoşlanmadığı, ateşinin poposundan ve bir cetvelle ölçülmesiydi.

"Eğer ateşine bakmazsak ölürsün." Willy bunu büyümüş de küçülmüş bir sesle söyledi.

Jack ayağa kalktı ve beyaz masa örtüsünü başından aşağı geçirdi. "Ben bir hayaletim" deyip ellerini zombi gibi iki yana açtı.

Willy neşeyle korkmuş taklidi yaptı. "O bir hayalet; kaçın!"

"Hemşire, hemen buraya gel!" Jack ve Willy, Becky'nin onları kovalamasını umarak kaçmaya başladı."

"Ona kadar sayacağım: bir, iki..."

"Onlar arabanın içinde ne yapıyorlar?" Lucy, beyaz atlı, gri tüylü prensinden gözlerini almış, araba yoluna park etmiş Beyaz Balina'ya bakıyordu. Annesi ve babası neredeyse kırk beş dakikadır arka koltukta oturuyorlardı. Yağmur artık yağmasa da, arabanın camlarındaki buhar, Lucy'nin içeridekileri görmesine engel oluyordu.

"Bebek yapıyorlar."

Lucy, neredeyse yedi yaşındaydı; Becky'yse dokuzuna bile girmemişti. Ama her ikisi de bebeklerin nasıl yapıldığını biliyordu. Aslında bildikleri 1952'de Hamden'da yaşayan lise öğrencisi kızların bildiklerinden bile fazlaydı. Friedrich üremeyle ilgili her soruya nezaket ve dürüstlükle cevap verirdi. Kızlarını ne utandırır ne kafalarını karıştırırdı; ayrıca soruları cevaplarken iç gıcıklayıcı bir tarzla da konuşmazdı. Hayatın gerçeklerinden, bir mikserin kullanım kılavuzunu okurkenkine benzer sıkıcı üslupla bahsederdi. "Erkek penisini, kadının vajinasına sokar."

Utanç, karmaşa, iç gıcıklama. Friedrich'in annesi çocuklarına bu üçünden de zehirleyici miktarda enjekte ederdi. Her pazar sabahı, kiliseye gitmeden önce, kadın Homer ve Friedrich'ten ona sarılmalarını isterdi. Bu sırada babaları ailevi güreşe katılmak üzere yatak odasına dönerdi ki bu güreşe, Friedrich'lerin evinde evliliğin neşesi gözüyle bakılırdı. Anneleri, "Gelin çocuklar" diye onları çağırır, bir kucaklama ister, ardından da "Hadi beni ısıtın; birazdan babacığınız kuyruğunu içime saklayacak" derdi.

Üreme organlarının gerçek adlarını bilmek, Lucy için elbette ön bahçelerindeki ambulansın arka koltuğunda olanları bilmenin yarısı kadar bile ilginç değildi. Annesi bebek yapmanın güzel bir şey olduğunu söylediğinde, Lucy neden izlemesine izin verilmediğini anlayamamıştı.

Becky doktorculuk oyununa geri dönmüştü. Elinde neşter yerine bir kahvaltı bıçağı ve kan olarak kullanılmak üzere bir ketçap şişesi vardı; Jack'in hayali tümörünü böylece çıkardı. Lucy'yse bu sırada ön kapıdan dışarıya çıkıyordu. Gri, sarı gözleriyle kızın parmak ucunda, çamurlaşmış çimlerin üzerinden nasıl sevişildiğini görmek için yürüyüşünü takip etti ve tüylerini kabarttı.

"Sadece doğruyu söyle." Babası arabanın içinde bağırıyordu. Lucy'ye bebek yapılırken konuşulduğundan bahsetmemişti.

"Will, sabrımı taşırmak üzeresin." Annesini, babasıyla bu tonda konuşurken duymak kıza eğlenceli geldi; çünkü kadın bunu Lucy Gri'ye banyo yaptırmaya kalktığında veya en şık ayakkabılarıyla çamura girdiğinde de kullanırdı. "Sana gerçeği söylüyorum ve açıkça-

sı, mutlu ve âşık olduğumu, başka kimseyle yatmadığımı ve senden başka kimseyle de yatmak istemediğimi söylediğimde inanmaman üzücü ve çıldırtıcı. Bana inanmayı reddediyorsun." Lucy için de bu durum kafa karıştırıcıydı; zira küçük kız her sabah anne ve babasını uyandırmaya giderdi ve yatakta ikisinden başkasını gördüğü hiç olmamıştı. Tıpkı annesi gibi, babasının şüphesini anlamakta zorlandı.

"Nora, kabul et; kendini daha iyi hissedeceksin." Babası aynı numarayı yalan söylediğini kabul etsin diye Lucy'ye de yapardı.

"Kendi adına konuş; ben zaten iyi hissediyorum."

"Pekâlâ, eğer kim olduğunu söylersen, *ben* kendimi daha iyi hissedeceğim. Sana söz veriyorum, kim olduğunu söylersen sinirlenmeyeceğim."

"Sana bir isim verirsem gerçekten kendini daha mı iyi hissedeceksin?"

"Kesinlikle."

Bu sırada arka pencereye bir daire çizildi. Annesi, işaretparmağıyla cama mutlu bir yüz çiziyordu; gözler için iki nokta, burun yerine bir çizgi ve gülücük için yarım daire. Derken Gri, bahçeye bir uçak düşmüş gibi dehşetle bağırdı. Lucy annesinin verdiği ismi bu yüzden duyamadı; ama babası, "Nasıl yaparsın! Onca insan arasından neden o!?" diye bağırıyordu.

"Yapmadım ki!" Annesi kıkırdıyordu. "Bir isim verirsem daha iyi hissedeceğini söylemiştin. Saçmalıyorsun." Nora, çizdiği gülen suratın ardına baktı ve Lucy'nin onları izlediğini gördü.

"Seni sürtük. Lucy dışarıda bizi dinliyor." Bu ve "cehennemin çanları" Lucy'nin annesinden küfür niyetine duyduğu iki kelime grubuydu.

"Ne kadarını duydu?"

"Yeteri kadar; babasının... Neyse boş ver." Nora arabanın kapısını açtı. "Lucy! Ben de tam kurabiye yapmama yardım eder misiniz diye sormaya geliyordum." Nora, son derece ikna edici bir iş çıkardı ve mutlu insan rolünü iyi oynadı. Hangisi daha kötü emin değildi: Çocuğa yalan söylemek mi yoksa yetişkinlerin yaşayacağı cinsten hayal kırıklıklarının yükünü omuzlarına bindirmek mi?

"Neden kavga ediyordunuz?" Nora, Lucy'nin ellerini tutup onu

döndürmeye başladı; bunun dikkatini dağıtmasını umuyordu.

"Kavga etmiyorduk; oyun oynuyorduk. Baban saçma şeyler söylüyordu; ben de onunla dalga geçiyordum."

Lucy babasına bakıp annesinin kiminle yattığını sordu.

Friedrich cevap vermek yerine karısına bir bakış attı; ardından Lucy'nin sağ elini karısından kurtarıp kendisi tuttu.

Nora, "Mutlu musun?" diye sordu. Lucy öyleydi. Bir elini babası, diğerini annesi tutuyordu; Lucy, ortada olmayı severdi.

Lucy, anne ve babasıyla beraber şimdi balkondaydı. Becky, mutfakta aceleyle koşuşturuyordu; çılgınca ameliyathaneyi yeniden bir mutfağa çevirmeye çalışıyordu. Jack mutfak kapısından üzerinde gömlek olmaksızın çıktı; her yanı ketçap lekesi olmuştu. "Ben kanserim!"

"Becky tümörü çıkardı. Ona yapmamasını, yoksa kızacağını söyledim." Willy, doğuştan ispiyoncuydu. "Onu şikâyet etmekten hoşlanmayacağımı da söyledim ama eğer haber vermezsem bana da kızarsın."

"Böyle bir şey söylemedin, yalancı. Doktorculuk oynamak da onun fikriydi."

Neyin güne damgasını vuran anlamsız şüphenin süzgecinden geçeceği, neyin gerçek olduğu henüz ayırt edilememişken, yeniliğin ışıltısını taşıyan yeşil bir Chrysler marka üstü açılabilir araba, adeta süzülerek evin önüne park etti. Doris Day'in şarkısı duyuldu: "Büyülenmiş, rahatsız edilmiş ve şaşkın."

Direksiyondaki adam, genç, bronz tenli ve iyi giyinmişti: Mavi bir ceket, ceketin cebinden çıkan ipek bir mendil, İrlanda tarzı balıkçı yaka, kırık beyaz bir kazak (böylesi bir kazak gelecek on beş yıl boyunca Amerika'da satılmayacaktı). Göründüğünden daha dayanıklıydı; pek o kadar da salon adamı değildi. Lucy bu çocuğu gördükten sonra da hâlâ çocukları siyahi doğacak bile olsa Afrikalı prensle evlenmekte ısrarlıydı. Ama eğer Gri'nin üzerindeki kara büyüyü bozamazsa, Chrysler'dan inmekte olan bu çocukla evlenebilirdi.

Gri, "Merhaba" diye viyaklayana kadar, Lucy, kaldırımdan yürüyerek onlara doğru yaklaşan bu genç adamın, kendinden yaşça büyük bir kızın elini tutmakta olduğunu fark edemedi. Kendilerine yaklaşan bu dişi, Pamuk Prenses'in yüzüne, Sindrella'nın saçlarına ve

Dr. Winton'ınki gibi altın bir bileziğe sahipti; Winton çocuklardan hoşlanırmış gibi yaparken bu bilezik şıngırdardı. Bu mükemmel çiftin görüntüsü tutkuyla karışık bir arzu doğurarak bir duygu karmaşası yaratınca, Lucy babasının beline sarıldı ve yüzünü babasının yamalı yeleğine gömdü.

"Merhaba Lucy, merhaba Becky." Kızların ikisinin de kendilerini selamlayanın kim olduğuna dair fikri yoktu.

Lucy, enteresan biçimde sessizliğini koruyan babasının arkasından olanı biteni dikizliyordu. "İsmimizi nereden biliyorsun?" Birkaç saniyeliğine çocuğun Willy'nin yakaladığı kurbağalardan biri olduğunu düşündü; o kurbağaları evin arkasındaki dereye salardı.

"Geçen bahar tanışmıştık. Babanızın ve papağanların fotoğrafını çekmiştim."

"Farklı görünüyorsun." Bunu diyen Becky'ydi.

"Çünkü farklı hissediyorum." Casper elini tutmakta olduğu kıza baktı; sanki gerçekten bir kurbağaydı da kız onu öpüp yakışıklı bir erkeğe çevirmişti.

"Casper, bu ne güzel sürpriz." Çocuğun değişimi Nora'yı o kadar şaşırtmıştı ki kocasının hislerini paylaşmaması onu hayrete düşürdü.

"Dr. Friedrich, Bayan Friedrich, sizi Alice Wilkerson'la tanıştırayım." Alice her ikisinin de elini sıktı.

"Kahve içer misiniz ya da çay ya da..."

"Hayır, teşekkürler. Zahmet vermek istemeyiz. Size bir hediyemiz var, bu yüzden geldik."

"Buna hiç gerek yoktu, Casper." Lucy, babasının Casper'a, hasta olduğundan şüphelendiğinde kendisine baktığı gibi baktığını fark etti; Lucy'yi aynen bu şekilde süzüp, *ateşin var mı*, diye sorardı.

"Bu hediye hepiniz için, çocuklar da dahil."

Nora Friedrich itiraz etmeyi sürdürürken, Casper, Chrysler'a gitti. Kahverengi bir kâğıtla paketlenmiş, kocaman bir hediye, arabanın arka koltuğunda boylu boyunca yatıyordu. Paketin üzerinde kocaman kırmızı bir kurdele vardı ve o kadar uzun ve enliydi ki boyu Casper'ı bile geçiyordu. Nora, "Bu çok fazla, kabul edemeyiz" diye seslendi.

Lucy, "O, aynı zamanda bizim de hediyemiz, anneciğim" diyerek itiraz etti.

Casper hediyeyi kollarından birinin üzerine yatırıp içinde bir ceset varmış gibi çimin üzerinde sürüklemeye başladı.

"Will, yardım etsene." Friedrich, diğer ucundan tuttu. Paket garip görünüyordu ama o kadar da ağır değildi; Friedrich bile içinde ne var diye merak etmeye başladı.

"Açabilir miyiz? Açabilir miyiz? Lütfen açalım, lütfen!" Lucy, Willy ve Jack, Casper ve babası paketi balkona taşırken, bağrışıp aşağı yukarı zıplıyorlardı. Becky, kendisini kardeşleri gibi davranamayacak kadar büyümüş hissediyordu; dışlanmış hissetti ve paketle ilgilenmiyormuş gibi yaptı.

"Gerçekte olduğundan daha etkileyici görünüyor." Casper bunu özür diler gibi söylemişti.

Alice ona katıldı, "Dün dedemlere giderken bunu bir antikacının vitrininde gördük" dedi. (Bay ve Bayan Friedrich, Alice'in bunu demesinden yarım saat sonra, dedesinin Connecticut'ın eski valisi olduğunu anlayabildiler.) Lucy, Will ve Jack kahverengi paketi yırtınca ortaya Viktorya Dönemi'nden kalma, bir insanı hapsedecek kadar büyük bir kuş kafesi çıktı.

"Bu çok güzel, Casper." Nora kafesi o kadar sevdi ki Casper'ın yanağına bir öpücük konduruverdi.

"Bunu görünce aklıma siz geldiniz, Dr. Friedrich." Bu açıklama Friedrich'in kafasını karıştırsa da kafes gerçekten çok güzeldi. Parmaklıklar, pirinçten ve dövülmüş çinko tellerden örülmüştü; böylece üzerine asma dolanmış bir bambuya benzemesi sağlanmıştı.

Casper ve Alice çaya kaldılar. Nora ve Lucy, kurabiye pişirdi. Alice onlara mutfakta yardım etti; hatta bulaşıkları yıkamakta da ısrarcı davrandı. En sonunda, "Daha önce Casper gibi birini tanımamıştım" diyecek kadar rahatlamıştı.

"Evet, o farklı biridir."

"Evliliği düşünmeye başladık."

Nora, kızı "Bu çok güzel" diyerek yanıtladı. Oysa ki o an gerçekten böyle hissetmiyordu.

Çay sırasında, Becky kelime dağarcığıyla misafirlere şov yapmak

ister gibi, Willy'ye "Simian"* dedi ve Lucy, Frére Jacques'ı söyledi. Ancak şarkının son dörtlüğünü hatırlayamayınca gözyaşlarına boğuldu.

Friedrich kızının çok yorgun olduğunu söyleyince Casper, Lucy'yi rahatlatmak için aynı şeyin onun başına da geldiğini söyledi; hatta daha kötüsü. Çünkü Casper hatırlayamayınca altına yapmıştı. Herkes güldü.

Casper, Alice'le günbatımına doğru uzaklaşırken, Friedrich karısına sarıldı. "İyi idare ediyor gibi."

"Bambaşka biri gibi. Geçen ay onunla karşılaştık. Daha rahat ve güvenli görünüyordu; ama böyle de değildi."

"Karşılaştığınızı bana söylememiştin."

"Söylemiştim. Şehir merkezinde karşılaştık, demiştim. Hatta aramızda çok keyifli bir konuşma geçmişti."

"Ne hakkında?"

"*Çorak Ülke*."

"Bunu söylemiş olsan, unutmazdım." Karısını Casper'a oral seks yaparken düşününce, Friedrich'in gözleri kısılmıştı. Karısının bunu Thayer'a yaptığını zaten çoktan düşünmüştü. Friedrich kendisini acınacak hale düşürüyordu.

"Seni aramam için bana beş sent borç verdi." Nora saçını kulağının arkasına itti. "Garip ama ben eski Casper'ı özledim."

"Bu ne anlama geliyor?"

"İlacının işe yaradığı anlamına."

"Ona ilaç verdiğimi nereden biliyorsun?"

"Verdin, öyle değil mi?"

"Deneklerin sadece yarısına ilaçlı şeker verdik ama dağıtım rastgele yapıldı. İlacı kime verdiğimi ben bile bilmiyorum."

"Ama bilseydin bana söylerdin, öyle değil mi?"

"Bu etik olmazdı."

* * *

Ertesi sabah, saat altıyı çeyrek geçe, Friedrich bir çocuk çığlığıy-

* İnsana benzeyen bir maymun. (ç.n.)

la ağır uykusundan uyandı; çığlık, camın üzerine sürtülen bıçak kadar keskindi. Bağıran Lucy' ydi. Friedrich henüz tam olarak uyanmamışken, sese doğru koşmaya başladı; beyni ebeveyn paranoyasıyla, aşırı kafein almış gibi bulanmıştı. Ses alt kattan geliyordu. Yangın mı çıkmıştı? Düşmüş müydü? Belki de bir yerini kesmişti? Biri eve zorla girip kızını dışarı mı sürüklüyordu?

Kızını ön balkonda buldu. Casper'ın hediyesi olan papağan kafesini işaret ediyordu. Friedrich, kuşların kafese teker teker mi yoksa bir kerede, hep birlikte mi girdiğini bilemiyordu. Ama Gri dışında, tüm kuşlar dut ağacını terk edip kafese doluşmuşlardı.

"Babacığım, onları serbest bırakmalısın."

Friedrich önceki gece, kafesin kapısını kapattığından emindi. "Kahretsin, o zaman nasıl..." Gri parmaklıklara konmuş, tüylerini kabartıyordu. Kafasını arkaya kıvırıp kahkaha sesini taklit ettiği sırada, gözleri deliler gibi parlıyordu.

Will, sağlam eliyle kafesin kapısını açtı ve kuşları dışarı kovalamaya çalıştı. Avustralya papağanı başparmağını ısırdı ve acı acı "Dónde está Marjeta?" diye bağırdı. Friedrich kapıyı tüm gün ve gece açık bıraktıysa da papağanlar kımıldamadı, kımıldayamadı, kımıldayamazdı. Kuşların Casper'ın kafesini, dut ağacında yaşadıkları özgürlüğe tercih ettiği fikri, Friedrich'i kabul edemeyeceği kadar bunalttı ve rahatsız etti. Ertesi gün Friedrich kuşları özel ilgiyle cezbederek dışarı çıkarmaya çalıştı; onlara kabak tohumu ve mısır koçanı getirdi. Fakat ziyafetin tadını çıkaran Gri dışındaki tüm kuşlar parmaklıkların arkasında kalmayı tercih etti.

Friedrich onlara beş günlük bir süre tanımaya karar verdi. Kuşların bahçesine bir kafes bulma ümidiyle geldiklerine inanmak istemiyordu. En sonunda, Hayvanları Koruma Derneği'ni aramaya karar verdi. Dernekten bir adam, onlara iyi bakılacağının sözünü vererek hepsini alıp gitti.

Bir tek Gri'yi göndermediler. Zira Lucy, onun Afrikalı bir prens olduğuna hâlâ inanıyordu. Ama Friedrich'in Gri'ye bakış açısı değişmişti. Gri'nin gözleri adeta ateş saçıyordu; kafese kanmayan bu sevimsiz hayvanda sanki kendi yansımasını görüyordu. Ayrıca Friedrich, Gri'nin bir numaralı zanlı olduğu düşüncesine de engel olamı-

yordu; kardeşlerini kafese sürükleyip gagasıyla kafesin kapısını kilitlemişti. Tabii bunların hiçbiri, eğer Casper o lanet fotoğrafları çekmek üzere evlerine gelmeseydi yaşanmayacaktı.

***

Eylül ayının son pazartesilerinden birinde, Friedrich, Casper'la son seanslarını gerçekleştirmek üzere buluşacaktı. Casper, telefon edip Sterling'deki bankta buluşmayı teklif etti. Telefonda, "Eski günlerin hatırına başladığımız yerde bitirelim" diyordu. Telefondaki sesi ilk duyduğunda Friedrich, konuşanın Thayer olduğunu sanmıştı. Casper'ın sesi görünüşünden bile çok değişmişti. Burundan gelen tiz sesi ve Güney Jersey aksanı, Wainscot Yat Kulübü'nün çinko kaplı maun barının arkasında yaz boyunca giderek arılaşmış, sarhoş edici, tatminkâr bir mizaca, tatlı bir dokunuşa evrilmişti; tıpkı iyi bir Manhattan kokteyli karışımı gibiydi.

Friedrich, eski buluşma yerlerine erken gelmişti. Gelecek birkaç ay boyunca daha Casper'la ve diğer deneklerle buluşmalar seyrekleşse de devam edecekti. Dr. Winton yüzbaşısında veya Bagadong'larda uzaklaşma ya da bağımlılık problemlerine rastlamadığından, ilacı yavaş yavaş kesme gereği de görmemişlerdi.

Gökyüzünün uçuk mavisi Friedrich'e çek kâğıtlarını hatırlatmıştı. Kampus birinci sınıf öğrencileriyle doluydu. Friedrich tüvit ceketlerinin içinde kaybolan ve aylak aylak dolaşan bu oğlanları izledi; bilinçsizce almakta oldukları kararlar, onları mezun olduktan sonra içine hapsolacakları insan yapacaktı. İçinden onları uyarmak geliyordu; bu dürtü son derece garipti. Onları neye karşı uyaracaktı ki?

Friedrich'in eli sonunda alçıdan çıkmıştı. Araştırma tamamlanmış, kesme şekerlere ayırdıkları bu yazın sonuna gelmişlerdi. Bu son buluşmanın ardından, Friedrich ofisine dönüp hazırladıkları değerlendirme ölçeğiyle Casper'ın durumunu da kâğıda dökecekti. Winton ve Friedrich, bu ölçeği, araştırmanın başından beri her hafta Casper ve diğer otuz dokuz deneği değerlendirmede kullanıyorlardı; adını Friedrich Psikiyatrik Değerlendirme Ölçeği koymuşlardı.

Bu ölçek, dokuz sayfa uzunluğundaydı; yetmiş iki değişik davra-

nış alanı, kişilik özellikleri ve gözlemlenip yargılanması gereken davranış türleri bu ölçekle izleniyordu. Her soru 0'dan (patoloji yok) 3'e (aşırı patoloji) giden bir skalayla yanıtlanıyordu.

Soru 27:

Başkalarını etkileme veya kontrol etme teşebbüsü yok.

Başkalarını doğrudan olmayan yollarla etkilemeye teşebbüs ediyor. Örneğin yorumlarda veya imada bulunuyor ya da komplimanlara sığınıyor.

Doğrudan yorumlar veya isteklerle başkalarını kontrol etmeye çalışıyor.

Elindeki tüm imkânları kullanarak başkalarını kontrolüne almada ısrarcı.

Soru 46:

Başkalarının cinsel dürtülerini uyandırmaya çalışmıyor.

Başkalarının cinsel dürtülerini uyandıracak şekilde giyiniyor, davranıyor ya da konuşuyor.

Giyim tarzı, davranışları veya konuşmaları kışkırtıcı; hatta teşhirci sayılabilir.

İnsanlarla kurduğu fiziksel temaslar, doğrudan doğruya ve şüphe götürmeksizin cinsel ilişkiye girmeyi hedefliyor.

Soru 62:

Normal olarak nitelenemeyecek, gülümseme ya da kahkaha atma eğilimi yok.

Gülmeye veya kahkaha atmaya her an hazır.

Çoğu insana komik ya da eğlenceli gelmeyecek şeylere de gülümsüyor ya da kahkaha atıyor.

Pek çok insanın tatsız olduğu konusunda fikir birliğine varacağı şeylere de gülümsüyor ya da kahkaha atıyor.

Semptom kümelerini kendi içinde gruplayan, etmen çözümlemesiyle tablolanıp puanlandırılmış bu dokuz sayfa, değişimi ölçüyordu. İnsanlar ve yaşamları, hissettikleri ve düşündükleri sayılara indirge-

niyordu; öyle ki bu sayıların çetelesi tutulduğunda, GKD davranışları arzu edilir biçimde değiştiriyor mu bilim camiasına ve ardından tüm dünyaya pazarlanabilir mi anlaşılacaktı.

Friedrich ve Winton ilacın işe yaradığını biliyordu. Geçen dört ay içerisinde, Winton'ın hemşirelerinden biri üniversiteye dönmüştü. Bir diğeri daha az sinirli olduğunu rapor etmişti; örneğin bebeğine elinin tersiyle vurmaktan vazgeçmişti. Bir başkası 12 kilo vermişti. İsa'dan bu yana Lord Baptist Kilisesi'nde yardımcı papazlar hep erkekler arasından seçiliyordu; ama temizlikçi kadın, bu göreve getirilen ilk kadın olmayı başarmıştı. Friedrich'in ilgilendiği oğlanlardan biri, araştırmaya başlamadan önce ılımlı bir kapalı alan fobisinden mustaripti; araştırma ilerledikle çocuk bir uçağın kokpitine girmekle kalmamış, bir de pilot lisansı almıştı. Kişisel gelişim, kişisel tatmin demekti; Friedrich buna inanıyordu. Peki, acaba semptom kümeleri, gerçekten de mutluluğun çarpanlarını mı ortaya koyuyordu?

İlaçlı küp şekerleri alan yirmi denekten yalnızca ikisi yaşam standartlarında bir iyileşme olmadığını belirtmişti. Bunlardan biri, ilacın yan etkisi bulunduğundan, bağırsaklarının bozulduğundan şikâyet etmişti. Fakat araştırma öncesinde de kronik kolit hastası olan bu çocuğun ishali, GKD'nin bağırsaklara zarar verdiği sonucuna varmak için yetersizdi. Elbette ki hiç ilerleme kaydedilememesi, Casper'ın durumu gibi olağandışıydı. Ama tıpkı Friedrich'in araştırmanın başında Winton'a söylediği gibi "Casper özeldi".

Friedrich beraberinde not almak için sarı bir defter ve kalem getirmişti; halbuki Friedrich, Değerlendirme Ölçeği'ndeki soruları nasıl yanıtlaması gerektiğini zaten biliyordu. Fakat bir sorun vardı: Ölçek, Casper Gedsic'te gözlemlediği tüm değişimi yansıtamıyordu. Bu nedenle Friedrich'in testi, Casper'ı zafer olarak nitelenebilecek bir sayıya indirgiyordu. Oysa Friedrich'in Casper hakkındaki düşünceleri tam olarak bu değildi. Çalıntı bir aksan, ödünç alınmış elbiseler, arkadaşından yürüttüğü bir sevgili: Hepsi bir açıdan "kişisel gelişim" olarak nitelenebilirdi. Casper gerçekten büyük gelişme kaydetmişti. Fakat bir şeyler sahte gibiydi; bu his Friedrich'in Casper'a güvenmesine mâni oluyordu.

Değerlendirme ölçeğinin başarısı, objektif gözlem yapabilmesine bağlıydı; ama Casper'ın papağanlara hapis hayatını cezbedici gösterecek o kafesi bile bile hediye ettiği düşüncesini bir türlü kafasından atamıyordu.

Casper, içine Fransız tarzı manşetleri olan bir gömlek giydiği çizgili takım elbisesiyle geldi; altın kol düğmeleriyse ametist taşıyla süslenmişti. Casper, o sabah son küp şekeri almıştı. "Kusura bakmayın, Profesör Friedrich, geciktim" dedi. Friedrich, Casper'ın artık "Doktor" diye hitap etmediğini kafasına not etti. Casper açıklamasını, "Alice'in babasıyla öğle yemeği yiyorduk; beni düşündüğümden fazla alıkoydu" diyerek sürdürdü.

"Nasıl gitti?"

"21. yaş günü için ona New York Şehri Menkul Kıymetler Borsası'nda bir koltuk hediye ettiklerini biliyor muydunuz?"

"Bunu daha önce söylememiştin. Alice'in babasıyla nelerden konuştunuz?"

"Altından. Spesifik olmak gerekirse: Pazarın geçtiği süreçleri, günümüz olaylarını ve savaş tehdidini göz önünde bulundurarak, altın fiyatındaki dalgalanmaları nasıl tahmin edebileceğimizi konuştuk. Matematiksel bir formül geliştirdim; son derece basit ama şimdilik işe yarıyor."

"Altın alım satımı işine mi girdin?"

"Başlangıçta bir oyun, daha doğrusu bir düello gibiydi. Yat kulübünde, barda başladı. Her ikimizin de bin doları vardı; elbette hayali bir bin dolarlık sermaye. Sonra tahminlerde bulunmaya, vadeli işlemler yapmaya, satmaya, kısa vadeli borç senetleri almaya falan filan başladık. İşçi Bayramı geldiğinde, paramı çoktan ikiye katlamıştım. Bu durum ilgisini çekti, nasıl yaptığımı sordu. İşte, size de göstereyim." Casper, kenarında gümüş bir kalem takılı, timsah derisinden ajandayı çıkardı ve düzgün el yazısıyla bazı rakamlar yazmaya başladı.

Bu zarif genç adam ona kenarı yaldızlı kâğıda, gümüş kalemle yazılmış formülü uzattığı sırada Friedrich, Casper'ın yüzündeki gülümsemeye odaklanmıştı. "Deneyip kendiniz görün. Son iki haftada bu yolla kırk yedi bin yaptık."

"Kırk yedi bin dolar mı yaptınız?" Ağzı açık kalmasın diye Friedrich'in epey çabalaması gerekti.

"Hayır, ben değil; Alice'in babası yaptı. Banaysa yüzde onunu verdi ki bence son derece adil davrandı. Zira tüm sermayeyi koyan yani riski alan oydu. Bulduğum formül, filozof Laplace'ın iş ekstrapolasyonu teorisine dayanıyor. Laplace'ın Kötü Ruh'unu duymuş muydunuz: Geçmişe dair her şeyi bilirseniz, geleceği tahmin edebilirsiniz, der."

"Gelecek sabit değildir, Casper. Diyelim ki biri yeni ve büyük bir altın rezervi bulursa ne olacak? Fiyatlar düşecek."

"Bu mümkün. Ama insan doğası, kişinin çıkarlarını gözetme huyu bize garanti edemese bile, şunu söyleyebilir: Eğer böyle bir keşifte bulunursan, bunu gizli tutarsın; böylece piyasada bir altın seli yaratmayacak, fiyatların düşmesine sebep olmayacak şekilde davranırsın. Meydana çıkarmak için o kadar sıkı çalıştığın bir şeyin değeri düşsün istemezsin."

"Peki ya biri, yapay altın üretmenin bir yolunu bulsa?"

"Simyacılar uzun zamandır bunun üzerinde çalışıyor. Ayrıca biri bu formülü bulsa, ona çok para vermeye hazır biri ortaya hemen çıkacaktır. Böylece simyacı, zengin olmak uğruna, ünlü olmaktan vazgeçerek formülü derhal yok edecektir."

Friedrich çocuğa bakıyordu. "Profesör Friedrich, not almıyorsunuz. Bir sorun mu var?"

Friedrich, "Hayır" dediyse de aslında sorun vardı. "Hepsini zihnime yazıyorum."

"Fizikten vazgeçmiş değilim; eğer sizi endişelendiren buysa..."

"Eğer seni endişelendirmiyorsa, beni de endişelendirmez. Bence iyi gidiyor gibisin."

"Mutluyum. Aslında bu kelime nasıl hissettiğimi tam manasıyla anlatamıyor. Ama adı her neyse, böyle hissetmekten hoşlanıyorum ve bu sizin sayenizde." Casper, gömleğin manşetlerini düzeltti ve kol düğmelerine bir kez daha hayran oldu.

"Hayatını farklılaştıran sensin, ben değilim."

"Keşke Whitney de mutlu olsaydı. Alice ve ben, Whitney'in annesiyle alkol problemini konuştuk."

"Whitney bu konuda ne hissediyor?"

"Her zamankinden de fazla içiyor, her şeyden beni sorumlu tutuyor. Benimle ilgili korkunç şeyler söylüyor. Beni Yale'den attırabileceğini düşünüyor. Muhtemelen yakında sizi arayacaktır."

"Senin hakkında kötü şeyler söylemek için mi?"

"Evet ama sadece bu değil. Annesi bir psikoloğa gitmesi gerektiğine karar verdi. Ben de sizi tavsiye ettim."

Saat dolduğunda, Casper Dr. Friedrich'in elini sıktı. Harkness Kulesi'nin onlu çan takımı, "All Things Bright and Beautiful "un [Parlak ve Güzel Olan Her Şey] melodisini çalıyordu.

"Şimdi bana her sabah aldığım bu organik içeriğin ne olduğunu söyleyecek misiniz?" Casper, Friedrich'in elini hâlâ bırakmamıştı.

"Hayır."

"Böyle diyeceğinizi biliyordum." Casper, doktorun elini bıraktı, arkasına döndü ve yürümeye başladı; derken arkasına bakıp gülümsedi ve "Bana bir gün söyleyecek misiniz?" diye sordu.

"Araştırmanın sonuçlarını bastığımızda okuyabilirsin. İki hafta sonra görüşürüz."

Casper, "Belki daha önce de görüşürüz" diye bağırdı.

"Belki." Friedrich artık günü tamamlamak istiyordu ve Casper Gedsic'le görüşmesini de öyle. Evrak çantasını toplayıp değerlendirme ölçeğine Casper'la ilgili gözlemlerini girmeyi ertesi güne erteledi ve eve gitmek üzere erkenden yola çıktı.

***

Friedrich arabayı eve doğru yavaşça sürüyorduysa da pek dikkatli sayılmazdı. Sarı ışıkta durmadan yola devam etti, çizgiyi geçti ve yolun yanlış tarafında ne yaptığını fark etmeksizin bir süre ilerledi. Ağzında tuttuğu sigarayı yakması gerektiğini hatırlayana kadar on dakika geçti. Kibrit almak için elini cebine attığında, Casper'ın altın formülünü hatırladı. Kâğıdı cebinden çıkarıp buruşturarak top yaptı ve çöp kutusuna atmaya niyetlendi. Arabanın kapı camı zaten açıktı. Kâğıdı camdan dışarı atmaya karar verdi fakat sonra durdu. Ya işe yarıyorsa? Matematik, Friedrich'in uzmanlık alanı değildi.

Belki de her şeyin basit bir açıklaması vardı: Casper'ın zekâsını kıskanmıştı. Friedrich hırslıydı, daha fazlasını istiyordu. Tepedeki evlerden birini satın almalıydı; çocukları özel okullara gitmeliydi; timsah derisinden bir ajandası olmalıydı. Belki de Casper bunları ondan çok daha hızlı başarıyordu; boynuz kulağı geçmiş miydi? Acaba Casper'ın duymadığı utanç ve suçluluk, yeniden icat ettiği bu formülle kendisini göstermeye başlayacak mıydı? Epey tuhaf olsa da 1952'de kişinin sosyal statüsündeki hızlı yükseliş, pek iyi karşılanmazdı.

Eve vardığında, Friedrich'in zihni tüm bunlardan uzaklaştı ve bulunduğu yere ve zamana odaklandı. Çünkü metalik gri bir Jaguar, kaldırımın kenarına park etmişti. O zamanlar Hamden'da yurt dışından ithal edilen arabalara pek rastlanmazdı. Thayer'ın siyah bir Cadillac'ı vardı; hatırladığı kadarıyla Whitney bir Packard kullanıyordu. Casper, Whitney'in onu arayacağını söylemişti. Bu zengin, şımarık ve gözü yükseklerde alkolik, haber vermeksizin evine gelmişe benziyordu. Casper çocuğun artık motosiklet kullandığını söylemişti; ama belki bir tane de Jaguar almıştı kim bilir... Her şey mümkündü.

Friedrich, Nora'ya geç saatlere kadar çalışacağını söylemişti. Kadın kocasının bu saatte eve gelmesini beklemiyordu; Friedrich' se Balina'dan indiği anda, yatak odalarının penceresinden gelen kahkahayı duymayı ummuyordu. Nora'nın gülüşü umursamaz ve papatya tacı gibi genç kızlara yaraşırdı. Orgazmın ardından tam da böyle gülerdi.

Eğer... Kim bilebilir... Herhangi bir şey? Sesler kesilmişti. Çocuklar neredeydi? Yukarıda ne yapıyordu? Karısının bir yabancıya oral seks yaparkenki görüntüsü zihninde canlandı.

Friedrich eve bir hırsız gibi sessizce girdi. Bu bir oyundu. Nora'nın yukarıda birisiyle birlikte olabileceğine inanmıyordu. Ama gerçekten inanmıyorsa, neden parmak uçlarında yürüyordu? Merdivenleri gıcırtı çıkaran bir adım atmamaya çalışarak çıktı. Yatak odasının kapısı aralıktı. Nora onu fark etmedi. Aynanın önündeydi ve üzerinde Friedrich'in daha önce görmediği pembe bir kombinezon vardı. Banyodan su sesi geliyordu. Bir erkeğin sesini duydu.

Kapıyı yavaşça açtı. Karşısındaki hayal ettiğinden de iğrenç bir manzaraydı. Bir adam, üzerinde iç çamaşırları tuvaletin üzerinde oturuyordu. Uzun bir öfke nöbetinin ardından, bu adamın Winton'larda tanıştığı Çek olduğunu anladı. Adamın ismini hatırlamak bile Friedrich'in epey zamanını aldı. Derken Lazlo'nun (adı buydu) elindeki *Little Red Hen* kitabını seçebildi. Küvetin içinde birbirlerine su sıçratan oğullarının kahkahalarınıysa artık duyuyordu. *Bu yabancı benim banyomda ne arıyor ve neden küvetteki çıplak oğullarıma, üzerinde yalnızca iç çamaşırları olduğu halde kitap okuyor?*

"Balıkların beni de ıslattı; küvetteyse benim için yer yoktu." Takım elbisesi, banyo kapısının arkasındaki askıya asılıydı.

Normalde, Friedrich karşılaştığı manzarayı yanlış yorumlardı; ama o an adamı karısıyla seks yaparken bulmadığı için o kadar rahatlamıştı ki Lazlo'yu uzun zamandır görmediği bir arkadaşı gibi karşıladı; "Seni görmek ne güzel, Lazlo" dedi. Ardından, sanki onu gördüğü için rahatlamamış gibi, "Burada ne yapıyorsun?" diye sormayı ihmal etmedi. Sesinin adamdan şüphelendiğini belli etmemesine özen göstermişti. Bütün psikologlar deli olduklarını bilir ama bunu afişe etmezler.

"Buraya ilk geldiğimde yanında çalışmaya başladığım kasap, başparmağını kestirmek zorunda kalmıştı. Kemik iliği iltihabı yüzünden. Üç kuruşluk serseri hak ettiği cezayı böylece bulmuştu. Aslında hak ettiği serçe parmağının kesilmesiydi ama bu olmadan..." Başparmağını otostop çeker gibi kaldırmıştı. "...ağaçlara tırmanamayız; çünkü başparmak olmadan ağaçları kavramak mümkün değil. Onu hastanede ziyaret ettim."

"Çok üzüldüm; demek istediğim seni burada gördüğüme sevindim ama..." Friedrich hâlâ şüpheleniyordu.

Nora bu sırada kapı aralığından göründü ve kocasını öptü. Üzerine bir elbise geçirmişti. "Seni özledim."

Willy, "Jack annemin elbisesine çikolata sosu döktü" dedi.

"Üzerimi değiştiriyordum. Geldiğini duymadım." Nora kollarını kocasının boynuna doladı ve onu iki kere daha öptü.

Friedrich hâlâ içinde bulunduğu durumu anlamaya çalışıyordu. "Lazlo, Jaguar senin mi?"

Çek başıyla onayladı. "Bu arabaya İngiltere'de ne derler biliyor musunuz? Yahudilerin Bentley'i." Lazlo kahkaha attı.

Nora oğlanları kurularken, adama bir bakış attı. "Böyle söylemen çok çirkin Lazlo."

"Bana göre, çirkin olan şey *Little Red Hen.* Onlar ekmeği paylaşmaz. Kapitalizm propagandası. Ayrıca Hıristiyan geleneklerine de aykırı. Bu kitabı yazan bir Musevi olsaydı, tavuğun en azından domuza ekmek satmayı teklif edecek kadar ahlakı olurdu."

"Neden Yahudi karşıtı gibi konuşuyorsun?" Nora, adamın esprisini komik bulmamıştı.

"Ben her şeye karşıyım." Lazlo bunun çok komik olduğunu düşünüyordu.

Bu söze Friedrich de güldü. "Kızlar nerede?"

"Jens'lerdeler."

"Lazlo bizi yeni arabasına bindirdi." Bunu diyen Willy' ydi.

Lazlo herkesin içinde pantolonunu giydi. Her davranışının normal karşılanmasını sağlayan bir doğallığı vardı. "Yeni bir takım elbisem de var. Çok pahalı bir elbise. İpek ve tiftik yünü karışımı. Jaguar'a binmeye başlayınca almak zorunda kaldım. Sadece bunları da değil, yeni bir müzik sistemi ve yeni bir daire de aldım. Jaguar gerçekten pahalıya mal oluyor."

"İşler iyi gidiyor gibi..."

Lazlo omuz silkti. "Nişanlımın dayısı, çelik hurdası işinde. Yeni başkan yardımcısıysa şu an karşınızda."

"Sadece Amerika'da mı faaliyet gösteriyor?" Friedrich bir anda kendisi dışında herkesin iyi yaşama giden, kestirme bir yol bulduğunu fark etti.

"Bütün dünya böyle işliyor. Ama *Little Red Hen*'deki gibi yaşıyor izlenimi veriyorlar."

Alt kata indikleri sırada, Lazlo "Sizi ziyaret etmek için bir bahaneye ihtiyacım vardı; bu yüzden bir hediye getirdim" diyordu. Aslında Lazlo da merak içindeydi; Friedrich tam bir Amerikalı görünümündeydi; ama Lazlo gibi yerinden edilmiş izlenimi de veriyordu. Lazlo'nun istediği de bir aileydi; fakat onu kendi çabasıyla meydana getiremeyeceğini biliyordu.

Ona arabaya kadar eşlik ettiler. Lazlo, Jaguar'ın bagajını açtı. İçeride, üç büyük çuval içinde lale soğanı vardı.

"Lazlo, buna gerek yoktu."

"Tamam, o zaman bunları size satayım."

Friedrich, Lazlo'nun sürekli tekrarladığı bu esprinin neresi komik, pek emin değildi. Belki sadece gülmeye ihtiyacı vardı.

"Bunları bana çiçekçim verdi. Kız arkadaşlarım için çok fazla çiçek alıyorum da..."

"Bir nişanlın var sanıyordum."

"Her gece aynı yemeği mi yersiniz? Biftek, biftek, biftek... Fileminyon olması bile sıkıcı hale gelmesine engel değil; sağlıksızlığını hiç anmıyorum bile."

"Bu çok çirkin."

"Hayır, çok ince. Eğer bir sevgilim olursa, nişanlımla birlikteyken ona daha kibar davranırım. Eğer iki sevgilim olursa, iki kat kibarlaşırım. Sadık bir insan olmam hem nişanlıma hem sevgililerime karşı acımasızlık olur."

"Bana mantıklı göründü." Friedrich bir anda iyi vakit geçirmeye başlamıştı.

"Mantıklı görünmese iyi olur." Nora bile esprinin komik olduğunu düşünmüştü.

"Peki, laleleri size vermemi mi yoksa satmamı mı isterseniz?" Lazlo, lale çuvallarından birini eve taşıyordu.

"Lalelerin bir kısmını kendin için saklamak istemez misin, Lazlo?" Friedrich, diğer çuvalı kaldırdı.

"Lalelerden nefret ederim. İğrenç çiçeklerdir; özellikle de soğanlarından tiksiniyorum."

"Nasıl olur da bir insan lalelerden nefret edebilir?"

"Bir yıl onlarla beslenmeyi deneyin, anlarsınız."

***

Sonraki iki gece Friedrich aynı kâbusla uyandı: Nora, bir adama oral seks yapıyordu. Bu ihanetin gerçekleştiği hayali oda karanlıktı. Friedrich bu yüzden karısının kime oral seks yaptığını göremiyordu.

Her seferinde bir şey söyleyemeden ya da yapamadan uyanıyordu. Bu kâbusu gördüğü üçüncü gece, şömine maşalarından birini alıp karısının hayali sevgilisinin alnına vurmasına yetecek kadar uzun süre uykuda kalmayı başardı. Her yer kan içindeydi. Rüyasında Nora, kocasının yarattığı karmaşayı temizlemek için ışığı yaktığında, Friedrich karısının onu kiminle aldattığını gördü. Öldürdüğü adamın kendisi olduğunu anlayınca da Friedrich nefes nefese uyandı.

Dr. Friedrich hastalarına defalarca, "Rüya görmeniz, kendinizle konuşmanız demektir" derdi. Bu yüzden o gecenin geri kalanını uyanık geçirdi; bir yandan Nora'nın soluk alış verişini dinlerken diğer yandan kendine ne demeye çalıştığını analiz etti. Artık gözlerini kapatıp rüya görmeye başlamaktan korkuyordu; farklı hissetmek istiyordu ama nasıl yapacağını bilmiyordu. "Eve Dönüş" hayatına girdiğinden beri, ilk kez ilacı almak için büyük bir istek duydu.

***

Winton ders arasındaydı. Süpürge dolabından bozma ofisinde, masasının başında dinleniyordu. Son olacağını iddia ettiği sigarasının yarısını içmişti bile; bu sırada GKD'nin moleküler yapısını ortaya çıkaracak en iyi yola karar vermeye çalışıyordu. Bölüm'ün çizdiği resmi yoldan gitmek, aslında şu demekti: Önce Psikiyatri Bölümü'nden talepte bulunacaksınız, karşılığında onlar da Kimya Bölümü'nden istekte bulunacak, derken Kimya Bölümü... Politika ve protokole harcanacak zamanla birlikte, Yale'in kütle spektrometresinin GKD'nin kimyasal yapısını ellerine ulaştırması altı ay hatta belki bir yıl alacaktı. Ancak bunun ardından GKD'yi yapay olarak meydana getirme çalışmasına başlayabileceklerdi.

Winton, ikinci "son sigara"sını içtiği sırada, birisi kuvvetle kapısını çalmaya başladı.

"İçeri gel." Winton, Friedrich'i beklemiyordu. Adam yorgun görünüyordu ve tıraş olurken yüzünü kesmiş, bir parça tuvalet kâğıdıyla kanı durdurmayı denemişti.

"Şimdiden bitirdiniz mi?"

"Hayır. Aslında istediğimden yavaş gidiyor."

"Aceleye gerek yok. Gerçekten. Ama... yüzünüz hâlâ kanıyor."

Bir damla kan boynundan aşağı aktı. Winton ona Kleenex marka bir kâğıt mendil uzattı.

"Teşekkürler." Damlayı yakasına bulaşmadan silmişti.

"Sizi buraya getiren ne?"

Friedrich şimdi arkasında kalan kapıyı kapattı. "Yeni bir hastaya ayıracak vaktin var mı?"

"Erkek mi kadın mı?"

"Erkek."

"Daha önce psikiyatra gitmiş mi?"

"Hayır."

"Yakın bir arkadaşınız mı?"

"Arkadaş kelimesi yanlış olur. Duygularım, söz konusu o olunca, oldukça karmaşık. Paranoyak, lükse kavuşma, saygın biri olma hayalleri kuruyor; ayrıca tehlikeli bir narsist."

"Elbette ona zaman ayırırım. Adı neydi?" Ajandasını açtı.

"Friedrich."

Winton, Friedrich ona bir beysbol sopası fırlatmış gibi başını aniden arkaya attı. "Benimle profesyonel bir düzlemde mi konuşmak istiyorsunuz?"

"Evet." Friedrich de en az Winton kadar şaşkındı. Bir seans sırasında divanın diğer tarafında hiç olmamıştı.

"Aramızdaki profesyonel ilişkinin, ayrıca arkadaşlığımızın..." Winton, Friedrich'i daha önce gerçek anlamda arkadaşı olarak hiç düşünmemişti; en azından o ana kadar. "...sürece zarar vereceğini düşünmüyor musunuz?"

"Güvendiğim tek psikiyatr sizsiniz."

"Onur duydum. Ama..." Friedrich'i hastası olarak kabul etmeyi aklından geçirmesi bile hiç profesyonelce değildi. "Belirli bir sorununuz mu var?" Friedrich hâlâ ayaktaydı ve Winton daha şimdiden onunla bir hastasıymış gibi konuşmaya başlamıştı.

"Evet... Kendimi mutsuz ediyorum." Winton'a rüyalarından bahsetmek için sabırsızlanıyordu; öyle ki bu hisle mücadele etmesi gerekti. Eğer biriyle paylaşırsa bu bir fantezi olmaktan çıkacaktı.

"Pazartesi, saat beş uygun mu?"

"Uygun." Friedrich kapıyı açtı.

"Yardım istemenin sizin için kolay olmadığını biliyorum."

"Bunu hastalarıma ben de söylerim."

"Sizden para almayacağım."

"Bunu yapmamanızı tercih ederim. Ödeme yapmak da sürecin bir parçası."

"Bir kez daha dikkat çekmekte fayda var: Bu yaptığımız yanlış."

"Bunu uzun zamandır biliyorum, Dr. Winton."

Arabasını kampusta geldiği yöne doğru sürerken, Friedrich dikiz aynasından kendisine baktı. "Artık resmileşti; sen delisin." İlginç ama gerçek olan şuydu ki randevu alarak bir problemi olduğunu kabul etmek, kendisini daha iyi hissettirmişti. Baştan beri ihtiyaç duyduğunun bu mu olduğunu merak ederek, o akşamüstüne aldığı randevuyu iptal edip etmemesi gerektiğini ya da bir süre bekleyip... Kafasındaki bu düşünce yan gözüyle fark ettiği görüntüyle zayıfladı. O sırada beyni sağ ayağına hızla bir mesaj gönderiverdi. Bir anda, frene bastı, direksiyon kitlendi ve lastikler ciyakladı. Friedrich'in o an tek düşündüğü, Balina'yı az ötede, trafiğin orta yerinde devrilen motosikleti ezmeden durdurabilmekti.

Bu, az evvel bir tekel bayisinden çıkan Whitney'di. Motorun arkasına bir kasa Old Crow kayışla bağlanmıştı. Friedrich, Whitney'in motoru yeniden çalıştırmada yaşadığı zorluktan, çoktan birkaç tane içmiş olduğu sonucunu çıkardı. Whitney motosikleti çalıştırıp yüksek süratle yalpalayarak yeniden yola çıktığı sırada, açılmış bir bira şişesi, ceketinin cebinden düştü.

Şüphesiz ki Casper, Whitney'in bir alkoliğe dönüştüğünü söylerken abartmıyordu. Bunu abartmadığına göre... Friedrich, çocuğun altın için yazdığı formülü nereye koyduğunu hatırlamaya çalıştı.

***

Altı gün sonra, Friedrich ailesi laleleri dikiyordu. Pazar sabahıydı; ekim ayının ilk haftası geride kalmıştı bile. Pastırma yazı, yaprakların rengini göstermesine mani oluyordu. Lazlo'nun verdiği soğanların harika isimleri vardı: Mucizeler Kraliçesi, Kırmızı Güneş, Tat-

lı Aşk, Yanardöner Bahar Yeşili, Kral Kanı, Mon Amour* ve Friedrich'in favorisi "büyük, sivrileşen zengin taç yaprakları, yeşilli somon kırmızısı; çiçeklerin kenarlarıysa somon pembesi" ile Marjolein**.

Çuvallara zımbalanmış tanımlar, Friedrich'e çiçeklere yeni tarhlar açmak için ilham verdi. Kahvaltıda tarhları nasıl açacağını peçetenin üzerine çizmişti. Bunlardan birini dolunay şeklinde tasarlamaksa Jack'in fikriydi. Üç yaşındaki oğlu fikrini, "laleden ay" diyerek kelimelere dökmüştü. Yaşı daha büyük çocuklarına göreyse, Jack'in kendine ait lale tarhı olması hiç adil değildi.

Becky, diğer kardeşlerin arasındaki fikir birliğini, "Hep Jack'in istediğini yapıyorsun" diyerek yüksek sesle dile getirdi.

"Babacığım, neden Jack'i hepimizden daha çok seviyorsun?" Willy, tıpkı babası gibi, kaybetmeye doğduğu anda başladığını hissediyordu.

"Çocuklarımın hepsini eşit miktarda seviyorum." Friedrich bunun gerçek olmadığını biliyordu.

"O zaman neden hepimize aynı davranmıyorsun?" Laleler Lucy'nin umrunda bile değildi ama sevgiye önem verirdi.

"Çünkü hepiniz birbirinizden farklısınız ve ben size bir birey olduğunuzu göz önüne alarak davranıyorum."

"Hadi benim için laleden bir ay yapalım!" Jack büyük bir başarı kazanmışçasına bağırmıştı. Friedrich, çocuklarının en küçüğünü bu kadar sevmesinin sebebini merak etti. Belki de diğer çocukların hepsinin yüzünde kendinden bir şeyler görmesindendi. Bir tek Jack, Nora'ya benzerdi. Friedrich açıklamanın bu kadar basit olmasını umdu.

Toprağı kazmaya başladıklarında, gökyüzü çoktan bulutlarla kaplanmıştı. Serin bir rüzgâr, soğuk hava kütlesine eşlik ediyor, Great Lakes'in yüzeyinde daireler çizerek denizin griliğine üflüyordu. Kendi etrafında kıvrılan büyük bulut kümeleri, başlarının üzerinde daha sıkı kıvrıldıkça gökyüzünün maviliğini ancak görebiliyorlardı; Friedrich'in çocukluğunda bu bulut kümelerine kısrak kuyruğu derlerdi.

Friedrich paslı bir küreği toprağa sapladı. Nora da yanında ça-

* Fransızca'da aşkım anlamına gelir. (ç.n.)
** Hollandaca'da kekik anlamına gelir. (ç.n.)

payla sertleşmiş toprağı parçalıyor, ardından avuç dolusu gübreyle toprağı canlandırmaya çalışıyordu. Çocuklar da ikisine yardım ediyordu ki bu aslında ebeveynlerine engel oluyorlar demenin kibarcasıydı. Friedrich çiftlikte büyüdüğünden kendi anne ve babasını da böyle omuz omuza çalışırken çok izlemişti. Bu uğraş, avuçlarındaki su toplamış ilk kabarcığı oluşturduğunda, bahçedeki ağır işlerin onlara daha sevimli gelmesi için babasının anlattığı hikâyeleri hatırladı.

Komşularının ve babasının çocukluk arkadaşlarının hikâyeleriydi bunlar. Eşlerini artık sevmediklerinden trenlerde çalışan trencilerle kaçanları, kilise korosunda hamile kalan kızları veya perdeli parmaklı, tavşandudaklı ya da yumru ayaklı doğanları anlatırdı; hikâyeler kimi zaman da grip salgınından veya tetanostan ya da kalp krizinden ölenlerle ilgili olurdu. Friedrich'in annesi Ida, her seferinde babasının lafını, "Nasıl dedikodu yaptığına bakınca, insan kadın doğmamanı haksızlık olarak görüyor" diyerek keserdi.

Her seferinde de babası, annesini "Dedikodu yapmıyorum; insanların içinde yaşadıkları koşulları dikkatle inceliyorum" şeklinde yanıtlardı. Friedrich'in keyifle hatırladığı kısımsa babasının küreği, çapayı, tırpanı ya da elinde her ne varsa onu bırakıp yere eğildiği ve çakmaktaşından yapılmış bir ok ucunu ya da taş Kızılderili baltasını yerden alıp üzerine tükürdükten sonra gömleğinin eteğiyle temizleyerek ona uzattığı, ardından "Hiçbir şey sonsuza kadar gömülü kalmaz" dediği anlardı.

Ayrıca, dokuzuncu doğum gününde Homer'la birlikte, tren istasyonunda babasını Chicago'ya uğurladığı hatıra da Friedrich'in kafasında son derece canlıydı; babası Chicago'da yaşayan bir adamla kırsal yerleşim bölgesindeki John Deere traktör bayiliğini almayı konuşacaktı. Ida çiftlikten hoşlanmazdı.

İki hafta sonra, Homer'la tavukları beslediklerı sırada, annesi elinde bir mektupla yanlarına gelmiş, "Babanız, kaldığı otelde çıkan yangında bir kadınla beraberken öldü" demişti.

Uzun bir ağlama krizinin ardından, annesine sarılmak Friedrich'in aklına ancak gelebilmişti. Kadın sümbülteber kokuyordu. Çocukluk anıları içinde hatırlamaktan hiç hoşlanmadığı kısımsa, "En azından babacığım yalnız değildi" dediği andı; bunun herkesin daha

iyi hissetmesini sağlayacağına inanmıştı. Fakat cümlesini bitirir bitirmez annesi onu tokatlamıştı. Annesi özür dileyip ona vurmak istemediğini söyledikten sonra, Homer ve ondan kibarca pazar yemeği için tavuk kesmelerini rica etmişti.

Laleden ay, üç metre çapındaydı. Eşmerkezli daireler, Kırmızı Güneş'in, ardından leylak rengi Tatlı Aşk'ın, Kral Kanı'nın ve en sonunda Mon Amour'un iç içe geçmesinden oluşuyordu. Lale soğanlarını otuz santimetre derinliğindeki kırık istiridye kabuklarına yerleştirmişlerdi; böylece tarla fareleri ve köstebekler, kışın kendilerine soğanlardan ziyafet çekemeyeceklerdi.

"Çukurların dibine istiridye kabuğu koymayı sana baban mı öğretti?" Bunu soran Willy'ydi ve çocuğun babasına dair anıları, Friedrich'in babasına dair anılarından farklı olacaktı.

"Hayır, bizim lale alacak paramız yoktu." Friedrich kendi babasını bir güne yetip de artacak kadar düşünmüştü.

"Peki, bunu yapman gerektiğini nasıl bilebiliyorsun?"

"Bir kitapta okumuştum."

"Bildiğin her şeyi böyle mi öğrendin?" Becky gülümsedi.

"Çoğunu ama hepsini değil."

"Bana kitaptan öğrenmediğin bir şey öğretir misin?" Lucy okumaya kolay kolay yanaşmazdı. Okuma güçlüğü mü vardı acaba?

"Kitaptan öğrenmediğim bir şey..." Friedrich soruyu yavaşça tekrar etti. Kitaplardan öğrenmediği tek bir lanet olası şeyin bile o an aklına gelmiyor oluşuna şaşırmıştı. "Yılan, başını kopardıktan sonra da sizi sokabilir." Friedrich gömleğinin kolunu sıvadı ve yara izini Willy'ye gösterdi; karayılan onu bileğinden sokmuştu.

"Vayı!" Willy etkilenmişti. "Seni neden soktu?"

"Elimi ait olmadığı bir yere sokmuştum."

"Jack laleleri ters dikiyor." Bu Becky'ydi.

"Belki Çin'de çiçek açarlar."

"Saçmalama babacığım." Lucy kahkaha attı.

"Babanızın saçmalaması iyi bir şey." Nora lafa karışmıştı. Evin önceki sahiplerinin taşınırken garajda bıraktıkları süs havuzunu laleden ayın ortasına yerleştirmek Nora'nın fikriydi. Havuzun deniz kabuğu biçimindeki beton dolgulu ağır çanağını, Friedrich hortumla

doldurur doldurmaz, bir karga banyo yapmak üzere hemen suya girivermişti.

Friedrich küreğini bu kez de araba yolundan giriş kapısına kadar uzanan "S" şeklinde yeni bir tarh açmak üzere sallıyordu. Terlemişti ve avcunda su toplayan yerler, küreği elinden bırakmadığından patlamıştı; elleri acıyordu. Nora kocasına kendi eldivenlerini vermek istedi; ama Friedrich kabul etmedi. Karısına, "Yumuşamak, sertleşme zamanının geldiğini gösterir" dedi.

Telefonun ilk çalışında, Nora içeri koşmuş fakat yetişememişti. Birkaç dakika sonra tekrar çalınca, Friedrich hızla içeri girdi. Ahizeyi kaldırıp "Alo" dediğinde nefes nefeseydi.

"Profesör Friedrich?"

"Evet, siz kimsiniz?"

"Ben Whitney Bouchard. Uygunsuz bir zamanda mı aradım?"

Friedrich yalan söyledi; "Hayır" dedikten sonra, "Sana nasıl yardımcı olabilirim, Whitney?" diye sordu. Casper, Whitney'in arayacağını zaten söylemişti.

"Sizi kendimle ilgili bir konuda konuşmak için aramadım, efendim." "Efendim" kelimesini ağzında gevelemişti.

"Whitney alkollü müsün?"

"Benim için değil, Casper için endişelenmelisiniz."

"Ama şu an senin için endişeleniyorum."

"Bilin diye söylüyorum, Casper bir liste yaptı."

Jack, mutfak kapısının camına vurup babasını bahçeye geri çağırdı.

"Ne dedin?" Jack kapıya yumruk indirirken, camın kırılıp çocuğun bileklerini keseceğini düşünmüş, bu yüzden Whitney'in dediklerini kaçırmıştı.

"Bir liste."

"Nasıl bir liste bu?" Nora, Jack'i camın önünden aldı; böylece kocasının felaket senaryoları da onlarla beraber uzaklaşıp gitti.

"Suçladığı insanların listesi." Whitney'in içki bardağındaki buzların şıkırtısını duyabiliyordu. Casper böyle olacağını söylemişti; Whitney aradığında onun hakkında kötü şeyler anlatacaktı; hatta onu Yale'den attırmayı deneyecekti.

"Whitney, sen sarhoşsun."

"Bu, listenin en başında olduğunuz gerçeğini değiştirmiyor. Ayrıca ben onu incitmedim."

"Bu durum seni rahatsız mı ediyor? Sence suçlanacak bir şey yaptın mı, Whitney?" Bir an bile tereddüt etmeden, Friedrich hasta-doktor moduna geçmişti.

"Ben ona hiçbir şey yapmadım."

"Ama o sana yaptı."

"Pisliğin birine dönüştü. Kulüpteki herkese nasıl yalakalık yaptığını görmeliydiniz. İnsanlar onun nasıl biri olduğunu anlamayacak mı sandı?"

"Gerçekte nasıl biri ki?"

"Sosyeteye girmeye çalışan onca insan tipi içinde en kötüsü onunkiydi. Kendisini dalkavukluk yaptığı insanlardan daha üstün görürdü." Friedrich ensesindeki tüylerin ürperdiğini hissetti. Sanki Whitney, Casper'dan değil de ondan bahsediyordu.

"Casper'ın listesinde başka kimler var?"

"Alfred Griswold."

"Yale'in rektörünü de mi aradın?" Eğer Whitney Griswold'la konuştuysa, Casper derhal Yale'den atılırdı hem de Whitney'in anlattıkları yalan olsa dahi...

"Hayır. Sizce aramalı mıyım?"

"Rektörün, sarhoşken telefon ettiğin için seni okuldan atmasını istemiyorsan, aramamalısın. Whitney, eğer benimle konuşmak istersen lütfen ofis saatlerim içinde ara."

"Konuşmanız gereken kişi Casper. Kız arkadaşımı çaldı, kıyafetlerimi çaldı; daha başka neler çaldığını da Tanrı bilir. Çekmecelerimi kurcalıyordu."

"Hatırladığım kadarıyla, ona kıyafetlerini ödünç veriyordun Whitney. Ayrıca ilk önce sen onun kız arkadaşını çaldın."

"Hangi kız?"

"Kuş gözlemcisi olan."

"Eğer ona kıyafetlerimi dediği gibi ödünç verdiysem, bana geri getirmeliydi. Ayrıca hiçbir şey, motosikletimi çalmasını haklı çıkaramaz."

"Onu çalarken gördün mü?"

"Anahtarlar koyduğum yerde değil, gitmiş. Ayrıca motorumu da dün gece park ettiğim yerde bulamadım."

"Belki de nerede bıraktığını hatırlayamayacak kadar sarhoştun. İnsanları neyle itham ettiğine dikkat et, Whitney."

"Sizi uyardım, Doktor. Gerisi size kalmış."

Telefonu kapatırken Friedrich, Whitney'in annesini aramayı aklından geçirdiyse de önce Casper'la konuşmaya karar verdi. Casper'ın kaldığı yurttaki ankesörlü telefonun numarasını çevirdi. Fakat hat meşguldü.

Bir listenin var olması, pek hoşuna gitmemişti. Casper'ın hangi nedenle bir liste oluşturabileceğini anlamaya çalıştı. Kendini neden mutsuz hissediyor olabilirdi? Friedrich'i neyle suçluyor olabilirdi? Paranoyaklar listeler yapardı. Ama Casper'ın Friedrich gibi paranoyak eğilimleri yoktu ki. Dünya, Casper'ın avcundaki bir istiridye gibiydi; Casper'a düşman değildi. Friedrich ailesinin ve lalelerin yanına döndü.

Bahçedeki işleri bitmiş sayılırdı. Geriye sadece altı soğan kalmıştı; yani ailenin tüm fertleri birer soğan diktiğinde bahçe tamamlanacaktı. Nora ve çocuklar çömelmişler, soğanları kazdıkları çukurların sonuncularına yerleştiriyorlardı; küçücük eller, baharla toprak üstüne çıkacak ganimeti gömüyordu. Friedrich'in sırtı ağrımaya başlamıştı. Varlığını bile unuttuğu kaslarını o gün epeyce çalıştırmıştı. Karısının ve çocuklarının arkasında, küreğe dayanmış duruyor, ailesine gülümsüyordu. *Eğer her şey berbat olursa, en azından çiftçilik yapabiliriz.* Aklından böyle geçiyordu; ama bu düşünceyi onlarla paylaşmadı.

O günün, o anki kadar güzel kalmasını istiyordu; günün altını oymaya niyeti yoktu. Bu yüzden şüphelerini kendisine sakladı ve aklından geçenleri açıklamak yerine, karısının boynundaki beni öpmeye karar verdi. Elindeki küreği bırakmak üzereyken, kulağına tek silindirli bir motorun sesi geldi.

Başını sesten yana çevirdiğinde, Whitney'in Triumph marka siyah motosikletinin onlardan yana saptığını gördü. Motoru sürenin başında kaskı, gözünde de koruyucu gözlükleri vardı. Yolun ters ta-

rafına doğru yalpaladı. Motor sendeleyince, sürücü neredeyse dengesini kaybediyordu. Friedrich, Whitney'e randevu almak için onu ofisinden aramasını söylemişti ama Whitney, muhtemelen bunu hatırlayamayacak kadar sarhoştu.

Friedrich, onunla konuşmak istemiyordu. Bu yüzden motosiklet evlerini geçtiğinde rahatladı. Küreğin elinden düşmesine aldırmadı ve Nora'nın boynunu öpme fikri aklına bir kez daha geldi. Fakat motor geri döndü. Whitney onları görmüş olmalıydı. Motosiklet, iki ev aşağılarında ama yolun karşı tarafında durdu. Sürücü motordan indi; motorun ayağını indirdi. Ardından kaskını ve gözlüklerini çıkardı ve elini cebine attı. Friedrich, aynı anda onun hem Casper olduğunu hem elinde silah tuttuğunu fark etti. Casper, yolun Friedrich'lerin olduğu tarafına geçmişti. Kaçmak için artık çok geçti.

Friedrich karısının yanına çömeldi. Ama dudaklarını ensesindeki güzel lekenin üzerine koymak yerine, "Başını kaldırma ve tek kelime bile etme" diye fısıldadı.

"Bu nasıl bir oyun böyle?" Nora kocasının seksi olmaya çalıştığını sanmıştı.

"Casper geliyor."

"Eee?" Kadın başını çevirmeye başlamıştı.

"Sakın bakma. Bir silahı var." Friedrich fısıldıyordu ama Casper adeta onları duymuş gibiydi. Parmağını tetiğin üstünde tutarak tabancayı cebine soktu. Fakat silah hâlâ Friedrich'lere dönüktü.

"Ne? Neden böyle bir şey yapsın..."

"Çok ciddiyim; sadece ne diyorsam onu yap."

"Topluluk içinde fısıldamak ayıptır."

"Haklısın Becky, ayıptır." Friedrich, Casper'ı görmemiş gibi yapıyordu. "Hadi bakalım, hep beraber içeri giriyoruz."

"İçeri girmek istemiyorum. Evin içi çok sıkıcı."

"Neler oluyor?" Nora korkmuş ve sinirlenmişti.

"Whitney aradı ve Casper'ın suçladığı insanların bir listesini yaptığını söyledi." Friedrich yukarı baktı ve evlerinin ön camının yansımasında Casper'ın sırtlarına bakmakta olduğunu gördü. Şimdi onlara doğru yürüyordu, ağzı açıktı. Dudakları da tıpkı Homer'ın köpeğinin birini ısırmayı hazırlandığı zamanlardaki gibi gergindi.

Nora kollarıyla çocuklarını sardı. "Artık eve girme zamanı."

Lucy ayağa kalktı ve Friedrich onu durduramadan, başını çevirdi. "Merhaba Casper. Bizimle beraber lale dikmek ister misin?" Casper artık çimlerinin üzerindeydi. Sağ eli, hâlâ belindeki silahı kavrıyordu. Friedrich, çocuğun ıskalamayacak kadar yaklaşmaya çalıştığını tahmin etti. Küreği eline aldı. Onu bir silah olarak kullanmaya hazırlanırken, Casper'ın tepkisini bekledi.

Elbiseleri buruş buruştu ve dizlerinden birinde çim lekesi vardı. Saçlarına günlerdir şampuan ya da tarak değmemiş gibiydi. Sol elinin parmakları başının sol tarafında dolaşıyordu; kendinden çok, Casper'ın eski haline benziyordu.

Lucy, çocuğa iki adım yaklaştı. "Bu senin motosikletin mi?"

Casper artık yürümüyordu.

"Beni bir tur bindirir misin?"

Casper başını yavaşça "hayır" anlamında salladı.

Friedrich, Casper'a dik dik bakmamak veya göz teması kurmamak için kendisiyle mücadele etti. Bakışlarını onun göğsüne odaklamıştı; ellerini yavaşça küreğin ucuna kaydırdı. Çocuğun başına bir darbe indirerek boynunu kırmak için, tek bir şansı olacaktı. Yapmaya yeltendiği buydu. "Lucy, şimdi Casper'ı rahatsız etmemelisin."

Ailenin yedi üyesi durumun tuhaflığıyla yerlerine çakılıp kalmıştı ki Jack bir anda ayağa kalktı. Parmaklarını pençe gibi kıvırmış, korku ifadesi taşıyan yüzüne adeta tırnaklarını geçirmişti; derken sızlanmaya başladı. Casper arkasını döndü ve motoruna doğru yürümeye başladı. Kaskını ve gözlüğünü taktı; kontağı çevirdi. Gaz verdikten sonra, motoru kaldırımdan uzaklaştırdı. Kendisine el sallayan ve "hoşça kal" diyen çocukları görmezden geldi.

Bu sırada Becky, Casper'ın nesi olduğunu soruyordu.

Nora, bir yandan "Emin değilim" diyerek çocuklarını hızla evin ön kapısına doğru çekiştirdi.

Friedrich çimlerin üzerinde, hâlâ elinde kürekle duruyordu. Casper ve Whitney'in motosikleti, gözden kaybolduktan sonra bile yaşadığı aşırı heyecanı üzerinden atamamıştı.

"Kapıları ve pencereleri kilitle ve çocukları üst kata çıkar." Santralin numarasını tuşlarken Friedrich'in sesi sakindi.

Willy, "Fırtına mı geliyor?" diye bağırdı.

"Hayır... Belki de evet. Santral, bana polisi bağlayın."

"Madem biliyordun bizim dışarıda durmamıza nasıl izin verebildin?" Nora ağlıyordu.

"Bilmiyordum."

"Evet, biliyordun." Nora, pencereyi o kadar sert kapattı ki cam çatladı. Polis artık hattaydı.

"Ben Dr. Friedrich. Hamelin Caddesi, 92 numarada oturuyorum. Motorlu bir çocuğu ihbar etmek istiyorum. Az evvel buradaydı. İsmi Casper Gedsic."

"Ne yaptı?"

"Bir motosiklet çaldı, ayrıca silahı var."

"Sizin motorunuzu mu çaldı?"

"Hayır. Motor oda arkadaşına ait. Bakın, bunların hiçbiri önemli değil. Sorun şu ki..."

"Silah kimin?"

"Bilmiyorum."

"Size mi doğrulttu?"

"Sorun şu ki ben psikoloğum ve o benim hastam. Öyle sanıyorum ki şu an bir psikoza girmiş ve kendisi için de etrafındakiler için de tehlikeli."

"Sizi tehdit mi etti?"

"Bana suçladığı insanların bir listesini yaptığı söylendi."

"Ne için?" Polis memuru not alıyordu.

"Gördüğü tedaviden pek memnun kalmadı. Bakın, başkan da o listede."

"Birleşik Devletler başkanı mı?"

"Hayır, Yale'in başkanı. Adı Griswold. Ayrıca Dr. Winton'ın da o listede olduğunu düşünüyorum. Kendisine ulaşmaya çalıştım ama hattı meşgul. Ridge'de yaşıyor."

"Winton'ın evine bir ekip göndereceğiz." Friedrich telefonu kapar kapamaz, Winton'ı aradı. Hat meşguldü.

Bir saat sonra kapı çaldığında, Nora çocuklara *Charlotte's Web*'i okuyordu. Örümcek henüz konuşmaya başlamıştı. Friedrich, alt kata inmeden önce kapalı perdelerin arkasından dikkatlice baktı. İki si-

yah beyaz polis arabası, evlerinin önüne park etmişti.

Nora, perdeyi aralamış, aşağıya bakıp Friedrich'in eşikte duran polisle konuşmasını izlerken, Jack de kucağındaydı. En fazla tek bir karmaşık cümle oluşturabilecek birkaç kelimenin ardından, Friedrich avcunun iç kısmıyla alnına vurdu. Önce sendeledi, sonra düşmemek için tırabzanlara tutundu; derken yavaşça verandanın üzerinde, yere çömeldi.

Friedrich yavaşça üst kata çıkıp spor montuna uzanırken, "Eve elimden geldiğince erken döneceğim" dedi.

"Güvende miyiz?"

"Hayır." Polis arabalarından biri evlerinin önünde kalırken, Friedrich, Komiser Neutch'un arabasıyla uzaklaştı.

Jack hâlâ Nora'nın kucağındaydı. Sanki çocuk ağırlaşmıştı. Jack esnedi ve yüzünü annesinin boynuna gömdü. Nora diğer çocuklarına, aşağıya inip Jack'e fındık ezmeli sandviç yapacağını söyledi. Yemeği bittikten sonra, çocuğu yatıracaktı.

Becky, *Charlotte's Web'i* annesinin koyduğu yerden aldı. Willy ve Lucy'ye bir yetişkini en çok andıran sesiyle okumaya başladı.

Mutfağa vardığı sırada, Nora kendisini ürkütecek ve hatta başının dönmesine neden olacak kadar bitkin hissediyordu. Jack'in ağırlığı birden taşınamaz hale geldi. Buzdolabının kapısını açmak için de tüm gücünü harcaması gerekti. İnanılmayacak derecede kendini yorgun hissediyordu; sanki hayat, vücuduna her yanından basınç uygulayan bir yüktü. Mutfağa neden geldiğini unuttu; hatta zamanın ve mekânın o anına nasıl geldiğini de... Jack'i kucağından indirdi ve ocağa arkasını yasladı. Ama basınç daha da arttı. Bir nefes daha almaktan korkar olmuştu; öyle ki ciğerlerinin kaybolup gitmesini diledi. Tamamen korunmasızlardı; böyle bir şeyden bile... Eğer okyanusun dibine dalmış, boğulmak üzere olan bir dalgıç olsaydı tam da böyle hissedeceğini düşündü. Nora direnmeyi bırakmış bir dalgıç gibiydi.

Hayal kırıklığının kaçınılmazlığı ve direnmenin saçmalığı onu o kadar şaşkına çevirmişti ki Jack, iki kilogramlık şeker torbasına alaşağı etmek için uzandığında onu durdurmak için ne elini kaldırdı ne ağzını açabildi. Oğlunun arkasını dönmesini ve kapıya doğru ilerle-

mesini izledi. Gözleri açıktı; ama beyni gördüklerini anlamlandıramıyordu.

***

Friedrich ve Komiser Neutch, tepeye doğru yola çıktıkları sırada sirenleri açık bir ambulans, ışık saçarak yanlarından geçti. Üç eyalet polis aracı ve ikinci bir ambulans, Winton'ların evinin arnavut kaldırımlarına gelişigüzel park etmişti. Arabaların kapıları açıktı. Bir polis telsizinin sesi duyuluyordu.

Dr. Winton'ın üvey kızı, arabalardan birinin arka koltuğundaydı. Friedrich ve Komiser Neutch, yosun tutmuş karaağaçların hışırdayan yapraklarının altında yürürken, kızın çığlığını duydular. Kız, elindeki şıringayı bir bıçak gibi tutan doktora, tekme atıp doktoru geri savurdu.

Neutch, Friedrich'e durum hakkında bilgi verdi. Kız, tenis dersinden eve döndüğü sırada, babasını giriş salonundaki merdivenlerin dibinde yüzüstü yatarken bulmuştu. Merdivenlerden düştüğünü sandığı babasını çevirene kadar, onun darbenin etkisiyle bilincini kaybettiğini sanmıştı.

Thayer'in yüzü kan içindeydi. 0,22 kalibrelik bir kurşun, burnunun sol tarafından girmiş, çenesinden çıkmıştı. Adam şimdi, siren çalarak yanlarından geçen ambulansın içindeydi.

"İkinci karşılaşmamıza böyle bir olay vesile olduğu için üzgünüm." Neutch konuşuyordu; ama Friedrich'in dinlediği söylenemezdi.

"Tanışmış mıydık?"

"Papağanların ortaya çıktığı gün ben de bahçenizdeydim." Bir kez daha el sıkıştılar. Friedrich ne diyeceğini bilemiyordu.

Bir zamanlar kıskançlıkla baktığı evin içine Neutch'un refakatiyle girdiği sırada, Friedrich'in yüzünde bir flaş patladı. Polis için çalışan fotoğrafçı, suç mahallini fotoğraflamaktaydı. Neredeyse kendi kanıyla boğulduğu merdivenlerin dibinde, Thayer'ın bedeninin ana hatları tebeşirle çizilmişti. Küt kulaklı bir eyalet polisi, Friedrich'e bilmek istediğinden fazlasını anlatmaya koyuldu. "Kız eve geldiğinde hâlâ buradaymış."

"Kim?" Flaşlar, kan ve korku Friedrich'in kafasını karıştırmıştı.

"Casper Gedsic. Bize ihbar ettiğiniz motosikletli çocuk."

"Evet, doğru."

"Sizce bu olayın başka sorumluları da mı var?"

"Friedrich kütüphaneye baktı. Fotoğrafçı şimdi Winton'ın fotoğraflarını çekiyordu. Winton, masanın arkasındaki koltukta yığılmış, oturuyordu. Kim bilir hangi sorularla meşgul başını yana yatırmıştı. Masanın çekmeceleri yağmalanmış gibiydi. Değerlendirme ölçekleri yere saçılmıştı. Polislerden biri, araştırmalarının başarısını kanıtlayan kareli kâğıtlardan birinin üzerine basıyordu. Winton gözlerini kocaman açmıştı. Sanki Friedrich'in bakışına karşılık veriyor gibiydi. Şaşkın görünüyordu. Bunun olabileceğini düşünmemişlerdi. Winton'ın boğazında bir kurşun deliği vardı.

"Dr. Friedrich, size bir soru sordum." Küt kulaklı polis, hâlâ bir cevap bekliyordu.

"Ne?"

"Sizce bu olayın başka sorumluları var mı?"

"Ne düşüneceğimi bilemiyorum."

Bu sırada telsizin başındaki polis içeri gelip motosikletin otobüs terminalinde bulunduğunu söyledi.

"Dr. Friedrich, nereye gidebileceğine dair bir fikriniz var mı?"

Friedrich başını yine "hayır" anlamında salladı.

"Bouchard'ların oğluyla konuştuk; hani şu motosikletin sahibi olan çocuk. Bize dedi ki Gedsic bir ölüm listesi yapmış ve siz bu listenin ilk sırasındaymışsınız. Winton da iki numaraymış. Bunu neden önce size yapmadı? Bir fikriniz var mı?"

Friedrich başını yine "hayır" anlamında salladı.

"Şanslıymışsınız." Friedrich kendini böyle hissetmiyordu.

Neutch onu evine götürdü. Polisle birlikte taze dikilmiş lale tarhlarının arasından yürüdükleri sırada Gri, "Merhaba" diye seslendi. Aileye göz kulak olsun diye orada bıraktıkları polis, mutfakta çocuklarla birlikte spagetti yiyordu. Willy adamın silahını görmek istiyordu. Becky de sorularıyla adamı boğuyordu. "Hiç birini öldürdünüz mü? Birini öldürür müsünüz? Ya masum bir görgü tanığına ateş ederseniz?"

Lucy ise laleden dolunayın tamamen çiçek açmış halini, babasını

neşelendirmek için resmediyordu. Nora, çocuklara babalarının hasta birine yardım etmek için gittiğini söylemişti.

Friedrich karısıyla göz göze geldiği anda ağlamaya başladı. Willy de gözyaşlarına boğulup babasına koştu, bacaklarına sarıldı. Becky kollarını babasının beline dolamıştı. Lucy yerinde duruyordu ama onun da gözyaşları akmaktaydı. Herkesin gözyaşını durduracağına inandığı resmini tamamlamaya çalışıyordu.

Nora'nın alt dudağı titriyordu. Bir damla gözyaşı yanağından aşağıya yalpalayarak ilerledi. Başlarına geleni kabullenmeye çalışıyordu. "Bunun üstesinden geleceğiz" dedi. Neutch ve diğer polis, bu duygusal anda, aileye mahremiyet sağlamak için gözlerini başka yöne çevirdiler.

Lucy pencereden bakıp, "Bahçemizde bir adam var" dedi.

Neutch pencereye koştu. "Nerede? Ben bir şey göremiyorum."

"Ben de sadece dikenli çalıların arkasındaki gölgesini gördüm."

"Jack nerede?" diye sorarken, Friedrich'in başından aşağı kaynar sular boşaldı.

Becky masanın altına baktı, Lucy banyoyu kontrol etti. Bu sırada Nora arka bahçeye koştu, Friedrich hemen arkasındaydı. Nora, "Hayır" diye haykırdığında, Friedrich hâlâ oğlunun adını ünlüyordu.

Laleden ayın ortasındaki süs havuzu, altındaki sütunun üstünden oynamış, şaşırtıcı bir eğimle duruyordu. Beş santimetre derinliğindeki suyun içine Jack'in cansız yüzü gömülmüştü. Oğlan çoktan ölmüş olmasına rağmen, alnındaki yaradan hâlâ kan sızıyordu.

İkinci Kitap

Çocukluğuma dair en eski anım, aile albümüne baktığım o gündür. 1958 yılındaydık, saat 16:30'du. Deri kaplı albüm, İncil kadar kalındı; imitasyon parşömen sayfalarıysa üzerine fotoğraflar yapıştırılınca ağırlaşmıştı. Büyük boy sayfalarda, sanki Kodak'ın resimlerle anlattığı bir peri masalı vardı. Masalın resimleri tamamdı da metni eksik kalmıştı.

Ellerim albümü zorlukla kavrıyordu. Amcam Homer da kanepedeydi; yanımda oturuyordu. O zamanlar dokuzuna basmış olan ağabeyim Willy'nin kelime dağarcığı, kırk iki yaşındaki amcamın iki katı kadardı. Homer'ın 19. yüzyıl politikacılarını andıran sakalları vardı. Siyah ve ipeksi sakallar, çenesindeki çukuru saklıyordu. Bu çukur çılgın bir doktorun, amcamın dişlerini çekmesi sonucu oluşmuştu;

doktor bu yolla Homer'ın sadeliğini tedavi etmeye çalışmıştı.

Homer bir koluyla kendini kucaklamış, öne arkaya sallanıyordu; bu sırada da aynı şeyi tekrar tekrar söylüyordu. Boşta kalan eliyle de sayfaları koparmadan çevirmeme yardım ediyordu. "Dikkat: Eğer sayfayı yırtarsak, sayfa yırtılmış olur."

O gün, en sevdiğim gömleğimi giyiyordum: kovboy gömleğimi. Düğme yerine inciye benzeyen plastik kopçaları vardı ve ön cebine, Roy Rogers resmi işlenmişti; adeta kalbime kement atıyordu. Homer'sa bir kravat ve pantolon askısı takmıştı; pantolonu neredeyse koltukaltına kadar çekilmişti. Becky on üçüncü yaş gününü geride bırakmıştı. Önceki gece, bulaşıkları kurularken, Homer'a geri zekâlı dediği için, babam onu azarlamıştı. Babam, Homer'ın özel olduğunu söylerdi. O zamanlar sık kullanılmadığından, bu sözcüğün içi boşaltılmamıştı.

Her çocukluk anısı gibi yaşadıklarımın bir kısmını aslında hatırlamıyordum; sonradan öğrenmiştim. Zamanla aklımda kalanları süslemiş ve akşam yemeklerinde geviş getirilen, sindirilmemiş hikâyelerden edindiğim bilgilerle, araba yolculuklarımızı çekilir kılan diyaloglarla ve hatta tartışmalarla renklendirmiştim. Çocukluk anılarımın en önemli dayanaklarından biri de Homer ve Lucy'yle kanepede oturduğumuz o gün, babamın çektiği fotoğraflara bakmış olmamdı. Gelecek, geçmişi mayalandırır; bazı anılar zamanla insanı daha çok sarhoş eder, diğerleriyse buharlaşıp gider. Gerçekleştiğini düşündüğünüz olaylar, gerçekleştiğini bildiklerinizden ayırt edilemez. Özellikle de bizim ailede durum böyleydi.

Sahip olduğum bu ilk anıya geri dönersek, en çok aklımda kalan kanepenin Homer gibi koktuğuydu. Bu kokuları daha sonraları Old Spice ve bebek pudrası olarak tanımlayabildim. Belindeki iki fıtık yüzünden Homer fıtık bağı takmak zorundaydı; bu da onu korkutucu ve aşınmış gösteriyordu. Lucy, Homer'ın diğer yanındaydı. On iki yaşından büyük gösteriyordu ve söylediğine göre o gün ilk kez sutyen giymişti. Kız, kendisinin ne kadar yakışıklı olduğunu Homer'ın hiç bilemeyecek olmasının trajik mi yoksa güzel mi sayılması gerektiğine karar veremiyordu. Aslına bakarsanız, Homer'la Montgomery Clift arasında o zamanlar garip bir benzerlik vardı;

özellikle de Clift'in o günden üç yıl sonra gösterime girecek olan *Freud: the Secret Passion* isimli filmdeki haliyle.

Homer ve babaannem, Illinois'dan ziyaretimize gelmişlerdi; bu ülkenin doğusuna ilk geçişleriydi. Babaannem kendisine Ida denmesini isterdi. Yaşlı kadının kına rengi saçları vardı; Halil Cibran'ın *The Prophet*'ini* cüzdanında, bir ruh çağırma tahtasını da bavulunda taşırdı. Babama "evladım" diye hitap ederdi. Konuşması *Million Dollar Movie*'deki (artık bir televizyonumuz vardı) yük vagonlarıyla batıya giden çiftçilerden farkı olmasa da babaannemin evcil, kibirli bir zarafeti ve konuşurken yüzünüzü başparmağıyla işaretparmağı arasına alma âdeti vardı. Bunu göz teması kurduğunuzdan emin olmak için yapardı; bu sırada da Bakelite marka, kırmızı sigara ağızlığıyla peşpeşe Pall Mall içerdi.

Homer'la fotoğraf albümünün sayfalarını çevirdiğimiz sırada, Becky yarım kuyruklu piyanonun başında, Beethoven'in "Für Elise"sini çalarak gösteriş yapıyordu. Bu sırada annem, buzlu çay tepsisini uzattı. Kahverengili, beyazlı bir çift av köpeği ön kapıda bekçilik etmekteydi; yan komşunun oğlu kapıya yaklaşınca köpekler havlamaya başladı. Sanırım ismi Bud'dı; Willy'nin dışarı çıkıp onunla oynamasını istediğini net olarak hatırlıyorum.

Ön balkonumuzda yaşayan Gri, annemin sesini taklit ederek köpeklerin ismini bağırdığında Homer bir kahkaha attı. Papağan, "Thistle, Spot. Sessiz olun" diyordu. Köpekler, kuşun isteğini, anneminkinden daha fazla ciddiye aldı. Homer hâlâ sayfaları çevirmeme yardım ediyordu. Sayfalarda kenarları kıvrılmış minik, siyah beyaz fotoğraflar vardı. Burada herkesin fotoğrafı vardı; ama ben kendiminkileri arıyordum.

Homer endişemi sezmişe benziyordu; belki de bana sayfaları yırtmamam gerektiğini söylemekten yorulmuştu. En ciddi sesiyle bana fotoğraflarımı bulacağımızın garantisini verdi, "Seni bulacağız. Burada olduğuna göre, burada da olmalısın" dedi.

Kendinden son derece emin, sayfayı çevirdiğinde albümdeki diğerlerinden epeyce büyük bir fotoğraf karşımıza çıktı. Üzerimdeki kovboy gömleğini hemen tanıdım. Homer, uzun beyaz parmağını

* Cibran, Halil; *Ermiş*, Kaknüs Yayınları, İst., 2002. (y.h.n.)

fotoğrafın üzerine koydu, "Zach burada" dedi. Bu benim ismimdi: Zachariah Wood Friedrich.

Odadakilere "Bakın" diye bağırdım, "İşte buradayım!" Özfarkındalığıma dair bu ilk anıma ne zaman dönsem, babamın bana, "O sen değilsin, ağabeyin Jack" dediğini yine duyarım. Diğer zamanlar, bana bildiğimi sandıklarım hakkında aslında hiçbir fikrim olmadığının ipucunu veren hep annem olmuştur. Jack'in ismini başka zamanlarda da geçirmişlerdi; ama bu, onun ağabeyim olduğunu ilk duyuşumdu.

Homer, başını ellerinin arasına alıp, "Üzgünüm" diye inledi. Homer bile Jack hakkında benden daha çok şey biliyordu. Kafamın çok karıştığını hatırlıyorum.

"Mademki ağabeyim, neden bizimle yaşamıyor?" Lucy uzanıp albümü elimden kapmaya çalıştı; ama almasına izin vermedim. Bunun yerine bir kez daha Jack'in nerede olduğunu sordum.

"Üzgünüm, üzgünüm, üzgünüm..." Homer, iğnesi takılmış bir gramofon gibi üzgün olduğunu tekrarlayıp duruyordu.

Babam elini, kardeşinin omzuna koydu, "Bu senin hatan değil, Homer" dedi. Bense kimin hatası olduğunu duymak istiyordum.

Lucy hâlâ albüme asılıyor, Jack'in fotoğrafının bulunduğu sayfayı değiştirtmeye çalışıyordu. "Bak Zach, burada ikimizin bir fotoğrafı var. Karın üzerinde kızakla kayıyoruz."

"Jack nerede?" Willy, yakalamaca oynamak için kapıdan çıkarken (benimle oynamakla kıyaslanınca bu onun pek tercih etmediği bir etkinlikti), ben hâlâ bir cevap istiyordum.

Ida sorumu, "Jack, öbür taraftaki Gökyüzü Krallığı'nda" diyerek cevapladı. Babaannem teosofistti; benimle göz teması kurmak için elini uzatıyordu ki beni pençesine alamadan babam onu benden uzaklaştırdı.

"Sen buna karışma Ida." Babam bile ona ismiyle hitap ederdi.

"Jack!" Gri, ön balkonun tırabzanlarından lafa karışıyordu. Babam pencereyi kapattı; ama bu papağanın kayıp oğlanın adını haykırışını durduramadı. "Jaaack."

Kendi annem bile bir anda elindeki buzlu çay tepsisini bırakamadan, donup kalmıştı; bana bakıyordu. Ağzından Jack'in ismi çıktı; ama daha fazlasını söylemek istediyse de yapamadı. Annem sanki

benimle değil de odada olmasa bile Jack'le konuşuyordu; en azından bana öyle gelmişti.

Köpekler havlamaya başladı. Becky bizi konudan uzaklaştırmak için piyanonun başında, yanlış notalara basıyordu. Lucy hâlâ daha mutlu zamanlarımıza ait fotoğrafları göstermeye çalışıyordu. Elimizde albüm, adeta birbirimizle mücadele ediyorduk. Homer, aramızda bir sayfayı açmanın ne manaya geldiğini bilen tek kişiydi. "Bir sayfa bir kez yırtılınca, hep yırtık kalır." Yıllar sonra, o gün söylenenlere dair hafızamı Lucy'yle konuşarak tazelemiştim; söz konusu kederli bir anıysa kimsenin hafızası onunki kadar güçlü değildir.

Babam yanıma çömeldi ve sonraları hastalarıyla konuşurken kullandığını fark ettiğim yumuşak ve sızan yağ gibi tekdüze bir sesle anlatmaya başladı. O böyle konuşurken, her şey insana tahammül edilebilir geliyordu. "Jack bir kaza geçirdi" dedi. Resmi kayıtlara göre, Jack'in ölümü gerçekten de böyleydi. Connecticut Eyaleti yasalarına göre, bir tek Dr. Winton cinayete kurban gitmişti; ama bunları öğrenmeme daha yıllar vardı.

Ona ne olduğunu sordum. Annem, babama sanki bu soruya cevap bekleyen sadece ben değilmişim de herkes meraklanıyormuş gibi baktı. Dört buçuk yaşındaki bir çocuğa ne kadarını anlatabilirsiniz? Anlattıklarınızın ne kadarını kabul etmeye hazırdır; o an, şimdi veya herhangi bir zaman? Bir psikolog olarak babam, ebeveynlerin yapabileceği en kötü şeyin yalan söylemek olduğuna inanırdı. Ama bir psikolog, ebeveyn olursa? Hep dedikleri gibi, elinden gelenin en iyisini yaptı.

"Jack boğuldu." Otopsi sonuçları böyle diyordu.

"Biraz daha iyileştiğinde eve dönecek mi?" Annem elindeki tepsiyi bırakıp odayı terk etti. Lucy'nin gözleri dolmuştu. Becky piyanonun kapağını kapattı.

"Jack kendini daha iyi hissedemez çünkü öldü."

"Toprağın altında mı yani?"

"Evet, sen doğmadan önce gömülmüştü."

"Hâlâ orada mı?"

"Bedeni orada, Zach."

"Başka ne orada?"

Ida lafa karışmadan daha fazla duramadı. "Ruhu bizimle. Tam burada, bu odanın içinde..." Bu fikir babaannemin kendisi kadar korkutucu değildi.

"Kapa çeneni, Ida."

"İyi biri miydi?"

"Çok iyiydi."

"Benden daha mı iyiydi?"

***

Eğer büyüme şansı olsaydı, Jack neye benzerdi bilemiyorum. Muhtemelen aramızda hiç benzerlik yoktu. Dediklerine göre yaşlandıkça, büyük amcam Clyde'a benzemeye başlamışım. Uzun boylu, gözleri çukura kaçmış bir İskoçyalı. Belkemiği kaymasından mustarip olan amcam Amerika'ya köprü inşa etmek için gelmiş ve afyon bağımlısıymış. İster inanın, ister inanmayın ama en sonunda her şey ya DNA'ya ya da kötü şansa bağlanıyor. Gerçek şu ki ben ailede ölü kardeşim Jack'in muadili haline gelmiştim. Aslında Ida, Jack'in odada, bizimle beraber olduğu konusunda haklıydı. Annem ve babam bana ne zaman baksalar, Jack'i görüyorlardı. Bazen babamın Dr. Winton'ı gördüğü de oluyordu. Elbette Casper'ı de unutmamak gerek. Hem yaşayan hem ölü hayaletler... Hepsi o odadaydı.

***

Casper avukatına annesini mahkemede görmek istemediğini söylemişti. Bunu kabaca, "Artık onun tanıdığı Casper değilim" diyerek açıklamıştı. Avukat oğlanın bu dileğini Bayan Gedsic'e telefonda aktardıysa da kadın yine de New Haven'a geldi ve hatta mahkemede oğlunun yanına oturdu. Gazeteler kadını "küçük ve yabancı" diye tarif etti ve yaşının kırk üç olduğunu yazdı. Kanıtlar sunulurken, kadın sessizce ağlıyor ve oğluna Letonya dilinde bir şeyler fısıldıyordu. Casper ise uzaklara dalıp gitmişti ve kadının dediklerini yanıtsız bırakıyordu. Gazetede yayınlanan mahkemeye gelirken çekilmiş fotoğrafına bakılırsa, kadının iki dişi eksikti ve bir paltoya ihtiyacı var-

dı. Kar fırtınasına yakalanmış bir serçeye benziyordu.

Yargıç kararını açıklarken, yine Letonya dilinde soluk soluğa, "Bu doğru değil" diyebildi. Casper' sa sessizdi ve kadın onu öptüğünde, sevgisine karşılık vermedi. Veda etmenin dışında annesine söylediği tek cümle, "Lütfen bir daha beni görmeye gelme" oldu.

"Sen kendin için en iyisini bilirsin." Casper'ın zekâsının nasıl işlediğini hiçbir zaman anlayamamıştı. Bu yüzden, "Eğer fikrini değiştirirsen söyle; ben her zaman senin annen olarak kalacağım" dedi.

Casper o geceyi New Haven Cezaevi'nde geçirdi. Ertesi sabah, bir ambulansla sabıkalı akıl hastalarının yatırıldığı Townsend'deki Connecticut Eyalet Hastanesi'ne gönderildi. El ve ayak bilekleri zincirlenmişti. Cezaevinden ayrılmasından kısa bir süre sonra sağ koluna 2 cc'lik amobarbital enjekte edildiği düşünülürse, aslında zincirlenmesi son derece gereksizdi.

Ambulansın hastaneye varması bir saatten fazla zaman aldı. Bir keresinde buraya Whitney'in motosikletiyle gelmiş, yolun birkaç kilometresini içeride kilitli kalmanın nasıl bir şey olacağını düşünerek geçirmişti.

Hastane 1868'de açıldığında, buraya deli barınağı deniyordu. O zamanlarda da şimdi olduğu gibi burası, hücrelerin imkân tanıdığı mahremiyetten yoksun bir hapishane gibiydi. Devletin mali yardımıyla ve utanç duydukları akrabalarını veya yöre insanlarını kapatacak yer bulma mutluluğunu taşıyan ailelerin bağışlarıyla ayaktaydı. Geçimlerini akıl sağlığından sağlayanlarsa buraya kısaca Townsend derdi.

Casper hastaneye vardığında, buranın yedi binadan oluştuğunu gördü. Kırmızı tuğlalı binalar, bir üniversite kasabası olan New England ve vadi manzaralıydı. Gerçekte öyle olmasa bile, verdiği ilk izlenim güzel bir yer olduğu yönündeydi: çimle kaplı bahçesi, dönemeçli yolları, görkemli karaağaçları... Etrafı demir çitle çevriliydi. Casper gibiler, yani sabıkası olanlar, diğerlerinin kaldığı akıl sağlığı tesislerinden 2,5 metrelik dikenli telli duvarlarla ayrılmış esas binada tutuluyordu.

Sonradan Azimli Kardeşler dendiğini öğreneceği, adaleli üç görevli Casper'ı ambulanstan çıkarmıştı; bu sırada verilen kimyasalların

etkisiyle, bitkin ve gevşemişti. Görevlilere Azimli Kardeşler ismi verilmişti çünkü isimleri tıpkı radyoda reklamı yapılan hırdavatçı dükkânının işletmecileri gibi Manny, Moe ve Jack'ti. Casper'ın bileklerindeki zincirleri, onu binaya sokup çelik kapıları ardından kilitleyene kadar çıkarmadılar. Onu çırılçıplak soyup kafasını tıraş ettikten sonra, hortumla yıkadılar; sonra kusmuk yeşili bir pijama giydirip B Koğuşu'na götürdüler.

Otuz yedi yaşındaki kadrolu psikiyatr Dr. Herbert Shanley, egzama salgınından nasibini almıştı ve gösterişli kravatlar takmayı seviyordu; Casper adamın bu iki özelliğini gözlemledi. Yale'e kabul edilmediği gerçeğiyle hâlâ hesaplaşamayan bu doktor, bu üniversiteden gelen eski lisans öğrencisiyle ilgilenmekten büyük zevk duyacaktı. Casper'ın vakasına aşinaydı; gazetelerde okuduklarına ek olarak meslektaşlarının çocuk hakkında yaptığı dedikoduları ve diğer gereksiz konuşmaları da dinlemişti. Ayrıca Dr. Friedrich daktiloyla yazılmış sık aralıklı yedi sayfa uzunluğunda bir mektupta ona Casper Gedsic hakkında bilmesi gerekenleri anlatmıştı; çocuğun IQ'su 173'tü, bir ölüm listesi yapmıştı ve bu listedekiler için bir tehlikeydi. Shanley, tüm bunları göz önüne alarak dikkatli olmaya karar verdi. Çocuğa her gün 100 miligramlık klorpromazin, nam-ı diğer Thorazine vererek tedaviye başlayacaktı.

Sabahki amobarbitalin üzerine bir de Thorazine alan Casper, o gece yatağa girdiğinde yaşayan bir ölü gibiydi. Aldığı kimyasalların etkisi, olağandışı işleyen zihnine kimyasal bir amir getirmeye benziyordu. Beyni, geriye düşünceler değil de yalnızca resimler kalana kadar yavaşladı. Gözlerini kapadığında, kendini kapana kısılmış bir böcek gibi gördü. Böyle bir şeye ne zaman maruz kaldığını hatırlamıyordu; ama işte orada, kafasının içindeydi.

B Koğuşu'ndaki ikinci gecesinde, ışıklar kısıldıktan sonra (hiçbir zaman tamamen kapatılmazdı), yan yataktaki hasta Casper'ın yanına uzandı. İsmi Socrates'ti. Daha sonraları onun Yunanlı bir aşçı olduğunu öğrendi; adam hazırlanması çok zaman almayan yemekleri pişirmekten sorumluydu. Aşçılığa başlamadan önceyse Grekoromen bir güreşçiydi ve Genç Erkekler Hıristiyan Birliğinde (YMCA) bir oğlanın ırzına geçmişti. İçinde bulundukları şartlar düşünülünce, gü-

reşçinin Casper'ın cinsel organına ve kalın bağırsak ucuna ulaşması çok kolay oldu. Casper o kadar çok ilaç almıştı ki, *tecavüze uğruyorum*, düşüncesini bile zihninde toparlayamadı. Rezalet ve adaletsizlik gibi kavramlarsa algısının tamamen dışındaydı. Oral yapan insan görüntüsünün, o anda aklına nereden geldiğini ya da taşıdığı manayı anlayamadı. Ama kafasının içindeydi işte; ve arızalı neon ışıkları gibi yanıp sönüyordu.

Sabıkalı akıl hastaları için ayrılan diğer hastanelerle kıyaslandığında, Townsend adeta bir deniz feneriydi. Hastalar kendi pisliklerı içinde çürümeye bırakılmazdı. Koğuşlarda gezinip duran, hastaların dişlerini ya da bağırsaklarını söken Dr. Cotton'lar yoktu. Hastalara burada da dayak atılırdı ama bu, en azından uzman tavsiyesiyle yapılmıyordu. Azimli Kardeşler isteseler elbette Socrates'i göz hapsinde tutabilirlerdi (hatta tutmalıydılar); ama yine de sabıkalı hastaların kaldığı diğer akıl hastanelerindeki görevlilerle kıyaslandıklarında bunlar iyi huylu bile sayılırdı.

Ceza uzmanları ve psikiyatrlar hemfikirdi: Casper cezalandırılmayacak, tedavi edilecekti. 100 miligramlık Thorazine gibi bir sakinleştirici alan bir hastanın şiddete başvurma olasılığı epey düşüktü; hatta bu hastanın geçmişte, bir kadını öldürüp bir adamı da cinai bir öfkeyle sakat bırakması da bu olasılığı yükseltmiyordu. Öyle ki Casper, Townsend'de geçirdiği yıllar boyunca bir kez bile herhangi birine fiziksel zarar vermeye teşebbüs etmemişti. Sabıkalı akıl hastalarının sakinleştirici verilerek kaygılarının azaltılmasıyla, psikiyatrik terapilerin sağlayabileceği faydalara daha açık hale geldiklerine olan inanç, en iyi ihtimalle, şüpheliydi. Homer'ın de dediği gibi, doğru düzgün düşünemiyorsan, doğru düzgün düşünmeyi nasıl öğrenebilirdin?

Muhtemelen Casper'ın karmaşık bir düşünce düzeneği olan beyni, iyi akort edilmiş bir müzik aletine benzediğinden, Thorazine'in kimyası üzerindeki etkisi de büyük olmuştu. Belli bir dozda alınırsa, klorpromazin öldürücüdür. Büyük olasılıkla Casper'ın beyni zehrin daha fazla yayılmasını önlemek için kendi kendini kapatmıştı. Her neyse, sonraki aylarda, Casper koğuşun rutinine ayak sürüyerek de olsa katılmaya başladı; bir uyurgezeri andırıyordu.

Tuvaleti kullanmayı akıl edebiliyordu; bağırsaklarını boşaltıyor, önüne konduğunda yemek yiyebiliyordu. Hatta sorulara cevap bile veriyordu. Ama ağzından dökülen kelimelerin taşıdığı anlam konusunda hiçbir fikri yoktu.

"Casper, bugün nasılsın?" Dr. Shanley'nin sesinde bir yumuşaklık vardı; tıpkı yumuşak tüylü bir çarşafta uykuya dalmak gibiydi.

"Sanırım iyiyim." Casper yedi kilo almıştı. Yürüyüş stili yavaş ve aksak ilerlemek şeklindeydi ve salyası her an akacak gibi duruyordu. Thorazine kullanan biri için bunlar doğal sayılırdı.

"Bundan pek emin değil gibisin."

"Biliyorum."

"Neden böyle düşünüyorsun?"

"Düşünemiyorum ki."

"Nerede olduğunu biliyor musun?"

"Eve gidebilir miyim?"

"Evin nerede?"

"Pek emin değilim."

"Öyleyse bunun üzerinde çalışmalıyız."

Dr. Shanley, Casper'la yaptığı görüşmenin ardından şunları not etti: *Gedsic'in sağlığındaki bozukluk, yaptıklarını kabullenemeyişinden kaynaklanıyor. Daha iyiye gidiyor. Koğuştaki günlük akışa uyum sağlıyor; talimatları uyguluyor. İlaçlar işe yarıyor gibi gözüküyor; günlük 100 miligram Thorazine almaya devam.*

İlkbahar daha da ısınıp yaza evrildiğinde, Casper'ın zihni hâlâ kış uykusundaydı. Ama o buna böyle bakmıyordu. Uyumadığını biliyordu ama uyanık olduğundan da pek emin değildi. Beyni kendini o kadar derinlere saklamıştı ki ilaçlarla dönüştüğü tembel insan arasında bağlantı kuramıyordu.

Dr. Winton'ın evine gittiğini de silahı ve kanı da hatırlıyordu; ama bunlar kafasında anlamlı bir olaylar zinciri oluşturamıyordu. Bu görüntüler zamandan bağımsız, donup kalmışlardı; tıpkı zihninde süzülüp duran kapana kısılmış böcek görüntüsü gibi (daha net ifade etmek gerekirse, bu bir pervane böceğiydi). Beyni, bu görüntülerin kendisiyle alakasını idrak etmesini sağlayacak gerekli mesajları gön-

dermeyi reddediyordu. Geçmişi, nasıl deşifre edeceğini bilmediği hiyeroglif serileri gibiydi.

Kimyasallardan oluşan donmuş toprak tabakasının altından, sanki birisi geçmişine dair imalarda bulunuyordu. O yaz, 18 Haziran 1953 öğleden sonrasında, Azimli Kardeşler koğuşa bir radyo getirdi; böylece Red Sox-Tigers maçını dinleyebileceklerdi. Yedinci atışta, Sox'ın skoru 17 idi. Gene Stephens, Sox'ın sol dış alan oyuncusu, üçüncü atışını yapıyordu; spiker "Büyük oyun beysbolun tarihinde, ilk defa bir oyuncunun tek atışta üç sayı yaptığına şahit oluyoruz. Biri bana bunun olma olasılığını söylesin" dedi.

"Yüz altmış üç bin dört yüz elli ikide bir." Casper bunu sakin bir şekilde, işaretparmağıyla başının üzerinde bir noktada daireler çizerek söylemişti.

"Bunu nasıl hesapladın, Casper?" Moe kahkaha attı.

"Bilmiyorum."

Casper, bir zamanlar zeki biri olduğunu hatırladı. Sadece artık bunun ne manaya geldiğini bilmiyordu. İrrasyonel sayılar hâlâ kafasının içinde köpürüp patlıyordu. Ama artık bir araya gelemiyorlardı.

O yazın ağustos ayında, Azimli Kardeşler, eski kitap ve dergileri yükledikleri bir el arabasını koğuşa sürüyorlardı; kütüphanede çalışanlar asosyal davranışları teşvik etmeyecek ya da bu tarz davranmaları için hastalara ilham vermeyecek okuma parçalarını dikkatle taramışlardı. *The Hardy Boys**, *A Life of Howard Taft*, *The Story of Plymouth Rock*, *National Geographic* dergisi; elbette dergiden, göğüs uçları açık yerli kadınların ve kıçları çıplak kabile üyelerinin fotoğrafları kopartılmıştı. Casper kitapların görüntüsüyle gülümsediyse de bir talepte bulunmadı. Azimli Kardeşlerden Jack, komik olacağını düşünerek, "Bu tam sana göre Casper" dedi ve *Lawn Care Made Easy* [Çim Yetiştirmenin Püf Noktaları] adlı bir kitap uzattı.

Kitabın sadece kapağını kaldırmak bile Casper'ın tüm enerjisini tüketmişti; çok ağır olduğundan değil, içindekileri umursamadığını hissettiğinden. Şans eseri, "Yabani Otlar" başlıklı bölümü açtı. Yavaşça, her kelime için aşırı çaba harcayarak, her hecenin kafasının

* Dixon, Franklin W.; *Hardy Kardeşler*, İnkılap Kitabevi, 5 cilt, İst., 2006. (y.h.n.)

içinde yankılanışını dinleyerek okumaya başladı. "Her bahçıvan bilir ki yabani otlar düşmandır..." Neden? Bu soruyu çok uzun zamandır sormuyordu.

Siğilotu, Parmak Çim, Fonio, Şemsiye Çimi, Pamuksu Yüzeyli Arizona Çimi, İpeksi Şemsiye Çimi, Güvercin Çimi ve Yengeçsi Çimler. Quennsland Mavi Kanepe, Pangola Çimi, Narin Yengeçsi Çim, Uzun Yapraklı Yengeçsi Çim, Jamaika Yengeçsi Çimi, Hindistan Yengeçsi Çimi, Madagaskar Yengeçsi Çimi, Çift Başaklı Yengeçsi Çim, Cüce Yengeçsi Çimi, Kadife Yengeçsi Çim, Tüylü Yengeçsi Çim, Menekşe Rengi Yengeçsi Çim, Çıplak Yengeçsi Çim... İsimler sadece birer kelimeydi; hayatın bu tatsız anlarına ait fotoğraflar, Casper için bir şey ifade etmiyordu.

Kitabı kapatmaya hazırdı; ama tamamen alışkanlıktan sonraki sayfayı çevirdi. Sayfada kalın harflerle "Boruçiçeği" yazdığını gördü. Fotoğraf siyah beyazdı. Ama çiçeği gerçekte olduğu gibi yani renkleriyle görmüştü. Çatallanan mor dalları, uçlarda diken diken olurdu; düzensiz yaprakları akçaağaç renginde, mor ve beyaz çiçekleriyse trompet biçimindeydi. Düzensiz aralıklarla gece boyunca çiçekleri açılıp kapanırdı; bu yüzden takma adlarından biri de "ay çiçeği"ydi.

Bunu daha önce de görmüştü; üstelik tam olarak hatırlayamadığı eski dünyasında da değil, şimdikinde. İkamet ettiği bu çorak topraklarda, boruçiçeği yetişmekteydi. Elindeki kitabın dediğine göre bitkinin bir ismi daha vardı: mengilik. İşte tam bu anda, zihni ona uyanma zamanının geldiğini söyledi.

Ertesi gün, oda arkadaşıyla, egzersiz alanı diye bilinen parmaklıklarla çevrili asfalt meydanda yürüyüşe çıktığında, Casper *Datura Stramonium*'un parmaklıkların üzerinde, asfalt boyunca büyüdüğünü keşfetti. Görevlilerin gözden kaçırdığı bitki gövdelerinin boyu neredeyse bir metreye yaklaşmıştı; dallar, ağacın yumurta biçimli meyvesini taşıyordu ki bu meyveler bir ceviz kadar ağırdı. Elbette Casper, boruçiçeği tohumları rüzgârla mı geldi yoksa parmaklıklar üstüne tüneyen sığırcık kuşlarından birinin dışkısıyla mı taşındı bilmiyordu.

Azimli Kardeşler şampiyonluk yarışını tartışıyorlardı. Socrates

burnunu karıştırıyor, rüzgâr bir basketbol topunu sürüklüyordu. Kimse Casper'ın uzanıp birkaç yaprak kopardığını ve bunları ağzına attığını görmedi. Dışarıdan öyle görünmese de Casper'ın zihni tamamen açıktı.

Avuç dolusu boruçiçeği yaprağını, mideye indirdikten on dakika sonra Casper'ın gözbebekleri olup biteni anlayabilmek için fıldır fıldır dönüyordu. Yaprakların tadı kötüydü. Ağzı kurumuş olsa bile, dili layığını bulmuştu. Vücudu ona kusmasını söylüyordu; beyni bu emri iptal etti. Çok uzun zamandır uykuda ve sessiz olan zekâsı geri dönmüş, sanki bağımsızlığını ilan etmişti. Epeydir görmeyip çokça özlediği eski bir arkadaşıyla yeniden bir araya gelmiş gibiydi. Yalnızca... Casper kendisini düzeltti: Onun hiç arkadaşı yoktu. Aslında bu, eski bir arkadaşı yeniden bulmaktan daha candan bir buluşmaydı; sanki kaybettiğini sandığı sevgilisiyle barışmıştı. Elbette Casper'ın sevgilisi de yoktu (ne de olsa Socrates sayılmazdı).

550 kilogramlık bir öküzün bile halüsinasyon görmesine yetecek kadar boruçiçeği yaprağı yediği düşünülürse, beyni her türlü sanrıyı görmeye hazırdı. Dr. Shanley'yle o öğleden sonraki seanslarında, adamın şekerliğe uzanıp bir kesme şekeri kahvesine atmasını izledi. Ardından kabın içindeki diğer şekerlerde eller ve kollar filizlendi; derken şekerler şekerliğin dışına emekleyiverdiler. Bir an sonra masanın üzerinde sanki halay çekiyorlar, tatlı anılarını geri getiriyorlardı.

Dr. Shanley'yle elli dakikalık seanslarının sonuna geldiklerinde, Casper ayağa kalktı ve yürümeyi denedi. Sanki kolları ve bacakları başkasına aitti. Sallanarak, abartılı hareketlerle yürüyordu. Koridorda ilerlerken, insandan çok bir kuklayı andırıyordu. Tek farkla, bu kez kuklanın ipleri, kuklanın kendi ellerindeydi.

Dr. Shanley'nin o seansa dair notları şöyle bitiyordu: *Daha önce hastada koreotaksi gözlemlenmemişti; izlemeye al.* O akşam yemeğe oturduğunda, Casper'ın sandalyesine iki eliyle sıkıca tutunması gerekti; yoksa bu lunapark treni turlarına benzeyen baş dönmesi, onu yere düşürecekti. Azimli Kardeşler ve hastalar, Casper'ın gözünde aslına rücu etmişti; artık onları ilkel canlılar olarak görüyordu. Socrates bir şebekti; Azimli Kardeşlerse birer goril. Casper ise nihayet kendisi olmuştu.

Kesik kesik nefes almaya başladı; kalp atışları hızlandı ve yüzü kızardı. Fakat vücudu buz kesmişti. Yüzünün iki yanından ter boşanıyordu. Casper, vücudundaki boruçiçeğinin zehirleyici miktarda olduğunu biliyordu. Fakat bunun için endişelenmekte geç kalmıştı. Ayrıca, ilaç niyetine zehir içtiği ilk sefer de değildi.

İlk kriz onu, Jamestown'daki yerlilerin, özgürlüklerine kasteden bir İngiliz garnizon askerini, boruçiçeğinden yaptıkları salatayla bozguna uğratışını düşündüğü sırada vurdu. Bacon Ayaklanması, 1676. Casper, yeni filizlenen bir Amerikan asisiydi ve kollarıyla bacakları düzensiz aralıklarla titrediği sırada, hissettiği belli belirsiz bir vatan sevgisiydi. Bu sırada başı, içinde fasulye ve domuz eti olan teneke tabağına düştü; aklından geçense Azimli Kardeşlerin dilini ısırmasını önleyebilecek kadar zeki olup olmadığıydı.

Ertesi sabah revirde uyandı. Beynini matkap gibi delip geçen baş ağrısına ve boğazındaki acıya rağmen, kendisini yıllardır hissetmediği kadar iyi hissediyordu. Baş ağrısı kimyasal bir akşamdan kalmalıktandı. Boğazıysa yemek borusundan midesine sokulan tüp yüzünden acıyordu; midesini yıkamışlardı. Önceki günün menüsünde ıspanak olduğundan, yarısı hazmedilmiş boruçiçeği yapraklarından şüphelenilmemişti.

Doktorun seansın ardından aldığı koreotaksi şüphesine dair not iyi bir başlangıçtı; bu notu akşam yemeğindeki kriz izlemişti: yüzeysel nefesler, seri kalp atışları, felç... Bunların hepsi ilacın vücutta zehir etkisi yaptığını gösteriyordu. Casper, o zamana kadar Thorazine'e o kadar iyi tepki vermişti ki Dr. Shanley, bu ani alerjik reaksiyona hazırlıksız yakalandı. Garipti ama görülmemiş bir durum değildi. Ateşi 40 dereceye kadar çıkmıştı; 40,5'ta beyin zarar görmeye başlardı.

Casper durumu atlatınca, Shanley epey rahatladı. İlaçların yan etkisi yüzünden bir hasta kaybedildiğinde bir sürü evrak işiyle uğraşmak gerekirdi; ama doktorun rahatlamasının tek nedeni bu değildi. Casper'da hoşuna giden bir şeyler vardı. Dr. Shanley'nin olaya verdiği tepki dikkatli ve uygundu. Casper'a Thorazine vermeyi derhal kesti ve bunun yerine üretimine yeni başlanan, indol alkaloit içerikli deneysel Reserpine vermeye başladı. Önceden aldığı ilaç göz önü-

ne alındığında bu yeni dozaj epey hafifti.

Psikiyatri cephaneliğinde Thorazine kimyasal bir tanksa, Reserpine ancak kibar bir tabanca olabilirdi. Hindistan'dan getirilen loğusa otuyla üretilirdi; bu ülkede meditasyon sırasında felsefi anlamda dünyadan kopuş anına ulaşmak için Gandi gibiler otu uzun yıllar çiğnemişti. Doktorun antipsikotik seçimi, Casper için niyet ettiğinden daha iyi sonuçlar doğuracaktı. Reserpine, çakırkeyif ve çoğu zaman bitkin hissettiriyordu; ama beynini gereği gibi kullanmayalı çok uzun zaman olmuştu ve artık küçük darbeleri karşılayabiliyordu. Casper'ın zihni hâlâ tasmayla bağlıysa da bu tasma artık düşüncelerini yeni yönlere sürebileceği kadar uzundu.

Casper, bu planın, başından beri içinde bir yerlerde saklanıp saklanmadığını bilemiyordu. Fakat şimdi tamamen kendisini bulamamış olsa bile, en azından bir kısmını geri almıştı; sıradaki hamlesinin ne olması gerektiğini artık biliyordu. Reserpine aldığında sağlıklı düşünmek pek kolay değildi; ama Casper'ın kıvrak beyni, yarı performansla çalışırken bile Shanley'nin kapasitesini fersah fersah aşıyordu.

Yeni ilacı kullanmaya başladıktan sonraki ilk terapiye Shanley, Casper'a nasıl hissettiğini sorarak başladı.

"Çok daha iyiyim."

"Sana böyle düşündüren ne?"

"Hayatımı kurtardıktan sonra, size gerçeği borçluyum sanırım. Artık birine güvenmem gerek."

"Casper, ben senin doktorunum; bana güvenebilirsin."

"Hamden'da olanlar hakkında konuşmak istiyorum; konuşmaya ihtiyacım var. Artık neden burada bulunduğum gerçeğiyle yüzleşmeliyim."

"Bu iyiye işaret."

"Dr. Winton öldü."

"Doğru."

"Kimin sorumlu olduğunu biliyorum. Bunu daha fazla saklayamam. Saklamak hasta bir davranış ve ben artık hasta olmak istemiyorum."

"Kafandan kimin sorumlu olduğu geçiyor?"

"Sadece kafamda değil; aslında bu yadsınamaz bir gerçek. Ceza,

suç için uygun. Eğer bir insan kabahatini kabul etmezse, delidir. Ben artık deli olmak istemiyorum."

"Deli, uygun bir kelime değil; ben reddetmek kelimesini tercih ederim."

"Haklısınız."

"Olanlardan ve senin burada olmandan kim sorumlu?"

Casper, Dr. Friedrich'i düşündü; onun ters yüz edilmiş bir görüntüsü kafasında canlandı. Doktorla tanıştıkları ilk gün fotoğraf makinesinin objektifinden gördüğü gibiydi; dut ağacının üzerinde papağanlar şakıyordu. Yanında karısı ve çocukları vardı. Mutluydu; gülümsüyordu ve özgürdü. Casper sandalyesinde öne doğru eğilince, Dr. Shanley esas konuya gelmekte olduklarını düşündü ve çocuğu bu aydınlık yolda yürümeye teşvik etmek için, usulca kilit soruyu tekrar etti: "Casper, olanlardan kim sorumlu?"

Casper ağlamaya başladı ve "Elbette ben" dedi. Casper'ın gözleri vicdan azabından yaşarmamıştı; onu etkileyen planının güzelliğiydi.

***

Lalelerin dikildiği ve ardından ölümlerin yaşandığı o pazar gününden iki yıl sonra doğduğumu keşfettiğimde on dört yaşındaydım. Babam bir psikolog olduğundan, doğumumun nasıl bir trajediyi hatırlattığını anlamamam için son derece dikkatli davranırdı. Annem de acısını kuytu köşelerde yaşayacak kadar zekiydi. İç çamaşırı çekmecesinde sakladığı kullanılmamış vapur bileti gibi acısını da gizli tuttu. Hayal kırıklığının açığa çıktığı tek bir gün vardı; o gün benim doğum günümdü ve ben de yaşadıklarını ancak doğum günümde fark edebildim. Hiçbir şey söylenmezdi. Sanırım bu, acılarına duyulan saygıdandı. Ancak noktaları tek başınıza birleştirmeye kalktığınızda, hata yapmanız kaçınılmazdı.

Babam doğum günlerimin oyunlarla geçeceğinden emin olmaya çalışırdı; böylece ilgisi Jack'i, Winton'ı ya da aile bağlarımızın güçlü bir bölümünü meydana getiren, Casper'ın sebep olduğu karanlık olayları düşünemeyecek kadar dağılırdı. Doğum günlerimde gözlerimiz bağlı, duvardaki eşek resminin doğru yerine kuyruk iğneleme-

ye, birbirimizi yakalamaya veya yumuşak piñata bebeğine vurarak, içindeki şekerleri dökmek için parçalamaya çalışırdık. Dondurmalı pasta ve palyaço da olurdu; tezini bitirememiş bir doktora öğrencisini bu iş için kiralardık. Ayrıca babamın Yale'in yardımcı doçent maaşıyla geçindiği eski günlerinde asla karşılayamayacağı hediyeler alırdım ki bu hediyeler kardeşlerimi kıskandırmaktan başka bir işe yaramaz, ebeveynlerime gizemli geçmişlerinden kaçmak için ne kadar güçsüz olduklarını hatırlatırdı.

Annem mumları üflediğim sırada her zaman ağlardı; sonra herkesten özür dilerdi ve böylece hiç kimseden özür dilememiş olurdu. Parmaklarıyla benimkileri kavrayarak gümüş bıçakla pastayı kesmeme yardım ettiği sırada, her şeyin üstesinden gelmiş gibi davranırdı. Ardından son hediyemi de açana kadar bekler ve yatağa gitmek için izin isterdi. Ben daha küçük bir çocukken annem ve babam yatak odalarını ayırmıştı. Annem babamın horladığını söylerdi. Ama doğum günlerimde odasına çekildiğinde, annem yatağın içine tam olarak girmezdi. Yatak örtülerinin üzerine uzanır, gözlerini kapattığı anda üzerine düşmesinden korkarmış gibi tavana bakardı.

Annem her doğum günümde ağlarken, babam gülümsemeyi bir an bile bırakmazdı. Yılın geri kalanında, ruh hali tahmin edilemezdi; fakat doğum günlerimde neşesi bitmek bilmezdi. Rahatlıkla gülümsüyor gibi görünse de bu gülümsemeyi yüzünde tutmak için harcadığı çaba onu terletirdi. Partimi bahçede yaptığımız zamanlarda bile, alnı boncuk boncuk terlerdi. Ceketini çıkardığında, gömleğinin sırılsıklam olduğunu görürdük. Bir keresinde Lazlo'nun babama bakıp, "Hüzünlü olmayı neden sevdiğimi artık biliyorum: Mutlu olmak çok fazla çaba gerektiriyor" dediğini hatırlıyorum. Babamın aksine, Lazlo acıklı bir şey söylediğinde, size neşelenmeyi çok görmediğini anlatmak ister gibi gülümserdi.

Her ne kadar babamın arkadaşı Lazlo (kendine Sıçramış Çek derdi), her fırsatta bana çocuklardan daha fazla nefret ettiği tek şeyin laleler olduğunu söylese de hiçbir doğum günümü kaçırmazdı. Babam New Haven'dakiler arasından bir tek onunla arkadaşlığını sürdürüyordu. Lazlo, çok kereler nişanlanmış ama hiç evlenmemişti. Prag'dan gelen bu küçük adam, Rolfed kullanırdı ve hurda satarak zengin olmuş-

tu. Bunu "Ben dünyanın çöp adamıyım" diyerek aktarırdı.

Lazlo'nun dünyanın neresinde olduğu hiç fark etmezdi. Tokyo, Teksas, Tahran veya bir başka yerde olabilirdi; ama her 7 Ekim'de egzotik hediyelerle ortaya çıkardı. Beşinci yaş günümde, dürbünlü nişan tertibatı olan bir hava tüfeği almıştı; altıncı içinse jilet gibi keskin Ninja atış bıçakları. İki tekerlekli bisiklete binmeyi henüz öğrenememişken, Lazlo bana altı beygir gücünde, Briggs & Stratton marka gaz motoru olan bir mini bisiklet hediye etmişti. Tüm hediyeler, kendimi yaralamadan önce annem ve babam tarafından elimden alınırdı.

Pek çok çocuktan daha açgözlü olduğumdan, Lazlo'yu aldığı hediyeler için severdim. Ama onda esas hoşuma giden bu değildi. Etrafınızda onun gibi garip biri olduğunda, kendinizi normal hissetmeniz kolaylaşırdı. Krepon kâğıtlarını asmasında babama yardım etmek için her zaman erkenden gelir, gözü yaşlı annem odasına çekildiğinde, babama eşlik etmek içinse geç saatlere kadar kalırdı.

Babam beni yatağıma taşırken, Lazlo da arkamızdan gelirdi. Yatağıma yerleşirken bizi izler, bu sırada babam "İyi geceler, dostum" derdi. "Zach" ya da "oğlum" değil; her seferinde " dostum" derdi; sanırım benimle dost olmaya çalışıyordu. Lazlo hep aynı espriyi yapar, babamı bu aynı espriyle mutlaka güldürürdü. "Musevi manevi baban olarak, seni baban gibi arkadaşlar edinmemen için uyarmam gerek."

"Niye ki?"

"Çünkü baban Hıristiyan değil."

"Sen nesin babacığım?" diye sorardım.

"Dostum, ne olduğumu bulur bulmaz sana da söylerim."

***

Casper Gedsic, Dr. Winton cinayetinden sonraki iki gün boyunca en çok konuşulan isimdi. Ölüm ve bunu takip eden, şüphelinin izini sürme süreci, Kore Savaşı'nı bir haftadan fazla süreyle New England gazetelerinin manşetinden düşürdü. Casper'ın Yale öğrencisi olması, ayrıca eyalet valisinin torunuyla çıkması, Winton'ın da İleri Gelen Zenginler listesinde yer alması ve hikâyedeki kan, New

York bulvar gazetelerini bile bir süre besledi. Casper en sonunda, Wainscot Yat Kulübü'nün gemi tamir havuzundaki, 15 metrelik yelkenlinin kamarasında uyurken bulunmuş ve tutuklanmıştı.

Muhtemelen denize açıldığını düşünmüş ve kaçmayı başardığını sanmıştı. Babamın isminin de yer aldığı ölüm listesi cüzdanında özenle katlanmış bulundu.

Aleyhindeki kanıtlar, şüphe götürmüyordu. Winton'ın üvey kızı görgü tanığıydı; Casper'ı üvey annesinin ölüsü başında elinde silahla dururken görmüştü. Çocuğun parmak izleri, 400 metre ötedeki gül fidanlarının arasında bulunan 0,22 kalibre, sekiz atışlık Harrington & Richards marka tabancanın üzerindeydi; balistik raporları cinayetin bu silahla işlendiğini söylüyordu. Babam ifade vermeye çağrılmadı ve o da gönüllü olarak şahitlik yapmaya gitmedi. Jüri karar vermek için toplanmaya bile gerek duymadı.

Yüksek mevkili üç psikiyatr, Casper'ı muayene etti. İkisi çocuğa paranoyak şizofren teşhisi koydu; diğeri şizofrenik eğilimleri olan bir sosyopat olduğuna karar verdi. Mahkemenin tayin ettiği avukat, çocuğun sağlık durumunu mazeret gösterdi; Casper sessizliğini korudu. Hâkim, onu sabıkalı akıl hastalarının kaldığı Connecticut Eyalet Hastanesi'nde ömür boyu hapse mahkûm etti. Gazete arşivlerine göre, Casper "Beni buna dönüştürdüler" demenin dışında yaptıklarına herhangi bir açıklama getirmeyi reddetti.

Akademik camiadaki psikologlar ve psikiyatrlar arasında, bu olay iyi bilinir olmakla birlikte, pek az tartışılmıştı. Tıpkı babamın Jack'in ölümünü adlandırdığı gibi, akademisyenler de Dr. Winton'ın ölümünü trajik bir kaza olarak değerlendiriyordu. Ama zaten tüm cinayetler trajik bir kaza değil midir?

Çılgın, sanrılı bir hasta, kendisine yardımcı olmaya çalışan genç ve parlak bir uzmanı öldürmüştü. Bu mesleki bir risk sayılırdı; uzak bir ihtimalse de gerçekti. Dr. Winton, ölümü bir paranoyağın elinden olan ilk psikiyatr değildi. Babamın "Gai kau dong"un depresyona etkileri ve mutluluk denen elektrokimyasal durumu ortaya çıkarmadaki esrarengiz hüneri üzerine yaptığı araştırma, basılmak bir yana, tamamlanmadı bile.

Babam ve Dr. Winton araştırmayı kendilerine sakladılar. İlk ol-

dukları için gözleri karaydı; fakat vardıkları nokta şu oldu: Çıldırmış Yale Öğrencisi, Kadın Psikiyatrı Öldürdü. Ulaşmayı hedefledikleri manşet, elbette bu değildi. Araştırmadaki danışmanları Dr. Petersen, test sonuçlarından elde ettikleri önbulguları paylaştıkları tek kişiydi. Bir kan pıhtısı şahdamarında toplanıp beyninin sol tarafını kararttığında, bulgular onun masasının en alt çekmecesindeydi. Önce felç, sonra koma ve Casper'ın tutuklandığının ertesi günü ölüm. Yaşasaydı, muhtemelen adli soruşturmaya katkısı olacaktı.

Yale, Ivy League okulları arasında bir öğrencisini cinayete karıştığından dolayı kapı dışarı eden ilk üniversite olduysa da olay, bir skandal haline gelmedi. Yale camiası cinayetin ardından, kendini daha da izole etti. Fildişi kule olmaktan çok, fevkaladelik kalesiydi; başarı dışında her şeye karşı bağışıklıkları vardı. Yale'in Rektörü Alfred W. Griswold, Casper'ın listesinde üçüncü sıradaydı. Winton iki, babam bir numaraydı. Ölüm meleği Casper'ın, o pazar günü neden kendisini es geçip Winton'lara gitmiş olabileceğine dair teorileri bulunsa bile, babam bunları kimseyle paylaşmadı.

Sonraki bahar gelip de laleler çiçek açtığında, Winton'ın kocası hastaneden çıkmıştı. Thayer'ın tek hatırladığı kapının çaldığıydı. Casper'ın yüzüne ateşlediği kurşun, gözyaşı kanallarını zedelemişti. Sağ gözü durmaksızın akıyordu. Casper, hokey sopasıyla Thayer'a vurarak sekizinci omurunun kırılmasına neden olmuş muydu yoksa adam koridorun taş zeminine düştüğünde omuru kendiliğinden mi kırılmıştı, bundan kimse emin değildi. Ama artık tekerlekli sandalyeden kalktığı zamanlarda, Thayer değnekle yürüyordu. Sonraki yaz kotra yarışını kazandığında, gazeteler, yelkenlisinin dümeninde çekilen bir fotoğrafını yayınlamıştı. Hamden'da kaldı ve karısının adına burs dağıtmaya başladı.

Babam, o dönemin sonunda Yale'i bıraktı. Yale kalmasını istemişti. Gelecek vaat ediyordu ve doğru yolda gittiği şüphesizdi. Standart sapma analizlerini aklından hesaplayabiliyordu ve hayattaydı. Bölüm Başkanı, babamı bir akşam yemeğe çıkarttı ve onu kalması için ikna etmeye çalıştı. Babam her zaman onu profesör yapmadıklarından ayrıldığını söylerdi; ama gerçek çok daha karmaşıktı.

Haziran 1953'te, Beyaz Balina'yı Plymouth marka buz mavisi

yepyeni bir steyşın vagonla takas etti. Yeni arabamız otomatik vitesliydi ve sekiz silindirli motoru vardı. Babam arabayı, kendinden ve ailesinden kalanlarla beraber güneye sürdü.

New Brunswick'teki, New Jersey Eyalet Üniversitesi yani Rutgers, babamı profesör yapmakla kalmadı, maaşını da ikiye katladı; ayrıca doktora programının son sınıfına gelen öğrencilere, sadece bir dönem ders verecekti. Kalan zamanında istediği araştırmayı yapabilirdi.

Rutgers, Yale değildi. Eski Queens Üniversitesi'nden kalma, koyu kahve taşlardan yapılmış, 19. yüzyıl mimarisinin izlerini taşıyan bir avuç binayı ve etkileyici, demir giriş kapısını saymazsak, kampus kasvetliydi; her yana yayılan bir ahşap ve yalancı mermer karmaşası... Bu civar, eskiden fabrikalarda çalışan, Raritan Nehri'nin kıyısına yerleşmiş kalifiye işçilerin mutlu yuvasıydı. Bu insanlar nehrin suyunu akıttıkları kimyasallarla yeşile çalan bir maviye çevirmişti. Fabrikalar kapanıp da işçiler henüz zehirlenmemiş başka topraklara taşındığında, üniversite büyüyen hırsıyla buraları mülküne katmıştı.

Biz nehrin diğer yakasındaki Greenwood'da yaşıyorduk; bu kasaba Birinci Dünya Savaşı'ndan önce inşa edilmişti ve civardaki diğer yerleşkelerle kıyaslayınca burası bize en iyi seçenek gibi görünmüştü. Artık babamın maddi gücü, yüzme havuzu ve tenis kortları bulunan High Lane Kulübü'ne katılmaya ya da çocuklarını yüksek mevkili özel okullara göndermeye yetiyordu; ama etrafta ne kulüp ne özel okul vardı. Tüm tehlikelere ailesine daha iyi bir hayat vermek için atıldığını kanıtlayabileceği hiçbir şey yoktu.

Greenwood'daki evimiz aşırı süslü, üç katlı bir antikaydı; evin etrafını saran balkonun ormangüllerinden bir perdesi vardı. Bahçesindeyse yaşlı akçaağaçlar dikiliydi ki bunların gölgesi çimlerin yeterince yeşermesine mani oluyordu. Fotoğraflardan anladığım kadarıyla, burası ailemin Hamden'da yaşadığı kutu gibi evden iki kat daha büyüktü. Fakat babamı Greenwood'daki evimiz hakkında bir kez bile iyi bir şey söylerken duymadım. Annem nadiren de olsa, evi tamir etmek isteğiyle dolup taşardı; birkaç duvar yıkıp odaları büyütmekten, bir teras ilave etmekten, bir şömine yaptırmaktan ya da evi klostrofobik olmaktan çıkarıp daha sıcak bir yer haline getirmek için

pencereleri büyütmekten bahsederdi. Ama babam her seferinde, "Ne anlamı var ki? Hiçbir zaman düzgün bir yer olamayacak" derdi.

Daha şöhretli ve iyi manzaralı üniversiteler de babamla ilgilenmişti. Teklifler düşünülünce Boston'a, Philadelphia'ya ya da San Francisco'ya gitme şansımız da vardı. Değerlendirme ölçekleri ve testleri, tüm ülkede kullanılmaktaydı. Amerika'ya delirmekte olduğunu göstermek için, sorması gereken soruları ve yazması gereken istatistiksel formülleri biliyordu.

New Jersey, iyi düşünülmüş bir geri adımdı. Babam Rutgers'ı tercih etti çünkü New Jersey Eyaleti ilaç fabrikalarının bulunduğu yerdi. Hoffman-La Roche, Merck, Sandoz, Johnson & Johnson, Ciba; hepsi batıda Delaware ve doğuda Passaic arasında kurulmuştu. Bu ikisi reçetelenmiş modernliğin Fırat ve Dicle'si gibiydi. İki nehir arasındaki doksan yedi kilometrelik yarım ay, farmakolojinin bereketli topraklarıydı.

Miltown'ın mahallenizdeki eczaneye ilk kez girdiği yıl doğdum. $C_9H_{18}N_2O_4$. İlaç, New Jersey'deki bir kasabayla aynı adı taşır. Kederinizi uykuya yatıran pembe bir hap; kendinizi herhangi bir şey için iyi hissetmenizi sağlar hem de işlerin yolunda gitmediğini biliyor olsanız dahi. Gazeteler ilaca "Mutluluk Hapı" ismini taktı. Orta sınıftan ev hanımlarının ilaca bağımlı olması ve kadınlar arasında inanılmaz derecede popülerlik kazanması nedeniyle, bazıları hapa "Annenin Küçük Yardımcısı" da dedi. Tüm dünyada, aile hekimleri evlilik gecelerini düşünerek gerilen kadınlara ya da kocalarının frijit teşhisi koyduğu eşlere bu ilaçtan yazdı. Üç yaşına bastığımda, her yirmi Amerikalıdan biri Miltown kullanıyordu.

Birkaç yıl süreyle ilaç endişeyi süpürüp götürdü; kadın dergilerinin "duygusal problemler" dediği her şey, bir süreliğine hasır altı edilmişti. Zamanla insanlar dozu yükseltince vızıltı duymaya başladıklarını fark ettiler. Biraz daha alınca, yan etkiler genişledi; mide rahatsızlıkları, görmede bulanıklık, baş ağrısı, koordinasyon bozukluğu, bulantı ve kusmalar başladı. Bırakmayı deneyince mi? Konvülsif nöbetler. Daha da fazla alın; vücudunuz nefes almayı unutsun. Bu noktadan sonra, artık her günün her saniyesinde, bir doktor reçeteye Miltown yazıyordu.

Babamsa artık yalnızca bir psikolog değil, nöropsikoloji farmakoloğuydu. Dünyanın kendini daha iyi hissetmesini sağlamak için ilaç üretmiyordu; sadece testler uyguluyor, gelecek vaat eden ilaçları seçiyor ve onları piyasaya sürecek rakamları hesaplıyordu. Hamden'dan sonra babam laboratuvardan uzak durdu.

Resmi olarak, ilaç şirketlerinin danışmanıydı. Yıllar içinde, hemen hemen hepsi için çalışmıştı. Kitaplar yazdı, dergilerde hâlâ tam olarak anlayamadığım başlıklarla makaleler yayımladı. Sıkı çalışarak, sade bir yaşam sürdü. Sihirli formülün hayalini kurmayı sürdürüyordu. Ne de olsa ihtiras ve kurtuluş, Dr. Friedrich için aynıydı.

Bunny Winton'ın ismi evimizde bir kez bile anılmadı. Dr. Winton öldürüldüğünde Becky sekiz, Lucy yedi yaşındaydı. Laleleri gömdükleri günü hatırlıyorlardı. Hamden'daki evimizde Komiser Neutch'la tanışmışlardı. Annemin "Hayır" diye haykırdığını duyup, Jack'i süs havuzuna düşmüş halde görmüşlerdi.

Annem ve babam, cinayetten sonraki birkaç gün gazeteleri saklamıştı. Becky vaktinden önce gelişmiş, iyi bir okurdu. Arkadaşı ona manşetleri göstermişti. Lucy de hatırlıyordu. Okuduklarını Willy'ye de anlatmışlardı. Ayrıca onlar Casper'ı tanıyor; öcü'nün gerçek olduğunu biliyorlardı.

Bana gerçeği, henüz daha küçükken anlatmamak onlar için çok zor olmalıydı. Ama haklarını vermem gerekir; bana bundan hiç bahsetmediler. Meğer babam onlara bana dikenlerin ardındaki gölgeyi anlatmaktan daha affedilmez tek bir şey olabileceğini söylemiş: başucundaki masada sakladığı büyük, mavili siyahlı dolu tabancayla oynamak.

* * *

Greenwood'daki komşularımız akademisyen değildiler; iş hayatından insanlardı. Küçük işletme sahipleri ya da orta düzey yöneticilerdi. Rangel adındaki üst düzey satış yetkilisi, karısı June ve beş çocuğuyla birlikte yolun diğer tarafında otururlardı; adam bir kozmetik şirketi için çalışıyordu. Doğudaki çitlerin arkasında Murphy'ler yaşardı. Babaları Squibb tesislerinin müdürüydü; üç oğlu vardı.

Arkamızdaki ev Dr. Goodman'ındı. Çocuk doktoruydu. Kızları, Becky ve Lucy'yle yaşıttı. Arka bahçemizdeki çitlerin üzerinden görünebilen bir kiraz ağaçları vardı; baharda pembe çiçek açar, yazınsa dalları meyveyle ağırlaşırdı. Greenwood'a taşındığımızda, benim doğmama daha on altı ay vardı. Ama eminim ki komşular köşedeki eski Conklin evine genç bir profesörün karısı, iki kızı ve oğluyla taşınacağını duyunca memnun olmuşlardır. Bizimle tanışmak için sabırsızlanıyorlardır; mahallelerine mükemmel uyum sağlayacağımızı düşünmek için yeterince sebepleri vardı. 1953 yazında, camlarından bakıp da eşyalarımızı yüklediğimiz kamyonetin eve yanaştığını görünce, görüntümüz de hoşlarına gitmiştir. Yepyeni bir Plymouth süren, derli toplu, temiz, oldukça göz alıcı, beyaz bir aile; üstelik el ve ayak parmakları da tam. Şüphe yok ki bu tabloda eksik olanı anlayamamışlardı; en azından ilk bakışta.

Greenwood'daki komşularımızda yanlış izlenim bıraktığımız için babam hep annemi suçladı. June Rangel, okul aile birliği başkanı, manevi anne, kız izcilerin lideri, piyano öğretmeni ve 1953'te bir annenin olması gereken her şeydi. Bize hoş geldin demek için, tüm eşyaların eve girdiğinden emin olmak için bekledi; elinde fırından yeni çıkarılmış bir tabak kek tutuyordu.

Bayan Rangel kapıyı çaldığında annem üst kattaydı. Alt kata koşarak indiği sırada, ön kapının camından elindeki kekle gülümseyen komşusunu gördü. Annem de yüzüne bir gülümseme yerleştirip kadına el salladı. Babama göre annem o sıralar bilimsel olarak depresyondaydı; babam, annemi terapi görmeye ikna etmeye çalışıyordu. Annemin cevabıysa, "Sen ne zaman gidersen, ben de o zaman gideceğim" olmuştu. Her ne kadar hayatının yanlış bir yola girdiğini düşünüyorduysa da annem, yine de ön kapıyı açıp Bayan Rangel'ı davet etmeye hazırdı; ona kahve yapacak ve çocuklarıyla tanıştıracak, söylemesi gerekenleri söyleyecekti. Mesela "Çok naziksiniz, niye zahmet ettiniz ki; bana mutlaka bunun tarifini vermelisiniz" diyecekti.

Eğer taşınmalarına yardım eden görevli, "Beşikle ne yapmamızı istersiniz" diye sormak için tam da o anı seçmeseydi, bunların hepsini yapacaktı. Beşik, Jack'indi. Daha Hamden'dayken, adamlara onu atmasını söylemişti; onu da almaları konusunda ısrar eden kocasıydı.

Yatağın kokusu annemi sarmalamıştı; bu, Jack'in kokusuydu. Annem yaşadığı kayıp yüzünden hâlâ o kadar şaşkındı ki tek yapabildiği bodrum kapısını işaret etmek oldu. Bayan Rangel kuşkuyla, annemin bir anda sırtını dönüşünü ve karanlığa giden merdivenlerden çıkıp yatak odası olarak kullanacağı dar odaya çekilişini izledi. Willy ertesi sabah paspasın üzerinde bulana kadar, kek annemin aklından tamamen çıkmıştı.

Annem karşıdaki eve gidip kapılarını çalmak ve açıklama yapmak istedi. Ama biliyordu ki Jack'ten bahsetmeden beşikle ilgili bir açıklama getiremezdi; tıpkı Casper'ı anlatmadan Jack'ten söz edemeyeceği gibi. Bu yüzden sessiz kalması gerekiyordu çünkü en küçük çocuğunun ölümüyle ilgili yalan söylemeyecekti. Ama Willy tabağı kırdı ve annem Bayan Rangel'a bir açıklama yapmaktan böylece vazgeçti; durumunu anlatabilirdi ya da tabak için özür dileyebilirdi. Fakat ikisini de yapamazdı.

Babam kek hadisesini öğrenince, dışarı çıkıp kırılanın yerine koymak üzere Portekiz'den gelen yazılı tabaklardan aldı. Hediye paketi yaptırıp bizzat kendisi Rangel'lara götürdü. Ne de olsa her şey yoluna girsin diye Greenwood'a gelmişti.

Başlangıçta tanışma merasimi yolunda gidecek gibiydi. Bay Rangel kapıyı açıp babamdan kendisine Chuck diye hitap etmesini istemiş, ardından içki içmeye davet etmişti. Bayan Rangel da tabağı beğenmişti. Babam yeni bir başlangıç yapmak için sabırsızlanıyordu. Rangel'la devir makinesinin ve bıçaklı çim motorlarının iyi ve kötü yönlerini konuşmaya koyulmuştu. Chuck, Connecticut'ın neresinden geldiğimizi sorana kadar her şey iyi gidiyordu.

Friedrich, Connecticut'tan geldiklerini söylememişti; emlakçı bahsetmiş olmalıydı. Babam, "New Haven'ın dışından" dedi.

"Connecticut'ta sonbahar muhteşem olmalı." Bayan Rangel, bir yandan tabağı şöminenin üzerine yerleştiriyordu.

"Burada da muhteşem olduğuna bahse girerim. Akçaağaçlarınızı fark ettim de..."

"Eğer tırmıkla durmadan yaprak toplamak istiyorsanız, bu ağaçlardan dikmelisiniz."

Friedrich, Rangel'ın esprisine güldü.

"Tanıştığımız ilk psikolog sizsiniz." Bayan Rangel, şimdi hediye paketini atıyordu.

"Diğer insanlardan pek bir farkımız yoktur."

"Gazetelerde, New Haven'da bir psikoloğun, motosikletli bir öğrencisi tarafından öldürüldüğünü okumuştum sanırım."

Friedrich komşularını analiz ediyordu. *Casper'la ilişkisini biliyorlar mıydı? Ne kadarını biliyorlardı? Onlara kim söylemişti? Becky, Lucy? Başka kimler biliyordu? Herkes öğrenmiş miydi?* "Öldürülen psikolog değil psikiyatrdı."

"Onlar da gerçek birer doktor, değil mi?"

Friedrich'i, komşularının geçmişini öğrenme ihtimali o kadar endişelendiriyordu ki soru onu hiç gücendirmedi. "Psikiyatrlar lisansüstü derecesindedir; ben doktora da yaptım."

Babam içkisini bırakıp ayağa kalktı ve, "Her neyse, yerleştirmemiz gereken bir sürü koli var. Ben aslında eşimin davranışını açıklamak istemiştim" dedi.

"Oh, açıklama yapmanıza gerek yok."

"Bilmenizi isterim ki Nora... biraz utangaçtır."

"Bu cumartesi, parkta Kiwanis'ler olarak bir piknik organize ediyoruz."

"Belki bir dahaki sefere. Tabak için kusurumuza bakmayın ve eşimi de kapıya gelemediği için affedin lütfen."

"Bu konuda endişelenmeyin." Babamın endişelendiği konu zaten bu değildi. "Anlıyoruz." Elbette anlamıyorlardı.

O gece babam, annemi ve kardeşlerimi karşısına alıp akşam yemeğini yedikleri sırada, onlara Greenwood'da kolilerden çıkarmamaları gereken konular olduğunu söyledi. Casper, Winton'lar ve Jack, Hamden'dan gelen kolilerde kapalı kalmalıydı. Yeni arkadaşlarının hiçbiriyle bu konuları paylaşmayacaklardı.

Becky, sebebini sordu. Hamden'ı özlemeye çoktan başlamıştı.

"Yalan söylememizi istiyorsun." Lucy hikâyeler uydurmaya bayılırdı.

"Hayır. Yalan söylemenizi istemiyorum. Ben konuyu hiç açmayın diyorum." Friedrich karısına baktı. Nora, yemek tabağına gözünü dikmişti; sanki bir haritayı okumaya çalışıyordu.

"Neden? Biz bir şey yapmadık ki." Bunu diyen Willy'ydi.

"Babanız bu konunun, bizden başka kimseyi ilgilendirmediğini söylemeye çalışıyor." Annem, kardeşlerimle değil de lahana salatasıyla konuşur gibiydi.

"Burada yeni bir başlangıç yapıyoruz. Hamden'da yaşadıklarımızı insanların bilmesine hiç gerek yok."

"Eğer öğrenirlerse bizi sevmezler mi, demek istiyorsun?" Babamı yere sermede, Willy'nin üstüne yoktu.

"Akıllarına yanlış şeyler getirebilirler."

"Ne gibi?"

"Tanrım, bu kadar kalın kafalı olmayın. İnsanlar dedikodu yaparlar. Bir kez dedikodu yapmaya başladıklarındaysa, her şeyi yalan yanlış anlarlar. Size son kez söylüyorum, bu konuyu yabancılarla konuşmazsanız her şey yolunda gidecek." Doğduğum zaman, bana da yabancı gibi davranılmasını kararlaştıracaklardı.

Ama insanlar dedikoduya çoktan başlamışlardı. Rangel'lar, Murphy'lerle konuşmuş, onlar da duyduklarını Goodman'lara anlatmışlardı. Friedrich'ler "alışılmadık" bir çiftti ki bu "sıradışı" oldukları anlamına da geliyordu. Haftalar geçtikçe bu "tuhaf" olarak telaffuz edilmeye başlandı.

Becky ve Lucy'ye göre, babam giriş kapısındaki numarayı sökerek onları asosyalliğe mahkûm ediyordu. Eğer komşularına geçmişte bir psikopatın evlerini bastığını ve bunun tekrar yaşanmasını istemediğini söyleseydi, evlerini mahalle dışından biri için zor bulunur yapma çabası anlaşılır olacaktı. Fakat babası bunu yapmadığından, komşular durumu önce "tuhaf" buldu. Sonra babamın postacıyı mektupları teslim etmediği için azarladığını görünce, onun deli olduğunu düşündüler. Ailemin sırrı ve babamın paranoyası, onları bir adada yaşıyormuş ya da mahalleden evlerine geçmek için açılır köprünün kapanmasını beklemek gerekirmiş gibi yalnızlığa itti. Bizim tuhaf olduğumuzu henüz duymamış birileri, anneme ve babama ya da kardeşlerime bir düğüne, vaftiz törenine, sünnet düğününe veya dans partisine katılmaları için davetiye gönderdiğinde de mektup elimize ulaşana kadar, etkinlik çoktan gelip geçmiş olurdu. Daveti verenler de onları cevap bile vermeyecek kadar değersiz gördüğü-

müzü düşünürlerdi. Friedrich'lerin adı, züppeye çıkmıştı; gidecek daha iyi yerlerimizin ve görüşecek daha iyi arkadaşlarımızın olduğunu sanıyorlardı. Oysa ki biz karantinadaydık.

Kardeşlerim Casper'dan, Winton'lardan veya Jack'ten bir kez bile bahsetmediyseler de neredeyse her zaman Hamden'dan konuşurlardı. Onlara göre Hamden, ebeveynlerimizin arkadaşlarının yaşadığı, kokteyl partileri verdikleri, sevdikleri komşularının bulunduğu ve çocukların arka bahçemizde oynamak istediği bir yerdi. Ailemizin hiçbir zaman normal olmadığı kardeşlerim için artık çok açıksa da Hamden'daki hayatımızı efsaneleştirmişlerdi; herkesin kolaylıkla neşelendiği sihirli bir krallıktı; hiçliğin orta yerinden papağanlar çıkagelirdi. Bense adresi olmayan bir evde yaşamamıza ve doğum günü pastamı üflediğimde ağlayan bir annenin varlığına anlam veremiyordum. Henüz daha altı yaşındayken treni çoktan kaçırmış gibi hissetmek garipti.

Greenwood kardeşlerimin her birini başka türlü etkilemişti. Lucy, komşularımıza neden garip olduğumuzu açıklayabilmek ve kendini bu tuhaflıktan sıyırabilmek için, Rangel'lara evlat edinildiğimizi söyledi. O güne kadar Dr. Goodman babamın garipliklerinin beynindeki bir tümörden kaynaklandığına inanıyordu. Willy televizyon izleyip Oreos marka çikolata yerdi. Hatta çok fazla Oreos yerdi. Öyle ki artık dokuz kilo fazlası vardı. Takdir edersiniz ki yedi yaşında göğüsleri olan bir çocuğa, oyunlara ve eğlencelere katılsın diye pek ısrar edilmez. Ayrıca Greenwood'daki devlet okullarının kuralları, babamı ve Willy'yi çileden çıkarıyordu. Kardeşim aralıkta doğduysa da kurallara göre, anaokuluna başlamak için bir yıl daha beklemeliydi. Sınıftaki en yaşlı, en iri, en zeki ve en mutsuz oğlandı.

Becky mükemmel biri olursa, bu pislikten kendini sıyırabileceğine inanmıştı. Karnesi baştan aşağı pekiyiydi; piyano resitalleri vermeye hak kazanmıştı. Ayrıca lisedeki en sıradan tiplerle arkadaşlık kurmuştu. Böylece onlarlayken olduğundan da mükemmel görünecekti.

Sır güvendeydi; en azından bana zarar veremiyordu. Jack'in odada olduğunu biliyordum; ama diğer hayaletler uzağımdaydı. Ta yüzmeyi öğrenene kadar...

* * *

Yedi yaşıma basmıştım ve ailede benim dışımda herkes yüzme biliyordu. Islanmaktan hoşlanmadığım söylenemezdi. Küvette saatlerce oynayabilirdim. Göle, nehre, havuza hatta okyanusa bile ayaklarımı sokmayı severdim. Suya girmekten korkmuyordum. Beni ürküten suyun içindeyken yere basamamaktı. Yanımda bir cankurtaran varken bile, ayaklarımı yerden kesemez, kendimi koyuveremez ve suyun üstüne bırakamazdım.

Babam beni motive etmek için bir psikoloğun aklına gelebilecek tüm yaklaşımları denemişti. Övgü, rüşvet, pozitif düşünce, bilimsel açıklama; annem gösterişsiz siyah etekli mayosu, babam ekoseli şortu içinde, ciğerler havayla dolu olduğu sürece, vücudun suyun üzerinde kalacağını tekrar tekrar açıklarlardı. Ne derse desin, babam bir istisna olduğuma dair inancımı değiştiremedi; bir taş gibi dibe batacağım düşüncesine saplanıp kalmıştım. Hayal kırklığı içinde bir keresinde modası geçmiş, ayıplama ve aşağılama yöntemine bile başvurmuş, "Köpekler yüzebilir; kediler yüzebilir. Tanrı aşkına, bir hidrosefal bile yüzebilir" demişti.

Annem bu yaklaşımı zalimce bulduğunu söyledikten sonra, bana hidrosefalin ne olduğunu açıklamıştı. Annemle aynı fikirdeydim.

"Sadece oğlumun boğulmasını istemiyorum." Annem bir cevap vermemiş, Jack'i düşünmüştü. Benim de düşündüğüm Jack'ti. Eğer kardeşim bir süs havuzunda boğulduysa, derin sulara girmeye cesaret etsem bile nasıl hayatta kalabilirdim ki?

Babamı memnun etmek istediğim kadar, yüzme öğrenmek de istiyordum. Dudaklarım morarıp parmak uçlarım kuru üzüm gibi buruşana kadar, ancak göğsüme gelen soğuk suda dikilirdim; ailemin geri kalanını suyun üzerinde tutan cesaretin bana da uğramasını beklerdim. Derken, tam bunu yapmaya hazır olduğumu hissettiğimde, Willy bir tavuk gibi gıdaklayarak, "Korkak" diye bağırırdı.

"Bunu ilgi çekmek için yapıyor. Onu, fobiler konusunda uzmanlaşmış bir çocuk psikoloğuna götürmelisiniz." Bu Becky'ydi.

"Endişelenme, Zach. Kıdemsiz bir cankurtaran sayılırım." Diğer özellikleri değil de Lucy'nin iyi niyeti hep ön plandaydı.

Sonra babam, "Bana güven, Zach. Başına kötü hiçbir şey gelmeyecek" derdi.

Aklımdan, *Jack'e de bunu söylemiş olmalısın,* diye geçirir; ama düşüncemi babamla paylaşmazdım. Bata çıka sudan çıkar, onlara arkamı döner ve kendimi nemli havlunun sıcaklığıyla avutmayı denerdim.

Yüzememenin verdiği utanç ve kendi babama güvenmemenin verdiği mahcubiyetle, Jack'ten bahsetmeksizin onlara beni yüzmekten alıkoyanı açıklayamazdım. Kardeşimden bahsetmekse herkesi üzerdi; bu yüzden hileye başvurma yolunu seçtim.

Ailem göle, nehre veya denize gittiğinde, mayomu unutur ya da üşütmüş taklidi yapardım; Tanrı biliyor, midem gerçekten de ağrırdı.

"Eğer olmak istediğin buysa..." Annem sadece böyle derdi; ama ben korkak olmak istemiyordum ki... Korkuyordum; elimde değildi.

Temmuzun ilk haftasıydı, yedi yaşındaydım. Babam, gelecek cumartesi, henüz bozulmamış beyaz kumsalı olan New Jersey sahillerinden birine gideceğimizi duyurdu; sahilin adı, Island Beach State Park'tı. Ben, elbette ki gitmek istemiyordum. Yaşadığım paniği, bir çılgınlık nöbeti izledi, en sonundaysa beklenmedik bir rahatlama. Zira Becky son dakikada benimle evde kalmak için gönüllü olduğunu açıklamış, "Piyano resitalim için hazırlık yapmam gerek" demişti. Becky on yedi yaşındaydı.

"İkinizin evde yalnız kalma düşüncesi beni huzursuz ediyor."

"Bu bir düet. Gayle de bize gelecek. Alıştırma yapmak zorundayız."

"Bir gözün hep Zach'ın üzerinde olmalı."

'Tabii ki."

Annem ve babam, Plymouth'un arkasındaki Lucy ve Willy'yle uzaklaşmadan önce bana uslu duracağıma dair söz verdirdiler.

Üç dakika sonra, 76 kiloda güreşen, yassı kafalı Joel kapıda belirdi ve bana basitçe "Anne ve babana ölmek üzere olduğunu söyleyebilirsin" dedi. Onları bir gramofonu ve 45'likleri sakladığımız bodrumdaki kayıt odasına girerlerken takip etmek istedim; ama kapıyı suratıma kapadılar. 45'likleri, kalorifer kazanının yanındaki yayları

gıcırdayan kanepenin üzerinde sevişip oynaşırken çıkan sesleri gizlemek için kullanacaklardı. Kapıyı kilitlerken Becky kıkırdıyordu. Derken gramofona bir plak yerleştirdiler; Chubby Checker şarkı söylemeye başladı. Checker bana, "Şimdi ata binme zamanı; deh dıkıdık, dıkıdık, dıkıdık" diyordu. Kanepe gıcırdamaya başlamıştı. Normalde kız kardeşim bu şarkıda dans ederdi. Bana göre Becky ve Joel, içeride eşyaların yerini değiştiriyordu; bunu gizli kapaklı yapıyor olmalarını garip bulup onları dinlemeyi bıraktım.

On beş dakika sonra o kadar sıkılmıştım ki kendi kendime, keşke ben de sahile gitseydim, dedim. Hava durağan ve bunaltıcıydı; ev havasızdı. Peki, ne yapabilirdim? Formica marka, pembe mutfak tezgâhının üzerinde duran limonla dolu kâse bana bir fikir verdi: *Bir limonata standı açıp her bir bardağı beş sente satabilirdim.* Jelatin kabının içinde kaç tane plastik bardağımız olduğunu saydım. Yirmi beş tane vardı; hemen bir hesap yaptım. Hepsini satabilirsem, bir dolardan fazla kazanacaktım.

Babam, kardeşlerimi okuldan geldiklerinde ya da cumartesi günleri televizyon izlerken gördüğünde hep, "Kitap okumak, bir yabancı dil öğrenmek ya da egzersiz yapmak dururken neden beyninizi köreltiyorsunuz? Ben sizin yaşınızdayken bir işim vardı; kazandığım beş sentler, ekonomik kriz sırasında bir fayda sağlamıştı" derdi. Gerçek şu ki eğer babam dolaba kilit vurmuş olmasaydı, o cumartesi büyük bir zevkle televizyon izleyebilirdim.

Bir girişimde bulunmam gerektiğinden emin, ayağa kalkıp uygulamaya geçtim. Bir limonata standı, yüzemediğim gerçeğini de affettirebilirdi. Büyük bir bıçak alıp limonları ikiye bölmeye başladım; parmaklarımdan birini karışıma eklememek için son derece dikkatliydim: dört limon, üç buçuk litre su, yarım kilo şekerkamışı ve buz. Kırmızı boya kalemiyle bir kartona da şöyle yazdım: Buz gibi soğuk limonata, 5 sent.

Hazırladığım en iyi ihtimalle, ılık şekerli suydu; ama evimizin önündeki kaldırıma kartonu ve masayı kurduğumda, şaşırtıcı bir şey oldu: Arabalar durmaya başladı. Standımın önünde bir Cadillac frene bastığında çoktan otuz beş sent biriktirmiştim. Arabadan çıkan adam, temiz, beyaz bir laboratuvar gömleği giyiyordu; tıpkı baba-

mın, eyalet akıl hastanesi, Somerset'teki doktor arkadaşları gibi. Bazen babam ilaçları üzerinde test ettikleri hastaları görmeye giderken, bizi de yanında götürürdü. Bir futbol sahasından daha geniş çim alanı vardı. Babam işini bitirdikten sonra, bize yeni bir yüzme dersi vermeye teşebbüs edemeyeceği kadar sığ olan nehre balık tutmaya götürürdü.

Cadillac'tan inen adamın cebinde bir stetoskop vardı. Bana ilk kez baktığında, limonatalarla ilgilenen birinden çok, dalgın bir adama benziyordu. Garip bir sessizliğin ardından, "Düşündüğüm kişi olamazsın" dedi.

"Ben Zach Friedrich, Dr. Friedrich'in oğluyum."

"Elbette." Cebinden bir dolarlık banknotu çıkarıp bana uzattı. Limonata içmediyse de bana, "Üstü kalsın" dedi.

"Annem ve babam, Willy ve Lucy'yle plaja gitti." Gri, terastaydı, akşam ona verdiğimiz mısır koçanından kalan taneleri kemirirken bizi süzüyordu. Ağzı dolu, tüylerini kabarttı ve köpeklere seslendi.

"Spot! Thistle!" Evin içindeki av köpekleri, kanepenin üzerine sıçrayıp burunlarını pencereye dayadılar ve tüm yırtıcılıklarıyla havlamaya başladılar.

"Tek başına mısın?" Adamın ağır, sakin bir sesi vardı; babam bu ses tonunu kötü bir rüya görmenizin ardından, neden sessizliğe ihtiyaç duyduğunuzu anlatırken kullanırdı. Örneğin odanızda tek başınıza bir süre kalmanızı isterdi.

"Kız kardeşim bana bakıcılık yapıyor." Önlüklü adam akçaağacın gölgesine sığındı. "Erkek arkadaşıyla şu an bodrumda ama..."

"Ama ne, Zach?"

"Joel eğer birine bundan bahsedersem kendimi ölü saymamı söyledi."

"Sır tutmakta iyiyimdir."

"Babamın arkadaşı mısın?"

"Eski bir arkadaşıyım. Bütün aileyi tanırım; hatta Gri'yi bile." Lazlo dışındaki diğer tüm yetişkinler, ne diyeceğimle gerçekten ilgilenmezlerdi. Bu adam ilgili görünüyordu. "Peki, sen neden plaja gitmedin?"

"Yüzme bilmiyorum."

Gülümsedi ve elini omzuma koydu. Parmakları tıpkı anneminkiler gibi uzun, ince ve pembeydi. "Öğrenmek ister misin?"

"Denedim; yapamıyorum. Umutsuz vakayım."

"Benim için de böyle demişlerdi." Güzel bir gülümsemesi vardı.

"Dalga geçmiyorsun, değil mi?"

"Dalga geçmiyorum. Herkes benimle alay ederdi. Beni başarısız bulurlardı. Herkesin kolaylıkla yapabildiği bir şeyi yapamamak zordur."

"Yüzmeyi nasıl öğrendin, peki?"

"Bilimsel teknikle. Her zaman işe yarar; ama bu bir sırdır. Sana gösteririm; ama kimseye söylememen gerek."

"Söz veriyorum. Yemin ederim ki aramızda kalacak."

Saate baktı ama bileğinde bir saat yoktu. Sanırım takmayı unutmuştu. Babam da böyle unutkandır. Köpekler hâlâ havlıyordu; Gri ıslık çalıyordu. "Sanırım seni araya sıkıştırabilirim." Babam hastalarıyla telefonda konuşurken, onlara böyle söylerdi. "Arabaya bin."

"Kardeşime söylesek iyi ederiz."

"O zaman Joel'i bildiğimi anlarlar; bu ikimiz de öldük demektir." Birlikte bir kahkaha attık ve Cadillac'a doğru yürüdüm. Sürücü koltuğunun oradaki kapıyı açtı. Tam içeri giriyorken, durdum ve "Ama mayom yok" dedim.

"Mayoya ihtiyacın olmayacak. Bu gizli tekniğin bir parçası." Gaza basmadan evvel bana emniyet kemerini takmamı söyledi.

Birinci güzergâhtan güneye doğru gidiyorduk; radyo bir spor kanalına ayarlıydı. Yankees, Dodgers ile oynuyordu. Her oyuncunun vuruş ortalamasını ve zamanlamaları spikerden daha iyi biliyordu. Bunu nasıl yapabildiğini sorduğumda bana, "Hastanede kaldığım sırada diğer hastalarla beraber çok fazla radyo dinlerdik" dedi.

"Hasta mıydın?"

"Çok. Yüzmeyi de orada öğrendim." Acıktığımı söylediğimde arabayı durdurdu ve bize sosisli sandviç ve portakallı gazoz aldı.

Bir süre sonra otobandan çıktık, uzun ve toprak bir yola girdik. Sarı toz, etrafımızda dalgalar halinde yükseliyordu ve hava, bodur çam ağaçlarının arasından ilerlediğimiz için olsa gerek, yılbaşı ağaçları gibi kokuyordu. Tam da evden çok uzaklaştığımızı düşündüğüm

sırada, arabayı durdurdu. Toz bulutları dağıldığında, az ileride, ağaçların arasından mavi, camdan ve mermer gibi pürüzsüz su birikintisi göründü.

"Buranın adı ne?"

"Bir ismi yok, Zach." Bu fikri sevmiştim.

Küçük göl ıssızdı. Etrafta, "Korkak tavuk! Neden korkuyorsun" diye bağıracak çocukların olmayışı beni rahatlatmıştı. Ayrıca cesaret vermeye çalışacak yetişkinler de yoktu. Yalnızca beyaz gömlekli adam, ben ve yuvasında yumurtaların üzerinde oturan ötücü kuşlarca kovulan kargalar vardık.

Gölün kıyısında yürüdük ve böğürtlenlerden biraz toplamak için durduk. Gölün en uzak kıyısında, betondan, uzun bir baraj seti vardı. Yosun tutmuştu ve üzerini örten suyla rengi yeşile çalıyordu.

"Bana ne zaman yüzmeyi öğreteceksin?"

"Diğer tarafa geçer geçmez." Betonun üzerinde yürümeye başlamadan önce ayakkabılarını çıkarmamasını tuhaf bulmuştum. Bulunduğum yerden, suyun üzerinde yürüyor gibi görünüyordu.

Yolun yarısını kat etmişken, arkasına döndü ve kıyıda dikilmekte olan bana baktı. İskelenin aşağısında derinlik neredeyse iki metreydi. Su karanlıktı; küçük barajı oluşturan betonsa yosunlar yüzünden kayganlaşmıştı.

"Korkuyor musun?" Sesi boşlukta yankılandı.

"Biraz." Şimdi, betonun üzerine çıkmış, onu takip ediyordum. Betonun eni bir metreden dardı. Gölün suyu ayakkabılarımın üzerinden dalgalanıyor, sonra gölün derinliklerine dökülüyordu. Oradan, henüz Pine Barrens dendiğini bilmediğim bodur ağaçlardan oluşan ormana doğru bir nehir hızla ilerliyordu.

Bir anda mekânın ve başımın üzerindeki gökyüzünün tenhalığından ürktüm; durup, "Sanırım artık eve dönmek istiyorum" dedim.

"Birazdan bitecek." Yankı yüzünden sanki bu cümleyi bana üç kez söylemiş gibi oldu. "Korktuğun şeyler sayesinde arkadaş edinmeye başladığında, bu şeyler korkutucu olmaktan çıkar. Kendini rahat bırakman, yüzmeye dair kısmın ilk yarısı." Ders başlamıştı.

"Diğer yarısı ne?" Ona yetişmek için acele ediyordum. Aşağıya bakmayayım diye, gözlerimi adamın sırtına dikmiştim. Çoktan be-

tonun yarısını geçmiştim ve kendimi cesur hissediyordum.

"Neyin?"

"Sırtının." Kargalar gakladı, biri aniden alçaldı ve başımın hizasında uçmaya başladı. Gagasında küçük, benekli bir yumurta tutuyordu. Bana doğru geldiğini düşünerek ellerimi salladım. Karga yumurta üzerindeki hâkimiyetini kaybetti. Düşen yumurtayı izlerken, suya bakma gafletinde bulundum.

Ayakkabılarım, yosunun üzerinde kaydı. Tutunabileceğim hiçbir şey yoktu. İşin kalanını da yerçekimi halletti. Betonun üzerinde sendelerken, yüzme öğretmenimin bana bakmakta olduğunu gördüm. Gözleri açık ve televizyonda reklam kuşağını izlermiş gibi anlamsızdı.

Suya sessiz, gevşek bir sıçramayla düştüm. Nefes almaya çalışarak başımı bir o yana, bir bu yana hızla çeviriyordum. Betonun üzerine baktığımda, öğretmenimin görüş açımdan çıktığını fark ettim. Başım artık suyun altındaydı. Gözlerim hâlâ açıktı. Su, dip tortusuyla benek benekti. Göl derindi. Batıyordum ve sanki zemin, beni yutmak isteyen dehşet verici bir karanlıktı. Suyun altında olmama rağmen, zihnimin tek söylediği, "Buradan kaç" idi.

Dibe, daha dibe batıyordum; suyun soğukluğu içime işlemişti. Kanımda oksijen azaldıkça panik baş gösterdi. Dinleyebileceğim kimse yoktu; sadece ben vardım. Koşmaya başladım; kuru toprağın üstündeymişim gibi koşuyordum. Kollarımı çırpıyor, bacaklarımı koşar gibi esnetiyordum; tek hissettiğim korkuydu. Yüzeye tekrar çıktığımda, ağzım köpük ve kahverengi su doluydu. Öğretmenim betonun üzerinde çömelmiş, bana gülümsüyordu. "Yardım et" diye bağırdığımda, bana "Yüzüyorsun" dedi.

Kollarımla sanki harman dövüyordum, bacaklarımsa pedal çeviriyor gibiydi; hâlâ koşmaktaydım. Yüzüyordum. Yani öyle de denebilirdi.

Gözlerimi kapadım ve daha hızlı yüzmeye/koşmaya başladım. Birkaç metre ilerledim. Baraja yaklaşıp betonun kenarına tutunmaya çalıştığımda, akıntı beni adeta dövüyordu. Suyun debisi geri itiyordu. Yorulmuştum, daha fazla dayanamazdım. Son dakikada, eli bana uzandı, beni yakalayıp yukarıya, yanına çekti.

Üzerindeki laboratuvar gömleğini çıkardı ve omuzlarıma sardı. Güneş yüzümü ısıtıyordu. Korktuğumu çoktan unutmuştum; artık benim için korkmanın, cesur olmaktan bir farkı yoktu. Hiçbir uyarıda bulunmadan, gömleğini omuzlarımdan attım ve betonun kenarından göle atladım. Neşe içinde, yüzüyordum/koşuyordum/pedal çeviriyordum; küçük daireler çiziyordum.

"Bana gerçekten de yüzmeyi öğrettin." Gururla bağırdıysam da hâlâ inanamıyordum

"Öğrettim, öyle değil mi?" Gözlüklerini kravatıyla temizlerken, bana şaşkınlıkla bakıyormuş gibi geldi.

Greenwood'a döndüğümüzde saat altıyı biraz geçmişti. Batan güneş, ufku neşeli bir pembeye boyamıştı; doldurulmuş hayvanlar gibi sıcacık ve yumuşaktı. Babamın arkadaşı beni eve iki blok kala indirdi. Yapması gereken şeyler olduğunu söyledi. Elimi çabucak sıktı ve "Bugün için teşekkür ederim, Zach" dedi.

Bana teşekkür etmesini tuhaf bulmuştum. Ne de olsa bana yüzmeyi öğreten oydu. Arabayı çalıştırdığı sırada, bir daha ne zaman yüzmeye gideceğimizi sordum.

"Merak etme, buralarda olacağım." Yola henüz çıkmıştı ki camdan dışarı, "Babana onunla irtibat halinde olacağımı söyle" diye bağırdı.

Yaklaşık iki metreyi bodoslama geçtim ve elimden geldiğince çabuk eve ulaşabilmek için çalılıklardan atladım. Hava kararmaya başlamıştı. Evin bacası görüş açıma girer girmez, komşularımızın ellerinde fenerlerle ismimi bağırarak bahçelerindeki çalıların arasına baktıklarını gördüm. Arka kapıya koşarak geldim; babama iyi haberleri vermek için sabırsızlanıyordum

Ailemi, yemek masasının etrafında birbirlerine sarılmış otururken buldum. Annem ağlıyordu. Becky, Homer'ın hep yaptığı gibi durmadan inliyor, "Üzgünüm" diyordu. Lucy dua ediyor, Willy çikolata yiyordu. Babamsa telefondaydı. Ön kapıda bir polis arabasının beklediğini, elbette bilmiyordum. Eve girdiğimi duymamışlardı.

"Babacığım, anneciğim, bana inanamayacaksınız." Hayatımdaki en mükemmel andı.

"Tanrı'ya şükür." Annem sandalyesinden fırlarken böyle bağırdı;

beni o kadar sıkı yakaladı ki canım yandı.

"Oğlum burada. Öğrendiklerimi size de aktaracağım." Babam telefonu kapattı.

Annem beni durmadan öpüyordu; babamıysa daha önce hiç bu kadar çılgına dönmüş görmemiştim. "Hangi cehennemdeydin?"

"Yüzmeye gittik." Babamın da benim kadar heyecanlanacağını sanıyordum.

"Sen yüzme bilmiyorsun. Bu durum çok ciddi; gerçeği öğrenmek istiyorum. Lanet olsun!"

"Gerçek bu. Yüzebiliyorum."

"Onu korkutuyorsun, Will." Korkmuştum; ama babam dehşet içindeydi.

"Bana neden bu kadar sinirlendin?"

"Neler olduğunu tam olarak anlattığında sinirim geçecek."

"Arkadaşın beni devasa bir havuza götürüp yüzmeyi öğretti."

"Adı neydi?"

"Casper."

"Ne?" Annem bağırarak dehşet içinde geri çekildi.

"Adı Casper. Hani şu çizgi filmdeki gibi, sevimli hayalet Casper." Babam korkumu yendim diye beni kutlamadığından, hayal kırıklığı içindeydim.

"Casper neye benziyordu?"

"Doktora. Beyaz bir gömleği ve stetoskopu vardı."

"Sana tam olarak ne söyledi?"

" 'Teşekkür ederim' dedi."

Babam yanıma çömeldi; yüzü benimkinden sadece birkaç santim uzaktaydı. Sesi sakindi ama elleri titriyordu. "Ne için teşekkür etti?"

"Yüzme öğretmesine izin verdiğim için."

Annem babama bir bakış atıp, "Bu ne anlama geliyor?" diye sordu.

Babam sessizliği sağlamak için elini kaldırdı. "Casper sana başka bir şey söyledi mi?"

"Sana irtibatı kesmeyeceğini söylememi istedi."

Akşam yemeğinde söğüş et ve patates salatası vardı. Yemeğimi yerken, babam sorularını sürdürdü. Olağan ve dostane bir tavır ta-

kınmıştı. Doğum günlerimde de kullandığı gülümseyen maskesini takmıştı. Bana sinirli olmadığı izlenimini vermek için çok çabalıyordu. Ama bir sorun olduğu aşikârdı; çünkü annem ne zaman sıcak ve sakin sorgusunu, örneğin biraz daha sıcak çikolata isteyip istemediğimi öğrenmek için bölse, masaya vurup, "Tanrı aşkına, Nora! Çeneni kapayıp çocukla konuşmama izin verecek misin?" diye bağırıyordu.

Konuşmaya yüzme dersiyle ilgili sorular sorarak başlamıştı. Casper kıyafetlerimi çıkarmama yardım etmiş miydi? Penisime dokunmaya çalışmış mıydı? Penisine dokunmamı istemiş miydi? Ağzım patates salatasıyla doluyken, şortum ve tişörtümle yüzdüğümü; çünkü suya düştüğümü açıkladım.

Cinsel tacize uğramadığım için rahatladı ve betonun üzerinden suya nasıl düştüğüme odaklandı. Bir karganın bana doğru geldiğini ve bu sırada kaydığımı anlattığımda, bana inanmamış gibi davrandı. "Casper'ın seni itmediğinden emin misin?" diye tekrar tekrar sordu. Casper'ın beni sudan çıkardığı kısmı üç kere anlattırdı.

En sonunda itiraz ettim. "Bunları uyduruyormuşum gibi davranıyorsun."

"Hepsini tam olarak anlamaya çalışıyorum."

Ben iki top cevizli dondurmayı kaşıklarken, babam sarı bir deftere konuşmamızın notlarını alıyordu. Şimdi araba yolculuğumuzla ilgili sorular soruyordu. Sosisli sandviçleri ve kızarmış peyniri aldığımız yeşil güneşlikli standı tarif edince, babam birinci güzergâhtan güneye gittiğimizi anladı. Siyah keçeli kalemle rotamızı haritanın üzerinde çizdi. Babama tozdan ve yılbaşı ağaçlarından da bahsettim. Bu bilgiden sonra babam Pine Barrens'ı daire içine aldı.

Saat sekizi biraz geçmişti ki anneme bizi yatırmasını, kendisinin de polislerle konuşmak üzere dışarı çıkacağını söyledi. Becky, henüz uykusunun gelmediğini belirtip itiraz edince, babam tokat atacakmış gibi sağ elinin tersini gösterdi. Annem araya girip, "Will, her şeyi daha kötü bir hale sokma" dedi.

Babam, ablamı affetmiş gibi, Becky'nin boynuna sarıldı. "Eğer uykun yoksa sana yatağa uzanıp öğleden sonraki ikili mastürbasyonunuzun, ailemize nelere mal olduğunu düşünmeni tavsiye ederim" dedi.

Bir öykü okuyup iyi geceler öpücüğü verdikten sonra, annem üzerimi örttü. Bakışlarını üzerime kilitlemişti ve garip bir kararlılıkla, ağlamaksızın "Sana kötü bir şey olmasına asla izin vermeyeceğim, Zach" diyordu.

Başıma kötü bir şey gelmediğini açıklamaktan yorgun düştüğümden, sadece esneyip, "Seni seviyorum" diyebildim.

"Ben daha çok seviyorum" diye fısıldadı ve merdivenlerden inip babamın ve polislerin yanına gitti.

Gece lambam karanlığı aydınlatıyordu. Ayakuçlarında odama ilk gelen Lucy oldu; onu Becky izledi. Son gelen Willy'ydi. O gece, ağabeyim ve ablalarım ailemin başından geçenleri ilk kez anlattılar. Her birinin hikâyesi farklıydı. Casper'ın ölüm listesinde babamın ilk sırada yer aldığını, çalıntı bir motosikletle bizi öldürmeye geldiğini, fakat bunun yerine Dr. Winton'ı öldürdüğünü onlardan duydum.

Dr. Winton'ın kim olduğunu sorduğumda, Lucy "Annemin ve babamın en yakın arkadaşıydı" dedi.

Becky, en iyi arkadaşlarının Jens olduğu konusunda ısrar etti; Dr. Winton, babamın birlikte çalıştığı ve annemin de bunu kıskandığı bir kadındı. Neticede hepsi Winton'ların zenginliği ve Casper'ın kadını boğazından vurduğu konusunda hemfikirdi. Silahın kaç kez ateşlendiği konusunda da anlaşmazlık vardıysa da hepsi Bay Winton'ın felç kaldığı konusunda uzlaştı; ayrıca Willy'ye göre babam, adamın altına bez bağlamak zorunda kaldığını aktarmıştı. Kardeşlerim hiç tanımadığım hatta adlarını bile duymadığım insanlar hakkında konuşuyorlardı. Bahsettikleri olaylar hiç oynamadığım bir sokakta geçmişti; o eve ve hayataysa sadece fotoğraflardan aşinaydım. Bu yüzden boşlukları doldurmak benim için zordu; özellikle de konu Jack'se.

Willy, "Casper, Jack'i de öldürdü" dedi.

Becky, kesin olmayan şeyler hakkında konuşurken ihtimamlı olduğundan, Willy'yi düzeltti. "Bunu bilmiyoruz."

"Neden?"

"Lucy'nin gördüğünü sandığı şey dışında hiçbir kanıt yok."

"Sanmıyorum. Biliyorum. Dikenli çalıların orada bir adamın gölgesini gördüm."

"Bu, gölge Casper'a aitti demek değil; ayrıca oysa bile Jack'i öldürdüğünden emin olamayız." Becky, Lucy'yi acele hüküm vermekle suçlardı. Onlar Jack'i tanıyorlardı, ben tanımıyordum. Jack hakkında ağlamadan konuşabilmeleri beni üzüyordu; zira ben ağlamaya başlamıştım bile.

Willy, "Bebek olma" deyiverdi.

Becky' yse her şeyi bilme talebimi hatırlattı. Fakat beni ağlatan bilemediklerimdi.

Şimdi, Lucy de ağlıyordu. "Casper'ın Jack'i öldürdüğünü düşünmek istemiyorum. Belki de Jack başını çarptığında yalnızdı ve..."

"O bir katil. Katiller insanları öldürür." Willy hiç şüphe duymuyordu.

"Anneme ve babama onun tüyler ürpertici biri olduğunu söylemiştim. Kız bisikletiyle evimize gelmişti. Sivilceleri vardı ve saçlarını yıkamazdı."

"Evet ama gittikçe yakışıklılaşmıştı."

"Peki, neden kadın doktoru vurdu?"

"Moron! Bizi dinlemiyor musun? O deliydi." Willy, beni korkutmak için gece lambamı açıp kapatmaya başladı.

"Casper'a paranoyak şizofren teşhisi kondu. Zaten bu yüzden onu elektrikli sandalyeye göndermediler."

"Katiller ölmeyi hak eder."

"Babam, bize onun akıl hastanesinden asla çıkamayacağına dair söz vermişti. Orada parmaklıkların ve nöbetçilerin olacağını söylemişti; dışarı çıkması imkânsız, demişti."

"Nasıl kaçtı?" diye sordum.

"Muhtemelen bir nöbetçiyi öldürmüş ya da bir hemşireyi boğmuştur." Willy bunları söylerken son derece emin görünüyordu.

"Kaçması babamın hatası değil." Becky, Joel olayıyla ilgili kendini çok suçlu hissediyordu; babama takılıp kalmış görünse de hayatının geri kalanında ikili mastürbasyon için kendisine kızacaktı.

"Casper seni boğmadığı için şanslısın. Muhtemelen planı buydu." Buna inanmıyordum.

"Kapa çeneni Willy, onu korkutuyorsun." Şimdi daha güçlü ağlıyordum.

Becky, en büyümüş de küçülmüş sesini takınıp bana, "Annem ve babam, sana binlerce kez yabancılarla konuşmamanı söylemişti" dedi. Penceremden karanlığa baktığım o an, bana yabancı olan benmişim gibi geliyordu.

"Onunla beraber arabaya binerken, aklından ne geçiyordu?"

"Babamın bir arkadaşı olduğunu sanmıştım."

"Babam ondan nefret eder."

"Ben etmiyorum."

"Sen neden bahsediyorsun?"

"Bana yüzme öğretti."

Becky, büyüdüğümde her şeyi daha iyi anlayacağımı söyledi. Lucy eğer korkarsam odasına gelebileceğimi belirtti. Willy'yse Casper kadar deli olduğumu beyan etti.

Tüm bunlardan sonra uyumak benim için zordu. Birkaç saatte bir telefon çalıyordu. Tuvalete girmek için kalktığımda, annemi ve babamı alt katta konuşurlarken duydum. Babam yarı yalvarır, yarı bağırır bir tonda, "Nora, elimden gelen her şeyi yaptım" diyordu.

Annem usulca cevap verdi, "Hayır, yapmadın."

Yatağa geri döndüğümde, arka bahçedeki salıncakların zincirlerinin rüzgârda gıcırdadığını duyabiliyordum. Penceremden dışarı baktığımda, salıncakta bir adamın oturduğunu ve karanlığa rağmen bana baktığını gördüm. Bu adamın Casper olduğuna emindim; onu uyarmak için camı açtım. "Kaç buradan" diye bağıracaktım. Fakat henüz bağıramadan, karanlıktaki bu adam bir sigara yaktı. Çakmağın ışığı bir polis memurunu açığa çıkardı; kucağında pompalı bir av tüfeği vardı.

* * *

Willy yanılıyordu; en azından Casper'ın Connecticut Eyalet Hastanesi'nden nasıl kaçtığı konusunda... Kimse boğulmamıştı, kimseye ateş edilmemişti. Saat sabahın altı buçuğuyken, Azimli Kardeşler, Casper'ı ve B Koğuşu'ndaki diğer yirmi üç adamı uyandırmıştı. Hastalar dökme demirden karyolalar üzerine konulmuş, ince yataklarda,

baş ve ayakuçlarında sustalı kancalarla uyurdu. Bu kancalar gerekli görüldüğünde hastaları bağlamak için kullanılırdı. Sekizer yataktan oluşan üç sıra, basketbol sahası genişliğindeki yeşil odaya dizilmişti. Her zamanki gibi, oda idrar ve meni kokuyordu. Her zamanki gibi, Azimli Kardeşlerin en girişkeni olan Manny, alışılmış cümlesini sarf ederek hastaları uyandırmıştı. "Kalkın ve parlayın kızlar."

Casper yatağındaydı. Pencerelerde hâlâ parmaklıklar vardı ve diğer her şey, Casper dokuz yıl önce ilk kez bu koğuşta uyandığında nasılsa yine öyleydi. Yulaf ezmesi, yağsız süt tozu ve üzerine ince margarin sürülmüş kızarmış bayat ekmekten oluşan kahvaltının ardından, Casper ve koğuş arkadaşları ilaçlarını aldılar. Casper'ın ilacı kırk miligramlık Reserpine'ndı.

Casper'ın kayıtları kusursuzdu; kayıtlara göre tek yaptığı iyi davranışlar sergilemekti. Problemlerini ve yetersizliklerini grup terapilerinde tartışmaya istekli örnek bir hastaydı. "Havalı kelimeler kullanır, insanları bilgi birikimimle etkilemeye çalışırdım. Yale'e gittim çünkü derinlerde bir yerde zayıf ve korkak olduğumun bilincindeydim. Değişmek istiyorum, değişmek zorundayım. Biliyorum ki elimden gelenin en iyisini yapıyorum, dediğimde yalnızca kendimi kandırıyorum." Ama en çarpıcı ilerleme, elli beş dakika süren haftalık terapi seanslarında Dr. Shanley'yle gösterdiğiydi. Casper için kilidi açan burada sergilediği gelişimdi.

Haftadan haftaya, yıldan yıla, Casper ruhsal striptiziyle Shanley'nin gözünü kamaştırdı. Ona cinsel utançtan, bastırılmış eşcinsellikten, Oedipal öfkeden (Casper doktora annesinden cinsel organı sertleşti diye tokat yediğini anlatınca, Shanley bilhassa memnun olmuştu. Ereksiyonun meydana geldiği sırada, kadın Casper'ın makatına kabızlık tedavisi için verilen kremi sürüyordu), ergenlikteki kızgınlığından, kedileri ateşe atmak şeklinde kendini gösteren hayvanlara zulümden oluşan bir hayat hikâyesi anlattı. Bunların hiçbiri aslında yaşanmamıştı.

Casper, kırmızı kuyruklu atmacanın yardımı olmaksızın, tek başına asla böylesine baştan çıkarıcı bir öykü derleyemezdi. Atmacanın kanadından kopan tüyü, boruçiçeğinin yapraklarını kopardığı yerin birkaç metre ilerisinde bulmuştu. Yirmi santimetre uzunluğun-

daydı ve karamel rengiyle krem renginin karışımından oluşuyordu.

Bir başka hayatın hatıraları, tüyü bulunca canlanmıştı. Yale'deyken aldığı sanat tarihi dersini veren profesör, tatlı sesiyle, Nero'nun amfi tiyatrosunun koltuk aralarında yaşanan şaşırtıcı olayları tasvir etmişti. Romalılar doyasıya yemek yerler, tıka basa dolarlar, ardından boğazlarından aşağı bir tüy sokarlar, gırtlaklarını tüyle gıdıklayıp kusarlardı. Böylece bir kez daha tıka basa yemek yiyebilirlerdi. Bu anı Casper'a bir fikir verdi; atmacanın gökyüzünden düşürdüğü bu tüyü tuvalete götürecekti. Hemşire ilaçlarını verip de Casper görev bilinciyle onları yuttuktan sonra, tuvalete gidip tüyü kullanacaktı. Kahvaltısını ve jilet gibi keskin düşüncelerini köreltmeden önce kırk miligramlık Reserpine'ı kusmak, Casper'ın Dr. Friedrich'e dair hislerinin canlanmasına izin verdi.

Artık elinde tüy vardı; silahlanmış sayılırdı. Her gün yuttuğu zehirle mücadele etmesi gerekmiyordu; böylece intikam düşüncesi baş döndürücü bir hal aldı ve soylu bir düşünce olarak görünmeye başladı. Tüy, Casper'a öfke kanatlarını takmıştı; böylece daha asil bir konuma yükselebildi ve başka birinin aklını da umut ışığıyla zehirlemeden önce Friedrich'i öldürmeye karar verdi.

Şimdi Casper rahatça düşünebiliyordu; misyonu kutsanmıştı. Eğer tek bir ruhu bile kendisininki gibi bir kadere mahkûm olmadan kurtarabilirse, tüm acıları bir manaya kavuşacaktı.

Casper, Shanley'ye soğanını katman katman soyduğu izlenimini verebilmek için son derece dikkatliydi; doktor soğanın etrafında dönüp durduğunu düşünmemeliydi. Asla çok açık sözlü davranmıyordu. Shanley'nin gözünde büyük bir ilerleme sergilemeden önce, bazen aylarca ağzını bile açmıyordu. Casper, hayatını mükemmel bir vaka incelemesi haline getirmişti; onunki kitap haline getirilmeye layık bir durumdu.

Öyle ki kaçmasına on yedi ay kala, Shanley'nin masasında, yayınevinden gelen bir mektup gördü. Casper mektubu tersten okuduğunda adeta bir anahtar çevrilivermişti. Mektuptan hiç söz etmedi. Ama artık kafasında yeni bir fikir filizleniyordu. "Biliyor musunuz, bazen seansımız bittikten sonra, aklıma size söylemem gereken bazı şeyler geliyor."

"Ne gibi şeyler?"

"Çoğunlukla utanç verici şeyler."

"Sana yardımcı olabilmem için bu tür şeylerden bana bahsetmen gerekiyor."

"Biliyorum. Ama sesli söylemek yerine, bunları yazsam, size her şeyi ayrıntılarıyla anlatmak, benim için daha kolay olabilir."

Böylece Casper babamınkilere benzer sarı bir not defteri ve ucu köreltilmiş kurşun kalemle, her sabah iki saatini, hastanenin kütüphanesinde geçirme ayrıcalığını kazandı. Shanley, Casper'ın kendisi ve çevresi için hâlâ tehlike taşıdığını biliyordu. Bu yüzden Casper Gedsic'in erişebileceği yerlerden felakete yol açabilecek gereçleri kaldıracak kadar tedbirli davrandı. Sivri uçlu cisimler, etraftan toplandı. Zemini kazmasına yardım edebilecek metal kaşıklar, her yemekten sonra eksilmediğinden emin olmak için sayıldı. İpler, ayakkabı bağcıkları, eski bez parçaları, parçalanmış yatak örtüleri, kısacası birini boğmaya ya da kendini asmaya yarayacak her şey kilit altına alındı. Casper'ın psikiyatrı aptal değildi; ama sorun basitçe şuydu ki Dr. Shanley'nin ve Connecticut Eyalet Hastanesi'ndeki diğer herkesin IQ'su Casper'ınkinden kırk puan düşüktü.

Planladığı felaketin araçları Casper'ın zihnindeydi ve oraya Casper'dan başka kimse giremezdi. Shanley onun rakibi olamazdı. Henüz on yedi yaşındayken atom bombası tasarlayan çocuk büyümüş, kendini bir tür gizli silaha dönüştürmüştü. Zamandan kopuk, yavaşça, sabırla çalışarak Casper, Dr. Shanley'nin dikkatini dağıtıp güvenini kazanacak bir kişilik sergiliyordu; kendisini içten içe yeniden yapılandırırken, kalbini Dr. Friedrich'e zarar vermek arzusuyla dolduruyordu.

Başlangıçta, motivasyonu eski moda, İncil'deki gibi göze göz, dişe diş bir intikamdı. *Friedrich beni mutsuz etti; ben de onu etmeliyim.* Motosikletine geri binip Hamden'daki o öğleden sonra Dr. Friedrich'in lale dikimini sürdürmesine izin veren 19 yaşındaki ikinci sınıf öğrencisi için, Casper'ın hissettiği tek şey iğrenmeydi. O zamanlar farkına varmadığı bir başka Casper, şimdi farklı bir itici gücü izliyordu. Evet, Friedrich bir oğlunu kaybetmişti ama Casper kendini yitirmişti.

Boruçiçeğinin yardımıyla ilaçlarının hafifletilmesini sağladığından beri, Casper böyle düşünüyordu. Gece, Socrates ona seslenip tüm deliliğiyle içine girmek için yaklaştığında, intikam Casper için bir avuntuydu. Socrates'i affedebilirdi; zira adam deliydi. Böyle davranmamak elinde değildi. Fakat Friedrich...

Yaklaşık ilk bir ay boyunca, Casper'ın kütüphaneye yaptığı iki saatlik ziyaretler, bizzat Shanley tarafından denetleniyordu. Sarı not defteri, ucu köreltilmiş kurşun kalem, kütüphanenin sessizliği... Bunların hepsi Casper, deliliğinin tarihini kâğıda dökebilsin diyeydi. Dr. Shanley, yazmanın Casper üzerinde iyileştirici etkisi olacağına inanıyordu; ayrıca bu sayede üzerinde çalıştığı kitap için de yararlı bir malzeme topluyordu. Shanley'nin sezgi gücü bu kitapta, insan öldürmeye meyilli manyağa dönüşen bir dâhinin anılarıyla birleşecekti. Casper Gedsic üzerine yazdığı bu kalın kitabın, bilimsel bir yayının normalde ulaştığından geniş bir okuyucu kitlesine ulaşma ihtimali, Shanley'yi heyecanlandırıyordu. Doktor da hasta da 19. yüzyıl akıl hastanelerinin acımasızlığından kendi yöntemleriyle yani yazarak kurtulmaya çalışıyorlardı.

Bu karşılıklı kendini geliştirmeye dayalı deneyin ilk gününden itibaren Shanley, Casper'ın hayatını cümlelere ve kelimelere indirgeme becerisini huşu içinde izliyordu. Düşüncelerini kâğıda dökmeden önce Casper'ın kendisini sakinleştirmesi bile gerekmiyordu. Bir çerçeve oluşturmuyor, hayal kurmuyor, duraksamıyor ya da şüphe etmiyordu. Casper oturur oturmaz, kalem kâğıdın üzerinde uçmaya başlıyordu. Dr. Shanley, Casper'ın zekâsını kıskanan ilk akıl sağlığı uzmanı değildi. İki saatlik bu seansların ilki bittiğinde, Casper yirmi yedi sayfa doldurmuştu; inci gibi yazılmış, dilbilgisi hatası bulunmayan sayfalardı bunlar.

"Kalıtsal faktörler bir bireyin psikolojik eğilimlerini ve duygusal tercihlerini doğumundan itibaren ne kadar belirliyor, tam manasıyla irdelenmiş değil ve bilimsel tartışmalara hâlâ açık. Fakat öyle sanıyorum ki benim başımdan geçenler böyle bir bakış açısıyla değerlendirilmeye layık.

"Babam 16 yaşındayken Nazi Partisi'ne katılmış. 24 yaşında SS albayı olmuş ve Ernst Röhm suikastında rol oynamış."

Elbette Casper'ın babası SS albayı değil, Letonyalı bir balıkçıydı. Fakat bu yazdıkları sayesinde daha ilk sayfada, Shanley oltaya gelmişti. Konuyu anne tarafındaki epilepsi, ensest ve tecavüz vakalarına getirmeden önceyse bir yüz sayfanın daha geçmesini bekledi. Tabii bunlar da hayali vakalardı. Casper'ın ortaya koyduğu veriler o kadar verimliydi, suçluluk, utanç ve fobilerle o kadar doluydu ki cinnet kalıtsal olsa da olmasa da çılgınlık, Casper'ın doğuştan kazandığı bir hak gibiydi. Shanley, Casper'ın seviyesine zorlukla ulaşabiliyordu; bir günün yirmi dört saati, bu yazılanları istediği gibi dikkatle incelemesine yetmiyordu. Derken Casper; James, Freud ve Jung'un çalışmalarının, özellikle de Emil Kraepelin'in 1899'da yayımlanan klasiği *Psychiatrie: Ein Lehrbuch fur Studirende und Aerzte*'nin rehberliğinde yazmak için izin istedi. Böylece kendisini psikiyatrına daha iyi anlatabilmek için gerekli psikolojik dili ve teknik terimleri öğrenebilecekti. Shanley, çocuğa bu iyilikte bulunmamak için bir neden göremedi; ayrıca yazılanlar üzerinde daha az uğraşması gerekecekti. Bu kitapların sayesinde, Casper gerçek geçmişini gizleyebildi; bu gerçek geçmişin dönüm noktası, Friedrich'in ve papağanların fotoğrafını çekmek üzere bisiklet sürdüğü o gündü.

Gerçeğin üzerinde, Dr. Shanley'nin dikkatini dağıtmak için yarattığı hikâyenin üzerinde çalıştığından daha yavaş ve titizlikle ilerliyordu. Bu ilginç bir paradokstu; söylediği yalanlar arttıkça gerçeği daha da çok önemsiyordu. Shanley, Casper'ı yazarken izlemekten yorulduğunda, en fazla üç ya da dört hafta geçmişti. Artık Casper'a kütüphanede Azimli Kardeşlerden biri eşlik ediyordu. Azimli Kardeşler, Casper üretime geçtiğinde, dikkatlerini onun üzerinde tutmaktan çabucak sıkılıyorlardı; özellikle de Manny. "Dışarıya çıkıp bir sigara içsem, kütüphane rafının üzerine çıkıp balıklama atlayarak kendini öldürmeye çalışmazsın. Öyle değil mi, Casper?"

Böylece geçen iki ayın ardından, Casper'ın daktilo talebi de kabul edildi. Shanley, lisans öğrencisiyken kullandığı siyah, taşınabilir eski Underwood'u ona ödünç verdi. Manny dışarıda sigara içerken, Casper Underwood'un en az kullanılan tuşunu, üzerinde @/¢ olanı çıkardı. Bağlı olduğu harf çubuğunu kopardıktan sonra, tuşu yerine koydu. Bu çubuğu keskinleştirip bükecek ve limonata standıma gel-

diğinde giydiği laboratuvar gömleğini almak için, gömleklerin durduğu dolabın kilidini kırmada kullanacaktı.

İkinci kattaki kütüphanenin güvenliği, pencerelerdeki boyalı metal parmaklıklarla sağlanıyordu; bu parmaklıklar binanın dışına çivilenmişti. Boyayı kazıyıp da bronzdan yapıldığını görene kadar, parmaklıklar Casper için problem teşkil ediyordu. Kütüphanenin kuzeybatıya bakan köşesindeki pencere, davranış terapilerine dair kitapların bulunduğu rafın yanındaydı ve Casper çalışırken Azimli Kardeşlerin uzandığı koltuktan tam olarak görülemiyordu. Casper bronzdan parmaklıkları, daktilodan çıkardığı metal çubukla yavaşça törpülemeye başladı. Mikro milimetre, mikro milimetre ilerliyor; süreci kendi sidiğindeki asitle hızlandırmaya çalışıyordu.

Aslında kaçışı çok daha erken gerçekleşebilirdi. Nihayet kaçtığında, dolaptan laboratuvar gömleğini alalı bir yıl olmuştu. Hafif buruşmuş Oxford kumaşından gömlek ve et suyu damlamış kravatsa kasım ayının yağmurlu bir öğleden sonrasında çalınmıştı. Casper aldığında, her ikisi de hâlâ sıcaktı. Dr. Shanley, yeni bir gömlek ve kravat giymek için üzerinden henüz çıkartmıştı; yayıncısıyla buluşmak üzere New York'a gidecekti. Doktor ofisten çıkmak için acele ediyordu; yağmur yüzünden trenin gecikmesinden endişeliydi. Azimli Kardeşlerden Moe, Casper'ı doktorun kapısına bu sırada getirmişti; yeni bir daktilo şeridine ihtiyaçları vardı. Moe, koridora doğru eğilmiş, akşam ilaçlarını koyduğu el arabasını iten yeni hemşirenin kalçalarına göz atıyordu. İşte, bu sırada Casper gömleği ve kravatı Shanley'nin sandalyesinin arkasından kaptı ve devletin kendisine temin ettiği, üzerine bol gelen yeşil pijamasının altına saklayıverdi. Bu sırada doktorunun arkası ona dönüktü; adam çekmecesinin kilidini açtığından Casper'ı görmedi.

Birkaç hafta sonraki bir cumartesi günü, saat sekiz elli beşte Casper kütüphanenin camından dışarıyı izlemekteydi. Derken yeşil beyaz bir taksinin bahçe kapısının önünde durduğunu gördü. Taksinin arka kapısı yavaşça açıldı; bu yavaşlığın nedeni Michelin lastiklerinin maskotuna benzeyen kahverengi mantolu iri adamın bedenini ancak kaldırabilmesiydi. Adam kendini kaldırıma attı; elinde evrak çantası, başında gri bir fötr şapka vardı.

Casper adamın, yetkili kamu muhasebecisi olduğunu o an bilmiyordu; hesap defterlerini kontrol etmek için gelmişti. Fakat güvenlik görevlilerinin karşılama biçiminden, Casper bu şişman adamın düzenli ziyaretlerde bulunduğunu anlamıştı; adam beklenen bir misafirdi. Casper'ın gözleri o sabahın ardından gelen her gün, adamı aradı. Öyle ki sonraki altı gün adam hastanede görünmeyince, Casper hayal kırıklığına uğradı. Ama yedinci gün, aynı yeşil beyaz taksi, tam olarak 8:57'de kapıda yeniden belirdi ve şişman adam arabadan yine indi. Hava yağmurlu ya da güneşli olsun hiç fark etmiyordu; her cumartesi sabahı dokuza birkaç dakika kala şişman adamı taşıyan taksi hastaneye gelmekteydi. Casper adamın eve ne zaman gittiğini bilmiyordu, zaten umrunda da değildi.

Casper'ı gördüğüm gün üzerindeki lacivert bol pantolon, ona Noel'den birkaç gün önce şans eseri gelmişti. Hastane mutfağının siyahi aşçısı Rufus, içinde şalgam kaynattığı kazanı devirmişti. Kalçasındaki ve kasıklarındaki ikinci derece yanıkları tedavi edebilmek için pantolonu çıkarılmıştı. Rufus'un pantolonu kahverengi bir torbaya konup kütüphaneye gitmekte olan Manny'ye verilmişti; eve giderken, Rufus'lara uğrayıp torbayı karısına teslim edecekti. Pantolonun cebinde fatura ödemesi için beş dolar olduğunu bilmeyen Manny, kendisine verilen görevi unutmuştu. Fakat Casper hatırlıyordu.

Penceredeki parmaklık, Dr. Friedrich'in dünyasına giden yolu açmak için oyulurken, Casper'ın kostümü Dr. Cotton'ın on iki ciltlik kitaplarının arkasında titizlikle katlanmış bekliyordu.

Casper, bu cehennemde fazladan altı ay oyalanmıştı. Bomba hazırdı, fitil ateşlenmişti; daha ne bekliyordu? Dr. Friedrich'in aleyhine yazmakta olduğu artık yedi yüz otuz iki sayfayı bulan gözlemlerini bitirmeliydi. 4 Temmuz sabahı saat 11:30'da, Casper son kelimelerini kâğıda döktü. O gece yatağa ertesi gün babamın yanına gideceğinden emin girdi.

Manny ertesi sabah onu yine kütüphaneye götürdü. Her zamanki gibi 8:30'u biraz geçe oradaydılar. Alışıldığı üzere, on beş dakika sonra Manny, "Sigara içmeye gitsem kalbimi kırmaz ve kendini öldürmeye kalkışmazsın, değil mi" diye sordu.

Casper soruyu, "Bir gün gideceğim ve beni özleyeceksin" diye yanıtladığında her ikisi de kahkaha attı.

Manny onu kütüphaneye kilitledi. Casper, adamın yarım tabanlı ayakkabısının yankısı koridorda duyulmaz olana kadar bekledi. Ardından meşe kapının arkasına bir sandalye dayadı ve üstünü değiştirdi. Dr. Shanley'nin mavi gömleği tam üzerine göreydi. Casper'ın kravatı nasıl bağlayacağını hatırlaması için birkaç dakika geçmesi gerekti. Haşlanmış aşçının pantolonu üzerinden dökülüyordu; ama bunun için endişelenecek vakti yoktu. Aşınmış parmaklığı tamamen kırmak için Wilhelm Reich'in klasiğini, *The Mass Psychology of Fascism*'i* kullandı.

İkinci kattaki kütüphaneden aşağı atlamak, başını pencereden dışarı uzattığında daha da korkutucu görünmüştü. O kadar yüksekten düşmüştü ki bir dört buçuk metre daha düşmek ne gibi bir fark yaratabilirdi? Connecticut Eyaleti mührünü taşıyan bir çift büyük boy zarfa sarılmıştı; göğsüne bastırdığı zarflar, yedi yüz otuz iki sayfayla şişmişti. Casper atladı; düşünce aşamasından eyleme geçişi simgeleyen, uzun zamandır beklediği sıçrama en sonunda gerçekleşmişti.

Casper, mavi ortancaların arasına düşmüştü. Çiçekler yağan çiğ yüzünden nemliydi. Sinirli arılar başının etrafında vızıldıyordu. O sırada, aşağı atlarken gizli hayatının ellerinden kayıp gittiğini fark etti. Zarfların ağzındaki metal kopçaları kapatmayı unutmuştu. İki üç sayfa, kesinlikle daha fazlası değil, çimlerin üzerine savrulmuştu. Bir çırpıda ayağa kalkıp zarfları yerden kaptı; Casper şimdi giriş sayfalarını çalan rüzgârı izliyordu. İçinde yükselen sayfaların peşinden gitme isteğini bastırdı ve beton yolda yavaşça ilerleyerek yolla beraber, çimlerin üzerinden bahçe kapısına doğru kıvrıldı.

Kapıdaki görevli, bahçe kapısında bir ambulansı geçiriyordu. Kalçalarıyla Moe'nun ilgisini çeken hemşire, Casper'a doğru yürümekteydi. Kadın yaklaştıkça, gözleri Casper'ı tanımış gibi kısıldı; ağzı açıldı. Kadının görevliyi çağırmak için bağırmasını bekliyordu; o zaman sıradaki hamlesinin ne olacağından pek emin değildi. Ara-

* Reich, Wilhelm; *Faşizmin Kitle Ruhu Anlayışı*, Payel Yayınları, İst., 1. Basım 1975. (y.h.n.)

larındaki mesafe azaldıkça, kadının ağzı kapandı. Cebinden rujunu ve pudra kutusunu çıkardı; dudaklarını Casper'a veda öpücüğü verecekmiş gibi büzdü.

Şimdi daha da yakındılar; aralarındaki mesafe dokuz metreden azdı. En fazla on ya da on beş adım olmalıydı. Casper, kravatını sıkılaştırıp Dr. Friedrich'in ne kadar şaşıracağını düşündü.

"Hey, sen!" Casper, birinin arkasından bağırdığını duydu. Başını yere eğdi; bu bağrışın sebebi ayağında unuttuğu hastane terlikleri olmalıydı. Sokrates'inki gibi dolgun, güçlü ve kıllı bir el sağ omzunu kavradığında, Casper koşmak üzereydi; ama artık koşamazdı. Elin sahibi Fred'di; kızıl saçlı güvenlik görevlisi, Azimli Kardeşlerden biri hastaysa ortak alanda çalışırdı. Bazen de bir hasta şok terapisine gitmeyi reddettiğinde ona deli gömleği giydirirdi.

Casper yavaşça döndü. Hayal kırıklığının kaçınılmazlığını en sonunda kabul etmenin nasıl bir şey olacağını düşündü. Bombanın fitilini ateşlemişti. Eğer kaderi hedefe ulaşamadan patlamaksa, öyle olsundu. Neticede cinayetin intihardan farkı yoktu; elbette eğer adalete inanıyorsanız... Öfkesini uzun zamandır böyle bir noktaya varmasın diye kontrol altında tutuyordu. Casper, laboratuvar gömleğinin cebindeki kalemi eline aldı. Acaba Fred'in yüzünün hangi noktasını delmeye öncelik vermeliydi?

Göz en kolay giriş noktası olur. Eğer şanslıysam, şunu yapabilirim ki... Casper kendini düzeltti. *Şanslı değilim; ama gözyaşı bezelerini delip geçme olasılığım var; bir kalemle lobotomi yapmak taşı gediğine koyacaktır.* Casper esprisine neredeyse gülecekti.

"Bir sorun mu var?" diye sorarken, kalem Casper'ın elindeydi.

"Bunu yolda buldum. Sizin mi?"

Kızıl saçlı görevli ona bir stetoskop uzattı; bir sebze gibi deşilmenin kıyısından döndüğünden bihaberdi.

"Teşekkür ederim; bir şey unuttuğumu biliyordum."

Elinde stetoskop, üzerinde rüzgârla dalgalanan gömleği, Casper bir olay çıkarmaksızın, Connecticut Eyalet Hastanesi'nin giriş kapısına dimdik ilerledi. Saat sabah 8:54'tü. Yeşil beyaz taksi henüz gelmişti. Casper, elinde evrak çantası tutan şişman adam için kapıyı açtı. Bir adam taksiden çıktı, diğeri bindi.

Taksi hastaneden uzaklaşırken, Casper her şeye rağmen şanslı sayılma ihtimalini hesaplıyordu.

* * *

Casper'ın kütüphaneden atlarken düşürdüğü sayfalarda şunlar yazılıydı:

Sabıkalı Akıl Hastaları İçin Connecticut Eyalet Hastanesi
Goddard Caddesi No:264
Townsend, Connecticut

1951, delirmek için uygun bir yıl değildi. Akıl hastaneleri İkinci Dünya Savaşı'ndan dönen eski askerlerle ve onların karılarıyla dolmuştu. Sevgililer ve çocuklar, vatanseverlikleri yüzünden hastalanmış ve depresyona girmişlerdi. Doktor Egas Moniz, altüst olmuş Portekizli bir kadının beyninin ön bölümünü, geri kalan gri bölgeden ayırarak kadını sakinleştirmeyi başardığı için Nobel Barış Ödülü'nü almıştı. Kadın daha sonra onu bıçakladı. Nembutal bağımlısı, top sakallı Doktor Freeman, Amerikan Psikiyatri ve Nöroloji Dairesi'nin başkanlığına getirilmişti; üzeri açılabilir kar beyazı bir Lincoln'la Amerika Birleşik Devletleri'ni bir uçtan diğerine dolaşıyordu. Şizofreniden kaygı bozukluğuna, depresyondan paranoyaya her çeşit ruhsal rahatsızlıktan mustarip, binlerce hastayı tedavi ediyordu. Hastalarına ön balkonda otuzbir çeken sahibine havlayan çılgın köpek bile dahildi. Freeman'ın uyguladığı tedavi, göz kapaklarından birini kaldırıp sterilize edilmiş altın kaplama bir buz tutacağını gözyaşı kanalları üzerinden beyne doğru beş santimetre sokup keskin bir bükme hareketi yapmaktı. Bu prosedür lokal anestezi altında gerçekleştiriliyordu. Hastalar doktorun ofisini kör olmuş gözler ve koyu renk gözlüklerle terk ediyorlardı. Sessizliğe mahkûm edilmiş zombilere benziyorlardı; tedavi edilmiş sayılıyorlardı zira bunun aksini ispatlayacak zihinsel kapasiteleri gasp edilmekteydi. Yemek yiyorlar, konuşuyorlar, uyuyorlardı; evcil bir hayvana dönüştüklerin-

den, onlara evde bakmak çok kolaydı. Kimi zaman Freeman'ın lobotomileri seyircilerin önünde de gerçekleşiyordu; New York Times'ta, Ladies Home Journal'da ve bir keresinde ulusal televizyon kanalında yayınlanan haberlerle uygulama ses getiriyordu.

Bu aydınlanış günlerinde, problemli zihinlerin Freeman'ın müdahalesi olmaksızın daha da kötüye gideceği konuşuluyordu. Büyük doğabilimci Charles Darwin'in büyükbabası Erasmus Darwin, mekanik bir antidepresan icat etmiş, adını da "Döner Sandalye" koymuştu. Elbette, bu sandalyeyle hastanın yalnızca bir kere dönebilmesi, şaşırtıcı bir sonuç değildi. Hasta sandalyeye bağlanıyordu ve sandalyeyle beraber kuzey-güney, doğu-batı ekseninde dönüyordu; hasta kusmaya başlayıp bağırsakları da boşalana kadar dönüyordu. Hastaların saçları bu sırada diken diken oluyor ve uygulama hastaların iyileştiklerine dair ettiği yeminlerle bitiyordu. Hemen hemen aynı zamanlarda bir Fransız, eşit derecede dâhiyane bir başka tedavi bulmuştu: Boğma Makinesi. Hasta, küçük metal bir odaya kilitleniyor ve ardından içeriye su pompalanıyordu. Odada yeterince uzun süre kalanlar şizofreniden olmasa bile, yaşama külfetinden kurtuluyorlardı.

"Dönen Sandalye" ve "Boğma Makinesi" enim gördüklerimle ve duyduklarımla karşılaştırılınca son derece insani kalıyor. Örneğin Baltimore civarlarındaki bir doktor, siyanürü hastaları tedavi etmede kullanıyordu. Ayrıca Harvard'daki bir profesör sizi buzdolabının rezistansına bağlayarak, vücudunuzu yirmi altı dereceye kadar soğutmasıyla ünlenmişti; buna "Koma Terapisi" deniyordu. Eğer bunları anlatırkenki tarafsızlığımdan şüpheniz varsa, bir kez de kendiniz araştırabilirsiniz.

Aslında bu doktorların hepsi, Freeman'ın hırslarını paylaşıyorlardı; fakat onların midesi Freeman'ınki gibi kanlı bir yöntemi benimseyecek kadar dayanıklı değildi. Etrafınızda kobay farelerinden çok hasta varken, Tanrı rolüne soyunmak cezbedici olsa gerek. Karşınızdaki akıl hastasıyken rıza almanız da gerekmiyor; ayrıca çoktan deli teşhisi koyduğunuz birinin size yanlış tedavinizden sonra açtığı

davayı kazanma olasılığı da bulunmuyor. Montreal'deki Verdun Hastanesi'nde görev yapan Dr. Lehmann'ın bir ilaç bulma ihtirası ona, gözetimi altındaki kayıp ruhlara yağ içinde bekletilmiş sülfür enjekte etmek için ilham verdi ki bu şeytansı buluş çok can yakıyordu. Sülfür işe yaramayınca, hastalara tifo mikrobu taşıyan antitoksin enjekte etmeye karar verdi. Hâlâ bir gelişme yok mu? Hipo-mutlu doktor, hastaların karın bölgesindeki kaslara terebentin yağı enjektesi tedavisine geçiverdi. Böylece mide kaslarında oluşan steril apselerin kanlarındaki beyaz hücre oranını artıracağını varsaymıştı. Beyaz hücre artışının deliliği azaltacağına inanıyordu. Sadece Kanada'da değil, burada, Amerika Birleşik Devletleri'nde de bunlar yaşanıyordu.

Deliliğin herkesin aklını kurcaladığına şüphe yoktu.

1939'da yarım milyon Amerikalı, akıl sağlıkları bozuk olduğu düşünülerek tedavi altına alınmıştı. 1951'e gelindiğindeyse, hesaplarıma göre, bu sayı üçe katlandı. Atom çağının yarattığı endişeden miydi? Dinin başarısızlığı mıydı? Auschwitz'teki fırınların fotoğrafları Life *dergisinde yayımlandığından mıydı (en azından ben bunları son derece rahatsız edici bulmuştum)? Kahramanların tayt giydiği ve yine tayt giyen genç erkek yardımcılarıyla ikamet ettiği çizgi romanların yıkıcı etkisi miydi? Siyahilerin popülerleşen ritimlerinden miydi? Ya da aşırı seksten? Yetersiz seksten? Atmosferde zehirleyici bir şey mi vardı acaba? Ya da sütte? Radyoaktif atıklar? Televizyon, flüorür, UFO'lar? Refah? Belki de en sonunda, oldum olası ne kadar sefil yaşadığımızı fark etmemize yetecek kadar boş zamanımız mı vardı? Sebebi her ne idiyse, hastalık artık salgındı. Bir çözüm bulunmalıydı ve bunu yapacak, şizofreniyi, depresyonu veya daha da iyisi, eski moda, uygunsuz tuhaflığı tedavi edecek sihirli formülü bulan ilk kişi, Pasteur kadar ünlü olacaktı.*

Dr. William T. Friedrich'in hırsı bunlarla kıyaslanınca çok daha alçakgönüllüydü. O mutluluğa ulaştıracak bir yol bulmak istiyordu.

*Siktirsin gitsin siktirsin gitsin siktirsin gitsin siktirsin gitsin siktirsin gitsin siktirsin gitsin siktirsin gitsin siktirsin gitsin siktirsin gitsin siktirsin gitsin siktirsingitsinsiktirsingitsinsiktirsingitsinsi

gerçekti ki yüzme öğrenmek, beni daha iyimser biri yapmıştı.

Annem ve babam duş almış ve üzerlerini değişmişlerdi; fakat hiç uyumamışlardı. Babam telefonda Neutch'la konuşuyordu; Komiser Neutch, babamın hatırı için Hamden'dan Townsend'e gitmişti. Neutch şimdi bir yüzbaşıydı. Casper'ın kütüphanenin penceresinden atlarken rüzgâra kaptırdığı kâğıtlar henüz bulunmuştu. Şimdi Neutch'un önünde değillerdi; ama yüzbaşı sayfaları göndereceğine söz vermiş ve aklında kaldığı kadarıyla babama yazılanları aktarmıştı. "Sizin hastalarınıza yaptıklarınızın bir bilançosunu dökmüş ve en sonunda da onlarca defa 'siktirip gitmenizi' buyurmuş; Fransız aksanının kusuruna bakmayın."

Babam, Neutch'a "Anlıyorum" dediyse de aslında hiçbir şey anlamamıştı. Korkutucu şekilde belirsiz olan, Casper'ın intikamını benim üzerimden almaya başlamasının gerekçeleriydi. Babam da annem de çok iyi biliyorlardı ki Casper'ın sebepleri, fırsatı ve motivasyonu vardı. Sabaha kadar, sezgilerini ve suçlamalarını paylaşmış, olayı anlamlandırmaya çalışmışlardı. Öyle ki saat gecenin üçüyle dördü arasında bir yerlerdeyken, babam teorisini ortaya atmıştı. Bu teoriye göre, Casper beni boğmayı planlamış fakat fikrini değiştirmişti. Beni zarar görmeden geri getirerek bir mesaj taşımamı sağlamıştı: *Artık benim tutsağımsın; sana ne zaman istersem o zaman zarar verebilirim.*

Babamın kafasında hiç soru işareti yoktu. Gecenin ikinci kahve sürahisi kaynarken, "Casper bana güç gösterisi yapıyor; gücünün her şeye yettiğine dair kuruntusu sürüyor. Onun merhametine kaldığımızı, onun..." diyordu. Fakat cümlesini tamamlayamadı; annem sözünü kesmişti.

"Onun merhametine mi kaldık?"

"Nora, onu yakalayacaklar."

"Bir dahaki kaçışında ne olacak? Seni asla affetmeyecek ki."

"Lanet olsun, affedilmeyi gerektiren hiçbir şey yapmadım." Bunun doğru olmadığını biliyordu ve onu gerçekle yüzleştirdiği için bir an karısından nefret etti. "Ona yardım etmeye çalışmıştım."

"Buna inanıyorum."

"Ama beni suçluyorsun."

"Bu benim de hatam. Eğer Uyuyan Dev'deki o gün, intihar etme-

sine izin verseydim, Jack şimdi hayattaydı. Ve biz de... Bu hale gelmezdik." Geldikleri hali tüm açıklığıyla sözcüklere dökmek istemiyordu.

Greenwood'da güneşin doğmak üzere olduğu bu sıralarda fısıldayarak çözümlediklerini, hiçbirimizle paylaşmadılar. Ebeveynlerim, Casper'ın Townsend'den, kaçışının ve limonata standıma gelişinin ayrıntılarını da anlatmadılar. Yaşananlar o kadar gizemliydi ki imkânsızlığın sınırlarına dayanmış sayılırdı.

Saat dokuzda Casper'ı hastanenin bahçe kapısından alan taksi şoförü, iki yere uğradıklarını anlatmıştı. İlki Townsend'deki Papaz Okulu'nun kütüphanesineydi. Casper içeride yaklaşık on dakika kalmıştı. Bundan sonra, bir daha mola vermeden Townsend Tren İstasyonu'na gitmişlerdi. Casper, taksi parasını yirmi dolarlık buruşuk bir banknotla ödemişti; beş dakika sonra bir tren New York'a hareket edecekti. Mantıken Casper'ın bu trene binmesi gerekiyordu ama biletçilerden hiçbiri Casper'ın fotoğrafıyla eşleşen birinin biletini kestiğini hatırlamıyordu. Daha da önemlisi, eğer New Jersey'ye trenle geldiyse, limonata standıma en erken akşamüstü saat dördü yirmi geçerken varabilirdi. Oysa Casper geldiğinde henüz öğlen olmuştu.

Siyah bir Cadillac'ın ya da koyu renk bir başka arabanın Townsend mevkiinde çalındığı bildirilmediyse de arabası çalınan kişinin, kırk sekiz saat geçmesine rağmen polisi aramaması mümkündü. Zaten Casper'ın güneye arabayla geldiğini varsayarsak, standıma üç saat sonra gelmesi gerekirdi. Tek açıklama uçtuğuydu. Pervaneli uçak, helikopter, cadısüpürgesi... New Jersey ve Connecticut polisi, yerel havaalanlarını ve uçak kiralama servislerini kontrol etmekteydi.

Sabıkalı mahkûmlar için kurulmuş bir hastanenin ön kapısından elini kolunu sallayarak çıkmak, ardından bir taksi çağırmak, derken kütüphanede durup sonra bir uçağa binmek ve nihayetinde son model bir Cadillac edinmek... Bunlar Casper'ın gücünün her şeye yeteceğini göstermiyor olsa bile, dikkate alınması ve korkulması gereken bir gücü olduğunu kanıtlıyordu.

Bu gücün farkına böylesine geç varmak, anne ve babamın o sabahki davranışlarını iki kat garip kılmıştı. Önceki gece yüzme dersin-

den döndüğümde, babamın ona yardımcı olmaya çalışan adamlarla yapmakta olduğu telefon konuşmaları tehditler ve yakışıksız sözlerle bezeliydi. Anneme çenesini kapamasını söylemiş, polis memurunaysa, "Eğer o sürüngeni bulmazsanız, hayatınızı sikip atmayı kendime iş edinirim" demişti. Babamı daha önce S ile başlayan bu kelimeyi telaffuz ederken hiç duymamıştım. Benimle konuşurken yumuşacık, sıcak ve sabırlı bir üslup takınsa bile bu kontrollülüğün altına gizlediği, kaynayan öfkesiyle yandığımı hissediyordum. Fakat gece, biz uyurken bir şeyler değişmişti. Çünkü o sabah konuşmaları "teşekkür ederim" ve "memnuniyet duyarım" kalıplarıyla doluydu ve Yüzbaşı Neutch'un karısı ve çocukları hakkında gevezelik ediyordu.

Ama hepsinden daha şaşırtıcı olan şuydu ki kahvaltıya oturduğumuzda, babam annemin elini tutmuş ve "Yardımcı olmaya çalıştığım bir adamın hayatımı yok saymasına izin vermeyeceğim; bizi tarumar etmesine izin vermeyeceğiz" demişti.

"Ya onu yakalayamazlarsa? Bir ya da iki yıl bekleyip geri gelir ve..." Lucy'yi, Willy'nin ve Becky'nin de aklından geçen bu cümleler ağlatmıştı.

"Onu yakalasalar ne değişecek ki? O zeki biri, Yale'e gidiyordu; tekrar kaçacaktır. Sen Tanrı değilsin." Becky diyeceklerini bitirdikten sonra babama bir bakış attı; Casper'dan bahsediyordu ama Joel'i de kastediyordu.

"Tanrı değilim ama güçsüz de sayılmam. Casper Gedsic'in icabına bakılacak. Size söz vermiyorum fakat bunun olacağını söylüyorum." Benim dışımda kimse babama inanmamıştı. Masada Casper'dan korkmayan da bir tek bendim. Ancak babamın söyledikleri beni tedirgin ediyordu; bana Willy'yle gittiğim *The Vikings*'i [Vikingler] hatırlatmıştı. Babamın başında filmdeki gibi bir kask, elinde bir balta yoktu ama lanet yağdırıyordu.

Beni şaşırtmaya devam ediyordu. "Sadece hayatımıza devam etmekle kalmayacağız; elimizden gelenin de en iyisini yapacağız. Annenizle beraber Philadelphia'ya bir psikoloji konferansına katılmaya gideceğiz. Orada bir tebliğ sunmam planlanmıştı."

"Bizi burada yalnız mı bırakacaksınız?" Willy bunu sorduğu sırada, ağzındaki yumurta babamın olduğu yöne doğru püskürdü.

Annem söze girdi. "Elbette hayır. Siz birkaç gün New York'ta Lazlo'yla beraber kalacaksınız."

"Ya bizi New York'a kadar izlerse?"

"İzlemeyecek, Lucy."

"Ama ya izlerse?"

"Slavo onu vurur." Lazlo mutfak kapısında, ayaktaydı. "Bu maliyeti artırır ama benim için bir zevk olur." Slavo, Lazlo'nun kiraladığı Yugoslav, iki lisanslı korumadan biriydi.

1,80 boylarında, yüz kırk kilo civarındaki kaslı adam, Slavo, Lazlo'nun arkasındaydı; kahvaltı masasına gölgesi vuruyordu. Babamın elini sıkmak için eğildiğinde, belindeki silahı gördüm. Daha sonra, ayak bileğinde bir tabanca daha taşıdığını fark edecektim; bu o kadar küçük bir silahtı ki gerçek değilmiş gibiydi.

Silahı Willy de görmüş olmalıydı; çünkü korkmayı bırakmış, söylenmeye başlamıştı. "New York'ta ne yapacağız?" diye soruyordu. Willy, Lazlo'dan hoşlanmazdı; bunun en büyük sebebi de benim Lazlo'yu sevmemdi.

"Etrafı dolaşır, müzelere gidersiniz." Annem, Willy'nin gözüne girmekte olan saçlarını eliyle düzeltti.

"Müzelerden nefret ederim."

"Televizyonu sever misin?" Slavo, Lazlo'nun sigarasını yaktı. "Bende üç tane var. Hem de renkli."

Willy mutlu olmuştu. Becky heyecanlıydı. Lazlo, Greenwich Village'de yaşıyordu. Güreşçi Joel ve ablam zaten Kingston Trio'yu izlemek için Bitter End'e gizlice girmeyi planlıyorlardı. Lucy ise pencereden bakınca neşelenmişti. Çünkü diğer koruma, Lazlo'nun bizi kurtarabilmek için kiraladığı limuzine yaslanmış bekliyordu. Adam, Bill Holden'ın *Picnic* [Piknik] adlı filmdeki haline benziyordu; sadece korumanın elmacık kemikleri daha güzeldi. Lucy on beş yaşına gelmesine rağmen hâlâ masallara inanıyordu; camdan bakar bakmaz, Greenwood'dan bir limuzinle ayrılmanın nasıl bir şey olacağını hayal etmeye koyuldu.

Hiç planlanmamışken bavullar yataklarımızın altından çıkartıldı. Kıyafetlerimizi, tuvalet malzemelerini ve iç çamaşırlarımızı bavullarımıza yerleştirmeye başladık. Sanki dikenli çalıların oradaki gölge-

den kaçmıyorduk da tatile çıkıyorduk.

Şimdi tüm Greenwood, Casper hakkında bilgi sahibiydi. Teleksle gönderilmiş bir fotoğrafını polis her yana dağıtmış, komşulara gözlerini dört açmalarını tembih etmişti. Ayrıca kapı ve pencereleri kilitlemeyi unutmamalıydılar. Önceki gün limonata standımın başındayken bir anda kayboluverdiğimde, Rangel'lar, Murphy'ler ve Goodman'lar arama grupları oluşturmuş, akşama kadar ismimi bağırmaktan sesleri kısılmıştı. Zarar görmeden geri döndüğümde ve komşularımız babamın bu eski hastasının Hamden'da Dr. Winton'a yaptıklarını öğrendiklerinde, iyi niyetleri öfkeye dönüşmüştü.

Babam nasıl olurdu da onlara bunu anlatmazdı? İnsan öldürmeye meyilli bu akıl hastasının peşinde olduğu konusunda onları nasıl uyarmazdı? Bir katili Harrison Caddesi'ne getirmeye nasıl cesaret ederdi? Ve hepsinden daha incitici ve affedilmez olan şuydu ki annem ve babam bizi bir limuzinle New York'a gönderip, kendileri de babam tıbbi bir atılımda bulunabilsin diye Philadelphia'ya gidip, mahalleyi kâbusumuzla baş başa bırakmaya nasıl cüret edebilirlerdi?

Artık neden bu kadar garip davrandığımızı biliyorlardı ve bu bizi daha az önemsemelerine yol açmıştı. Ya Casper geri gelip bizi evde bulamayınca onların çocuklarından birini yüzme dersine götürürse? Boğazlarına kurşun sıkar veya hokey sopasıyla vurarak hayatlarının geri kalanını tekerlekli sandalyede, altlarına bez bağlayarak geçirmelerine neden olursa?

Biz bavullarımızı Lazlo'nun limuzinine taşırken, komşularımız teraslarından veya bahçe duvarlarının arkasından dikkatle bizi izliyorlardı. Gözlerini bize duydukları kinle kısmışlar, dudaklarını bizi hor görerek büzmüşlerdi. Çocuklar yola çıkmış, limuzinin arka koltuğuna oturmak ve bana sapığımla ilgili sorular sormak için sabırsızlanıyorlardı. Fakat henüz yolun karşısına geçememişlerken, anne ve babaları onları geri çağırıp eve girmelerini buyurdu; sanki taşıdığımız her neyse, bulaşıcıydı.

Babamın ne yapmasını bekliyorlardı? Eğer komodinin çekmecesinde sakladığı tabancayı çıkarıp mahallede devriye gezseydi ve Casper'ın dönüşünü bekleseydi, ona daha çok mu saygı duyacaklardı? Onun Casper'a zarar vermesini istemediğim gibi, babamın uzak-

lara kaçıp gitmesini de istemiyordum. Boğulmaktan korktuğum için kaçmamda sorun yoktu; ama kaçmayı babama yakıştıramıyordum. Kahvaltıda bir korkak gibi konuşmuyordu; fakat yine de yanlış bir şeyler yapmakta olduğumuz hissini içimden atamıyordum.

Babam komşularımızın öfkesini zerre kadar umursamıyordu. Annemse bizi sıraya soktu ve teker teker hepimizi öptü; bize sarıldılar ve limuzine bindirdiler. Bu sırada polis memuru, "Merak etmeyin; birkaç gün içinde her şey normale dönecek" diyordu. Ona inanmamıştım.

Limuzinle uzaklaşırken, bir kez daha el sallamak için arkama döndüm. Annem ve babam, bize çoktan arkalarını dönmüştü.

***

Bu, New York'a ilk gelişim değildi; daha önce Doğal Tarih Müzesi'nde, Bronx Hayvanat Bahçesi'nde, Metropolitan Sanat Müzesi'nde ve Grand Central İstasyonu'nda bulunmuştum. Burası babam olmaksızın erkekler tuvaletine gitmenin bile güvenli olmadığı bir yerdi; daha önceki gelişimizde annem elini bırakmamamı durmaksızın hatırlatarak beni utandırmıştı. Ayrıca ikide bir, "Yanımdan ayrılmayın yoksa kaybolursunuz" diyordu. Kısacası, New York güvende olmak için sığınılacak son yerdi.

Bunların hiçbiri bana anlamlı gelmiyordu. Ağabeyimin süs havuzunda boğulduğunu anlatmak için dört, peşimizde bir katil olduğunu söylemek içinse yedi yaşına gelmemi beklemişlerdi; kim bilir bana anlatmadıkları daha neler vardı! Eğer ebeveynlerime, Becky'ye, Willy'ye ve hatta Lucy'ye (beni, son çikolatalı şekerini paylaşacak kadar çok severdi; üstelik benimle paylaşmak için sonuncu şekeri ağzından çıkarması gerektiğinde bile) bana gerçeği söyleyecekleri konusunda güvenemeyeceksem, kime güvenecektim? Lazlo? Tabii ya! Doğum günlerime gelir, bana havalı hediyeler getirirdi. Fakat beni uyarmamıştı. Eğer birisi Lazlo'ya zarar vermek istese, adamın ismi bir ölüm listesinde olsa, bunu ona mutlaka söylerdim. Yedi yaş aklımla, hayatın aldatmacası karşısında ürkmüştüm.

Willy ve Lucy, otomatik camları kimin kumanda edeceği konu-

sunda tartışırlarken, arkama döndüm ve camdan bakmaya başladım; gözlerim Casper'ı arıyordu.

New York'a tam da işten çıkış saatinde vardık. Beşi beş geçiyordu ki bir anda insanlar küçük adımlarla ama koşarak kaçmaya, iş merkezlerinden ve gökdelenlerden dökülmeye başladılar; devasa bir tuzaktan fışkırmış gibi caddelere akıyorlardı. Diğerlerinin aklından ne geçiyordu bilmiyorum ama bu manzara bana televizyonda izlediğim bir belgeseli hatırlatmıştı. Marlin Perkins'in sunduğu programın adı *Wild Kingdom*'dı [Vahşi Krallık]. Her neyse, Perkins her programda bir vahşi hayvan yakalıyor; sonrasında hayvanın pençelerine metal kelepçe ya da boyunlarına alıcı takıyordu. Böylece hayvanlar serbest bırakıldıklarında yeniden özgürlüklerine kavuştuklarını düşünüyorlardı; fakat bu doğru değildi.

Kaldırımlar çirkin ve gelişigüzel, birer göç yolu gibiydi. Dünyada bu kadar farklı insan tipi bulunduğunu daha önce hiç bilmiyordum. Ama hepsine uzaktan, üstünkörü baktığımda insana benzemiyorlardı. Kimisi taksi durdurmaya çalışıyor, kimisi para ödüyor, başlarını eğmiş bazıları metroya yöneliyor; bir kısmı fişek gibi doğuya, bir kısmı batıya ilerliyor. Fakat hepsi stresli bir telaş içinde... Birbirlerini itip kakışlarına bakınca, peşlerinde tam olarak ayırt edemedikleri ama kokusunu aldıkları yırtıcı bir hayvan var sanırdınız.

İnsanları Afrika antilobu gibi düşünmek, kendimi yalnız hissettirmişti. Bu nedenle yüzlerine odaklanmaya karar verdim; limuzinimiz 42. Cadde'ye doğru, doğuya ilerlediği sırada bizim geldiğimiz yöne gitmekte olan insanların yüzlerine baktım. Sorun şuydu ki yüzlerine odaklandığımdan beri daha fazla hayvana benzemişlerdi. Mavili beyazlı, puantiyeli takımı içindeki küçük kadın, cüzdanını iki eliyle göğsüne bastırmıştı ve kalabalığın içinde peynirle tuzağa düşürülmekten korkan bir fare gibi ilerliyordu. Arı kovanına benzeyen sarı saçları ve yüksek topuklarıyla, daha da boylu boslu görünen uzun boylu kadın, bir ceylan gibi sekerek trafiğin içine daldı; bir taksi bulup bu keşmekeşten kaçmak istiyordu. Evrak çantası taşıyan bir aslan, kesekâğıdına sardığı birasını yudumlayan bir çakal, kayan yazıların gölgesinde sıralarını bekliyorlardı.

Ortasında kalakaldığımız bu göçün beni daha fazla korkutmasını

istemiyordum. Kendimi vahşi krallığı düşünmemeye ve tanıdık olana yoğunlaşmaya zorladım. Örneğin gofre kumaştan bir takım giyen adamın ceketi tıpkı babaminki gibi buruşmuştu; hepsinin elini aynı anda tutamayacağını anlayan dört çocuklu bir kadının yüzünde de anneminki gibi tedirgin bir gülümseme vardı. Evet, bu insanlar normal görünüyorlardı; güvenli ve insancıllardı. Ama Casper de öyleydi.

En garibi de şuydu ki dünyanın ürkütücü genişliğini sezdiğim o anda, izlediğim insanlardan hiçbiri onlar hakkındaki düşüncelerimden haberdar değildi. Hayatta olduğumu bilmedikleri gibi, eğer ölürsem bundan da bihaber olacaklardı; bir gün gazetelerde ölüm ilanımı görene kadar... Bu düşünce aklıma yine Casper'ı getirdi.

Epeydir sesim çıkmıyordu. Lazlo arabanın çakmağını bastırmamı istedi ve babamın asla yapmayacağı bir şey yapıp ne düşündüğümü sordu.

"Köpeklerimizi." Becky, *The Scarlet Letter*'ı* okuyordu. Lucy açılır kapanır koltukta oturuyordu ve şoförle aramızdaki aralık cama yaslanmış, Bill Holden'a benzeyen korumayla Yugoslavya hakkında gevezelik ediyordu. Willy'yse çikolata yemekteydi.

"Ne olmuş onlara?"

"Onlarla kim ilgilenecek?"

"Baban onları köpek evine yerleştirdi; bu evlere ne diyordunuz siz..." Lazlo filtresiz Camel'ından bir nefes alıp, "evcil hayvan barınağı" ifadesini aradı. Bir anda burun delikleri öylesine genişledi ki burun kıllarını görebilirdiniz. "*Scheisse*, bu kötü koku da ne?"

Lucy, Stane'le (Yugoslavyalı Bill Holden'ın ismi buydu) sohbetine kardeşine, 'Tanrım, Willy, ayakkabılarını giy" diye bağırmak için ara verdi.

"Yapabileceğim bir şey yok; ayaklarım bir atletinki gibi."

Becky, Willy'nin başının arkasına kitabın kenarıyla vurarak son noktayı koydu.

Lazlo havayı koklayıp yüzünü ekşitti. "Hiçbir atletin ayağı bu kadar berbat kokmaz. Ayakların, kedi bokuyla beslenen bir köpeğin dışkısı gibi kokuyor." Herkes bunun bir azarlama olduğunu düşündü;

* Hawthorne, Nathaniel; *Kızıl Damga*, Bilge Kültür Sanat, İst., 2008. (y.h.n.)

uzun zamandır yoldaydılar ve yorgun düşmüşlerdi.

Lazlo'ya *"scheisse"*nin ne anlama geldiğini sordum.

"Almanca'da 'bok' böyle denir."

"Yugoslavca'da 'bok' nasıl denir Stane?" Eğer annem ve babam arabada olsalardı, Lucy'nin ağzını sabunla yıkamak için limuzini durdurmuşlardı.

"Öyle bir dil yok. Ama Sırpça'sı *govno*." Takip edilmemize rağmen, kendimizi bir an için özgür hissetmiştik.

"Ya da *sranje*, bu biraz daha argo bir söylemdir." Slavo kelimeyi öyle bir telaffuz etmişti ki neredeyse dışkının kokusunu bile duymuştuk.

"Fransızca'sıysa *merde*." Becky aslında, bok hakkında konuşmanın çocuksu olduğunu düşünüyordu; ama Fransızca'sını gösterme şansını da kaçıramazdı.

"Çekçe'si nasıl, Lazlo?"

"*Zboži*. Macarların bunun için güzel bir sözcüğü vardır: *szar*."

Willy pencereyi açtı. "Hey *zboží* kafa! *Szar* ye!" Söyleme biçimi gerçekten komikti. Herkes kahkahalarla güldü. Willy gerçekten esprili biri olabilirdi. Şehrin kanyonlarından geçerek şehir merkezinde ilerliyorduk ve Lazlo bize özgür dünyanın her dilinde nasıl "bok" diyeceğimizi öğretiyordu.

Lazlo'nun evi, Greenwich Village'in göbeğindeki Horatio Caddesi'nde bulunan bir konaktı. Dört katın hepsi ona aitti. Dışarıdan bakınca, içerisinin eski püskü olacağını düşünmüştüm; ama Lazlo kapıyı açınca yanıldığımı gördüm. Sanki Jetgillerin oturma odasına girmiştim.

Merdivenler, duvara monte edilmiş tahta parçalarından oluşuyordu. Tüm mobilyalarsa kıvrımlı, arkasız ve amip biçimindeydi. Böbreğe benzeyen saydam bara bakınca, insana şişeler ve bardaklar havada süzülüyormuş gibi geliyordu. Her yer beyazdı; zemin bile... Halı yerine de zebra derisi seriliydi. Ama Lazlo'nun dekorasyonu Hugh Hefner'dan çaldığını bilmeyen yedi yaşındaki bir çocuk için hepsinden daha havalısı kahve sehpasına monte edilmiş kontrol paneliydi. Sadece bir düğmeye basarak perdeleri indirmek, ışıkları kısmak ve Frank Sinatra albümünü açmak mümkündü: "I've got the

World by a string, pocket full of miracles."*

Kısacası, ev bir çocuk için her türlü tehlikeyi barındırıyordu. Annem ve babam burada olmadığına göre, bar sandalyelerinin üzerinde dönebilir, parmaklıksız merdivenlerde bir aşağı bir yukarı giderek oyun oynayabilirdim. Ne de olsa etrafta, "Düşüp boynunu kırmadan önce şuna bir son ver" diye bağırarak hevesimi kıracak bir anne yoktu ki... Annem yarattığı bu panikle düşmemi neredeyse garantilerdi.

"New York'taki herkes böyle mi yaşıyor?" Devasa bir yumurtaya benzeyen koltuğu deniyordum.

"Sadece kadınların ilgisini çekmeye çalışan kısa boylu çirkin adamlar." Lazlo, Slavo'ya ön kapıda nöbet tutmasını emretti. Stane de bir şişe Coca-Cola ve tabancasını alıp evin arka tarafına geçti. Casper'ın varlığını unutmuş değildik; sadece ondan bahsetmiyorduk.

Lazlo'ya, "Neden senden hoşlanmalarını istiyorsun?" diye sordum.

"Böylelikle onların..." Lazlo'nun dikkati dağılmıştı zira Willy kontrol paneliyle oynuyor, perdeleri indirip kaldırarak müziğe eşlik ediyordu. "...benim için bazı şeyler yapmalarını sağlayabiliyorum."

"Lavabo ne tarafta, Lazlo?" Lucy, Stane'in ilgisini çekmek için yetişkin gibi davranmaya çalışıyordu. Stane gömleğini çıkarırken Lucy'ye göz kırpmıştı.

"Ne gibi şeyler?" Üsteliyordum.

Lazlo, Willy henüz kontrol panelini kırmamışken bile bize bakıcılık yaptığına pişmandı. "Gulaş gibi şeyler."

Stane bunu eğlendirici bulmuştu. Işıklar kısık, perdeler kapalıydı; odanın bu hali dikkatleri barın üzerinde topluyordu.

"Babama paneli kırdığımı söylemeyeceksin, değil mi?"

"Pek çok şey olabilirim ama ispiyoncu değilim."

Bir kez daha lafa girip, "Gulaşın nesi bu kadar eğlenceli?" diye sordum.

Becky, *Kızıl Damga*'yı kapattı. "Zach, bu seks için kullanılan bir metafor. Lazlo, sana bir kadınla yatmak için her şeyi yapabileceğini söylüyor."

* İng.: Dünyayı bir ipe dizdim; cebimse mucizelerle dolu. (ç.n.)

"Leziz gulaş yapacak birini bulmak, seks yapacak birini bulmaktan zordur. Yirmi yedi çeşit kırmızı pul biber vardır."

Banyo kapısını açtım; Lucy içerideydi. Parmağını dudağına götürü sessiz olmamı işaret etti. Sutyenine tuvalet kâğıdı dolduruyordu. "Affedersin, Lucy." Ablam çok garip davranıyordu.

Az evvel kontrol panelini kırmış olan Willy, şimdi de acıktığını söylüyordu. Lazlo'nun evindeki dondurma çeşitleri, Howard Johnson'dakinden fazlaydı. Bir elinde bir litrelik çikolatalı dondurma, diğerinde Oreos marka yeni bir paket favori çikolatalarıyla Willy, "Artık renkli televizyonla ilgilenebilirim" diye seslendi. Lazlo üst kattaki çalışma odasını işaret ederken, hiç değilse birimizi mutlu edebildiği için rahatlamıştı.

Lucy, banyodan çıktığında göğüsleri olduğundan iki beden büyük görünüyordu. Bahçeye çıkıp Stane'e katıldı. "Kaç tane dövmen var?"

"Dört tanesi görebileceğin yerlerde." Stane, Lazlo'nun attığı bakışa aldırış etmedi.

Becky'nin herkesten bağımsız bir programı vardı. "Sanırım Bleecker Caddesi'ne gidip oradaki gitar dükkânına bir göz atacağım." Bu ifadeyi *Dobie Gillis* adlı komedi dizisindeki Maynard G. Krebs isimli karakterden öğrenmişti. Becky cüzdanına uzandı.

Lazlo, onu ablamın elinden aldı.

"Ne yaptığını sanıyorsun?"

"Belki yarın göz atarsın."

"Annemler etrafı dolaşabileceğimizi söylemişti."

"Onların demek istediği bir ara dolaşabileceğinizdi; hatta eğer koşullar uygun olmazsa dolaşamazsınız da..."

"Annemler yalan söylemez."

Lazlo'nun sabrı taşıyordu. "Herkes yalan söyler."

"Annem ve babam yalancı değildir." Becky, bir anda ağlamaya başlamıştı.

"Becky, bana biraz izin ver. Neden buradayız biliyorsun, değil mi? Dışarıya çıkıp eğlenmeden önce ne yapılması gerektiğini biliyorsun. Beni arayıp yakalandığını söyledikten sonra, ne yapacağınız

zerre kadar umurumda olmayacak; elbette beni yüz üstü bırakmadığınız sürece..."

Lucy bahçeden seslendi: "Lazlo, annemlerin önemli konularda yalan söylediğini kastetmedi." Becky gözyaşlarına boğulmuştu; onu daha önce böyle ağlarken hiç görmemiştim. Mesela paten yaparken düştüğünde, yarasına sekiz dikiş atılması gerekmişti ve o, tek bir damla gözyaşı bile dökmemişti. Ama Lazlo herkesin bildiği bir şeyi sesli söyledi diye, hıçkırarak ağlıyordu. Ağlaması ona sempati duymama neden olsa da bir yanım üzülmesini istemiyordu.

Becky uzun kordonlu telefonu yerinden alıp kendisini banyoya kilitledi. Kapıyı dinliyordum. Annemlerin Philadelphia'da kaldıkları oteli aradı; ama daha otele yerleşmemişlerdi. Becky yine de bir mesaj bıraktı. "Lütfen onlara çocuklarından birinin bir sorunu olduğunu söyler misiniz?"

Kapıyı çalmak için ablamın telefonu kapatmasını bekledim. "Becky, içeri girmeme izin ver."

"Diğer banyolardan birini kullan."

"Çişimi yapmak istemiyorum, sana söylemem gereken bir şey var." Beni içeri aldı. "Her şey yoluna girecek."

"Bunu söylemek için mi içeri girmek istedin?"

"Evet."

"Sen yedi yaşındasın, her şey hakkında ne bilirsin ki?"

Kardeşlerimin hepsinden daha iyi bildiğim tek bir konu vardı. "Casper bana böyle söyledi."

"Sana ne dedi?"

"Bir daha kimseye zarar vermeyecekmiş." Casper böyle bir şey söylememişti.

"Babama bunu niye anlatmadın?"

"Casper dedi ki annem ve babam bana inanmazlarmış. Bizim mutlu olduğumuzdan emin olmak istemiş; hatta hastaneden kaçmasının nedeni de buymuş." Bunları sesli dile getirmek, gerçekten yaşandığına inanmamı sağlamıştı.

"Peki, sen ne söyledin?"

"Her şeyin yolunda gittiğini..."

Becky burnunu çekti ve kolunu omzuma yasladı. "Yani yalan söyledin."

İşte bu, hayat boyu sürecek olan, beni ağlama noktasına getiren şeylere gülmemi sağlayan kötü alışkanlığımın başladığı andı.

Becky'yle banyodan çıktığımızda, Lazlo, Slavo'yu çoktan gitar dükkânına göndermişti. Adam buradan altı telli bir gitar ve tüm akortları gösteren bir nota kitabı alıp gelmiş, karşılığında Becky yüzlerce kez teşekkür etmiş, "Wimoweh"i çalışmaya başlamıştı. Lazlo Çin yemeği sipariş ettiği sırada, zaten piyano çalabilen ablam çoktan gitarı tıngırdatmaya hatta akortları değiştirmeye başlamıştı. Bir yandan da tekrar tekrar şarkıyı söylüyordu: "In the jungle, the mighty jungle, the lion sleeps tonight."* Bizse "Wimoweh" diye bağırarak ona eşlik etmek yerine, hep bir ağızdan durmaksızın, "Lütfen kapa çeneni, lütfen kapa çeneni" diyorduk.

Lucy, Becky'nin gitarını kıskanmıştı ve eğer Stane'le oynuyor olmasaydı bu kıskançlığı göstermekten de çekinmezdi. Akşam yemeğimi bitirdikten sonra mutfak penceresinden onları izliyordum. Batmakta olan güneş, ablamın yüzünü tam olarak aydınlatamadığından, Lucy on beş yaşından büyükmüş gibi görünüyordu. Tuvalet kâğıdı doldurduğu sutyeni, kabarttığı saçları, ruj, far ve maskara (annem bunu sürmesini Greenwood'dayken yasaklamıştı çünkü babam ablamın görüntüsünü basitleştirdiğini düşünüyordu) kullanarak yaptığı makyajıyla Lucy, ay ışığında yedi yaşındaki gözlerime bir yetişkin gibi göründü; dövmeli ve bozuk İngilizceli Stane'in yanına onu yakıştıramadım.

Lucy'nin daha büyük görünmeye çalıştığını anlıyordum; ama kendini neden farklı göstermeye çalıştığını, neden Stane'e bu kadar yakın durduğunu ve neden adamla nefes almaksızın, küçük kız çocuğu sesiyle konuştuğunu çözemiyordum. Bu sırada çocuksu bir masumiyetle, "Hep Yugoslavya'ya gitmek istemişimdir" dedi.

"O neden?"

"Çünkü komünistim." Lucy, daha evvel Lazlo'ya New York'ta en çok görmeyi arzu ettiği iki yerin Saks Fifth Avenue Mağazası ve Plaza Hotel olduğunu söylemişti.

* İng.: "Ormanda, kudretli ormanda, bu gece bir aslan uyuyor." (ç.n.)

"Komüniste benzemiyorsun."

"Tüm ailem komünisttir. Marshal Tito'yla hiç tanıştın mı?"

"Tito'yu nereden biliyorsun?"

"Bir komünist olduğumdan, onu çok ilgi çekici buluyorum."

"Hayır, o piç kurusuyla tanışmadım ama eğer tanışsaydım, onu vururdum."

"Bunu duyduğuma üzüldüm."

"Niye ki?"

"Bir komünist olduğunu sandığımdan, seni öpmek istemiştim." Ablamın dudakları adamınkinin en fazla beş santimetre uzağındaydı.

"Tito'yu sevmemem, komünist ideallere inanmadığımı göstermez."

"Bence bunu beni öpebilmek için söyledin."

"Hayır, bu gerçek; yemin ederim."

"Sana inanmak isterdim."

"İnan bana." Adam ablama doğru eğilince, Lucy geri çekildi.

"Sanırım bu kadar tutkulu olmamın sebebi..." Lucy "tutkulu" derken, burun deliklerini genişletmiş ve başını sallamıştı; bu kelimenin bıraktığı etki o kadar hoşuna gitti ki tekrar etti. "...söz konusu komünizmse son derece tutkuluyum; sanırım bu evlat edinilmemden kaynaklanıyor. Gerçek ailem Rus ajanıydı ve oldukça ünlüydüler. Muhtemelen isimlerini duymuşsundur: Rosenberg'ler."

"Elektrikli sandalyeye yollanan piç kuruları mı?"

Lucy, Stane'in sigarasının yanlış ucunu yaktığı sırada, üzgün bir edayla adamı onayladı. Filtresi tüten sigaradan iki nefes çekti ve öksürmedi.

"Bu, hüzünlü bir hikâye."

"Pek de değil."

"Ne demek istiyorsun?"

"Hepsini laf olsun diye söyledim."

"Bunu neden yaptın?"

"Seni inandırabilecek miyim görmek istedim, ahmak şey!"

Ben, Becky kendisini daha iyi hissetsin diye yalan söylüyordum; Lucy ise gerçekten adamı öpmesine gerek kalmaksızın, Stane'in onu öpmek isteyip istemediğini görmek için söylüyordu. Stane şehvetle

ama iğrenerek Lucy'ye bakıp da "Hepiniz delirmişsiniz" dediğinde, adamla aynı fikirdeydim.

Becky artık "Kumbaya" adlı parçaya geçmişti. Lazlo telefonda, sevgililerinden birine kadını neden ekmek zorunda kaldığını açıklamaya çalışıyordu. "Çocuk bakıcılığı yapmam gerekiyordu. Ailevi bir acil durum." Kadın ona bağırırken, telefonu kulağından uzaklaştırdı ve çok üzgün olmama rağmen Lazlo'nun yüzündeki ifade beni kahkahalara boğdu. "Evet, ailemin hayatta olmadığını biliyorum. Bu başka bir ailenin içinde bulunduğu bir acil durum."

Lazlo, ahizeyi bıraktığında bir iç geçirdi. "İlk defa ona gerçeği söyledim ve bana inanmadı."

Sığınacak normal bir şeyler bulmak ümidiyle, üst katta Willy'nin televizyon izlemekte olduğu çalışma odasına çıktım. Kapıyı açtığımda bana, "Çık dışarı, ağız kokusu" diye bağırdı. Bu beni neşelendirdi zira Willy bana her zaman böyle hitap ederdi. Fakat kapıyı ardına kadar açtığımda, beni rahatlatacak olan beklediğim manzarayla karşılaşmadım. Kardeşim ne *Bonanza*'yı izliyordu ne atıştırıyordu. Hatta televizyon açık bile değildi. Çikolatalara ve dondurmaya da dokunmamıştı.

Pantolonunu ayak bileklerine kadar indirmişti. *Playboy*'un orta sayfası açıktı. Nefes alıp verişi sıktı ve sağ eliyle penisini kavramıştı. "Kendine ne yapıyorsun böyle?"

"Kendimi pataklıyorum. Denemek ister misin?"

"Hayır, sağ ol."

O gece erkenden yatağa girdim. Hayatımda ilk defa annem ve babamla aynı çatı altında uyumuyordum. Annemi özlemiştim. Ama gerçekteki gibi değil de *Charlotte'ın Ağı* adlı hikâye kitabındaki anne gibi olduğunu hayal ediyordum.

Lazlo beni kontrol etmek için yanıma geldiğinde, bana bir hikâye okuyup okumayacağını sordum. Sigara içiyordu.

"Elbette ama *Little Red Hen* olmasın. Yanında hangi kitapları getirdin?"

"Hiçbir şey getirmedim."

"Benimkilerden birini okuyayım." Lazlo kütüphanesine göz attı

ve cildi yıpranmış bir kitabı çekip okumaya başladı. "Hem çok iyi hem de çok kötü bir zamandı."

"Şimdiki gibi mi yani?"

"Her zamanki gibi."

Lazlo, henüz insanların kafalarının koparıldığı bölüme gelmeden, uyuyakaldım.

Sabah kahvaltıda Lazlo dondurma yememize izin verdi. Becky alt kata gelince bana sarıldı ve iki yanağımdan öptü. Casper'la ilgili söylediğim yalan onu memnun etmişti. Keşke benim de daha iyi hissetmemi sağlayacak bir hikâye uydurabilseydim.

"Bu ne içindi?"

"İlki annem, ikincisi babam için." Ben uyuduktan sonra annemler telefon etmişti.

Ağzını şapırdatmaya ara veren Willy, bu sırada "Babam, Becky'ye alınan gitarın karşılığında bana bir mikroskop getirecek" dedi. Willy'nin *Playboy*'un orta sayfasını mikroskopla incelediğini hayal ettim.

Slavo ve Stane'in yerini iki yeni koruma almıştı. Lucy bu adamlardan birini, Albert Shweitzer'in torunları olduğumuza çoktan ikna etmişti. Becky, nota kitabının yeni bir sayfasına geçmişti. "If I had a hammer, I'd hammer in the morning, I'd hammer in the..."*

"Eğer bir çekicim olsaydı, kahrolası gitarını parçalardım." Lazlo, evrak çantasına kâğıtları doldurup işe gitmeye hazırlanırken, Willy'nin espirisine gülmeyi de ihmal etmedi.

"Bütün gün ne yapacağım?" diye sordum.

"Willy'yle oyna."

"Willy kendisiyle oynamaktan hoşlanıyor." Espri yapmamıştım ama Lazlo dediğimi komik buldu. Zira Willy'ye *Playboy*'lardan bahseden kendisiydi.

"Zuza'yla oynayabilirsin."

"Benimle yaşıt mı?"

"Bazen." Lazlo onu takip etmemi işaret etti. İngilizce adamın dördüncü diliydi; bu yüzden her şeyi açıklama zahmetine girmezdi.

Mutfaktaki kapılardan birini açtı ve karanlık, dar bir merdiven-

* İng.: Eğer bir çekicim olsaydı, sabahları çekiçlerdim, sabahları... (ç.n.)

den inmeye başladık. Merdivenin dibinde, üzeri ağaç kaplı metal bir kapı vardı.

"Kapı çok kalın ve çelik kaplı; bu yüzden kızın sesini duyamıyorum." Kızlarla oynamayı sevmesem de meraklanmıştım.

Lazlo kapıyı açtığında, beni mermer heykellerden bir aile karşıladı; çıplak insan heykelleriydi bunlar. Gözleri, mermer bedenlerinin olmaması gereken yerlerindeydi; örneğin başlarının arkasında, kalçalarında, midelerinde, ayaklarında veya avuçlarının içindeydi. Bu gözlerin bazıları şaşıyken, diğerleri şaşkın görünüyordu; bir kısmıysa göremedikleri şeylerin hayaliyle buz kesmiş gibiydiler. Ne yana baksanız, onların sizi izlediğini hissediyordunuz.

Her yerde, havada bile mermer tozu vardı. Pencereler kaldırım hizasındaydı ve bunlardan giren ışık, inci gibi parlayan toz bulutunu öne çıkarırken, figürlerin net seçilmesine engel oluyordu. Gözleri incelemekle o kadar meşguldüm ki heykellerin orta yerinde, tebeşir tozuyla kaplanmış gibi duran ve yukarı kaldırdığı bir çekici tutan şeyin canlı olduğunu Lazlo, "Zuza, ne yapıyorsun?" diye sorana kadar anlamadım.

"Bunların hepsi *szar*." Önceki günkü yabancı dil dersimizden, bu kelimenin Macarca'da "bok" anlamına geldiğini biliyordum.

Lazlo kadının elinden çekici aldı. "Bu Zach."

Kadın için sanki yoktum. "Bana çekicimi geri verip siktir git, Lazlo." İngiliz aksanıyla konuşuyordu ama bana İngiltereli değil gibi geldi. Boyu Lazlo'nunkinden uzun, saçları benimkinden kısaydı ve her yanı tozlanmış bir erkek tulumu giyiyordu; fakat yine de güzeldi. Yüzünde kalıplaşan mermer tozuyla, Zuza'nın gözleri kedi gözünü andırıyordu ve şimdi tozu temizleyince, dudak renginin kırmızıdan ziyade mora yakın olduğu ortaya çıkmıştı. Sanki kadın dut yemişti.

Lazlo'nun parmaklarına uzandı ve çekici geri almaya çalıştı. İşe yaramayınca, adamın elini ısırmak üzere ağzını açıp eğildi. Lazlo kahkaha attı. Kadın, korku filmlerindeki oyuncak bebekleri andırıyordu. "Stüdyomdan çık. Bunları ben yarattım ve ne istersem yaparım."

"Öncelikle, iki yıldır buranın kirasını ödemediğini hatırlatmak is-

terim. Lanet olası mermerlerinin parası benim cebimden çıktığına göre, burası benim stüdyom ve bu çıplak, garip gözlü heykeller de bana ait. Ayrıca, en son her şeyi parçaladığında, sonradan çok pişman olmuştun." Ancak aralarında bu diyalog geçtiğinde, kadının çekiçle ne yapmayı planladığını anlamıştım.

"Onları parçalayacak mıydın?"

"Sadece bunu." Zuza'yı huzursuz eden heykel, hamileydi.

"Onun nesinden hoşlanmıyorsun?"

"Fazla güzel."

"Güzel olmanın nesi yanlış?"

"Lazlo'ya sor." Lazlo kadının çantasını karıştırıyordu. "Ne yapıyorsun?"

"Bu hale geldiğine göre, yine ilaçlarını almamışsın."

"Beni aptallaştırıyorlar."

Elinde hâlâ çekici tutmakta olan Lazlo ilaç şişesinin kapağını dişleriyle açmaya çalışıyor, bir yandan da konuşuyordu. "Onarmaya çalışmak yerine, kırıp geçiren biri zeki midir?" Şişenin kapağı fırladı ve haplar etrafa saçıldı.

Yere dökülen ilaçları toplamak için eğildiğim sırada Zuza, Lazlo'ya sinirli bir bakış attı. Eflatun rengindeydiler ve üzerlerine yapışan tozu üflediğimde, "L" harfini seçebildim. Bu ilaçları daha önce de gördüğümü fark ettim. "Babamda bunun devasa bir versiyonu var; camdan bir kâğıt ağırlığının içinde duruyor." Bir ilaç firması bu kâğıt ağırlığını babama bir milyonuncu haplarının satışını kutlamak için vermişti.

"Devasa versiyonuna sahip olduğuna göre, baban ağır bir depresyonda olmalı." Lazlo, bunu eğlenceli bulmuştu.

Zuza'ya bir avuç dolusu hap uzattım. Birini aldı, su içmeye gerek duymaksızın yuttu. Ardından kendini eski bir divana attı ve toz bulutunun içine doğru geri çekildi.

Lazlo, çekici bana uzattı. "Bir saat sonra bunu ona geri verirsin." Kadının alnına hoşça kal öpücüğü kondurmak üzere eğildi; sanki Zuza onun çocuğuydu ve o Zuza'nın babasıydı. Derken, son anda kadın ona baktı; ürkmüş ve sinirli görünüyordu. Lazlo'yu dudağından öpüverdi. Sonra onu kendinden uzaklaştırdı ve "bok" kelimesin-

den daha düşmanca olduğunu tahmin ettiğim Macarca bir kelimeyi ağzında geveledi. Lazlo, merdivenlerinin dibindeki, açık bıraktığımız küçük kapıdan çıktı. Zuza, kapının tamamen kapanmasını ve adamın onu duyamayacak kadar uzaklaşmasını bekleyip, arkasından "Üzgünüm" diye seslendi.

Zuza, yeni bir paket Kent sigarasını peş peşe içiyordu. Önce sağa, ardından sola eğilerek sigaranın küllerini yere silkiyordu. Sanki gördüklerini anlatmalarını bekler gibi, bir yandan da taş gözlü heykellerine bakıyordu. Bense yanına oturmuş, bir şeyler söylemesini bekliyordum. On dakikalık bir sessizliğin ardından, artık yerimde duramıyordum. "Etrafa göz atabilir miyim?"

Cevap vermeyince, etrafı keşfe koyuldum. Stüdyonun diğer ucunda, manasız cisimler vardı; bunlar kilden yapılmış heykeller ve oyulmuş ağaç gövdeleriydi. Kilden yapılmış devasa yumurtanın, kendi kendisini kucaklayan onlarca kolu vardı ve aynı maddeden yapılmış ellerinin üzerine örtülmüş tülbent kanatlara sahipti. Duvardaki bir posterse, ortaçağdan kalma bir kaleyi, kasabayı ve dağları resmediyordu. Bunlar öyle bir çizilmişti ki dünyanın bir tepsi gibi düz olduğu anlamını çıkarıyordunuz. Kalenin, kasabanın ve dağların yükseldiği zemin, dev bir kaplumbağa kabuğunun üzerine çıkmış filin sırtına yerleşmiş gergedana benziyordu. Kaplumbağaysa minik denizkızları ve canavarlarla dolu yeraltına hapsolmuş bir denizde yüzer gibiydi.

Bu posterin yanına, kadının evren algısından yola çıkarak çizdiği bir başka resim iğnelenmişti. Bu kez tepsi gibi düz dünyanın üzerinde gökdelenler ve arabalar vardı. Fakat koskocaman canavarlar yerine, tüm bu yapılar büyük bir bombanın üzerine inşa edilmişti. Bombayı, iri bir bebek tutuyordu ki bu bebek de bir kadının omuzlarında yükselen bir adam tarafından havaya kaldırılmıştı. Kadın yüzmeye çalışıyor gibiydi; ama sanki bunu başaramıyor, boğuluyordu.

Zuza'ya, "Lazlo'ya gulaş pişiriyor musun?" diye sormamdan epey önce bu resme bakmıştım.

Zuza gülümsedi ve paketteki son sigarayı yaktı. "Bir zamanlar pişirirdim."

"Küçükken mi yani?" Kadına çekici geri verdim.

"On altı yaşından beri. Annem Macar, babam Çek'ti. Lazlo'yla da Prag'da tanıştık."

"İngiliz aksanın nereden geliyor öyleyse?"

"Savaştan sonra, Londra'daki bir sanat okuluna gittim. Beni Lazlo göndermişti."

"Burada mı uyuyorsun?" Stüdyoda elektrikli bir ocak ve küçük bir buzdolabı vardı.

"Bazen." Buraya ilk geldiğimde parçalamaya niyetlendiği heykelin üzerini bir çarşafla örttü ve teybi açtı. Bir menuet çalmaya başladı; Zuza şimdi heykellerin arasında, elindeki çekiçle dans eder gibi ilerliyordu.

Babamın Zuza'nın aldığı ilaçla ilgisi neydi, tam olarak bilmiyordum; ama ilgisi olduğundan emindim. Hapın Zuza'yı neşelendirdiğine şahit olmak, babamla gurur duymamı sağlamıştı.

"Nerede yaşıyorsun?"

"Ufak bir dairede."

"Tek başına mı?"

"Bir adamla beraber."

"Kocan mı?"

Kahkaha attı. "Evet. Evliyiz. Göründüğümden daha eski kafalıyımdır."

"Lazlo eski kafalı biri değil."

"Bir açıdan, bu doğru." Dans etmeyi bıraktı ve partnerini yani çekici kanepeye attı.

"Lazlo, neden onunla kaldığımızı sana söyledi mi?"

"Evet."

"Sence onu yakalayacaklar mı?" diye soracak cesareti toplamam için beş dakika geçmesi gerekmişti.

"Bilmiyorum." Beni her şeyin yoluna gireceğini, güvende olduğumu, endişelenmeye gerek olmadığını söylemeksizin yanıtlayan ilk yetişkindi. Bana doğruları söyleme ihtimalinin güçlü olduğunu fark edince, ona başka soru sormaktan vazgeçtim.

"Bilemediğin şeyler hakkında kendini daha iyi hissetmeni sağlayacak bir şeye dokunmak ister misin?"

"Elbette."

Elimi aldı ve tulumunun içine soktu. Pürüzsüz bir karpuzu andıran karnına koydu. Babam, yabancı erkeklerin bana dokunmaması konusunda beni uyarmıştı; ama yabancı kadınlarla ilgili bir şey dememişti. Tulumu o kadar büyüktü ki daha evvel hamile olduğunu fark etmemiştim. "Hissettin mi?"

Gözlerimi şaşkınlıkla açıvermiştim; karnı elimin altında oynayınca utanma duygum meraka dönüşmüştü. "Tekme atıyor" diye bağırdım. Zuza haklıydı; şimdi daha iyi hissediyordum.

Bebeğin kız mı yoksa erkek mi olacağını, ne isim koyacaklarını tartıştıktan sonra, Zuza bana zımpara taşını uzattı ve mermerden, şişman kadının arka tarafını zımparalama işini verdi. Bitirdikten sonra, ciğerli sosisli sandviçini bölüştük ki umduğumdan daha lezzetliydi. Ciğerli sosisin, ciğerin en kötü tarafından yapıldığına dair inancımı onunla paylaştığımda, bunu çok eğlenceli buldu. Ama hepsinden iyisi, ablalarım ve ağabeyim alt kata, onlardan daha iyi vakit geçirip geçirmediğimi görmek üzere indiklerinde, Zuza'nın onları yukarıya geri yollamasıydı. "Stüdyoya aynı anda, tek bir ziyaretçi kabul ediyorum."

Öğle yemeğinden sonra, çöp kovasının içinde kil karmasına yardım ettim. Kollarım çamura bulanmıştı; ama o an olmayı tercih edeceğim başka hiçbir yer yoktu. Hatta bulunduğum yerin, tepsi gibi düz olmasına, yuvarlak olmasına ya da canavarların üstünde durmasına da aldırdığım yoktu. O sırada ağabeyim, "Annem telefonda" diye bağırdı.

Onunla konuşmak istemiyordum çünkü annem ne derse desin kötü hissetmeme neden olacaktı; biliyordum. Bu yüzden stüdyoda kalıp ortak geçmişim olmayan bir yabancıyla sohbet etmeyi tercih ediyordum. Ama içimdeki huzur, çoktan bodrumun penceresinden uçup gitmişti. "Gidip annenle konuş; seni özlüyor." Zuza eliyle karnını okşadı. "Biz hiçbir yere gitmiyoruz." Bana bebeğiyle kendisinin tek bir kişi olduğunu düşündürmüştü.

Annemle, benim aramdaysa birkaç yüz kilometre vardı. Beni özlemiş olmalıydı. Burnunu çekip, bir yandan yanağından yaşlar aktığını tahmin ederken, bana "Her şey yoluna girecek Zach; onun şu an nerede olduğunu biliyoruz" dediğini duyar gibiydim.

Bu nasıl olabilirdi ki? Ablalarımın, annemlerin tıp konferansına katılmasının saçmalık olduğunu söylediğini duydum. Acaba Casper'ın izini mi sürüyorlardı?

Annem bana güven vermeye çalışırken, kötü bir şeyler yapacaklarından endişe duymaya başladım. "Bir iki gün içinde yakalanacak ve biz yeniden evimize döneceğiz. Her şey güzel olacak." Ona cevap vermeyince, "Bana inanıyorsun, öyle değil mi?" diye sordu.

Tek kelime etmeden, telefonu Lucy'ye uzattım.

Zuza beni bekliyordu. Bana kilin içindeki hava kabarcıklarını yoğurma işini vermişti; ama daha önceki keyfi alamıyordum. Annemle konuşmak istemediğim için suçluluk duyuyordum ve daha da kötüsü yalanlarla cevaplamam gereken sorular sormuştu.

Annemi, beni karnında taşıdığı için tıpkı Zuza gibi mutluluk duyarken hayal ettim. Fakat tek düşünebildiğim doğum günlerimde ağlarkenki haliydi; ayrıca bana her bakışında, baktığı kişi Jack değil diye üzüntü duyuyordu. Bu uğradığım haksızlığı ikiyle çarpıyordu; çünkü ben de onun bir parçasıydım. Bana yanlış gelen tüm bu düşünceleri, kendimi iyi hissettirecek bir şeye dönüştürmek istiyordum. Bu yüzden Zuza'ya bana annem için bir şeyler yapmayı öğretip öğretemeyeceğini sordum.

İşte kâse yapmayı böyle öğrendim. Elleri benimkilerin üzerinde, Zuza bana kili hamur gibi açmayı, ardından kenarlarını kıvırmayı öğretti. Düzgün bir şekil vermek için her seferinde, kili daha uzun açmanız gerekiyordu. Her adımı gösterebilmek için, benimle beraber bir tane yapmaya başladı; ama bana devretmek yerine, kâseyi tek başına tamamladı. Tıpkı babam gibi davranmıştı. Bu sırada benim elimdeki kil bir anda yamuldu ve ona tokmakla vurdum; aynı anda "Bok" diye bağırdım. Bu onu güldürmüştü.

"Şimdi ne kadar zor olduğunu biliyorsun."

"Neyin?"

"Bir şeyi yoktan var etmenin."

Böylece en baştan başladım; tekrar ve tekrar... Ertesi gün, öğlen olduğunda, annemin de tıpkı benim gibi gurur duyabileceği bir kâse yapmayı başarmıştım. Sonraki günse Zuza bana, kâsemi, gri tonla-

rında boyamayı gösterdi; ateşe verdiğimizde rengin canlanacağına söz vermişti.

Kâsenin dışına ailemi çizdim; el ele tutuşuyorduk. Çöpten insanlardı bunlar ama tek tek hepsinin kimi temsil ettiğini biliyordum. Lazlo'yu ve karnıyla beraber Zuza'yı da bu zincire ekleyince, Zuza beni alnımdan öptü ve bana "*drágám*" dedi. Kâseyi ateşe vermeden az evvel, bir kişiyi eklemeyi unuttuğumu hatırladım. Çizimimi tamamladığımda, fırına verilmeye hazırdı.

"Bu da kim?"

"Jack."

Lazlo o gün işten eve dönünce, Zuza'yı ve beni üst kata çağırdı ve "Bu akşam hep beraber yemeğe çıkıp kutlama yapacağız" dedi.

Bunun ne anlama geldiğini hepimiz biliyorduk. Becky, Lucy ve Willy neşelendi ve yerel futbol takımı maç kazanmışçasına zıplamaya başladı. Bu sırada Lazlo'ya, Casper'a zarar verip vermediklerini sordum.

"Vermeleri gerektiği kadar..."

***

Ertesi gün, Lazlo işe gitmedi; üstü açılabilir Mercedes Benz'iyle bizi eve götürmek üzere yola çıktı. Arabanın üstünü açmıştık, radyo bangır bangır çalıyordu. Becky, gitarıyla beraber ön koltuğa sıkışmıştı. Bense arkada, Willy'yle Lucy'nin arasına oturmuştum; annem için yaptığım kâseyi iki elimle sıkıca tutuyordum. Sanki dönüş heyecanımızla, kâse çatlayıverecekmiş gibi bir hisse kapılmıştım. Zuza, onu mavi peçeteyle sarmıştı. Bu annemin en sevdiği renkti.

Eve vardığımızda, annemi ve babamı ön merdivenlerde, el ele tutuşmuş bizi beklerken bulduk. Annem başını babamın omzuna yaslamıştı. Gergin görünüyorlardı ve bizi gördüklerinde sanki onları görmememiz gereken bir şey yaparken basmışız gibi ayağa fırladılar.

Arabadan ilk fırlayan Willy oldu, "Bana mikroskop aldınız mı?" diye bağırıyordu.

Becky gitarını havaya kaldırıp bir şarkı yazdığını duyurdu.

Lucy ilgi çekmek için yine kurnazlığa baş vurup, "Lazlo bizi yemeğe Plaza'ya götürdü ve ben şampanya içtim" dedi.

Kâsemle onlara doğru yürüdüğüm sırada, kucaklaşıp öpüşüyorlardı. Annem kendini geri çekti ve beni karşılamak üzere kaldırıma koştu. "Hepsi geride kaldı, Zachy." Memnun göründüğü için, ben de memnun olmuştum. Onu kâseyi vererek şaşırtmak için sabırsızlanıyordum.

O kadar özlemişti ki beni kollarının arasına alırken, "Senin için ne yaptığımı tahmin bile edemezsin" dediğimi duymadı. Beni göğsüne bastırırken, "Yapma" diye bağırdım.

Çok geçti. Çatırtıyı bir tek ben duymuştum. Annem beni kendinden uzaklaştırdığında "Seni seviyorum" yerine, "Dur" diye bağırdım.

"Beni gördüğüne sevinmedin mi?"

Kâse ellerimden kaldırıma düştü ve mavi peçetenin içinde kırıldı. Annem bir felakete dönüşmüş kâsenin etrafındaki kâğıdı açarken, ağlamaya başlamıştım. O ise parçaları topluyordu. "Bu çok güzel. Tekrar bir araya getirebiliriz. Bir yapıştırıcı alıp onu tamir edebiliriz."

"Hayır, edemeyiz."

***

Akşam yemeğimizi yemek odasında ve normalden erken yedik. Aslında, bu odada sadece Noel'de, Paskalya Yortusu'nda ya da Şükran Günü'nde yerdik. Annem o günün de bir çeşit Şükran Günü sayılabileceğini söylemişti. En sevdiğimiz yemeği hazırladı: biftek, patates püresi, taze mısır koçanları ve elmalı puding. Bilinmeyen uzaklardan evimize dönüşümüzü ve ailemize zulmeden adamın hapsedilişini kutlamak için düzenlenen bir ziyafet...

Normalde masanın kenarında duran daktilo bugün izinliydi; masanın üzerini tekeline alan kâğıtlar, müsveddeler ve taslaklarsa, akıldan çıksınlar ve göz önünde durmasınlar diye sandalyelerin üzerine konmuştu. Annem ve Lucy, Minnie Teyze'nin işlediği masa örtüsünü sererlerken ben, Becky ve Willy porselen tabakları ve gümüş ça-

tal bıçakları masaya yerleştirdik ki bunlar sadece yabancıları etkilemek istediğimizde dolaptan çıkarlardı.

Tam yemeğe başlamak üzereyken, annem pek sık yapmadığı bir şey yapıp, "Hepinizin dua etmesini istiyorum" dedi.

O an babam öyle bir bakış attı ki annemin dua etmeyi değil de kurban kesmeyi önerdiğini sanabilirdiniz. Sanki annemin isteğini yerine getirmememiz için bize yalvarıyor gibiydi. Derken, annem herkesin el ele tutuşmasını sağladı. Şimdi masaya sessizlik hâkimdi. Annem dua etmeyi mi unutmuştu yoksa Tanrı'ya ne demesi gerektiğinden emin mi değildi? O sırada bunu düşünüyordum. "Sevgili Tanrım, ailemize bu şansı verdiğin için teşekkür ederim." Lazlo ve benim dışımdaki herkes gözlerini kapamıştı. "Eğer seni gücendirdiysek lütfen bizi affet."

"Âmin." Duanın ardından uzun bir sessizlik geldi.

Sessizlik, Lazlo ağırbaşlılıkla martini kadehini kaldırıp, "L'Chaim"* diyene kadar sürdü. Sözünü alaylı bir biçimde, "Hangi lanet olası manaya geliyorsa artık..." ilavesiyle bitirdi. Alaylı tavrı babamı güldürmüştü. Sonra bir Lucky yaktı ve "Umarım kusuruma bakmazsınız ama bu hafta çocuklarınızın hepsine sigara içmeyi öğrettim" dedi. Lazlo, bize sigara uzattı; Lucy bir tane yakana kadar annem durumu eğlenceli buluyordu.

"Genç bayan, neşem yerinde olduğu için şanslısın." Annem sigarayı ablamın elinden kaptı ve kendisi içmeye başladı.

Willy tabağındaki patates püresinin ortasında bir delik açtı ve et suyu için Becky'nin öte yanına uzandı. "Baba, polis neden Casper'ı vurmadı ki?"

Babam bize, polisin Casper'ı Baltimore'a kadar takip ettiğini ve Johns Hopkins'teki bir tıp kütüphanesinde gözaltına aldığını önceden anlatmıştı. "Çünkü teslim olmuş, Willy."

"Eğer orada olsaydın, onu vurur muydun?" Willy, et suyu kâsesini boşalttı; tabağındaki deliği kahverengi bir göle dönüştürmüştü.

"Hey Willy, bize de biraz et suyu ayırdığın için teşekkürler." Becky terbiyeli davranılmasına önem verirdi.

"Bu konuyu tatlımızı yedikten sonra konuşalım. Şimdi Casper'ı

* İbranice'de "Şerefe" demektir. (ç.n.)

aklıma getirmeksizin yemeğimin tadını çıkarmak istiyorum." Babam alnına düşmüş saçlarını yana itti ve benden tuzu uzatmamı istedi.

"Başına ne oldu?" Saçlarının başladığı yerin yakınında hilâl şeklinde bir yara kabuğu vardı. Babamların Philadelphia'ya gittiklerine zaten ikna olmamıştım. Babam ve Casper'ın bir uçurum kenarında kavga ettiklerini gözümde canlandırdım; sanki bir kovboy filmindeydiler ve içlerinden biri kötü adamdı. Kötü adamın ölmesi gerekiyordu.

"Ecza dolabının kenarına çarptım; gecenin bir yarısı annene Pepto Bismol almak için kalkmıştım."

"İshal mi olmuştun?" Willy her zaman ishal olurdu.

"Bunu illa ki bilmen mi gerekiyor? Cevabım, evet. Artık konuyu değiştirebilir miyiz?"

"Savaştan sonra ishal olmuştum ve altı ay boyunca geçmemişti."

"Lazlo, onları kışkırtma."

"Ne yaptın peki?" diye sordum.

"Bir daire buldum; banyosunun mükemmel bir Prag manzarası vardı. Bazen yemeğimi bile burada yerdim; hatta arkadaşlarımı davet eder, onlarla kâğıt oynardım..."

"İğrenç."

"Bir keresinde o tuvalette otuz bin ördek kazanmıştım."

"Ördekler ne işine yaradı ki?"

"Çekçe'de ördek papel demek. Amerikan banknotu yani dolar. Fakat ne yazık ki onları harcamak istediğim o günlerde, değerleri üç sente eşitti." Lazlo, Casper'ı düşünmememizi sağlamaya çabalıyordu.

Lazlo, New York'a gitmek üzere yola çıktıktan ve tüm tabaklar temizlenip yemek artıkları, köpekler ve buzdolabı arasında paylaştırıldıktan sonra, annem yapıştırıcıyı çıkardı; masanın üzerine gazeteleri serdi ve kırılmış kâsenin parçalarını yapıştırmaya çalıştık. Yapıştırıcıyı sürme işi büyük ölçüde annemindi. Parmakları Zuza'nınkiler kadar becerikli değildi. Onun, çevresindekileri onarma yeteneği Tanrı vergisiydi.

Annem hangi parça nereye oturuyor, bulmaya çabalıyordu; bir yandan annemi izliyor, diğer yandan yan odadaki babamı dinliyordum. Babam kardeşlerime Casper'ın bir daha bizi rahatsız edemeyeceğinin güvencesini veriyordu. "Casper Gedsic asla kaçamayacağı

bir yerde." İlk kez Casper'ın soyadını duyuyordum. Babamın sesi bitkindi; sanki söylediklerini bir kâğıttan okuyordu.

"Hamden'dayken de böyle söylemiştin." Becky, gitarını akort ederken, bunu söylemek için başını kaldırmıştı.

"Artık Townsend'de değil."

Nerede olduğunu sordum.

"Yüksek güvenlikli bir hastanede; Somerset Devlet Akıl Hastanesi'nde."

Lucy saçındaki kırıklarla oynamaya ara verdi. "Yani New Jersey'de mi? Bu harika!"

Willy lafa karıştı. "Bu saçma fikir kimden çıktı?"

"Benden. Özel bir hücreye konuldu. Günün yirmi üç saati kameralarla izleniyor."

"Neden yirmi dört değil?" Willy, Casper için hiç üzülmüyordu.

"Günün bir saatini, üç buçuk metre yüksekliğinde, keskin uçlu tel örgüyle çevrili alanda egzersiz yaparak geçirecek."

"Keskin uçlu tel örgü nedir?"

"Eğer dokunursan seni jilet gibi keser."

"Güzel." Bunu diyen Willy'ydi.

"Egzersiz yapmaya giderken ve dönerken, el ve ayak bilekleri kelepçelenecek."

"Odasında bütün gün ne yapacak?" diye sordum.

"Bir televizyonu ve radyosu olacak; ayrıca okuyabileceği kitaplar..."

"Kimseyi görmeyecek ya da kimseyle konuşamayacak mı?" Lucy de onun için üzülüyor gibiydi.

"Psikiyatri kadrosu dışında mı? Hayır, onlar dışında kimseyle konuşamayacak."

"Çıldıracak." Becky bunu duygusuzca söylemişti.

"O zaten çıldırmış, aptal."

"Bir yere böyle kapatılmaktansa ölmeyi tercih ederim." Lucy, köpeklerin kenesini ayıklıyordu.

"Madem dışarı çıkamıyor, neden kameralarla izleniyor ki?" Bu Becky'ydi.

"Üzerinde bazı yeni ilaçlar deneyeceğiz. Bunlar işe yarayacak mı görmek istiyoruz."

"Onu tedavi edebileceğini mi düşünüyorsun?"

"Hayır, düşünmüyorum. Ama sanırım ondan öğrenebileceğimiz şeyler var." GKD hakkında bilgimiz olmadığından, babamın onu mahkûm ettiği hayatın ironisini anlayamıyorduk. "Umuyorum ki onun hayatının dramını, başkalarının yapıcı hayatlar sürmesine yardım etmek için gerekli dersi çıkarmada kullanabiliriz." Babam kelimelerini büyük bir dikkatle seçmişti. Annemse bu sırada başını parçalanmış kâseden bir an olsun kaldırmadı.

"Yani onu tedavi edebilsen bile, dışarı çıkmasına izin vermeyecek misin?" Lucy şişkin bir keneyi yaktı. Derisi yanan köpekten, kan fışkırdı.

"Casper'ın sorunu için bir tedavi asla bulamayacaklar."

"Ya bulurlarsa?" İtiraz etmiştim. "Ya ona verdiğiniz ilaçlar işe yararsa ve iyileşirse? Artık delilik yapmaz ve kimseye zarar vermeyeceğinin sözünü verirse?" Becky minör akortlardan birine bastı; önce bana, ardından babama baktı.

"Böyle bir risk almama razı mısın, Zach?"

O gece bizden biri tıpkı Casper gibi delirirse babamın tavrı ne olurdu, bunu düşünerek uyuyakaldım. Bize eşlik edecek kitaplar ve televizyonla, bizi bir odaya mı kapatırdı? Yabancılar ve kameralar tarafından izlenmemizi mi sağlardı? Üzerimizde ilaçlar dener ve bunlar işe yarasa ve artık deli olmasak bile, bize asla inanmaz mıydı?

Sabah uyandığımda, bu soru kafamı gece olduğundan da çok kurcalıyordu. Gece boyunca kuşkum ve sormadığım sorular, katmerlenmiş, daha da fazla soru doğurmuştu. Öyle ki bu soruların kafatasıma basınç yaptıklarını hissediyordum. Fakat alt kata inip de bana istediğim cevapları vereceğini umduğum babamı aradığımda, kahvaltı masasında olmadığını gördüm. "Babamla konuşmam gerek."

"Yukarıda. Ona yumurtasının soğuduğunu da söyle."

Yatak odasına çıktığımda, onu yatağının kenarında otururken buldum. "Bizden biri delirse, ne yapardın?" Kendimi daha iyi hissetmemi sağlayacak bir şeyler söylemesini bekledim; ama beni yanıtsız bıraktı. Bir ayakkabısı ayağında, bir çorabıysa elindeydi.

"Baba?" Bana bakıyordu. Bir kez daha, kafamı kurcalayan bilinmeyenleri, cevaplarıyla azaltmasını bekledim. Bir saniye daha beklemeye tahammülüm kalmayınca, onu sarstım. "Baba, bana cevap ver."

İki kez göz kırptı ve elindeki çoraba, sanki başka birininmiş gibi baktı. "Neler oluyor, Zach?"

"Eğer bizden biri delirse ne yapardın?"

"Bunun için endişelenmemize gerek yok."

Ama ben endişeleniyordum.

***

Babamın ilk çorap krizi, Casper'ın ailemin üzerinde yaratacağı diğer değişimlerin habercisiydi. Bunların hiçbiri, babamın çıplak ayak katatonisi kadar acayip değildi. Aslında, bunlardan bazıları ailemi etkisine alan sebepsiz hüznün nihayet kırılacağı umudunu içimde yeşertmişti.

O günün ilerleyen saatlerinde, annem eşyalarını babamın yatak odasına taşımasına yardım etmemi istedi; doğumumdan bu yana, annem merdivenlerin altındaki küçük odada kalıyordu. Ayrı odalarda uyumalarının kendimi ne kadar yalnız hissetmeme sebep olduğunu, bir kâbus görüp de aralarına kıvrılıp uyuma zevkini tadana kadar bilmiyordum. Annem, babam artık horlamadığından yatağına döndüğünü söylediyse de bunun doğru olmadığını biliyordum. Çünkü onlarla beraber uyuduğumda, her ikisinin de horladığını görüp şaşırmıştım. Yine de birbirlerine âşık olduklarını düşünmek hoşuma gidiyordu.

Bu hayatımızdaki en büyük değişimdi. Fakat yataklarını yeniden birleştirmelerinin Casper'la ilgisi neydi tam olarak anlayamıyordum. Her neyse neydi; ama annemlerin ilişkisine çabuk, şaşırtıcı ve derin bir etkisi olmuştu. El ele tutuşmadıkları anlarda, annem babamın dizlerinde oturuyor olurdu. Bir keresinde annemin babama ne kadar yakışıklı olduğunu söylediğini duymuştum; babamsa onu, "Çünkü çok güzel bir karım var" diyerek yanıtlamıştı ve annemi hepimizin önünde dudaklarından öpmüştü. Babam işe gitmek üzere evden çıkacaktı; oyuncuların filmlerde sonsuza dek ayrılacaklarında veda etmek

için yaptıkları gibi birbirlerine sıkıca sarılmışlardı.

Herkesin içinde gerçekleştirdikleri bu sevgi gösterisi, Willy'nin parmağını boğazına sokmasına ve kusar gibi sesler çıkarmasına neden oldu.

Becky'nin bu ani yakınlaşmaya getirdiği açıklamaysa, duygulardan çok daha arınıktı. "Annem kesinlikle yeni bir bebek istiyor."

Ailenin en küçük her bireyi gibi, "bebek" diye anılmaktan hoşlanmasam da evin bebeği olmayı seviyordum. Yerime başkasının geçecek olması beni daha da endişelendirecekti ki Lucy, annemin yanlış anlaşılmasını önledi. "Merak etmeyin; annem hap kullanıyor."

Masamdaki kâğıtların uçup gitmesini engellemede kullandığım devasa antidepresanı ve hap içtikten sonra Zuza'nın ruhsal durumundaki değişimi düşünüp, "Annem, babamı yeniden sevmesini sağlayacak bir hap mı alıyor?" diye sordum.

"Hayır, aptal. Annemin kullandığı hap, hamile kalmaktan korkmaksızın seks yapmanı sağlıyor." 1961'de, hamileliği önlemek maksadıyla G. D. Searle & Co.'s adlı suni progesteronu kullanmak hâlâ yasalara aykırıydı; ama "adet düzensizlikleri" için almada sakınca yoktu.

"Bebeği olmayacaksa, annem neden seks yapmak istesin ki?"

"Çünkü seks dünyadaki en güzel şeydir." Lucy'nin sesi son derece ciddiydi.

"Seks yaptın mı?"

"Öyle de denebilir."

Bunun ne anlama geldiğini soramadan, Lucy "Annem ve babam ikinci baharlarını yaşıyorlar; onlar için mutluyum" dedi.

"Ben de." Ablama ilk katılan bendim.

Geri kalanımızın aksine annem, şeytansı dehası, kabiliyeti ve Örümcek Adam'ın baş düşmanı Yeşil Cin'e benzerliğiyle Casper, kameralara kısa devre yaptırır, psikiyatrlarını kandırabilir, güvenlik görevlilerini öldürür ya da tedaviyi kendi kontrolü altında tutar mı diye merak etmiyordu. Casper'ın bir daha bize zarar veremeyeceğini söylediğinde babama inanmıştı.

Hatta annem Casper'ın zarar vermeyeceğinden o kadar emindi ki ikinci baharlarını yaşadıkları bu günlerde, yatak odalarını en egzotik

ve beklenmeyen yöntemlerle renklendiriyordu; sanki kayıp zamanlarını telafi etmek ister gibiydi. Annem bir güzellik salonuna gitmişti ki bu Becky'ye göre ilk kez oluyordu; saçlarını neredeyse Zuza'nınkiler kadar kısa kestirmişti. Tüm eski elbiselerini dağıtmış, yenilerini almıştı. Yoksullara yardım eden Kurtuluş Ordusu kurumunu aradığında, annem kesinlikle başka biri gibiydi; Ordu'dan birilerini, Jack'in beşiğini alsınlar diye bize çağırmıştı.

Babam işe, biz okula gittikten sonra annem yatağa geri dönerdi; fakat artık bu huyundan da vazgeçmişti. Babama gösterdiği hevesli tavırları ve enerjik halleri, günlük yaşantımızın en olağan ayrıntılarına bile yansımıştı. Artık koltukların ve yatakların altında biriken toz tepelerine izin yoktu. Kitaplık, kitapların konuları ve yazar adlarına göre yeniden düzenlendi. Dolaplardaki karmaşa ayıklandı ve ötebenlerimiz üzeri etiketli plastik kutulara konuldu.

Bir zamanlar ev hanımı vasıflarına sahip olmamakla övünen annem, yemek tarifleri biriktirmeye ve evi çiçeklerle süslemeye başladı; ayrıca babamın lisans öğrencilerini güveçte pişirdiği yemekleri şarap eşliğinde yemeleri için davet ediyordu. Hatta komşularımızı bile davet etti ki her şeyden önce onlar bizden hoşlanmıyorlardı ve Casper olayı için bizi henüz affetmiş sayılmazlardı; annemin onlara Boeuf Bourguignon ikram etmesi, bize daha da az güvenmelerine neden oldu.

Babam, annemin yeni saç kesiminden, renkli kıyafetlerinden, ev işlerindeki titizliğinden ve evimizi tam not almak isteyen lisans öğrencilerinin istila edişine izin vermesinden hoşlanmıştı. Hatta barmenlik ve psikologluk yeteneklerini birleştirerek komşularımızı çakırkeyif yapmaktan ve onlara ertesi sabah akşamdan kalma halleriyle pişman olacakları şeyleri itiraf ettirmekten zalimane bir zevk bile almaya başlamıştı. Dr. Goodman ve karısının bir keresinde çıplaklar kampına gittiği kimin aklına gelirdi ki? Ya da Okul Aile Birliği Başkanı Bayan Rangel'ın kocasıyla, ailesinin ikiz kardeşiyle nişanlanacağını duyurmak için verdiği partide tanıştığı? Veya Bay Murphy'nin babasının ve dedesinin, kendilerini aynı tabancayla vurdukları; daha da garibi, Murphy'lerin bu tabancayı hâlâ sakladığı?

Eğlenceli olmasını hiç beklemedikleri bu yemeklerde, alkolün

verdiği dürüstlükle komşularımız anlattıklarından utandığında, babam onlara, "Hepimiz karmaşık yaratıklarız" derdi ve açıklayarak insanları şaşırtmaktan zevk duyduğu gerçeklerden birini ortaya sererek karmaşayı ikiye katlardı. "George Washington, klinefelter sendromundan mustaripti."

"Bunun anlamı ne?" Babamın açıklamalarını bu soru izlerdi.

"Göğüsleri ve körelmiş bir cinsel organı vardı." Şüphe yoktu ki babam dünyanın geri kalanının bilmediği bir sürü şey biliyordu. Çocukken bundan etkilenirdim. Fakat büyüdükçe, babamın kendinden daha ünlü birini sıradanlaştırma fırsatını, hiç kaçırmadığını gördüm.

Gandhi kendi sidiğini içerdi; JFK'nin onun yerine konuşmalarını yazan bir personeli vardı. Winston Churchill alkolikti. Eleanor Roosevelt ağzını kapatmadan yemek yerdi ve lezbiyendi. (Bir keresinde kadınla beraber yemek yemişlerdi. Annem ve babam önceki devlet başkanının eşiyle, gerçekten katıldıklarına hâlâ emin olamadığım Philadelphia'daki tıp konferansında tanışmışlardı.) Babam kendi harikuladeliğine inanmadığı gibi, başkalarınınkine inanması için de kendine izin vermiyordu.

Babam Casper'ın yakalanmasından sonra gelen haftalarda ve aylarda, annemin getirdiği yenilikleri hoş görmekle kalmıyor, onları bizzat teşvik ediyordu; ama biri dışında...

Cadılar Bayramı'nın hemen ertesinde, pazar sabahı annem bizi uyandırıp, "Bugün kiliseye gidiyorsunuz" dedi.

"Ne için?" İkinci dereceden bir kuzenimizin düğünü dışında, Willy ve ben, Tanrı'nın evine adımımızı atmamıştık. Annem bize kravatlarımızı ve yeni ütülenmiş gömleklerimizi uzattı.

"Çünkü inanç hayatın önemli bir kısmını oluşturur."

"Peki, bizi kiliseye gönderirken, babamla beraber senin evde kalman biraz ikiyüzlülük olmuyor mu?" Becky, "Kumbaya"yı çalmaktan "We Shall Overcome"ı* çalmaya terfi etmişti. Siyah bir tayt ve balıkçı yaka kazakla uyuyor ve sabah uyandığında gerçek bir hippi olmayı umuyordu.

"Kiliseye hep beraber gidiyoruz." Ablalarım, annem elbise ve şapka giymelerini söyleyince sızlanmaya başladı.

* İng.: Üstesinden geleceğiz. (ç.n.)

"Neden?" Hâlâ neden gittiğimizi anlamamıştım.

"Çünkü ben öyle söylüyorum ve çünkü hayatınızın bazı dönemlerinde Tanrı'nın sizi sevdiğine inanmaya ihtiyaç duyacaksınız."

"Nora, ben bunun parçası olmayacağım." Babamın üzerinde hâlâ pijamaları vardı. Yan komşularımızla barışmaya istekliydi; ama Tanrı'yla barışmaya değil.

"Ben de babamla beraber evde kalacağım." Becky balıkçı yaka kazağını ve taytını hâlâ çıkarmamıştı.

"Bir kere gitmenin sana zararı olmaz."

"Sana olur mu?"

"Evet."

"Anne, incilerini ödünç alabilir miyim?" Lucy, şık giyinmek için eline geçen her fırsatı değerlendirirdi; ucunda kiliseye gitmek olsa bile hem de.

"Hayır."

"Katolik Kilisesi'ne gidebilir miyiz?"

"Biz Katolik değiliz."

"Biz hiçbir şey değiliz." Becky itiraz etmeyi sürdürüyordu.

Babam meraklanmıştı. "Neden Katolik Kilisesi'ne gitmek istedin Lucy?"

"Oldum olası, yaşım ilerleyip, evlendikten ve üçüncü kocam da öldükten sonra, rahibe olup Tanrı'yla evlenmenin güzel olacağını düşünmüşümdür."

Annem kutsal yolculuğu çoktan planlamıştı. "İsa Kilisesi'ne gidiyoruz." Burası 18. yüzyıldan kalma Piskoposluk Kilisesi'ydi; şimdilerdeyse kilisenin bulunduğu yer, New Brunswick'in siyahilerin yaşadığı bölgesine denk düşüyordu.

Babam "Neden orası?" diye sordu.

Annem gülümsedi. "En güzel mezarlık bu kiliseninki."

Babam söylediği gibi evde kaldı ve dolabını düzenleyerek vakit geçirdi.

Koro şarkı söyledi; papaz vaaz verdi. Tüm bunlar olurken Becky somurtuyor, Lucy'yse papaz yardımcısıyla bakışıyordu ve Willy, annem elinden alana kadar *Moby Dick*'in çizgi romanını okudu. Benim keyfim yerindeydi; birkaç sınıf arkadaşımın da kilisede olduğunu

görmüştüm. Ablaları, ağabeyleri ve ebeveynleriyle oturuyorlardı. Annemin elini tuttum ve başımı kaldırıp vitray camlardan içeri süzülen ışığa odaklandım. Camlarda şaraba dönüşen suyun, suda yürüyen İsa'nın çizimleri vardı. İsa bir diğer çizimde çarmıha geriliyordu ve sonra yeniden diriliyordu. Tüm bunları kendi yaşadığım mucizelerle kıyaslıyordum. Psikopat bir katil, beni öldürmek yerine, bana yüzme öğretmişti; annemler artık aynı odada uyuyorlardı ve hepsinden inanılmazı, şimdi bir kilisedeydim.

Sonraki pazar tekrar gittik ve ertesi pazar itibariyle Willy, Becky ve Lucy'yle Pazar Okulu'na gitmeye başladık. Cemaatin gençlik buluşmalarına katılıyorduk. Burada Becky gitar çalıyor ve "Michael, Row the Boat Ashore"yu söylüyordu. Birkaç yıl sonra öğrendiğime göreyse Lucy, papaz yardımcısıyla elbise dolabında cinselliğin ikinci aşamasını deneyimliyordu. Üçüncü ziyaretimizden sonra, vaftiz edilmemiz bile mevzu bahis oldu. Her pazar erken kalkıp kiliseye gitmeye tam alışıyorduk ki, "Tanrı bizden ne bekliyor?" başlıklı bir vaaz dinledik. Papaz, hayatta verilmesi gereken zor kararları bir metaforla anlatıyordu: İbrahim kendisinden oğlunu öldürmesini isteyen Tanrı'nın sesini duymuştu.

Annem gözlerinde şaşkın bir ifadeyle kiliseden dışarı çıkmıştı. Binadan uzaklaşmak için o kadar acele ediyordu ki mezarlığın içinden yürümekte tereddüt etmedi. Eve geldiğinde babama ilk sorduğu soruysa şu oldu: "Sence İbrahim depresyonda mıydı?"

"İbrahim kim?"

"Tanrı'nın oğlunu öldürmesini istediği adam." Babam anneme endişeyle baktı. Babaannem onu teosofi için terk etmişti. Acaba annemin de onu İsa için terk etmesinden mi korkuyordu?

"İbrahim daha çok bir şizofrene benziyor."

Merdivenleri çıktığı sırada, annem şapkasını çözüyordu. "Belki de depresyon Tanrı'nın bizi sınama yöntemidir. Gücümüzün neye yeteceğini görmek istiyordur; yani ne kadar zayıf olduğumuzu..."

Babam annemin tam arkasındaydı ve ben de babamın arkasındaydım. "Hadi bu konuyu daha sonra konuşalım." Artık yatak odalarındaydılar; ama babam benim gizlice onları dinlediğimi biliyordu.

Annem babamın önerisini duymamış gibiydi. "Belki de haklısındır."

"Nasıl yani?"

"Belki de her şeye rağmen biz Druid'izdir." Bunu anlayamamıştım. Ama babam kapıyı kapatıp kilitlediğinde uyuklama zamanlarının geldiğini biliyordum.

Yatak yayları gıcırdadı; annem kıkırdıyordu. Babam uykudan yeni uyanan bir ayı gibi homurdandı ve ardından annem hıçkırmaya başladı. "Sorun ne?" Babamın sesi kısıktı.

"İbrahim'le ilgili vaaz aklıma Jack'i getirdi."

"Bunu yapma."

"Benim hatamdı."

"Hayır, değildi."

"Bunu engellemek için bir şeyler yapabilirdim."

"Elimizden gelen her şeyi zaten yaptık."

"Anlamıyorsun. Bazen gözlerimi kapattığımda, olanları yeniden yaşadığımızı görüyorum ve yine engelliyemiyorum."

"Geçmiş gerçekte yoktur." Friedrich kendisine bazen hayatını meydana getiren olayları hatırladığında, her şeyi farklı algılayacağını söylüyordu; o günün geleceğini umuyordu.

"Beni affettin mi?"

"Ne için?" Babamın sesinden sabırsızlığı okunuyordu. "Yanlış bir şey yapmadın ki."

"Anlamıyorsun." Ben de anlamıyordum.

Tam olarak çözemediğim fısıltılar duydum. Derken babamın köpeklerimizden biri gök gürültüsünden korkup yatağın altına saklandığında takındığı üslupla konuştuğunu duydum. "İhtiyacımız olan tek şey bu."

Annemin acılı bir zevkle inlediğini duydum. Babam nefes nefeseydi. Kimse bana seksin kulağa böyle hüzünlü geldiğini söylememişti. Onları gizlice dinlediğimden kendimi iğrenç hissettim; ama arkadaşlarımın hepsi anne ve babalarını seks yaparken dinlediklerini söylüyorlardı: Sanırım annem gibi ben de normal davranmanın bir yolunu en sonunda bulmuştum.

Hepimiz üzerimize düşeni yapıyorduk: Annem evi temiz tutu-

yor, babamla aynı yatakta uyuyordu; ben de Pazar Okulu'na gidiyordum. Sanırım sırada Minikler Beysbol Ligi vardı. Fakat annem yatak odasından bir başka çözümle çıktı. Tanrı sevgisinden vazgeçmişti; elinden geldiğince çabuk mükemmel burjuva anne modelini uygulamasının ardından, Greenwood'da her zamankinden de daha çok şüpheli hale gelmesine neden olan bir aykırılığa teşebbüs etti: Bir işe girdi.

Artık resmen üniversitede çalışıyordu. İş tanımı "araştırma görevlisi" idi. Annem babamın asistanı olmuştu. Zaten babamın işlerine her zaman yardımcı olurdu; müsveddeleri daktilo eder, tashihleri yapardı. Ancak bunun için bir maaş almak, bir unvan edinmek, gece gündüz demeksizin her boş anını babamla doldurmasını bağışlatmıştı. Bu tam zamanlı bir iş değildi; bu her anı kapsayan bir işti. Olayın özü de buydu; sabahları babamla beraber ofise gidiyor, gece yarılarına kadar onunla çalışıyordu. O zamanlar, kendi hayatını babamınki için feda ettiğini düşünürdüm. Fakat şimdi, geri dönüp baktığımda onun kendine ayıracak zamanı olmasını zaten hiç istemediğini görüyorum. Babamın kariyerini bu kadar benimseyerek, kendi kâbuslarına kafa yormaktan kurtuluyordu. Aralarındaki ilişkinin geldiği bu son nokta bizi bir arada tutuyor ama bir yandan da dışarıda bırakıyordu.

Bir tek banyoya girdiklerinde değişiyorlar, Siyam İkizleri gibi kenetleniyorlardı. Dönüşümlü olarak önce birbirlerinin ebeveyni, sonra çocuğu, derken sevgilisi oluyorlardı. Annem, babamın tüm dikkatleri üzerinde toplamasına, kitap kapağında sadece kocasının isminin bulunmasına, çeklerin onun adına yazılmasına aldırmıyordu. Annem egosundan feragat etmiyordu; egosunu babamınkiyle özdeşleştirmişti. Hayatını babamın istediği desene uyumlu dokuyarak kendini geçmişi düşünmekten ve umutsuzluğa kapılmaktan alıkoyuyordu.

Birçok geceyi ve hafta sonunu çalışarak geçirdiklerinden, onları bilgileri olmaksızın izlemek zorunda kalıyordum. Kapının önünde durup arkalarından bakar, varlığımın farkına varmaları için ne kadar zaman geçmesi gerektiğini düşünürdüm. Farkına varmazlardı. Beklemekten yorgun düşünce, hiçbir şeye ihtiyacım olmamasına rağmen çalışmalarını böler, ödevlerime yardım etmelerini isterdim. Örneğin,

onlara M-I-S-S-I-S-I-P-P-I kelimesinin nasıl yazıldığını sorar ya da sınıfça yapacağımızı iddia ettiğim uydurma ülke gezisi için, Özgürlük Anıtı'nın ve sonra Hoover Barajı'nın maketini yapmalarını isterdim.

Her ikisi de çalışmanın kurtuluşlarına giden tek yol olduğuna inansa da, eğer onları okulla ilişkili bir sebepten bölüyorsam mutlaka çalışmaya ara verirlerdi. Her seferinde annem bana yardım eder, babamsa sandalyesine yaslanır, birkaç dakikada bir sabırsızlıkla, "Eğer ödevlerini onun yerine yaparsan, asla öğrenemez" diye seslenirdi. Ya da neşesi yerindeyse, "Onun ödevini yapmak için para almıyorsun ama benimkini yapmak için alıyorsun" derdi.

Annem iyi bir öğrenci olmanın sırlarını biliyordu. Fakat babam sabırsızlıkla işine, işlerine dönmesini beklerken, onları birbirine görünmez bir bağla bağlayan muhtaçlıklarını ve aralarındaki tuhaf ve hayali ağı gerdiğimi hissediyordum. Yüzüme yapışan bir örümcek ağı gibiydi; öyle ki bu ağı göremeseniz de yüzünüze yapıştığını hissedersiniz ve bilirsiniz ki siz odayı terk eder etmez o ağ yeniden örülecektir.

Şaşırtıcı bir şekilde, günün yirmi dört saati, haftanın yedi günü ve yılın elli iki haftası birlikte yaşama ve çalışma alışkanlıkları, Casper sonrası tutkularının kaybolmasına da sebebiyet vermemişti. Flörtleşmeleri, yaptıkları araştırma gereği, akademik bir çehreye bürünmüştü. Gecenin bir saati, bizi uyandırmaktan korkarak birbirlerine *mephrobamat, diazepam, klorpromazin* gibi kelimeler fısıldarlardı; sanki aşkın gizli bir diliyle konuşuyorlardı. Yaşım ilerledikçe, birbirlerinin zihninde ilgimin ve algımın tamamen dışında olan düşünceler filizlendirirken, diğer yandan ilişkiye girmedikleri zamanlarda bile, zihinsel olarak seviştiklerini fark ettim.

Onları işle alakalı tartışırken duymaya en yaklaştığım gün, annemin babamın dediklerini daktiloya geçirdiği zamandı. Çoğu bilim insanı gibi babamın da cümle kurgusuyla ilgili sorunları vardı. İki nokta üst üste, parantez ve virgülü cömertçe kullanır, yan tümceleri, bağımsız tümcelerle harmanlardı. Bir cümleyi bitirmeden önce üç kere nefes alması gerekirdi ve cümleleri genellikle yetmiş beş kelimeden oluşurdu. Bu sırada annem, babamı tek bir tuşa basmaksızın dinler,

babam nihayet "nokta" dediğindeyse başıyla onaylar, bir an düşünür ve anlatılanları yetmiş beş kelime yerine on beş kelimeye indirgeyerek kâğıda dökerdi. Babam, annemin geri kalan altmış kelimeyi de yazmasını beklemekten yorgun, karısının yanına gelir ve onu dediklerini kâğıda dökmekten alıkoyanı anlamak üzere yazdıklarını okurdu; ardından itiraz gelirdi: "Nora, ben böyle söylememiştim."

Annem ona safça bakar ve cevap verirdi: "Biliyorum ama böylesi daha iyi."

Bu onlar için daha iyiydi. Yanında oturan, dinleyici, eleştirmen, hayran rollerini oynayan annemle, babamın kariyeri de ikinci baharını yaşıyordu. Annemin yardımıyla birçok makale üretmiş, hatta yeni bir kitap yazmıştı. Annemin yükünü paylaşması, başka işlere de el atmasını sağlamıştı; babam artık pek çok yere danışmanlık yapıyordu. Konuşma yapması için davetler alıyor, kongrelere katılıyor, dünyanın çeşitli yerlerindeki müzakerelere ve konferanslara çağrılıyordu. Casper artık üzerlerinde bir gerginlik unsuru olmadığından, katılmamaları için hiçbir sebep de yoktu.

Sekiz yaşında olduğum sıralar, bir akşam babam anneme, "Nora, artık hayatımızı en iyi şekilde yaşamanın vakti geldi" demişti. Nisan ayının bir cumartesi günüydü; akşam yemeğimizi henüz yemiştik. Her zamanki gibi babamlar ve üzerinde çalıştıkları her şey yemek masasındaydı. Yemeğimizi mutfakta yemiştik. Lucy, Becky, Willy ve ben tatlılarımızı kaşıklıyorduk.

"Hayatımı en iyi şekilde yaşamadığımı bilmiyordum." Annem son yarım saatini, mutfaktan babamın yanına koşturarak geçirmişti; teslim günü yaklaşıyordu. Annem daktilonun başına oturmuştu.

"Nora, alınganlaşma; neden bahsettiğimi biliyorsun." Babam bir makalesini okumak üzere Fransa'ya davet edilmişti; ardından da Cenevre'ye uçacak ve bir konuşma yapacaktı. Annemi onunla beraber gelmesi için ikna etmeye çalışıyordu. Kardeşlerim de gitmesinden yanaydı; başlarında annemlerin olmadığı iki hafta, onlara cennet gibi geliyordu. On üç yaşındaki Willy, korkunç Fransızca ödevini yapmak zorunda kalmayacak, on sekiz yaşındaki Becky ve on altısına basan Lucy, kendilerine çıkma teklifi eden çocukları babamın karşısına içtimaya dizmekten kurtulacaklardı. Babam çocuklara her sefe-

rinde şöyle derdi: "İyi vakit geçirmenizi istiyorum ama kızlarımı eve zamanında getirmenizi beklediğimi de unutmayın. En önemlisi de döndüklerinde onları tanıdığınız günkü gibi bakire olmaları."

Mutfakta oturmuş, babamın annemi ikna etme çabalarını dinliyorduk. "Biletleri ödediler. Seni burada tutan hiçbir şey yok."

"Dört çocuğum dışında hiçbir şey..." Annemin bunu söylemesiyle içi rahatlayan bir tek bendim.

Ocağın üzerindeki çaydanlıkta su kaynadı ve çaydanlık ıslık çalmaya başladı. Annem kendisine çay koymak için mutfağa koştu.

"Nora, bu onlar için de iyi olacak." Babam annemin arkasından seslendi. "Kızlar oğlanlara bakabilir."

Kapının önünde durduğu sırada, babamın yüzündeki sinirli ifade, trafikte ağır ilerleyen bir arabanın arkasında sıkışıp kaldığımız zamankinin aynısıydı. "Söz gelimi Becky için ev işleriyle ilgilenip çocuklara bakmak faydalı olacaktır. Zira New York'taki üniversitede okumakta ne kadar ısrarcı biliyorsun; bizim önerilerimize burun kıvırıyor."

Becky, New York Üniversitesi'ne bağlı sanat okuluna gitmek için Vassar'dan vazgeçmişti. Daha da kötüsü, sanat okulundan burs kazanmış ve babamın onu hatalarının parasını ödediğini iddia ederek suçlamasına engel olmuştu.

Becky incinmişti. "Bu ne anlama geliyor?"

"Şöyle özetleyeyim: New York'ta içinde büyüdüğün gibi bir evi sana temin etmekle ilgilenen tek bir koca adayı bile bulamazsın." Babam büyük şehirlere karşı, küçük bir kasabada yetişmiş çiftçinin duyacağı türden bir güvensizlik taşıyordu. Ayrıca ablam hakkında atıp tutamayacağı bir okulu tercih ettiğinden kendisini kandırılmış hissediyordu.

"Oraya gitmemin sebebi de zaten bu, baba." Becky asla altta kalmazdı.

Babam Lucy'nin üniversiteye giriş sınavına hazırlık kitaplarından birine gömüldüğünü görünce, bir an için rahatladı. Ama daha yakından bakmaya kalkışınca, ablam hızla kitabı kapattı. *Confidential* dergisinin kitabın arasına gizlediği nüshası yere düştü. Chuck Berry hakkında bir makale okuyordu; adam on dört yaşında bir Meksikalı

kızı eyalet sınırlarının ötesine pek de ahlaki olmayan amaçlar için kaçırmıştı. Babam dergiyi yerden alıp ablama geri uzatırken sadece, "Geleceğin için bunu mu planlıyorsun?" dedi. Lucy'nin yanakları sanki tokat yemişçesine kızardı.

Willy kahkaha attı. Babam bu ruh halindeyken yapabileceği en büyük hata da buydu. Willy'nin dondurmasının yanına koyduğu altılı paketten bir çikolata çıkardı ve ağabeyime, "Bu yağ yapıcıların içinde kaç kalori olduğunu biliyor musun?" diye sordu.

Willy cevap vermeden önce çikolatalardan birini ikiye bölüp dondurmanın ortasına batırdı. "Elli beş kalori." Willy zeki bir çocuktu.

Babam ellerini kaldırdı ve işinin başına döndü. "Teslim oluyorum."

Ama olmadı, asla olmazdı. Annem daktilonun başına oturur oturmaz babam, "Nora, bu geziye gelmemen için sadece tek bir sebep göster" dedi.

Eğer babamla aynı fikirde değilseniz, bunu bir saldırı olarak algılardı. Ve eğer ona saldırırsanız, kazansanız dahi kendinizi kaybetmiş hissettireceğini görürdünüz. Annemin görevlerinden biri de babamı bu ruh halinden çıkarmaktı.

"Zach daha çok küçük. Ancak birkaç yıl sonra, seninle gelebilirim." Babama gülümsedi; parmakları daktilonun klavyesinde yazmaya hazır bekliyordu.

"Birkaç yıl daha beklemek istemiyorum. Kahrolası yıllar boyunca bunun için bekledim zaten."

Kardeşlerimle oturmuş, babamın söylediği "bunun için" sözünün neye karşılık geldiğini anlamaya çalışıyordum. Bu, her neyse, babamın yumruğunu masaya vurmasına neden olmuştu; yumrukla beraber fincandaki çayın bir kısmı dökülmüş ve daktilo edilmiş kâğıtların bir kısmı yere düşmüştü. Annem karışıklığı temizlerken bir yandan, "Tanrı aşkına, senin gidemeyeceğini söylemiyorum ki; bensiz git dedi.

"Eğer toplantılara karım olmadan katılmak isteseydim, seninle evlenmezdim." Babam bunu öyle bir söylemişti ki iltifat mı yoksa tehdit mi anlamak mümkün değildi.

Becky'nin de kafası karışmıştı. "Bu eğer annem seninle beraber Avrupa'ya gelmezse, onu boşayacaksın mı demek?"

"Bu konuşma annenle benim aramda."

Cevap verme sırası Lucy'deydi. "Madem ikinizin arasında, neden kapıyı kapatmadınız? Ya da yatak odanıza gitmediniz?" Lucy safça gülümsedi. "Veya Hamden'da yaptığınız gibi arabaya gidebilirdiniz."

Ablalarım pis pis sırıttılar. Willy ve ben neyin komik olduğunu anlayamamıştık.

"Burası benim evim ve içinde bulunduğum sırada istediğim her şeyi söyleyebilirim." Babamın bağırma huyu yoktu; sesini kısıp duygusuzca konuştuğunda çenemizi kapamamız gerektiği mesajını verirdi.

Davetsiz misafirlerini yani bizleri susturunca, ses tonu yumuşadı. Uzanıp annemin elini tuttu. "Nora, bu seyahat, böylesi bir fırsat kaçırılamaz. Yıllardır bunun için uğraşıyoruz."

"*Sen* bunun için uğraşıyorsun."

"Eğer dediğin gibi olsaydı, senin de gelmen için bu kadar ısrar eder miydim?"

"Pek emin değilim." Annem Avrupa'ya hiç gitmemişti.

"Tanrım, çoğu kadın Paris'e gitme fırsatına balıklama atlardı. Neden gelme şansın varken burada kalmak istiyorsun?" Babam başını içten bir şaşkınlıkla iki yana salladı. "Neden tereddüt ediyorsun?"

Annem bir kaşını kaldırdı. "Bir sürü şeyden. Ama bu konuyu başka zaman konuşalım. Bildiğim tek şey, Zach'ın oyununu kaçırmak istemediğim." Aralarındaki şifreli konuşmayı çözmeye çalışırken, Fareli Köyün Kavalcısı rolünü oynayacağımı tamamen unutmuştum.

"Kocanla tüm masrafları karşılanmış bir Avrupa turuna çıkmak yerine, ilkokul çocuklarının hazırladığı bir tiyatro oyununa mı gideceksin?"

"Evet." Annem kostümümü hazırlamak ya da benimle replikleri-mi çalışmak için hiç zaman ayırmamıştı. Beni umursamadığını düşündüğüm için şimdi suçluluk duyuyordum.

Babam bir an düşündü, sonra ellerini çırptı. "Pekâlâ, madem bu Zach'ın oyunu, neden burada kalmanla ilgili ne düşünüyor ona sormuyoruz?"

"Tamam ama cevabından hoşlanmayacaksın."

Yanlarına davet edildim. İkisinin arasında durduğum sırada, annem bana gülümsedi. Babam bir anda neşeli bir insana dönüşmüştü; deney yapmaktan hoşlanırdı. "Zach, bize dürüstçe cevap vermeni istiyoruz; kalbinden geçeni söyle" derken sesinde gözdağı verme kaygısı yoktu. Ağabeyim ve ablalarım ne diyeceğimi duymak için kapının önüne yığılmıştı. "Annenin oyununa gelmesini mi yoksa her zaman görmek istediği ama gezme fırsatını hiç bulamadığı Avrupa'ya gitmesini mi tercih edersin? Ayrıca benim işime yardım edecek ki faturalarımızı bu sayede ödüyoruz."

Annem isteğimin ne olduğunu biliyordu. Günlerdir repliklerimi ezberlememe yardım etsin diye onu rahatsız ediyordum. İçimde en ufak bir şüphe yoktu; annemin en önde oturup, fareleri büyüleyip, kasabalıların beni kandırmasının ardından dağlara giden çocuklara öncülük edişimi izlemesini istiyordum. Tam, *burada kal; sana ihtiyacım var*, demek üzereydim ki babam en az elektrikli ısıtıcınınki kadar gerçek bir sıcaklıkla gülümsedi. Bu gülümsemenin, buz gibi bir bakışla yer değiştireceğini ve güneş ısısından mahrum donmaya mahkûm edileceğimi bilerek ve bundan korkarak, soruyu "Bence babamla gitmelisin" diye cevapladım.

Annem şaşkınlık içindeydi. "Bunda içten değilsin." Değildim. Hatta daha gitmeden onu özlemiştim. Ama her şeyden çok, babamın o an bana yönelttiği bakışı özlediğimi fark ettim. "Babam haklı, onu dinlemelisin" diye eklememin ardından, babam kıkırdadı ve bana göz kırptı.

"Zeki çocuk." Eli omzumdaydı ama aslında beni avcunun içine almıştı. Babam bana hep arkadaşım, diye hitap ederdi; şimdi gerçekten de suç ortağı olmuştuk. Artık bizi de birbirimize bağlayan bir örümcek ağı vardı.

Ağabeyim ve ablalarım, Casper'ın yakalandığı günkü gibi gülümsüyorlardı. Annemin kafası karışmış fakat içi rahatlamıştı. Münakaşa bitmişti. "Zach, eğer istersen, fikrini değiştirebileceğini biliyorsun."

"İstemiyorum." Annemi hayal kırıklığına uğratmıştım; babamın

gölgesi altına tamamen girmemek için elinde kalan son bahane bendim. Kendimi de hayal kırıklığına uğratmıştım ve buna rağmen mutluydum. Babamı memnun etmek ender yakalanan bir fırsattı ve fevkalade bir deneyimdi; tıpkı güneş tutulması gibi.

***

Böylece Willy'yle ablalarımıza emanet edildik; oysa bunun iyiliksever kurtlar tarafından emzirilmekten farkı yoktu. Annem mutfağa o kadar çok yiyecek stoklamıştı ki bir doğal felakete hazırlandığını sanabilirdiniz.

Fakat ablalarımın benim için hazırladığı kahvaltı, lolipoptu, akşam yemeği için de pizza ısmarladılar. Annemin güveçte hazırladığı yemekler bir kez bile ısıtılmadı. Annemler havaalanına gitmek üzere evden çıkar çıkmaz, Willy çikolatalarının hepsini tuvalete döküp sifonu çekerek bizi şaşırttı. Daha da garibi, süpermarkete koştu (ki Willy iyi bir koşucu sayılmazdı) ve tavuk göğsüyle brokoli aldı. Kendisine dört yüz kalori eden porsiyonlar hazırladı ve iki hafta boyunca sadece bunlardan yedi.

Anne ve babamızın yokluğunun anlamı hepimiz için başkaydı. Ben televizyonun karşısında uyumaya başladım ve banyo yapmayı bıraktım. Ablalarımın her gece randevusu vardı. Evimizde sanki izci erkeklerin toplantısı vardı ve Chubby Checker plakları son ses çalınıyordu.

İlginç bir biçimde sorumlulukların askıya alınmadığı tek konu tiyatro oyunumun hazırlıklarıydı. Lucy repliklerimi ezberlememe yardım etti; Becky yeşil ve sarı satenden kostüm hazırladı. Gri papağan şapkam için gerekli tüyü temin etti. Hep birlikte, bana flütle dört notalık bir melodi çalmayı öğrettiler. Bütün kardeşlerim hazırlanıp beni en ön sıradan izlediler. Herkes, Willy bile, alkışladı. Daha sonra öğretmenimin şimdiye kadar gördüğü en iyi kavalcı olduğumu söylediğini duydum; iç geçirerek, "Anne ve babasının kendilerini bundan mahrum etmesi ne yazık" diye de ekledi.

Annemler yokken bu kadar iyi anlaşmamız şaşırtıcıydı. On üçüncü gün geldiğinde, tüm günü etrafı süpürmeye, silmeye ve kırdığımız

eşyaları yapıştırmaya ayırdık. O gece televizyonda *Surfside 6*'yı* izledikten sonra, Becky ve Lucy bira ve sigara içerek kısa süren özgürlükleriyle vedalaştılar. Lucy dumandan halkalar yapıyordu. "Söyleyeceklerimize karar vermeliyiz."

"Ne demek istiyorsun?" diye sordum.

"Anneme, onu özlediğimizi söyleyemeyiz."

"Zaten özlemedik." Willy, ablama katıldı.

"Aynen öyle; ama annem özlediğimizi düşünürse, kendisini kötü hisseder ve bir daha evden ayrılmaz."

Lucy boşalan son bira kutusunu da gürültüyle buruşturdu ve geğirdi. "Anladım. Anneme sadece, sen burada değilken hayat daha farklıydı, diyelim."

Babama ne dememiz gerektiğini sordum.

Becky düşündü. "Kendin hakkında çok şey öğrendiğini söyle."

Tüm kardeşlerim Becky'nin cevabını komik buldu. Daha sonra Lucy'nin ifade ettiği şekliyle, "babamın ne kadar deli" olduğuna dair hikâyeler anlatmaya başladılar. Televizyon yüzlerimizi kamp ateşi gibi aydınlatıyordu. Willy, Lucy ve Becky, karanlık odada çocukluk anılarını paylaşıyorlardı. Bazılarını daha önce duymuştum; ama gerçek manada hiç dinlememiştim. Geri kalanlarsa hatırlayamayacağım kadar küçükken ya da henüz doğmamışken meydana gelmişti. Babamın yaptığı en saçma şeyi anlatmada birbirleriyle yarışırlarken onları dinliyordum.

Becky, babamın Uyuyan Dev'in gölgesinde bulduğu larvaları bir kaba dolduruşunu anlatıyordu. "Kabı yatağımın yanına koyup bana, 'Her sabah kalktığında bunlara bakarsan günün birinde seni bir sürpriz karşılayacak' demişti. Bir sabah uyandım ve hepsinin öldüğünü gördüm. Koşup babama 'Larvalar ölmüş' dediğimde, bana 'Sana şaşıracağını söylemiştim' dedi."

"Ne olmuş yani?" Hiçbir şey anlamamıştım.

"Her sabah onlara bakmamı söyledi çünkü kurbağaya döndüklerini görmemi istiyordu. Fen Bilgisi derslerindeki deneyler gibi. Ama kurbağalar öldü ve babam görmemi istediği şey sanki buymuş gibi

* 1960'ta başlayıp 1962'de sona eren bir televizyon dizisi. Miami'de görev yapan bir grup dedektifin maceralarını konu alır. (ç.n.)

davrandı." Bu hikâyeden çıkardığım tek sonuç, larvaların ölümünün Becky'yi rahatsız ettiğiydi.

Sıra Willy'deydi. "Üç yaşındayken, babam eğer ayakta işeyebilirsem, istediğim her şeye sahip olabileceğimi söylemişti."

"Madem üç yaşındaydın, bunu hatırlıyor olamazsın." Lafa karışmıştım. Anlattıkları hikâyeler beni korkutuyordu.

"Bu anlattığı, gerçekten oldu." Lucy beni ikna etmeye çalışıyordu.

"Ve ayakta işememin ardından, bir süpürge istedim; böylece annem gibi olabilecektim. Babam bunun üzerine ne yaptı biliyor musunuz?" Willy neredeyse bağırıyor sayılırdı.

"Hayır."

"Bana bir çift boks eldiveni aldı ve eğer annem gibi davranmak istiyorsam onlara ihtiyacım olacağını söyledi."

Ama en iddialı hikâyeyi anlatan Lucy' ydi. "Portakal suyu şişesindeki ölü fareyi hatırlıyor musunuz?"

"O süt kutusuydu, portakal suyu şişesi değil." Becky, Lucy'yi düzeltti.

"Her neyse işte... Zach sen daha küçükken, annem inanılmaz derecede pasaklıydı."

"Ne demek istiyorsun?"

"Bilemiyorum, hep yorgun görünürdü ve şekerleme yapardı. Kirli bulaşıklar birikirdi ve yiyecekleri ortada bırakırdı. Babamı çılgına çeviriyordu. Hatta bir gün..."

Becky sözünü kesip, "Bu hikâyeyi anlatma, Lucy" dedi.

"Korkutucu değil ki. Bir gün babam bize yemek hazırlıyordu..."

"Babam size yemek mi pişirirdi?" Babamı yemek yaparken hiç görmemiştim.

"Annem çok depresifse, bu tür işlere babam bakardı."

"Annem depresif miydi?"

"Hikâyemi bitirmeme izin ver. Bize fındık ezmeli ve reçelli sandviçler hazırlıyordu..."

"Jambonlu ve peynirli sandviçlerdi." Willy ablamı düzeltti.

"Tamam, jambonlu ve peynirli sandviçler hazırlarken, mutfak tezgâhının üzerinde dolaşan bir fare gördü. Eline bir bıçak alıp fareye fırlattı."

Willy gülümseyerek başıyla onayladı. "İnanılmaz bir atıştı. Bir metre öteden fareye isabet ettirdi."

Lucy devam etti. "Sonra onu yerden aldı ve havaya kaldırdı. Bacakları hâlâ hareket ediyordu. Ardından buzdolabı kapısını açtı..." Lucy hikâyenin bu kısmını anlatmadan önce bize doğru biraz daha eğildi. "...ve fareyi süt kutusunun içine koydu. Bize de 'Annenizi yarın sabah bir sürpriz bekliyor' dedi."

"Sonra ne oldu?"

"Annem farkına bile varmadı."

"Babam anneme neden böyle bir şey yapmak istedi ki?"

Becky sigarasından derin bir nefes çekti ve dumanı ejderha gibi burnundan dışarı bıraktı. "Bence ilkel bir şok terapisi uygulamak istedi."

O sırada, şok terapisinin ne anlama geldiğini sormamanın daha güvenli olduğuna karar verdim.

Ertesi gün annemler eve kucaklamalar, öpücükler ve hediyelerle döndü. Bu faslın ardından babam ağabeyime uzun ve ciddi bir bakış attı; ardından "Willy, sen kilo mu verdin?" dedi.

Willy dört buçuk kilo vermesine rağmen babama "hayır" cevabını verdi.

Her birkaç ayda bir annem ve babam, bir ya da iki bazen de üç haftalığına bedava eczacılık gezilerine katılmak üzere evden ayrıldılar. Garip ama onları eve döndüklerinde daha çok özlüyordum.

***

Casper, güvenlik kameralarını aldatacak hiçbir şey yapmadı; ayrıca görevlileri öldürmedi ya da bize kaygı verici, tüyler ürpertici uyarı mesajları da göndermedi. Somerset'ten hiçbir zaman kaçmadı. Ama ondan kaçış yoktu. İçinden çıkılması imkânsız bir tecrit altındaysa da, her zaman olduğu gibi yine, yaşamlarımızın itici gücüydü.

Eğer Casper olmasaydı, asla güneye, New Jersey'nin el değmemiş eczacılık cennetine ilerlemez, zehirli kimyasallarla örtülü Raritan'a yerleşmez, Greenwood gibi bir yere evimiz demezdik. Sanıyorum ki Harrison Caddesi'nde gizlendiğimiz tüm o yıllar boyunca,

babam bir gün Casper'ın bize ulaşacağını biliyordu. Yatağının yanındaki komodinin çekmecesindeki silah, yabancılara havlamaları için eğitilen köpekler, evin söktüğümüz numarası... Babam arkasını kollamakla o kadar meşguldü ki sahip olduklarımızın tadını hiçbir zaman çıkaramadı. Geçmişin, bir bedene bürünüp onu gafil avlamasını o kadar uzun zamandır bekliyordu ki hayattaki her şeyden daha çok korktuğumuz hesaplaşma günü gelip, o ve biz, hayatta kalmayı başardığımızda, babam gevşemenin nasıl bir şey olduğunu çoktan unutmuştu.

Şu açıktı ki ne annem ne babam, Casper'ın fiziksel bir tehdit yaratacağına artık inanmıyordu. Ön kapıyı kilitlemiyorduk. Köpeklerimiz eskisi kadar vahşi değildi; ağızlıklarıyla tek yapabildikleri mahallenin kedilerini korkutmaktı. Tabanca komodinin çekmecesinden çıkarılmış, dolabının en üst çekmecesine saklanmıştı. Babamın kolları bile tabancayı bir çırpıda çıkaracak kadar uzun değildi. Eğer Casper'ın babam tarafından müebbet hapse mahkûm edildiği hücreden kaçacağına dair en ufak bir korkuları olsaydı, bizi haftalarca asla yalnız bırakmazlardı.

Fakat yine de babam köşe başında bir felaketin beklediği fikrini kafasından atamıyordu. Casper tekrar yakalanmış olsa da yaşaması bile, eğer adınız Friedrich' se başınıza kötü bir şeyler gelmesi ihtimalini canlı tutuyordu. Babamın geçmek bilmez paranoyasının bir kısmı, çiftlikte büyümesinden kaynaklanıyordu. Çocukluğu çiftlik makinelerinin dişlilerine başörtüsü takılan erkek ve kadınlara dair öyküleri dinleyerek geçmişti; bu insanların bazıları harman dövme makineleriyle ya da kontrolden çıkan traktörlerle sakatlanmış veya koca bir aile bir gecede soğuk mahzenden asla çıkarılmaması gereken domates salçası kavanozlarınca öldürülmüştü. Büyük Buhran'a tanıklık ettiğinden, paranın güvenilmez olduğunu biliyordu. Ama hayatın onu alt etmek için fırsat kolladığına dair inancı Casper'dan kaynaklanıyordu.

Annem babamın ilgisini işle ya da bizzat kendi çabasıyla dağıtmaya çalışsa da babam, özellikle de akşam yemeklerinde konuşmayı olası facialara ve onlardan kaçınma yöntemlerine getirmenin bir yolunu bulurdu. Örnekse, Willy'nin bifteğinden epey büyük bir parça-

yı ağzına doldurması, soluk borusu ameliyatlarına dair bir söylev için babama ilham verirdi. Parmaklarımı nefes borusundaki kıkırdakların üzerinde gezdirerek, et bıçağıyla boğazı nasıl açacağımızı göstermesini hâlâ hatırlarım; bu işlem sırasında şah damarınızı kesmemeye özen göstermeniz gerekiyordu. Zira elinizde iğne ve cerrahi dikiş ipi olsa dahi kan kaybından ölebilirdiniz. Hayat bir restoransa, size sunduğu olası felaketler menüsünün uzun ve çeşitli olacağına şüphe yoktu. Komşunuzun evcil tavşanını beslemek tularemiye davet çıkartmaktı. Yüzeyinde belli belirsiz gözenekleri olan bir ton balığını yemekse gıda zehirlenmesine yol açardı. Eğer En Dehşet Verici Felaket Senaryoları isimli bir yarışma programı olsaydı, rakipsizdik. Zehirli yılanlar, nekrotik zehirli örümcekler, Rocky Mountain Ateşli Humması'na neden olan keneler... Willy'ye göre babamın bizi akla gelebilecek her şey için uyarmasının nedeni, bunlardan biri evde yoklarken başımıza gelirse suçluluk duygusu yaşamak istememesiydi.

Kim bilebilir? Belki de babamın uyarıları, hatırlatmaları ve öğretici masalları binlerce kere hayatımızı kurtarmıştır. Babam bilgi birikimini bizi korumak için kullanıyordu. Fakat onun inancının ve benimkinin aksine, aslında her şeyi bilmiyordu.

Casper'ın üzerimizdeki tüm etkisi kötü değildi. Bana göre, eğer Casper hayatımıza tekrar girmeseydi, annem babama yeniden âşık olmayacaktı. Townsend'e konulmasıyla, biz de güneye, Greenwood'a çekilmiştik; Townsend'den kaçışı ve Somerset'e hapsedilmesiyse bizi yeni bir adım atmaya teşvik etti.

Casper'ın bizi burada ziyaret etmesi, Greenwood'dan soğumamıza neden olmadı. Babam mahalle yaşantısını zaten başından beri sevmiyordu. Bir dönüm araziye inşa edilmiş sekiz ev, çitlerin üzerinden ya da perdelerin arkasından bizi gözetleyen, babamın tek yönlü aynaların ardından hastalarını incelediği gibi bizi inceleyen komşular... Babamın büyüdüğü Illinois'daki arazilerde hayat zordu; çok çalışıp az para kazanılırdı. Ama onlardan üç yüz adet vardı. Babam oldum olası, üzerinde yürümeniz söylenen kaldırımlara ve ahırları bulunmayan evlere kuşkuyla yaklaştı.

Casper, Johns Hopkins'teki tıp kütüphanesinde yakalanmadan

önce, etrafta yardım çığlıklarımızı duyacak komşular olmaksızın taşrada yaşamak, mevzubahis bile değildi. Ama şimdi, özgürlükçü bir on yıl yani 60'lar gelip çatmıştı ve annemle babam artık Casper'ı mutluluğun peşinden gitmemek için bir bahane olarak göremiyorlardı; babamın Hamden'da Beyaz Balina'yla büyük evlerin arasından geçerken kurduğu hayalleri artık gerçekleştirebilirlerdi.

Ve böylece Casper Gedsic'in yeniden yakalanması babamın hayallerindeki evin arayışına girmesine imkân verdi. Bizi güneye getiren Plymouth'u yeni ve gösterişli 62 model Buick Skylark steyşın marka bir arabayla değiştirdi; yolculukları daha konforlu yapmak için kliması bile mevcuttu.

Her pazar babamlar, Friedrich kabilesini yeni arabaya istifleyip hayallerindeki çiftlik evini bulmak üzere yola çıkıyorlardı. Kuzey, güney, doğu, batı; babamın kafasında belirli bir istikamet ya da bölge yoktu. Önemli olan, yeni evimizin işe en fazla bir saat mesafede olması ve babamın yeni bakış açısını yansıtabilmesiydi.

Yolculuklarımız şöyle geçiyordu: Kayboluyorduk, sağa dönmemiz gereken yerde sola dönüyorduk, köylerin taşlı yollarında kilometreler kat ediyorduk, bize önden giderek yol gösteren emlakçıların arabasının tozuyla boğuluyorduk, hangi radyo kanalını dinleyeceğimiz ya da nerede yemek yiyeceğimiz ya da Willy'nin berbat koktuğunu bildiği ayakkabılarını neden çıkardığı konusunda tartışıyorduk. En sonunda Lazlo'nun hediye ettiği bisikleti sürebilecek miydim (Belki)? Willy'nin bir tüfeği ve avcılık lisansı olacak mıydı (Hayır)? Becky *lütfen* şu lanet gitarı çalmayı keser miydi? Bir golf kulübüne yazılabilir miydik (Neden olmasın)? Tuvalete gidebilir miyim (Benzin almak için durduğumuzda aklın neredeydi)? Lucy'nin bir atı olacaksa, neden benim de bir tüfeğim olamıyor (Çünkü atı vurursun)? Başlarda eğlenceliydi; ama cehennemde eğlenmeye benziyordu.

Kendini evinde hissedebileceği bir yer bulmak babam için hiç kolay değildi. Annem kendisine ve dinleyen diğer herkese, tek isteğinin kocasını mutlu edecek bir ev bulmak olduğunu durmadan hatırlatıyordu. Babam yavaşça ve lafı dolandırarak, mutluluk hakkında bir şey bilmediğinin altını çiziyordu. Emlakçılaraysa karakteri olan

eski evlerle ilgilendiğini özellikle belirtiyordu; evin geçmişini bilmek istemiyordu fakat bu geçmişin hiç yaşayamadıklarıyla örülü olduğunu sezmeliydi.

Devrimci mücadele döneminden kalma sömürgeci evleri ya da 1920'lerde inşa edilen beyaz kolonlu zarif taşra evleri, babamı ilk başta heyecanlandırırdı; evin içine dolduracağı antikaları hayal ederdi: Henüz sahip olmadığımız büfeyi, satın almadığımız evin yemek odası duvarına yaslardı; Winton'larda oturduklarına benzer yüksek arkalıklı hayali koltukları, bizim olmayan şöminenin etrafına dizerdi.

Hepimizi bu satılık duvarların vaat ettiği huzur, neşe ve ahenkli hayatla heyecanlandırdıktan sonra, duvarlarda çatlaklar, pencerelerde açıklıklar görmeye başlardı. Ocağın değiştirilmesi gerektiği mesajını veren is lekesine baktıktan sonra, emlakçıya döner ve iç geçirerek, "Bilemiyorum, epey eski bir ev" derdi.

"İstediğiniz eski bir ev değil miydi zaten?"

Bu soruyu duymazdan gelir, yerine "Bilemiyorum, tadilatlara çok para gidecek; sadece çimleri biçtirmek için bile birini işe almamız lazım" yanıtını verirdi.

"Daha az masraflı bir yer görmek isterseniz..."

"Sorun para değil. Boşa harcayacağım zaman beni düşündürüyor."

"Daha net konuşabilir misiniz, Bay Friedrich?"

"İçini gezince, burasının şu an oturduğum evden daha iyi olmadığına karar verdim."

Tam da bu noktada hep bir ağızdan sızlanmaya başlar, "Şaka yapıyor olmalısın" veya "Harrison Caddesi burasının yanında çöplük gibi kalıyor" derdik.

Tepkimiz babamı sıkıntıya sokardı ama "Elinizde bana gösterecek daha iyi bir şey var mı" diye sormasını da engelleyemezdi. Emlakçılar bu soruya hep aynı cevabı verirlerdi: "Evet." On ya da yirmi bin dolar daha fazla verdiğimiz takdirde neyi alabileceğimizi gördükten sonra babam her seferinde "bakmaya devam etmeye" karar verirdi ki bu on ya da yirmi bin dolar daha biriktirene kadar bekleyeceğimiz anlamına gelirdi. Kendimizi kandırılmış hissederek Gre-

enwood'a geri dönerdik; babamsa işe gider ve daha fazla para biriktirmeye çalışırdı.

Sorunumuz şuydu: Altı ay önce mükemmel görünen ve yeterli paramız olmadığı için alamadığımız ev, gerekli parayı toparladıktan sonra yeniden görmeye gittiğimizde, babam için cazibesini yitirirdi. Üstelik evin birkaç gün önce badana edilmesi, tenis kortunun ya da havuzunun olması bile babamı kandıramazdı. Bir otuz ya da kırk bin daha biriktirdiğinde alabileceği evle kıyaslar ve kendisini gezdiğimiz evin gereksiz bir yatırım olacağına mutlaka ikna ederdi.

Parçası olmak istediğimiz hayata yıllarca uzaktan bakıp, bize onu satın almayan bir babaya sahip olmak, Lucy, Becky ve Willy'nin greve gitmesine neden oldu. Becky ve gitarı o zamanlar üniversitedeydiler. Lucy'nin kendine ait evi, havuzu ve teniz kortu bulunan bir sevgilisi vardı. Willy çikolata yemeyi bırakmış, on dört kilo vermiş, on santimetre uzamış ve gittiği lisenin koşu takımına girmişti. Lucy ve Becky pazar gezilerimize katılmayı reddediyordu; Willy'nin de antrenmanları vardı. Annemler artık sadece benimdi ve bundan mutluydum.

Babamın satın almayacağı evleri gezmesinden ben de en az onlar kadar bunalmıştım; ama sürekli şikâyet eden kardeşlerimin yokluğunda, babamı arabayı dere, nehir ya da göl kenarında durdurup balık tutmak için kandırmam daha kolaydı. O zamanlar neredeyse on birimdeydim ve oltaya sinek bağlayarak balık avlamada başarılı olduğum pek söylenemezdi. Oltayı on kere atıyorsam dokuzunda, dal ya da çalı yakalıyordum.

Yine de hoşuma gidiyordu. Çünkü babam balık tutmaktan hoşlanıyordu ve en önemlisi de elinde bir oltayla dizine kadar suya battığında, babamın başka birine dönüşmesiydi. Karadayken, görünmez bir el kafasının içindeki yüksek voltaj şalterini indiriyormuş gibi öfkesi etrafa kıvılcımlar saçardı ve voltajın en yakınındakilere de geçtiğinin farkına bile varmazdı. Kırıcı, korkutucu ve kimi zaman zalim sözler sarf ederken, çevresindekileri nasıl etkilediğini kavrayamazdı. On ya da on beş dakika geçince, beyni bu sözlerin büyük kısmının ağzından çıktığını unuturdu ve babam, çocuklarının ondan uzak durmasına anlam veremezdi.

Fakat suda, akıntının ortasında, kendini balıkların yerine koyarken, babam gevşer ve onu mutlu edecek şeylere kafa yormayı bırakıp sadece mutlu olurdu.

O zamanlar farkında değildim; ama şimdi geri dönüp baktığımda, hayalimizdeki evi aradığımız gezilerdeki balık tutma serüvenimizle ilgili en sevdiğim kısmın, sudayken babamın ilgisini üzerimde tutabilmem olduğunu görüyorum; çünkü tek rakibim alabalıklardı. Babamın sahip olduğu ve annemin parçası olmak için en ufak bir ihtiyaç duymadığı, hak iddia etmediği ya da kuşatmaya çalışmadığı tek tutku balık tutmaktı. Katran ve kayın ağaçlarının gölgesinin vurduğu, kayalıkların arasından çağlayan akıntı bize mahremiyet sağlarken, annem bankta otururdu. İkinci el, ciltsiz bir polisiye roman okurken hayatından memnun görünür ve babamın hayatına görgü tanıklığı etmiş bir masum rolüne soyunurdu.

Sivrisineklerin sokmasına ya da balık tutamamamıza aldırmazdım; nehrin içindeyken babama yakın durmak, güvenliydi. Babamın felaket senaryolarından birinin on bir yaşındaki oğluna yüksek balıkçı çizmeleri almak üzerine kurgulandığını biliyordum; babama göre bu çizmelerden giyersem kayıp düşebilirdim ve çizmelerimin içi su dolduğundan yüzemezdim. Böylece alabalık dolu gölün içinde boğulurdum. Senaryoyu bildiğimden babam neredeyse göğsüne kadar çıkan sıcacık çizmelerinin içinde, ayağını yere sağlam basıyor diye söylenmezdim. Bu sırada ben buz gibi nehrin içinde, sadece bir şort ve çoktan sırılsıklam olmuş spor ayakkabılarla tir tir titrerdim.

1965 yazında, Chester yakınlarındaki eski bir evi ararken kaybolduk. Kuzey Ordusu'ndan bir albay, bu evin yedigen şeklinde yapılmasını emretmişti; böylece albay ve karısı, haftanın her günü değişik bir manzaraya bakacaklardı. Ancak albay evin içinde bir gece bile uyuyamadan ölmüştü. Babam bu malikânenin yedi kenarı olmasından mı yoksa sahibinin onu hiç görememesindeki gariplikten mi etkilenmişti? Cevabı bilmiyorduk.

Yanlış yollara her sapışımızda babam, "İçimde bu evle ilgili iyi bir his var" diye mırıldanıyordu.

Annem elindeki polisiye romanın sayfalarını çevirirken gülümsüyordu. "Her seferinde aynı şeyi söylüyorsun."

"Ya evde hayaletler varsa?" Haritayı inceleyip balık tutabileceğimiz bir yer arıyordum. Diğer yandan sohbet açmak istemiştim.

Babam kahkaha attı. "Hayaletlere inanmıyorsun, öyle değil mi Zach?"

Annem kitabından başını kaldırdı. "Ben hayaletlere inanırım."

Babam anneme bir bakış attı. "Hayır, inanmazsın."

"Hiç hayalet gördün mü anne?"

Daha annem ağzını açamadan, babam "Galiba balığa gitme vaktimiz geldi" dedi.

Dikkatimizi dağıtmak için seçtiği nehrin ismi şu an aklımda değil; ama dar ve derin olduğunu hatırlıyorum. İki yanında kızılcık ve kestane ağaçları vardı; neredeyse bileğim kadar kalın yabani asmalar ağaçların gövdesini sarmıştı.

Balık avlama rutinimizi aynen gerçekleştirdik: Oltalar monte edildi; sinekler seçildi. Ok gibi fırlayan ve nehrin üzerinde süzülerek ilerleyen yumurtadan yeni çıkmış yusufçuklar, seçim yaparken bize çok yardımcı oldu. Annem orduda kullanılanlardan, eski bir battaniyeyi yere serdi ve ben babamın ardından akıntının ters yönünde ilerlerken romanına gömüldü. Bazen, balık tutmak babamı daha konuşkan biri yapardı. Çocukluk anılarını ya da kafasından o an geçmekte olan düşünceleri bonkörce ortaya sererdi. Fakat o gün sessizdi. Belli ki annemin hayaletlere inandığını söylemesi, onu rahatsız etmişti. Buzul Çağı'nın yonttuğu kayalara çarpan suyun gürültüsü duyuluyordu; ağaç gövdelerinden bazıları yıldırımla yıkılmıştı. Fakat biz bunlar hakkında konuşmuyorduk; çünkü babam düşüncelere gömülmüştü. Nelerin kötüye gidebileceğini hesaplıyordu.

Şans eseri kendimizi bulduğumuz bu kıvrımlı nehir, henüz on ikisine bile gelmemiş bir oğlanın balık tutmasına elverişsizdi. Babam bile zorlanıyordu. Akıntının iki yanında büyüyen dallar, gitmek istediğim doğrultuda ilerlememe mani oluyordu. Oltama dallar ve asma yaprakları takılıyordu. Üç sinek kaybedip oltamı iki kere suya düşürdükten sonra babama, "Çok zorlanıyorum" diye bağırdım.

"Geldik işte."

"Bu başka bir yere gidemeyiz mi demek?"

"Aklında neresi var?"

"Somerset'in çok uzağında değiliz."

"Bunun balık tutmakla ilgisi ne?"

"Yüzmeyi öğrenmeden önce, bizi götürdüğün nehri hatırlıyor musun? Alabalıklarla doluydu ve hiç ağaç yoktu."

Babam gözlerini tuzağa düşürmeye çalıştığı balığın gölgesinden ayırdı ve bana baktı. "Bunun iyi bir fikir olduğunu sanmıyorum." Bana doğru ürkmemden korkuyormuş gibi yavaşça yürüdü.

"Neden?" Baldırımın arkasına konan sivrisineğe vurdum.

"Oraya gidersek arabayı hastaneye park etmem gerekir."

"Ne olmuş? Oradaki bütün doktorları tanıyorsun."

"Risk alamam."

"Ne riski, Tanrı aşkına?"

Tam o anda sivrisinek diğer bacağımı ısırdı.

"Casper hücresinin penceresinden dışarı bakıp bizi görebilir. Bu kötüleşmesine neden olur."

"Nasıl bir kötüleşme?" Babam, Casper hakkında konuşmaktan hoşlanmıyordu.

"Onu üzebiliriz."

"Beni neden boğmadığını hiç anlattı mı?" Soru aklıma, oltaya yakalanan bir balık gibi takılmıştı.

"Hayır."

"Sence neden yapmadı?"

"Keşke bilebilseydim."

"Sence günün birinde bize söyler mi?"

Babam başını "hayır" anlamında salladıktan sonra ellerini omuzlarıma koydu. Görmemi istediklerine baktığımdan emin olmak ister gibi, beni kendisine yaklaştırdı. "Artık Casper'ı unutma zamanı."

"Ya unutamıyorsam?"

"Bazen bir konu hakkında konuşmayı bıraktığında, en sonunda onu düşünmekten de vazgeçersin." Bunu Jack konusunda denemiş olmalıydılar.

"Yani ondan bahsedemez miyim?"

"Hayır, benimle onun hakkında istediğin zaman konuşabilirsin." Bunu söylemesi, beni memnun etmişti. Fakat babamın sözü daha bitmemişti. "Elbette, bu tartışmaktan çok hoşlandığım bir konu değil.

Bu yüzden önce iyice düşünüp, eğer kararlıysan konuyu açmalısın." Ellerini omzumdan aldı.

"Ne demek istiyorsun?"

"Yalnızca bu konuyu annenin önünde açma."

"Neden?" Cevabı biliyordum; ama bir de babamdan duymak istedim.

"Onu üzebiliriz." Annemle, Casper'ın ortak bir yönü olması beni şaşırtmıştı.

***

O zamanlar, babamın kurallarına uyarak balık tutmak benim için kolaydı. Böylece epey zaman geçirdik. Casper'dan bahsetmemek onu unutmamı sağlamadıysa da her geçen gün aklıma daha az geliyordu.

1966'da, bütün aileyi hayrete düşürerek, babam taşınacağımız evi bulmakla kalmadı, onu satın da aldı. Bir zamanlar hangar olarak kullanılan bu bina, siyahlı beyazlı mandıra ineklerine ev sahipliği yapmıştı. Bina yüz yıl önce, ceviz ağaçlarına, iki bıçaklı baltalarla şekil verilerek yapılmış kirişlere oturtulmuştu. Dağın eteğine inşa edilen bina, dört katlıydı ve temelini oluşturan taş ve kayalar, traktörlerle buraya taşınmıştı. Evin duvarlarını oluşturan kerestelerse, Hunderton'da köklenen ağaçların beş buçuk metre eninde kesilmesiyle elde edilmişti. Bu iş için iki adam ellerinde testereler ter dökmüştü; bina adeta hamallık abidesiydi. Babamın hoşuna giden ne binanın duvarla çevrilmemiş samanlıkları ne taştan oyulmuş sevimli inek sağma bölmeleriydi; babam inşaat sırasında harcanan emekten etkilenmişti.

Bir yıldan az bir sürede, babam mutfak, banyo, tesisat ve büyük pencerelerin inşası için para ayırmayı başardı. Büyük pencereler, binayı yazın sıcak, kışınsa soğuk tutacaktı; ama babamın kapıyı çalmalarına sekiz yüz metre kala ziyaretçileri fark etmesini de sağlayacaktı.

Babamın Friedrich kabilesine yuva olarak seçtiği bu hangarın en güzel yanı, binanın yanı sıra bize temin ettiği on iki dönümlük pas-

ta şeklindeki araziydi. Bu arazinin üzerinden bir nehir, daha doğrusu bir dere akıyordu; dere aynı zamanda arazinin de en uzun sınırını çiziyordu. Kimi yerde derenin genişliği dört buçuk metreyi buluyordu ve bir metre yükseklikten dökülerek boy derinliğinde bir havuz oluşturuyordu. Şelalenin dibindeki bu havuz, gölgeleri seven, vahşi alabalıklara ev sahipliği yapıyordu. Buraya Soğuk Dere denmesi umurumda değildi; benim için bu dere, dünyanın en büyük nehriydi. Orada babamla aramızda kurulan bağın ömrü hafta sonlarının birkaç saatiyle sınırlanmayacak, sonsuza dek yaşayabilecekti.

Babam evi almaya karar verdiğinde, dünyalar benim olmuştu. On iki yaşıma geldiğimde, su sesinin üzerimdeki sakinleştirici etkisini fark etmiştim. Ana karadan bilinmez bir denize akan nehrin kenarında, kendimi kaybediyor, endişelerimden arınıyordum; tıpkı babam gibi... Fakat o yıl babam, kendisine bir sığınak inşa etmekle meşguldü; ben de kendime istemeye istemeye başka meşgaleler buldum.

O yıl, Becky güzel sanatlar fakültesinde lisans öğrencisiydi; bu sayede hem resim yapıyor hem New York'ta yaşıyordu. Tablolarının boyu büyüktü; iki, bazen iki buçuk metreyi buluyordu. Tablolara genellikle bir aile çizerek başlardı; anne, baba ve birkaç çocuk... Derken balmumuyla karıştırdığı kalın bir boya tabakasıyla tuvali kaplardı; sonra eline ıspatulayı alır ve boyayı kazımaya başlardı. "Madem boyayı kazıyacaktı, hiç sürmeseydi" diye düşündürürdü.

Annem Becky'nin kendi stilini oturttuğunu düşünüyordu. Babamsa, "Umarım hayatını resim yaparak sürdürmene imkân sağlayacak zengin bir koca bulursun; zira onları Lazlo ve benim dışımda kimse satın almıyor" derken komik olduğunu sanıyordu.

Lucy de kendi stilini arıyordu. Lise son sınıf öğrencileri arasında başından iki nişan geçen bir başkası yoktu. Ayrıca gizli gizli üçüncü nişan partisini planlıyordu. Willy ve ben babamın çıtası sürekli yükselen hayallerini Aziz Luke's Lisesi'ne kabul alarak gerçekleştirmiştik. Aziz Luke's züppe oğlan çocuklarının gittiği özel bir okuldu ve bu açıdan Hamden Lisesi'nden farklıydı.

Annem ve babam ama özellikle babam, Aziz Luke's Lisesi'ne gitmemizin ne kadar önemli olduğunu tekrarlayıp duruyordu. Eğer bu okul bizi reddederse hayatımıza ezik insanlar olarak devam edeceği-

mizi söylemediyse de, insanların ezik olduğumuzu "sanacaklarını" vurguladı. Reddedilmemizden o kadar korkuyordu ki başvurularımızı onunla yazmamızı istiyordu. Kariyeriyse gelecek sekiz haftayı annemle birlikte Güney Amerika'da geçirmesini gerektiriyordu. Bu yüzden kabul almamızı çok önemsemesine rağmen, bizi başvurularımızı postalamayı ertelemek zorunda bıraktı. Güney Amerika'ya yeni bir antidepresanı oradaki insanlar üzerinde denemek için gitmişlerdi. Eve döndüğünde insanların psikolojisinin düzelmesi için ihtiyaçları olan tek şeyin iyi bir tesisat sistemi olduğunu düşünüyordu. Sanırım bu geziye en çok da kabul almazsak kendini suçlayabilsin diye gitmişti. Her neyse, sinir bozucu birkaç ayın ardından, yaz ortasında nihayet kabul mektuplarımız posta kutumuzdaydı.

Balık tutmak benim ilgimi eylülde Aziz Luke's Lisesi'ne gidecek olmaktan daha çok çekiyordu. Okul, okuldu işte... Daha fazlası değil. Ama Willy için durum farklıydı; ağabeyim babamdan bile daha heyecanlıydı. Havalara uçmuş, ellerini çırpmış ve "Evet" diye bağırmıştı. Aziz Luke's koşu takımı, dört yıl arka arkaya eyalet şampiyonu olmuştu.

Ağabeyimin başlangıçtaki neşesi babamın açıklamasından sonra uçup gitti. Babam, "Willy, biraz düşününce, ilk yılını tekrar okumanın daha iyi olacağına karar verdim" demişti. Willy artık havalara uçmuyordu; kendisini o kadar kandırılmış hissediyordu ki bu hisle yanakları kıpkırmızı olmuştu. Ağabeyim ikinci sınıfa geçmek için sabırsızlanıyordu. Willy okulda başarılıydı ve dört gözle bizden uzaklaşıp üniversiteye gideceği günleri bekliyordu.

"Neden?" Willy'nin sesi fısıltı gibi çıkmıştı.

Babamın cevabını duysanız, ağabeyime jest yaptığını düşünürdünüz. "Senin gibi spor bursuyla okuyan oğlanların çoğu, devlet okulundan özel okula geçince bir önceki sınıfı tekrar okurlar."

"Sınıfta kalan çocuklar aptaldır; ben zekiyim."

"Aynen öylesin. Ve zeki olduğun için, bir yıl fazladan antrenman yapmanın üniversiteye giriş koşusunda sana sağlayacağı avantajı anlayabilirsin." Babam koşu takımını önemsiyor taklidi yapıyordu. Halbuki onun için kazanmak mühimse de yarışın kendisi sıkıcıydı.

Willy bakışlarını babama dikip gülümsedi. "Gerçek sebep nedir?"

Sanki ağabeyimin yüzünde sadece babama görünen hüzünlü bir iz vardı. Ellerini benim ve Willy'nin omuzlarına koydu. "Düşündüm de eğer birinci sınıfı tekrar edersen, son sınıfa geçtiğinde Zach da ilk sınıfa başlamış olacak. Bir yıl, aynı lisede okursanız, düşündüğünüzden daha çok ortak noktanız bulunduğunu fark edebilirsiniz."

Willy benim yüzümden hayatına set konulduğunda benden tiksinirdi. Birkaç saniye içinde babam, ağabeyimle aramdaki uzaklığı üçe katlamıştı.

Willy haklıydı; geçinmesi kolay bir kardeş değildim. Aramızdaki kavgaları hep ben başlatırdım ve onun kazanmak üzere olduğunu anladığımda, zorbalıkla üste çıkardım. Onu öyle bir çıkmaza sokardım ki kazanmasına imkân vermezdim. Ama aramızdaki esas ayrım çok daha mühim bir temele dayanıyordu. İlişkimiz karşılıklı hor görme üzerine kuruluydu. Willy başkalarının kendisi hakkında ne düşündüğüne hiç önem vermezdi; diğer yandan ben, insanları aşırı önemserdim.

Aziz Luke' s Lisesi'nden yanıt aldığımız gece, babam bizi Ryland Inn adlı bir restorana götürdü. Lazlo da bize katılmak üzere New York'tan gelmişti. Gelir gelmez şampanya sipariş etmiş ve bana Zuza'nın gönderdiği hediyeyi uzatmıştı. Hediyem, kanatları olan bronzdan yapılmış ufak bir beyin heykeliydi. Artık benim bir nehrim vardı ve Aziz Luke' s Lisesi'ne kabul edilmiştim; iyi bir geleceğin çantada keklik olduğunu düşünüyordum. Tuvalete gitmek üzere karides kokteylimin başından kalktığımda, Willy arkamdan geldi.

"Benim gibi bir ağabeyin olduğu için şanslısın." Yandaki tuvaleti kullanıyordu ve bu cümleyi söylerken, eyalet koşu şampiyonasında ikinci gelerek kazandığı kravat iğnesiyle oynuyordu.

"İkimiz de şanslıyız."

"Ben kazandığım şeyler için mücadele ettim. Sendeyse acemi şansı var."

"Balıklar seni sevmediği için beni kıskanıyorsun." Eğer iyi vakit geçiriyor olmasaydım ona, *babam en çok beni sevdiği için kıskanıyorsun*, derdim.

"Aziz Luke' s Lisesi'nde balık tutma dersi verdiklerini sanmıyorum."

"Bu ne demek şimdi?"

"Öğrenci seçme sınavındaki soruların yarısına yanlış cevap verdiğini bana kendin söylememiş miydin?"

"Ne olmuş yani?"

"Yani okula alınmanın tek sebebi antrenörün beni takımda görmeyi çok istemesiydi. Çünkü babam okula ikimizin beraber girmesini şart koşmuştu. Ayrıca onlara Casper yüzünden psikolojik bir korku yaşadığını da söyledi."

"Bunu sana babam mı söyledi?"

"Seninle tanıştırmadan önce herkese bunu söyler. Herkesin sana iyi davranma nedeni bu, zavallı Zach." Sifonu çekti ve bana ortaya koyduğu olasılık üzerinde düşünecek zamanı tanıdı.

Ertesi sabah, babama kahvaltı masasında yönelttiğim ilk soru, "Aziz Luke' s Lisesi'ne gitmek zorunda mıyım?" oldu.

"Oraya gitmen için gerekli tüm bedelleri ödedik." Bunu söylerken sadece okul parasını kastetmiyordu. "Sorun ne?"

Ona Willy'nin söylediklerini anlattım. Bu sırada babam pencereden dışarı bakıyordu. Durduğu yerden üzerindeki şortla yokuş aşağı koşan Willy'yi görebiliyordu; ağabeyimin kışlık iç çamaşırları şortun altından sarkıyordu. "Baba, söyledikleri doğru mu?"

"Bu Willy'nin inanmak istediği gerçek."

"Yalan mı söylüyordu?"

"Giriş sınavında çuvallamadın."

"Bunu vazgeçmemden korktuğun için söylüyorsun."

"Sana bunu söylemeyecektim ama aynı seviyedeki öğrenciler arasından sen birinci geldin; en yüksek puan seninkiydi."

"Ama sanıyordum ki..." İkimiz de okulda pek başarılı olmadığımı biliyorduk.

"Belki de sandığından daha çok şey biliyorsundur."

Bu fikri sevmiştim. Bu sevinci sindirdikten sonra, "Willy benim yüzümden sınıf tekrar edecek. Neden peki?"

"Bunu Willy için yaptım; senin için değil. Kim olduğuna karar vermek için biraz daha zamana ihtiyacı var."

Willy'den hoşlanmamama rağmen, babamın aynı sınıfı tekrar ettirerek ağabeyime haksızlık ettiğini düşündüm. Fakat biliyordum ki babam haksızlık etmeye değil, ilk oğlu için bir iyilik yapmaya çalışı-

yordu. O an, tek umursadığım babamın ilgisini üzerimde tutmaktı; kendimi daha da iyi hissetmemi sağlayacak bir şeyler söylemesini istiyordum.

"Ama baba, anlamadığım şey şu ki sandığımdan daha çok şey biliyorsam, neden okulda daha başarılı değilim?"

Babam bu soruyu sorduğuma memnun olmuştu. "Belki bana kızgın olduğun içindir."

"Sana neden kızayım ki?"

"Bunu bana sen söyleyeceksin." Dediğim gibi, babamla karada yaptığınız konuşmalara dikkat etmeliydiniz.

***

Artık ağabeyimin ehliyeti vardı. Babam, Willy bana dostça davransın diye sanki ona Pontiac Skylark'ı rüşvet olarak vermiş, kendisine de püskürtmeli motoru olan deri döşemeli bir Volvo almıştı. Muhtemelen babam Skylark'ı tutup Willy'ye Volvo'yu verseydi kardeşim işbirliği yapmak için daha istekli olurdu.

Bildiğim şey şuydu ki Willy, "hayır" demekten hoşlanıyordu. Babamsa, diğer tüm babalar gibi, çocuklarının "evet" dediklerini duymak istiyordu. Willy, ev bakarken eşlik etmesi istendiğinde babama "hayır" cevabını vermişti; balığa gitme teklifine de cevabı aynıydı. Hatta kendisini Oreos yemeye verip etrafına yağdan bir koza ördüğü zamanlarda bile babama tek dediği "hayır" idi.

Oysa babama "evet" derseniz, kendisini size yakın hissederdi. Başlangıçta bu size kendinizi özel ve güvende hissettirirdi. Örneğin sorunlarınız hakkında onunla konuşabilirdiniz. Ama ona bir kez sorunlarınızdan bahsettiğinizde bu artık sizin değil, onun sorunu olur, sizi çiğneyip geçerdi.

Annem ve babamın Güney Amerika'daki ilaç araştırmasından döndükleri günü hatırlıyorum. Babam ailece bir şeyler yapmamız konusunda ısrarcıydı. Willy ve ben ne yapmak istediğimiz konusunda bir türlü aynı fikirde olamadığımızdan babam bizi, *60 Minutes*'in*

* 1968'den bu yana Amerika Birleşik Devletleri'nde yayınlanan bir haber programı. 60 Minutes, 60 Dakika anlamına gelmektedir. (ç.n.)

başına oturttu. Programın konuğu babamın arkadaşı olan ve evimize de girip çıkan şu psikiyatrdı. Adam televizyonda antidepresanlar hakkında konuşuyordu; hatta bir ara babamın adını da andı. Babam durumu omuz silkerek karşıladıysa da televizyonda babamdan bahsedilmesi bana çok etkileyici geldi. Babamın yorumuysa, "Bu durum hayatımı değiştirmeyecek" olmuştu.

Babamın ismini duyduktan sonra, benim adım da televizyon programlarında geçsin diye ne yapmam gerektiğini düşünmeye başladım. Bu düşünce beni endişelendiriyordu; çünkü babamın beklentisinin de bu olduğunu biliyordum. O gece akşam yemeğinde babama, "Sence hangi alanda çok başarılı olurum?" diye sordum.

Annem, babamın adına cevap vermede acele etti ve "Her ikinizin de başarılı olacağı bir sürü şey var" dedi. Fakat ben babamın cevabını duymak istiyordum. Willy bile konuyla ilgilenmiş görünüyordu. İkimiz birden cevap bekleyerek babama bakıyorduk.

Boğazını temizleyip iç geçirdi. "Eğer çocuklarım olmasaydı çok daha başarılı ve ünlü olabilirdim. Çocuklarımın olması elbette hoşuma gidiyordu. Baba olmak benim için önemliydi."

Bu annemin duymak istediği cevap değildi. "Zach kendisi hakkında bir soru sordu. Senin hakkında değil."

"Benim hatalarımdan ders çıkarmalarını istiyorum."

Willy masadan kalkmak için izin istedi ve koşmaya gitti. Babamın söylediklerini sindirmek üzere masada tek başıma bırakılmıştım. Babam, *60 Minutes*'in onunla da röportaj yaptığını fakat montajda bu kısımların çıkartıldığını o gün elbette söylemedi.

Birkaç ayda bir, annem ve babam bir anda çocukları olduğunu hatırlıyor ve Willy'yle beni, annemin deyimiyle "oğlanlar için yapılan etkinliklere" yollamaya çalışıyorlardı. Bu etkinlikler bazen tıbbi antikaların (Grover Cleveland'ın tümörü, alın kısmında bir boynuz bulunan bir adamın kafatası, cüce iskeletler ve favorim olan dünyanın en uzun kalın bağırsağı) sergilendiği, yolumuzun üzerindeki Mütter Müzesi'nde verilecek bir molayı da kapsayan Philadelphia Sanat Müzesi'ne bir gezi demekti. Bazense Lazlo'nun Long Island'ın ucundaki yazlık evinde geçirilecek uzun bir hafta sonuydu. Willy bu etkinlik önerilerini "hayır" diyerek yanıtlardı; reddetmesinin sebebi-

ni de hazırlanması gereken yarışlar olarak gösterirdi. "Hayır" dediğinde, tıpkı 35 dakika 40 saniyede on bin metre koştuğu zamanlardaki gibi Willy, kontrolün kendisinde olduğunu hissederdi. Bu ona son sözü söyleme fırsatını verirdi ve onu durmadan bir şeyler isteme ve sevilmeyi bekleme zincirlerinden azat ederdi.

Ben o zamanlar on dört yaşıma girmek üzereydim ve insanları hep memnun etmeye çalışırdım. Sorun şuydu ki yetişkinleri memnun etmede, yaşıtlarımı memnun etmekten daha başarılıydım. Yalnız bir çocuktum; anne yarısı ablalarım artık bizimle aynı evde yaşamıyorlardı. Aslında hasretini çektiğim onların varlığı değildi; ben etrafımda güldürebileceğim birileri olsun istiyordum. Başkalarının ilgisini başka yöne çekmek, kendi ilgimi başka yöne çekmek için kullandığım yöntemdi. Yetişkinler zayıf yönlerimi fark etmiyorlardı. Ama yaşıtlarım bu yönlerin kokusunu bir kilometre öteden alıyorlardı. En fenası, hoşlanılmanın beni tatmin etmemesiydi; illa ki herkes tarafından sevilmeliydim; hatta kardeşim Willy bile beni sevmeliydi.

Willy'yle anlaşamamamız için gerekli tüm geçerli sebeplere sahiptik; aramızdaki yaş farkı, ergenlik çağıyla artan testosteron miktarıyla ve ablalarımı Willy'ye güldürmenin zevkine varmak için yaptığım zalim şakalar, ağabeyimin bana eşlik etmek için lisenin bir yılını tekrar etmek zorunda kalmasıyla birleşmişti. Bir psikiyatr, bir keresinde bana Jack öldükten sonra, Willy'nin ailenin tek oğlu olarak kalmanın sefasını sürdüğünü söylemişti; bu yüzden ağabeyim doğumuma içerlemişti. Belki de... Ama şimdi geriye baktığımda görüyorum ki benim "hayır" demem, babam için farklı bir anlam taşıyordu.

Willy sinirini açıkça ifade etse, kulaklarımı çekse, enseme bir şaplak patlatsa ya da Aziz Luke's Lisesi'ndeki diğer çocukların ağabeyleri gibi bana "sik kafalı", "peynir kurdu" ya da "köpek nefesi" dese, durumu çok kafama takmazdım. Ama Willy, bana yapılabilecek en büyük işkenceyi bulmuştu; kaldıramayacağım tek şey yok farz edilmekti. Maratonlara katılarak edindiği disiplini beni tamamen yok farz etmek için kullanıyordu. Dünyadan silinmişim gibi hissediyordum. Bu hissin esas sebebi babamın davranışlarıydı; ama Willy de bu hissi pekiştirmek için elinden geleni yapıyordu.

Kullanmayı aslında hiç istemediği steyşın arabayla okula tek ke-

lime konuşmadan giderdik. Eğer cevaplamak istemediği bir soru sorarsam, radyoyu açardı. Okula birlikte gitmeye başladığımız ilk gün bir huy edinmiştim ki bunu hep sürdürdüm: Yolu yarıladığımızda, o gün ihtiyacım olacak bir şeyleri unuttuğumu fark ederdim. Yazdığım makaleyi, kitabımı, dönem ödevimi, annemlerin öğretmenime göz nezlesi olduğumdan beden eğitimi dersine katılamayacağımı yazdıkları notu ya da Benjamin Townsend Enstitüsü'ne yapılacak sınıf gezisine gidebilmek için yazdırdığım izin kâğıdını evde unuturdum. Kardeşim taş kalbiyle her seferinde bana aynı cevabı verirdi: Hayır. Sonra bir de yarım ağız gülümserdi.

"Neden?" Ona yalvarırcasına sorardım.

"Benim arabam, benim kurallarım."

"Ama bu çok önemli."

"Bu sana bir ders olur ve belki büyümeye başlarsın."

Aziz Luke's Lisesi'ne vardığımızdaysa, dünya üzerindeki varlığım sanki daha da silikleşirdi. Koridorda karşılaştığımızda, yanımdan bir selam bile vermeksizin geçerdi. Annemlere akşam yemeğinde, bu yaptığını anlattığımdaysa, beni görmediğine yeminler ederdi. Bunun üzerine ben "Saçmalık" diye bağırınca Willy, gülümsemek yerine yüzünü buruşturarak babama bakar ve "Baba, öz kardeşime selam vermemek için başka ne gibi bir gerekçem olabilir ki?" derdi.

Ona yalancı demem işleri daha da kötüleştirirdi; çünkü Willy beni "Paranoyaklaşıyor" diyerek yanıtlardı. Kendisindeki paranoya hakkında bir şeyler bilen babam, bana sempati duyar ama şüpheyle de bakardı. Acaba bu huyu, inatçı saçlar ve köprülü ayaklarla birlikte en küçük oğluna geçmiş olabilir miydi?

Yarışlar sayesinde, Willy çabucak arkadaş edinmişti. Onu, arkadaşlarıyla soyunma odasında ya da duşta çırılçıplak dolanıp kaslarını esnetirken veya kıllı göğüslerini sabunlarken görüp de bir deri bir kemik kalmış, sivilceli vücudumla, hayalarımdaki seyrek tüyleri havlunun ardına saklayarak yanlarına yanaştığımda, bana "Ne haber, küçük kardeş?" ya da "Nasıl gidiyor, Kaplan?" (en nefret ettiğim hitap şekli buydu) diye seslenirdi. Dostça davranıyordu çünkü öz kardeşini tanımıyor gibi yapması garip karşılanırdı ve ağabeyim asla garip olarak anılmak istemezdi. Normal görünmek için uyguladığı disip-

linle, bana herkesin içinde "Kaplan" ya da "küçük kardeşim" diye seslenirken, sesinde hiçbir ironiye rastlayamazdınız. Willy beni paranoyak olmakla suçladığında babamın bana nasıl baktığını düşündükçe, gerçekten paranoyak mıyım diye merak eder olmuştum.

İçinde bulunduğum bu duygusal sarmalı zihnimde yaratıyor olma ihtimalini kafamda evirip çevirmeye başladığımdan beri, dünya benim için ansızın korkunç bir yere dönüşmüştü. Kısa zamanda tüm vaktimi kafamın içinde neler olduğunu düşünmekle geçirir olmuştum; ayrıca sınıf arkadaşlarımın kafatasında neler döndüğüne de kafa yoruyordum. Onları doğru mu duymuştum? Dediklerinde içtenler miydi? Çok geçmeden öğretmenlerim, beni ayakta uyumakla ve derslere yoğunlaşmamakla suçlamaya başladı. İki şeyi aynı anda düşünmek zordu; özellikle bu düşüncelerden biri "Ben deli miyim?" olduğunda.

Aklımdan geçenlerin gerçekliğinden duyduğum şüphe arttıkça, daha unutkan biri haline gelmiştim. Uykusuzluk çekiyordum ve tabiatımda zaten bulunan düzensizlik barizleşmişti. Evde bir şeyler unutmaksızın okula vardığım olmuyordu. Elbette ki ağabeyimden geri dönmemizi rica ettiğimde hatta dönelim diye yalvardığımda, en azından arabayı durdurup benim geri dönmeme izin vermesini istediğimde, cevabı her zaman dostça söylenmiş bir "hayır" oluyordu.

Ödevimi bir gün geç teslim ettiğimde, öğretmen notumu kırıyordu. Teslim etmeyi iki kez unutursam hem bir notum daha kırılıyor hem uyarı cezası alıyordum ki bu ceza ders bitse de okulda kalmam demekti. Unutkanlığımın üçüncü gününde cezam, cumartesi sabahı eve gitmemek ve Kral James İncili'ndeki pasajların kopyasını çıkarmak oluyordu.

İngilizce öğretmenim Bay Fagin, *Pride and Prejudice** üzerine yazdığım makaleye hakkı pekiyi olduğu halde zayıf verdiğinde, bana "Evde ters giden bir şeyler mi var?" diye sormuştu.

Başımı "hayır" anlamında sallamıştım; çünkü nereden başlayacağımı bilemiyordum. Babam ona istediği kadar "özel" desin, Homer aslında deliydi. Ida, teosofistti ki bu babama göre "kaçık" olmak demekti. Ayrıca babamın çorap krizleri vardı. Ya beni hasta eden şey, gen-

* Austen, Jane; *Aşk ve Gurur*, Can Yayınları, İst., 2007. (y.h.n.)

lerle bana taşındıysa? Bay Fagin çekindiğimi hissetmişti. "Belki de okulun rehber psikoloğuyla konuşursan kendini daha iyi hissedersin."

"Benim babam psikolog."

"Anlıyorum."

Derken endişelerimi babamla paylaşmayı düşündüm. Her yanı raflarla kaplı, ofis olarak da kullandığı yatak odalarına gidip annemle beraber üniversiteden dönmesini bekledim. Kâğıtları uçmaması için kullandığı devasa hapa bakarken, bunlardan kullanırsam kendimi daha iyi hisseder miyim diye düşündüm. Sonra aklıma Casper ve babamın onu kapattığı yer geldi. Somerset gibi bir yerde muayene edilme riskini alamazdım; bu yüzden raflardaki en kalın tıp kitabını alıp odama çekilmeye karar verdim.

Teşhis koymayı kolaylaştıran, istatistiksel akıl sağlığı rehberinin bu eski baskısı, hastalığımı bulmama yardımcı olamadı. Aslında bana dört temel seçenek sunuyordu; buna göre ya embesildim ya depresif ya şizofren ya da psikopat. Psikopatlara sabıkalı akıl hastaları da deniyordu. Embesil olduğuma ihtimal vermedim; bu, elbette kendimi beğenmişliğimden ya da Aziz Luke's Lisesi'ne gitmemden kaynaklanmıyordu. İhtimal vermedim çünkü özürlü olsaydım, ağabeyim bana daha kibar davranırdı. Sayfaları çevrilmekten yıpranmış, 1940'lardan kalma bir başka ciltten de ergen şizofrenisi üzerine Dr. Gunderfeldt diye birinin yazdığı makaleyi okumaya çalıştım: *Çelişik duygular, ilgisizlik, kişinin sadece kendisinin bilebileceği gerekçelerle acı çekmesi...* Dr. G. sanki bana sesleniyordu. Ama Gunderfeldt'in hastalarının siyah beyaz fotoğraflarına bakana kadar paniğe kapılmadım; hastaların kimlikleri, gözleri siyah bantla kapatılarak gizlenmeye çalışılmıştı. Yüzleri maskeli olsa dahi bu hastaların buruşuk suratlarında kendimden izler buluyordum.

Casper'ın o gün beni boğmama sebebinin, bende kendisini görmesi olduğuna karar vermiştim; benim de onun gibi olduğumu hissetmişti. Babam odamın kapısını açtığında duyduğum şüphe, sanki gözlerim, kulaklarım, burnum ve boğazımdan etrafa yayılıyordu.

"Ne okuyorsun?"

Gunderfeldt'i yatağımla şiltenin arasına, ağabeyimden bana kalan porno dergilerin yanına saklayacak kadar vaktim yoktu. Babam

gülümsedi ve akıl sağlığı rehberini elimden aldı. "Babasının oğlu." Babam kitabı neden aldığımı anlamamıştı. Benimle gurur duyması, kendimi daha kötü hissettirdi. "Peki, ne düşünüyorsun, Zach?"

"Deli olmak hiç eğlenceli değil."

* * *

Gunderfeldt'in kitabının içindekiler bölümünde ya da akıl sağlığı rehberinde "insanları gizlice dinleyen ergenler" üzerine bir makale bulamadıysam da, kilitli kapılara kulak dayamanın ve annemle babamın yatak odalarının önünde oyalanmanın sağlıklı bir davranış olmadığını biliyordum. Babamın raflarındaki kitapları ve bu kitaplarda adı geçen normlarla sapmaları referans aldığımda, şunu net biçimde gördüm: Paranoyaklar, insanların haklarında kötü şeyler söylediğine inandıklarından kafayı yiyorlardı. Ama kitaplarda, insanların hakkınızda berbat şeyler düşündüğüne inandığınızda ve zamanla bu inanışınızda haklı olduğunuzu gördüğünüzde nasıl bir hastalığa yakalandığınızı bulamamıştım. Haklı olmanız bir şey değiştirmiyordu; eğer insanlara kafayı taktıysanız, hastasınız demekti.

Aziz Luke' s Lisesi'ndeki ilk yılımın mutsuz geçen üç dört ayı boyunca, annem ve babam her zamanki gibi geç saatlere kadar eskiden samanlık olan mutfağın üst katındaki yataklı ofislerinde çalışıyorlardı. Bu eski ahırdaki çatlaklar, açık alanlar ve yalıtımsız duvarlar, aralarında geçen konuşmaları dinlemeyi kolaylaştırıyordu; özellikle de ödevimi odalarının tam altındaki mutfak masasında yaptığım düşünülürse...

Annemin daktilodan çıkardığı ses, kulaklıkla dinlediğim Cream albümüne tempo tutuyordu. Anne ve babam, ödevlerimi yaparken rock & roll dinlememden hoşlanmazlardı. Bu yüzden eğer aşağıya inerlerse duyayım diye, kulaklıklardan birini takmazdım.

O sırada grubun "Sunshine of Your Love" [Aşkının Gün Işığı] isimli parçasını dinliyordum. Babam nikotinik asidin ruh hali üzerindeki etkilerine dair, birbirini kovalayan düşüncelerini anneme aktarıyordu. Eric Clapton'ın sol kulağıma, *I've been waiting for so long, to be where I'm going*, dediği sırada annem yazmayı bıraktı.

Babamın, anneme "Nora, Tanrı aşkına ne diyorsam onu yaz" dediğini duydum.

"Zach için endişeleniyorum." Sesi sanki üst kattan değil de daha uzaklardan geliyor gibiydi.

"Onun yaşındayken benim aklım da bir karış havadaydı. Hormonlar yüzünden." Jack Bruce'un altı telli basgitarı beynimin sol yanına güm güm vuruyordu. *Da-nanh-nah-nah-nahn-Duh-nuh-nuh-da-nuhn-nuh.*

"Benim gibi olmasından korkuyorum."

"Eğer senin gibi olacaksa, bu iftihar listesine girecek demek." Annem her nereye varmak istiyorduysa, babam buna espri yaparak engel olmaya çalışıyordu.

"Bir zamanlar yaşadıklarımı yaşamasın istiyorum. Sanki kendinden uzaklaşıyor gibi."

"Oğlumuz doğum sonrası depresyonundan mustarip olamaz. Bu fiziksel olarak imkânsız."

"Sence bunca yıl benim sorunum bu muydu?"

"Evet, bence öyleydi. Bazen iyileşme, öngörülenden daha çok zaman alır."

"Aman Tanrım!" Annem neredeyse bağırıyordu. "Senin gibi zeki bir adamın bazen böyle aptalca şeyler söyleyebildiğine inanamıyorum."

"İkimiz de acı çektik."

"Ben burada Zach'tan bahsediyorum!" Annem artık alenen bağırıyordu.

"Zach'ın bir sorunu yok."

"Benim için de böyle demiştin."

Uzun bir sessizlikten sonra, babam teslim olurmuş gibi iç geçirdi. "Seni seviyorum."

"Bunu biliyorum." Annemin sesinde çaresizlik vardı; aslında benim hissettiğim de tam olarak buydu.

"Ne düşünüyorsun?"

"Bilmek istemezsin." Ben bilmek istiyordum. Annemden daha dolaysız bir yanıt almak için çabalamak yerine, babam alt kata indi ve kendisine bir bardak viski doldurdu.

Babam bunu itiraf etmediyse de o da benim için endişeleniyor olmalıydı. Çünkü annem aralıkta onunla beraber Amerikan Nöropsikoloji Farmakologları Birliği'nin Porto Riko'da yapılacak yıllık toplantısına katılmak yerine evde kalacağını söylediğinde itiraz etmedi. Bir ay sonra Tokyo'ya uluslararası psikiyatri kongresine, üzerinde çalıştıkları bir makaleyi sunmak için davet edildiklerinde de annem, babamı yalnız bıraktı. O kış, annem kendisini bana adadı hem de bir zamanlar babama da gösterdiği şevkle.

Babamın zekâsını daha da parlatmak yerine, zihnimin loş ampulüne odaklandı. Artık meziyetlerini benim dilbilgisi hatalarımı, cümle yapımı, noktalama yanlışlarımı düzeltmek için kullanıyordu. Yazdığım kelimelerin üzerini kırmızı kalemle çizerken, tıpkı babam gibi uzun cümleler kurmamla dalga geçiyordu. Bana kısa cümlelerin güzelliğine tıpkı kendisi gibi hayranlık duymayı öğretti. Matematiği sevmemi elbette sağlayamadı ama en azından rakamları kâğıda inci gibi yazmamı sağladı. Böylece şansım doğru cevaba ulaşacak kadar yaver gittiğinde, öğretmenim cevabımı okuyabilecekti.

Akıntıya kürek çekmemem için bana hayatım boyunca sürecek liste yapma alışkanlığımı kazandırdı. Her akşam, yatağa gitmeden önce, not defterime ertesi gün hatırlamam gerekenleri yazıyordum; annem de başımda bekliyordu. Kullandığım not defterinin aynısından annemde de vardı; bunu aklını başında tutmak için kullanıyordu. Sabah olduğundaysa, beni listemi kontrol ederken izliyordu; akşam not ettiğim gibi kitaplarımı, kâğıtlarımı, ödevlerimi, temiz spor kıyafetlerimi çantama koyduğumdan ve hiçbir şeyi yüzüme gözüme bulaştırmadığımdan emin olmaya çalışıyordu. Okula giderken kullandığım deri el çantasını bana Noel'de hediye etmişti; çantanın üzerinde adımın ve soyadımın baş harflerinin altından kabartması vardı. Annem, kendi ifade ettiği şekliyle "kafamdaki tüm vidaları sıkmayı" öğretiyordu.

Evet, notlarım yükselmişti; ama hâlâ arkadaş edinmede başarısızdım. Aziz Luke's Lisesi'ne sekizinci sınıfı okumak için başladığımda, her şeyi evde unutan, ezik, yeni çocuktum; sınıf arkadaşlarım bana kırmızı kart göstermek üzereydi. Fakat annem vidalarımı sıkmayı öğretip de notlarım yükseldiğinde ve öğretmenlerim beni çok çalı-

şırsak ne kadar değişebileceğimize örnek göstermeye başlayınca arkadaşlığa daha az layık biri haline geldim. Şimdi liste yapıp duran bir inek ve yaşlı işi boktan çantasıyla öğretmene yalakalık eden, tüm sınıfı dipnot yazmayı öğrenmek zorunda bırakan biriydim. Annem makalelerime dipnotlar eklettiği için, şimdi sınıftakiler de eklemek zorundaydı. Tüm bunlar yetmezmiş gibi bir de ağabeyim vardı. Kaslı, çevik, yaşça büyük, karizmatik, kirli sakallı ağabeyim yarışlara katılıyor ve okula girdiğinde kuvvetli alkışlarla karşılanıyordu. Sınıf arkadaşlarım için durum çok açıktı. *Eğer bu herife öz ağabeyi bile selam vermiyorsa, biz neden verelim ki?*

Aziz Luke' s Lisesi'ndeki çocukların düşüncelerini umursamadığıma kendimi ikna etmeyi denedim. Fakat 4 Nisan'dan sonra bunun koca bir yalan olduğunu artık yadsıyamıyordum. 4 Nisan, Martin Luther King'in suikasta kurban gittiği gündü. Okul müdürü, yas için bir gün süreyle okulun tatil edileceğini söylediğinde, herkes alkışlayıp neşelendi. Kendime onların Luther King öldüğü için değil de sadece okul tatil edildiğinden mutluluk duyan aptal beyazlar olduklarını söyledim. Buna rağmen, onları affedemiyordum; alkış tutmuş oldukları gerçeği değişmiyordu ve bu davranış bana göre tüyler ürpertici ve çılgıncaydı. Bunların hepsini kafamda yarattığımı düşünerek eve geldim.

Günlerim cehennem gibi, gecelerim hararetliydi. Son listemi de tamamladıktan sonra, Gunderfeldt'i yatağımın altından çıkarıyor ve akıl hastalarının fotoğraflarını, ağabeyimin mastürbasyon yaparkenki haline benzer bir iştahla inceliyordum. İğreniyor ama çok da etkileniyordum. Artık yaptığım okumalar, Gunderfeldt'in ve akıl hastalığı rehberinin ötesine geçmişti. Nasıl bir akıl hastalığından mustarip olduğuma hâlâ karar vermiş değildim. Sanki en berbat hastalıkların hepsinin belirtilerini taşıyor gibiydim; bu hastalıkları anlatırken kullanılan bütün ifadeler bana uyuyordu. *Arkadaş edinmekte zorluk yaşar; tekrar eden ve amaçsız davranışlara aşırı zaman ayırır (ağ atma, balık tutma). Takıntılı ve kompulsif davranışları (bu huyumu annemden almıştım) vardır; kendisine ve etrafındakilere zarar verme amacı güden vahşi fanteziler kurar (ağabeyimin okul yolunda bana "hayır" dediği her sefer, direksiyona uzanıp arabayı şarampole sür-*

mek isterim; sırf yüzündeki gülümsemenin kayboluşunu görmek için hem de).

Sekizinci sınıfı okuduğum senenin baharı geldiğinde, beni hasta edenin ne olduğunu bilmesem de iyi olmadığımdan emindim. Belirtilerden en azından birini artık taşımayayım diye, sınıfın en yalnız iki oğlanıyla, Ortley ikizleriyle arkadaşlık kurdum. İrikıyım bu iki sekizinci sınıf öğrencisi, eğer anneleri aspirin sayesinde bir servet yapmamış olsaydı okuldan çoktan atılırlardı; çok kereler okulda saçma sapan davranışlar sergilemişlerdi. Derileri egzama yüzünden pul puldu ve fıstığa alerjileri vardı ki yanlışlıkla yemeleri ölümcül sonuçlar doğurabilirdi; bu korkuyla yaşıyorlardı. Eşit derecede itici olan Chas ve Peter adlarındaki bu kardeşlerle, onların balık tutmayı sevmesi benimse bir nehrimin olması dışında, hiçbir ortak noktam yoktu.

Gerekli tüm donanıma sahiplerdi: Orvis marka oltalar, madalyalı makaralar, babamın deyişiyle sahibini boğma tehlikesi taşıyan uzun, su geçirmez çizmeler. Eğer kendimi daha az deli hissetmek istiyorsam, bunun için çabalamalıydım; bu yüzden canlı yemle, 20 santimlik kurtlarla ve oltanın kancasına tutkalla yapıştırdıkları çekirgelerle balık tutmaya başladıklarında, durumu normal karşılar gibi yaptım. Bana canlı bir fareyi tıkaç olarak kullandıklarını da bu sırada anlattılar. Elde ettikleri sonuçlardan etkilenmiş gibi yapmaktan başka çarem yoktu.

Kanlı kurtlarıyla dereden, o zamana kadar bir arada görmediğim kadar çok alabalığı çıkarışlarını dehşetle izledim; yakaladıkları balıklar, babamın sportmenliği ve ıslak sinekleriyle tüm yıl boyunca tuttuklarımızdan bile çoktu. Olta sudan her çıktığında, suratım biraz daha asılıyor ve başarılı olmak için kullandıkları yöntem sinirlerimi bozuyordu. Aziz Luke's Lisesi'nde yaşadığım uyum sorununun beni bu seviyedeki insanlarla muhatap olmak zorunda bırakmasına içerlemiştim; düştüğüm halden o kadar utanıyordum ki babama birkaç defa benim de balık tutarken canlı yem kullandığımı söyleyemedim.

Okul döneminin bitmesine iki hafta kala, Chas bir anda, "Mide bulandırıcı ama harika bir şey görmek ister misin?" diye sordu; buluğ çağının ortasındaki çocuklardık.

Ağabeyimin güçlü karakterinden bende eser olmadığından soruyu, "Sanırım, evet" diyerek yanıtladım. Neyi kabul ettiğim hakkında hiçbir fikrim yoktu; o sırada Chas'in ikizi Peter, cebinden bir Zippo çakmak ve kızkaçıran çıkardı.

Patlayıcılar ama özellikle kızkaçıranlar, babamın akşam yemeklerinde yazdığı felaket senaryolarının çoğu zaman öznesiydi. Babama göre kızkaçıranlar, "birkaç parmak ya da bir göz kaybetmek isteyenlerin çıkardığı bir davetiye" gibiydi. Yasak, aklımı çeldi. Kızkaçıranı bir kayaya bağladı. Bunu neden yaptığımızı bilmiyordum ve her şey için çok geç olana kadar da anlayamadım. Üzerine kızkaçıran bağlı kayayı, balık tuttuğumuz dereye attık. Bir an sonra baharda eriyen karların beslediği suyun dibinden "boom" diye bir ses geldi; sesi suyun bulanması ve yüzeye çıkan baloncuklar izledi. Ölü alabalıklar en son belirdi. Akıl sağlığı rehberinden okuduğum kadarıyla bende bulunmayan bir tek belirti vardı ki artık onu da taşıyordum: "Hayvanlara işkence yapar."

"Durun!" Bağırdım; ama artık arkadaşım olmasını istemediğim ikizler beni duymadı. "Söylediğimde ciddiyim, pislik herifler!"

"Korkak olma." Bir başka kayaya bu kez iki tane kızkaçıran bağlıyorlardı.

"Kayayı yere bırakın." Çakmağı çoktan çakmışlardı. Ağlamaya başladığımda, bana gülmeleri bardağı taşıran son damla oldu. Hem kendime hem balıklara acıyor, diğer yandan da kendime ve balıkların başına gelene kızıyordum; çılgına dönmüştüm. Shakespeare marka yeni oltam, avcumun içinde tuttuğum mantar sapından kurtulup Chas'in domuzlarınkine benzeyen burnuna takıldı.

O sırada kan görmedim; ama bombanın pimi çoktan ateşlenmişti. Peter Ortley babamın en sevdiği alabalık havuzuna doğru koşuyordu. Kızkaçıranların yanan fişekleri parlıyordu; bu sırada Peter'in hayalarına tekme atmam kesinlikle hataydı. Kızkaçıranların bağlı olduğu kaya şimdi bana doğru geliyordu. Yüzüme çarpmasın diye elimi kaldırdım. Bu refleks sayesinde gözüm çıkmadı; ama patlamanın yaydığı ısının kolumu yaktığını hissettim. Çıkan gürültüyse, nehrin sesini ve Peter Ortley'nin yardım çağrısını duymama engel oldu; sağır olmuştum.

Kan içindeki elimi hissedemiyordum. Peter'in çizmelerineyse su dolmuştu. Her iki olay da tıpkı babamın anlattığı gibi cereyan etmekteydi. Peter neredeyse boğuluyordu ve işaretparmağımın ucu kopmuştu.

Üçümüzün de hastaneye gitmesi gerekti. Babama başımıza gelenlerin hepsini anlattım. Bana çok kızmaması, şaşırtıcıydı. Anneme "Diğer her şey bir yana, bu olay oğlumuzun güçlü bir benlik bilinci olduğunu kanıtlıyor" deyişine kulak misafiri olunca anladım ki beni gerçekten dinlememişti bile. Babam çocuklarıyla o kadar çok gururlanırdı ki gururlanmadığı zamanlarda bunun bizim hatamız olduğunu düşünürdük.

Ortley'ler okuldan atıldı. Balık tutmayı çok seven, aynı zamanda Hayvanları Koruma Derneği üyesi olan okul müdürü, bana sadece bir uyarı cezası vermekle yetindi. Aziz Luke's Lisesi'ndeki kötü ünüme şimdi bir de kaçıklık eklenmişti: Her hafta sonu öldürmeye gittiği bir avuç balığı kurtarmak için bir parmağının ucunu kaybeden, yeni gelen kaçık çocuk.

Aklını kaçıran bir tek ben değildim. Dikişlerimin alındığı günün ertesinde, televizyonun başında geç saatlere kadar oturmuştuk. Bobby Kennedy'nin California birinciliğini kazanmasıyla neşelenmiştik. Kennedy, teşekkür konuşmasını bitirip Chicago'da yeniden karşımıza çıkacağının müjdesini henüz vermişken, aniden ölüverdi.

***

Lise birinci sınıfa başlarken, normal biri olmak için sabırsızlanıyordum; ağabeyim gibi, çılgınca fikirlere "hayır" diyebilmeliydim. Eylül 1968'de, Aziz Luke's Lisesi'ndeki ikinci yılıma başladığım o gün, Willy'yle arabada giderken ona, "Sence bendeki en önemli eksiklik ne?" diye sordum; Willy'ye bu soruyu sormak çok riskliydi; adım gibi biliyordum.

"Ben olarak doğmamak." Sırıttı ama en azından radyoyu açmamıştı.

"Ben, ne olduğumu biliyorum. Ama demek istediğim, benim gibi

birisi, örneğin... senin gibi biri tarafından biraz daha çok... sevilmek için ne yapmalı?"

"Bana bunu sormanı babam mı söyledi?"

"Hayır." Bana o kadar şüpheyle bakıyordu ki; sanki çantamda bir kayıt cihazı gizlediğimi düşünüyor gibiydi.

"Çünkü Zach, seni sevmiyor değilim; senin için üzülüyorum."

"Neden?" Sonunda biri, yarama parmak basıyordu.

"Çünkü annemle babamın her şeyi bildiğini düşünüyorsun."

"Hayır, düşünmüyorum."

"Öyleyse senden istedikleri her şeyi neden kabul ediyorsun?"

"Böylesi daha kolay." Onları mutlu etmek istediğimi söyleyince, kendimi aptal gibi hissettim.

"Kendini düşünmelisin. Neredeyse on beş yaşına geldin. Büyü artık. Senin problemin..." Willy bir süre düşündü. "esas olarak ...karaktersizlik."

"Nasıl karakter edinirim?"

"Edinemezsin, kazanabilirsin."

"Peki, kazanmaya ve bunun için çabalamaya hazır olduğumu söylesem ne yaparsın?"

"Her zaman yaptığın gibi karşındakine duymak istediklerini söylediğini düşünürüm."

"Varsayımlar üzerinden gidersek..." Babamı taklit etmeye çalışıyordum. "Farz edelim ki seninle ve arkadaşlarınla takılmak istiyorum. Nasıl biri olsaydım, öğle yemeği yediğiniz sırada beni aranıza alırdınız? Ya da altımdan sandalyemi çekmezdiniz?"

Willy kahkaha attı ve elindeki sert, kirli lastik topu sıktı; topu ön koltukta tutuyor ve parmak kaslarını güçlendirmek için yol boyunca sıkıyordu. "Constance Murdoch'tan benim için bir randevu kopar."

"O kim?"

"Bir kız."

"O kadarını anladım." Ağabeyimin bu kızdan bahsettiğini ilk kez duyuyordum. Willy kız meselelerini kendisine saklardı. "Onu farklı kılan ne?"

"Koşu takımındakiler onun şehirdeki en güzel kız olduğunu söy-

lüyor. Kız, hepsini reddetti. Madem en iyisi niye azıyla yetinmeyi seçiyor ki?" Kendi kendine konuşuyordu ama yine de bu son yıllarda yaptığımız en uzun sohbetti.

"Neden ona kendin çıkma teklifi etmiyorsun?"

"Rhode Adası'ndaki yatılı okula gidiyor." Ağabeyim hâlâ lastik topu sıkıyordu.

"Baksana, buralardaki bir okula gitmeyen bir kızla seni nasıl tanıştırabilirim? Başarma şansım olan bir şey iste."

"30'dan az zamanda sekiz kilometre koş."

"Ne?"

"Yarım saatten kısa sürede sekiz kilometre koş."

***

Ağabeyim, o öğleden sonra beni, gençler koşu takımına kaydolmak için sırada bekleyen birinci ve ikinci sınıf öğrencileri arasında görünce çok şaşırdı. Şaşkınlığı, spor ayakkabılarımı giyip arkasından koşmaya başladığımda daha da katlandı. Hedefimiz beş kilometre boyunca tempolu koşmaktı. Ama ben üçüncü kilometrede yürümeye, dördüncü kilometredeyse topallamaya başladım.

O gece, vücudumdaki her kas sızım sızım sızlıyordu. Sanki biri beni parçalarıma ayırmış, sonra da yanlış monte etmişti. Annemin yardımıyla bacaklarıma Ben-Gay sürdükten sonra yatağa girdim. Ilacın mentolünün berbat kokusu yatağa sinmişti. Sakladığım yerden akıl sağlığı rehberini çıkartıp sadomazoşizm hakkında neler yazdığına baktım.

İki hafta süreyle kır koşularına katıldıktan sonra, şaşırtıcıydı ama ciğerlerim artık yanmıyor, bacak derim yüzülüyor gibi gelmiyordu ve nihayet Koç Wyler'ın "gezinti" adını verdiği beş kilometrelik koşuyu, öğle yemeğinden mahrum kalmadan tamamlayabilmiştim. Babam oğullarının bu ani yakınlaşmasından o kadar hoşnuttu ki bana Willy'nin yarış kazanırken giydiği kanguru gibi sıçratan pahalı koşu ayakkabısının aynısından aldı. Bu ayakkabıları giyince daha hızlı koşuyormuşum gibi hissediyordum; oysa hâlâ sonuncu geliyordum.

Beynim, bedenim ya da kalbim. Uzun mesafe koşusuna uygun ol-

mayan parçam hangisi hâlâ çözebilmiş değildim. Eğer hava açık, gökyüzü maviyse ve sırtımda hafif bir esinti hissediyorsam, makul olandan daha hızlı bir başlangıç yapma eğiliminde oluyordum. Eğer hava soğuk ve hafif yağışlıysa, başlangıçtan bitişe kadar arkada kalıyor, sanki havanın değişip bana ilham vermesini bekliyordum.

Kırk yılda bir kendimi en önde buluyordum ve en sonunda birilerini geçme şansını yakalıyordum. Böyle zamanlarda kendimi garip bir şekilde iyi hissediyordum; haliyle aklım başka yerlere uçup gidiyordu. Örneğin yoluma üzeri hafif buz tutmuş bir su birikintisi çıktığında, dibindeki çamurlaşmış toprakta kaç tane kaplumbağanın uyuduğunu düşünmeye başlıyordum. Ya da dokuz kilometre üzerimden bir jet arkasında izini bırakarak geçip gittiğinde, bir kez karakter sahibi biri haline gelince birinci sınıfta yapacağım uçuşlarla ilgili hayal kuruyordum.

Beni biri geçtiği anda, kendimi ikinci olmanın da o kadar kötü olmayacağına ikna etmeye çalışıyordum ve bu sırada hızım daha da yavaşlıyordu ki bu da bir başkasının daha önüme geçmesine imkân sağlıyordu. Kendimi üçüncülüğe alıştırmaya çalışırken bu kez bir kişi daha önüme geçiyordu. Ama en fenası, sonuncu olduktan sonra babamın beni yine de alkışladığını görmekti.

O sonbaharın son koşusunda, en iyi derecemi yaptım; yirmi altı kişi arasında on üçüncü gelerek en azından ortalarda yer alabildim. Koç Wyler, "İyi deneme" dedi.

Annemse her seferinde daha iyiye gittiğimi düşünüyordu.

Babam fikrini söylemek için nefesimin düzene girmesini bekledi ve "Oradayken aklından ne geçiyordu?" diye sordu.

"Koşmak." Babama doğruyu söyleyecek değildim hem zaten o biliyordu.

"Zayıfsın; hem zihinsel hem bedensel olarak."

"Ne?"

Diğer çocukların babaları sırtlarını sıvazlayıp onlara kakao veriyordu. "Seni geçebilirim. Hem de ayağımdaki klasik ayakkabılara ve elli yaşında olmama rağmen." Aslında elli bir yaşındaydı.

"Hayır, geçemezsin." Willy'nin sesi buz gibi ve sakindi. Ağabeyim ikimizden de hoşlanmazdı; ama bir seçim yapması gerekse...

Çantamı annemlerin Volvo'sunun bagajına koymak için yanlarından ayrıldığımda, onları otoparkta konuşurlarken duydum. Annem babama sinirlenmişti. "Zach'a öyle söylememeliydin."

"Ona zayıf olduğunu söyledim çünkü Willy'nin onu savunmasını istiyordum. Oğullarıma güç birliği yapacakları bir alan açmaya çalışıyorum."

***

Kazanmaya karşı insanı canından bezdirecek kadar ilgisiz olmam, garip bir biçimde Willy'nin zaferlerini değersiz kılıyordu; ödülün, madalyaların ya da kupaların pek de anlamı kalmamıştı. Halbuki ağabeyim artık eyalet şampiyonuydu; gazeteler kolları havada, vücudu ileriye atılmış, gözleri şimdiden sıradaki yarışa dikilmiş, bitiş çizgisine gerilen kurdeleyi koparıp geçerkenki fotoğraflarına yer veriyordu.

1969 baharında, sekiz kilometreyi yarım saatten az zamanda tamamlamanın dört dakika uzağındaydım. Annemler, Willy'yle girdiğimiz iddiayı öğrenmişlerdi ve aramızdaki mücadeleyi kazanırsam ilişkimizin dönüşeceği hal esprilere konu oluyordu.

Babamın çifte randevuya çıkma önerisi, öyle sanıyorum ki bu günlerde ortaya atıldı. Henüz daha buluğ çağımdayken, sadece oğlan çocuklarının gittiği bir okula gönderildiğimden, yaşıtım kızlarla hiçbir alakam yoktu. Bir kızla hiç randevulaşmamıştım; kızlarla çıkmak hiç adım atmadığım bakir bir alandı ve bu alana ağabeyimin gözleri üzerimdeyken girmek benim için tam bir kâbustu.

Willy de flört uzmanı sayılmazdı. Kızların ilgisi her zaman üzerindeydi; ama o koşmakla çok meşguldü. Kızlara, Aziz Luke's Lisesi'nde bir dans partisi düzenlendiğinde ve okulun yıldız koşucusu olarak salona kollarında bir kızla girmesi gerektiğinde, sırf takım arkadaşlarını etkilemek için çıkma teklifi ederdi. Nadiren vuku bulan bu partilerde, en yakın arkadaşı Emory Nicholas'la çifte randevuya çıkarlardı. Emory, 108 kiloluk vücuduyla orantısız tiz bir sesi olan, çekiç, gülle ve cirit atmada uzmanlaşmış biriydi. Bu iki arkadaşın aynı tip kızlardan hoşlanması bana ilginç geliyordu: sarışın, oldukça

ateşli ve iri göğüslü. Emory'nin erkeksi kalınlıktan yoksun, tenor sesiyle vurguladığı gibi, "bunlar çantada keklik" olmalıydı.

Willy'ye Constance Murdock'tan bahseden de Emory'ydi. Kız hakkında benimle yaptığı birkaç sınırlı sohbetten ve onunla tanıştırılma karşılığında, arkadaşlığını önermesinden anlıyordum ki Constance pek de kolay bir kız değildi. Ayrıca New England Kız Lisesi'nin koşu şampiyonu olduğunu düşününce, Constance, zihnimde Willy'nin kız versiyonu olarak canlanıyordu. Bu kızla beraber olursa, sanki Willy kendi kendisiyle sevişecekti.

O kış Willy, Emory ve Koç Wyler'la katıldığı Boston dışındaki bir şampiyonada, Constance'la tanışmıştı. Ben orada değildim ama annem kızın güzel, babamsa "alışılmadık" olduğunu söylemişti ki babamın yorumu Willy'yi çileden çıkartmıştı. Birkaç defa, Willy'yle Constance hakkında konuşmayı denediysem de ismini ağzıma alır almaz, Willy gülümseyip yalnızca "Hayır" diyordu..

İkili buluşma ihtimali Willy'nin pek de hoşuna gitmiyordu; ama şunu açıkça görüyordum ki benimle arkadaş olmak için sabırsızlanmaya başlamıştı. Ne de olsa aramızdaki ilişkinin sınırlarını belirleyen oydu.

Martın son haftasında, bir sabah, listemdeki her şeyi çantama koyup koymadığımı kontrol ederken, babam beni kenara çekti ve "Artık boşa vakit harcamayı bırak" dedi. Willy, dışarıdaydı ve Skylark'ın direksiyonuna geçmiş beni bekliyordu. Başta, babamın geç kalmak üzere olduğumuzdan beni uyardığını sandım.

"Vaktimi boşa harcamıyorum ki."

"Eğer istersen sekiz kilometreyi yarım saatten kısa sürede koşabileceğini ikimiz de biliyoruz." Willy, acele etmem için kornaya bastı.

"Hazır olduğunda koşacaktır." Annemin bakışları, gevşemiş vidam olmadığından emin olmak için üzerimdeydi.

"Bunu bir kenara atıyorsun çünkü kafan karışık."

"Hangi konuda?" Annem ve ben soruyu aynı anda sormuştuk.

"Ağabeyinle arkadaş olmak konusunda kafan karışık." Elbette, babam haklıydı.

Babam benimle hastalarından biriymişim gibi konuştuğunda, bu

durumdan hiç hoşlanmıyordum. Aylar boyunca koşmayı bir tedavi gibi düşünmüştüm. Şimdi, babamın birkaç sözüyle, yaptıklarımı yeniden gözden geçirmeye başlamıştım ve koşu artık bir hastalık belirtisine dönüşüvermişti.

Ailemin üzerimde kurduğu baskıyla, içimdeki hassas denge bozulmuştu. "Evet" deme ihtiyacım "hayır" deme ihtiyacımla, bu iki ihtiyaçsa, artık kendimi akıl hastası gibi hissetmeme isteğimle çakışıyordu. O gün öğle yemeğinden sonra koridorda ağabeyime rastladığımda hislerim daha da karmaşıklaştı. Çünkü benimle muhatap olmakla kalmadı, bir de "Bir sorun mu var?" diye sordu.

"Gerginim."

"Neden?"

"Bugün başaracağım. Yarım saatte sekiz kilometre koşacağım; işte o gün geldi." Bunu söylerken üslubumun John Wayne'den ziyade Clint Eastwood'u andırmasına özen göstermiştim.

"Anlıyorum." Elbette anlamıyordu. Ama Koç Wyler'ın benim için zaman tutmasını sağladı. Saat üç olduğunda, ağabeyim kronometresini boynundan çıkartıp benim boynuma taktı. Bütün takım, gençler koşu takımı ve esas takım, koşu alanının kenarına kurulmuştu. Artık hepsi iddiadan haberdardı.

Koç Wyler, izleyeceğim rotanın sınırlarını az evvel bitirdiği şekerin çubuğuyla toprağa çizdi. "Baylar, izleyeceğiniz yolda yokuş olmadığını göz önüne alırsak, bence kilisenin önünden geçmeli, kasabanın çevresini iki kere turladıktan sonra buraya dönmelisiniz."

Başımı "hayır" anlamında salladım. "Bu şekilde dikkatimizin dağılması çok kolay. Yoldan koşmak istiyorum." Uyuyan kaplumbağalar ya da dünyayı kurtarmamı bekleyen Bond Kızlarıyla ilgili yeterince hayal kurmuştum. Ağabeyim dediklerimi onayladı. "Sekiz kilometre sekiz kilometredir." Koç Wyler yeni bir rota belirledi. "Yeterince makul. Zach arka taraftan dolanacak, 512. Cadde'den sağa dönüp sola, Mill Caddesi'ne devam edecek. Sonra Long Lane üzerinden, kasabayı turlayacak ve ana giriş kapısından geçip yanımıza dönecek." Eşofmanımın üstünü çıkarttım; bu sırada Koç Wyler bisikletine atladı. Ağabeyim itiraz etti.

"Onunla gitmene gerek yok, Koç."

"Küçük kardeşinin karakterini töhmet altında bırakmak istemem ama sekiz kilometre koştuğundan başka nasıl emin olabiliriz?" Willy ve benim dışımdaki herkes kahkaha attı.

"Ona güveniyorum." O anda, birden bire, arkadaş oluvermiştik.

Daha önce hiç koşmadığım gibi koşuyordum. Babamı, annemi ve ağabeyimin elimi sıkarkenki sıcaklığını unutmuştum; sadece kalp atışlarımı dinliyordum. Adımlarımı kalbimin ritmine uydurmuştum ve bir jetin arkasında bıraktığı izi görmekten ya da kaplumbağalar hakkında hayal kurmaya başlamaktan korktuğumdan etrafıma bakmıyordum. Daha Willy'nin kronometresine bakmamışken, iyi gittiğimi biliyordum. İlk bir buçuk kilometreyi beş dakika yirmi iki saniyede koşmuştum. Rahatça nefes alıp veriyordum; kaslarım yorulmamıştı. Elimden geldiğince duygusuz ve düşünmeden ayağımı toprağa basıyordum. İkinci bir buçuk kilometreyi beş dakika on yedi saniyede tamamlamıştım.

Mill Caddesi'nin asfalt yoluna dönüp yolun yarısına geldiğimi gösteren kırmızı bidonu geçtim; karakterli biri olmama az kalmıştı. 15 yaşında bir çocuk değildim artık; kendi nezdimde çoktan bir erkek olmuştum. Çelişkili duygularım ve şüphelerim çok geride kalmıştı; sanki artık ailemi de sollayıp geçmiştim.

Şimdi Long Lane yolundaydım; rüzgârı arkama almıştım ya sanki artık her şey mümkündü. Yol burada daralıyordu; sabahki yağmurun suyla doldurduğu çukurlarda yansımamı görüyordum. Hızla geçip gitmekteydim. Etrafımdaki tarlalarda açılan çukurlara henüz bir şey ekilmemişti ve çitleri saran hor çiçekleri içime çektiğim havaya mis gibi bir koku salıyordu. Kendimi iyiden de iyi hissediyordum. Öyle ki yanından geçmekte olduğum ot dolu fıçıyı almak üzere kaldırıma yaklaşan bir kamyonet, kuvvetle kornaya basıp girdiği çukurdaki suyu üzerime sıçrattığında ne adımlarım yavaşladı ne konsantrasyonumu kaybettim.

Yüzümdeki çamurlu suyu temizlemek için gözlerimi kaldırımdan kaldırana kadar her şey yolundaydı. Ama etrafıma bakınca, onu gördüm...

Üzerine "Geçiş Yok" yazılı bir posterin yapıştırıldığı, bir buçuk metrelik taş bir duvarın üzerinde duruyordu. Dört metre öteden, vü-

cudu o kadar kıpırtısız görünüyordu ki onu bir heykel sanabilirdiniz. Meraklanmıştım; kızı daha yakından görebilmek için adımları hızlandırdım. Karamel rengi saçları uzundu. Hava normalde mart sonlarında olduğundan daha sıcaktı; ama kız sanki yaz mevsimindeyiz gibi giyinmişti. Kıyafeti bahar ayına pek uygun sayılmazdı. Üzerindeki gömleği çıkarmıştı. İlk bakışta sadece sutyenle durduğunu sandım. Biraz daha yaklaşınca anladım ki sutyen sandığım şey bikini üstüymüş; böyle düşünmüştüm çünkü üzerindeki şey annemin ya da ablalarımın taktığı sutyenlerden daha dardı. Pantolonu kalçalarından dökülüyordu; kızın iç çamaşırı giymediği barizdi. Bu, İspanyol paça, eski bir pantolondu ve beline süslü bir kordon bağlamıştı. 1969 baharında, hippiler hakkında bildiklerim *Rolling Stone* dergisinde gördüklerimle ve hayat felsefelerini "Frekansı ayarla; Radyoyu aç; Akışına bırak" şeklinde tarif eden *Time*'ın birkaç sayısında okuduklarımla sınırlıydı. Hippiler hakkında çok şey bilmesem de bu kızın onlardan biri olduğunu hissetmiştim. Yalınayaktı; ayakları ve elleri kirli, gözleri kapalıydı; kollarının üzerine sere serpe uzanmıştı. Güneş ışınlarıyla ısınmaya çalışan bir kertenkele gibi hareketsiz ve yabanıl duruyordu.

Sertleşmiş bir penisle koşmak kolay değildi; yine de devam etmeye çalıştım. Kızın yanından geçmek üzereydim. Nefes alıp verişimi duymuş olmalıydı ama ilgisiz kaldı. 17 yaşındaydı; bense 15,5. Gerçi bence kız yaşından büyük gösteriyordu.

Yanından geçerken, tıraşsız koltukaltındaki sarı tüyleri görebiliyordum. Bir an sonra, karnından sağ kalçasına kadar uzanan çillerini saymanın nasıl bir şey olacağını hayal edebileceğim kadar yakınındaydım. Kurduğum fanteziyi etraflıca düşünemeyecek kadar kısa sürede, kızı çoktan geride bırakmıştım. Şimdi önümde boş bir yol ve kazanmam gereken bir yarış vardı.

Arkama bakmalıydım. Elbette koşmaya devam ediyordum ama nereye gitmekte olduğuma kafa yormak yerine, neyi geçtiğimi düşünüyordum. O da bana bakıyordu; derken el salladı. Eğer bu "Merhaba, yakında görüşürüz" diyen, arkadaşça bir el sallama olsaydı, karşı koymak benim için daha kolay olurdu. Ama elini alaylı bir saldırganlıkla kaldırmış, parmaklarını hafifçe hareket ettirmişti. Hareketten

çıkarılacak anlam şuydu: Aklından bile geçirme!

Yine de koşmaya devam ettim. Derken kahkahasını duyup tökezledim. Başlangıçta bu güzel havada, koşarak kendimi paraladığım için gülmüştü. Fakat tökezledikten sonraki kahkahanın sebebi başkaydı. Güldü çünkü su birikintisinin içinde yüzüstü yatıyordum. Yerden kalkıp, "Bu kadar komik olan ne?" diye sormak üzere arkama dönünce, gözden kaybolduğunu gördüm.

Ağabeyimin kronometresi boynumdaydı. Saati kontrol ettim. Üç dakikadan daha az zaman kaybetmiştim. Karakterimi ispatlama şansım hâlâ vardı. Peki, ben ne yaptım? Onu gördüğüm/gördüğümü sandığım duvarın önüne geri koştum. Hiçbir iz yoktu. Hayal kırıklığına uğramıştım; ama bir yandan da içim rahatlamıştı. En azından artık bir vidamın gevşek olduğundan emindim.

Tam yeniden koşmaya başlayacaktım ki kızın sesinin yolun diğer tarafındaki çitin arkasından geldiğini duydum. "Sunshine of Your Love"ı söylüyordu.

Çitin arkasından önce başı, sonra bütün vücudu çıktı. Cream'in eşliğinde çimlerin üzerinden ilerlemeye başladı. Çimler öyle düzgün ve yeşil, kız öyle tedirgin ediciydi ki sanki poker masasındaydık. Benim aksime, o arkasına bakmadı. Çalılıkların arasında gözden kaybolana kadar da gözlerimi ondan ayırmadım.

Otuz dakikam artık dolmuştu. Rotamı daha tamamlamamış ama yarışı çoktan kaybetmiştim. Beynim, bedenim, kalbim... Hepsi yoldan çıkmamın sebebiydi. Bir kez daha, bu kez okula dönmek üzere harekete geçtim.

"Ne oldu?" Ağabeyim sesleniyordu.

Sendeleyerek yürür gibi yapıp, "Bileğimi burktum" dedim. Willy'ye olanları anlatmayı hiç istemiyordum. Başıma gelenden utanmam bir sebepti; ama esasen kızı ağabeyimle paylaşmak istemiyordum.

"Bir dahaki sefere daha iyisini yaparsın."

"Umarım."

***

Gerçekte burkmadığım bileğim, ertesi günkü antrenmanlara katılmama engel oldu. Ağabeyim, takımın geri kalanıyla beraber, bisikletinin üzerindeki Koç Wyler'ın arkasından koşmaya başladığında, ben okuldan kaçtım ve 512. Cadde'den geçip aşkımın gün ışığını ilk gördüğüm duvara yanaştım.

Orada değildi. Ellerimi oturduğu taşların üzerinde gezdirdim; çıplak ayaklarıyla hayatımı nasıl allak bullak ettiğini düşündüm. Onu tekrar hayal ettim. Yağmur yağmaya başladığında, hâlâ karşıma çıkmasını bekliyordum. Gelmedi; ama ben bu kutsal yolculuğa çıktığımdan yine de memnundum. Eğer karşılaştığımız yere dönmeseydim, kendimi beni burada beklediğine ikna edebilir ve hayatımı biraz daha zorlaştırırdım.

Ertesi gün insanları kandırmaya devam ettim. Burktuğumu söylediğim ayağımın hangisi olduğunu hatırlamıyordum ama yine de sınıfa topallayarak girmeyi ihmal etmedim. Saat üçte ağabeyime ve takım arkadaşlarına veda edip bir kez daha okuldan sıvıştım. Okul formam ter içinde kalmasın diye ormanda üstümü değiştirdim ve koşu şortumu giydim. İşte, sırrımı ifşa ediyordum. Tekrar duvara koştum.

Bu defa, şanslıydım; en azından böyle sanmıştım. Duvarın üzerinde, on beş yirmi dakikadır bekliyordum; gergin ve endişeliydim. Haber spikeri Dan Rather'ın önceki gece televizyonda Vietnam'dan yayınlanan röportajındaki yeşil bereli, keskin nişancı gibi gözüm uzaklarda olmasına rağmen onu seçti. Bill isimli birine sesleniyordu. Tam Bill isimli bu çocuğu kıskanmak üzereydim ki onun labrador cinsi bir köpek olduğunu fark ettim. Bu kez bikini üstü giymiyordu; ama onu görmek yine de güzeldi. Eğilip köpeğin karnını okşamaya başladığında, Bill'e hasetle bakıyordum.

Ona ne diyeceğimi ya da ne demem gerektiğini bilmediğimden, duvarın arkasına sinip saklandım. Orada olduğumu biliyordu; beni bir şarkıyla cezalandırmaya başladı. "In-A-Gadda-Da-Vida, Baby. Don't you know that I'm lovin' you?"* Iron Butterfly'ın şarkısını söylemesi hiçbir şey değiştirmezdi; o hâlâ aşkımın gün ışığıydı.

Hırpalanmış, aşağılık bir hayvan gibi duvarın öte yanından ellerimin ve dizlerimin üzerinde emekledim. Onunla yüzleşmeye hazır

* İng.: Gadda, Da, Vida, bebeğim; seni sevdiğimi bilmiyor musun? (ç.n.)

değildim. O an, âşık olduğumu anladım; ama kıza değil, ailemin ördüğü ağın dışına çıkma ihtimaline. Bu karşılaşmanın vaat ettikleri gerçekleşirse, insan olmanın sırtıma yüklediği yalnızlığı daha az hissedecektim.

Üç gün boyunca topalladığımdan, bileğim gerçekten şişmeye başlamıştı. Akıl sağlığı rehberi, durumumu gülünç olarak tarif ediyordu ki benim pek eğlendiğim söylenemezdi. O cumartesi, ayağımda çatlak var mı diye kontrol ettirmek için, annem beni hastaneye götürdü. Sanırım, beni sakat eden şeyin röntgen filminde çıkmadığını söylemeye gerek bile yok. Doktor ayağımı yukarıda tutmamı tavsiye etti. Ana caddede, ayağım Volvo'nun konsolunun üzerinde, ilerliyorduk. Süpermarketin otoparkına arabayı bırakmak üzereydik ki onu elinde *Rolling Stone*'un yeni sayısıyla eczaneden çıkarken gördüm.

Kaldırımda yalınayak yürüyordu ve saçına birkaç papatya iliştirmişti. Tasmasız köpeği, kızın peşi sıra ilerliyordu; köpeğe tasma takmamıştı ama kafasına bandana bağlamıştı. Kız, yanından geçip gidenlerin bakışlarını üzerine çekiyordu ve bunun tek nedeni Grateful Dead baskılı tişörtünün altına sutyen giymemesi değildi. Eminim ki bileğim için endişeleniyor olmasaydı, annem bile aşkımın gün ışığına bir bakış atacaktı.

Hippilerden ne zaman bahsetsek, annemin yüzü ton balığı konservesinden kıl çıkmış gibi buruşurdu. Annemi rahatsız eden onların yaşam felsefesi değildi. Annem de savaşa karşıydı, barışın ve aşkın da destekçisiydi. Fakat Büyük Buhranı görmüş biri olarak, bir insanın neden yoksul görünmek isteyebileceğini anlayamıyordu.

Akşam ne yemek istediğimi sorduğunda, annemi "Umurumda değil" diyerek cevapladım. Bileğimin iyileşmemesinin canımı sıktığını düşündü ve biftek pişireceğini söyleyerek beni neşelendirmeye çalıştı. Nankör bir evlat gibi ilgisizce omuz silktim. Hayali sakatlığımı bahane edip anneme arabada kalacağımı ve ayağımı yukarıda tutmayı sürdüreceğimi söyledim. Süpermarketin otomatik kapısının bu kez annemi içeri almak için açılması, bana da hayallerimin peşine takılma fırsatı vermişti.

Park halindeki arabaların arasından, caddeye doğru yürümeye

başladım; kız köpeğiyle karşı kaldırımda ilerlerken, ben de yavaşça onların hizasından yürüyordum. Bu defa, kararım kesindi. Onu görmekle kalmayacak, bu kez ağzımı da açacaktım. Çaresizliğim öylesine isterik bir hal almıştı ki bir kez daha kendimi rezil edersem, yine korkakça davranırsam, hayatımın geri kalanında eziklikten asla kurtulamayacaktım.

Tenha bir yan sokağa saptı. Buradaki kaldırımlarda hiçkimse yoktu. Benim için daha iyiydi. Ne de olsa birden fazla dinleyicim varken, daha kötü bir performans sergiliyordum. Onu yakalamak için koşmaya başladım. Spor ayakkabılarımın sağladığı sessizlikle, yaklaştığımı fark etmemişti. Kızıl saçlarının bir tutamına dokunabilecek kadar yakınındayken, köpek bir sincap gördü ve onu kovalamaya başladı. Aralarındaki mücadelenin bana mani olmasını istemediğimden, köpeğe kot pantolonunun arka cebinde tuttuğu tasmayı takana kadar bekledim. Köpeği bisikletler park etsin diye yerleştirilen demirlere bağladı. Nihayet, onunla konuşacak cesareti toplamıştım ki hırdavatçı dükkânına girdi. Dışarıda durmuş ona bakıyordum; vitrindeki elektrikli testerelerin arkasına gizlenmiş, onu köpeğine uygun oyuncağı ararken izliyordum. Beş dakika, on dakika... Dükkânın arka taraflarına yürümüş ve gözden kaybolmuştu. İçeriye girip gerçeği söylemeye karar verdim, "Konuşmamız gerek" diyecektim.

Tıpkı planladığım gibi tam içeri girecektim ki havaya bir anda silhat esansı yayıldı ve kollarımdaki tüylerim diken diken oldu. Rüzgârda uçuşan saçlarını tenimde hissetmeden önce de onun arkamda olduğunu biliyordum. Gri mavi gözlerini küçük, canlı ve rahatsız edici bir şeye bakar gibi kısmıştı. Dişlerinden birinin kırık olduğunu o anda fark ettim. Adeta nasıl konuşulduğunu unutmuş gibiydim; bu sırada bağırarak ne istediğimi sordu ve sorusu yüzüme bir tokat gibi çarptı.

Ne istediğimden emin değildim, tek bildiğim şey onunla ilgili bir şey istediğimdi. Yanıt vermeyince, bana biraz daha yaklaştı; yüksek sesle, "Derdin ne senin?" diye sorarken, burun delikleri de büyümüştü. Nereden başlayacağımı bilmiyordum. Ağzıma geleni söylemek istemiyordum; gerçek bir şeyler bulmalıydım. Ama tek yapabildiğim suratına bakmaktı. Şimdi tane tane konuşuyordu, sanki anladığımdan

emin olmak ister gibiydi. "Neden... böyle... garip... davranıyorsun?"

Karşı kaldırımdan geçen gri saçlı bir kadın, büyük bir sırrı ifşa edecekmişim gibi bana bakıyordu. İfşa etmedim ama neredeyse edecektim. Aklıma gelen tek yanıt, "Casper Gedsic" idi. Bu isim ağzımdan çıkarken, sesim biraz daha kısılmıştı.

"Bu ne saçmalık böyle?"

Adrenalin ve dürüstlük patlaması eşliğinde, sırrımı onunla paylaştım. Tam olarak ne zaman gerçekleşti emin değilim ama hikâyenin bir noktasında rolleri değiştik. Anlatacaklarım bitene dek, kaldırımın kenarında, ayaklarımız su kanalının içinde, omuz omuza oturduk. Kızın dişiliğinin beni ne kadar ürküttüğünü unutmuş, Casper'dan duyduğum korkuyu hatırlamıştım. Zamanda ileri geri gidip gelerek beni boğmak için götürdüğü gölde, nasıl yüzmeyi öğrendiğimi, Doktor Winton cinayetini, Jack'in kaza süsü verilmiş ölümünü, Yugoslavyalı güvenlik görevlileri eşliğinde Greenwich Kasabası'na yaptığımız yolculuğu, Somerset'teki televizyonlu hücreyi, Casper'a verilen ilaçları anlattım.

Sessizce beni dinliyor ve arada bir üzüntüsünü göstermek için birkaç yorum yapıyordu. "Bu çok fazla... Tam bir rezalet... Kafasikici herif!" Sonuncusu favorimdi.

Hikâyeyi bitirdiğimde, Casper orada bizimle oturuyor gibi hissetmiştim. Kız derin bir nefes aldı ve omzuna yüklediklerimi nefesini dışarı vererek üzerinden atmaya çalıştı; nefes dişlerinin arasından çıkarken ıslık benzeri bir ses çıkartmıştı. Bir süre beni süzdükten sonra, hiç beklemediğim bir hareket yaptı: Kollarını dolayıp bana sarıldı. Memelerini göğsümde hissedebiliyordum. "Yazık sana!"

"Pek değil."

"Ne demek istiyorsun?"

"Esas Casper'a yazık." Kızın inanılmaz derecede yakınında bulunduğum o an, Casper'ın hücresinde yapayalnız olması beni üzmüştü.

Ayağa kalktı. "Gitmem gerek. Gecikirsem annem beni öldürür."

"Benim annem de bekliyor."

"Ara sıra takılmamızı ister misin?"

"Elbette."

"Benimle, yarın sabah aynı duvarın önünde buluş. Saat bir buçukta."

"Bu pek sabah sayılmaz."

"Benim için sabah." Şimdi köpeğiyle beraber caddede koşuyordu.

"Hey, adın neydi?" Arkasından bağırmıştım.

"Sunshine." Gün ışığı, işte bu gerçek olamayacak kadar güzel bir tesadüftü.

"Ben de Zach."

Durdu ve dönüp bana baktı. "Görüşürüz, Z."

Bir kız, bir takma ad: Sırada ne vardı henüz bilmiyordum; ama ne fark ederdi ki? Sırada ne olursa olsun, onu istiyordum.

***

Ertesi gün, annemlere balığa çıkacağımı söyleyip bisikletimi dosdoğru duvara sürdüm. Evimizin bulunduğu tepeden aşağı, beni artık pek cezbetmeyen nehrin kıyısından kasabaya doğru pedal sallıyordum. İçim kıpır kıpırdı; hayatımda ilk defa, kendim dışında kimse olmak istemiyordum.

Duvara varıp da kızın orada olmadığını görünce bu his biraz hafifledi. Derken yağmur yağmaya başladı. Dediklerini yanlış mı anlamıştım? Saat bir buçukta, dememiş miydik? Duvarın arkasında saklanan ezik çocuk olduğumu mu hatırlayıvermişti? Onu takip eden bir aptal olduğumu düşünüp bir randevuya ve takma ada layık olmadığıma mı karar vermişti?

Yağmur iyice bastırmıştı. Arabalar ve at taşıyan kamyonetler korna çalıyor ve yanımdan geçerken üzerime su sıçratıyorlardı. İçim hâlâ kıpır kıpırdı. Ama şimdi bu hissin peşinden gittiğim için kendimi aptal gibi hissediyordum. Daha fenası, o histen vazgeçip eve geri dönemiyordum. Sırtımı duvara verip çömelmiştim. Dizlerime kadar çalılara batmış, başımı "Geçiş Yok" yazılı postere yaslamıştım. Kendime acımakla o kadar meşguldüm ki, bana doğru gelen üstü açılabilir Mustang'i göremedim. Çamurlu yolda benden yana patinaj yaptı; kaporta kafamın birkaç adım ötesine yaklaşana kadar frenleri

çalışmamıştı. Tam bu sırada arabanın sağ ön tekerleği yanımda yatan bisikletimi ezdi.

Mustang'in sağ ön koltuğunun yanındaki cam, vızıldayarak açıldı. "Üzgünüm."

"Önemli değil." Önemli değil, laf mıydı? Gelen oydu.

Mustang'i döndürdükten sonra bir düğmeye basıp arabanın üstünü açtı. Yağmur damlaları şimdi arabanın içine giriyordu. "Neden üstünü açtın?" Kullandığı, son model bir Mustang'di.

"Bagajın anahtarını kaybettim. Bisikletini arka koltuğa koyabilirsin."

"Yağmur ne olacak?" Bisikletimi arka koltuğa koymak üzere kaldırdım. "Deri döşemeler mahvolur."

"Ne de olsa annemin arabası, siktir et!" Bu cümleyi kahkaha atarak söylemişti; kahkahası beni de güldürdü. Çok fazla kız tanımıyordum ama içten içe biliyordum ki bu kız tam bana göreydi.

Yağmur yüzünden kızın ağzındaki sigara ıslanmıştı. Led Zeppelin'in sekizinci parçası bangır bangır çalıyordu. "Been dazed and confused for so long it's not true, wanted a woman, never bargained for you." Arabanın içi su dolmuştu; onun dünyasına açılan kapıdan, kuyruğu suda çırpınan balıklar gibi geçmiştik.

"Annemler evde." Beyaz badanalı, eli yüzü düzgün bir evin önüne park etmiş iki araba gördüm. Manzara Sherwin-Williams tablolarını andırıyordu. Kapalı havuzun etrafından dolanıp arkasına geçti ve frene bastı; araba feryat edip durdu. "Burada uzun süre kalamazsın."

"Hemen gitmemi ister misin?"

"Hayır. Amacım seni başımdan savmak değil. Öğleden sonra beni görmeye biri gelecek; geldiğinde burada olmamalısın."

Mustang kendisini benim gibi ihmal edilmiş hissetmesin diye, tavanını kapattım. "Erkek arkadaşın mı?"

"Öyle olmaya çalışıyor."

"Sanırım eve gitsem daha iyi."

"Önce kafayı çekmek istemez misin?"

"Olur." İçmek bir yana, daha önce ot görmemiştim bile. Şimdi içeri girmiş, kapalı havuzun kenarına gelmiştik. Burası loş, hatta ka-

ranlıktı ve küf kokuyordu. Havuz başındaki ışıkları yaktığında sanki etraf daha da kararda; çünkü ampuller ultraviyole ışık saçıyordu ve duvardaki posterlerse fosforluydu. Sert plastikten diz boyunda bir bongu sürüklediği sırada lavabo lambası cızırdadı.

Babam, nöropsikoloji farmakoloğu olmanın ona verdiği yetkiyle, beni esrar, kokain, eroin, amfetamin ve bunların beyinde yarattıkları hasar konusunda defalarca uyarmıştı. Babamın dediğine göre beyne zarar verme potansiyeli taşıyan o kadar çok şey vardı ki: sivrisineklerin yol açtığı beyin iltihabı, frengiden ileri gelen bunama, beyne nefes almamasını söyleyen zehirli yılanlar... Her şeyden korkmaya şartlanınca, en sonunda hiçbir şeyden korkmaz oluyordunuz.

Ottan çektiğim ilk nefes ciğerlerime ulaşınca nefesim kesildi, boğuluyormuş gibi hissettim ve öğürdüm. "Daha önce bunu yaptığını söylememiş miydin?"

"Yalandı." Bunu çok gülünç buldu. "Erkek arkadaşın kim?"

"Bir sporcu ve o benim erkek arkadaşım değil, Z."

"Bana neden Z diyorsun?"

"Daha karizmatik."

"Neden Bay Mükemmel değil de Z?" Bay Mükemmel derken sanki çığlık atmıştım; ikimiz de böyle düşünmüştük.

"O kadar da karizmatik değilsin." İyi hamleydi.

"Peki, sen Sunshine ismini nasıl aldın?" Kozlarımızı paylaşıyorduk.

"İlk kez LSD aldığım günü hatırlıyorum; muhteşemdi. Ama sonrasında kendime katlanamıyordum; yani gerçekte olduğum insana... Kareye benziyordum; sivri köşelerim vardı. Beni o zamanlar görsen tanıyamazdın: Spor, Onur Grubu. Fakat LSD aldığımda bunların hepsi saçma görünüyordu. Eğer başka biri olmak istiyorsam, kendime yeni bir kimlik bulmalıydım." Bu sırada içine bir nefes çekti, sonra bıraktı. "Güneşin altında öylece duruyordum; tenimi ısıtıyor, kendimi iyi hissettiriyordu. İşte o an kim olmak istediğime karar verdim; güneş gibi olmak istiyordum. Gün ışığı gibi: Sunshine..."

"Vay canına! Asidi nereden buluyordun?"

"O zamanlar Boston'daki oda arkadaşımı sık sık ziyaret ediyordum. Arkadaşımın ağabeyi Harvard Meydanı'nda takılan bir uyuştu-

rucu satıcısını tanırdı. Bize bedavaya getiriyordu." Orta parmağındaki şeritten yüzüğü çevirdiği sırada gözleri ışık saçıyordu; şeridin üzerinde A-Ş-K yazıyordu. "Bana bu yüzüğü o akşam verdi."

"Sevgilin miydi?"

"Öyleydi, daha doğrusu öyle de denebilirdi. Bir gün enselenene kadar; o gün ismimi polise vermiş. Yatılı okuldan işte böylece atıldım." Bunu gururla söyledi ve cümlesini bitirince ayağa kalktı. Bana sırtını dönüp üzerindeki ıslak tişörtü çıkardı ve kazağına uzandı. "Benim için problem yok; istersen bakabilirsin." Birisi tükürüğümü çalmış gibi ağzım kupkuruydu. "Bana arkadaşından biraz daha bahsetsene." Yeniden koltuğa, yanıma oturdu.

"Hangi arkadaşımdan?" Esrar yüzünden kendimi buluttan bir banka oturmuş da rüzgârla sallanıyormuş gibi hissediyordum.

"Casper." Sunshine böyle diyene kadar, Casper'ı arkadaşım olarak hiç düşünmemiştim.

"Ne bilmek istiyorsun?"

"Mesela, onun deli olduğunu söyleyebilir misin?" Yeni bir esrar yaktı. Moody Blues'un bir albümünü dinliyorduk.

"Hayır... Yani biraz garip görünüyordu. Mesela bir saati olmamasına rağmen, saati merak ettiğinde bileğine bakıyordu." Uzun zamandır bunları düşünmemiştim.

"Sana babanı öldürmek istediğini söyledi mi?"

"Hayır."

"Baban ona LSD vermiş midir acaba? Hiç merak ettin mi? Doktorlar böyle şeyler yapıyorlar." Timothy Leary o bahar haberlerin favori yüzüydü.

"Babam bu tip uyuşturucularla çalışmaz." Ama meraklanmama neden olmuştu. O ana kadar, babamın Casper'ı çıldırtacak bir şeyler yaptığını düşündüğüm olmamıştı. Ya tüm bunlara babam sebep olduysa? Ya onun hatasıysa? Esrarın dumanlandırdığı beynimde bu sorular geziniyordu; tıpkı sisin arasında kayıp bir gemiyi bulmaya çalışarak gezinen arama ışıkları gibi.

Anlık bir aydınlanma yaşasam da peşinden gidemeyeceğim kadar uçmuştum; bu yüzden Sunshine ellerimi ellerinin arasına alıp avcumu açtığında, babamın ve geçmişimin aklımdan çıkmasına izin ver-

dim. "Çok klas bir hayat çizgin var."

"Nasıl yani?"

"Epey kısa." El falıma bakmayı bitirdiğinde elimi yine bırakmadı. "Bir keresinde kötü bir uçuş yapmıştım. O anda anne ve babamı öldürüp sonra da bunu unutmuş olduğumu düşünüyordum. Sanki o an hatırlamıştım. 'Aman Tanrım, annemi ve babamı öldürdüm.' Ama bunu cüzdanımı arabanda unuttum der gibi söylemiştim."

"Benim arabam yok." Bunu derken, gerçekten uçmuştum.

"Bu kötü uçuşun üzerinde durulması gereken nokta şu: Onları öldürüp mutfakta tabaktaki artıklar gibi bıraktığım düşüncesi beni tam manasıyla dağıtmıştı." Konuşmaya komik bir hikâye anlatır gibi başlamıştı; fakat şimdi ağlıyordu.

"Herkesin delice düşünceleri vardır." O an aklımdan, çırılçıplak duşa girsek nasıl olurdu, bunu geçiriyordum.

"Sanırım az evvel delice bir şey düşündüm."

"O kötü uçuşundaki gibi bir şeyi hatırladığını mı sandın?"

"Hayır, bu sadece anlık deli bir düşünce."

"Nedir peki?"

"Belki de kızlarla yatabilmek için onlara Casper'dan bahsediyorsundur." Yanaklarındaki gözyaşlarıyla şimdi gülümsüyordu. Derken üzerime abanıp beni koltuğa yatırdı ve karnımı gıdıklamaya başladı.

"Sen Casper'dan bahsettiğim ilk kızsın." Bunu duymak hoşuna gitmişti. Kollarımı başımın arkasına sabitleyip beni dudaklarımdan öptü; dili görünmez yaralarımı yalıyordu.

Ellerimi tutup kazağının içine soktuğunda, biliyordum ki kızkaçıran yüzünden kaybettiğim parmağımla göğüslerine dokunabiliyorsam, bu Casper sayesindeydi. Casper'ın çekim kuvvetiyle ona bu kadar yakınlaşabilmiştim.

Birbirimizin kıyafetlerini çıkarırken, Sunshine'ın beklediği misafirin siluetinin arkamdaki perdeye vurduğunu fark ettim. Ardından "Merak etme, orada olacağım" dediğini duydum.

Kapı çaldığında, üzerimde sadece külotum vardı; Sunshine'sa çırılçıplaktı. "Constance, içeride misin?"

O kadar uçmuştum ki kapı açılıp da ağabeyim içeri girene dek, sesin sahibini tanıyamamıştım.

* * *

O akşam, ağabeyim Emory'yle New York'a gitmiş ve eve dönüş yoluna girdiklerinde o kadar sarhoşmuş ki Skylark, 22. Otoban'da şarampole yuvarlanmış. Emory beyin sarsıntısı geçirdi; ağabeyimin bacağıysa iki yerden kırıldı. Doktorlar buna açık kırık diyorlardı. Polisin söylediğine göre hayatta kaldıkları için şanslıydılar. Babam, ağabeyime bunu neden yaptığını sorduğunda, Willy'nin tek söylediği, "Ne kaçırdığımı görmek istedim" oldu.

Ağabeyim, benimle Constance hakkında tek kelime bile konuşmadı. Babam koşu takımını Willy o bahar koşamayacak diye bıraktığımı düşündü. Anneme göre yerinde bir karar vermiştim. "Zach takım oyunlarından hoşlanıyor." Yorumu buydu.

Aziz Luke's Lisesi'ne söylentiler çabuk ulaşmıştı. Eski ismiyle Constance'la, yeni ismiyle Sunshine'la çıktığım dedikoduları, okuldaki saygınlığımı artırdı. Kızın iç çamaşırı giymemesi ya da uyuşturucu yüzünden yatılı okuldan atılması değil de kalbini kazanmak için anlattığım anılar, sınıf arkadaşlarımın hoşuna gitmişti (Sunshine bunlardan annesine de bahsetmişti). Bizzat kendimizin sardığı esrarın ve çalıntı biraların eşliğinde, çocuklar onlara öcü hikâyelerimi anlatmamı isterlerdi. Casper sayesinde, yaşıtlarımın gözünde ağabeyimin koşu takımının bana sağladığından daha çok karakter kazanmıştım. Hikâyeyi aktarmakta uzmanlaşmıştım; sohbeti uzatacak kelimeleri seçiyor, daha kimse soru sormadan, tüm soruları cevaplıyordum. Casper'ı canlı tutmak, bana bir kimlik vermişti ve beni karizmatik biri yapmıştı.

Artan popülerliğim annemlerin içini rahatlattı. Artık kafamda gevşek vida olmadığına ikna olmuşlardı; evde yalnız kalmamda tehlikeli bir yan olmayacağını düşünüyorlardı. Fakat bunda yanıldılar.

* * *

Teddy Keneddy kafayı o kadar bulmuştu ki Martha's Vineyard'daki köprüden arabayla uçtuklarında, sevgilisinin boğulmasına aldırmamıştı. Manson Ailesi hamile bir film yıldızına, Hollywood

Tepelerinde LSD içirmiş, ardından yıldızın bağırsaklarını çıkartmıştı. Bir adam ayın parlak yüzüne ayak basmış, barış ve aşk sarhoşu, (en çok da) birbirinin üzerinde sarhoş edici etkisi bulunan binlerce kişi, New York'u Woodstock'a bağlayan otobanı kapatmışlardı. Derken, bir yüzbaşının My Lai denen bir hendeğe yığdığı üç yüz kadın ve çocuğu kurşuna dizdiği haberi yayılmıştı. Adam olay ortaya çıktıktan sonra yaptığı açıklamada, kendisine verilen emirleri uyguladığını söylemişti. Vietnam'daki herkesin afyon içtiği söylentisi ayyuka çıkmıştı. Yaşadıklarıyla baş edebilmelerinin tek yolu buydu. Tetiği çekerken kafaları güzel değilse bile, çektikten sonra mutlaka uçmalarını sağlayacak bir şeyler alıyorlardı. Öyle görünüyor ki 1969'da herkes, bir maddenin etkisi altındaydı.

Sunshine buna zihnin bir üst düzeye taşınması diyordu. Beni temin ediyordu ki bir işin içine etmiş birinin yanında fazla kaldığınızda, içine ettiği iş her neyse, siz de tıpkı onun gibi bunun içine etmeye başlardınız.

Sekiz kilometreyi hiçbir zaman yarım saatten kısa sürede koşamadım; lise yıllarında ağabeyimin arkadaşlığını kazanamadıysam da en azından artık bakir değildim ve bu son derece adil bir değiş tokuştu. Her yeniyetme gibi ben de sonsuza dek sürecek bir şey yaşadığımı sanıyordum. Her gece evden gizlice kaçıyor ve bizim nehrin kenarında buluşuyorduk. Sonra artık yakalamakla uğraşmadığım alabalıklar gibi çırılçıplak suya giriyorduk.

Yazın ortalarına doğru, Sunshine telefonlarıma cevap vermez oldu. Yüzmek için benden daha büyük ve olgun birini bulduğunu sandım. Yanıldığımı umarak, bu hale nasıl geldiğimizi anlamama yardımcı olacak bir şeyler duymak ümidiyle ailesinin kapısına dayandım; yakınlığımızla öylesine böbürlendiğim için şimdi pişmanlık duyuyordum.

Bana Sunshine'ın tutuklandığını söylediler; Washington Meydanı Parkı'nda, bir sivil polisten bir kilogramlık Acapulco Gold almaya kalkmıştı. Babamın araştırmaları neticesinde, ailenin hapse girmesini önleyebilmek için kızlarını, Payne - Whitney adındaki özel akıl sağlığı merkezine yatırdıklarını öğrendim. Babamın söylediğine göre bana altı aydan önce mektup yazması mümkün olamazdı. Baba-

mın bizim için üzülmesi, beni şaşırtmıştı.

O gece geç saatlere kadar uyumamıştım; rüya görmeye hasret, kimi günler çırılçıplak yüzdükten sonra, güneşin ısıttığı kayalara uzandığımızda, örgülü saçlarını boya fırçası gibi tutup karnıma yazdığı mesajları düşünmeye koyuldum. Ne yazdığını hiçbir zaman tahmin edemezdim. Fakat bazen, karanlığın ortasında uykuya dalmak üzereyken, onu düşündüğüm sırada, beynim aniden kanalı değiştiriverirdi ve Casper'ın normalde onu izlemesi gereken güvenlik kameralarından beni izlediğini görürdüm.

Sunshine'ın başına gelenlerin beni ürküttüğünü sanabilirsiniz; ama beynim bu şekilde çalışmıyordu. Bana göre tıpkı uyuşturucu kullanmak gibi tımarhaneye gönderilmek de gençken alman riskler arasındaydı.

Eğer uyuşturucu, problemin bir parçası değilse, çözümün bir parçasıydı. En azından Aziz Luke's Lisesi'ndeki bakış açısı böyleydi. Esrar, miskalin, votka: Üçünü aynı anda aldığım pek olmuyordu; ama hafta sonu eğlencesi denklemi üçünden biri olmaksızın kurulamıyordu. Beyin hücrelerimi yaktığımı elbette biliyordum; babam sağ olsun, daha havaya uçurulacak trilyonlarca hücrem olduğunun bilincindeydim. Stones'un bir şarkısında söylediği gibi, zaman benim tarafımdaydı.

Babam ilaç yapımına yardım ediyordu; ben de onları tüketiyordum. Çakırkeyif yeniyetme zihnim bana uyuşturucu kullanarak babamın işinin devamlılığını sağladığımı söylüyordu. Uzay Yolu dizisindeki gibi, daha önce hiçbir insanın gitmeye cesaret edemediği yerlere gidiyordum; en azından babamın gitmediği yerlere...

1970'te saçlarım omuzlarıma geliyordu ve ödevlerimi yüz vatlık hoparlörlerde müzik dinleyerek yapıyordum; kafam, seks ve uyuşturucunun verdiği keyifle patlamak üzereydi. *Kim Kimdir*'e göre babam hafıza, öğrenme ve ilaçlar konusunda dünyadaki önde gelen otoritelerdendi. Buradan yola çıkarak kendi çapımda bir uyuşturucu çalışması yürüttüğümün farkına varmadığı için, babamı eleştirmek mümkünse de içtenlikle söylüyorum ki ne annemi ne babamı kimyasal yönelimlerimi fark etmedikleri için suçlayamayız.

İnsanları memnun etmedeki uzmanlığımın yanı sıra, çok da iyi bir yalancıydım. Annemleri, her çocuk gibi, seviyordum. Fakat artık onların her dediğine inanmayacak kadar büyümüştüm. Kafamda çeşit çeşit soru işaretleri vardı; şüphelerim belirsizdi. Babamın Casper'a verdiği ilaçlar onda onarılamaz hasarlar mı yaratmıştı? Casper, Jack'i öldürmüş müydü? Eğer babam Casper'ın değişiminden sorumluysa ve Casper da Jack'in ölümünden, bu babamın Jack'in ölümünde parmağı var, demek mi oluyordu? Annem bu yüzden mi babamla yataklarını ayırmıştı? Casper'ın ikinci kez yakalanması, annemle babamın arasındaki sorunları nasıl çözebilmişti?

Onları kafamdan geçenler konusunda bilgilendirmememin sebebi, onların bana tüm gerçeği açıklıkla anlatmamasının yarattığı kinden mi kaynaklanıyordu? Aslında annemin ve babamın gerçeği hak etmediklerini düşünmüyordum; hissediyordum ki söz konusu uyuşturucu olduğunda onlar zaten gerçeği duymak istemiyorlardı. Ne onların uyuşturucusu ne benimki hakkındaki gerçeği.

Annemin kafamdaki vidalar gevşemesin diye kazandırdığı kompulsif liste yapma alışkanlığı, notlarımın düşmesine mani oluyordu; fakat artık geceleri daha uzun listeler yapıyordum. Zira hatırlamam gerekenler kitaplar ya da makalelerden ibaret değildi; artık listemde şunlar da yer alıyordu: "Esrarı saklamak için yeni bir yer bul; oda spreyi almayı unutma; yanında nane şekeri taşı; göz damlası kullan; esrardan arta kalanları klozete at."

1970 Noel'inde, Aziz Luke's Lisesi'nden beş çocuk uyuşturucu yüzünden okuldan atıldılar. Müdürün elinde, benim de yer aldığım bir liste vardı. İkiyüzlülüğümden mi kendimi etik değerlerin saldırısına maruz kalmış bir piyade gibi hissettiğimden mi bilinmez, esrar çekerken yakalanmadığınız sürece uyuşturucunun bir problem olmadığına inanıyordum. Müdürün listesinde yer aldığım düşünülürse, yakalanmadan ve dolayısıyla annemleri hayal kırıklığına uğratmadan, kafayı çekmenin tek yolu, beni başıma gelebileceklerden koruyacak, büyük bir yalan söylemekti. Böylece uyuşturucu taşımak gibi bir edepsizliğe kalkışacak cesarete sahip olmadığım düşünülecekti.

Babamdan keyif veren uyuşturucuların zararları üzerine okul gazetesine yazacağım makale için (konu başlığı: "Revaçtakiler gözden

düşmeli") bana yardım etmesini istediğimde, babamın yüzünde yine hulyalı bir gülümseme belirdi. Bu gülümseme ne kadar deli olduğumu anlamak için akıl sağlığı rehberine baktığım gün beni yakaladığında yüzünde olan gülümsemenin aynısıydı.

Makalem için araştırma yapmak ikimiz için de keyifliydi. Beni büyük ilaç şirketlerinden birinin genel merkezine götürüp laboratuvar maymunlarının nasıl kokain bağımlısı olduklarına dair 16 milimetrelik bir film izlememi sağladı. Bulundukları yerde bir damlalık vardı ve bu damlalıktan kokain dökülmesini sağlamak için tek yapmaları gereken bir düğmeye basmaktı. Birkaç hafta içinde, o kadar uçmuşlardı ki kendi parmaklarını yemeye başlamışlardı. Henüz kokain denememiş biri olarak, laboratuvar maymunu olmadığıma sevinmiştim.

Onları banda alan kameranın sesi ve bir kokain damlalığıyla kafeslerde tek başlarına kilitli tutulan hayvanlar, aklıma Casper'ı getirmişti. Eve dönüş yolunda, Stewarts'ta durup birer alkolsüz bira içtik. Babam bunsen bekinin başında annemle tanıştıklarında, alkolsüz bira imal etme hayali kurduklarını anlatıyordu. Bu sırada babama, Casper'ın üzerinde denenen ilaçlara verdiği tepkileri kaydettikleri videolardan birine göz atıp atamayacağımı sordum. Bir anda irkildi ve alnını kaşıdı.

"Bu imkânsız."

"Neden?"

"Çünkü hiç etik değil."

Uyuşturucu karşıtı makalem okul gazetesinin ilk sayfasında çıktı. Başlıktaki harflerin her biri iki buçuk santimetreydi: "Revaçtakiler Gözden Düşmeli". Makalenin alt başlığıysa şöyleydi: "Uyuşturucunun keyif veren bağımlılığının taşıdığı gizli tehlike."

Birlikte ot içtiğim bütün okul arkadaşlarım, şimdi pisliğin teki olduğumu düşünüyordu; bir sahtekârdan bile daha sahtekârdım; Richard Nixon'a rakip olabilirdim. Hatta çocuklardan biri yüzüme tükürdü. Tek başıma kafa çekmekten hoşlanmadığımdan, uyuşturucuyu bırakmak zorunda kalacaktım; zira artık kimse benimle takılmıyordu. Eğer müdür makalemi tüm öğrencilerin önünde sesli okumasaydı, olay bu kadar büyümeyecekti. Hatta son paragrafa geldiğinde

o kadar duygulanmıştı ki sesi çatallanmıştı. "Kuşağımız niçin uyuşturucuya yöneliyor? Gerçeği dururken, neden hayatın kötü bir taklidiyle idare ediyorlar? Bu soruların cevabını bilmiyorum; ama Aziz Luke's bana en azından şu kadarını öğretti: Eğer içinde yaşadığın dünyadan hoşlanmıyorsan, ondan kaçmamalısın; onu değiştirmeye çalışmalısın."

Okumayı bitirdiğinde, müdür cebinden mendilini çıkardı. Kimilerine göre bunu burnunu silmek için yapmıştı; bazılarıysa gözündeki yaşları sildiğine yemin ediyordu. Sebebi neydi bilmiyorum ama konuşmanın sonunda, "Teşekkür ederim, Zach Friedrich" dediğinden eminim. Derken alkışlamaya başladı ve ayağa kalkmamı istedi. Öğrenciler birer ikişer alkış merasimine katıldılar. Bir an sonra herkes alkışlıyordu. Beni tanımayanlar alkışlıyorlardı; çünkü başka biri, ağabeyimden bile daha değerli biri olduğumu düşünmüşlerdi; birlikte kafa çektiklerimse ikiyüzlülüğümü ironi olarak yorumladıklarından sırıtıyorlardı. Suratıma tüküren çocuk bile pis pis gülüyordu. Müdürü aptal durumuna düşürdüğüme ve sırlarımdan birini daha benimle paylaştıklarına inanıyorlardı. Casper, uyuşturucu, okul... Onlara içimi döküyordum. Bilmeden, herkesi koca bir şakanın parçası haline getirmiştim.

Otçuların, sporculara katılmasıyla alkış tufanı büyüdü; şimdi herkes ayaklarını sertçe yere vuruyor ve ıslık çalıyordu. "Zeeeeeeee." Ben dahil herkes, inanmak istediği şeye inanıyordu.

Okul müdürü makalemi eyalet çapındaki okul gazeteciliği yarışmasına soktu ve maalesef birinci oldum. Babam kazandığım ödülü, ağabeyimin koşarak kazandığı kupaların ve madalyaların yanına koyduğunda, kendimden iğrenme duygum zirveye çıktı. Bir akademisyen olan babam, benimle o kadar çok gurur duyuyordu ki Willy'nin kazandığı onca başarı, bunun yarısı kadar bile etkili olmamıştı. Çünkü ben kalbimle ya da bedenimle değil, beyin gücümle kazanmıştım.

Yıllar sonra bir kereliğine gittiğim kadın bir psikiyatr, o makaleyi yazmanın son derece düşmanca bir davranış olduğunu söylemişti. Beni yargılamamaya çalışsa da benden tiksindiğinden emindim. Eteğindeki kedi tüylerini tek tek alıp kültablasına attığı sırada, bunun

babama, arkadaşlarıma ve kızkaçıran hadisesinden sonra beni okuldan atmayan, hatta bana bir süre dinlenmem için zaman tanıyan müdüre yapılmış bir haksızlık olduğunu söyledi. Ama en önemlisi, bu, bizzat kendime yaptığım bir saygısızlıktı; en büyük saldırıya maruz kalan yine bendim.

Ona, "Bir noktayı kaçırıyorsunuz; enselenmek istiyordum" dedim.

"Bir cezayı hak ettiğini mi düşünüyordun?"

"Hayır. Yeni bir başlangıç yapmak, günah çıkartmak istiyordum."

"Babana uyuşturucu sorunundan bahsetmeyi hiç denedin mi?"

"Bir kere."

"Peki, ne oldu?"

Doktorun beni yargılaması umurumda bile değildi; ama psikolojik cümleler kullanarak, tıpkı babamın yaptığı gibi, beni köşeye sıkıştırmasını kaldıramazdım. "Babam çok meşguldü."

"Bu seni kızdırmış gibi."

"Tam da babamın vereceği gibi bir cevap."

"Baban neyle meşguldü?"

"Bu konuya gelecek seansta gireriz." Vaktimiz zaten çoktan dolmuştu. Bana Paxil yazdı; oysa ondan böyle bir talebim olmamıştı.

***

Birkaç hafta sonra gazetecilik maceram bana başka şeyler hissettiriyordu. Sanki aldığım ödül, ağabeyimin kupalarının yanından bana bakıp benimle alay ediyordu. Nefesimle buğulanan camın arkasından bana, *bunların hiçbiri gerçek değil*, diye fısıldadığını duyabiliyordum.

O cumartesi günü, o kadar uçmuştum ki bir anda daha fazlasını kaldıramayacağımı hissettim. "Anne, baba, size duymak istemediğiniz bir şey söylemem gerek" diye bağırmama yetecek kadar utanç ve cesaretle dolmuştum. Bunu sadece ortalığı içinden çıkılamayacak kadar karıştırdığımda söylediğimi bilirlerdi.

Kendimi, "Sorun ne? Bu defa ne yaptın?" diye bağırmalarına hazırlamıştım; hiç tepki gelmeyince evde yalnız olduğumu fark ettim.

Batıya bakan büyük pencereden, Alfie'yle yürüdüklerini görebiliyordum. Alfie, kaniş cinsi devasa bir köpekti; karamel rengi tüyleri uzundu ve kesilmiş kuyruğu, arkasında bir bukle saç gibi kıvrık durardu. Ablamın dediğine göre, annem onu Willy'yi özlediğinden almıştı; Willy, Princeton'ı kazandığından beri bizimle yaşamıyordu.

Onların yürüyüşten dönmelerini bekleyemezdim; bu sırrı içimde daha fazla tutamıyordum. Söylediğim yalan midemi bulandırıyordu; sanki zehirlenmiştim.

Mayıs ayındaydık; gökyüzü Magritte tablolarının masalsı mavisindendi. Ama bulutlar resimdekilerden büyük, daha beyaz ve Wonder marka ekmekler gibi pofuduk görünüyordu. Sabah güneşi henüz yapraklardaki çiğ tanelerini buharlaştırmamıştı. Bu yüzden çimlerin üzerinden geçtiğim sırada, ayakkabılarım sırılsıklam olmuştu. Annemlerin Alfie'yle birlikte geçtikleri yoldan ilerlemeye karar verdim; elma ağaçlarının arasından yürümeye koyuldum; işçi arıların vızıltısı ve altın renkli saka kuşlarının şarkıları bana eşlik ediyordu.

Annem, babam ve köpek, nehre varmak üzereyken lavantaların arasına saptım ve yaban çileklerinden birkaç tanesini koparmak için bile durmadım. Babam elindeki oltayı bir yana bırakmış, bir türlü kapanmayan bahçe kapısını onarmak için durmuştu. Yüzünü buruşturmuş, elindeki dikenli teli kapı mandalından geçirmeye çalışıyordu. Annemse babamın biraz önünde, on iki metrekarelik mısır tarlasının bitişiğinde köpekle oyun oynuyordu; Alfie geri getirsin diye kırmızı plastik topu fırlatıyordu. Topun arkasından koşturan köpeğin başı, her adımında bel yüksekliğindeki mısırların ardında, bir görünüyor bir kayboluyordu.

Babama seslendim. "Size söylemem gereken bir şey var."

"Buradayım."

"İkinizin de duyması gerek."

Sesim onu huzursuz etti. Elindeki tel, parmağını kesti. Usulca bela okuyup akan kanı emdi. "Öyleyse, gidip anneni çağırsan iyi olur."

Yaklaşık bir kilometre ötedeydi; topu tuttuğu elini havaya kaldırmıştı. Köpekse arka ayaklarının üstünde durmuş, dilini dışarı çıkartmış, çenesiyle topu kapmaya hazır bekliyordu. Alfie'yle küçükken benimle konuştuğu tonda konuşuyordu. "Benim koca bebeğim nasıl-

mış... Oh, evet, çok vahşi bir şeysin sen!"

"Anne!" diye bağırdım, "Sana ihtiyacım var."

El salladı ve topu bize doğru fırlattı. Alfie, topun arkasından fişek gibi fırladı. Babamla ben anneme, annemse bize doğru yürüyordu; bir yandan da bana bakıp gülümsüyordu. Topu tutmaktan ellerinin içi çamur olduğu için, gözüne giren saçlarını elinin tersiyle geriye itti. Tam bize bir şey söyleyecekti ki yüzündeki ifade aniden değişti. Başını birden çevirmesine ve yüzünün bembeyaz kesilmesine yol açacak bir şeyler görmüş olmalıydı. Rüzgâr esip de mısırlar, deniz yüzeyi gibi dalgalandığında, onu biz de gördük.

Ötede, mısır tarlasının kenarında, bir geyik taş gibi kıpırtısız duruyordu. Taba rengi, besili bir dişi geyikti bu. Arazimizin etrafını çit gibi çevreleyen kızılcık ağaçlarının gölgesi üzerine vurduğundan, geyiğin burnu, gözleri ve toynağı seçilemiyordu; bu yüzden onu zar zor görebilmiştik. Doğa adeta bir kamuflaj uzmanıydı; zira retinamızın yapbozu tamamlayıp anne geyiğin birkaç metre ötesindeki yavrusunu seçmesi zaman almıştı. Üzerinde beyaz ve kahverengi benekler taşıyan yavru en fazla iki günlüktü.

Köpek onlara doğru koşuyordu; mısırları bir köpekbalığı gibi çaprazlamasına yarıyordu. Annem ismini haykırdı; "Alfie! Buraya gel! Alfie!" Köpek aldırış etmedi. Yavru geyik, tehlikeden habersizdi; annesiyse donup kalmıştı.

Annem de koşmaya başladı. Elindeki tasmayı, köpeğimize bağlamayı planlıyordu; bir yandan da hayvanın dikkatini dağıtmaya çalışıyordu. Bağırıyor ve kollarını sallıyordu. "Alfie, sakın yapma!"

Alfie, arkasına rüzgârı almış, geyiklere yaklaşıyordu. Derken başı mısırların arasında kayboldu. Hırıldadı ve ağzıyla bir şeyleri yakaladı. Kendimi en kötüsüne hazırlamıştım ki salyasıyla ıslattığı kırmızı topu mısırların arasından çıkardı. Annemin yanına dönüyordu. Dönüp babama baktım; kaşları hâlâ havadaydı ama içi rahatlamıştı. Şans bizden yanaydı; her şey yoluna girecekti.

Annem tam, canavarımızı kucaklayacaktı ki işin seyri değişti. Köpek tekrar geyiklere yöneldi; gözü dönmüş gibiydi. Burnundan soluyordu. Annemden uzaklaşmaya başladığı sırada, top ağzından düştü. Geyik ve yavrusu tehlikenin geçtiğini sanıyordu. Sanki hare-

ketsiz kaldıkları sürece güvende olacaklarını düşünüyorlardı. Ama annem bunun işe yaramayacağının bilincindeydi.

Alfie koştukça annem de koştu. Köpeğe ulaştığında, deriyi kemikten ayırmak istiyormuş gibi kuvvetle ensesinden geri çekti. Alfie annemin keskin tırnaklarını hissedince, saldırıya uğradığını düşündü. Neler olduğunu anlayamamıştı. Bir zamanlar Fransa prensleri, topraklarındaki geyikleri kovalasınlar diye kaniş beslerlerdi. Köpeğin genlerine kodlanmış anılar vardı ve elbette bunların yarattığı içgüdüleri dinliyordu.

Annemin ensesine attığı pençeyi hissedince, Alfie acıyla havladı ve başını çevirip annemi hırıldayarak ısırdı. Hayvanın dişleri sağ elinin etine geçerken, annem "Alçak" diye bağırdı. Babamla beraber yardımına koşuyorduk.

"Durdurun onu!" Bunu bize söylemişti.

Ama çok uzağındaydık. Geyiklere ulaşmadan, köpeği yakalama ihtimali olan bir tek annemdi. Alfie, geyikleri bir an göremedi. Annem hâlâ arkasından koşuyordu; her şey birkaç saniyede olup bitti. Köpeğimizin hayvani içgüdüleri, yayından fırlamış ok gibi, kontrolümüz dışında hedefe ilerliyordu; hepsi hem çok yakınımızda hem çok uzağımızdaydı. Sanki dünya daha yavaş dönmeye başlamıştı; belki de Tanrı, izlediklerimizden ders çıkaralım diye, bu sahnenin yavaş çekim ilerlemesini istemişti.

Annem Alfie'nin tasmasını yakaladığında, yavru geyik yerinden kıpırdadı. Alfie'nin dişleri yavrunun boynuna kenetlendiğinde, annem hâlâ tasmaya asılıyordu. Köpek, geyik yavrusu ve annem, hep birlikte çimlerin üzerinde yuvarlanıyordu. Köpeğin dişleri parlıyor, yavru geyiğin narin toynakları çimleri dövüyor, hırıltılar ve çığlıklar yükseliyordu.

Durmasını sağlamak için köpeğin başına bir taşla vurmam gerekti. Geyik yavrusunun boğazı parçalanmıştı. Akan kanı saymazsak, hâlâ Steiff marka bir oyuncak gibi kusursuzdu.

Annem hıçkıra hıçkıra ağlıyor, hıçkırmaktan soluk alamıyordu. Babam, yerden kalkmasına yardım ederken, "Aşağılık köpek" diye bağırdı. Alfie'nin karnına tekme atınca, babam onu sarstı.

"Bu, köpeğin hatası değil."

Annemin gömleği yırtılmış, kan içinde kalmıştı. "Kimin hatası öyleyse?" diye feryat etti.

"Tanrı aşkına Nora, delirdin mi? Lanet olası köpek senin boynunu kapmadığı için şanslısın!"

Annem onu duymuyordu. Dişi geyik, tarlanın öbür ucuna kaçmış, kendisini kurtarmıştı. Arkasına bile bakmadan gözden kaybolduydu. Annemse yavruya, bir şey söylemesini bekliyormuş gibi bakıyordu. "Bunun bir kez daha olmasına izin vermemeliydim."

"Alfie daha önce de mi saldırdı?" İsmini duyan köpek, elimi yalamaya ve kuyruğunu sallamaya başlamıştı. Alfie konuyu çoktan kapatmıştı ama annem henüz etkisindeydi.

Annem babama bakıp, "Anlat ona" dedi. Aynı anda hem yalvarıyor hem kafa tutuyordu.

"Bana ne anlatacaksın?"

"Sanırım annen şokta. Başını bir yere vurmuş olabilir. Köpeği eve bırak ve arabayı buraya getir."

Babamın çok endişeli olduğu belliydi; zira ehliyetim olmamasına rağmen, hastaneye kadar arabayı kullanmama izin verdi ve arka koltukta, annemin yanında oturdu. Onları dikiz aynasından izliyordum. Annemi kucağına yatırdı ve hastaneye varana kadar onunla durmadan konuştu; uyumamasını istiyordu.

Doktor annemin hafif bir darbe aldığını söyledi. O akşam, babam anneme çorba pişirdi. Yatak odasından bozma ofislerinin kapısında durup annemin çorba içişini izleyen babamı seyrettim. Birkaç kaşıktan sonra, tuzlu krakerden bir ısırık aldı. "Kendimi kaybettiğim için özür dilerim."

İkimiz de ona endişelenmemesini söyledik. Çorbasını bitirdikten sonra, dikkatlice bana baktı. "Baban bizimle konuşmak istediğin bir şey olduğunu söyledi."

"Önemli bir şey değildi." Kupaların yanındaki ödülü, artık ciddi bir sorun olarak görmüyordum.

"Konuyu açtığında, oldukça önemser gibiydin ama." Babam beni dikkatlice süzdü.

Babamın gözlerine bakarken, yalan söyleyemezdim. Başımı yere

eğdim ve Pele'yi kapak yapmış bir dergi gördüm. "Önümüzdeki yıl futbol oynamayı düşünüyorum."

"Daha önce hiç futbol oynamadın ki!" Annem, başına darbe almışken bile, kararlarımın uygulanabilirliğini değerlendiriyordu.

Ama babamın iyimserliğinin sınırı yoktu. "Bu başarısız olacağı anlamına gelmez. Hangi pozisyonda oynamayı düşünüyorsun?"

"Kaleci."

"Neden kaleci olmak istiyorsun Zach?" Annem şüpheci mi davranıyordu yoksa kibar olmaya mı çalışıyordu anlayamamıştım.

"Oyunun kaderini belirlemek, güzel olur."

***

En sonunda enselendim; ama uyuşturucu kullanırken değil.

Son sınıfa geçtiğim senenin sonbaharında söylediğim yalanlardan en azından bir tanesini gerçeğe dönüştürme arzusuyla futbol oynamaya başladım. Öğleden sonralarımı kafa çekerek ya da yavru geyiği kurtarmak için annemin neden köpekle güreştiğini düşünerek geçirmek istemiyordum. Unutmak için ne kadar ot içersem içeyim, babama "Anlat ona" diye yalvarışı aklımdan çıkmıyordu. Aralarındaki özel bağdan kaçış yoktu. Kendi yalanlarımın yükü bana yetiyordu; onlarınkileri de taşımaya hiç niyetim yoktu. Geyiğin öldüğü sabah tanık olduklarımdan da Casper Gedsic'i sorumlu tutamazlardı.

Futbol sezonu başladığında, takımdaki dördüncü yedektim. Top tutma kabiliyetim o kadar sınırlıydı ki kaledeki varlığım, sadece hiç kaleci olmaması seçeneğiyle kıyaslandığında tercih ediliyordu. Aslında koç üç kaleci bulundururdu; benim takımda olmamı sağlayansa, yazdığım uyuşturucu karşıtı makalenin uyandırdığı ilgiydi. Eğer onlara katılırsam, takımı disipline sokmasına yardımcı olacağımı düşünmüştü.

Futbol tam bir avuntuydu. Omzuma gelen saçlarımı kesmek zorunda kalmış ama bunun dışında son iki yılda epey serpilmiştim; kaleci olmayı seviyordum. Kalenin sınırları içindeyken, her şey çok basitti. Kaleci için mutluluk, topu kalenin dışında tutmaktan ibaretti. Kalecinin dördüncü yedeği olduğunuzda, oyuna girme olasılığınız

neredeyse sıfır olduğundan, maç gerginliğini de yaşamıyordunuz.

Fakat oyuna girmek benim kaderimdi; zira sezonun ilk maçına bir hafta kala diğer kalecilerin başına bir dizi felaket geldi. Esas kaleci köprücük kemiğini kırdı. Ertesi gün iki numara anjin oldu. Perşembe günü, üçüncü kaleci Fransızca sınavında kopya çekerken yakalandı ve okuldan atıldı. Artık ellerinde bir tek ben vardım.

Açılış maçı sonraki gün saat 3:30'daydı ve bizim sahada oynanacaktı. Öğle yemeğinden sonra, kafeteryada bir motivasyon toplantısı yapıldı. Futbol koçu ve takım kaptanı konuşma yaptı. Beş yüz gözü dönmüş öğrencinin, "Lawrenceville'e Dersini Verin" bağırışları arasında, sahadaki yerimi aldım. Coşkulu yeniyetmelerin tribündeki işbirliği hep hoşuma gitmişse de hatta ortamdaki heyecanın doğallığının tadı damağımda kalmış olsa da ellerim arkamda kenetli, ısınma koşusuna çıktığımda, tüm bunlar sanki benim başıma değil de bana çok benzeyen bir düzenbazın başına geliyormuş gibi hissettim.

Eğer kafam güzel olsaydı, takım ruhunu olağandışı, ruhani bir deneyim olarak görecektim; fakat ayıkken, son derece sahte geliyordu. Maç saati yaklaştıkça bu his, katlanarak büyüdü. Soyunma odasında, takımın geri kalanıyla beraber üstümü değiştirdiğim sırada, koruyucu kasık bağımı geçirip kırmızı beyaz şortumu ve formanın üstünü giyerken sanki bir başkasını giydiriyor gibiydim. Dizliklerimi de bu hisle taktım.

Beynimle vücudumun bağlantısı adeta kopmuştu; hayatımın o anında, beynim sanki başka bir şeylerle meşguldü. Bağcıklarımı bağlamak için eğildiğimde, midem ağzıma geldi ve başım dönmeye başladı. Soyunma odası ve takım arkadaşlarım sanki etrafımda dönüyorlardı. Oturduğum halde, çok yükseklerden düşüyormuş gibiydim. Sanki başım dönmüyordu da bir F-16, düşman topraklarına düşmek üzereydi; az sonra yere çakılıp patlayacaktı.

Soyunma odasından dışarı fırlayıp koridorun sonundaki tuvalete koştum. Soğuk terler döküyordum; kopardığım tuvalet kâğıtlarıyla formamdaki "Aziz" kelimesine bulaşmış kusmuğu temizlemeye çalışırken, "Pestilin çıkacak" cümlesi yankılandı. Başımı kaldırdığımda, yan kabinden kafasını uzatmış bana bakan Chas Ortley'yi gördüm. Eğer saçları düz olsaydı, omuzlarına kadar inecekti. Fakat kızıl ve kıvırcık-

tı; Jackson 5 grubuna yaraşır bir Afroamerikan görünümündeydi.

"Pestil mi? Bence sahadan cesedi çıkacak." Peter Ortley diğer yanımdaki kabinden uzandı. "Lawrenceville'de Gambiya'dan gelen şu çocuk top koşturuyor; boyu 1,67 ama vurduğu top saatte 143 kilometre hız yapıyor."

"Botsvana'da bir kaleci öldürmüş."

"Gambiyalı olduğunu sanıyordum."

"Her neyse işte, kendini ölmüş say."

"Siktir git." İşin kötü tarafı, Lawrenceville'de Gambiyalı bir forvet oyuncusu gerçekten de vardı ve çocuk Gambiya Gençler Milli Takımı'nda da oynuyordu. Bir rakibini şutuyla gerçekten öldürdü mü bilmiyordum; ama kalecinin omurgalarını kırmaya gücünün yeteceği kesindi.

"Bir strateji belirledin mi bari?"

"Hayatta kalmak." Sifonu çekip ayağa kalktım.

Okula duşlu bir soyunma odası inşa ettirdikleri için, Aziz Luke's Lisesi Ortley'lere bir şans daha vermişti. Onlar da bu şansı iyi değerlendirmiş ve okulun uyuşturucu satıcısı olmuşlardı. Arkadaşlığımızı zamanla tamir etmiştik. Ortley'ler benimle koro halinde konuşuyorlardı. "Sen yavaşsın; kontrolsüz hareketleri olan beyaz çocuk... Öte yandan o hızlı ve kurnaz bir Zulu."

"Zulular, Gambiyalı değildir."

"Oyunun gidişatı sana bağlı; reflekslerini geliştirmelisin."

Daha oyun başlamamıştı ama benim ellerim ve ayaklarım taş kesmiş, katbekat ağırlaşmıştı. "Peki, bu dâhiyane fikri nasıl uygulamamı öneriyorsunuz?" Chas avcunu açtı; elinde onlarca, boncuk gibi rengârenk kimyasallar vardı.

"Hız eczaneden temin edilir."

"Tıpkı Doğu Almanyalı sporcuların olimpiyatlarda yaptığı gibi... Annemden çaldık." Teklifi ciddiye almalıydım. Bayan Ortley'nin ailesinin ilaç şirketi vardı.

"Her rengin vücuttaki işlevi farklıdır. Önümüzdeki iki saat, roket adam olacaksın."

"Reflekslerin bir kedininki kadar güçlenecek." Elime döktüğü ilaçlar, avcumda minik bir tepecik oluşturdu.

Kaybedeceğimizden zaten emindim; dolayısıyla hiçbir şeyi riske atmıyordum. Denemekten bir şey çıkmazdı. Avcumdaki hapları yalayıp yuttum.

Sahaya çıktığımızda, huzursuz bir köpek gibi yerimde duramıyordum ve her yanım seğiriyordu. Tribünler hıncahınç dolmuştu. Annem ve babam Alfie'yle gelmişti. Ağzım kuruydu; tükürük bezlerim çalışmayı bırakmış gibiydi. Çoraplarımsa düşüp duruyordu. Isınma turu atarken bile topu bulanık görüyordum; halbuki daha tam hızla bile koşmuyorduk. Gambiyalının kudretli ayaklarında, top yo-yo gibi bir yükseliyor bir alçalıyordu. Boyu da 1,67 değil, 1,62'ydi. Topu havada tutmada üstüne yoktu. Önce sol ayağıyla bir kez, sonra sağ ayağıyla iki kez vuruyordu; derken yükseğe fırlatıp kafasında sektiriyordu; ardından bacaklarını arkaya kıvırıyor ve topu sağ omzunda sabitliyordu. Çocuğu izlerken evirip çevirdiğinin top değil de gülle olduğunu sanabilirdiniz.

Başlangıç düdüğü çaldığında, sinir taşıyıcılarıma garip bir şey oldu. Hâlâ yavaş çekim hareket ediyor gibiydim; fakat kendimi birkaç adım ötemdeki topa göre konumlandırdığımda, sanki kalbime adrenalinle birlikte yavaşlık da pompalandı ve sanki içimdeki bu sessiz patlamanın dalgalar halinde sahaya yayıldığını gördüm. Bir anda Gambiyalı, top ve diğerleri, sahadaki herkes yavaşlayıverdi. Kendimi gösterme zamanım gelmişti.

Top Gambiyalının ayağından çıktığında, üzerindeki siyah beyaz altıgenleri görebiliyordum; top artık ıslık çalarak üzerime gelen ve ne olduğunu anlayamadan beni geçen gri renkli bir vızıltı değildi. Yavaşça bana doğru kıpırdayan, lavabo lambalarındaki damlalar gibi kafası karışmış bir küreydi. Topun dikişlerini bile görebiliyordum ve uzanıp yakalamak için istediğim kadar bekleyebilirdim; sanki dünya kadar zamanım vardı. Ama hepsinden iyisi, kollarım kenetlenip topu göğsümde hapsettiğinde, kaburgalarım kırılmadı ya da kalbim durmadı.

Topu takım arkadaşlarıma geri yollarken pek iyi bir iş çıkaramadıysam da (top orta sahaya zar zor ulaşmıştı), en azından topu kurtarabilmiştim. Bir kere kurtarabildiysem, bir daha, bir daha kurtarabilirdim. Bir anda kalecilik dünyanın en basit işi oluvermişti; gol at-

mak istemeyen bir takımla oynamak kadar kolaydı.

O haplara neden "hız" dediklerini anlayamamıştım. Doksan dakika boyunca futbol topu, sahadaki her hareket ve sanki gezegenin dönüş hızı, soyunma odasındayken bir başkasına ait gibi görünen kabiliyetsiz bedenimin içine dönmeme izin verecek kadar yavaşlamıştı.

Hakem bitiş düdüğünü çaldığında, maçın skoru 0-0'dı. Bu maç kayıtlara berabere bitmiş olarak geçtiyse de bana göre kesinlikle bir zaferdi. Takım arkadaşlarım beni kucakladı; koç sırtıma o kadar sert vurdu ki canım yandı. Sonra "Bu maç için ne aldın hiç bilmiyorum Z ama onu şişeleyip önümüzdeki maça da getirmeni istiyorum" diye ekledi.

Koçun arkasında, Ortley kardeşleri gördüm; başparmakları havada, ne kadar mükemmel olduğumu işaret ediyorlardı. Kırmızı saçlı eczacıma yanaşıp, "Bu inanılmazdı" dedim.

"İyi geldi, öyle değil mi?"

"Annenden çalabildiğin kadar çal; hepsini istiyorum." İkizler kahkahaya boğuldu. Chas cebinden bir paket kapsül çıkardı. "Burada olmaz" diye fısıldadım. Annemler bize doğru geliyor, Alfie havlıyordu.

Herkesin içinde paketi bana bıraktı. Elime alır almaz içtiğimin Contac olduğunu gördüm. Soğuk algınlığı ilacıydı.

Hayatım bir anda Disney filmlerine dönmüştü; bunları ilaç yardımı olmaksızın başardığımı bilmek zaferimi daha cezbedici kılmıştı. Fakat moralim bozulmuştu; çünkü son doksan dakika boyunca "ben olma" hastalığıma bir çare bulduğumu sanmıştım.

Sıradaki maçı 5-0 kaybettik ama sonraki ikisini kazandık. Koç bende potansiyel olduğunu söylüyordu. Nasıl olduğunu bilmiyordum ama sezonun yarısına geldiğimizde, yeni benliğime alışmaya başlamıştım. Bu yeni benliğin kim olduğundan pek emin değilsem de akıl sağlığı rehberini okumayı bırakmıştım ve artık Gunderfeldt'in kitabındaki delirmiş yüzler arasında kendimi aramaktan vazgeçmiştim.

Aziz Luke's Lisesi'nin bir kardeş okulu vardı: Essex Kızlar Akademisi. Ekim ayının ikinci cumartesi günü, bir fuar düzenliyorlardı; çadırlar kurulacaktı ve şansa dayalı karnaval oyunları oynanacak,

halkalar fırlatılacak ya da 19 litrelik bidonlara kaç fasulye sığdırıldığı tahmin edilecekti. Bu etkinliklerde toplanan paralar, burs fonuna aktarılacaktı. Fuar iyi bir amaç uğruna düzenlendiğinden Aziz Luke's Lisesi spor takımlarındaki son sınıf öğrencileri, yardım eli uzatmaya teşvik edildiler.

Essex kızları için bir kâse alkol katılmış punç hazırlamak benim fikrim değildi; ama bu organizasyondan haberdardım. Alkol almış kız öğrencileri dikizlemenin eğlenceli olacağını düşünüyordum. Contac olayı, beni esrar içmekten alıkoymadıysa da oyundan önceki gece, kafa çekmenin topu kalenin dışında tutmaya yardımcı olamayacağını anlamamı sağladı.

Islah olma yoluna girdiğimi sanabilirdiniz. Kızlardan biri punç'a LSD katıldığı dedikodusunu bütün okula yaymasaydı, muhtemelen yaptığımız yine yanımıza kâr kalacaktı. Fakat bu dedikodu, punç'tan üç bardak içip de kafası güzelleşen kızın, "Kendimi hiç iyi hissetmiyorum" diye haykırmasıyla katmerlendi; kız okul müdiresinin başında boynuzlar görmeye başlamıştı.

Eğer yanımızda getirdiğimiz tıpkı LSD gibi renksiz ve tatsız olan alkolü göstermeseydik, tutuklanıyorduk. Belki polis çağırmamışlardı ama yaptığımız şey, Aziz Luke's gibi bir okuldan atılmamız için yeterliydi.

Disiplin Kurulu toplandı. Ailelerimize haber verildi. Eğer bütün takım olaya karışmış olmasaydı, harçlarımız iade edilmeksizin, okuldan atılacaktık. Fakat futbol müsabakalarının iptal edilmesi okul için büyük bir utanç olacaktı. Bu sayede karakterimizdeki zayıflığı eyaletteki bütün okullara duyurmakla yetinildi. Okulda kalacak, beladan uzak durursak mezun bile olabilecektik.

Aldığımız cezalar zaten yeterince katıydı. Son sınıf olmanın hiçbir avantajından yararlanamayacaktık; öğle yemeğimizi küçük sınıflar kendilerininkini bitirdikten sonra yiyebilecektik ve utanmazlığımız başvurabileceğimiz bütün üniversitelere bildirilecekti. Bir kar tanesinin cehennemde erimeden kalma ihtimali neyse, bizim de iyi bir üniversiteye kabul edilme ihtimalimiz o kadardı; notlarımızın ne kadar iyi olduğunun veya ne kadar hırslı olduğumuzun artık hiçbir önemi kalmamıştı.

Babam, aynı anda hem tiksinip hem kıskandığı cemiyete katılamayacağımı anladığında oldukça ukala tepkiler verdi. O bu cemiyetten dışlanmıştı ama benim Yale'e girmemi çok önemsiyordu. Bir keresinde yarı şaka yarı ciddi, bana "Eğer Sarmaşık Birliği üniversitelerden birine giremeyeceksen, seni Vietnam'a yollayabiliriz" demişti.

Uyuşturucu karşıtı makalemin bana sağladığı sahte başarıya rağmen, Yale'den kabul almak benim için kaleyi bulması imkânsız bir atıştı; zira artık iyi bir üniversite bana baktığında, punç'a alkol karıştıran bir kaleci görecekti. Babam o kadar benmerkezciydi ki bu işe sadece onu sinir etmek için bulaştığımı düşünmüştü. Willy, yıllar boyunca babama "hayır" demişti; ama benim "hayır" cevabım suratlarına bir tokat gibi çarpmış ve hakaret olarak algılanmıştı.

Müdürün hakkımızda karar verdiği gün, beni okuldan almaya babam geldi (artık okula arabayla gelmeye de izin yoktu). Babam arabada yalnızdı. Halbuki hiçbir yere annemsiz gitmezdi.

Arabaya binip kapıyı kapadığım anda, babam bağırmaya başladım "Tanrı aşkına, ne düşünüyordun ki?"

"Hiçbir şey düşünmüyordum, eğlenmeye çalışıyordum."

"Eğlenmek mi? Bu eğlencenin nelere mal olduğunu görmüyor musun? Kendine nasıl bir zarar verdiğinin farkında mısın?"

"Öyle ya da böyle bir üniversiteye gireceğim."

"Bu noktaya gelmek için kıçımı boşuna mı yırttım? Şimdi 'bir üniversite'yle yetinecek miyiz?"

"Boktan bir üniversiteye gidecek olan benim, sen değilsin."

"Bunu sana hayal bile edemeyeceğin şekilde ödeteceğim, evlat." Babaannem ona "evlat" dediğinde, babam bunu hakaret olarak algılardı; haliyle ben de bana hakaret edildiğini düşündüm.

"Benim de size ödetmem gereken şeyler vardı."

Babamın başı önce önüne düştü, sonra aniden bana döndü. Az evvel vurulmuş bir susığırına benziyordu. "Bütün bunlar bize ders vermek için miydi?"

"Psikolog olan sensin, bana sen söyle."

Sesinin tonu değişti. "Kırk yaşına gelip de aynaya baktığında kendine, 'Aşağılık herif! Beni ne hale getirdiğini görmüyor musun?' demeni istemiyorum." Kaderim çoktan çizilmiş gibi konuşuyordu.

"Yaptığım şeylerin zararı bana, sana değil."

"Sen benim oğlumsun." Bunu duymak hoşuma gitmişti. "Benim bir uzantımsın... DNA'mın bir uzantısı..."

'Tanrı aşkına baba, beni neden yaptınız ki?"

"Ne?"

"Olayların nasıl geliştiğini biliyorum. Jack ölmüştü; annem bunalımdaydı. Yeni bir çocuk istedin; Jack'in yerini alacak ve annemi hayata döndürecek yeni bir bebek..."

Babam esaslı bir tokat yemiş gibi bana baktı. Direksiyonun kontrolünü kaybedip arabayı yolun diğer yanına kaydırınca, arkamızdaki araba kornaya bastı. "Böyle mi düşünüyorsun?"

"Hep böyle düşündüm."

"Seni Jack'in yerini alman için yapmadık. Yeni bir çocuk istedim çünkü yalnızdım. Yardımcı olmaya çalıştığım biri, beni öldürmeyi denemişti. Beni ve bütün ailemi yok saymıştı. O lanet olası herifin hayatımı yok ettiğini düşündüm ve ona, 'Tanrı şahidimdir, bunu yapmana izin vermeyeceğim' dedim. Kimse beni yok edemezdi. Hayattaydım ve bunu bir çocuk sahibi daha olarak ispatlayacaktım. Senin varlığın bana devam etme gücü verdi; işleri yoluna soktu. Hatta bundan da öte, sen gelince her şey mükemmelleşti."

Babam sessizliğe gömüldü; uzaklara dalmıştı. Konuşmanın geri kalanını kafasında tamamlıyor gibi başını sallayıp duruyordu. Casper'ın hayatımızda olduğu, karanlık günleri düşünüyor olmalıydı. En sonunda, iç geçirdi; sanki kafasında her şeyi netleştirmişti. "Anlıyor musun?"

"Neyi?"

"Seni seviyorum."

Bu cümleyi de Casper'a borçluydum.

O gece güneş doğana kadar uyumadım; üniversite başvuruları için yazdığım makaleleri elden geçirdim. Babamı anlayamamıştım ama bana bir fikir vermişti ki vermeye çalıştığı fikir aslında bu değildi.

***

Gün geçtikçe babam yarattığım rezaleti daha olgunlukla karşıla-

maya başladı; ama çok da değil. Üniversite başvurularımı postalayışımı izlerken, anneme "Yale'e ya da diğer Sarmaşık Birliği okullarından kabul alma şansını kaçırdığına göre, hayata bizim atıldığımız yerden, ikinci derece bir devlet üniversitesinden atılacak" dediğini duydum.

"Bu dünyanın sonu değil, Will!" Annem babama sarılmaya çalıştı; babamsa aldırış etmedi.

"Hayır. Zach'ın başına çok daha kötüleri gelebilirdi... Sanırım."

Babam, hayatın pusuya yattığını düşünür ve bu histen hiç hoşlanmazdı. Ton balığı konservelerinin icabımıza bakmasına ya da balıkçı çizmeleri giyip boğulmamıza mani olmuştu. Bize soluk borusunun nasıl açılması gerektiğini öğretmiş, çiftçilik yaptığı yıllardan kalma namus mefhumunu bir yana bırakıp kızlarının doğum kontrol yöntemlerini ve seks yoluyla bulaşan hastalıkları bildiklerinden emin olmaya çalışmıştı. Böylece ablalarım başlarını belaya sokmadan liseyi ve üniversiteyi bitirebilmişlerdi ki bu o zamanlar için büyük başarıydı. Bizi Casper Gedsic'ten bile korumuştu. Ama bizi kendimizden koruyamamak, kendisini mağlup ve depresif hissetmesine yol açıyordu.

Babamı hayal kırıklığına uğratan bir tek ben değildim. Becky, altı aydır davetlerimizin hepsini iyi birer bahane sunarak geri çeviriyordu. En büyük ablam, şimdi yirmi yedi yaşındaydı; sergileyecek galeri bulamadığı tabloları, yakın zamanda evlenen eski ev arkadaşının geride bıraktığı bir kedi ve fazladan bir yatakla tek başına yaşıyordu.

Gözden düşüşümün üzerinden birkaç gün geçmişti ki babam Becky'yi arayıp kendisini ablamın evinde yenecek bir akşam yemeğine davet ettirdi. Kızını görmeye tek başına gitmek istiyordu. Becky kabul etti ama kısa süre sonra annemi arayıp bizim de gelmemizde ısrar ederek babamı pusuya düşürmeye kalkıştı.

Spring Caddesi'ndeki turşu ambarının yedinci ve en üst katında oturuyordu; binanın içi turşu kokuyordu. Asansör yoktu. Eve iki saat önce vardık ve hızla merdivenleri tırmandık; Becky henüz hazır değildi. Üzerinde tişört ve yırtık bir şort vardı; saçları leş gibiydi ve dairesi bir ambar için bile oldukça dağınıktı. Babam vaktinden er-

ken geldiğimiz için özür diledi; ama biliyordum ki bunu özellikle yapmış, ablamı hazırlıksız yakalamak istemişti. Eğer ablamı bir adamla basacağını düşünüyorduysa hayal kırıklığına uğramış olmalıydı.

Daha önce hiçbirimiz ablamın çatı katındaki dairesine adım atmamıştık; aslında hiçbirimiz daha evvel bir çatı katında da bulunmamıştık. Tavanı dört metreden yüksekti; tuvalet ve küvetse turşu fıçılarındandı. Dairenin bir ucunda, yerde bir şilte, diğer ucundaki kirli pencerenin önündeyse eski püskü bir divan vardı. Sanki ablam burada yaşamıyordu da kamp yapıyordu. Babam çevik bir tecavüzcünün yangın çıkışından içeri dalabileceğini düşünürken, annem pencerelerde parmaklık olduğunu umuyordu. Derken, annem yüksek sesle endişelenmeye başladı, "Yardım istesen seni burada kim duyar?" diye soruyordu. Becky tuvallerini duvarlara çivilemişti ve kendisi dahil dairedeki her şeyin üzerine boya sıçramıştı.

Eve vardığımızda, Becky dışarı çıkıp akşam yemeğimiz için alışveriş yapmak üzereydi. Babam evde kalmaya karar vermiş, annemle bense, altı kat inişi göze alarak ablama alışverişte yardım etmeyi kararlaştırmıştık. Becky, taşrada bulamayacağımız ama babamın çok sevdiği şeyleri almaya koyulmuştu. Kanal Caddesi'nden fümelenmiş beyaz balık, Mulberry'deki bir kasaptan sığırkuyruğu almıştık. Ablam beş parasız olmasına rağmen, annemin hiçbir şey için ödeme yapmasına izin vermemişti.

Elimizde torbalar, merdivenleri çıkarken, Becky "Wimoweh"i söylemeye başladı. Annem bu şarkının bizi neden bu kadar eğlendirdiğini anlamaya çalışıyordu. Dairenin kapısından girene kadar, ablamı yeniden gördüğüme çok memnundum. İçeri girdiğimizde babamı, ablamın tamamlanmamış bir resminin başında bulduk. Tuvale, fotoğraf makinesine poz verir gibi birbirine yanaşmış bir aile çizilmişti; aile bireylerinin üzerinden mat yeşilimsi bir cilayla ve dışkıyla aynı renk bir kahverengiyle geçilmişti. Babamın elinde upuzun bir boya fırçası vardı.

"Ne yapıyorsun orada?" Becky'nin sesi sinirli olduğu kadar üzgündü.

"Gözleri güzel resmedememişsin."

"Tanrım, Willi" Aslında annemin içinden çok daha kötü şeyler söylemek geçiyordu.

"Bir daha asla tablolarıma dokunma, lütfen." Becky poşetleri tezgâhın üzerine bırakıp bir şişe şarap açtı.

Babam ellerini tuvalin üzerinden çekti ve bana, *kötü bir şey yapmadım ki* bakışı attı. Babamın davranışı beni utandırmıştı; Becky'nin bisikletine atladım ve bisikleti dairenin diğer ucuna sürdüm.

"Sadece yardım etmek istemiştim." Becky'nin bir şeyler söylemesini bekledi. Ablam sessizliğini koruyunca devam etti. "Bize sanatçı kimliğinle aktarmak istediğin bir şeyler var mı?"

"Ne demek istiyorsun?"

"Bilirsin işte; Picasso, Matisse veya Jasper Johns ya da Gauschenberg gibi. Onlar sana daha önce görmediğin bir şey göstermişlerdi."

"Orijinal demeye mi çalışıyorsun?"

"Evet. Senin söyleyecek orijinal bir sözün var mı?"

"Senin var mı baba?"

Annem bulaşık yıkamaya ara verdi; ben de rahat izleyebilmek için bisikleti onların yakınına sürdüm.

"Evet, sanırım bazı alanlarda çığır açtığım söylenebilir."

"Ama Freud, Jung, Skinner ya da Wilhelm Reich gibi değil."

"Reich uçan dairelere inanıyordu."

"Konuyu saptırmayalım lütfen."

"Resmine dokunduğum için kızgınsın."

"Aynen öyle."

"Bu tablolarda resmedilen babaların hepsi benim değil mi? Fakat bu beni hiç kızdırmadı. Tek istediğim en azından bir tanesinin göz renginin doğru olmasıydı." Kesinlikle garip bir yemekti.

Tam bir buçuk saat sonra merdivenlerden iniyorduk. Volvo'ya bindiğimizde babam anneme dönüp, "Çocuklarım için en iyisini istiyorum" dedi.

Lucy'nin iadeli taahhütlü mektubu geldiğinde, babam hâlâ punç hadisesini ve Becky'de yediğimiz akşam yemeğini hazmetmeye çalışıyordu. Lucy artık yirmi beş yaşındaydı ve Columbia Üniversitesi'nde yaptığı psikoloji doktorasının ikinci yılına geçmişti. Ablam doktoraya kabul edilsin diye, babam birkaç eski arkadaşıyla görüşüp

torpil ayarlamak zorunda kalmıştı. Fakat bir kere oraya girmeyi başardıktan sonra, Dekanın Listesi'ne girerek babamı gururlandırmaya başlamıştı. Lucy, bu yaşında hâlâ insanlara evlatlık olduğu yalanını söyleyerek eğleniyordu. Üç kere nişanlanmıştı ve erkekleri tuvalet kâğıdı gibi kullanıp atmayı sürdürüyordu. Şimdi yeni bir huy daha edinmişti: Saçını her hafta başka bir renge boyuyordu. Bence ona en çok kırmızı yakışıyordu.

Ablamın psikolog olması babamın fikriydi. Lucy, psikolojiyle pek ilgilenmezdi; fakat babamın kanatları altındayken, onun kendisiyle uğraşmayacağını kestirecek kadar da psikolojiden haberdardı. Psikolog olmanın en sevdiği tarafı, babamla tıbbi dilde yaptığı tartışmalardı. Ablam, babamın deliliklerinin bizde çocukken yarattığı hasarlardan dem vururdu. Şimdi bu tartışmalara dönüp baktığımda, babamın ne kadar sinirlendiğini daha iyi anlıyorum. Fakat her ne olursa olsun, bu karanlık sanata ablam da baş koyduğu için onunla gurur duyuyordu. Bir gün birlikte gerçekleştirecekleri araştırmanın hayalini kurardı ve mektubu açana kadar ablamın da mutluluğun formülünü bulmaya çalıştığını sanıyordu.

Okumama izin vermedi ama annem de mektubu okuduktan sonra aralarında patlak veren tartışmadan, ablamın pelür kâğıda yazdığı satırların çarpıcı noktalarını anlamıştım. Sıralama farklıysa da yazdıkları aşağı yukarı şöyleydi: A) Annemleri seviyordu. B) Psikolog olmak istemiyordu çünkü bu iç karartıcı bir meslekti. C) Doktorayı bırakmıştı ve bir yetimhanede çalışmak üzere Fas'a gidiyordu. D) Üzgündü "ama sizin hayatınız nerede bitiyor, benimki nerede başlıyor çok muğlak; sınırlarımı bilmeye ihtiyacım vardı" diyordu. Babam bu kısmı yüksek sesle okumuştu hem de iki kere.

Zarfın içinde 12.153 dolarlık bir çek de vardı; bu babamların, yurt ve doktora harcı için yaptıkları masrafı geri ödemek içindi.

A, bunu tartışmaya gerek yoktu. D maddesi, onu allak bullak ettiyse de babam yollanan çeke odaklanmayı seçti; ona göre ablamın yolladığı fermanın en yüzeysel kısmı bu çekti. "Çek göndererek her şeyi yoluna sokacağını mı sanıyor?"

"Sanırım Lucy'nin verdiği kararların sorumluluğunu alma yöntemi bu." Mektubu babama geri uzatırken, annemin dudakları titriyor-

du. Gözleri dolduysa da tek bir damla yaş bile dökülmedi.

"Onu alsınlar diye yalvardığım doktora programından ayrılmak mı sorumlu bir davranış? Ya da Afrikalı yetimlerin yanına kaçmak mı? Hiç değilse bunları yüzüme söyleme inceliğini ve cesaretini gösterebilirdi. Bir mektup göndermek son derece korkakça."

"Will, üzgün olduğunu yazmış işte. Vazgeçirmeye çalışacağını düşünmüştür. Yüzüne söylese tam da bunu yapardın gerçekten."

"Sence bu iyi bir fikir mi?"

"Hayır ama o artık yirmi beş yaşında ve bizim ne düşündüğümüzün artık bir önemi yok."

"Peki, sınırlarını bilmek neyin nesi?"

"Ne kastettiğini tahmin edebiliyorum." Annem benden yana baktı. Lucy'nin kastettiği her neyse, bunu benim önümde tartışmak istemiyordu. "Nihayetinde bu lanet olası mektubu ben yazmadım; ne demek istediğini gidip kızına sormalısın."

"Elbette sorardım ama galiba fark etmemişsin, bir telefon numarası ya da hangi yetimhaneye gideceğini yazmamaya özen göstermiş. Zarfın üzerindeki gönderen bilgilerine dikkat etmedin mi? Adres kısmına American Express'in Tangiers'taki ofisinin adresini yazmış."

Annem gözyaşlarını daha fazla tutamadı. "Mayosunu göndermemi istediğinde bir iş çevirdiğini anlamalıydım."

"Neden bana söylemedin?"

"Alt tarafı bir mayo istemişti!"

"Yetimhanede bikini mi giyecek?" Kardeşlerimden birinin onları benden daha fazla hayal kırıklığına uğratması, başlangıçta rahatlatıcıydı. Bunu düşündüğüm sırada, çek zarfın içinden kaydı ve yere düştü.

"Sizce on iki bin doları nereden bulmuş olabilir?"

"Zach, lütfen buna karışma."

"Bence çok yerinde bir soru sordu. Hiçbir şey yapma kabiliyeti olmayan bir kız, birinin ona on iki bin dolar vermesini nasıl sağlayabilir? Yalnızca bir süreliğine kamp danışmanlığı yapmışlığı var." Paranoyasının babamı götürmekte olduğu yerden pek hoşlanmamıştım.

Gri, pencerenin pervazına konmuş, ötüyordu. Babam camı öfkeyle kapattığında, az kalsın yaşlı papağanın pençesi sıkışıyordu. "Her zaman Afrikalı bir prensle evlenmek isterdi. Ona siyah bebek alalım diye tutturduğu yılbaşını hatırlıyor musun?" Babam kendi ten rengini gösterip Lucy'nin ihanetine bir sembol arıyordu.

"Baba, Lucy'nin bu parayı siyahi bir prensle yatarak kazandığına gerçekten inanmıyorsun değil mi?" İçten içe bunun çok havalı olacağını düşünüyordum.

"Her şey mümkün. Sonuçta parayı birinden aldığı kesin. Kendisini pazarlama kabiliyeti sınırlı. Güzel ve anlaşmaya yatkın bir kız, ama olağandışı hiçbir özelliği yok..."

Annem elindeki kahve fincanını masaya o kadar sert bıraktı ki fincan kırıldı. "Kendi kızın hakkında böyle konuşmana daha fazla katlanamam!"

"Eğer kızım Bebek İsa, Marilyn Monroe ve Eyüp'ün karışımı gibi davranıyorsa, başka ne düşünebilirim?" Bunu söyleme biçimi hiç hoşuma gitmemişti. Benim arkamdan neler dediğini merak etmeye başlamıştım.

"Bence bir yetimhanede çalışmak harika bir şey."

"Üzgünüm Zach ama ablanla aynı fikirde olman beni hiç şaşırtmadı."

***

Babamın hayalindeki aile portresine son darbeyi de Willy vurdu. Tıpkı Lucy gibi o da darbeyi aracı kullanarak vurmayı tercih etti. Ayrıca ağabeyim, istifasını kaleme alma zahmetine bile girmedi. Telefon edip annemle konuştu ve kötü haberleri babama onun iletmesini rica etti. Princeton'da tıp okumaktan vazgeçmiş, sanat tarihi okumaya karar vermişti. Dahası, gelecek dönemi Floransa'daki sanat derslerine girerek geçirecekti.

Annem ağabeyimi yanlış anladığını sandı ve tekrar etmesini istedi. Ben de onları paralel hattan dinliyordum. "Nörolog olmak istediğini sanıyordum."

"Artık bu mesleğin hassasiyetlerimle örtüştüğünü düşünmüyorum." Ses tonu, Princeton'a girdiğinden beri, tiyatro sanatçılarının-

kine benzemeye başlamıştı. "Estetik algım değişti."

"Willy, sanat tarihi okumanın kötü hiçbir yanı yok; ama sen müze gezmeye bile katlanamazsın." Benim aklımdan da aynısı geçiyordu.

"Artık katlanabiliyorum."

"Bu gerçekten iddialı bir değişim."

"Bir süredir bu yöne sapmayı düşünüyordum." Ağabeyim hâlâ bir uzun mesafe koşucusuydu.

"Babanın Floransa'ya gitmen için sana para vereceğini pek sanmıyorum." Annem şehirden ağabeyimin sevgilisiymiş gibi bahsediyordu.

"Vermesi gerekmiyor zaten. Profesör de la Rosa, okulu bana burs vermeye ikna etti."

"Profesör de la da kim?"

"Misafir öğretmen. Tate'te küratörlük yapıyor. Bende sanatçı gözü olduğunu düşünüyor."

"Bunu babana kendin söylemelisin." Annem telefonu babama uzattı.

Babam sabırla Willy'nin planlarını dinledi; sözünü hiç kesmedi. Dikkatlice dinledikten sonra, kibarca "Bitirdin mi?" diye sordu.

"Bu kelimeden pek hoşlanmıyorum."

"Willy, baban olduğum ve seni uzun zamandır tanıdığım düşünülürse, görüşlerimi dikkate alman gerekir. Uzun ya da kısa mesafeli olsun, her koşuda yanındayım; ama biliyorum ki bu kararını hayata geçirirsen ileride çok pişman olacaksın."

"Bence beni tanıdığını sanıyorsun."

Babam telefonu kapattığında, annem "Hiç değilse Princeton'ı bırakmayacak" dedi.

"Haklısın Nora, daha kötüsü de olabilirdi." Babam içki dolabına gitti ve büyük bir özenle, bardağa bir dilim portakal koydu; ardından kendisine bir Manhattan yaptı. Hazırladığı kokteyl köpürene kadar bekledi. "Yüce Tanrım! İlaç şirketleri onlara ne yapacaklarını söylemem için bana on binlerce dolar ödüyor. Hükümetler beni lanet problemlerine kafa yorayım diye görevlendiriyor. Ama çocuklarımdan biri bile, bir tavsiye verdiğimde aldırmıyor."

"Ben seni dinliyorum baba."
"Dinlemeyi deniyorsun."

***

Sonraki haftalarda, her güne çorap kriziyle başlıyor ve her günü yine bununla uğurluyorduk. Hatta bazen günün ortasında bile babam donakalıyordu. Annem fotokopi çekmek ya da bir bardak çay koymak için yanından ayrılıp sonra çalışma masalarına geri döndüğünde, babamı elinde tuttuğu devasa bir antidepresan biçimindeki kâğıt ağırlığının göz alıcı berraklığına dalıp gitmiş buluyordu. Ağırlığa yüzünü buruşturarak, sanki yerini tam seçemediğinden çıkaramadığı bir kıymık gibi bakıyordu. Dalıp gittiği yer her neresiyse, annem onu omuzlarından tutup geri çekiyor ve nazikçe hatırlatıyordu: "Yapmamız gereken işler var."

Çocuklarının ona indirdiği darbelerden sonra, babam artık hep savunmadaydı. Babaannem Ida, kötü haberlerin üçlendiğini söylerdi. Babam bunu çok iyi biliyordu; şimdi tetikteydi. Bunu hiç dile getirmemişti ama onun öngördüğü yörüngeden ayrıldığımız için kendisini suçladığından emindim. İlgisiz, bencil birine ve soylu bir yer haline getirdiği ahırdan bozma evimizde yaşayan bir burjuvaya dönüşmüştü. Daha fenası, şimdi orta yaşlı bir adamdı; tabii bunu yüz dört yıl yaşayacağını varsayarak söyleyebiliriz.

Elli üç yaşına bastığında, babam kendisine *Royal Canadian Air Force Exercise Plans for Physical Fitness* isimli ince bir kitap ve bir halter seti aldı. Babam şınav ve mekik çekiyor, çömelip kalkma hareketleri yapıyordu; bir yandan da anneme sorunlu düşüncelerle baş etmek için yeni bir yöntem bulduğunu anlatıyordu: Fenotiazin grubu ilaçlar ya da namı-diğer trisiklik antidepresanlar. Eğer kullandıysanız bunların piyasaya Antideprin ismiyle sürüldüğünü bilirsiniz.

Lazlo o sonbaharın büyük kısmını Avrupa'da geçirmişti. Artık çöp işinde değildi; şimdilerde şirketleri satın alıp satmakla uğraşıyordu. Bunları, "Çöp olduğunu bilmeyen çöpler" diye tarif ediyordu. Babam ona Lucy'den bahsetmişti. Lazlo'nun Tangiers'ta çalışan bir tanıdığı vardı ve bu kişi Lucy'nin nerelerde olduğunu araştıracaktı. Ab-

lam gerçekten de yetimhanede çalışıyordu.

Annem de bir sefer Lazlo'yu aradı. Ama o Lucy için değil, babam için endişeleniyordu. Lazlo babamın halter merakını öğrendikten sonra beni, "Sence baban çıldırdı mı?" diye sormak için aradı. Bu sırada Lazlo, Zurich'teydi.

"Oldukça kızgın."

"Hayır, ben delirdi mi, onu merak ediyorum."

Lazlo'ya babamın, Lucy'nin Afrikalı bir prensin boyunduruğuna girdiğine inandığını anlattım. Lazlo bunu duyunca bir kahkaha patlattı. Üzücü şeyler duyduğunda hep kahkaha atardı.

Lazlo, o yılki Şükran Günü yemeğine katılmak için kendisini bize davet ettirdi. Bu babamın durumunu kontrol etmek için başvurduğu klasik yöntemdi. O gün epey erken geldi; daha hindiyi bile fırına vermemiştik. Önceki hafta hava çok soğuktu; yerler hâlâ buz kaplıydı ve nehirde buz parçaları yüzüyordu. Fakat o gece, New Jersey sıcak hava dalgasının etkisine girecekti. Termometre on beş derece civarını gösteriyordu. Lazlo, Mercedes Benz marka, üstü açılabilir, 4,5 litre motorlu, altı kişilik kırmızı yeni arabasıyla tepenin başında görünüp evimize doğru inmeye başladığında, buzlu yoldan buhar çıkıyordu.

Babamın Lazlo henüz arabadan bile inmemişken yaptığı espriye, annem hiç gülmedi. "Lazlo gelecek hayatımda dünyaya sen olarak gelmek istiyorum!" Lazlo şimdi kırk sekiz yaşında kel bir adamdı; Fu-Manchu bıyıklı, çapkın bir erkek... Yanındaki yirmi dört yaşındaki sarışın kadına sarılıyordu. Kadın straplez bluz, kovboy çizmeleri ve püsküllü deri bir ceket giyiyordu.

Lazlo sufle verir gibi, "Galiba benim için fazla yaşlı" diye fısıldadığında, annem, babam Lazlo'yu komik bulduğundan ve babamı neredeyse bir aydır gülümserken görmediğinden güldü.

Sarışın kadının ismi Ula'ydı. Lazlo kadının işletme mastırı olduğuna yemin ediyordu; halbuki kadınla İskandinav Havayolları'nın birinci sınıf uçuşlarında hosteslik yaptığı sırada tanışmışlardı. Kadın anneme, babama, bana ve evimize bakıp İsveç aksanıyla, "Fantástico" diye bağırdı.

İlk başta, babamın, annem Ula'yı kıskanmasın diye kırmızı Mer-

cedes tüm dikkatini çekmiş gibi yaptığını sandım. Ama Lazlo, İsveçli fıstıkla içeri girdikten sonra da babam, bahçede kalıp Lazlo'nun kırmızı arabasına bakmayı sürdürdü. Birkaç dakika sonraysa, arabanın kapısını açtı ve krem rengi deri koltuğa oturdu; ahşap direksiyonu tutup dikiz aynasından kendisine gülümsedi.

On beş dakika sonra, babam hâlâ Mercedes'in içinde oturuyor, hiçbir yere kıpırdamıyordu. Lazlo babama bakmak üzere dışarı çıktığında, ben de onu takip ettim.

"Dünyanın böyle bir arabanın içinden nasıl göründüğünü hep merak etmişimdir."

"Eğer pinti herifin teki olamasaydın, sen de kendine bir tane alabilirdin." Lazlo parmaklarını burnuna götürdü ve burun deliklerine Dristan sıktı.

"Böyle bir arabaya harcadığım paraya acımam; ama eğer bu araba benim olsaydı istediğin an sana satardım ve ikinci el bir arabaya dönüşürdü. Bunun için çok yaşlıyım."

Lazlo, babama anahtarları fırlattı. "Hadi bir tur at."

Babam başını "hayır" anlamında salladı.

"Hoşuna gitmesinden korkuyor."

"Atla bakalım, Zach." Sanki babam bir anda hem punç hadisesini hem de oğlu olduğumu unutmuştu. Gaza bastıysa da araba silkelendi ve çimlerin üzerinde bir ileri bir geri gittik. Geçen yaz çimlerin üzerine yaptığımız iki S motifini çiğnediğini fark edince, kahkaha attı.

Arka yollardan gidiyorduk. Babam radyoyu ayarlamamı istedi. Pink Floyd çalan bir kanal buldum. Babam, "Dark Side of the Moon" [Ayın Karanlık Yüzü] şarkısını seviyor gibiydi. Gözüne güneş geliyordu; Lazlo'nun güneş gözlüğünü ve beresini taktı. Miles Davis beyaz tenli olsaydı, babamın o an göründüğü gibi görünürdü. Bu sırada hız göstergesindeki ibre büyük sayıları işaret ediyordu. Mercedes, adeta kırmızı bir tanktı. Toprak yolda 95 kilometre hızla gidiyor, virajları patinaj yaparak alıyorduk. Derken otobana çıktık. Gaza bastıkça farklılıklarımız da siliniyordu; artık baba oğul değildik.

Arabanın hızı iki yüz kilometrenin üzerine çıkmıştı ki bir siren

sesi duyduk. Bir polis arabası sağa çekmemizi işaret ediyordu. Babam ehliyetini uzatırken gülümsüyordu.

Polis memuru ruhsatı isteyip de ben bulamayınca, babam bir kahkaha attı.

Polis babama bakıyordu. "Ne yaptığını sanıyorsun?"

Babam hâlâ Lazlo'nun güneş gözlüklerini takıyordu. "Ben doktorum ve hastamı akıl hastanesine geri götürüyorum.

Polis beni süzüp, "Oğlanın nesi var?" diye sordu.

"Onun bir şeyi yok. Hasta olan benim."

Polis babamı uyarmakla yetinip gitmemize izin verdiğinde, babam hayal kırıklığına uğramış gibiydi. Eve dönüş yolunda kahkahalarla gülüyorduk. Bizim sokağa saptığımızda babam, "Hiçbir zaman böyle bir arabam olmayacak" dedi.

"Bir gün ben sana böyle bir araba alacağım, baba."

"Bu hediye senden gelirse elbette kabul ederim."

Şükran Günü yemeği akşamüstü 6:30'da başladı. Willy Floransa'da, Lucy ise Fas'taki yetimhanedeydi. Lazlo ve Ula'nın bize katılacağını bilmeyen babam, masamız daha dolu görünsün diye bir ilaç firması için çalışan, Alman bir etnobotanik uzmanını ve Fransız bir eczacıyı yemeğe davet etmişti. Onlarla önceki hafta, bir sempozyumda tanışmıştı.

Ula, üzerindeki straplezi değiştirip diz seviyesine gelen bir köylü elbisesi giyince annem, bir zamanlar fahişelik yapan bu kadına ısınmıştı; zira üzerindeki elbise vücudunun hiçbir yanını açık etmediği gibi, annemin hoşuna gitme çabasını yansıtıyordu. Ula patates püresini ve sosu hazırlamak için gönüllü olduğunda, annem kadının sürprizlerle dolu olduğunu düşündü. İki kadın Lazlo'nun burun kıllarıyla ve Hugh Hefner'a layık bekâr eviyle dalga geçiyorlardı. Derken erkeklerin nasıl horladığını konuşup gülmeye başladılar. Bu sohbet, annemin bir başka yönünü tanımamı sağladı; şimdi annemin, benim ya da kardeşlerimin annesi olmadan evvel nasıl biri olduğunu düşünüyordum. Babamla kırmızı Mercedes içindeyken de aklımdan benzer şeyler geçiyordu: Dönüştükleri insandan kimi zaman sıyrılabilmeleri beni mutlu ediyordu.

Annem ve Ula, bir şişe beyaz şarap açmış, Ula'nın sigaralarını içi-

yorlardı. Artık yemek yapan bir tek Ula'ydı; annemse mutfak tezgâhına oturmuş, iyi vakit geçiriyordu.

"Kocanı nasıl tavladın?" Ula'nın aksanı, konuşmasına tekdüze bir hava veriyordu.

"Organik kimya sayesinde. Bunsen bekimi ödünç almak istemişti." Annem bunu açık saçık bir esprinin son cümleleri gibi söylemişti. Ula da kendisine bu tarz bir espri yapılmışçasına gülmüştü.

"Çok ateşli."

"Öyledir, hâlâ ateşli biri."

Babam, oturma odasına dönüştürdüğümüz samanlıktaydı; bu odanın tavanı neredeyse beş buçuk metre yüksekliğindeydi. Nehir boyundan taşıdığı kayalarla, elleriyle yaptığı şöminenin ateşinde odunlar çıtırdıyordu.

Babam da iyi vakit geçiriyordu; çünkü ilaç şirketinden gelen Fransız adam, etnobotanik uzmanına babamın zekâsını övüyordu. "Biliyor musun, nörotransmiter serotoninin geri alımlardaki önleyici potansiyelini ilk gören Will'di."

Normalde, babam arkadaşlarıyla iş konuştuğunda duymazdan gelirdim. Fakat Mercedes'le yaptığımız geziden ve babamın polisle nasıl konuştuğunu gördükten sonra, hele bir de annemin içinde, seks üzerine şakalaşan yirmi dört yaşında, genç bir kadının yaşadığına şahit olunca, bende bir şeyler kaçırıyormuşum hissi uyandı.

Bu yüzden, babamın iltifatlara nasıl omuz silktiğine kulak kabarttım. "Daha 60'lı yıllarda, difenhidramin kafamı kurcalamaya başlamıştı ve zimeldinden tutun da antihistamin ve klorfeniramine kadar ilk serotonin geri alım inhibitörleri, henüz laboratuvarda üretilmemişken, ilaçların olası yan etkileri beni endişelendiriyordu."

Fransız eczacı beni de konuşmaya dahil etmek istiyordu. "Baban her zaman yan etkiler için endişelenir."

"Bana pek aldırış ettikleri yok ama..."

Alman adam dikkatle dinliyordu. "Profesör Friedrich, natürel ilaçlar üzerine hiç araştırma yaptınız mı?"

Annem, babamın yerine cevap vererek, "Hayır" dedi.

Alman adamın kafası karışmışa benziyordu. "Ama Dr. Winton'la çalıştığınızı duymuştum."

"Bunu nereden öğrendiniz?"

"Bir profesörümün, Dr. Honner'ın aktardığına göre, Dr. Winton yıllar önce kaleme aldığı bir mektupta ikinizin psikoaktif etkisi olan bir bitki üzerine çalıştığınızı yazmış. Bu bitkinin nerede yetiştiğini de söylemişti; ama unuttum. Neresiydi?"

"Vay canına! Baba, neden bana daha önce bundan hiç bahsetmedin?"

"Dr. Winton'la Yale'de birlikte çalışmıştık; ama bu yazışmadan haberdar değilim. Sanırım detayları profesörünüze sormalısınız."

"Ne yazık ki profesörüm artık hayatta değil." Bunu duymanın babamı rahatlattığını fark etmiştim. "Belki bana Dr. Winton'la nasıl iletişim kurabileceğimi söylersiniz."

Babam başını "hayır" anlamında salladı. Konuşma, sanki hiçbir şey olmamış gibi sürüyordu; bir şeyler söylemem gerektiğini hissettim. "Dr. Winton öldürüldü."

Bir arabanın far ışıkları önce bahçenin çimlerini aydınlattı, sonra pencereye vurdu. Becky, "bir arkadaşıyla" daha doğrusu sevgilisiyle New York'tan gelecekti. Becky yıllardır eve bir erkek getirmemişti ve evinde yediğimiz akşam yemeğinden sonra, geldiğini duymak beni şaşırtmıştı.

Geri dönüp bakınca, Lucy neden erkeklerle oyun oynuyorsa, Becky'nin de aynı sebepten onlardan uzak durduğunu düşünüyorum. Anne ve babamın arasındaki boğucu yakınlık, onları ürkütüyordu. O zamanlar Becky'nin bir cinsel hayatı olmadığına inanıyordum ki yanıldığım da söylenemezdi.

Hepimiz oturma odasının yerden tavana kadar uzanan penceresinden, Becky'nin yeni arkadaşıyla eve yaklaşmasını izliyorduk. Oturma odasının tam altına park ettiler. Bahçe ışıkları onları aydınlatıyordu. Hepimiz Becky'nin "yeni arkadaşının" (annem ona böyle diyordu) dedikodusunu yapıyorduk ki çocuk beyaz BMW'sinden indi. Tüvit bir takım, leylak rengi bir gömlek ve gevşek bağlanmış bir kravat takıyordu. Otuz bir yaşında olmalıydı. Ula bu sırada, "Evet, sevimli; ama benim tipim değil" dedi.

"Amerikalıların Amerikan arabalarına bir garezi mi var?" Yorum

sırası Alman etnobotanik uzmanındaydı.

Fransız eczacı kendisine bir bardak beyaz şarap daha aldı. "Kızınızın nişanlısının ismi nedir?"

Annem adamı düzeltti. "O kızımın nişanlısı değil."

"En azından şimdilik." Babam ablamın "yeni arkadaşının" arka koltuktan bir buket çiçek ve bir hediye paketi çıkarışını izliyordu.

Annem de ayaktaydı ve adamı daha iyi görebilsin diye başını uzatıyordu. "Galiba adı Michael Charles'tı."

"İki isimli insanlardan hoşlanmam." Herkes kahkaha attı ve Lazlo kendisine yeni bir sigara yaktı.

"O çiçekler benim içinse, çok kibar bir çocuk olduğunu düşüneceğim." Babam dışında herkes, bir kez daha güldü. Babam ağzına az evvel attığı krakeri çiğniyor bir yandan da Michael'ın ceketinin cebinden çıkardığı ipek mendille, arabasının çamurluğuna bulaşan çamuru nasıl sildiğine bakıyordu. 1,70 ya da 1,75 boylarındaydı ve o kadar dik yürüyordu ki daha uzun olduğunu düşünüyordunuz. Kıvırcık kahverengi saçları vardı ve profilden Kızılderili heykellerine benziyordu.

Hediyeler elinde, Becky'nin makyajını tazeleyip arabadan inmesini beklerken, başını kaldırıp evimizi incelemeye koyuldu; ev geceleri olduğundan daha büyük ve etkileyici görünürdü. Daha sonra kırmızı Mercedes'e, ardından da ağaçların meyvesiz dallarının arkasından görünen alabalık havuzuna baktı ve gülümsedi. Evi beğendiği için gülümsememişti, "Bu işimi görür" der gibi sırıtmıştı.

Babam adama, tıpkı şeftalilerini çalan sıçanlara ateş etmeden önce baktığı gibi bakıyordu.

Becky'nin yeni arkadaşı BMW'nin diğer kapısına doğru yürüdü ve ablamın kapısını açtı. Annem bu hareketi görünce, "Centilmen biri olduğu için benden iki artı puan" dedi.

Ablam ayağa kalkınca, Michael Charles ablamın yüzüne düşmüş saçlarını yavaşça yana itti ve çenesini bir mücevher kutusunu tutar gibi kavradı. Ablamın başını yavaşça kaldırıp dudaklarından öptü. Bunu yapabilmek için parmak uçlarına basması gerektiğini bir tek ben fark etmiştim.

Fransız adam, Alman'la beraber alkış tuttu ve babam ortaya, "Se-

yirci kitlesi önünde iyi performans sergiliyor" deyiverdi.

Annem böyle söylemesinden hoşlanmamıştı. "Bu ne anlama geliyor?"

"Onu izlediğimizi gayet iyi biliyor. Bunu onu değil, bizi memnun etmek için yaptı."

Buket gerçekten de annem içindi. İki düzine zambak çiçeği. Hediye paketiyse babam içindi. Paketten Michael Charles'ın geçen yaz çektiği bir fotoğraf çıktı; Becky'nin siyah beyaz bu fotoğrafını çerçeveletmişti. Demek ki ablam bu çocukla babamların tahmin ettiğinden epey önce tanışmıştı.

Becky güzel bir kadındı fakat fotojenik değildi. Birisi fotoğraf makinesini çıkardığı anda, yüzündeki gülümseme kaybolur, ifadesi değişir, gözleri kısılırdı. Çenesini çıkıklaştırır, başını arkaya atardı ve fotoğrafını çeken kişiye burnunun üstünden bakardı. Evdeki albüme bakarsanız, Becky'nin fotoğraflar çekilirken, "Bu ben değilim; beni asla fotoğraflayamayacaksın" diye düşündüğünü sanırsınız.

Fakat Michael'ın çektiği fotoğraf farklıydı. Becky, güneş ışıklarını doğrudan almayan bir bahçede, yüzünün yarısı eğreltiotlarının ardında, poz vermişti. Ablamın şehvetli, egzotik ve son derece zeki olan tarafını öne çıkartmıştı; böceklerle beslenen esrarengiz bitkilere benziyordu.

Şu kesindi ki Becky, Michael'ın ona baktığında gördüklerini, babamın ona baktığında gördüklerinden çok seviyordu. Babam teşekkür etti ve çerçeveyi, benim makalem sayesinde aldığım ödülün yanına koydu. Bu sırada Michael cebinden Leica marka bir fotoğraf makinesi çıkarttı ve babamın fotoğrafını çekti; babam gülümsüyordu.

Babamın hindiyi kestiği sırada yaptığımız kısa sohbette, Michael Charles'ın Minnesota Eyaleti'nde, Aziz Paul'de büyüdüğünü, Stanford Hukuk Fakültesi'ne gittiğini ve New York'a "köklü" diye tarif ettiği bir hukuk firmasında, iş hukuku alanında çalışmak için geldiğini öğrendik. New York macerasını anlatmayı, "Fakat kısa süre sonra bunun bana göre olmadığını anladım" diyerek sürdürmüştü.

"Etin beyaz kısmını mı siyah kısmını mı istersin?" Babam et servisine geçmişti.

"Hiç fark etmez."

"Bunu duymak güzel. Peki, sana göre olan neydi, Michael?"

"Kendi şirketimi kurdum. Daha çok sanat camiasının davalarına bakıyoruz. Oyuncular, yönetmenler, yapımcılar ve birkaç da yazar. Ama az sayıdalar. Bu insanlar baş belasıdır ve çok fazla para da kazanamazlar." Gündelik bir dille ve ukala bir tonda konuşuyordu; sıradanlığını dürüstlükle açıklamıştık.

"Oğlum Zach da yazardır." Başımı aniden çevirdim.

Michael şimdi, merakla bana bakıyordu. "Hiç bahsetmemiştin."

"Eyalet çapındaki bir gazetecilik yarışmasını kazandı." Babam elindeki bıçakla ödülümün durduğu dolabı gösterdi. "Ama bence kurgulama yeteneği çok iyi." Bunu öyle bir söylemişti ki ödüllü makalemin içtenlikten yoksun olduğunu bildiğini mi ima ediyor anlayamamıştım. Belki de yaram olduğundan gocunuyordum.

"Makalen ne üzerineydi?"

"Bu konuya hiç girmek istemem; yetersiz olduğunu düşünüyorum."

Michael bana bakıp gülümsedi; evin küçük oğlu olduğum için değil, ödül kazandığımı duyduğu için gülümsemişti. Artık beni tanımaya değer görüyordu; bundan hoşlanmıştım. "Bana yazdıklarından göndermelisin."

Mutfaktaki bezelyeleri masaya götürüp döndüğümde, bana kartvizitini uzattı. Becky lafa karıştı, "O benim küçük kardeşim; kazancının yüzde onunu ben alırım" dedi. Sonra bana eski günlerdeki gibi sarıldı; bu kucaklama sırt sıvazlamaya değil de güreşmeye benziyordu.

"Bu ne zaman başladı?" Anlatmaya değer bir "bu" göremiyordum. Matematikte ve fende kabiliyetsiz çoğu yeniyetme gibi ben de bir yazarın hayatını hayal ederdim ki yazarlığa dair hayallerim, daktilonun başına oturup yazmayı pek kapsamazdı. Ben daha çok artık epeyce geç kalındığından değiştiremeyeceğim şeyleri, kâğıda dökerek mana katmayı düşlerdim. Michael'ın kartvizitini elimde tuttuğum o an, daha önce tohumlarını attığım hayaller filizlenmeye başladı.

Becky kulağıma, "Dediğini yap, Michael herkesi tanır" diye fısıldadı.

"Neden eğlence sektörü, Michael?" Babam bir yandan da misafirlerimizin masanın neresine oturacaklarını belirliyordu. Michael'ı yanına almış, Becky'yle beni masanın diğer ucuna atmıştı.

"Kişisel açıdan ele alırsak, yaratıcı insanlarla çalışmaktan hoşlandığımdan; hayallerini hayata geçirmelerine yardım etmeyi seviyorum. Profesyonel açıdan bakarsak da eğlence sektörünün geleceğinin parlak olduğunu düşünüyorum."

"Neden?" Babam, ona oturmasını işaret etti.

"Amerika'nın en iyi bildiği şey nasıl eğlenileceği. Hayaller, fanteziler, filmler, televizyon..."

"Almanya'da herkes, *Bonanza* isminde bir diziyi seyrediyor."

"Fransa'da da öyle. Bir de *Komiser Columbo* var."

Bunları duymak Michael'ı neşelendirmişti. "Aynen öyle. Dr. Friedrich, siyasi görüşünüzü bilmiyorum ama eğlence endüstrisinden kâr elde etmek, bence Vietnam'daki gibi savaşlardan ya da dandik arabalar ihraç etmekten daha onurlu."

"Bu ilginç bir bakış açısı ama ya ihraç ettiğimiz şey, endişelerimizse?"

Fransız eczacı bize hediye ettiği Aziz Émilion'dan bir bardak aldı. "İşte tam da bu yüzden eczacılık sektörüne baş koyduk."

Babam kahkaha attı ve daha güncel endişelerine odaklandı. "Pekâlâ, Michael, bana biraz kendinden bahset." Babam sonraki üç saat boyunca, ona o kadar çok soru sordu ki adamla bir iş görüşmesi yaptığını sanabilirdiniz. Aslına bakarsanız yaptığının bundan pek de farkı yoktu.

Babam bir yandan da Michael'ın kadehine şarap doldurmayı sürdürüyordu. Sorduğu soruları alelade seçtiğini sanabilirdiniz; ama ben gayet iyi biliyordum ki bunlar Becky'nin "yeni arkadaşının" cevaplarken kendini sandığından daha çok ele vereceği sorulardı.

Bu sana kendini nasıl hissettirdi? Ailenin bu konudaki fikri ne? Bu kelimeleri tercih etmen çok ilginç.

Fakat hepsinden kurnazcası, babamın gençliğinde yaptığı utanılası şeyleri anlatmaya başlamasıydı; böylece Michael'ı kendisiyle ilgili, normalde bir kız arkadaşın babasından saklanması gereken anekdotlar anlatmaya teşvik ediyordu. Babam mükemmel ve anlayış-

lı biri gibi görünmekte uzmandı.

Bir tabak daha hindi almak üzere yerimden kalktığımda, Michael'ın babama bir Cadılar Bayramı'nda rahibe kılığına girerek, UNICEF için 147 dolar topladığını anlattığını duydum. Olayın komik tarafı, Michael'ın on üç yaşında olmasıydı; o kadar sevimsiz bir rahibe olmuştu ki komşular, normalde yapacakları bağıştan fazlasını ona vermişlerdi. Elbette babam bu hikâyeyi derinlemesine analiz edecekti.

Yerime döndüğümde, Becky, Lazlo ve Ula'ya tasarladığı kıyafetlerden bahsediyordu. Ona resim yapıp yapmadığını sorduğumda, alaylı bir şekilde, "Friedrichlerin hiç bahsetmediği bir gerçek vardır; ona da para kazanma gerekliliği denir" dedi. Bu cümledeki komik yan her neyse, benim dışımdaki herkes tarafından anlaşılmıştı.

"Yani elbise falan mı dikiyorsun?"

Annemin aksine, Becky dikiş nakış işlerinde iyiydi. "Erkek giysileri tasarlıyorum." Daha fazla soru sormama fırsat vermeden, masanın diğer yanına seslendi. "Michael, hayatım! Hadi ayağa kalk ve herkese ne kadar muhteşem bir iş çıkardığımı göster."

Ablamın ricasıyla, Michael ayağa kalktı ve üzerindeki piyedepul desenli takımı gösterdi. Herkes "Vay canına" veya "Vay be" dedikten sonra, babam gülümsedi ve "Tam Michael'a takımını nereden aldığını soracaktım" dedi.

Ardından Lazlo, "Beni olduğumdan daha az kel, daha az şişman ve daha az yaşlı gösterecek bir şeylerin var mı?" diye sordu.

Ula atıldı. "Lazlo, sen çıplakken, giyinik olduğun zamanlardan iyi görünüyorsun."

"Ula, bunu söylemen için Lazlo sana kaç para ödedi?" Herkes kahkahalarla gülmeye başladı; bu, esprinin çok komik olmasından değil de çok fazla şarap içilmesinden ve Şükran Günü'nde olmamızdan kaynaklanıyordu. Sanıyorduk ki dünyadaki masaların hiçbirinde, bizimki kadar eğlenilmiyor. *Gemütlich**, Alman etnobotanik uzmanının o geceyi tanımlamak için kullandığı kelimeydi.

Giderlerken Becky'yi arabaya kadar geçirdim. Michael çoktan direksiyona geçmişti bile. Yanına oturduğunda, adamın ablamın ku-

* Almanca gemütlich kelimesinin Türkçe karşılığı "içten"dir. (ç.n.)

lağına, "Babanın beni seveceğini sana söylemiştim, değil mi?" diye fısıldadığını duydum.

İçeriye girdiğimde, Lazlo'nun, annemin ve Ula'nın bulaşık yıkadıklarını gördüm. Bana verilen kartvizite bakarken, bir yandan da bu üçünün değerlendirmelerini dinliyordum. Anneme göre Becky ve Michael "ciddiydi". Lazlo'nun dediği gibi Michael'da beğenilmeyecek tek bir yan yoktu.

Babam yemek masasında tek başına oturmuş, geyiği boğazlayan kanişimizin hüzünlü gözlerine dalıp gitmişti. Annem, babamın fikrini beyan etmesini bekliyordu. Babam lafa karışmayınca, "Will, kızımızın yeni arkadaşı hakkında ne düşünüyorsun?" diye sordu.

"Bence Michael zeki, iyi eğitimli ve hırslı biri. Genel olarak onu sevdim, diyebiliriz."

"Tanrı'ya şükür."

"Ama bence Becky'ye uygun değil."

"Neden?" Meraklandıysam da hiç şaşırmamıştım.

Babam, şifreli mesaj gönderen casuslar gibi yavaşça konuşuyordu. "Pek çok... kadın... Michael Charles... gibi bir adamla evlendiğinde... mutlu olur... Ama bence... Becky bu kadınlardan biri değil."

"Neden?" Bunu soran annemdi.

"O kadar sofistike biri değil."

Annem aynı fikirde değildi. "Becky sanat çalışmalarında yüksek lisans yapmış, sofistike biri. Neden çocuklarını küçümsediğini anlayamıyorum."

"Çocuklarımı küçümsediğim yok. Becky'yi ya da lanet olası Michael Charles'ı küçümsemiyorum. Sadece gözlemlerime dayalı bir yorum yaptım."

"Biraz daha açık konuşur musun?" Annem sinirlenmeye başlamıştı. Ula ve Lazlo'ysa geceyi bizde geçirmeyi istediklerinde hata edip etmediklerini düşünüyordu.

"Bu tartışmayı, doğru zaman geldiğinde Becky'yle yapacağım."

"Onlar çoktan nişanlandılar bile."

"Tanrım!" Babam hindiden arta kalanların içinden, etsiz bir kemik seçti ve dışarıya çıkıp Gri'ye verdi. Annem de peşinden gitti.

Onları dinlediğimi fark edince, evden biraz daha uzaklaştılar. Böylece onları duyamayacaktım. Papağan da arkalarından yürüyor, ayrılan kardeşlerimin isimlerini sayıyordu. "Becky, Lucy, Willy... Jack..."

Lazlo papağana bakıyordu. "Bu lanet kuş, ne zaman ölecek?"

"Papağanlar 60 yıl yaşayabilir; tutsak edildiklerinde bu süre daha da uzayabilir." Sekizinci sınıftayken Afrika'ya özgü gri papağanlar üzerine bir makale yazmıştım. "Los Angeles'ta yaşayan bir grinin yedi yüz kelimelik bir dağarcığı var."

"Her neyse, bu kuş yatağa gidiyor." Ula merdivenlere yöneldi. Lazlo'nun hiç sigarası kalmamıştı; kül tablasından yarısı içilmiş bir Lucky alıp tekrar yaktı.

"Lazlo, neler oluyor? Babam neden ondan nefret ediyor?"

"Gri'den mi?"

"Hayır, Michael'dan."

"Baban aşağılık biri gibi davranmaktan aslında hoşlanmıyor; sadece elinde değil." Lazlo burun deliklerine yine Dristan sıktı. Akşam yemeğinde, toza karşı bir alerji geliştirdiğini anlatmıştı.

"Elinde değil ne demek?"

"İnsanlar soru sorduğunda, gerçekte ne düşündüğünü duymak istediklerini sanıyor."

"İnsanlar hakkındaki düşünceleri her zaman haklı çıkmıyor."

"Her zaman değil. Ama sizi çileden çıkaran, çılgınca bir şey söylediğinde, bu şey bir şekilde gerçekleşiyor. Gerçekleşmesini hiç istememesine rağmen hem de..."

"Seni sevdiği için onun tarafını tutuyorsun."

"Bir keresinde sahibi olduğum, daha doğrusu ortağı olduğum bir şirket vardı. Japonlar'a çelik hurdası satıyordum. Bir yöneticiye ihtiyacımız vardı; iyi bir iş insanı olmalıydı. Bana iyi görünen altı aday seçtim. Sonra babandan onlarla tanışmasını ve bana ne düşündüğünü söylemesini istedim."

"Ve o da sana en iyisinin hangisi olduğunu gösterdi; sen de onu işe aldın, sonra her şey mükemmel gitti ve çok zengin oldun."

"Hayır, çokbilmiş. Baban bana Slaussen'in en iyisi olduğunu söyledi; ama onu işe almamalı, ikinci en iyiyle çalışmalıydım. İsmini ha-

tırlamıyorum şimdi. Neyse, babana 'Saçmalama; neden en iyi olanı, en zeki olanı işe almıyorum ki?' diye sordum. Baban gözlerimin içine baktı ve aynen şunları söyledi: 'Slaussen kalbi kırık biri. Altı ay içinde ya kalp krizi geçirir ya da kendisini vurur.' Bu yoruma gülüp geçtim ve hiç yardımcı olmadığı için teşekkür ettim. Ardından Slaussen'i işe aldım. İlk altı ay mükemmeldi; yedinci ayda bir trenin önüne atlayıp intihar etti."

"Babam bunu nasıl bildi?"

"Adamın biftek yiyişinde, babanı rahatsız eden bir şey varmış; bana böyle söyledi."

"Nasıl yiyormuş?"

"Babana sor."

***

Babam, Becky'nin "Michael Charles'la evlenecek kadar sofistike biri olmadığını" neden düşündüğünü söylemedi. Endişeleri sadece Becky'yi ilgilendiriyormuş, başka hiçbirimizi değil. Michael, Şükran Günü yemeğinden yaklaşık bir hafta sonra babamı iş yerinden arayıp annemle ikisini, Grenouille adlı bir restorana yemeğe davet etti. Michael telefonda, "Becky'yle benim size sormak istediğimiz çok önemli bir şey var" demişti.

Babam onlarla buluşmayı kabul etti; ama önce Becky eve gelip babamı görecekti. Üç saat sonra, ablam kapıdaydı. Babamı ikna etmek için sabırsızlandığı açıktı.

Kar fırtınasıyla buzlanan yerler kayganlaşmıştı. Okuldan eve döndüğümde ablam, gitmek üzereydi; evde on beş dakikadan az kalmıştı. Annem kapıda durmuş, üzüntülü bir ifadeyle, kızının babamdan kaçmak için acele ederken buzun üzerinde düşüp kalkışını izliyordu.

Aralık ayının erken batan güneşi, akşamüstünü karartmıştı. Uzaktan babam gölgesiyle güreşiyor gibi görünüyordu. Eğilip ablamı yerden kaldırdığında, Becky ona "Benden uzak dur" diye bağırdı.

"Eğer seni sevmeseydim, bunların hiçbirini söylemezdim."

"Senin için üzülüyorum." Becky'nin dizi kanıyordu ve taytı yırtıl-

mıştı. Yüksek ökçeli ayakkabılarının üstünde, karda dengesini bulmaya çalışarak Michael'dan ödünç aldığı BMW'ye doğru yürüyordu. "Hayır, esas annem ve Zach için üzülüyorum; çünkü onlar seninle yaşamak zorunda." Arabanın kapısını açacak doğru anahtarı bulamamıştı. "İnsanların gerçekten de göründükleri gibi olabilecekleri ihtimaline inanamıyorsun." Eğer arabanın kapısını kilitlememiş olsaydı, "Bütün dünyanın psikolojisini analiz ediyorsun; ama Casper Gedsic'in seni nasıl delirttiğini göremiyorsun" demeden yola koyulacaktı.

Becky, babama en isabetli vuruşunu yapmıştı. Soğuk hava yüzünden babamın ağzından buhar çıkıyordu. "Haklı olabilirsin; ama bu yeni arkadaşın hakkında yanıldığımı göstermez."

Becky arabanın kapısını çarptı ve kontağı çevirdi; şimdi dönüş yoluna girebilmek için geri gidiyordu.

Babam arkasından, "Ona kendin sor" diye bağırdı.

Becky arabayı durdurdu ve camı açtı. "Çoktan sordum bile."

Babam bu cevabı beklemiyordu. "Ne dedi?"

"Gey değil."

Dona kalmıştım. Babamın endişelenme ihtimali olan bütün maddeleri sıralamıştım ve eşcinsellik hiç aklıma gelmemişti.

"Doğruyu söylediğinden nasıl emin olabilirsin?"

"Çünkü onunla seks yaptım. Defalarca ve defalarca seviştim."

"Bu hiçbir şey kanıtlamaz."

"Beni mutlu görmektense, haklı çıkmayı yeğlersin değil mi?"

Babam çıldırmak üzereydi. Arkasından eve girerken, onun benden daha deli olduğu konusunda hiç şüphem kalmamıştı. Annem tavuğu yaktığından dem vurarak konuyu değiştirmeye çalışıyordu ki babam, "Şu an daha büyük problemlerimiz var" dedi.

Lise son sınıftaydım; yıl 1971'di. "Baba, eğer Becky onunla yattıysa, Michael eşcinsel olamaz."

"Böyle söylemen dışarıdaki dünya hakkında ne kadar az şey bildiğini gösterir, Zach."

"Yanılıyor olabilirsin, Will." Annem tavuğun yanmış kısımlarını kesiyordu.

"Keşke yanılsam; ama korkarım haklıyım. Kızımız kendisini ate-

şe atıyor. Günün birinde Michael, kızımızın ona veremeyeceği şeylere ihtiyaç duymaya başlayacak ve bu Becky'nin kalbini kıracak."

"Sen kâhin değilsin."

"Eğer erkeklere cinsel istek duyuyorsa, neden Becky'yle evlenmek istesin ki?"

"Bunun birçok sebebi var. Utanç, suçluluk duygusu, zamanla yönelimlerinin değişebileceğine dair beslediği umut, çocuk sahibi olma arzusu... Eğer dürüst davranacak kadar taşaklı olsaydı, ona saygı duyardım. Ama kızımı kandırması..." Babam konu üzerinde daha fazla kafa yordukça, sinir katsayısı da artıyordu. "Tanrım, onun gibi bir düzenbaz... Evlenmenin iş hayatında da ona avantaj sağlayacağını düşünüyor olmalı. Becky onun için mükemmel bir paravan; çünkü onu seviyor."

"Neden her şeyi böyle iğrençleştiriyorsun?" Annem elindeki tabağı fırlattı.

"Zach'ın sorduğu soruyu yanıtlıyorum. Dışarıda bir sürü evli eşcinsel erkek var, Zach. Bu insanların büyük çoğunluğu evlenerek kendilerini ve eşlerini mutsuz ediyor."

Sanki bana köpeklerin kulaklarının üzerinde yürüdüğünü anlatıyordu. Ona inanmak için geçerli hiçbir sebep göremiyordum. "Kim mesela?"

Babam bir sürü ismi ezbere saymaya başladı; bu isimlerden ikisi bizi eşleri ve çocuklarıyla ziyaret eden psikiyatrlardandı.

"Onların eşcinsel olduklarını nereden biliyorsun?"

"Çünkü bana kendileri söyledi."

"Bunu sana neden anlatsınlar ki?"

"Çünkü yabancılar, ailemin aksine, benim anlayışlı bir adam olduğumu düşünürler."

"Onlara ne yapmalarını söyledin?"

"Bir yalanı yaşamaya son vermelerini."

Annem aldığı tabağı, lavaboya bıraktı. "Söylemesi kolay."

"Çocuklarımı korumak için yaptıklarımdan utanacak değilim; yapmam gerekeni yapıyorum." Artık Michael Charles, eşcinsel mi değil mi bunu tartışmıyorlardı.

"Bence kıskanıyorsun." Annemin babama söyleyebileceği en acımasız şey sanırım buydu.

"Ne olduğunu kabul edecek yüreği olmayan, tavuk boku bir avukatı mı?"

"Kıskanıyorsun çünkü tıpkı bir zamanlar senin olduğun gibi hırslı bir adam. Başarılı ve genç; ayrıca kızın ona âşık. Ama en büyük neden, önünde upuzun bir hayat ve dolayısıyla başarma şansı var."

"Böyle davranacağımı nasıl düşünebilirsin?"

"Çünkü eninde sonunda sen de bir insansın."

"Evet, bu benim suçum."

***

Grenouille'daki akşam yemeğine ben davetli değildim. Annemin aktardığına göre, Michael Charles ıstakozlu salata yedikleri sırada, babamdan kızıyla evlenmek için izin istemiş ve babam da gönülsüzce iyi dileklerini sunmuştu. Ardından Michael, ablama üzerinde pırlanta ve yakut bulunan bir nişan yüzüğü vermişti. Babam bu yüzüğün de tıpkı Michael gibi sahte olduğunu düşünüyordu.

Şaşırtıcı biçimde, Michael ve Becky düğüne kadar geçen aylar boyunca bizi sık sık ziyaret ettiler. Becky, nişanlısına babamın yorumlarını aktarmış mıydı bilemiyorum. Babama göre aktarmıştı ve Michael'la ablam, babamın tepesini attırmak için ziyaretimize gelip her şey yolundaymış gibi davranıyorlardı.

Babamın Michael'a davranışları temkinli ama nazikti. Becky'ye ise abartılı bir şefkatle davranıyordu. Michael'ın düğün günü yaklaştıkça çekip durduğu fotoğraflarda babam, eli ablamın omzunda poz veriyordu. Bunların birkaçında ablam makineye değil de babamın eline bakıyordu; yüzündeki ifadeden bu elin ait olmadığı bir yerde durduğunu düşündüğü belliydi.

Michael'ın cinsel yönelimini ya da buna dair duyduğu şüpheleri bir daha mevzu bahis etmedi; en azından ben buna hiç şahit olmadım. Fakat Becky ve nişanlısı etrafta değilken ya da bizi duyamayacak mesafedeyken, babam adamdan "tavuk boku" diye bahsetmeden edemiyordu.

Ben Michael'ı seviyordum. BMW'sini kullanmama izin veriyordu ve bir keresinde beni *The Godfather*'ın [Baba] setine davet etmiş ve Marlon Brando'ya beni bir yazar olarak tanıtmıştı. Uyuşturucu karşıtı makalemi yolladıktan sonra, Michael'a daha da ısınmıştım. Makalemi "ilginç" bulmuştu.

Aslında yazdıklarımdan hiç etkilenmemişti fakat gerçeği itiraf ettikten sonra bakışı değişti. "Hepsini uydurdum; makaleyi yazdığım sırada bile kafam güzeldi."

"Çok sevindim. Beni gerçekten kandırdın. Gerçeği öğrenince çok daha iyi hissettim." Michael'ı biraz da muhteşem bir ot demliği olduğu için seviyordum.

Babamın düğün masrafları için Michael'dan tek kuruş almaması beni şaşırtmıştı; bu yetmezmiş gibi aslında hiç vermek istemediği düğün partisi için de para almamıştı. Büyük bir çadır, 150 kişilik bir akşam yemeği, sekiz kişilik bir orkestra, açık büfe sınırsız içki servisi ve gecenin başından sonuna kadar düzenli olarak ikram edilecek Veuve Clicquot marka şampanyalar.

Düğün 17 Nisan Cumartesi günü yapılacaktı; yani üniversitelerden mektup alacağım haftanın sonunda. İstediğim hiçbir yeri kazanamayacağımdan emin, posta kutusunu bile anneme kontrol ettiriyordum. Düğünden önceki cuma, beklediğim kötü haberler hâlâ gelmiş değildi.

Willy'nin uçağı o akşamüstü Roma'dan kalkıyordu. Lucy'nin de aynı saatlerde gelmesini bekliyorduk ama ablam Tangiers'tan kalkan uçağını kaçırmıştı ve düğün sabahı ancak gelebilecekti. Becky'ye göre Lucy bunu özellikle yapmıştı. Ayrıca ablam anneme bir mektup yazmış, "yeni arkadaşıyla" geleceğini haber vermişti. Bu arkadaşın, henüz ismini bilmiyorduk.

Annem masadaki isim kartlarına kara kara ne yazacağını düşünürken, babam ona "Siyah Prens" yazmasını önerdi. O an, diğer ablamın kimi getireceği umrunda bile değildi; babamın tek isteği bu adamın da bir tavuk boku olmamasıydı.

* * *

O cuma, okuldan eve döndüğüm sırada, çadır kuruluyordu. Yemek şirketinin kamyoneti ve parti malzemelerini taşıyan kamyon yolu tıkamıştı. Sandalyeler ve masalar kamyondan indirilip yerleştiriliyordu. Dans pisti tepenin yukarısından bahçeye taşınmış, çimlerin ortasındaki düzlüğe yerleştirilmişti. Ev, çiçekçilerle ve işçilerle doluydu. Bu sırada birkaç tamirci de ön merdivenleri tekrar boyuyor, diğerleri tam olarak kapanmayan kapıyla, açılmayan pencereleri onarıyordu. Babamın yıllardır düzgün çalışmadığı için söylendiği ama tamir etmeye de yeltenmediği her şey, gerçekleşmesini istemediği düğün sayesinde onarılıyordu. Başlangıçta babamın gerçekte öyle olmadığı için, her şeyin hiç olmazsa mükemmel görünmesini istediğini düşünüyordum. Ama düğün saati yaklaştıkça hepsini, evliliği taşınamaz bir yüke dönüştüğünde, Becky onu suçlamasın diye yaptığını anladım.

Ama en şaşırtıcısı, ön kapıdan içeri adım attığım anda, Sunshine hadisesinden beri beni zoraki bir gülümsemeyle ya da en iyi ihtimalle bana küfür gibi gelen bir "merhabayla" karşılayan ağabeyimin, "Ciao, Z" diye seslenmesiydi. Willy, Floransa'dan yeni gelmişti ve bana ilk kez takma adımla hitap ediyordu ki bu beni gerçekten özlediğinin göstergesiydi. "Hadi yukarı gel ve bana bu akıl hastanesinde neler döndüğünü anlat."

Willy eski yatak odasında, üstünü değiştiriyordu. Saat beşte tören için kasabadaki kilisede olmamız gerekiyordu. Misafirlere yerlerini gösterme görevi Willy'yle bendeydi. Daha sonra tören yemeğine geçecektik. Michael yemek için Ryland Inn'i kapatmıştı; böylece New York'tan gelecek arkadaşları hafta sonunu burada geçirebileceklerdi.

Willy eve geleli yaklaşık bir saat olmuştu ve bu süre zarfında bitiş çizgisini geçişini ve zaferlerini gösteren fotoğrafları asılı oldukları yerden indirmişti. Abajurlara ve kapı koluna astığı madalyalarını da kaldırmıştı. Willy eski odasını geri almakla kalmıyor, onu gerçekten kendisinin kılıyordu. Duvarlarını çıplak bırakmıştı; bir tek direğe bağlı ve üzerine onlarca ok fırlatılmış adam çizimi asılıydı. İşin

garip yanı, adamın yüzündeki ifadeden bu durumun zerre kadar umrunda olmadığı anlaşılıyordu.

"Seni görmek güzel, kardeşim." Willy bana sarıldı.

"Güzel resim." Willy'nin dostane davranışları beni o kadar şaşırtmıştı ki başka ne diyeceğimi bilememiştim.

"Jan Mabuse'nin 16. yüzyılda yaptığı bir çizim. Milan'daki bir bitpazarından beş dolara aldım. Resimdeki Aziz Sebastian."

"Okçuların efendisi."

Şoktaydım çünkü Willy esprime gülmüştü. "Anlat bakalım, bu evde neler oluyor?"

"Annem sana anlatmadı mı?" Geçen gün telefonda konuşmuşlardı.

"Bana babamın Michael'a dair garip hisleri olduğunu söyledi." Willy, henüz onunla tanışmamıştı.

"Ondan tiksiniyor."

"Babama ne yaptı ki?"

"Hiçbir şey. Ama babam onun homo olduğunu düşünüyor." Willy'nin bunu komik bulmadığından emindim; fakat yine de gülmüştü.

"Babam bu fikre nereden kapılmış ki?"

"Bence babam homofobik." Bu konuyu da babamın psikoloji kitaplarından birinde okumuştum; artık aileden herkes hakkında teşhis koyabiliyordum.

Willy düşünceli düşünceli kravatını bağladı. "Babam pek çok şeyi kendisine tehdit olarak görür; ama bu farklı." Normalde, babamın yorumlarına ilk "hayır" diyen Willy olurdu.

"Becky, babamın yüzüne onun çıldırdığını haykırdı." Ot içtiğim günlerden beri hiç bu kadar dedikodu yapmamıştım. "Babama, Casper'ın onu delirttiğini söyledi."

"Becky cesur biri."

"Sence babam deli mi?"

"Buna Michael'la tanışmadan cevap veremem."

Kilisedeki tören provası sorunsuz tamamlandı. Michael'ın sağdıcı, Broadway'de sahnelenen bir oyundaki rolüyle Tony Ödülü'nü almıştı. İyi birine benziyordu; boyalı saçları vardı. Ben oyun hakkında

daha önce bir şey duymadıysam da provaya katılan herkes, Michael'ın sağdıcının ne kadar önemli biri olduğundan bahsediyordu. Ayrıca kesinlikle eşcinsel değildi çünkü Becky'nin nedimeleriyle, sevgilileri yanımızdayken bile flörtleşmekten çekinmiyordu. Lucy, başnedime olacaktı; tabii eğer uçağını bir kez daha kaçırmasaydı.

Rahip ailemizin eski bir dostu gibi davranıyordu; Becky'yle düğünden az önce tanışmasına rağmen, ablamın oldum olası sevgiyi, aile mefhumunu ve dürüstlüğü önemsediğinden bahsediyordu. Babam adama yüklü bir ödeme yapmış olmalıydı.

Tören yemeği daha keyifliydi. Michael'ın New York'tan gelen en yakın arkadaşları, tanımadığım insanlardan ve duymadığım mekânlardan bahsetmeyi kesince, yemek ilgimi çekmeye başlamıştı. Aziz Bart's, Todi, Elaine's isimli bir restoran... Ama en fazla gayrimenkul fiyatlarını konuşurlarken esnemiştim. Derken, kadeh kaldırmaya, ardından Michael ve Becky'nin tanışmalarını anlatan, eğlenceli ve bir o kadar da müstehcen şarkılar ve şiirler okumaya başladılar. Öyle ki bu şarkı ve şiirler, rahibi aynı anda hem utandırmış hem güldürmüştü.

Düğüne Michael'ın ailesini temsilen bir tek annesi katılmıştı; bu, oyuncak bebeğe benzeyen minyon bir kadındı ve vizon kürkünden yapılmış bir şal takıyordu. Ayrıca üzerinde babamın tıpkı nişan yüzüğü gibi sahte olduğunu iddia ettiği bir dünya takı vardı. Kadının "Bize bir sürü güzel torun verecekler; öyle değil mi Doktor Friedrich?" dediği her sefer, babamın yüzünde dişini kırmış gibi bir ifade beliriyor ve annemin kulağına, "Michael muhtemelen ailenin geri kalanını tavşan dudakları ve perdeli parmakları olduğu için evde bıraktı" diye fısıldıyordu.

Michael'ın annesini Ida'nın yanına oturtmuştuk; babaannem hâlâ saçlarını kınayla boyuyor ve ağızlıkla Chesterfield marka sigaralar içiyordu. Geçen yıllar ve tüketilen sigaralar, kadının yüzünü kurutmuş ve tıpkı timsah derisinden yapılmış bir cüzdan gibi buruşturmuştu. Ida, Michael'ın annesine "İkizleri olacağına dair bir rüya gördüm, biri koyu biri açık renkli olacak, tarih at ve bunu bir kenara yaz; günün birinde haklı çıktığımı göreceksin. Şimdiye kadar gördüğün en şişman ve en büyük bebekleri doğuracak" dedi.

Michael'ın annesi, Ida'nın kâhin vasıfları taşıdığına dair inancın-

dan bihaber, babaannemi "Tanrım, umarım bu gerçekleşmez" diye yanıtladı.

Ida lafını esirgemezdi. "Kader senin ne umduğunu pek umursamaz."

Homer'ın üzerinde, aile albümünün sayfalarını parçaladığım günkü takım elbisesi vardı; en azından o takıma çok benziyordu. Artık saçları alüminyum folyo gibi cansız bir griyken, sakalları hâlâ simsiyah ve meyan kökü gibi parlaktı. Sakalında, bir tek alt dudağından çenesine uzanan beyaz bir hat vardı ki bu hat amcamın zeki bir porsuğa benzemesini sağlamıştı.

Tören yemeğinin etkisi altındaki Homer, ileri geri yaylanıyor ve bariz bir durumu birini uyarır gibi bir tonda tekrar ediyordu, "Bir kez evlendiğinde, artık evlisindir."

Bunu on kere söylemişti ki Michael'ın annesi, "İyi olacak mı?" diye sorma gereğini hissetti.

Ida, Homer'a dönüp, "İyi olacak mısın oğlum?" diye sordu.

Homer cevaplamadan önce uzun süre düşündü ve ardından annesine, "Hayır" cevabını verdi.

Tatlı servisine geçildiğinde, Michael herkesi geniş şapkalı kostümleriyle sahneye çıkan Meksikalı gitar triosuyla şaşırttı. Becky şaşırmış gibi davrandıysa da bence bu sürprizden haberi vardı; çünkü grup sahne alınca, daha önce prova edildiği aşikâr bir dans gösterisi sundular. Dansın sonunda, Michael ablamı dizinin üstüne yatırdı; ablam saçları yere değecek kadar eğilmişti ki Michael bir vampir gibi onu boynundan öptü. Bu sırada herkes onları alkışlıyordu.

Yemeğin ardından, Willy masadan kalktı ve Michael'la Becky'nin arkadaş grubuna karıştı. Ağabeyim Floransa'da sanat tarihi okuduğunu söylediğinde, herkesin dostluğunu kazanmıştı. Yemeğin en iyi kısmı, iyi bir üniversiteye giremeyeceğimi unutacak kadar içkiye yüklenebilmemdi. Bunu unutmak için epey içmem gerekmişti; zira yemekteki herkes üniversiteyi nerede okuyacağımı sorup duruyordu. Willy tam da şu duyuruyu yaptığım sırada yeniden etrafımda belirdi: "Lisansımı büyük ihtimalle Saygon'da yapacağım."

Ağabeyim kulağıma bir şeyler fısıldadı ama ne dediğini duyamadım. Bangır bangır eski R&B parçaları çalıyor, Becky ve Michael

dans ediyordu. Ablamı daha önce hiç bu kadar mutlu görmemiştim; en azından yüzündeki daha önce görmediğim bir ifadeydi; zafer kazananlara has bir ifade...

Willy'ye "Ne dedin?" diye bağırdığımda, ağabeyim beni bir köşeye çekti ve "Kesinlikle eşcinsel" diye fısıldadı.

"Şaka yapıyor olmalısın."

Willy başını "hayır" anlamında salladı. Michael yanına gelip ona katılmamızı işaret ediyordu. Herkes peşpeşe dizilmiş tren dansı yapıyordu.

"Nasıl bu kadar emin olabiliyorsun?"

Willy bir süre beni alaylı bir ifadeyle süzdü; yeni tanıştığı biri hakkında not vermeye çalışırken babam da böyle bakardı. Derken sakince, "Çünkü ben de eşcinselim" dedi.

Sendeledim ve bunun sebebi sarhoş olmam değildi. "Ciddi mi?"

"Bu bir hastalık değil ki ciddi mi diye sorasın."

"Hayır, hayır; bunu kastetmedim." Tüm sarhoşluğuma rağmen, ağabeyimin geçmişteki anlam veremediğim davranışlarını bir mantık çizgisine oturtmaya çalıştım. "Demek istediğim, bu harika. Yani eğer sen mutluysan, ben de mutluyum." Bu dediğimde içtendim. Ağabeyimin gözümdeki yeri değişmemişti; yalnızca artık daha mutlu biriydi. Benimle arkadaş olmayı isteyecek kadar mutlu. Willy'yi özlemiştim; birlikte yaşadığımız süre boyunca benden hoşlanmamasına rağmen hem de...

"Babama söyleyecek misin?" Babam bir masada oturuyor, bir yandan Küba purosu içip diğer yandan Lazlo ve Ula'yla sohbet ediyordu.

"Babam erkeklerden hoşlandığımı yıllardır biliyor."

"Kaç yıldır?"

"Skylark'ı hurdaya çevirdiğim gece, New York'tan döndükten sonra söyledim."

Bir anda ailem hakkında hiçbir şey bilmediğimi fark ettim. Sarhoş kafayla, bana yakın olmaları için cinsel tercihlerini değiştirmeleri mi gerektiğini düşündüm. "Peki, babam ne tepki verdi?"

Willy babamın yavaş ve düşünceli üslubunu taklit etti ve "Bu yüzden Aziz Luke's Lisesi'nde bir yıl fazladan okumanı istemiştim; ka-

fan cinsel yönelimlerine dair karışıktı ve ben üniversiteye gitmeden önce bunu çözmen gerektiğini düşünüyordum" dedi.

"Hepsi bu mu?"

"Bana önemsediği tek şeyin gerçekten seveceğim birini bulmam olduğunu söyledi." Annemin babamın elindeki puroyu alıp camdan atmasını ve ardından babamın kucağına oturmasını izledik.

Michael Charles'ın cinsel tercihi umurumda bile değildi; beni rahatsız eden şey babamı yok yere yargılamış ve yanlış anlamış olmamdı. Bir anda, içimden ağlamak geldi. "Sonra ne oldu?"

"Babam her şeyi berbat etti."

"Nasıl?"

"Affetmekte zorlanacağı tek şeyin, cinsel yönelimim yüzünden tıp kariyeri yapmaktan vazgeçmem olacağını söyledi."

***

Düğün günü hava yağışlıydı. Lucy havaalanından aradı ve Tangiers'tan kalkan uçağın rötar yaptığını, bu yüzden Paris'ten aktarma yapamadığını söyledi. Şimdi JFK'den kiliseye kadar arabayla gelmeleri gerekiyordu; "arkadaşı" kiraladıkları arabayı kullanırken, ablam arka koltukta üstünü değiştirmişti.

Kilise hıncahınç doluydu. Bize zaman kazandırmak için, piyanist ikinci kez "Ode to Joy"u çalıyordu. Willy'yle yanımızda sağdıç ve nedimeler, kapının önünde bekliyorduk. Lucy'nin arkadaşı arabayı tam park etmişti ki babamı ve Becky'yi taşıyan limuzin kilisenin önüne yanaştı.

Lucy bizi Arapça selamladı. "Aleyküm selam" dedikten sonra arkadaşına döndü ve "Nigel, ayakkabılarım nerede?" diye sordu. Böylece adamın adının Nigel olduğunu öğrendik.

"Tatlım, bagajda olmalılar." Nigel uzun boylu bir İngilizdi; kravat takmamıştı ve saçları son derece dağınıktı. Ayağında sandalet, üzerinde belinden iple bağladığı bir pantolon vardı. Bıyık ve üç silahşorlara layık bir keçisakalı bırakmıştı; saçları da Led Zeppelin'in solistininkine benziyordu. Nigel sabahlığa benzeyen bir ceket giyip başına silindir biçimindeki şapkasını taktıktan sonra hızla bagaja yö-

neldi. Ablamın ayakkabılarını bulmuşa benziyordu. Bagajda orada bulunmasına anlam veremediğim bir de sörf tahtası vardı.

"Babacığım!" Lucy babama doğru koşuyordu.

"Babacığım!" Bu da Becky'ydi. Gelinliğin eteği limuzinin kapısına sıkışmıştı.

Babam, Lucy yanına gelince artık Becky için endişelenmeyi bırakmıştı; çünkü Lucy'nin altı aylık hamile olduğunu fark etmişti. Babam Nigel'ı süzmeye başladı. Babamın siyahi bir prensi bu adama tercih edeceği aşikârdı. Babam Nigel'ın elini sıkmadı ve merhabadan başka bir şey söylemeden Lucy'ye arkasını döndü; Becky'yi kilisenin mihrabına götürecekti.

Annem ağlıyordu; babamsa tören boyunca dişlerini sıkmıştı. Rahibin "Eğer aranızda bu iki gencin resmen evlenmemesi için makul bir gerekçesi olan varsa ya şimdi konuşsun ya da sonsuza dek sussun" dediği bölüm geldiğinde, Willy de ben de babamın bir şeyler söyleyeceğini biliyorduk. Ama bizi şaşırttı.

Babam Lucy'yi ve İngiliz sörfçüyü yok farz etmekle kalmadı, sanki ikisi de görünmezmiş gibi davrandı. Lucy'nin karnının burnunda olduğunu düşününce, takdir edersiniz ki onları görmezden gelmek hiç kolay değildi; tabii Nigel'ın pijama, sabahlık ve silindir şapka giydiğini de unutmamak gerek.

Babamın yüzünde, küçüklüğümdeki doğum günü partilerimde takındığı sahte gülümseme vardı. Onun için üzülüyordum. Babamın bu yükü taşımasına yardım edemeyeceğimi biliyordum; işleri yoluna koyamazdım. Yeni damat, Lucy ve sörfçüyü işaret edip, "Onların gitmesini sağlayabilirim; bunu ister misiniz?" diye sorarak, işleri babam için daha da zorlaştırdı.

Babamın anneme, "Şu İngiliz pisliği benden uzak tut" diye fısıldadığını duyunca Lucy ağlamaya başladı.

"Buradan nefret ediyorum."

"Hayır, tatlım, etmiyorsun. Bu çok güzel bir parti." Geri kalan herkes, durumun garipliği üzerine tartışırken, Nigel gerginliğin üzerinde adeta sörf yapıyordu. "Mezeler harika... Evet, lütfen... Çok teşekkür ederim... Çok naziksiniz." Adamın kusursuz bir kibarlığı, kirli tırnakları ve havalı bir ses tonu vardı; ama züppelikle ilgisi bile yoktu.

"Fas'a geri dönmek istiyorum."

"Bence babana haksızlık ediyorsun."

"Aşağılık herif, senin elini bile sıkmadı."

"İngiliz olduğumu biliyor. Biz el sıkışmayız." Nigel'ın lafıyla kahkahalara boğulmuştum. "Bana sorarsan, senin yaşlı adam tüm gelişmeleri soğukkanlılıkla karşıladı. Demek istediğim, senin hamile olduğunu ve bebeğin daha şimdiden bana benzediğini düşünürsek, eline bir silah almaması ya da üzerime köpeklerini salmaması son derece takdir edilecek davranışlar. Sakin bir kaplana benziyor."

Nigel bana Fas'a, İspanya'nın güneyindeki Kadiz'e kadar sörf yapmak için gittiğini anlatıyordu. "Çöl rüzgârı dalgaları şahlandırır." Lucy'yle plajda tanışmış ve ablamla birlikte yetimhanede çalışmaya başlamıştı; bunun nedeni dediğine göre, "ablamın iç çamaşırlarını çıkarmasını sağlamaktı."

Lucy gülümsedi ve "Ona neden âşık olduğumu anladınız mı?" dedi.

Bunu anlamam için, Michael'ın arkadaşlarından birinin, "Ne iş yaparsın, Nigel" diye sorması gerekti.

Nigel içtenlikle cevapladı: "Elimden geldiğince az iş yaparım." Gümrükten gizlice soktuğu sigara paketini cebinden çıkardı ve safça sordu: "Sizce çadırın içinde ot içmemin bir sakıncası var mıdır?"

Nigel'la seyyar tuvaletlerin arkasında birer tane yaktık. Lucy hamile kaldığından beri haşhaştan uzak duruyordu. Lazlo, ot yaktığımızı görünce bize yaklaştı. Bu onunla ilk ot içişimdi ama sonuncu olmadı.

"Evlenmeyi düşünüyor musunuz?" Bir yandan öksürüp bir yandan sohbet ediyordum.

"Evlilik kelepçedir."

Bu konuda tartışacak değildim. "Peki ya bebek?"

Lazlo kıkırdadı ve ardından sinüslerini iki fırt Dristin'la temizledi. "Senden daha berbat koşullarda büyümeyeceği kesin."

"Kız, oğlan ya da her neyse, iyi olacak."

"Bunu nereden biliyorsun?"

"Lucy büyülü bir kadındır." Ablamın eğimli dans pisti üstünde yaptığı figürleri izlemeye koyulduk.

Çadıra döndüğümüzde, annemle babamı baş başa otururlarken buldum. Onlar dışında herkes dans ediyordu. Babam dans etmeyi bilmezdi. Annem el salladı. Kafamın güzel olduğunu belli etmemeye odaklanmıştım. Babam kendisine acımakla o kadar meşguldü ki benim halimi fark etmedi. Birbirimizin gözündeki endişeyi yanlış yorumlamaktayken, annem "İkinize söylemem gereken bir şey var" dedi.

Babam gözlerini kocaman açtı. "Nigel da mı eşcinselmiş?"

Annem bu espriyi hiç komik bulmadı. "Yarına kadar söylemeyecektim; ama sanırım bu sizi neşelendirir." Annem çantasını açıp içinden kalın bir zarf çıkarıp bana uzattı. Ot yüzünden, önce hareket ediyor, sonra olanı biteni fark ediyordum.

"Tebrikler, Zach. Senin adına çok mutluyum ve seninle gurur duyuyorum." Annem beni öpme merasiminin ortasına geldiğinde, zarfın Yale'den geldiğini ancak kavrayabildim. Kabul edilmiştim. Beni istiyorlardı. Başım dönüyordu.

Babam başını arkaya attı ve bir kahkaha patlattı. Vücuduna yayılan saf neşe, yüzünün rengini anında yerine getirmişti. Elimi tuttu ve beni sahneye çıkardı. Bu sırada orkestraya da susmasını işaret etmişti. Babam elimi, sanki dövüşten galip çıkmışım gibi havaya kaldırdıktan sonra boğazını temizledi. Şimdi mikrofona konuşuyordu. "Bayanlar ve baylar, Friedrich'lerin bugün kutlama yapmak için bir sebebi daha oldu. Hayat bugün bana bir damat ve bir torun hediye etmenin yanı sıra, en küçük oğlum Zach'ın da Yale Üniversitesi'ne kabul edilmesini sağladı. Aranızda Yale'e duymayan varsa, hatırlatayım: New Haven'daki şu meşhur okul."

Adeta buz kesmiştim; hem okula kabul aldığım hem babamı böylesine mutlu ettiğim için donakalmıştım. Herkes beni alkışladı ve sırtımı sıvazladı. En sonunda babamın yapamadığı bir şeyi başarmıştım. Hayatı çekilir kılmış, günü renklendirebilmiştim.

İltifatların ve tezahüratların tadına varmamı bekledikten sonra, babam "Bunu nasıl başardın?" diye sordu.

Otun ve mutluluğun etkisiyle olacak ki babamı, "En son yazdığım makale sayesinde olmalı" diyerek yanıtladım.

"Ne hakkındaydı?" Babam hâlâ gülümsüyordu.

"Casper'la büyümek."

Babam onu bıçaklamışım gibi geri çekildi. "Tanrı aşkına, onlara ne anlattın?"

Annem, babamın yüzündeki ifadeden bir şeylerin ters gittiğini anlamış, yanımıza gelmişti. Babam ona yaptığım şeyi anlatınca, annem bana Yale'dense Vietnam'a gitmemi yeğlermiş gibi baktı ve "Ne yaptın sen?" dedi.

Üçüncü Kitap

Kasım 1992

Ne yaptın sen?

Yirmi yıl sonra, Z hâlâ ne yapmış olabileceğini düşünüyordu. Şu an yüzüstü yatmış, başı çarşafsız yatağına gömülmüş uyuyordu. Horlarken çok fazla ses çıkarıyordu ve hırıltılar ilginç şekilde son derece melodikti. Bağımlılığının burnuna verdiği hasar onu bir kilise orguna dönüştürmüştü.

Kapatıldığı oda küçük, az eşyalı ve klor kokuluydu. Odada sadece yatak ve bir küçük sandık vardı. Haftada bir defa temiz çarşaf ve havlu bırakılırdı; havluyu kullanırdı ama çarşaf değiştirme zahmetine girmezdi. Bunu zaten eskiden yapıyordu; şimdiyse cezasını kabul etmişti ve bu cezayı çekerken bir yandan da uyumaya çalışıyordu.

Tavanın köşesine zincirlenmiş televizyon, bütün gece açık kalmıştı. Televizyonu açık bıraktığı kimi geceler, rüyaları geçmişin tanıdık sesleriyle bölünürdü. Gözünü açıp, eski arkadaşlarının sohbet programlarında son filmlerinin, kitaplarının ya da asil amaçlarının reklamını yapışını izlerdi. Buraya kapatılmadan önce, onları görmek Z'yi kıskandırır ve yalnızlığına hapsederdi; bu his onu gecenin bir yarısı "arayı kapatmak" için bu insanları aramaya teşvik ederdi.

Konuşmayı kesip duran uzun, manasız sessizlikler, insan yerine konmamaktan çok daha yüz kızartıcıydı. Kapatılmasından önceki son aylarda yaptığı bu telefon konuşmaları, konuşacak hiçbir şey olmadığını bile bile aradığı bir seferi de içeriyordu. İki gece önce, eski arkadaşı, uyuşturucu bağımlısı Belushi'nin ona bağırdığını sanmıştı. Gözlerini açınca, Kanal 4'te *The Blues Brothers*'ın [Cazcı Kardeşler] gösterildiğini anlamıştı. Halbuki arkadaşlarının öldüğünü *Missing in Action*'daki [Savaş Kayıpları] kadar hayal ettiği söylenemezdi.

Bir zamanlar nişanlısı olan roman yazarının o sabah, *Good Morning America*'da "Z ve ben hiçbir zaman çok yakın değildik; ama yine de başındaki şeytanları savmasını dilerim" dediğini duymuştu.

Z şimdi uyanıktı. Her yeni güne umutla uyanmayı deniyordu. Yüksek sesle, "Yüzeysel insanlarla arkadaşlık kurarsan, sana yüzeysel davrandıklarında onları suçlayamazsın" dedi. Homer gibi konuşuyordu. Üzerinde sadece bir külotla sırtüstü yatarken, derisinin rengi formaldehite batırılmış kurbağayı andırıyordu. Her gece kokain çektikten sonra içtiği bir (çoğu kez iki) şişe beyaz şaraptan aldığı şekerin yaptığı kiloların çoğunu verdiyse de, otobanda iki gün önce ezilmiş bir hayvan gibi yatağa yayılmıştı.

Oturur pozisyona geçip kendisini aynada incelemeye koyulduğunda, aklından *sana ne oldu böyle*? sorusu geçiyordu. Kokain ilk akla gelen cevaptı; ama doğru cevap bu kadar yüzeysel değildi ve Z bu cevaba ulaşmaya çalışıyordu. Kahvaltısını ederken –bir Kit Kat, diyet kola ve bir Marlboro Light– aklına babasının ona, "Kırk yaşına gelip de aynaya baktığında kendine, 'Aşağılık herif! Beni ne hale getirdiğini görmüyor musun? demeni istemiyorum" dediği günü hatırladı. Z, otuz sekiz yaşındaydı yani babasının belirlediği takvimin iki yıl önüne geçmişti.

Bir zamanlar ki üzerinden sadece birkaç yıl geçti, Zach Friedrich, seksenlerin deyişiyle, "olayların" göbeğindeydi. Tribeca'da bir çatı katı vardı; bu dairenin bedelini ilk romanını senaryoya uyarlayarak ödemişti ve senaryonun hiçbir zaman kullanılmamasının üstesinden bir türlü gelememişti. Ayrıca yaptığı stüdyo uyarlamaları sayesinde Chateau Marmont'ta bir oda ve bir BMW kiralayabilmişti. Şimdiyse sahip olduğu her şey yatağının ayakucunda duran sandığa sığıyordu. Bu sandık, bazı eski kıyafetleri ve klişe sayılabilecek megabaytlarca dosyayı sakladığı dizüstü bilgisayarı saymazsak, boştu. Bu dosyalar, kimsenin okumak istemeyeceği senaryolardan ve kafası hep güzel olduğundan devamını getiremediği roman girişlerinden oluşuyordu.

Z son Kit Kat'ını da bitirince, kalemine uzanıp takviminde bir önceki günün üstünü karaladı. Tedavisi ona umut vermediğinden, Z günün bitmesini beklemekle ve sonraki yirmi dört saati de hiçbir şeyi mahvetmeden geçireceğine dair kendisini ikna etmekle yetiniyordu. Önceki günü saymazsak, takvimde karalanmış tam elli yedi gün vardı; başka bir deyişle, kokainsiz 1392 saat geçirmişti. İlk birkaç yüz saat, İspanya'daki Engizisyon Mahkemeleri kadar acımasızdı. Sanki beyninin içinde zehirli sarmaşıklar büyümekteydi; mücadele ettiği, içini ateş gibi yakan, avutulması imkânsız bir endişeydi. Bunu kontrol edebilmenin tek yolu, burnundan başka türlü bir endişe çekmekti; dikkatini başka türlü toplaması mümkün değildi.

Bu, kontrolü elinde tutma saplantısıydı; hislerinin efendisi olmak, içindeki ışıkları açıp kapatacak bir düğmenin varlığını hissetmek, bağımlılığının kaynağıydı. Artık babasıyla beraber kısa filmlerini izlediği laboratuvar maymunlarının neden kokain çekip kendi etlerini kemirdiğini anlıyordu: Kendi dişlerinin keskinliği ve kendine uyguladığın acı, bir kafese kıstırılmış yaşamanın çaresizliğine tercih edilirdi.

Bırakmaya çalıştığı ilk günler, Z dünyaya ve dünyanın ikiyüzlülüğüne sövüyor, artık davet edilmediği partilerde bir zamanlar bilgi alışverişi yaptığı arkadaşlarını lanetliyor ve "potansiyelini harcadığını" söyleyen fakat bir yandan da kendi potansiyellerini harcamayı sürdüren eski sevgililerine beddua okuyordu.

Birkaç hafta önce, net konuşmak gerekirse buraya getirilişinin

29. gününde, kokainle aralarındaki romantik ilişkinin sonlanmasıyla Z kendisini yeniden dünyaya geliyormuş gibi hissetti. Sevgili olmaksızın geçirdiği 697 saat, çevresindeki "sıkı fıkı ilişki kurduğu yabancıların", ona uyuşturucu bağımlısı olduğundan sırt çevirdiğini görmesini sağladı; herkes etkisi altında olduğu maddenin farkındaydı. Bu insanların onu, parayı ve başarıyı küçümsediği için reddettiğini düşünmenin nasıl bir narsizm olduğunu artık anlıyordu. O zamanlar reddettiklerine tek başına gülmek istemediğini anlayamıyordu. Daha beteri, köprüleri yaktığı için kendisini çevresindekilerden üstün görüyordu; halbuki köprüleri daha üzerinde dururken yakmıştı. Şüphe yok ki dünyaya ahlak dersi vermeye çalışan bir uyuşturucu bağımlısı, sıkıcıdır.

Şimdi, 57. günün sabahında, Z'nin beyni artık kaşınmıyordu. Son bir haftadır dopamin patlamasına duyduğu ihtiyaç, eklemlerini ve parmaklarını kemirme güdüsü doğuruyordu. Ama artık sınırsız kokain erişimi adına laboratuvar maymununun kafesine girmeye hevesli değildi.

Fakat bu Z'nin insan olma haliyle tamamen barıştığı anlamına gelmiyordu.

Eşofman altını ve tişörtünü giymek için tüm enerjisini harcaması gerekiyordu. Bir diyet kola daha içse, yeni bir kokain krizi geldiğinde kendisini kafeinle oyalayabilir mi merak ediyordu. Uyuşturucuyu bırakmanın, onun sağladığı alternatif, yapay dünyadan kaçmanın en zor kısmı, kendini uyuşturucunun ve onu paylaştığı insanların fiziksel varlığından soyutlamaktı; bu kokaini aniden bırakmanın fizyolojik etkilerinden daha ağırdı. Sevgilin seni bağrına bassın istediğinde, tek yapman gereken cebindeki bir gramlık toza ulaşmaktı; korkutucu olan, bu sapkın inancın sana verdiği güvenlik duygusu olmadan, hayatını yönlendirmeye çabalamaktı. Bu his de seni terk ederse, yerine ne koyabilirdin ki?

Z kendisini yaşlanmış hissediyordu. Beyninin hâlâ kaşındığı zamanlarda, panik atak geçiriyor, nefes darlığı çekiyor ve kolları uyuşana kadar hızlı ve derin nefes alıyordu; bu sırada kalp krizi geçirdiğini düşünüyordu. Böyle zamanlarda aklına babası geliyordu; adam günde iki üç defa hâlâ yaşadığından emin olmak için nabzını yoklardı.

Şimdi Z de nabzını yokluyordu. Kalp atışları düzensizdi ya da belki hayal gücü fazla olduğundan ona öyle geliyordu. Kendisine büyük hasar verdiğini biliyordu. Merak ettiği şeyse bu hasarın ne kadarının kalıcı olduğuydu. AIDS testi yaptırdığı günü saymazsak –sonuç negatifti–, Z yedi yıldır doktora gitmemişti. Bir zamanlar seksin güvenli olduğunu, kokaininse bağımlılık yapmadığını söyleyecek kadar yaşlanmıştı; oysa henüz 38 yaşındaydı. Bu düşünce onu gülümsetti. 1990'ların getirdiği yeni vahşi dünyayla, bir başına nasıl başa çıkacağını bilemiyordu.

Z'nin vücudundaki toksinlerden arınmak için seçtiği hapishane, bir zamanlar Ortley'lere ait olan saman çatılı, havuzlu binaydı. Penceredeki parmaklıklar, Noel tatilinde ikizlerini ve ailenin geri kalanını alıp güneye gittiklerinde, camı kırıp televizyonlarını çalmak isteyen kasabalıları engellemek için yaptırılmıştı. Artık burası Lucy'ye aitti. Nigel'ı ve bebeklerini öldüren araba kazasından beş ay sonra buraya taşınmıştı.

"İyi haberse", bir zamanlar babasının dediği şekliyle, Lucy'nin hayatta kalması ve Nigel'ın ölmeden önce geniş bir vakıf fonu yöneten sörf manyağına dönüşmesiydi. Artık Lucy hatırı sayılır derecede zengindi ve bu parayı başlamadan biten hayatının yarattığı hüzünden kaçmak için kullandı; kimsenin istemediği çocukları evlat ediniyordu.

Beş çocuğun vekâletini almıştı. On bir yaşındaki Leyla, Afganistanlıydı; kızın mavi gözleri ve Büyük İskender'inkine benzeyen bir burnu vardı. Leyla, bacağını kaybettiğinde dört, Lucy onu evlat edindiğinde altı yaşındaydı. Annebel, on iki yaşındaydı ve Kolombiya'da doğmuştu; oğlan tavşandudaklıydı. On beş yaşındaki Lulu, Kamboçyalı bir seks işçisinin çocuğuydu. Alistair, dokuz yaşında, sarışın bir kızdı; İsviçreliydi ve ailesi eroin bağımlısıydı. On altı yaşındaki William, ismini babamdan almıştı; uzun boylu bu siyahi çocuk son derece yakışıklıydı ve neredeyse tamamen sağırdı. Ailesi Soveto'daki ayaklanma sırasında Güney Afrika polisi tarafından öldürülmüştü. Lucy yaralı varlıklara düşkündü; Z ise ablasının şefkat duyduğu varlıklar listesinin ilk sırasındaydı.

Z kilitte dönen anahtarın sesini duydu; demek ki egzersiz zama-

nı gelmişti. Penceresindeki parmaklıklara bakarken bir yandan sol ayakkabısının bağcıklarını bağlıyordu; bir de lanet okuyuverdi. Güneş tepedeydi; gökyüzüyse bulutsuz ve rüzgârsız haliyle bilgisayar ekranını andırıyordu. Halbuki hava soğuk ya da yağışlı, hatta ikisi birden olsaydı, koşarak üzerindeki uyuşukluğu atması daha kolay olacaktı. Z, cezalandırıldığını düşünmekten hoşlanıyordu; oysa bu cezayı veren de cezalandırılan da kendisiydi.

Kapı gıcırdayarak açıldı. Genelde kardeşi için kilidi açan Lucy olurdu; ama bugün gardiyanlık görevi Leyla'ya kalmıştı. "Annem dedi ki bugün seni koşuya ben çıkaracakmışım."

Kız kapının önüne çıkmıştı; gün ışığı arkasından içeriye düşüyordu. Uzun, ince ve mızrak gibi keskindi; kara mayını onu plastik bir bacakla kutsadığından, asla etek giymezdi. Leyla, dayısını merak ve şüpheyle süzüyordu. Bir an sonra imalı bir bakışla, "Bisikletimi de aldım; böylece sana yetişebileceğim" diye ekledi. Bu dağda sürmeye elverişli bir kız bisikletiydi; geçen doğum gününde hediye edilmişti.

"Sanırım buradaki sorun, benim sana yetişeceğimden emin olmamam."

"Yavaş gideceğim." Lucy'nin çocukları içinden, Z'nin en çok sevdiği Leyla'ydı; bu belki kız ona hiç güvenmediği için, belki de aralarındaki en bariz hasarı taşıyan o olduğu içindi. Her neyse neydi; sonuçta bu kıza bakarken acınacak halde olduğunu düşünmek, Z'ye utanç veriyordu. Kilitli tutulmak Z'nin fikriydi. Elli yedi gün önce, ablasının muhteşem evinin girişine ilk kez adım attığında, tozdan dostuna kavuşmak için tehlikeli fikirler üretmekten, örneğin ablasının arabasını ödünç almaktan, daha doğrusu çalmaktan korkmuştu. Eğer arabanın anahtarını bulamazsa, şehir merkezine kadar otostop da çekebilirdi; önemli olan aradığı teselliyi bulabilmekti.

Annesi ve babası, Z'nin beş kilometre yakınlarında olduğundan habersizdi. Neredeyse bir yıldır telefonda bile konuşmuyorlardı; aynı odada bulunmalarının üzerindense çok daha fazla zaman geçmişti. Yaptıkları son konuşma, Friedrich'in oğlu için ödediği bin dolarlık çek üzerineydi. Çeki karşılıksız çıkmıştı.

Z, Lucy'nin kapısında belirdiğinde eylülün son haftasındaydılar. Havuzu henüz boşaltmışlardı. Z'yi, evden çam ağaçları ve tenis kor-

tuyla ayrılmış ahırın arkasına saklamışlardı; Z'nin orada ev hapsinde olduğunu bir tek Lucy ve çocuklar biliyordu.

Z'nin ayakkabıları artık bağlıydı, başına geçirdiği bere, kulaklarını ve kirli saçlarını örtüyordu. Leyla kapıda durmuş, dayısının ayakucunu bir sözlüğe dayayıp dizini esnetişini izliyordu.

"Annem daha iyi olduğuna göre, bunu alabileceğini düşünüyor." Yeğeni topallayarak ona doğru yürüdü ve avcunda tuttuğu anahtarı uzattı. Parmakları, her an saldırabilecek bir hayvana havuç uzatır gibi tedirgindi. Eğer ona anahtarı uzatan ablası olsaydı, hazır olmadığını söyleyecekti. Fakat yalnızca bacağının diz altındaki kısmını kaybettiği için şanslı olduğunu düşünen bir kızın karşısında, bu kadar korkak görünmek istemiyordu. Bu yüzden anahtarı aldı.

Yaşadığı utançtan kurtulmak için sohbet etmeye çalıştı. "Alistair nasıl?" Alistair, eroin bağımlısı ailenin dokuz yaşındaki çocuğuydu. Kızamık geçiriyordu.

"Senin kurt adam olduğunu düşünüyor."

Z, yüzünün korkutucu görünmesine çalışarak kükredi. Leyla gülmedi. "Sen ne düşünüyorsun?"

"Annem madde istismarından mustarip olduğunu söylüyor."

"Annen çok kibar bir kadın. Ben bir madde bağımlısıydım, bağımlısıyım, sonsuza dek bağımlı kalacağım." Z, birkaç yıl önce katıldığı İsimsiz Uyuşturucu Bağımlıları toplantısında, bağımlılığın seni zayıflattığını kabul etmenin iyileşmenin ilk adımı olduğunu dinlemişti. Bu maddeye ömrünün sonuna dek muhtaç olduğu gerçeği onu o kadar bunaltmıştı ki toplantının yarısında çıkıp gitmiş ve kendisini ot içerek avutmayı denemişti. O zamanlar hâlâ parası vardı.

Şimdi, Mulberry Caddesi'ndeki uyuşturucu satıcısını ve adamın yılanını canlı fareyle beslediğini düşünüyordu. Leyla, "Niye uyuşturucu kullanıyordun ki?" diye sorunca, Z adamın adını hatırlamaya çalışmayı bıraktı.

"Kokain zeki, cesur ve eğlenceli biri olduğumu düşündürüyordu." Garipti ama Z hiçbir zaman babasının piyasaya sürdüğü ilaçlardan birini bile kullanmamıştı. Hiç reçete yazdırmadığı gibi asla eroin ya da amfetamin de kullanmamıştı; yalnızca kokain (damardan alınmış ya da yakılmış değil; her zaman burundan çekilmiş). Eskiden kokai-

ni homeopatik olarak kullandığına dair espri yapardı; şimdi bunu hiç komik bulmuyordu.

"Peki, neden bıraktın?"

"Artık kendimi iyi hissettirmiyordu." Z, bu konuşmayı on bir yaşındaki bir çocukla yapmaktan rahatsızdı; bu yüzden koşmaya başlaması gerektiğini düşündü.

Fakat Leyla, yatağın kenarına ilişmiş, pantolonunun paçasını sıvayıp takma kaval kemiğini ve ayağını düzeltiyordu. Bacağındaki yara izleri, kırmızı ve sanki öfke doluydu. "Nasıl hissettiriyordu?" Cebinden küçük bir bebe pudrası çıkardı ve bacağına döktü.

"Hasta."

"Madem hasta hissettiriyordu neden daha önce bırakmayı denemedin?"

Bu, ne Lucy'nin ne Z'yi gönderdiği Summit'teki uyuşturucu kliniğinde çalışan psikiyatrların sormayı akıl edemediği basit bir soruydu. Kan testinde bu şeytani maddenin izini görmeyince, ilerleme kaydettiğini sanıyorlardı. Zaten bu soruyu sorsalardı bile, Z yalan söylerdi. Ama Leyla'nın kopuk bacağı, gerçeği hak ediyordu. "Gerçek şu ki eski bir arkadaşım bana kart atana kadar hasta olduğumun farkında değildim."

"Kartta ne yazıyordu?"

"Senin için endişeleniyorum." Z, eskiden işlerini onun adına yürüten acenteye, parasından geriye kalanı almak için uğramıştı. Kartın üzerinde dalgaları arkasına almış biri yetişkin, diğeri çocuk iki erkek turistin fotoğrafı vardı ve üzerinde, "Jersey sahiline hoş geldiniz" yazılıydı.

"Sadece bunları mı yazmıştı?"

"İçimde yankı buldu. Bunun ne manaya geldiğini biliyor musun?"

"Yalnızca senin anlayabildiğin bir anlam taşıyordu ve bazı düşünceleri harekete geçirdi." Leyla zeki bir kızdı. "Sana o kartı atan kimdi?"

"Bana yüzmeyi öğreten adam." Kart "CG" diye imzalanmıştı. Casper bile onun için endişelenmeye başladığına göre, başı gerçekten dertte olmalıydı.

Bir taksi tutup Los Feliz'de kafa çekmek yerine, Z çeki nakite çe-

virdi ve Los Angeles Havaalanı'na giden bir otobüse atladı; Lucy'ye de buradan telefon etti. Aldığı karttan ablasına hiç bahsetmedi; iyileşmek için eve gelmesi gerektiğini söyledi.

"Arkadaşına teşekkür ettin mi?"

"Henüz değil." Casper'ın kartpostalı nereden aldığını bilmiyordu. Kart, Z'nin tutuklanırken çekilmiş fotoğrafları bulvar gazetelerinde yayımlandığından bir hafta sonra postalanmış, adres olarak William Morris Ajansı gösterilmişti. Muhtemelen Casper, bir görevliden kartı postalamasını istemişti. Z ona cevaben bir mektup yazıp Somerset Devlet Akıl Hastanesi'ne göndermişti.

Birkaç gün önce, mektup açılmadan Z'ye geri yollanmıştı; hastane, Casper'ın mahkeme kararı gereği ailesi dışında kimseden mektup alamayacağını söyleyen bir bilgi notu eklemeyi de ihmal etmemişti. Yani Casper'ın ondan gelen mektupları okuyabilmesi için yasal vasisinin veya doktorlarının izni gerekiyordu.

Yeğeni bacağını yerine takmıştı. "Ben hazırım ya sen?"

Leyla bisikletine yerleşti ve pedalları çevirmeye başladı; takma bacağı, ayakkabının içindeki plastik ayağı itiyordu. Fazla çabalamadan bisikleti harekete geçirdi. Z, arkasından koşmaya başladı. Eğer onları görseydiniz, ikisinin bir bütünün parçaları olduğunu düşünürdünüz.

Patikadan aşağı gidip çimlere sapan yeğenini izliyordu. Altındaki pembe dağ bisikletinin tırtıklı tekerleklerine, çamurlu toprağın üzerinden geçerken ustaca yön veriyordu. Kısa sürede nefes nefese kalınca, Z kahvaltıda Kit Kat yiyip sigara içtiğine pişman oldu; koşarken midesindekilerin çalkalandığını hissediyordu. Leyla, ayakta pedal çevirip tümseklerin üzerinde çeşitli diz hareketleriyle dengesini sağlayarak tepeyi çıkabilmek için hızını artırdı. Z hemen arkasındaydı. "Bu tepe benim için fazla dik! Düz yoldan gidelim; evin çevresinde dolanırız."

"Oraya gitmek istemezsin."

"Neden?"

"Seni görebilirler."

"Kim görebilir?"

"Becky Teyze, Mike Amca, Willy, büyükanne... Bu sabah hepsi

bizde toplanıp dedemin doğum günü partisini planlayacaklar." Babası, birkaç ay sonra yetmiş beş yaşına basacaktı. Lucy, yaşlı adamın parti istemediğini açıkça belirttiğini anlatmıştı; hatta eğer parti vermeye kalkarlarsa o gece bir otelde kalacağını söyleyerek herkesi tehdit etmişti.

"Buna hazır değilim."

"Annemle ben de böyle düşünmüştük." Böylece Z, kendisini biraz zorlayarak yavaşça tepeye çıkmaya başladı. Bunca yıl sonra, hâlâ karakter kazanmak için koşuyordu. Zirveye çıkınca, zaferini ellerini havaya kaldırarak kutladı; ardından sabah yediklerini kustu.

***

Becky ve Lucy, babalarının doğum günü partisi istemediğine inanmak istemiyordu. Bu yüzden son birkaç haftadır bu büyük partinin, Becky'nin New York'taki dairesinde mi Lucy'nin taşradaki evinde mi verileceği konusunda çekişiyorlardı. Becky babalarının birçok arkadaşı gibi Michael ve kendisinin de şehirde yaşadığını öne sürüp, parti onların Central Park West'teki evinde verildiği takdirde, insanların saatin geç olmasını önemsemeden eğlenebileceğini savunuyordu. Lucy'yse babalarının ilaç şirketlerindeki arkadaşlarının New Jersey'de yaşayan yaşlı insanlar olduğunu hatırlatıyor, bu insanların New York'ta bir oda tutma masrafına ve rahatsızlığına katlanmaktansa gelmemeyi yeğleyeceklerini iddia ediyordu.

Dışa vurmamış olsalar da iki kız kardeşin de aklından, *eğer parti senin evinde verilirse, bütün takdiri sen toplarsın,* cümlesi geçiyordu. Profesyonel güreşçiler gibi babalarını yere serme fırsatını asla kaçırmazlardı ama şimdi, her ikisi de yetmiş beşinci doğum gününü, babalarını değilse bile en azından kendilerini, babalarının sevgisini kazanmak için ellerinden gelen her şeyi yaptıklarına ikna etme fırsatı olarak görüyorlardı. Oysa çocuklukları hiç unutamadıkları aşağılanmalar, adaletsizlikler ve hayal kırıklıklarıyla doluydu; bunların hepsinden babalarını sorumlu tutuyorlardı.

Lucy, ablasından çok daha zengindi ve bunu aralarındaki rekabette avantaj sağlamak için çekinmeden kullanıyordu. "Evimin bir-

çok odası var. Sen, Michael, çocuklarınız ve New York'tan gelecek diğer herkes burada kalabilir. Ayrıca isteyen herkese Ryland Inn'de oda da tutarım."

Becky sesli dile getirmediyse de o an, *size yeni dairemi göstermek istiyorum,* diyordu. Son derece şık, beyazlarla bezeli, modern bir daireydi bu; hatta *New York Magazine* geçenlerde evlerini haber yapmıştı. *Michael ve ben park manzaralı o sekiz odayı satın alabilmek için kıçımızı yırttık. Maalesef bize on yedi milyon pound miras kalmadı.* Michael artık eğlence hukukuyla uğraşmıyordu; Amerika'nın en fazla reyting alan on birinci televizyon şovunun üç yapımcısından biriydi.

Becky sıradan bir hamleyle kardeşini alt etmeyi denedi. "Lucy, benim için hiç fark etmez; ama eğer benim evimde yaparsak, ilginç insanlardan oluşan bir kitleyi partimize çekebiliriz. Babam, dünyada olup biteni konuşmayı ne kadar sever biliyorsun."

Bu Lucy'yi en büyük kozunu öne sürmeye sevk etti. "Öyleyse nerede yapacağımıza annem karar versin; ama şunu bilin ki, eğer burada yaparsak tüm masrafları ben karşılayacağım."

Kocası, Lucy'yi "Sanırım partiyi senin çiftliğinde vermek fena fikir değil" demek için aradığında, Becky sinirden kudurmuştu. Bahsi geçen "çiftlik", aslında barok tarzı düzenlenmiş bahçesi olan George Dönemi'nden kalma bir malikâneydi. "Bu konuyu Becky'yle de konuşacağım; ama her şeyi ödemeni kabul edemeyiz. Bu hiç adil olmaz. En azından orkestrayı benim ayarlamama izin ver." Becky zengindi; ama Lucy kadar değil. Bu adeta Becky'nin sırtına yüklenmiş haçlardan sadece bir tanesiydi. Diğeriyse Michael'ın ayrık dişli sarışın asistanı Ben'in kocasının sevgilisi olmasıydı. Will ona, "Koca Kıçlı Ben" adını takmıştı.

Ama Becky'yi Ben'den çok daha fazla çileden çıkaran bir şey vardı. Michael'ın getireceği sıradan bir müzik grubu olmayacaktı; mutlaka ona on ya da on beş bin dolara mal olacak, az çok tanınmış bir grup ayarlayacaktı. Sorun şuydu ki grup, Michael son derece seksi bir yapımcı olduğundan, ondan beş kuruş bile almayacaktı. Fakat Michael, Lucy'ye ve ailesinin geri kalanına, parayı cebinden vermiş gibi davranacaktı. En fenası da yalan söylediği sırada kocasıyla iş

birliği yapacak olmasıydı. Becky artık kırk sekiz yaşındaydı; ama hâlâ parmak uçlarına basarak olduğundan büyük görünmeye çalışıyordu.

Z zirveye vardığı sırada, yanında Becky olan Michael, 78. Otoban'ın sol şeridinde, kaybettikleri zamanı telafi etmeye çalışarak gaza basıyordu. Michael hâlâ bir BMW kullanıyordu; fakat artık sürdüğü araba 7 serisindendi. 130 kilometre yapıyordu ve radar detektörü açıktı. Siyah araba, siyah döşemeler, siyah elbiseler. Gri tonlarındaki hayatlarına rağmen, pek çok New York'lu gibi, her gün cenaze törenine gidermiş gibi giyiniyorlardı.

Yolculuklarının büyük bölümünde Michael, araba telefonundan asistanıyla/sevgilisiyle konuşmuştu. Becky, Carter başkan seçildiğinden beri Michael'la seks yapmamıştı. Walkman'i kulaklarındaydı. Kasetlerini evde unuttuğundan, müzik çalıyormuş ve çok eğleniyormuş gibi yapması gerekti. Biliyordu ki Koca Kıçlı Ben kocasının tek "arkadaşı" değildi.

Michael'ın eşcinselliği konusunu hiçbir zaman tartışmadılar (ayrıca Becky'ye sorarsanız, Michael biseksüeldi). Evliliklerinin altıncı ayında, kocasını tuttukları içmimarla basmıştı; bu mimarın tutulması da Michael'ın fikriydi. Güya Michael'ın dairesinde Becky'nin kendisini evinde hissetmesini sağlayacaktı. Basıldıktan sonra Michael, karısına sadece "Hapishaneye düşmediği sürece, kimse her akşam aynı şeyi yemek istemez" dedi.

Gittikleri evlilik terapisti, karı koca fikir birliğine vardığı sürece evliliğin kuralı olmadığını söylüyordu. Fakat Becky, Michael'ın şov programının yıldızıyla ilişkiye başlayana kadar, kendine güvenini geri kazanamadı.

Becky ilişkinin düdüklü tenceresiydi. Her yıl bir kere tencerenin düdüğü ötüyor, Becky kendini kaybediyor ve boşanmak istiyordu. Derken muhasebecileriyle buluşuyorlar ve üç çocukları da üniversiteye gidene kadar malvarlıklarını bölüşmeye kalkışmanın saçma olduğuna karar veriyorlardı; çocuklarından ikisi buluğ çağını yeni geçmişti ve en küçük üçüncü çocukları henüz on iki yaşındaydı. Şüphesiz Becky, babasının düşündüğünden çok daha sofistike biriydi; hatta kendisi bile bu kadarını hayal edemezdi.

Kardeşlerine göreyse, Michael'dan ayrılmamasının tek sebebi, babalarının haklı olduğunu kabul etmek istememesiydi. İnsanlar ne düşünürse düşünsün, hatta kocasına nasıl davranırsa davransın, Becky aslında Michael'ı hâlâ seviyordu. Bu elbette kocası sadık ya da dürüst olduğu için değildi; sevgisinin temelinde Michael'ın ona hayatı boyunca arzuladığı tek kadının kendisi olduğunu söylemesi yatıyordu; ve o buna inanmıştı.

***

Lucy, Willy ve anneleri, Michael'la Becky aralarına katıldığında yaklaşık bir saattir konuşuyorlardı. Nora masanın başındaydı; beliyle sandalye arasına, üzerinde "Hayat hiçbir oyunun provası değildir" yazan ufak bir yastık sıkıştırmıştı.

Lucy'nin evi pahalı eşyalarla dekore edilmiş bir kümesi andırıyordu. Sahip olduğu tüm paraya böylesi bir acının ardından kavuştuğundan, Ortley'lerden kalan malikânenin eski resmiyetini alaşağı eden çocuklarını desteklemekten hoşlanıyordu. Örnekse, balo salonunda patenle kaymayı, badminton ya da hokey oynamayı yalnızca serbest bırakmakla kalmamış bir de teşvik etmişti. Çocukların okul ödevleri, Aubusson marka halılar üzerinde boyanıyor ve etrafa uhu bulaştırmak pahasına yapıştırılıyordu. Lucy herkesin eğlenmesini istiyordu ve eğlence anlayışı herkesinkinden biraz farklıydı.

Lucy, Becky'ler gelene kadar konuşulanların üzerinden geçti. Becky, on yedi yaşındaki kızının yaptığı gibi ağzını buruşturup konuşulanlardan hoşlanmadığını ima etti; sonra da "Her neyse... Sonuçta bu sizin ve babamın partisi" dedi.

Nora kızlarına baktı. Çocuklarından teki bile umduğu gibi ya da isteyeceği gibi birisi olmamıştı. Willy'nin hayatı iyiye giderken Zach'ın durumu kötüleşmişti. Kızlarının durumuysa hiç değişmemişti. Becky üzerindeki Prada takım ve sofistike olmak için takındığı sakinlik ve soğuklukla, hâlâ yaşından büyük görünmeye çalışıyordu. Lucy ise Kazakistan'dan aldığı bir kazakla Madagaskar'dan edindiği bir eteklik giyiyordu; kolları bileğinden dirseğine kadar, yer tezgâhlarından ve İkinci ve Üçüncü Dünyalardaki bitpazarlarından

alınmış bileziklerle doluydu. Sanki kıyafet balosuna gidecekti de üniversite öğrencisi kılığına girmeyi seçmişti; oysa artık kırk yedi yaşındaydı.

"Becky, madem bu kadar sorun ediyorsun, partiyi senin dairende verebiliriz."

"Bu benim değil, babamın partisi."

Michael masadan kalktı. "Arabada bir şeyler unutmuşum."

"Bu partiyi kendi keyfimden verdiğimi ima ediyorsun."

Willy, başparmağıyla alyansını döndüren annesini izliyordu; gergin görünüyordu. "Siz ikiniz ne zaman büyüyeceksiniz?"

İki kız kardeş de Willy'ye döndü. İlk saldırı Lucy'den geldi. "Tek başıma beş çocuk büyütüyorum. Sanırım bu beni senden daha yetişkin kılar."

Becky taarruza katıldı. "Madem bizim tarzımızdan hoşlanmıyorsun, o zaman belki de partiyi sen vermek istersin? Erkek arkadaşın ve sen, bir parti verebilirsiniz, değil mi?"

"Henry'yle tek odalı bir dairede yaşıyoruz. Eğer partiye babamın umrunda bile olmayan iki yüz kişi değil de yirmi kişi davet etmek isterseniz, seve seve partiye ev sahipliği yaparım."

"Üçünüz de hemen susmazsanız, parti falan vermeyeceğiz." Nora yumruğunu masaya vurunca, üç kardeş de sesini kesip başlarını önlerine eğdi. Orta yaşlı üç çocuğunun da 1952'deki hallerine dönmesi, kadının sinirlerini yatıştırmış, üstelik bu durumdan da etkilenmişti.

Buzları Lucy eritti. "Anne, arabayı yolun kenarına mı çekeceksin? Belki de akşam yemeği vermeden odalarımıza yollarsın?"

Willy ablasına katıldı. "Başına oltayla vurduğum günü hatırlıyor musun? Bizi Balina'ya kilitlemiştin hani?"

Nora kahkahayı bastı. "Sizi hiçbir zaman arabaya kilitlemedim."

Becky bu oyunu, annelerinin fırçasından önce oynadıklarından daha çok sevmişti. "Evet, kilitlemiştin. Artık bunu yapan anneleri tutukluyorlar."

Michael odaya dönmüştü; çantasını açıp asistanına çıkarttığı davetli listesinin birer kopyasını ve bir adet CD'yi masadakilere dağıttı. "Müzik grubuna gelince..."

Nora, Michael'ı susturmak için elini kaldırdı. "Müzik de dans da yok."

"Neden?" Becky itiraz etti.

"Baban dans etmeyi sevmez."

"Dans etmeyi bilmez demek istedin herhalde."

"Hayır, dans edilmeyeceğini ve partinin bizim evde verileceğini söylemek istedim. Böylece kimse kendisini çiğnenmiş hissetmeyecek."

"Anne zaten kimse kendisini çiğnenmiş hissetmiyor. Tartışmaktan hoşlanıyoruz."

"Hep beraber piknik yapacağız. Yemek işini siz üstlenin ama pastayı ben yapacağım."

Lucy, Michael'ın dağıttığı listedeki isimlere bakıyordu. "Burada Zach'ın ismi neden yok?"

Şimdi herkes Michael'a bakıyordu. "Adresi bende yok; ayrıca onu isteyeceğinizden emin olamadım."

"Elbette ki istiyoruz; o bizim kardeşimiz." Lucy son derece kararlıydı.

"En son bize geldiğinde kafası o kadar berbat haldeydi ki zamanın yarısını banyoda, kalan yarısını da bizi arkadaşlarımıza rezil ederek geçirdi; herkesin yaptığı işle dalga geçiyordu."

"Artık daha iyi." Lucy kendinden emin görünmeye çalışıyordu.

Willy meraklanmıştı. Kardeşine rehabilitasyon merkezi masraflarını ödemeye gönüllü olduğunu belirttiği bir mektup yazmış ama cevap alamamıştı. "Onu ne zaman gördün?"

Lucy yalan söyledi. "Birkaç gün önce."

"Tanrı aşkına! Bize neden söylemedin? Nerede o?" Becky, morali ne zaman bozulsa, Z'yi düşünüp haline şükrederdi. Z'nin durumu ablasına iyi geliyordu.

"Tamamen iyileşene kadar, yerini kimsenin bilmesini istemiyor."

"Demek ki hâlâ uyuşturucu kullanıyor."

"Kullanmıyor. Elli yedi gündür temiz."

Becky gözlerini kocaman açtı. "Tabii ki sana böyle söyler; Zach bir bağımlı. Bağımlılar yalancıdır."

"Bu defa yalan söylemiyor." Lucy ağlamak üzereydi.

"Lucy, Zach'ı ben de seviyorum; ama kendisini mahvediş tarzı o kadar acıklı ve depresif ki babam doğum gününde Zach'ı öyle görsün istemiyorum. Demek istediğim, Tanrı aşkına, verdiğimiz Cadılar Günü partisini hatırlasana! Casper gibi giyinmişti." Masa sessizliğe gömüldü. Becky henüz bitirmemişti. "Çocuklarım hâlâ o günle ilgili kâbuslar görüyor."

"Zach da öyle!" Willy ayağa kalktı. "Çocukken yaşadığı o cehennemi düşününce, uyuşturucu bağımlısı olduğuna şaşmamak gerek."

"O olay hepimizin hayatını sikti."

"Eğer 'sikti' demeye bir son vermezseniz, eve gideceğim." Nora'nın sesi titriyordu. Casper'ın ismini duymak sinirlerini germişti.

Becky tartışmayı bitirmeye niyetli değildi. "Ben uyuşturucu bağımlısı değilim. Sen de kokaine yüzlerce, binlerce dolar harcamadın."

"Ben uyuşturucu kullandım; tıpkı senin gibi Becky." Kardeş kavgası artık Lucy'yle Becky arasında değil, Willy'yle Becky arasındaydı.

"Ben hiçbir zaman kokain kullanmadım."

"Yalancı." Lucy tartışmanın dışında kalmak istemediğinden, hemen Willy'nin saflarına geçti.

Annelerinin gözünden yaşlar akıyordu. Lucy, kadına bir peçete uzattı. "Tebrikler Becky, annemi ağlatmayı başardın."

"Annemi ağlatan ben değilim, Zach."

Nora başını yavaşça iki yana salladı. "Çocukların için elinden gelenin en iyisini yaptığını düşünmek istersin. Ama bilirsin ki gerçek bu değildir."

"Bu, Zach'ı partide istiyorsun demek mi?"

Anneleri tek kelime etmedi. Sandalyesini geriye itti; ayağa kalktı ve kendisini kapının dışına attı. Kapının kilidini yerine oturtmada başarısız olunca, bela okudu ve kapıyı bu kez çarparak kilidi yerine oturttu. Şimdi çimlerin üzerinde ilerliyordu.

Michael'ın cep telefonu çalıp da rahatça iş konuşabilsin diye kütüphaneye geçene kadar, kimse konuşmadı. Willy kız kardeşlerine sitemkâr bir bakış attıktan sonra annesinin masada bıraktığı çantasıyla ceketini aldı ve kadının arkasından gitti. Kızlarsa rüzgârın ölü yaprakları annelerinin etrafında döndürüşünü izledi. Willy ceketini

omuzlarına koymaya çalışırken, bir yaprak kadının beyaz saçlarına takılıp düştü.

Becky ve Lucy dışarıda konuşulanları duyamıyordu; fakat Willy her ne diyorsa anneleri başını "hayır" anlamında sallıyordu. Oğlu ona arabaya kadar eşlik ederken, kadın bir saat önce masaya ilk oturduğu zamankinden daha yaşlı, daha ufak ve çelimsiz görünüyordu.

İlk konuşan Becky oldu. "Sence babam öldüğünde anneme ne olacak?"

Lucy sakince yanıtladı. "Yaşamayan birini öldüremezsin." Gülümsemek onlara bir zamanlar arkadaş olduklarını hatırlattı; aslında hâlâ arkadaştılar. "Annem babamdan daha dayanıklı biridir; tabii eğer kastettiğin buysa."

"Galiba daha çok, bize ne olacağını merak ediyorum." Becky pencereden dışarı bakıyordu.

"Babam öldükten sonra mı? Yoksa yaşlandığımızda mı?"

"Zaten yaşlandık. Başıma bundan sonra neler geleceğini merak ediyorum. Tanrı aşkına, artık kırk sekiz yaşındayım ve hâlâ seninle inatlaşıyorum. Partiyi ben vermek istiyorum çünkü biliyorum ki sen partinin kendi evinde olmasını istiyorsun."

"Ben de parti vermek falan istemiyorum."

"Şaka yapıyor olmalısın!"

"Ne yaparsak yapalım asla beğenmeyecek. Ama eğer onun için çabalamaktan tamamen vazgeçersek, günün birinde bunalıma girebiliriz; denesek işler yoluna girer miydi, kendimize bunu sorup dururuz."

"Onun babamız olmasının en kötü tarafı ne biliyor musun? Antidepresan alırken bile aklına onun gelmesi."

"Senin de mi böyle oluyor?" Lucy masaya vurdu. İki kardeş de kahkahalara boğulmuştu; kısa bir sessizliğin ardındansa ağlamaya başladılar.

***

Ertesi sabah acı içinde uyandı. Ailesiyle karşılaşmamak için tırmandığı tepe, kaslarını yormuştu. Gözlerini açmadan önce, gerinip

ağrısını hafifletmeyi denedi. Karakterini bulabilmek için koştuğu ilk seferde de vücudu aynen böyle ağrımıştı. On beş yaşındayken bile bulamadıysa, otuz sekiz yaşında bulacağına inanması pek gerçekçi olmazdı. Ama zaten Zach'ın sabıkası gerçekçi olmak değildi.

Kapalı havuzun kenarındaki yatağı son derece rahattı. Gözlerini açtığında, önceki gece yatağa çarşaf serme zahmetine katlandığını hatırladı. Buraya geldiğinden beri ilk kez sermişti. Acaba bu iyiye gittiğini mi gösteriyordu? Belki de bilindışı Lucy'nin kendisine temin ettiği hapishaneden ayrılmak konusuyla zerre kadar ilgilenmediği mesajını gönderiyordu. Bu sırada her güne pozitif bir düşünceyle başlama düsturunu hatırladı ve zihnini arındırmaya çalışarak, olumlu bir düşüncenin belirmesini bekledi. *Annemi ve babamı özledim.*

Bunun pozitif bir düşünce olduğundan pek emin değildi. Z yataktan doğruldu ve kalkıp kaldığı odanın kapısını açmayı denedi; derken kendisini içeri kilitlediğini hatırladı. Leyla'nın verdiği anahtar, yatağın hemen yanında, yerde duruyordu. Nereye gittiğini sanıyordu? Oraya gitmeyi neden istiyordu? Z, artık uyuşturucuya ihtiyacı olmadığını düşündü. Sorun şuydu ki kendisini kandırıyor da olabilirdi zira bu konuda uzmandı.

Zach anahtarı aldı ve kilidin içinde çevirdi. İçindeki boşluğun sebebi, dopamin almaması ya da kanındaki kimyasal dengesizlik değildi; en azından bu ikisi yaşadıklarını inkâr etmesinin temelinde yatmıyordu.

Kapıyı açtı ve başlamak üzere olduğu yeni günü şüpheyle süzdü. Sonbahar yaprakları, ağaçlardan dökülüyordu; bunlar dökülmemiş son birkaç yapraktı. Ağaçların gövdesi yıpranmıştı. Kasım rüzgârı kusursuz mavi gökyüzünde, bulutları hızla savuruyordu; bu görüntüyle hayatının hızlı çekim ilerlediği hissine kapıldı.

Z, geri dönüp aynada kendisine baktı. Hoş bir görüntüyle karşılaştığı söylenemezdi. Çekmecelerden birini açıp önceki günkü koşuda bulduğu İsviçre çakısını çıkardı. Leyla'ya vermek istemişti ama çocuk kabul etmemişti. "Annem bizi yaralayabilecek şeylerle oynamamıza izin vermiyor."

Çakının on santimetre boyundaki, paslanmaz çelikten bıçağını

açtı ve ucunun keskinliğini başparmağının derisinde sınadı. Sonra çakının diğer ucundaki makası açtı ve saçlarını kesmeye başladı. İşi bitince duşa girdi ve ardından iki kez tıraş oldu.

Normalde giydiği eşofmanları kirli sepetine attı ve Lucy'nin hediye ettiği kaşmir kazağı giydi; şimdiye dek kutusundan çıkarma ihtiyacı bile duymamıştı. Sandığı açıp bu eve ilk geldiğinde giydiği buruşuk ceketi ve pantolonu da çıkardı. Cekete en son gittiği gece kulübünün kokusu sinmişti; yani alkol ve terindeki kimyasallar kokuyordu. Pantolonsa üzerine iki beden büyüktü. Cebinde bulduğu yirmilikse kokain çekmek için rulo yapılmıştı; banknotun üzerinde hâlâ kokain kalıntıları vardı. Eğer bunu bir ay önce bulsaydı, muhtemelen kalıntıları yalardı. Fakat şimdi, parayı sabunla yıkayıp taşıdığından fazla değer vermeksizin cebine atacaktı. Ayakkabılarını bağladıktan sonra, aynada kendisine bir kez daha baktı. "Mükemmel değilsin; ama hiç değilse insana benziyorsun."

Kendisini kapıdan dışarı atıp çimlerin üzerinden yürüyerek Noel ağacı gibi kokan çamlara yaklaştığında, anahtarı kilidin üzerinde unuttuğunu fark etti; ağaçların dipleri kırmızı ve turuncu yaprakların oluşturduğu yığınlarla kaplıydı. Anahtarı kilidin üzerinde unutmasının bir sakıncası olmayacağına karar verdi. O sırada bu odaya bir kurt adam mı kilitliyor yoksa kurt adamları dışarıda tutmaya mı çalışıyor pek emin değildi.

Lucy'nin evi terk edilmiş gibiydi; içeride Guatemala'dan illegal yollarla kurtardığı, İngilizce konuşamayan aşçıdan başka kimse yoktu. Kardeşinin çocukları okula götürdüğünü tahmin etti. Lucy, aşçının kızının okul masraflarını da karşılıyor ve çocuk diğerleriyle birlikte Aziz Luke' s Lisesi'ne gidiyordu. Lisede artık karma eğitim veriliyordu. Lucy, işleri yoluna koymak için elinden geleni yapmıştı; şimdi sıra Z'deydi.

Lucy'nin bisikletini ödünç almak istedi. Fakat lastiğinin patlak olduğunu görünce, Leyla'nınkine atladı. Pedal çevirirken dizleri direksiyona vuruyordu; böylece bir zamanlar ait olduğu dünyaya doğru yol almaya başladı.

Z, bu sırada kendisine nereye gideceğini bilmediğini söylüyordu; bisikleti almasının tek nedeni egzersiz yapma gerekliliğiydi. Ayrıca

kasları koşamayacak kadar ağrıyordu. Fakat Z inkâr etse de vücudu ne planladığını gayet iyi biliyordu. Kolları direksiyonu önce sola, sonra sağa, sonra tekrar sola çevirdi. Pedalları bir yere yetişmesi gerekiyormuş gibi çeviriyordu; sanki birinci gelmeye çalışan bir jokeydi. Bisikletse gitmek istediğinden pek emin olmadığı bir yere, eve doğru ilerliyordu.

Greenwood'a giden yolun kenarında pedal çevirmek, sonra da Harrison Caddesi'ndeki eve kadar yürümek isterdi gerçekten de; ailesinin beslediği hayaletlerle ilk kez burada karşılaşmıştı. Lucy'nin eviyle Raritan Nehri'nin arası, kuş uçuşu otuz iki kilometreydi. Ayrıca artık o evde oturmamak, hayaletlerin peşinizi bırakacağı anlamına gelmiyordu.

Ailesinin bahçe sınırlarını geçtiğinde, kendisine uzlaşma peşinde olduğunu söylüyordu. Fakat Z'nin içindeki kurt adam, bunun bir terapi seansı olacağını biliyordu.

Annesi ve babasının sonuncu üç Volvo'su otoparka yan yana bırakılmıştı. Yaşlandıkça eski arabalarından ayrılamaz olmuşlardı. Z, bisikleti bir ceviz ağacına yasladı ve evdeki değişimleri görmeye çalıştı. Yirmi yıl evvel babasıyla beraber diktikleri on iki armut ağacının ikisi ölmüştü. İçlerinden biri hepsinden daha uzundu; öyle ki dalları evin ikinci katına kadar uzanıyordu. Annesiyle babası, nihayet ofisten bozma yatak odalarına balkon yaptırabilmişlerdi. Evin ön tarafındaki yürüyüş yolunun kenarındaki çitler yenilenmiş ve babası en sonunda, sebze bahçesinin üzerini ve etrafını dağsıçanlarına verdiği sözü tutarak tel örgüyle çevrelemişti. Ayrıca bahçenin içinden geçen hendek sayesinde, artık dağsıçanlarıyla paylaşmak zorunda kalmadığı domatesleri ve balkabaklarını toplamak için eğilmesi gerekmeyecekti. Z, başını şaşkınlıkla salladı ve babasının topraktan aldığı mahsulleri kafeslediği düşüncesiyle eğlendi.

Tıpkı bir çocuk gibi, Z her şeyin hikâye kitaplarındaki şekliyle gerçekleşeceğini umuyordu; annesi ve babası meşgul oldukları şeyden başlarını kaldıracak, onu görecek, koşarak kapıya gelip uyuşturucuya kurban verdikleri oğullarını kucaklayacaklardı. Elbette olaylar böyle gelişmedi.

Kapıyı çalıp beklemeye koyuldu. Gri ciyakladı ve üst balkonun

parmaklıklarına kondu; neredeyse otuz yıl önce ölen köpeklerin ismini haykırıyordu. "Thistle, Spot."

Z kapıyı bir kez daha çaldı; hâlâ cevap yoktu. Daha sonra tekrar gelebilirdi; kapının önünden ayrılmaya yeltendi. Ama eğer dönerse, esas terk edilenin kendisi olacağını biliyordu. Kapıyı açmayı denedi; kilitli değildi.

İçeriye adım attı ve "Anne... Baba" diye seslendi. Sesi yedinci sınıfta matematikten kaldığı veya müdürden okul psikoloğunu görmesini öneren bir mesaj aldığı zamanki gibi çekingendi.

"Baba... Anne..." Başlarına bir şey gelmiş olması ihtimalini düşünüp ciddileşince sesi de değişti. Şimdi mutfaktaydı. Köpeğin üzerinde "Fred" yazan mama kabına takıldı. Geyik katili Alfie, ölmüş olmalıydı. Köpeğin tasmasını astıkları kanca boştu. Belki de Fred'i yürüyüşe çıkartmışlardı.

Bu düşünceyle rahatlayarak oturma odasına geçti. Koltuk kılıfları yenilenmişti; ama mobilyalar aynıydı. Willy'nin yarışlardan kazandığı madalyalar hâlâ aynı yerdeydi ve işte orada, ağabeyinin kupalarının ortasında Z'nin kazandığı ödül duruyordu. "Revaçtakiler gözden düşmeli." Artık ona eskisi kadar sahte gelmiyordu. Ne de olsa şimdi açıklanması ve utanılması gereken çok daha mühim konular vardı.

Canlanan hatıralarla sersemlemiş halde, uyurgezer bir hırsız gibi çocukluğunun sığınağına doğru ilerledi. Neyi aradığını ya da ne bulmak istediğini bilmeden kapıları ve elbise dolaplarını açıyordu. Yatak odası, misafir odasına dönüştürülmüştü; yatağının yerindeyse bir çekyat duruyordu. Vadiye bakan pencerenin önündeki Hepplewhite marka masanın üzerinde gördüğü kumaş parçaları, annesinin yorgan işlemeye başladığı anlamına geliyordu.

Uzun süredir için için yanan bir ateşten yükselen duman gibi, Z bir zamanlar ağıl olan evin üst katlarına yavaşça çıkıyordu. Annesinin ve babasının yatak odası/ofisi hiç değişmemişti. Üzerinde çalıştıkları heybetli masanın yataklarıyla aynı boyda olduğunu ilk kez fark etti. Çalışmak ve sevişmek... Yaşamsal iki vazife... Beş aydır, belki de altı aydır, seks yapmıyordu. Kendisini sanki yıllardır yalnız uyuyor gibi hissediyordu. Anne ve babasının arasındaki bağı her za-

man kıskanmıştı; ayrıca bu bağ şüphe uyandırmıyor da değildi. Ikisini masanın başında çırılçıplak çalışırken hayal etti.

Annesinin eski Underwood marka daktilosu ve bu daktilonun bilgisayar yazıcısıyla bağlantısını sağlayan daktilodan da büyük aparat, masada annesinin oturduğu kısımda duruyordu. Klavyenin sesli harf tuşları, fazla kullanılmaktan aşınmış ve silikleşmişti. Müsvedde kâğıtlar, tuğla gibi istiflenmiş, lastik bantlarla tutturulmuş ve renkli yapışkan kâğıtlarla etiketlenmişti. Yanıt bekleyen mektuplar, bir sempozyum için gittikleri Oslo'dan aldıkları tahtadan antika bulaşıklığın içinde dosyalanmıştı.

Masanın diğer yarısı, başka bir deyişle, çocuklarının fotoğraflarının asılı durduğu duvarın az ötesi, savaş alanı gibiydi. Burada kadının düzen merakı yerini, babasının yarattığı kaosa ve dallı budaklı düşüncelerinin yansımalarına bırakıyordu.

Annesinin ve babasının oturduğu iki kısım, birbirinden beynin iki lobu kadar farklıydı; aynı belirginlikle birbirinden ayrılmıştı. Yeni kitaplar için fikirler, makaleler ve araştırma projeleri için tasarılar... Hepsi muhtemelen gecenin bir yarısı, kırmızı kalemle sarı not defterine yazılmıştı. Bu notlar, yarım bırakılmış ve hatta unutulmuş metinlerin arasına dağılmıştı. American Express faturasını koydukları zarfın arkasına da aklından çıkmaması için birkaç cümle karalamıştı:

1. *Kar lastiğini değiştir.*
2. *Saksı toprağı al.*
3. *Fotosentezi laboratuvar ortamında yapay yollarla gerçekleştirmeyi başaracak ilk bilim insanına ödül verebilmek için fon bul; bunu başarabilirsek yemek, enerji ve çevre dahil bütün sorunlarımız çözülecek.*

Z babası dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğundan mı mustarip diye merak etti; bu sırada babasının elbise dolabının kapısını açtı. Neredeyse bir oda kadar büyük dolap, yuvarlak penceresini saymazsak, Harrison Caddesi'ndekinin aynısıydı. Sedir ağacı, ayakkabı cilası ve toz kokuyordu. Baltaların taş uçları ve çakmaktaşından oyulmuş ok başlıkları Chateau Y'quem etiketi taşıyan bir sandıkta duruyordu; babası bunları dedesiyle beraber toplamıştı.

Bambudan yapılmış oltalarsa dolabın köşesindeydi; o kadar iyi oltalardı ki bunlarla balık tutmaya kıyamazdınız. Maun çekmecelerse artık eskisi kadar ağır görünmüyordu.

Kendisine çocukken yasaklananlar hâlâ cazibesini koruyordu; Z en üst çekmeceyi açıp temiz mendillerin üzerinde, Smith& Wesson marka tabancayı aradı. Orada bulamayınca, silahın nereye gitmiş olabileceğini düşündü. Belki de artık babası bir gün pusuya düşürülmekten korkmuyordu.

Keşke aynı şey Z için de geçerli olsaydı; bu sırada aklına babasını çorap krizinden çıkarmak için az kalsın tabancayı ateşleyeceği gün geldi. Evlerinde bir sürü sır, pek çok yasaklanmış bölge vardı; Z dizlerinin üzerine çömeldi ve askıdaki takım elbiseleri ve montları nazikçe kenara itip karanlığın içinde gizlenen eski sandığa ulaşmaya çalıştı. Bu sandığın içinde ne var, oldum olası merak etmişti; babasının "Orada seni ilgilendiren hiçbir şey yok" diye bağırışı hâlâ kulaklarındaydı. Fakat tıpkı tabanca gibi sandık da yok olmuştu. Acaba başka neler hatırladığından farklıydı?

Koridora geri dönüp burayı ağıl olarak kullanan çiftçilerin çizmeleriyle aşınan taş merdivenlere yöneldi. Bu dar merdivenler o kadar dikti ki seyyar merdivenden pek farkı yoktu; buradan ağılın arduvazının altında uzanan dar tavan arasına çıkılıyordu. Çatı katının tam ortasına gün ışığı vuruyordu. Merdivenleri çıkarken Z, Sunshine'la birlikte burada çırılçıplak sırtüstü yattıkları öğleden sonrayı hatırladı; bir otu paylaşıyorlardı ve bu sırada başlarının üzerinde çakan şimşekleri izliyorlardı.

Çatı katı artık sadece depo olarak kullanılıyordu. Kutular üst üste yığılmıştı. Annesi her birinin içine ne koyduğunu kutuların üzerine yazmıştı. Fakat çatıdan sızan su, düzgün el yazısını bozmuş, okunaksız kılmıştı. Geriye sadece "Kırılabilir" kelimesi kalmıştı. Tavan arasının en ucunda yer alan kare şeklindeki açılmaz cam da kırılmıştı. Z'nin varlığından şaşkına dönmüş bir kırlangıç, bu sırada karanlıktan aydınlığa çıktı. Peynirsiz bir fare kapanı, eski yatağının başucunda gerilmiş duruyordu. Fareler, yatağın üzerini kemirmiş, burada delikler açmıştı.

Annesinin Z'nin hayatına düzen getirmeye çalıştığı dönemde he-

diye ettiği yetişkin çantası da buradaydı. Z onu eline alıp açtı. İçinde bir adet sakızdan başka hiçbir şey yoktu. Ağzına attı ve çiğnemeye başladı. Toz ve yarasa dışkısı, geçmişine adeta gizemli bir tat vermişti.

Sincaplar, köşedeki içi fotoğraf dolu kutuya yuva yapmışlardı; bu fotoğraflar annesinin akrabalarına ait olmalıydı. 5'e 7'lik fotoğraflardan birinde Minnie Teyze'yi tanıdı; lise mezuniyetinde annesinin yanında duruyordu. Kutuyu almaya kalktığında altı açıldı.

Orada, sincap yuvasının üzerine dökülmüş ölmüşlere ait fotoğraflar arasında, kalın ve uzun bir zarf buldu; üzerinde annesinin adı ve Hamden'daki evlerinin adresi vardı. "Elden teslim edilecek" cümlesi, zarfın dışına yazılmış ve altı iki kez çizilmişti. Zarfın içinde Hollanda-Amerika hattıyla Fransa'ya gitmek üzere alınmış tek yönlü bir gemi bileti vardı. Z bileti incelemeye koyuldu. Annesi Becky'ye hamileyken bu bileti nakit parayla almıştı. Tek kamara için ödeme yapmıştı ve tek başına gitmeyi planlıyordu.

Z, annesinin hiç kullanmadığı bu bileti arka cebine attı. Ardından eğilip adını bile bilmediği ama yerde bırakmaması gerektiğini düşündüğü akrabaların fotoğraflarını toplamaya başladı. Tam bu sırada Z, babasının anahtarını kaybettiğini iddia ederek açamayacağını söylediği sandığı gördü; kırık eşyaların ve karton kutuların altına gizlenmişti. Çocukluk rüyalarını süsleyen hazine sandığının yeri değişmişti; ama hâlâ buradaydı.

Sandıkta onu ilgilendiren bir şey olmadığı söylendiğine göre, içindeki her neyse muhakkak onu ilgilendiriyordu. Sandık annesinin miydi? Hollanda-Amerika hattını takip eden gemiye binerken yanına mı alacaktı? Belki de başka bir adam vardı? Babası bu kez ayaklarından tutup onu geri çekemeyecek, gerçeği öğrenmesine mani olamayacaktı.

Kaldırıp yana attıkça karton kutular yırtıldı ve üzerlerindeki bantlar koptu; nefret ettiği kar kıyafetleri ve Noel'de kendisine hediye edildiğini unuttuğu oyuncaklar meydana çıkıvermişti. Hamden'da çekilmiş fotoğraflardan tanıdığı fakat bir bacağı koptuğu için kullanımdan kaldırılan sandalye, Z kenara iterken bir ayak daha kaybetti. Geçmişine giden yolu açmaya çalışıyordu.

Isı artmıştı. Kırık pencereye rağmen tavan arası sıcaktı. Ailesinin vedalaşamadığı enkazları bir kenara atmak, onu nefessiz bırakmış ve terletmişti. Z yerde bulduğu tornavidayı eline aldı; aletin daha önce yeşil bir boya kutusunu açmada kullanıldığı anlaşılıyordu. *Anahtar kimin umrunda*, diye düşündü, *kilidi kıracağım.*

Z, tornavidayı kilidi kırmak üzere sokmuştu ki sandık zahmetsizce açılıverdi. Meğer hiçbir zaman kilitlenmemişti. Z sandığı yavaşça açtı. Yasak bir şey yaptığından, vücuduna adrenalin salgılanmaktaydı. İçinde ne bulmayı beklediğini aslında bilmiyordu ama, kapak tamamen kalkıp sandığın içine güneş ışığı vurunca hayal kırıklığına uğradı. Esrarlı hazine, eski kâğıtlardan başka bir şey değildi. Dört Friedrich Psikiyatrik Değerlendirme Ölçeği istifi, 1952'deki hastaların analizleri iple bağlanmıştı.

Sekiz ya da dokuz yaşlarındayken, babası bu ölçeğin nasıl çalıştığını anlatmayı denemişti. Bu yaşında, o zamanlar anladığından fazlasını anlamıyordu. Fakat bu ölçekle babasının mutluluğu rakamlara indirgediği açıktı. Peki, "8.3" iyi bir oran mıydı yoksa kötü müydü?

Babasının 52'de yardımcı olmaya çalıştığı hastaların ad ve soyadlarının sadece ilk harfleri bu kâğıtlarda vardı: MV, RS, BT. Cinsiyetleri de daire içine alınmış bir E ya da K harfleriyle sembolize edilmişti. Yaşlarıysa ince uçlu bir kurşun kalemle yazılmıştı. Buna göre hastaların en genci 18, en yaşlısı 57 yaşındaydı. Babası hastalar hakkındaki görüşlerini tıbbi bir dille yazmıştı.

Üst üste konulup iple bağlanarak biriktirilmiş bir aylık gazete kalınlığında ve göründüklerinden daha ağırdılar. Eğer sandığın içindekiler sadece bu kâğıtlardan ibaret olsaydı, hepsini orada bırakıp kapağı kapatacaktı. Fakat babasının kariyerinin dönüm noktası olan ölçeklerin altında mermer gibi döşenmiş yirmi defter duruyordu.

Z, babasının tedavisiyle, on iki haftalık süreçleri okudukça ad ve soyadları simgeleyen harfler, artık birer insana dönüşmeye başladı. SV bir hemşireydi ve 21 Mayıs'ta kötü bir el yazısıyla şöyle yazmıştı: *Verdiğiniz küp şekeri koyu bir kahveyle içtim. Karnım açtı ama hiç iştahım yoktu. Yemekhanedeki herkesin çoktan tatlıya geçmiş olmaları benim için şaşırtıcıydı. Çocukları yatırdıktan sonra, regl ol-*

mama rağmen kocamın benimle oynaşmasına göz yumdum ki normalde böyle davranmam. Dört hafta sonra bu kez *sekiz kilo vermişim; yaşasın, diye bağırmak istiyorum* yazmıştı.

Z'nin geçtiği diğer günlüğü tutan kişi, büyük harfler ve siyah dolma kalem kullanmıştı. *13 Mayıs, 13:30. Hiçbir değişiklik yok. Ümitsizlik*^{2} *= Anlamsızlık*^{3}*. Hayatta kalmak, adeta cezalandırılmak gibi bir şey.* Z, bu hissi iyi bilirdi. Son sayfaya atladı; deftere en son şunlar yazılmıştı:

Sevgili Dr. Friedrich,

Umarım bir gün size benim için yaptıklarınızı ödeyebilirim. Belki hâlâ aynı insanım; ama sizin sayenizde bu bana çok da kötü bir şeymiş gibi gelmiyor.

Saygılarımla
Casper Gedsic

Güvelerin kemirdiği, genellikle orduda kullanılan tip bir battaniyenin içinde, Z demirağacından oyulmuş iki yüzlü bir heykel buldu; mercandan gözleri olan, kemikli bir şeytana benziyordu. Bunun bir mayalandırma fıçısı olduğunu bilmiyordu; fakat bildiklerinden fazlasını öğrenmeye hevesliydi. Kâğıtları bir arada tutan ipi çözdü ve kumarda kaybetme sebebini işaretli kartlar olarak gören bir adam gibi, test sonuçlarını taramaya başladı. Üzerinde CG harflerini taşıyan ölçeği buldu. İlk değerlendirme 12 Mayıs'ta, ikinci ve sonuncuysa Eylül 1952'nin ikinci haftasında yapılmıştı.

Z, Yale'deki ilk yılında aldığı Psikolojiye Giriş dersinden kalmış olsa da Casper'ın başlangıçta en düşük puanı almışken, ikinci değerlendirmede ona en yüksek puanın verildiğini anlayabiliyordu; ikinciyi iki puan farkla geçerek birinci olmuştu. Z, Jack'in ve Winton'ın ölümü üzerinden iki yıl geçtikten sonra doğmuştu. Ama artık şunu biliyordu: Casper, kendisine son puan verildikten ve hayatını değiştirdiği için babasına teşekkür ettikten on gün sonra, bir belki de iki cinayet işlemişti; yani Casper kazandıklarının ödemesini iki ölümle yapmıştı.

Bu on günde ne değişmişti? Ne yanlış gitmişti? Madem çıldırmıştı, neden bütün aileyi lale diktikleri sırada öldürmemişti?

Z defteri çantasına koydu ve faciadan geriye kalan başka her şeyi sandığa geri bıraktı. Tam kapağı kapamak üzereydi ki sandığın heybe şeklindeki astarının içinde bir zarf gördü. İçinde kasetler vardı; 15,5 santimetrelik bantlara kayıt yapılmıştı. Z'nin umursadığı kasetler elbette ki Casper'ın katıldığı seansları içerenlerdi. Bunlar sandığın onu ilgilendiren kısmıydı.

Şimdi elini çabuk tutmalıydı; zamanı daralıyordu. Z hızla sandığı bulduğu karanlık köşeye itti; yeniden karton kutuların ve kullanılmayan eşyaların altına gömdü. Bir açıklama yapması gereken yalnızca Z değildi. Kafasında beliren sorular açıktı. Babasına soruların birçoğunun cevabını öğrendiğini söylemeli miydi? Henüz bundan emin değildi.

Z anne ve babasının çalışma odasına geri dönmüş, kasetçalara bakıyordu. Kasetleri dinleyecek vaktinin olup olmadığını düşünüyordu ki bir köpek havlaması duydu. Pencereden bakınca, Fred'in Afrika av köpeği olduğunu gördü. Anne ve babası, onu yürüyüşe Lucy'nin Noel'de hediye ettiği dört tekerlekli golf arabasıyla çıkarmıştı. Şimdi arabadan iniyorlardı, Fred' se krizantemlere işiyordu.

Z kasetleri de eski çantasının içine tıktı; bu sırada köpek kapının önüne gelmiş, eğilmiş havlıyordu. Köpek Z'nin farkına varmış, etrafında dönüyordu. Z kapıya arkasını dönüp köpeği tekmeledi. Friedrich karısının önüne atılıp onu korumaya çalıştı; bir yandan da elindeki şemsiyeyi golf sopası gibi kaldırmıştı. "Burada ne halt ediyorsun?"

"Benim. Gelmeden aramalıydım ama..."

"Fred, otur!" Köpek itaat etti.

Nora, kocasının elindeki şemsiyeyi aldı ve adamı silahsızlandırdı. "Burada ne yapıyorsun, Zach?"

"Konuşmamız gereken şeyler var."

Babası ona bakmıyordu bile. Gözleri, masanın üzerindeki dağınıklığı süzüyordu.

"Ne gibi?"

"'Seni gördüğümüze sevindik' cümlesiyle başlamaya ne dersiniz?"

"Evimize sorgusuz sualsiz dalacak kadar mühim olan nedir?" Annesi, babası adına konuşuyor gibiydi.

"Kapı açıktı; ayrıca burası benim de evim. Ben burada büyüdüm."

"Zach, cevap vermek istemediğin soruları geçiştirmekte üstüne yoktur. Biz artık yaşlı insanlarız; uyuşturucu bağımlısı olduğun için elbette üzgünüm ama bu bizim hatamız değil. Bana bir açıklama yapman gerek. Sen hangi konuda konuşmak istiyorsun?"

Babası gözlüklerini takmış, masanın üzerindeki kitapları ve mektupları ayıklıyordu. Z, Zuza'nın ona uzun zaman önce verdiği kanatlı bronz beyni o sırada fark etti.

"Mesela bununla başlayabiliriz." Zach, kadına gemi biletini uzattı.

"Sana ne verdi?" Lucy, babasının gözlerinin zayıfladığını söylemişti.

"Hiçbir şey." Nora, bileti düzgünce katladı ve eteğinin beline sıkıştırdı.

"Başka bir şey var mı?"

Z, ürkmüş bir köpek gibi başını dikleştirerek tepki verdi; sanki sahibinin ona neden vurduğunu anlamaya çalışıyordu. Tam misilleme yapacaktı ki babası parmağıyla masayı işaret etti. "Evden çıkmadan önce masada üç yüz dolarlık bir çek vardı; bahçıvan için bırakmıştık."

Z yalpaladı. Annesi yanaklarına düşen bir damla yaşı sildi. "Bunu bize nasıl yaparsın?"

"Buraya bir şeyler çalmaya geldiğimi mi sanıyorsunuz?"

"Karşılıksız çek yazmak da bir tür hırsızlıktır; ama bunun yanı sıra sen tedavi edilemez bir uyuşturucu bağımlısısın."

Z babasının ayağını işaret etti. "Gözlerini aç." Üç yüz dolarlık çek yerdeydi. "Bana bir özürden çok daha fazlasını borçlusun."

Friedrich, Z masaya yaklaşınca geri çekildi. Baba da oğul da diğerinden korkuyordu. Z bronzu aldı. "Ne yapıyorsun?" Bir an için, Friedrich oğlunun ona vuracağını düşündü.

"Benim olanı alıyorum."

Annesi arkasından seslendiğinde Z çoktan kapıdan çıkmıştı. "Partiye geliyor musun?"

"Ne pahasına olursa olsun, kaçırmayacağım."

* * *

Z, Lucy'yi kasabadaki tren istasyonundan aradı. Leyla'nın bisikletini izinsiz aldığı için özür diledi ve nereye park ettiğini söyledi. Ablası okuldan gelip onun gittiğini görünce endişelenmişti. "Kendine zarar vermedin, değil mi?"

"Düşündüğün gibi bir zarar vermedim. Annemi ve babamı görmeye gittim. Aslında bana iyi geldi. Sinirli ama iyiyim."

"Nasıl gitti?"

"Olabildiğince iyiydi."

"O kadar kötüydü yani?"

"Karmaşıktı diyelim." Telefon kulübesinde konuşurken, bir yandan da Casper'ın günlüğünü karıştırıyordu.

"Sesin üzgün geliyor."

"Üzgün değil, düşünceliyim." Yapması gerekeni biliyordu; bilmediği bunu nasıl yapacağıydı.

"Ne yapıyorsun, Z?"

"Emin değilim; ama doğru olanı yapacağımı bil." New York'a gidecek tren istasyona girmişti. "Gitmem gerek."

* * *

Lazlo'nun ofisi vardı. Aslında birkaç ofisi vardı demek daha doğru. New York, Londra, Los Angeles, Tokyo. Fakat son yıllarda yani altmış yaşına girdiğinden beri, bu ofisleri ziyaret etme gereği duymuyor, tıpkı Friedrich'ler gibi yatak odasındaki masada çalışmayı yeğliyordu. Şimdi de buradaydı; saat 16:07'ydi ve hâlâ pijamalarını çıkartmış değildi. Az evvel robdöşambrının üzerine bir de palto giymişti. Hava güneşliyse de Lazlo üşüyordu.

Bilgisayar ekranlarının ışıkları masasına vuruyordu. New York Menkul Kıymetler Borsası çoktan kapanmıştı. Japonya'daysa takvimler bir sonraki günü gösteriyordu; ama daha borsa açılmamıştı. Lazlo başarısını finansal konuların taşıdığı büyük riski almasına borçluydu. Başarma hırsının panzehiri kumar tutkusuydu. Lazlo yalnızca işler yolunda gittiğinde endişelenirdi; çünkü bunun fazla uzun sürmeyeceğini bilirdi.

Hâlâ Greenwich Kasabası'ndaki Horatio Caddesi'nde oturuyordu. Başlangıçta seks, hayatının açık ara önceliğiydi; ardından iş geliyordu. Yıllar ilerledikçe daha fazla çalışıp daha az sevişmeye başladı. Hâlâ kız arkadaşları vardı; ama şimdi âşık olmaya başladığını hissettiğinde, ayrılmak ve genç kadınları kendisindeki hayal kırıklığı bağımlılığını tedavi edememekle suçlamak yerine, teşekkür edip onları üniversiteye ya da yüksek lisans yapabilecekleri okullara yönlendirerek vedalaşıyordu. Bazen de onlara eve dönmeleri ve okul aşklarıyla evlenmeleri için para veriyordu.

Lazlo risk almaktan halen hoşlanmaktaydı; fakat o kadar çok (bakış açınıza bağlı olarak, "o kadar az" demek de mümkün) riske girmişti ki kazandığını ya da kaybettiğini söylemek zordu. Lazlo yeni bir sigara yaktı ve Chicago'yu arayıp biraz istikbal satın aldı.

Günlerden pazartesi olduğunu hatırlayınca, o gece kimin maçı olacağını merak etti; her pazartesi, Amerikan futbolu maçı yapılırdı. Bunun üzerine iş konuşmasını kısa kesip bahis acentesini aradı. "Kimlerin maçı var?" Aksanı da tıpkı midesi gibi yıllar içinde gelişmişti.

"Eagles, kendi sahasında Giants'la oynayacak." Lazlo oyunun kurallarını öğrenmekle hiç ilgilenmemişti. Bu şekilde izlemenin daha eğlenceli olduğunu düşünürdü.

"Giants yedi sayı yapacak; buna yirmi sent yatır. Maçın böyle bitmesineyse beş sent koyuyorum."

"Hepsi bu mu?"

Lazlo biraz daha heyecan katmak istiyordu. "Yazı tura için de on sent koyuyorum. Yazıya yatır."

"Sadece şampiyonluk maçında yazı tura bahisleri açılıyor."

"Siktir et, hadi yatıralım."

"Lazlo, bu kurallara aykırı." Konuştuğu bahisçi, telefon numarasından ve sesten ibaretti; gerçek manada hiç tanışmamışlardı.

"Ne kuralı? Sen bahisçisin. Bahisçi polisleri gelip seni yakalar mı? Yazı tura için paramı kabul et." Lazlo kurallardan hoşlanmazdı.

Bahisçi, "Esas sen siktir git" diye yanıtlayıp telefonu yüzüne kapatınca, Lazlo kendisini boşlukta hissetti. Her zaman onu destekleyecek birine ihtiyaç duyardı.

Bu sırada kapı çaldı. Hizmetçi evde değildi. Lazlo güvenlik kamerasının bağlı olduğu ekrana bakıp Zach Friedrich'i gördü. Kameranın balıkgözü merceği, vaftiz oğlunun yüzünü gulyabaniye çevirmişti. Z'yi bir yıldır görmüyordu.

Lazlo konuşma tuşuna basıp kahkaha attı. "Bok gibi görünüyorsun." İki hafta önce Friedrich'lerle yediği yemekte, kimse Z'nin adını anmamıştı bile.

"Sağ ol, Lazlo."

"Hemen aşağıya geliyorum." Lazlo takım elbisesini giyip kravat taktı. Tüm günü pijamalarının içinde aylaklık yaparak geçirdiğini başkalarının bilmesine gerek yoktu.

Kapı açıldı. Lazlo, Z'yi kucaklayarak karşıladı; bu aslında Z'nin babasından beklediği bir karşılamaydı. Fakat onların yeniden buluşmaları, masal kitaplarındaki gibi olmamıştı. Lazlo, kucaklaşmayı kısa kesti ve Z'nin nerede durması gerektiğini hatırlattı. "Bıraktım biliyorsun."

Endüstrinin yaşlı kurdu, uzun yıllar uyuşturucu partneri olmuştu. Lazlo kokaini seyreltip Dristan şişesine koyardı ve şişenin spreyiyle burnuna sıkardı. Z'yle bir arada bulundukları son seferde, birkaç gram kokain eşliğinde, televizyondaki kadınlar tenis şampiyonası finallerini izlemişlerdi.

"Ben de." Lazlo gülümsedi ve ona içeriye girmesini işaret etti. Adamın ona inanması, Z için hem bir rahatlama hem de bir yük olmuştu. Willy'nin yardımıyla açık arttırmalarda edindiği, müzelere layık birkaç tabloyu saymazsak, ev hâlâ Playboy After Dark'ın setine benziyordu. Eski Hugh Hefner görünüşü, artık rahatsız edici değil de çekiciydi.

Z çantasını bir yana bıraktı ve tüm gerginliğiyle kendisini bar sandalyesine attı. Şişeler hâlâ şeffaf rafların üzerinde, havada uçuyor gibi görünüyordu; fakat artık oturduğu sandalyeyi kendi ekseni etrafında döndürmek Z'ye cazip gelmiyordu. Başı yeterince dönüyordu zaten.

Lazlo cam kapıyı açıp bir şişe Montrachet-Ramonet aldı ve şişeyi 13 dereceye kadar soğuttu. "İçer misin?"

Z, başını "hayır" anlamında sallarken, Lazlo'nun onu sınayıp sınamadığını merak ediyordu.

Lazlo kendisine bir bardak koydu. "Söyle bakalım, kokaini özlüyor musun?"

"Hayır."

"Bu iyi... Ben özlüyorum. Kafan güzelken insanlar çok daha ilginç ve sevimli görünüyor. Ama artık seks yapmak daha keyifli. Daha önce ufaklığı kaldıramıyordum; ya sen?"

"Bazen."

"Ama seks sonrası sohbet artık işkence gibi." Lazlo sigarasını söndürdü ve yeni bir paket bulma ümidiyle çekmeceyi karıştırdı. "Kafan iyiyken, sigaranın tadı da daha güzel."

Z doğrudan konuya girdi. "Yardıma ihtiyacım var."

Lazlo, hayal kırıklığını gülüşünün ardına sakladı. Para: İnsanlar ödünç almak istemiyorsa da ondan bahsetmekten hoşlanır. "Nakit mi çek mi?"

Lazlo cüzdanını çıkardı. Friedrich ona birkaç defa, "Eğer sana gelirse, ona sakın yardım etme; dibe vurmak üzere" demişti. Hayatının tamamını dipte geçirmiş biri olarak Lazlo'nun Friedrich'in lafını dinlemesi mümkün görünmüyordu.

Z başını "hayır" anlamında salladı.

"Ne kadar istediğini söylemen yeter."

Z çocukluğundan kalma el çantasına uzandı ve Casper'ın günlüğüyle kasetleri çıkardı. "Bana Casper Gedsic'ten bahsetmeni istiyorum."

"Onun hakkında ne biliyorsun?"

Z, Lazlo'nun yalan söyleyeceğine ihtimal vermiyordu.

Lazlo günlüğü okurken, ardı ardına sigara içiyordu. Son sayfayı da bitirdiğinde, kalitesiz kokain çekmişçesine iç geçirdi. "Sanırım Casper da tıpkı baban gibi ilacın işe yaradığını düşünmüş."

"İlaç neydi?"

"Bana hiç söylemedi. Sanırım onu kullanmak isteyeceğimi düşündü."

"Casper'la hiç tanıştın mı?"

"Hayır. Baban ketumdur ve söz konusu işiyse son derece profes-

yonel davranır. Casper, cinayetleri işleyene kadar baban bana tek kelime etmedi. Daha sonra konuştuk."

"Sana ne söyledi?"

"Kendisini suçladığını."

"İlaç yüzünden miydi?"

Lazlo omuz silkti. "Casper ilacı kullanmaya başlamadan önce de delinin tekiydi. Hem de en tehlikesinden, zeki bir deliydi. Annen, Casper'ın uçurumdan atlamasına mani olduğu için kendisini asla affetmedi."

Günlüklerde bu konuya hiç değinilmemişti. Lazlo ona Uyuyan Dev'de olan biteni anlattı; ardından sigarasını bir asa gibi havaya kaldırıp, "İlacı almadan önce bir manyaktı; bıraktıktan sonra yeniden bir manyağa dönüştü. Sana ne yaptığına bir baksana" dedi.

"Casper'ın bana yaptığı tek şey yüzme öğretmekti."

"O serseri sadece Winton'ı öldürseydi, belki ben de mağdur olduğunu düşünebilirdim. İlacın ona yaptıklarından hoşlanmadığı için, doktorlardan birini öldürmeye yeltenmesi nispeten anlaşılır. Ama bir bebeği öldürmek... Orospu çocuğu hayatta kalmayı kesinlikle hak etmiyor."

"Bence Jack'i o öldürmedi."

"Bu nereden çıktı?"

"Eğer çocukları öldürmek isteseydi, Winton'lara gitmeden önce bahçedeki herkesi vurabilirdi. Bu yüzden Jack'i öldürmesi bana saçma geliyor."

"Biliyor musun, savaş ve Naziler bana tek bir şey öğretti. Deli insanların, hasta orospu çocuklarının yaptıklarında mana aramak, sadece senin de delirmene yol açar."

Lazlo'nun ışıklar kapanınca otomatik olarak çalışan ve Sinatra çalmaya başlayan iki makaralı teybi duruyordu. Babasının Casper'la yaptığı seansları dinlerken bir yandan da Çin yemeği yiyorlardı.

1952 yılı yazında kaydedilen kasetleri dinlerlerken, babasının ve Casper'ın sesleri vücut bulmuş gibiydi. Z gözlerini kapamış dinliyordu. Sanki Casper ve Friedrich onlarla beraber odadaydı. Babasının sesi genç, Casper'ınkiyse daha da genç geliyordu. Z, babasının Cas-

per hakkında bu kadar çok şey bilmesini kıskanmıştı; Casper ona sırlarını ifşa ederken oldukça rahattı.

Son kaseti de dinlediklerinde saat gece yarısına gelmişti. Kendisini yaratmış olan bu doktor-hasta ilişkisi hakkında, şimdi hem çok şey biliyor hem hiçbir şey bilmiyor gibiydi. Neticede, Casper ve babası artık her zamankinden daha dünyeviydi.

Son kaset de bittikten sonra, bir süre sessizce oturdular. İlk konuşan Lazlo oldu. "Bir an baban bu pislikten hoşlanıyor gibi davranıyor; ama bir sonrakinde... Çok ilginç."

"Babam hep böyledir."

"Bütün babalar böyledir."

***

Friedrich'lerin evine Noel erkenden geldi. Haberler ulaştığında Fred'le yürüyüşteydi. Önceki gece kar yağmıştı; kristalleşmiş taneler çözülmüş, sonra bir kez daha donmuştu. Toprak şimdi bir cam kadar pürüzsüzdü.

Friedrich'in karısı, seyrek yalnızlık anlarından birinin tadını, masanın kocasının kullandığı tarafını düzenleyerek çıkarıyordu. Kocasının içinde kendine has bir düzen barındıran kaosu, artık masanın üzerinden yere dökülmeye ve paylaştıkları bu hayata kadının getirmeye çalıştığı düzeni sabote etmeye başlamıştı. Dikkatli olmalıydı; masayı düzenlediği fark edilmemeliydi. Aksi takdirde adam, masada bulamadığı her şey için karısını suçlayacaktı.

"Nora, Tanrı aşkına; neden hiçbir şeyi koyduğum yerde bırakmıyorsun?" diye yakardığı zamanların anısıyla gülümsedi.

Telefon çaldığında, kocasının depresyon üzerine yazmış olduğu bir kitabın yeni baskısı için hazırladıkları giriş yazısının yirmi yedinci sayfasını arıyordu. Telesekretere bırakılan mesajın "Will, ben Stan Bender. Elimde tam sana göre bir iş var ve 'hayır' cevabını asla kabul etmiyorum; bu işte sana ihtiyacımız var" diye başladığını duyana kadar telefonu açmaya niyeti yoktu.

Stan'i uzun zamandır tanıyorlardı. Friedrich'in yüksek lisans öğrencilerinden biriydi. En iyi öğrencisi değilse de gelişme kaydeden-

lerdendi. Daha da önemlisi, büyük ilaç firmalarından birinin Araştırma ve Geliştirme Departmanı'nda başkan yardımcısıydı. "Stan, geçen gün biz de seni anmıştık." Bunu söylerken kadının aklından son beş yıldır kocasına hiç ihtiyaç duymadıkları geçiyordu.

Stan iş hakkında pek detay vermedi. "Her şeyi öğle yemeğinde açıklayacağım." Stan ayın 20'sinde, The Four Seasons'ta yemeyi önerdi ve onları alması için bir araba yollayacağını söyledi. Ajandasını kontrol ettikten sonra, kocası adına daveti kabul etti; ardından Stan'in karısının sağlığını sordu.

Kocasını kapıda kucaklayarak karşıladı ve bir öpücük kondurduktan sonra iyi haberleri verdi. Friedrich'in söylenenlere tepkisi somurtup omuz silkmek oldu. "Kim bilir yine kimin pisliğini temizlememi isteyecekler."

Nora kocasının tavrını hoş görmedi. "Tanrı aşkına, neşelenmelisin! Senin yaşındaki adamlardan kaçı hâlâ böyle davetler alıyordur ki? The Four Seasons'ta bir yemek, limuzin?"

"Limuzin değil bir ticari taksi gönderecekler." Friedrich aradaki farkı önemsiyor görünse de karısı, bu iş için hâlâ birlikte çalışılacak tek insan olduğu için adamın neşelendiğinin farkındaydı. "Hadi öğle yemeğinden önce bir iki saat çalışalım."

Fred'e plastik kemiğini fırlattıktan sonra, Friedrich kadının elini tuttu ve birlikte merdivenleri çıkmaya başladılar. Tam daktilonun başına oturacaktı ki Nora, kocasının kollarını boynunda hissetti; derken adamın sağ elinin parmakları göğüslerine kaydı.

"Yapmamız gereken şeyler var sanıyordum."

"Var." Friedrich'in gözleri gittikçe kötüleşiyordu. Karısının sutyenini çıkarmakta bu yüzden zorlandı. Artık sevişmeleri farklı bir hal almıştı. Kadın hem kendisini hem kocasını soyduktan sonra, adamın perde çekilmiş mavi gözlerine bakıp bu gözlere yansıyan görüntüsünü merak etti. Uzun zamandır böyle hissetmemişlerdi; hayatta olmak şimdi yeniden güzeldi.

***

"Sana söylemiştim." Ayın 20. gününün sabahında, Friedrich pen-

cereden bakıyordu. Gerçekten de gelen bir ticari taksiydi. "Benimle gel." Kahvaltıdan beri karısını öğle yemeğine katılmaya ikna etmeye çalışıyordu. "Yemekten sonra seni Noel alışverişi yapmaya götürürüm."

"Bütün alışverişleri zaten yaptım." Z dışında herkesin hediyesini almıştı. En küçük oğlunun neye ihtiyacı olduğunu bilmediği gibi hediyeyi ona nasıl ileteceği hakkında da en ufak fikri yoktu.

"Senin hediyeni alırız."

"O zaman sürpriz olmaz ki." Kocasının paltosunu giymesine yardım ediyordu.

"Hadi ama! Eğer gelmezsen Stan hayal kırıklığına uğrayacak."

"Boş versene! Onlar Lone Ranger'ı istiyor, Tonto'yu değil." Kibarca, kocasını kapının dışına itti. Bu sırada kapı süslerinin çanı çınladı.

Yolculuk sessiz sakin tamamlandı. Bir gözünü kapatıp gazeteleri okumuştu. Doktor, Friedrich'e glokom teşhisi koymuştu. Yakında karanlığa gömüleceğini biliyordu.

The Four Seasons'ın sağ tarafı buğuluydu. Kısıtlı görüşü yüzünden bir hizmetkâra çarptı. Az ötede Stan bekliyordu.

Önce havadan sudan konuştular. "Dr. Petersen üzerine bir kitap hazırladıklarını biliyor muydunuz?"

Friedrich bu Freud'çu psikiyatrı yıllardır aklına getirmemişti. Ama şimdi getirdiğine göre, kaçınılmaz olarak Petersen'ın 72 yaşında geçirdiği felç sonucu silinip gittiğini de düşünecekti. Friedrich, Stan'i "Sıkıcı bir kitap basmak istiyorlarsa oldukça yerinde bir fikir" diye yanıtlarken, aslında ne kadar zamanı kaldığını düşünüyordu. O bir kere öldükten sonra, üzerine kitaplar yazılması umrunda bile değildi; bunun hayattayken gerçekleşmesini istiyordu.

Stan güldü. "İnsan doğasındaki iyiliği ortaya çıkarmada üstünüze yok." Stan artık konuya giriyordu. "Kitap hakkındaki düşüncenize katılıyorum; fakat bunu yazan yüksek lisans öğrencisi benim yeğenim. Bu yüzden ilgileniyor gibi yapmak zorunda kaldım."

Friedrich sinirlenmeye başlıyordu. Nora yanlış anlamış olmalıydı. *Beni yeğeninin Petersen üzerine yazdığı lanet kitap için bir görüş vermeye çağırdı.* Friedrich, garsonun balığını ayıklayışını seyre-

diyordu. "Yeğeninin Dr. Petersen üzerine yazdığı bu kitaba katkıda bulunabilecek yeterli malzemeye sahip değilim."

"Kitap önemli değil. Ben sizinle, yeğenimin Petersen'ın makalelerine göz atarken bulduğu bir kâğıt hakkında konuşmak istiyorum; kısacası sizin yürüttüğünüz bir araştırma üzerine..." Friedrich'in iştahı bir anda kapandı ve açlığın yerini mide bulantısı aldı. Petersen'a elde ettikleri sonuçları gösterdiklerini hatırlamıyordu bile. Raporunu hiçbir zaman tamamlayamamıştı. Ama kaba bir taslağı Winton'a verdiğini hatırlıyordu. O sırada kadının elinde eldivenleri vardı ve taslağı, sapları timsah derisinden yapılmış kırmızı deri çantasının içine koymuştu.

Tüm dikkatini hatıralarına çevirdiğinden, ilaç uzmanının dediklerini zorlukla takip ediyordu. "Sonuçlar beni çok etkiledi."

"Beni de çok etkilemişti."

"Gerçekten ilaç alan yirmi deneğin, on yedisinde böylesi bir iyileşme gözlemlenmesi..." Stan, araştırmanın bir kopyasını çantasından çıkardı. "Çok kapsamlı bir araştırma yapamamışsınız; ama yine de 'Gai kau dong'un antidepresan özelliği taşıdığı aşikâr."

"Yani?"

"Sizin katılımınızla GKD üzerine kapsamlı bir araştırma yapmak istiyoruz."

Friedrich başını "hayır" anlamında salladı. "Elinizdeki araştırmanın yansıttıkları şaibeli."

Stan arkasına yaslandı. "Bana bu bilgilerin şaibeli olduğunu mu söylemeye çalışıyorsunuz? Bu yüzden mi araştırmayı hiçbir zaman yayınlamadınız?"

Friedrich adamın sorularını "evet" diyerek yanıtlaması gerektiğini biliyordu; hatta elde ettikleri sonuçları bir kez daha doğrulayamadıklarına yemin etmeli ve suçu Winton'a atmalıydı. Fakat geçen yıllar onu çok fazla değiştirmemişti; hâlâ iki ateş arasındaydı. Friedrich gururunun ateşiyle, pişmanlıklarının ateşi arasında sıkışmıştı. Gururunu hiçe sayıp araştırmasının saçmalık olduğunu söyleyemez, gururuna ihanet edemezdi. "Hayır. Orada yazılı sonuçları elde ettik." Stan yeniden neşelenmişti. "Ama hepsi bu değil dahası var."

Stan tabağındaki bonfileyi kesiyordu. "Her zaman dahası vardır.

Eğer bize katılırsanız, hep beraber kaldığınız yerden yola devam ederiz; bu o kadar yararlı olurdu ki..."

Friedrich gelmekte olan bir tokada karşı kendisini savunuyormuş gibi elini kaldırdı. "GKD'nin son dozunu da hastalara verdikten on gün sonra, deneklerden biri vahşi, paranoyak hayaller görmeye başladı ve bu onun Winton'lara saldırmasına sebep oldu. Dr. Winton öldü; kocasınınsa bacakları felç oldu."

Az pişmiş etini çiğnerken, Stan başıyla onayladı. "Casper Gedsic hakkında bilgim var."

"Hayır, yok."

"Evet ama demek istediğim, yol açtığı trajedinin sizi nasıl etkilemiş olabileceğini tahmin edebiliyorum. Araştırmayı rafa kaldırmak istemeniz son derece anlaşılır. Fakat kendinize çok fazla yükleniyorsunuz. Notlarınıza göre, Gedsic başlangıçta da sınırdaki kişilik bozukluğundan mustaripti."

"O zamanlar içinde bulunduğu durum böyle adlandırılmıyordu; şimdi olsa ben bu teşhisi koymazdım. Ama en önemlisi, araştırmaya katılmadan evvel şiddet eğilimi göstermemişti."

"İntihara teşebbüs etmişti." Stan dersine iyi çalışmıştı. "Eğer yanlış hatırlamıyorsam, bize her zaman intiharın bir tür saldırganlık olduğunu söylerdiniz."

"Onun durumunda bu saldırganlık olarak nitelenemez."

"Tüm antidepresanların iyileştirici etkisine dirençli kişilere rastlanmıştır."

"Araştırmaya yansıtmadığımız başka yan etkileri de var."

"Ne gibi?"

"Başkalarının duygularına karşı körleşme, narsizm, empati kuramama, kendini bir şey sanma, sosyal saldırganlık..." Friedrich eski öğrencisini uyarırken, bir yandan da Casper'ın, Wainscot Yat Kulübü'ndekilerin onu sevmesini sağlarken izlediği yolu nasıl gururla anlattığını düşünüyordu; uygulamalı fizikten yola çıkarak bir sahtekârlık yöntemi geliştirmişti. Eski valinin torunu ve en yakın arkadaşının sevgilisi olan kızı hangi koşullarda tavladığı, Friedrich'e altın formülünü verdiği gün üzerindeki onun için özel diktirilmiş takım elbise de aklından çıkmıyordu.

Duyduğları Stan'in yüzündeki gülümsemeyi silmeye yetmemişti. Sanki adam Friedrich'in dediklerini dinlemiyordu. "Deneklerden biri, Akıl Sağlığı Rehberi'nin sosyopatları tarif ederken kullandığı özelliklerin yarısını göstermeye başlamıştı."

"Bu dediklerinizin tamamını Harvard İşletme Fakültesi mezunları da taşıyor." Stan'in gülümsemesine şimdi, dünyanın değiştiğini göremeyen bir yaşlı adama duyulan acıma da karışmıştı. "Sanırım 1952'de antisosyal diye nitelediğiniz yan etkilerin birçoğu, artık negatif özellikler olarak adlandırılmıyor."

"Dünya o kadar da değişmedi."

"Bulgular GKD'nin insanların kendileriyle barışmasını sağladığını gösteriyor; ilaç potansiyellerini gerçekleştirmelerine yardım etmiş. Hemşire kilo vermiş ve seksten keyif almaya başlamış. Adı neydi hatırlamıyorum ama şu yükseklik korkusu olan adam, uçak kullanmayı öğrenmiş."

"Adı Bill Taylor'dı ve sonraki yıl Kore Savaşı'nda vuruldu."

"Buna ilacın sebep olduğu düşünülemez. İnsanların potansiyellerinin farkına varmasını, kendilerine odaklanmasını sağlayan bir ilaç buldunuz; bu sayede insanlar eskiden ne olduklarını ve bu yüzden ne hissettiklerini unutmaya başladılar. Ne *olabileceklerine* ve nasıl hissetmek *istediklerine* kafa yordular. Demem o ki Will, bu tam da yaşadığımız çağa göre bir ilaç. Bu, antidepresandan çok daha fazlası; bu, başarıya giden yolu gösteren bir reçete."

"Anlamıyorsun. Bu ilacı yamyamların bulması tesadüf değil."

"Hadi, bunu araştıralım."

"Araştırmanın derinleştirilmesini istemiyorum."

"Böyle hissetmenize üzüldüm." Stan tabağını itti. Etin sadece en iyi kısımlarını yemişti. "Birlikte büyük işler yapacağımız günleri iple çekiyordum. Keşke bunu söylemenin kibar bir yolu olsaydı; ama madem böyle hissediyordunuz, ilacın patentini almalıydınız."

Stan, restoranın önündeki kaldırımda Friedrich'in elini sıktı ve ona şans diledi. Fakat Friedrich aynı kibarlıkla davranmadı. Şoför arabanın kapısını onun için açtı; arabaya bindiğinde nereye gideceğine dair hiçbir fikri yoktu.

Tatil trafiği Lincoln Tüneli'ne giden caddeleri felç etmişti. Sürü-

cü Holland'a çıkmak üzere Beşinci Cadde'ye döndüğünde Friedrich, "Bir yere uğrayacak zamanımız var mı?" diye sordu.

Şoför, Horatio Caddesi'nin ortasında durdu. Lazlo, Z'nin onunla yaşadığını Friedrich'e söylemişti. Friedrich zili çaldı. Kimse cevap vermeyince, kapıyı o kadar sert yumrukladı ki neredeyse eklemleri yırtılacaktı. Başını eğip, "Zach, aç kapıyı; ben geldim" dedi.

Yardım çağrısına kimse cevap vermedi. Friedrich arabaya döndüğünde, sağ elinin eklemlerinden kan damlıyordu. Kalbi için kullandığı ilaçlar kanını o kadar çok inceltmişti ki eklemlerinden akan kan pıhtılaşamıyordu. Friedrich arabanın camına yansıyan kendi görüntüsünün ardından dışarıyı izliyordu. Dünya buğuluydu. Kaldırımda yürüyen gölge, bir Noel ağacını sürüklüyordu; ama Friedrich bu gölgenin Z olduğunu göremedi.

Dördüncü Kitap

Mart 1994

Friedrich'in doğum günü partisi kazasız belasız geçip gitmişti. Hatta partinin sonuna doğru, dans bile edildi. Dört hafta sonra yetmiş altı yaşına gireceğine göre, istemese de bir partiye daha katılacaktı. Glokom, sağ gözündeki perdeyi biraz daha indirmişti ama lazer ameliyatına hâlâ ikna olmamıştı. Bu ameliyat üzerine yeterince araştırma yapmıştı. Buna göre yüzde 98 başarıya ulaşılıyordu. Friedrich'in, Nora'ya dediği gibi "Kör uyanan bu yüzde ikilik dilim, zaten glokomdan kurtulmayı istemeyenlerdi."

Friedrich, yatak odasından bozma ofislerindeki masanın kendi kullandığı tarafında yalnızdı. Nora, angaryaları halletmek için dışa-

rıdaydı. Aziz Louis'teki Washington Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde görev yapan bir psikiyatrla yaptığı telefon konuşmasını az evvel bitirmişti. Otuz dakika boyunca, 13-19 yaşlarındaki çocukların intihar eğilimlerini ve Prozac'ı konuşmuşlardı. Risk faktörlerini ve istatistiksel anormallikleri tartışırken kullandıkları üslup, hava durumu spikerlerinin yaklaşan hava kütlelerinin fırtına getirip getirmeyeceğine dair tartışmalarına benziyordu. En azından Friedrich spikerleri gözünde hep böyle canlandırırdı.

Üniversitedeki görevinden emekli olup ayrıldıysa da ilaç şirketlerine danışmanlık yapmayı sürdürüyordu. Farmakolojinin yaşlanmış liderlerinden biri olan bu hakiki öncü, psikoaktif ilaçların revaçta olduğu bu yıllarda kiralık tabanca işlevi görüyordu; Dr. Friedrich'in imzasına paha biçilemezdi. Hatta onaylamadığı zamanlarda bile, bu alternatif düşüncesi için ona ödeme yapılması şirketlerin yeterince hassas davrandığına herkesi ikna etmesini sağlıyordu.

Friedrich camdan dışarı bakıyor ve yeni Volvo'larıyla karısının virajı almasını bekliyordu; kasabadan gelen yol kıvrılarak, tepeden evlerine dolana dolana inen yolla birleşiyordu. Yaşadıkları yer gittikçe kalabalıklaşıyordu. İnşası yeni bitmiş, bir hektarlık malikâneler görüş açısını daraltmıştı. Glokom ilerledikçe bu evleri net seçemediği düşünülürse, gözlerinin kötüleşmesi bir ödüldü. Eğer gözlerini batıya, nehirlerinin eteklerinde daralarak aktığı, baharın yeşerttiği tepeye ve onun arkasından yükselen çan kulesine çevirirse, ev dedikleri bu ağılın yirmi yıldır hiç değişmediğini varsayabilirdi.

Çan kulesini görünce, ister istemez kulenin bağlı olduğu kiliseyi ve Becky'nin burada, o tavuk bokuyla evlendiğini hatırlıyordu. O zamanlar hamile olan Lucy, düğüne bütün güzelliğiyle katılmıştı; Friedrich kızını ne kadar güzel bulduğunu o gün söyleyememiş olmaktan hâlâ pişmanlık duyuyordu. Ayrıca Nigel'a da söyleyemediği çok şey vardı.

Derken Zach'ı düşünmeye başladı. Evet, onunla Casper hakkında daha çok konuşmalıydı; hatta ona her şeyi anlatması gerekirdi. Ama bir kere hayatınızı yalanla dokumaya başladığınızda, yalanı bertaraf etmek çok da kolay olmuyordu. Zach'a gerçeği anlatsa hayatta kalmak için neye tutunacaktı?

Aklına son gelen Willy oldu. Büyük oğlu oldum olası babasının onu yok saydığına inanırdı. Bütün çocukları içinde en mutlu hayatı süren Willy olduğuna göre, Friedrich'in onu yok sayması belli ki iyi olmuştu; en azından o böyle düşünüyordu.

Nihayet, o bahar sabahı, gözünün körleşmesiyle günbegün biraz daha daralan ufuklara penceresinden baktığı her seferinde olduğu gibi, o gün de olaylardan olaylara sıçrayıp pişmanlık duygusuna kapıldı. Sonunda kendini yüksek sesle lanetledi. "Tanrım, Friedrich, iyice yaşlı adamlara benzedin."

Aslında gözleri dışında, yetmiş yıldan uzun süre gezegenden ayrılmamayı başarmış diğer erkeklerle kıyaslandığında oldukça iyi durumdaydı. Güneş kremi, yüzünde yaşlılıkla gelen lekelerin oluşmasına mani olmuştu. Saçları gümüş rengiydi ve onları geriye doğru tarardı. Ayrıca otuz yıl önce aldığı takımların içine hâlâ girebildiği için kendisiyle gurur duyar, hiçbir yere kravatsız gitmezdi. Sanki yaşlanmamıştı da cilalanmıştı.

Kanada Hava Kuvvetleri'nin gösterdiği biçimde halterlerle egzersiz yaparak, vücut kitle endeksini 24'te tutmayı başarmıştı. Hâlâ 68 kilogramlık ağırlıklarla çalışıyordu. Tansiyonunu, kendi tansiyon aletiyle günde iki defa ölçüyor, bira mayası karıştırılmış, deniz yosunu katkılı, mega vitaminli ve yağsız süt tozuyla hazırlanmış milkşeykle kahvaltı ediyordu. Son on yıldır ağzına dondurma da koymamıştı.

Kanını fare zehriyle inceltiği (10 miligramlık Coumadin) ve kalp atışlarını her sabah aldığı 5 miligramlık Digoxin'le düzenlediği sürece, gelecek on yıl içinde bir felç geçirip beyin ölümünün gerçekleşmeyeceğinden ya da kalp krizi geçirmeyeceğinden emindi. Zaten ölümden aptallıktan korktuğu kadar korkmazdı.

Ne zaman yeni bir zekâ testi çıksa, hemen kendisine uygulardı. Nora kocasının bu haline gülüyordu ama adamın hâlâ yüzde 1'lik dilime girebiliyor olması onu neşelendiriyordu. Artık soruları cevaplarken eskisi kadar hızlı değildi; özellikle de matematik sorularını çözerken. Fakat dikkati dağıtılmazsa, hâlâ standart sapma analizini aklından yapabiliyordu.

O günkü gibi Nora'nın alışverişten dönüşü gecikip de morali bo-

zulduğunda, Friedrich hesapları kafasından yapmaya gayret ederdi; o başka yöne baktığı sırada beyninin donup kalmadığından emin olmak istiyordu.

Saçları daha da seyrelmiş, kafatasının ön tarafı tamamen kelleşmişti; ama hâlâ prostatı sorun çıkarmamıştı ve hâlâ cinsel performansı iyiydi. Yapması gereken bir sürü iş vardı ve tıpkı gençliğindeki gibi en iyi işinin daha yapılmadığını hissediyor, bu huzursuzluk verici tatminsizlik duygusunu, hâlâ umutla karıştırıyordu.

İlaç sektörü canlılığının zirvesindeydi. Onunla şirket adına bağlantıya geçen Shirley ismindeki genç kadın, düzenli olarak arar ve hazırlık aşamasındaki, muhtemelen büyük kâr getirecek ilaçlarla ilgili fikrini sorardı. Friedrich onunla konuşmaktan hoşlanırdı; kadının orta batı aksanı vardı ve genzinden, tekdüze bir sesle konuşurdu. Shirley ona dördüncü sınıftayken yanında oturan kızı hatırlatıyordu; Noel tatilinde spinal menenjitten ölmüştü. Friedrich Sandoz, Merck, Hoffman-La Roche ve benzerlerinden birkaç milyon dolar kazanmış, bunun kadarını da portföyüne eklemişti: Hamden caddelerinde Beyaz Balina'yı süren Friedrich'e sorsaydınız, şimdiki halini "zengin bir adam" diye tanımlardı.

Ama Friedrich o gün kendisini zengin biri gibi hissetmiyordu. Verdiği ödünler, yaptığı fedakârlıklar ve şu anda cilasını mektup açacağıyla kaldırdığı masanın başında geçirdiği saatler düşünülünce, hak ettiği kadarını kazandığı söylenemezdi. Masanın yeniden cilalanması gerekiyordu; çalışarak geçirilmiş bir hayatın izini çekmecelerden ve dosya dolaplarından silmek bile uzun zaman ve enerji alırdı. Friedrich kendilerini işte buraya kelepçeleyip yıllar boyunca hapsettiklerini düşünüyordu. Kendi kendilerini müebbet hapse mahkûm etmişlerdi ve ceza süresinin dolması ya da af çıkması ihtimali yoktu. Tam bu anda, Dr. Friedrich yeni Volvo'larında araba telefonu olduğunu ve karısını buradan arayabileceğini hatırladı.

Yaşıtlarının, başka bir deyişle rüştünü Büyük Buhran'da ispat etmiş diğerlerinin aksine, Friedrich'in bilgisayar kullanmakla ilgili bir sorunu yoktu; hatta becerikli bile sayılabilirdi. 50'li yıllardan beri bilgisayarla haşir neşirdi. Kullandıkları programlar çöktüğünde, ekran donduğunda ya da hard disk ödevlerini yediğinde, torunları bi-

le hemen ona koşardı. Fakat mobil telefonlara alışamamıştı.

Nora'yı aradı ama onu bir bant kaydı karşıladı. "Aradığınız kişi, servis sağlayıcınızın kapsama alanı dışındadır." Numarayı tekrar çevirdi; bu defa da meşgul çaldı. Karısının gelişini görmesine mani olan tepe, ihtiyaç duyduğunda onunla konuşmasına da engel oluyordu. Eğer Nora telefonu açsaydı ona bir şişe vermut ve yazıcı için yedek kartuş almasını hatırlatmak için aradığını söyleyecekti. Ama aslında ihtiyacı olan karısının sesini duymak ve inşa ettikleri bu kaleye mahkûm edilen tek kişi olmadığını hissetmekti.

Doksanların sıklıkla varlığını unuttuğu bir diğer velinimeti olan yeniden arama tuşuna basacaktı ki Nora'nın telefona uzanırkenki görüntüsü gözünde canlandı ve konu üzerinde daha detaylı düşünmeye koyuldu. Muhtemelen telefon bir virajı aldığı sırada çalacaktı ve Nora cevaplamak için gözünü yoldan ayıracaktı. Derken bir saat önce öptüğü yanağıyla omzu arasına ahizeyi sıkıştıracak ve kocasına, "Evet tatlım, kartuşu da vermutu da aldım" dediği sırada şeridinden çıkacak, bunlar kadının bir damperli kamyona, geyiğe ya da çöp kamyonuna çarpmadan önceki son sözleri olacaktı.

Friedrich, "en kötüyü hayal ettiğinde, onun gerçekleşme olasılığını düşürürsün" gibi çocukça bir inanışa bel bağladığı için kendisiyle dalga geçti. Dünyanın böyle işlemediğini yaşayarak öğrenmişti.

Friedrich, Coumadin'i ve Dig'i aldığından emin olmak için ilaç kutusunu kontrol etti; sandığının aksine ilaçları almıştı. İşte bu sırada Nora'nın ona seslendiğini duydu: "Will... Will."

Balkona çıkıp somurtarak, "Neden bu kadar geciktin?" diye sordu.

Gri başını kaldırmış, ona bakıyordu. "Will!" Papağan, Nora'nın sesini ustaca taklit ediyordu. Bu, yaşlı Afrika grisinin onu ilk kandırışı değildi.

Kuş, tüm yaşadıklarına şahit olmuştu. Sağ pençesinin vantilatöre takılıp kopması dışında, Friedrich'in onu dut ağacında bulup halüsinasyon sandığı günkü gibi görünüyordu. O günden bugüne, Gri onlarla işbirliği yapmayan bir şahitti. Kuşun kendisinden uzun yaşayacağını düşünmek, bir zamanlar Friedrich'i neşelendirirdi; artık çileden çıkarıyordu.

Papağan arkasından gülerken, Friedrich balkon kapısını çarparak kapattı. Friedrich müzik setini açıp içindeki *Dans Etmeyi Evinizde Öğrenin* etiketli CD'yi çıkarttı. Yere de fokstrot dansının adımlarını gösteren bir kilim serilmişti. Yarım yüzyıllık evliliğin ardından Friedrich halinden o kadar sıkılmıştı ki nihayet dans etmeyi öğrenmeye istekliydi.

Dans dersi CD'sini Billie Holiday'inkiyle değiştirdi. Aslında müziği plaktan dinlemeyi tercih ederdi; eski albümlerin cızırtılı sesini bile özlemişti. Artık yaşlı insanlar gibi düşünmek istemiyordu ama elinde de değildi işte. Kapıyı Gri'nin suratına kapatıp müzik setinde Billy'nin hüznüne can veren sesini açınca, kadının sesini bu defa, 39'da ilk duyduğu zamankinden daha hayat dolu olarak nitelemişti. Tabii bu birkaç hafta içinde yetmiş altı yaşına basacağı gerçeğini değiştirmiyordu.

Karısına ve çocuklarına kati suretle bir parti daha istemediğini söylemişti; zira ona göre yaşlılığın kutlanacak bir yanı yoktu. Bunu önceki sene de dile getirmişti ama kimse onu dinlememişti; onu asla dinlemiyorlardı.

Friedrich dünyaya bakış açısını karısının sandalyesine oturarak değiştirmeyi denedi. Ama paylaştıkları masanın kendi yarısına ve boş sandalyesine bakınca, ister istemez dünyayı tamamen terk edeceği günü düşündü.

Kendisine acıdığının farkındaydı. Eğer Nora ofis malzemeleri satan dükkânda bu kadar oyalanmasaydı ya da vermut almak için geri dönmeseydi ve en önemlisi Lucy'nin evine *kahrolası doğum günü partimi* konuşmak için uğramasaydı, şu an yanında olup onu içine düştüğü hüzün sarmalından, *bu kadar aylaklık yeter; yapmamız gereken işler var: Bir konuşma yazmalı ve kitaba yeni bir bölüm eklemeliyiz,* diyerek çıkartacaktı.

"Wiiiiill!" Bu defa duyduğu ses tıpkı Nora'nınkine benziyordu; çünkü ismini bu şekilde uzatarak söylemek karısına hastı ve yıllar önce başından atması gereken papağandan başkası bunu taklit edemezdi. Friedrich kumandaya uzanıp manevi kurtuluşa ermek için yardım isteyen Billie Holiday'in sesini daha fazla açtı.

Masasındaki karmaşa, kâğıt ağırlıklarıyla sabitlenmeye çalışılmış-

tı; kalın camın içine hapsedilmiş devasa haplar, bir milyonuncu satışı anısına plastik camdan minik heykelleri yapılmış, hisse senetlerinin değerini ve kâr paylarını artıran mucizevi ilaçlardı bunlar. Simyasına verilen bu ödüller, berabere bitmiş bir satranç oyununun taşları gibi masanın üzerinde duruyordu. Mutlaka birilerinin işine yaramışlardır, diye düşündü; birkaç yüz bin mutsuz ruhu bu hallerinden uzaklaştırıp işlerini ya da çocuklarını kaybetmelerini, bir trenin veya arabanın altına atlamalarını önlemiş olmalıydı. Mutlaka birilerinin yaşayamadıklarını yaşamasını sağlamıştı. Evet, belki sahte bir mutluluk duygusu yaratmış, suçluluk ya da utanç içinde yok olmalarını engellemişti. Ama işte yine aynı soruya varıyordu: İnsanlar suçluluk duymaları ya da utanmaları gereken bir davranışta bulunduktan sonra, ne hissetmelidir? Yapay bir neşe mi?

Mucizevi tedavi diye bir şey yoktur. İnsan zihninin daha iyi işlemesi için keşfedildiği söylenen bu ilaçları, bir süre moda olduktan sonra zamanla gözden düşerler; tıpkı durmadan değişen etek modelleri ya da kravatların eni gibi. Eninde sonunda demode olup "sakıncalı" damgası yiyeceklerdi. Friedrich hâlâ sektörel gelişmeleri takip ediyordu; zira tavsiyeleri ve desteği önemseniyordu ve pazara yeni ilaçlar sürmeyi kafalarına koymuş genç insanlar, onu yanlarında görmek için dalkavukluk yapıyordu. Friedrich araba radyosuna kaydedilmiş bir istasyon gibiydi; ama yıllardır iyi çekmiyordu.

Emar çekimleri, tomografi, zihinde tam donanımlı bir keşif ordusu gibi ilerleyen ve beynin çalışma prensiplerini izlemeyi sağlayan radyoaktif boya enjeksiyonu gelecek vaat ediyordu. Fakat o sabah masada oturmuş, itibarını nasıl kaybettiğine şahitlik eden papağanın hayattaki tek bağımlılığı, prangası ve suç ortağı olan karısının sesini "Will... Will" diye taklit edişini dinleyip bir yandan da Nora'nın eve dönmesini beklerken insanlığın, düşünceleri beyindeki mutluluk denen keşfedilmemiş sahillere yönlendirecek donanımı bulmanın kırk yıl uzağında olduğunu biliyordu.

Eğer yirmi bir yaşında olduğu zaman, takvimler 2021 yılını gösterseydi, o zaman büyük bir buluşa imza atabilir, önemli biri olma şansını yakalayabilirdi. Dokunduğu ve sevdiği her şey, şayet biraz daha zamanı olsaydı, kendisiyle beraber ihya olacaktı. Friedrich yaş-

lı insanlar gibi düşündüğünün farkındaydı; ama elinde değildi işte. Artık yaşlı bir adamdı.

Güneş şimdi bir bulutun ardındaydı. Bulutun gölgesi karşıki tepeye vuruyordu. Yağmur yoldaydı. Eğer hava başka türlü olsaydı, eğer Gri geçmişini yüzüne vurup durmasaydı, yerinden kalkıp jimnastik değneğini alır, yürüyüşe çıkardı. Bu defa çorap krizinin etkisinde değildi; durgunluğu yaşa bağlı depresyondandı. Ruh haliyle nasıl mücadele edeceğini iyi biliyordu: Kan şekerini yükseltmeli, hareket etmeli ve insanlarla iletişime geçmeliydi. Fakat bunun yerine Nora'nın masaya koyduğu fotoğraflara baktı ve daha beter hissetmeye başladı.

Sekize onluk bakırtaşından çerçevede Lucy'nin evlatlık aldığı beş çocuğuyla çekilmiş bir fotoğrafı vardı; bütün çocukların ten rengi farklıydı. Siyah, kahverengi, ateş görmemiş kil rengi, fosfor beyazı... Friedrich çocuklara Lucy'nin Gökkuşağı Koalisyonu adını takmıştı. Aslında Lucy'nin kendi çocuklarını doğurmasını isterdi; bunun tek sebebi DNA'sının geleceğe taşınması fikrinden hoşlanması değildi. Kendi çocuğunu doğurmanın iyileştirici etkisi vardı.

Nigel'la birlikte Porto Riko'daki Rincon'a sörf yapmaya giderlerken, Lucy sekiz aylık hamileydi. Havaalanında kiraladıkları arabanın sörf tahtasını koymak için portbagajı olmalıydı; ama yoktu. Lucy arabayı kullanırken, Nigel sörf tahtasını sabit tutmak için arkada oturuyordu; tahtanın başı bir pencereden, arkası diğerinden çıkıyordu. Lucy'nin hatası değildi; arabayı son derece dikkatli kullanıyordu. Minibüs arabalarının sağından geçmeye kalktığında, tahtaya da çarptı. Bu sırada kiraladıkları araba, yol kenarındaki hendeğe düştü. Nigel'ın başı boynundaki üçüncü omurilikten kopup vücudunun geri kalanından ayrıldı ve bu sırada ön koltuğa sıkışan Lucy ölü doğum yaptı.

Friedrich'in, Nigel'ın sandığı gibi bir serseri olmadığını anlaması için adamın vasiyetinin okunması ve tüm parasını Lucy'ye bıraktığının anlaşılması gerekti. Lucy'nin Nigel'ın zengin biri olduğunu söylememesi, cenazenin sonuna gelinene dek ölü çocuğunun babasının değersiz bir sörfçü olduğunun düşünülmesine izin vermesi, Dr. Friedrich'e göre zalim, alışılmadık idi ve cezayı hak etmekteydi. Evet,

muhtemelen Nora şu anda Lucy'yle kahve içiyor, aslında hiç hak etmediği partinin ayrıntılarını konuşuyordu.

Billie şimdi "Stormy Weather"ı [Fırtınalı Hava] söylüyordu; Friedrich'se Nora'nın bilgisayarının masaüstündeki fotoğrafa bakıyordu. Bu Becky, Michael ve üç çocuklarının fotoğrafıydı. Tıpkı Ida'nın dediği gibi ikizleri olmuştu; ikizlerden biri açık tenli, diğeriyse esmer ve etine dolgundu. En küçük kızlarınınsa Ida'nın hep sahip olmayı dilediği kızıl saçları vardı. Fotoğraf, Emmy Ödüllerinde çekilmişti.

Tavuk boku avukat, şimdi yapımcı dendiğinde ilk akla gelen isimlerdendi. Friedrich'in izlemeye katlanamadığı televizyon şovu, üçüncü defa Emmy kazanmıştı. Bu güzel bir fotoğraftı. Çocuklar son derece yakışıklı görünüyordu; Becky göz kamaştırıyordu ve Michael yüzünde aldığı ödülü küçümser gibi bir ifade taşıyordu. Onun bu gülüşüne bakınca, kafasından Oscar'ı hak ettiğinin geçtiğini düşünebilirdiniz. Becky ve kocasının arkasındaysa ayrık dişlerini ortaya çıkaran gülümsemesiyle "Koca Kıçlı Ben" vardı.

Lucy babasını yanıldığı, Becky'yse haklı çıktığı için affedemiyordu. Friedrich kendisini pek başarılı hissetmiyordu. Yine de kızları onu torunlarının doğum günü partilerine ve okul gösterilerine, Noel törenlerine ve futbol maçlarına davet ederdi. Gittiğinde ona davetsiz misafir gibi davranırlardı. Uzak durup Nora'nın aileyi temsil etmesine izin verdiğindeyse, babalarının ilgisizliğinden dem vururlardı.

Friedrich onlarla ilgileniyordu. Evlat edinilsin ya da kendi kanından olsun, hepsini severdi; fakat bu sevginin fark gözetmediğini iddia etmezdi. Çünkü ona göre kendi kanından olanla olmayana duyulan sevgi farklıydı. Yine de masanın Nora'nın kullandığı taraftaki fotoğraflara bakıp torunlarının gülümsemesini gördüğünde, nörotransmiterleri ona normalde anneanne ve dedelerin hissetmesi beklenen sıcak duyguları göndermiyordu.

Torunlarını görünce gözleri gururla dolmuyordu; sanki gözündeki glokoma yalnızca çocukların taşıdığı yan etkileri görmesini sağlıyordu. Sekiz torununun beşi Ritalin kullanıyordu. Kızları bu ilacın okulda daha başarılı olmalarına yardım ettiğini savunuyorlardı; biri

bu iddiasını küçümseyerek ortaya koyuyordu. Becky'nin dikkat bozukluğu teşhisi konan oğlu Ativan kullanıyordu. Torunlarının en zekisi on beş yaşındaki Lulu'ydu; daha on yaşındayken dedesini satrançta yenmiş, orta bir öğrencisiyken girdiği ülke çapındaki yetenek sınavında matematik sorularını yanlışsız çözmüştü. Ama Lulu da Zyprexa kullanıyordu ve son zamanlarda on kilo almıştı. Lucy kızın ergenliğinin sorunlu geçtiğini söylüyordu. Friedrich'e kalırsa kızlarıyla arasındaki mesafenin sebebi, her ikisinin de en başta kendilerine yabancılaşmış olmalarıydı.

Friedrich yüksek sesle, "Tanrım, hayat zor" diye söylendi.

Friedrich hayatları her geçen gün kötüleştiği halde, karısının bu fotoğraflara nasıl olup da bakabildiğini merak etti. O bunları masanın üzerinden kaldırmak ve hatta çöpe atmak istiyordu. Ama bu hayatın gerçeğiydi işte; gerçekle yüzleşmek ne kadar zor olursa olsun, başka tarafa bakmayı da beceremiyordu.

Kızlarının fotoğraflarının onu gark ettiği hayal kırıklığının ardından, Willy'nin fotoğrafı onu biraz rahatlattı. Geçen yıl çekilmiş bu fotoğrafta, Willy'nin saçları en az kendisininki kadar beyazdı. Bir yerde oturmuş –Otel? Dairesi? Kafe?–, arkadaşı Henry'ye gazetedeki bir şeyleri gösteriyordu. Gösterdiği her neyse ikisini de gülümsetmişti; ama bu gördüklerinin komik olmasından değil, ikisinin de bunu aynı biçimde algılamasından kaynaklanıyordu. Henry nörologdu. Friedrich, Henry'yi severdi; hatta oğlunun sevgilisi olmasaydı dahi, yine onu sevecekti. Hem belki bu ondan daha çok hoşlanmasını bile sağlayabilirdi.

Friedrich karısının çekmecesini açıp Nora'nın telefon defterini çıkardı. Henry'yi hastaneden arayacaktı. Willy seyahatteydi. Henry'yle konuşmak onu her zaman canlandırırdı. Şakak lobları üzerine bir araştırma yapıyordu; beynin bu bölümünde dini fanatizmle şiddet eğilimi birlikte yaşarlardı. On beş dakika boyunca Henry'nin kalın sesini, araştırmaya parasal kaynak aramak zorunda kaldığı için söylenirken dinlemek, Friedrich'in keyifsizliğinin icabına bakardı.

Henry'nin numarasını çevirirken, Friedrich insanları ruhsal durumunu değiştirmek için kullandığını düşündü; insanları ilaç olarak

kullanıyordu. Beyninin ışığını kullanarak, içerideki arızaları ve olasılıkları görmeye çalışıyordu; tıpkı bir denizci gibi ıssız adanın sahiline vurmuş gemi enkazının arasında işe yarar bir şeyler var mı diye araştırıyordu. Ancak onu karşılayan telesekreter, Friedrich'in peşine düştüğü tedaviyi ona temin edemezdi. Duygulara şekil vermeye çalıştığı yıllar boyunca, insan faktörünü yanlış anlamış ve fazla değer biçmişti. Telesekreter, Henry'nin Willy'yle beraber olduğunu söylüyordu. Friedrich ikisinin de onun yanında olmasını dilerdi.

Friedrich, Nora'nın telefon defterini yerine koyarken, Zach'ın *US? People?* adlı bir dergiden kesilmiş fotoğrafını buldu. En küçük çocuğuyla onu oturma odasındaki masasının üzerinde duran üç yüz dolarlık çeki çalmakla suçladığı günden bu yana konuşmamıştı. Oğlunu haksız yere suçladığı için kendisini kötü hissediyordu; fakat pişmanlığı Nora'nın ondan sakladığı bu fotoğrafı keşfedince hafifledi.

Fotoğrafta Zach'ın, yirmi ya da yirmi bir yaşlarındaki uzun bacaklı bir kızla beraber polis tarafından yakalanıp kelepçelendiği görülüyordu. Belli ki yakalanmadan evvel, Los Angeles'ın tek yönlü bir caddesinde Zach, yanlış istikamette ilerliyordu. Fotoğrafta Porsche'nin yanındaydılar. Kız, yıldız adayı olarak gösterilen oyunculardan biriydi; araba da ona ait olmalıydı. Eğer Zach yazarak bir Porsche alabilecek kadar para kazanmış olsaydı, Nora veya Lucy onu muhakkak haberdar ederlerdi.

Zach, Friedrich'in önceki seneki doğum günü partisine gelmemiş, yokluğunun sebebini bir notla ya da telefon ederek açıklamaya da gerek görmemişti. Friedrich o lanet partiyi hiç istememişti; ama madem yetmiş beş yaşına gelmeyi başarmıştı, en küçük oğlu en azından...

Friedrich öfkesini objektif düşünerek kontrol altına almayı denedi. *Muhtemelen ondan büyük beklentileri olan ailesiyle görüşünce suçluluk duymaya başladı ve morali bozuldu. Bu da kokaine dönüşünü hızlandırdı. Tabii eğer bıraktığını varsayarsak*... Nora'ya, Zach'ın uzun süre temiz kalabileceğine dair boş umutlara kapılmamasını söylemişti. Araştırmalar rehabilite olan kokain bağımlılarının yüzde 35'inin hayatlarının geri kalanına kokain olmadan devam edebildiği-

ni gösterse de Friedrich, istatistiklerin insanlara sahte umutlar vermekten başka bir işe yaramadığını biliyordu. *Zach'ınki gibi bir durumda, kişinin hayatına devam etme olasılığı onda bir. Gerçeğin iç karartıcı olması, yok sayılması gerektiğini göstermez.*

Friedrich çekmeceyi büyüteç bulmak için altüst etti; elinde tuttuğu felakete yakından bakmak istiyordu. Fotoğrafın yanındaki haber Zach'ı "senaryo yazarı/romancı" olarak tarif ediyordu. Bir zamanlar gerçekten de böyleydi. Dergi Z'nin üzerinde 0,73 gram kokainle yakalandığını da yazıyordu. Hafif suç. Friedrich oğlunun iyi bir kariyer yapamadığına ve yazarak daha fazla para kazanamadığına ilk kez şükretti. Eğer bunu başarabilseydi, mutlaka ağır suç sınıfına girecek miktarda kokainle yakalanacaktı.

Friedrich elindeki büyüteci Viktorya Dönemi dedektifleri gibi tutuyordu. Yıldız adayı korkmuş görünüyordu ve bir eliyle yüzünü kapatmaya çalışıyordu. Diğer yandan Zach kameraya gülümsemişti. Saçları yağlıydı ve iki gündür tıraş olmamışa benziyordu. Şu an fotoğraftaki halinden on kilo daha ağırdı; fakat anlaşılmıyordu. Hiç değilse fotoğraf makineleri en küçük oğluna karşı müşfikti.

Friedrich şov dünyası hakkında, eğer gözaltına alındığında yalnız olsaydı, oğlunun dibe vuruşunu simgeleyen fotoğrafın asla basılmayacağını tahmin edecek kadar çok şey biliyordu. Zach için "bir zamanlar gelecek vaat eden bir yazardı" demişler ve soyadını yanlış yazmışlardı.

Michael'sa sayfanın üzerine boylu boyunca, "Babamı uyarsan iyi edersin" cümlesini not etmişti. Nora, onu uyarmadığı gibi söyleme gereği bile duymamış, haberi gömmekle yetinmişti.

Friedrich derginin tarihine bakıp iki yıl öncesine ait olduğunu keşfettiğinde, kendisini kandırılmış hissetti. Acaba karısının ona söylemediği daha başka neler vardı? Evet, belki haberin yeni tarihli olduğu sonucuna acele vararak hata etmişti; ama bu yanıldığını da kanıtlamazdı. Zach çoktan uyuşturucuya yeniden başlamış olmalıydı. İstatistikler Friedrich'in şüpheciliğini haklı çıkarıyordu.

Fakat oğlunun başına ne geldiğinden emin olmamak, Zach'ın lanet doğum günü partisine niçin gelmediğini bilmemek ve nerede olduğuna dair hiçbir bilgi alamamak, Friedrich'in hem canını sıkıyor

hem sinirlerini bozuyordu. Bu kez kimin havuz başında saklanıyordu? Hayatta mıydı? Ölmüş müydü? Hapiste miydi? Hayır, Nora bu kadarını da ondan saklamazdı. Bütün ihtimaller içinde onu en fazla rahatsız eden Z'nin uyuşturucudan kurtulmuş ve ayık bir halde, mutlu bir yaşantı sürmesi ve babasını bunu bilme zevkinden alıkoyması ihtimaliydi.

Friedrich yüksek sesle homurdandı, "Ona hâlâ yardım edebilirim, yeter ki..." Friedrich kendi kendine konuşmaktan hoşlanmazdı.

Dergiden yırtılan sayfayı Nora'nın sakladığı yere geri koydu ve çekmeceyi çarparak kapattı. İzlanda'daki psikiyatri sempozyumuna katılmaları için gönderilen davetiye bu sırada yere düştü. Davetiye Zach'ın daha iç açıcı bir fotoğrafının üzerine yaslanmıştı. On üç yıl evvel bu fotoğrafı Michael, Zach'ın ilk ve tek kitabının basımını kutladıkları partide çekmişti. Friedrich, Zach'ın yanında, bir kolu oğlunun omzundaydı. Friedrich altmış iki yaşındayken, yetmiş altısıyla kıyaslanınca ne kadar iyi göründüğünü düşünmekten kendisini alıkoymaya çalışarak, büyüteci oğlunun bakışına odakladı.

Bu fotoğraf çekildiği sırada, Friedrich dahil herkes Z'nin başarıya giden yolun sol şeridinde hızla ilerlediğine inanıyordu. Bu özel yolculuğu babası aynı anda hem takdir ediyor hem kıskanıyordu; zira oğlunun edebi dünyadaki başarılarını kolaylaştırmak için elinden hiçbir şey gelmiyordu. O zamanlar, "Zach hepsini tek başına yaptı" demekten hoşlanırdı.

Bu sevimli fotoğrafa yakından bakınca, oğlunun burun deliklerindeki beyaz uyuşturucu kalıntılarını, zoraki gülümsemesini, bakışlarındaki kuşkuyu görebiliyordu; yalnızca "başarısından" değil, kendisinden de şüpheliydi. Friedrich'in, oğlunun kendi ilaçlarını kendisinin yazdığını ve hayat denen ameliyata kendisini hazırlamak için anestezi uyguladığını bilmesi gerekiyordu. Zach'ın sorununun bir anda çok büyük değişiklikler yaşamasından mı çok uzun süre sabredip çok az fark yaratabilmesinden mi kaynaklandığını bilmese de Friedrich, oğlunun gazetecilerin flaşları patlamadan uzun zaman önce kokaine başladığından emindi.

Billie Holiday son şarkısını da bitirmişti. "Will... Will..." Odanın sessizliğinde, papağanın taklidi yankılanıyordu; sanki Nora uzaklar-

dan kocası yardım etsin diye sesleniyordu.

Şimdi, gökyüzündeki bulutlar kaybolmuş, güneş ışıldıyordu. Kendini hayat tarafından kandırılmış ve aldatılmış sayan Friedrich, alt kata inip mutfakta bir şeyler atıştırmasının daha iyi olacağına kendisini ikna etti.

Friedrich buzdolabını açtı, yumurtanın beyazından omlet yapmayı planlıyordu. Gri, sürgülü cam kapının dışında, sağlıklı ayağının üzerinde hoplayıp tüylerini kabartıyordu. "Will..." Nora'nın çağrısını duydu; bu Gri olamazdı. Hayvanın gagası kabak çekirdeğiyle meşguldü. "Will... Yardım et!"

Nora, otoparktan eve inen taş merdivenlerin üzerine yüzüstü düşmüş, elindeki torbalar etrafa saçılmıştı. Bir tuvalet kâğıdı rulosu çimlere yuvarlanmış, vermut şişesi başucunda kırılmıştı; dondurulmuş bezelyeler...

Bir saatten uzun süredir merdivenlerde öylece yatıyordu. Karısının yanına oturup kalkmasına yardım etmeye çalışınca, Nora acıyla bağırdı. "Yapma!" İnliyordu.

Friedrich kadının ne kadar zarar gördüğünü anlamaya çalıştı. Burnu kan içindeydi. Sol bacağını oynatabildiğine göre, en azından felç olmamıştı.

"Bayıldın mı?" Kalp krizinden şüpheleniyordu.

"Lanet olsun! Bir sümüklüböceğe basıp kaydım."

"Peki, sorun ne?"

"Bir yerim kırıldı." Karısının teşhisi doğru ama eksikti.

***

Sirenlerin endişe artırıcı bir etkisi vardı; düet yaparak feryat ediyorlardı. Friedrich polis arabasının yanıp sönen ışıklarıyla, bir ambulansı karşıki tepeden aşağı, sokaklarına yönlendirişini izledi. İlk yardım ekibi, karısını sedyeye kaldırırken, Nora ürktü ve ardından uzun uzun ama kesik kesik inledi. Bu inilti Friedrich'e fırtınada kayaya çarpan bir geminin, kaburgası kırılmadan önce çıkardığı sesi hatırlattı.

Hayalindeki değil, önündeki enkaza yoğunlaşmaya çalıştı; şimdi

karısına ne olduğuna kafa yormalıydı. Etrafına bir battaniye sarıp birkaç tahta parçasının arasında hareketsiz kalması sağlanmıştı; bu haliyle, Friedrich'in bir zamanlar Zagreb'deki müzede gördüğü eski, kırılgan mumyayı andırıyordu.

Polis memuru elindeki deftere not alıyordu. "Ne oldu?"

"Düştü."

"Nasıl?" Bunu birinin kadını ittiğini ima ederek sormuştu; belki de kocasını sorumlu tutuyordu.

"Ayağı kaydı." Nora'yı patikadan yukarıya, ambulansa taşıyorlardı. Friedrich acil servis elemanlarının botlarına bakıyordu; bu botlarla bir iki gün içinde pembe çiçeklerini açacak laleleri ezmişlerdi. Bu esnada sedye karaağacın köklerinden birine takıldı.

Nora başını arkaya atıp acının etkisiyle gözlerini kapadı. "Tanrım!"

Friedrich, "Ona iki miligram morfin verin" diye bağırdı.

"Doktor musunuz?"

"Evet."

Nora gözlerini açtı. "Tanrı aşkına sen bir psikologsun."

"Acı çektiğini görebiliyorum."

"Elimi tut; lütfen doktorculuk oynama."

Nora'yı ambulansa koymalarını izlerken, bir anda onu merdivenden aşağı iten kendisiymiş hissine kapıldı. "Acil servisteki doktor eşinizi kontrol eder etmez, ona bir şeyler verecektir."

Friedrich, sedyenin ardından ambulansın arkasına atladı.

"Üzgünüm bayım, dışarı çıkmanız gerek."

Friedrich yerinden kıpırdamayınca, diğer sağlık görevlisi, "Yasalar böyle; ambulansa sadece hasta ve sağlık personeli girebilir" demek zorunda kaldı.

"Onu yalnız bırakmayacağım." Friedrich görevlilerle en sakin sesiyle konuşuyordu; ama aklından geçen bir düşünce onu paniğe sokmuştu. Sanki eğer karısından ayrılırsa, eğer dışarı çıkıp kapıyı kapamalarına izin verirse, kadın içeride ölüverecekti. Nihayet karısının elini tutmak aklına geldiğinde Nora, kocasına izin vermedi.

"Asla laf dinlemez. Lütfen ambulansı sürün."

"Bana neden kızgınsın?" Ambulans yola koyulmuştu.

Acı ve mahcubiyet kadının fısıldayarak konuşmasına yol açıyordu. "Bir saattir sana sesleniyorum."

"Seslenenin papağan olduğunu sandım. Sanırım bu bağışlanabilir bir hata."

Nora gözlerini kapattı. "İnsanlar hakkında o kadar az şey biliyorsun ki..."

Bir buçuk saat sonra Nora, Morristown Memorial'ın acil servisindeki bir yatakta yatıyordu. Yüz miligramlık Demerol sinir sistemini uyuşturduysa da kadın hâlâ acı hissediyordu. Nora acının nereden geldiğini düşünürken, Friedrich okuma gözlüklerini çıkarıp doktorun ışığa tuttuğu röntgen filmlerine baktı. Acı çektiğini mi sanıyordu? Bu, düştüğü zaman yaşadığı şoktan mı kaynaklanıyordu? Belki de şimdi vücudu uyuşmuşken, zihni hep içinde taşıdığı acıya odaklanmış olamaz mıydı?

Sağdaki kalça kemiği çatlamıştı. Doktor Nora'nın kalçasındaki şişlik daha da kötüleşmeden ameliyat etmek istiyordu. Ameliyatın basitliğini, "Girip çıkacağız" diyerek anlatmaya çalışıyordu.

Nora, kocasının doktordan hoşlanmadığını görebiliyordu; adam gençti ve saçlarını atkuyruğu yapmıştı. Daha beteri doktor, Friedrich'in elindeki filmleri nazikçe geri almıştı. "Bayan Friedrich önünüzde birkaç seçenek var. Ama bana sorarsanız, bu kazayı avantaja çevirebilir ve..."

Friedrich doktorla karısının arasına girdi. "İzin verirseniz, eşimle baş başa konuşmak istiyorum."

Doktor bir adım geri çekildi. Friedrich adamın odadan çıkmayacağını anlayınca, Nora'nın kulağına eğilip, "New York'taki bir uzmanı ayarladım; doktor özel ameliyatlar yapan bir hastanede çalışıyor" diye fısıldadı.

"Kalçam kırıkken, New York'a nasıl gitmemi planlıyorsun?"

"Helikopterle."

"Hayır, bu doktordan hoşlandım."

"Eğer iyi bir doktor olsaydı, tayini çoktan şehirdeki bir hastaneye çıkardı."

Nora kocasının arkasındaki doktoru görmeye çalışarak, "Konuş-

mamız bitti; seçeneklerimin neler olduğunu açıklamak üzereydiniz" dedi.

"Kemiğin kaynamasını sağlayabiliriz. Ama şuna bir bakın..." Filmleri kaldırıp işaretparmağıyla kalça kemiğinin içindeki topu gösterdi. Adamın elleri Zach'ınkilere benziyordu. "...bu alanın daraldığını göreceksiniz. Kalça kemiğinizi tutan topun üzeri aşınmış."

"Yani yıpranmış bir bedenim var."

"Bunu tüm bedeniniz için söylemek doğru olmaz." Friedrich onları kıskançlıkla izliyordu. "Ama beş altı yıl içinde kalça kemiğinizin yenilenmesi gerekecek; bunu şimdiden yapabiliriz. Beklemeye ne gerek var?"

Friedrich lafa atıldı. "Doktorlar kesip biçmeye bayılır." Adam onu duymazdan geldi.

"Hasta rıza formu nerede?"

Doktor formu Nora'ya uzatırken, Friedrich araya girdi.

"Ne yapıyorsun?"

"Henüz mümkünken, bir şeyleri düzeltmeye çalışıyorum."

"Yapay eklemler hakkında yeterince bilgim var. On ya da yirmi yıl içinde kullanılmaz oluyorlar."

Nora kocasına kuşkuyla baktı. "Yirmi yıl sonra doksan beş yaşında olacağım."

"Ama hâlâ hayatta olacaksın."

"Senin aksine ben sonsuza dek yaşamak istemiyorum."

"Alternatif fikirleri de duymalısın."

"Hayır, buna gerek yok."

"Neden böyle söylüyorsun?"

"Çünkü bu benim kalçam, senin değil."

İki saat sonra, bir hemşire gelip "Vakit geldi" dedi. Friedrich odanın köşesinde, elinde karısının alyansıyla duruyor ve hemşirenin Nora'nın koluna Versad enjekte edişini izliyordu. Hemşire, Nora'nın yatağını ameliyathaneye sürüklüyordu ki birden durdu. "Vedalaşmak istiyor musunuz?"

Nora uzandı ve kocasının elini tuttu. "Biraz uzan; yorgun görünüyorsun." Friedrich'in onu dudaklarından öpmesi, kadını şaşırttı. Hemşire onu koridorun diğer tarafına sürüklerken, kocasının gittik-

çe ufalışını izledi. Elini belli belirsiz sallaması, Nora'ya korkmuş çocukları hatırlattı. Yaşlıydı, uyuşturulmuştu, vücudu darmadağındı ve hastaneden en az sekiz yaşında apandisit ameliyatı olmak için geldiği günkü kadar korkuyordu. Ama tüm bunlara rağmen, bilincinin kapandığını hissettiği o anda, kocası için, kendisi için endişelendiğinden fazla endişeliydi. Bu aşk mıydı? Böylesi bir hissin geçirdiği evrimi düşündüğü sırada, Nora'nın bilinci tamamen kapandı.

Karısı ameliyattayken, Friedrich de ankesörlü telefonu bozuk parayla besleyerek, çocuklarına ulaşmaya çalışıyordu. Adres defterini yanında getirmeyi unutmuştu. Çocuklarının telefon numaralarını hatırlamaması onu şaşırttı. Bu bir Alzheimer belirtisi miydi? Ya da korku? Belki de suçluluk duygusu?

Bilinmeyen numaralar servisini aradı. Becky'nin numarası gizliydi; Willy'nin telesekreteri dolmuştu ve yeni mesaj kaydetmiyordu. Lucy'nin aşçısı İngilizce konuşmaya yanaşmıyordu. Elinde tek bir bozuk para kalınca, Lazlo'yu aradı. Çocuklarına ulaşması için arkadaşını aramak, ona kendisini güçsüz ve yabancı hissettirdi.

Friedrich otomatik satış makinesine bir dolarlık banknot koyup kendisine Hershey marka çikolata ısmarladı; kan şekeri yükselirse hayata daha iyimser bakacağını umuyordu. Çikolata balmumu kıvamında ve bayattı. Eğer çikolatanın fiyatı on sent olsaydı, ona daha tatlı mı gelecekti, bunu düşünürken, doktor bekleme odasına girdi. Adamın üzerindeki gömleğin cep kısmına Nora'nın kanı damlamıştı. "Ameliyat bundan daha iyi geçemezdi. Eşinizin durumu gayet iyi."

Saat yediyi biraz geçince, hemşire Friedrich'i Nora'nın odasına aldı. Karısının kalp atışları monitördeki yeşil bir çizgiyle görünür olmuştu; teni beyazdı, kâğıt gibi bembeyaz. Damarlarının mora kaçan mavisi rahatlıkla seçiliyordu. "Hâlâ buradasın." Ağzından girip boğazına giden endotrakeal tüp sesini kısmıştı.

"Başka nerede olabilirim ki?"

"Evde." Konuşurken canı yanıyordu.

"Eve gitsem yalnız kalırdım."

"Yalnızlıktan daha beter şeyler de var."

Bekleme odasına döndüğünde Lucy'yi karşısında buldu. Willy ve Becky de yoldaydı. Lucy, Zach'ın ertesi sabah kalkan bir uçakla ge-

leceğini duyurdu. Friedrich kızını, "Bu harika" diye yanıtladı ve bu hissin sahici olup olmadığını merak ederek taksiye atladı. Belki de böyle demesi gerektiğinden, bu tepkiyi vermişti.

Eve dönüş yolunda, ne hissettiğini bilmediğin sürece, ne düşündüğünü bilmenin imkânsız olduğu konusunda kafa yordu. Belki de tam tersiydi. Emin olabildiği tek şey kafasının karışıklığıydı.

Yataklarına uzandığında, ev dedikleri bu ağılda ilk kez yalnız uyuduğunu fark etti. İlaç niyetine bir kadeh viski içti ve boşluk duygusunun yerini uyku aldı.

Friedrich şimdi bir ormandaydı. Rüya gördüğünün farkındaydı; çünkü o, on üç yaşındayken öldürüldüğünü gördüğü bir kısrağa biniyordu. Bir şeyin gizlice kendisine yaklaştığını hissediyordu ama yine de çocukluğunun geçtiği ormanlarda kısrağa eyersiz binmekten keyif alıyordu. Hayali kısrağın dizginlerini kontrol ederken, bir ses duydu; ormandan gelmediği aşikâr bir sesti bu. Sanki biri kapıyı çarpmıştı. Parkelerin üzerinde atılan adımların sesi, kafasında yankılanıyordu.

Gözkapaklarını penceredeki jaluziyi gevşetir gibi açtı. Işığı yaktı ve başını kaldırıp sessizliği dinledi. Çıt çıkmıyordu. Derken, tam ışığı söndürmek üzere abajura uzandığında tekrar duydu. Alt kattan geliyordu.

Çocuklarından birinin onu kontrole geldiğini varsayarak isimlerini seslendi. "Lucy, Becky... Will." Alt katın karanlığına Zach'ın ismini de bağırdıktan sonra, ona kötü haber vermeye geldiklerini düşündü. Bir şeyler ters mi gitmişti? Kanı mı pıhtılaşmıştı? Felç mi geçirmişti? Yanlış ilaç mı vermişlerdi?

"Kim var orada?" diye seslendi; fakat yine yanıt alamadı.

Merdivenlerin yarısına geldiğinde, aynı sesi bir kez daha duydu. Ses arka kapıdan geliyordu. Lucy daha evvel iki defa, zahmetsizce bu kapıyı açıp içeri girebilmişti. Babasına alarm taktırmasını söyleyip duruyordu.

Hızla üst kata dönüp yukarı çıkarken, Friedrich kendisini bir sorun olmadığına ikna etmeye çalışıyordu. Madem bir sorun yoktu, neden parmak uçlarında yürüyordu? Neden tabancasını almayı düşünüyordu? Neden soyunma odasındaki eski yazı masasının başına

gelmiş ve mendillerini koyduğu çekmeceyi açmıştı? Karanlıkta silahı bulmaya çalışıyordu. Bir anda, tabancayı torunlarının ulaşamayacağı başka bir yere kaldırdığını hatırladı. Ama nereye? En üst raftaki ayakkabı kutusuna mı?

Düşüncelerini vücuduna adrenalin salgılatarak hızlandıran bu davetsiz misafir yüzünden, karısının ayağında bir defa bile görmediği topuklu ayakkabılar arasında tabancasını arıyordu. Silahın durduğu kutuyu açana kadar birkaç dakika geçmişti. Elinde tabanca, bir sonraki adımının ne olacağını düşündü. Aşağıda birinin olduğundan emin değildi; ama bunun uzak bir ihtimal olmadığı da kesindi. Başına, her zaman olasılıkların en kötüsü gelirdi. O gün bu yargısını hatırlatacak pek çok şey yaşamıştı. Silahı doldururken kendisini aptal gibi hissetti. Gerçi hanesine tecavüz eden kişinin hayal ürünü olduğunu keşfederse hissedeceği aptallığın yanında, bu hiç kalırdı. Kurşunları hâlâ dolabında saklıyordu.

Friedrich elinde silahla ön kapıdan çıktı. Çimler nemliydi ve terlik giymediği ayakları üşüyordu. Bahçe lambaları yanmıyordu; gökyüzü yıldızsızdı. Eğer katarakt ameliyatını erteleyip durmasaydı, ne olduklarını seçemediği gölgeler onu böylesine korkutmayacaktı.

Orada ne vardı? Bu sırada aklına Casper geldi. Sanki karanlıkla sessiz film oynuyordu ve son saniyeye kadar anlatılanın Casper olduğunu anlayamamıştı. Yine mi kaçmıştı? Hâlâ Friedrich'in peşinde miydi? Kaç yaşına gelmişti? Friedrich hastasını yıllardır aklına getirmemişti; Casper'ı düşünmeye kendisini o kadar kaptırmıştı ki davetsiz misafirin rüzgârın savurduğu bir konserve kutusu olduğunu keşfettiğinde hayal kırıklığı yaşadı.

Eğer Nora o an yanında olsaydı, karısının önünde bu hale düştüğü için utanırdı. Fakat yalnızdı ve silahlıydı yani kahkaha atmasının önünde hiçbir engel yoktu.

Friedrich saatine baktı; neredeyse üç olmuştu. Konserve kutusunu çöp kutusuna atarken, kuşların yukarıda bir yerlerde öttüğünü duydu. Başını kaldırıp aya baktı; bulutlar tarafından perdelenmişti ve yüzlerce kuş, şarkılar eşliğinde kuzeye uçuyordu. Bir yerlerde kuşların atmacalara yem olmamak için geceleri göç ettiğini okumuştu; en güvenli yolu, içgüdülerinin ve yıldızların yardımıyla buluyorlardı.

Bir ornitolog ona kuşların yıldızları göremedikleri zaman, yeryüzünün ışıklarına baktıklarını anlatmıştı.

Kayıp düşmemeye ya da kendisini ayağından vurmamaya dikkat ederek içeri girdi. Silahın kurşunlarını boşalttı ve ayakkabı kutusuna geri koydu. Kutu da tekrar rafa kalktı. Balkon kapısını açıp gecenin tatlı esintisini içeri buyur etti. Ardından başucu lambasını kapattı ve ağır adımlarla yatağına döndü. Tam bu anda iç geçirerek, "Biz insanlar, karmaşık yaratıklarız" dedi; kendisinden alıntı yapmıştı.

Uykunun yeniden kendisini sarmalamasını beklerken, gözlerini odanın karanlığına çevirmişti. Islanan çimlerin kokusu, açık kapıdan odaya dolmuştu. Klorofil ve havadaki küf kokusu, onu geçmişe götürdü. Çocukken Homer'le oturdukları karanlık tavan arasının dünyevi kokularını hatırlamıştı ve elbette ağabeyini... Gözlerini çocukluğunun karanlık kuytularında soluk alıp veren, kayıp ağabeyinin hatırası dışındaki her şeye kapadığında, içinde bastırılamaz bir ağlama isteği yükseldi. Ağlamanın iyileştirici etkisinin farkındaydı ve kendisini gözyaşlarına bırakmaya hazırdı; ama gözleri direniyordu. Artık ağlayamadığı gerçeğini kabul edemeyen Friedrich, gözyaşlarını akıtacak bir ilaç var mıdır, diye düşündü.

AYRINTI

1939'da yarım milyon Amerikalı, akıl sağlığı bozuk olduğu düşünülerek tedavi altına alınır. 1951'e gelindiğinde ise, bu sayı üçe katlanır. Sebep nedir peki? Atom çağının yarattığı endişe mi? Dinin başarısızlığı mı? Yetersiz seks mi? Yoksa aşırı seks mi? Radyoaktif atıklar, televizyon ya da UFO'lar olabilir mi? Belki de, aşırı refah?

Sonuçta buna çözüm bulunmalıdır ve bunu yapacak, şizofreniyi, depresyonu, daha doğrusu bu eski moda, uygunsuz tuhaflığı tedavi edecek sihirli formülü bulacak ilk kişi, üne ve paraya kavuşacaktır.

Romanda karşımıza Dr. William Friedrich olarak çıkan ABD'li ünlü psikiyatr Dr. J. R. Wittenborn buna talip olur. Ne var ki, işler planladığı gibi gitmez. Doktorumuzun deneklerden birine mutluluk veren mucizevi ilacı diğerini çıldırtır. Öyle ki, Friedrich'leri kaçtıkça kovalayan hayalet Casper Gedsic, ilacın etkisindeyken cinayet işler...

Hayattaki mutluluk arayışımızda, bazen elimizde sımsıkı tuttuğumuz küçük bir hap kutusu, bazen de tek çıkış yolu olarak gördüğümüz hayallerimiz bize eşlik eder. Ama bunlar kimi zaman ilaç gibi gelirken, kimi zaman bizi daha da zehirler. İsmini hem ilaç hem de zehir anlamını taşıyan Yunanca kelimeden alan *Farmakon*, bir anlamda, günbegün değişen dünyayla iyiden iyiye karmaşıklaşan insan psikolojisi karşısında bilimin ne denli çare olduğunu ve ne denli çaresiz kaldığını anlatıyor bize. Yazar ve senarist Dirk Wittenborn'un kendi aile trajedisinden yola çıkarak yazdığı bu kitap için, geçmişin yaşadıkları her ana damgasını vurduğu bir ailenin ya da "deliliğin" elli yıllık tarihi de diyebiliriz. "Hasta-normal", "anne baba-evlat" olma üzerine düşündüren, içtenlikle yazılmış, çoğu zaman ironik, yer yer can yakıcı ama ruhumuza attığı çiziklerle kesinlikle "gerçek" bir roman.

AYRINTI•EDEBİYAT
ISBN 978-975-539-547-0
9 789755 395470

28 TL

Kapak resmi: Melih Apa'nın Pharmakon isimli sergisinden.